

Disciple All Nations

گو، اه بیرون، همه دو ناهود و کان پکنه نه قلی، به تاری باش و کم روزی بیرون زده ژاولان هملپکش، - مارکو 28:19

Destiny

کوردى سۆرانى at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up,*" Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Revelation 20:13 Thalaasa		
		Revelation 19:20 Lake of Fire		
		Revelation 20:2 Abyss		

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

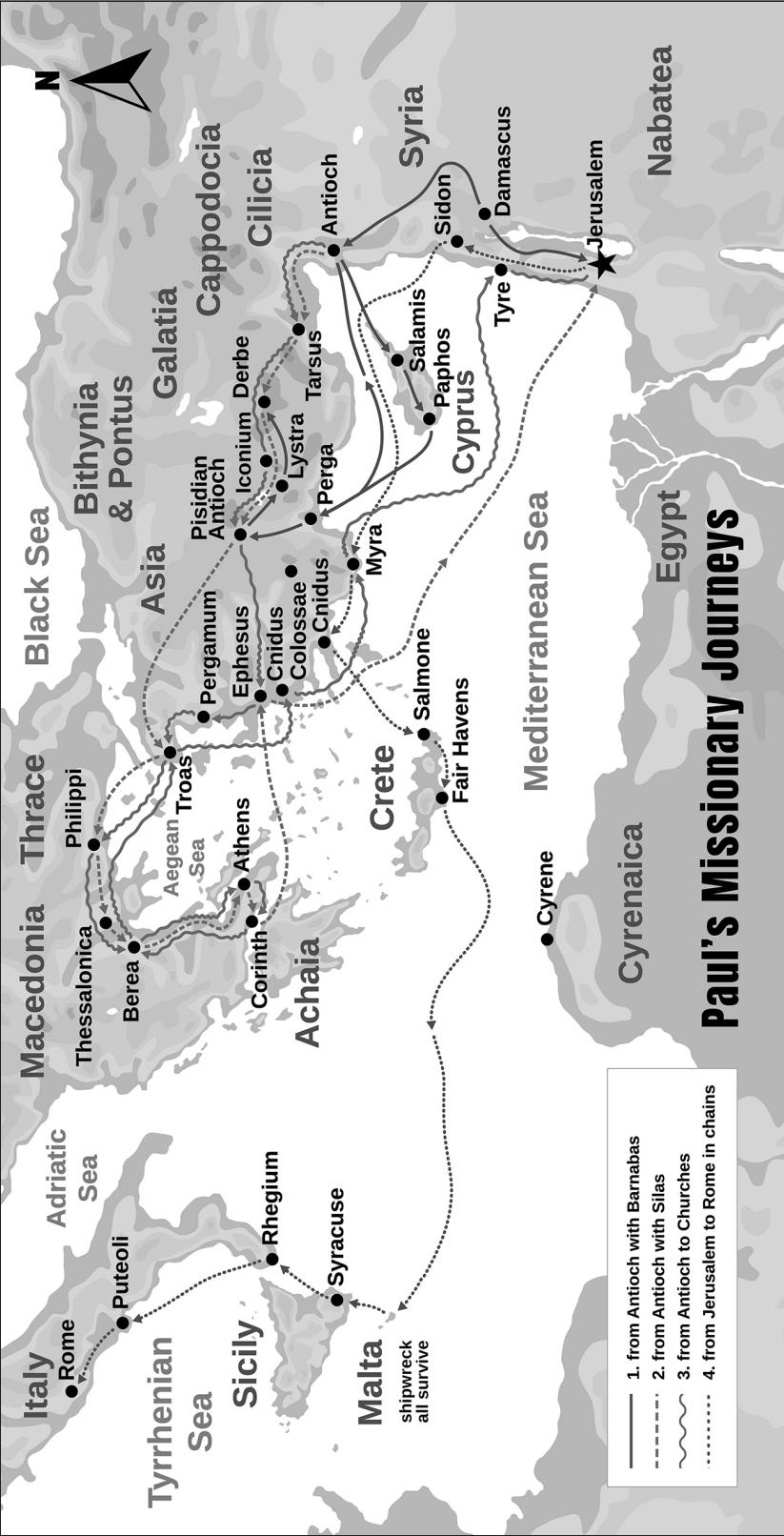
- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

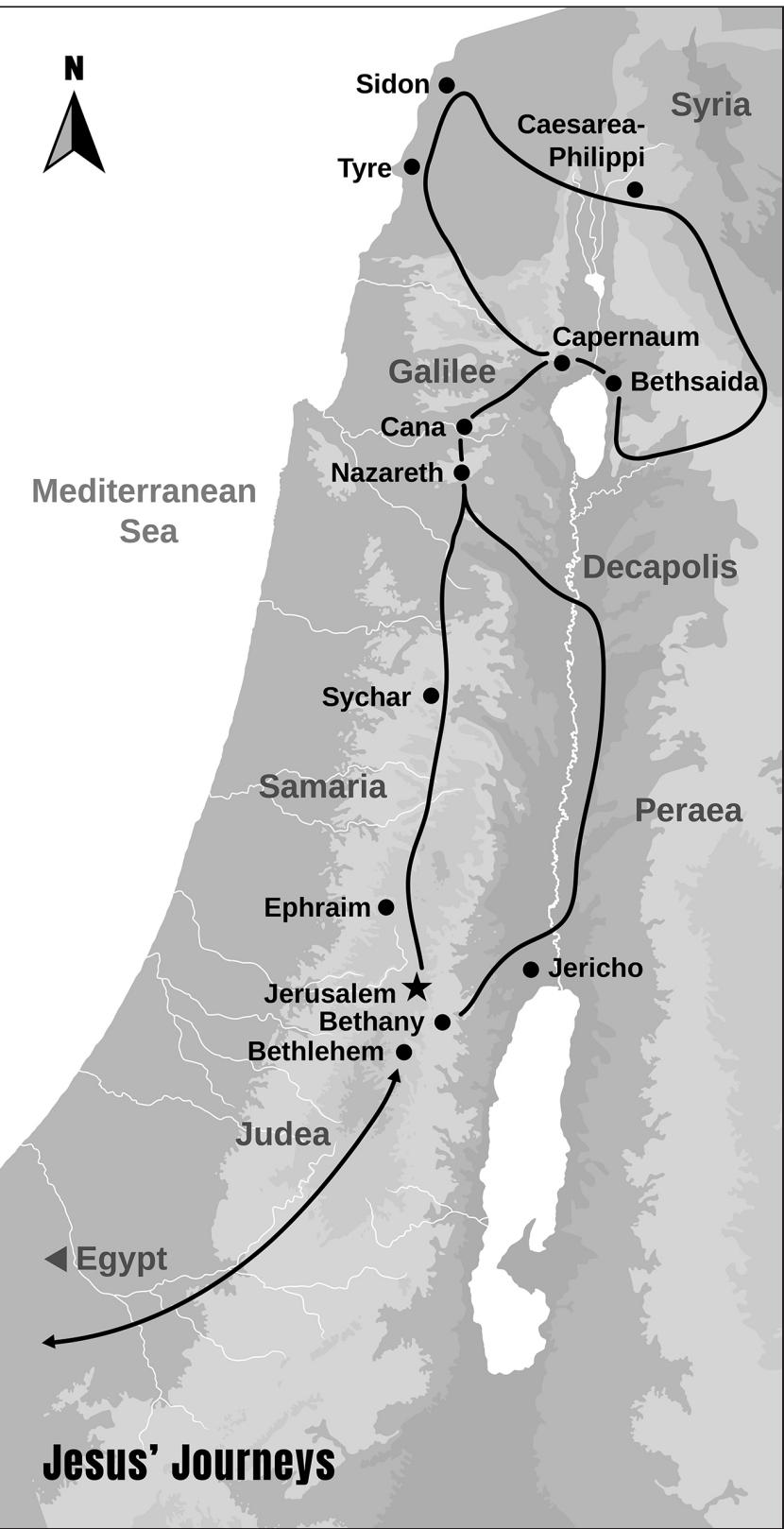
(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

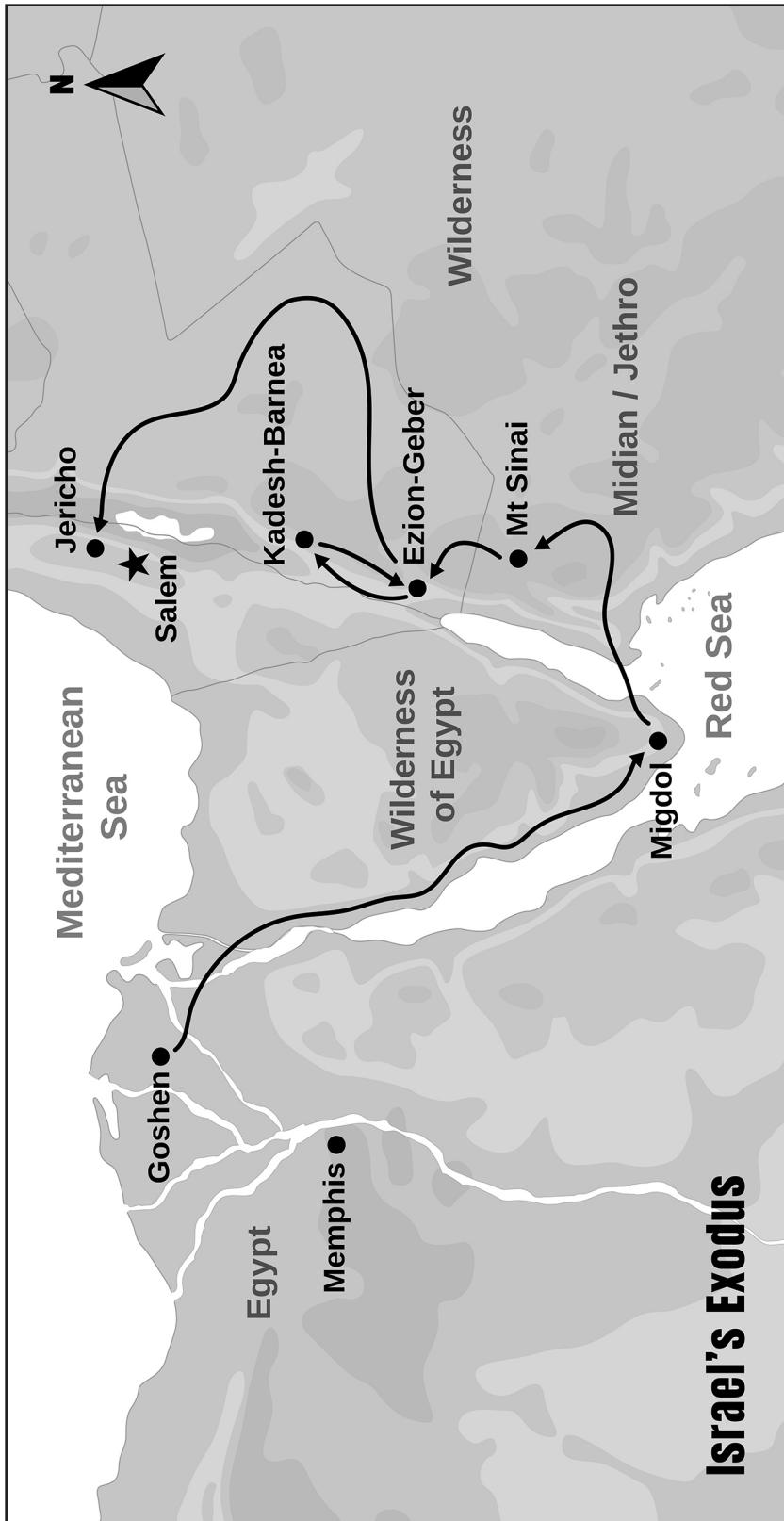
ادنی بندی عیسی مسیح و که خود را نزدیک بگیر و هر خان که نزد اگدوف برچشیده، روزا

Paul's Missionary Journeys

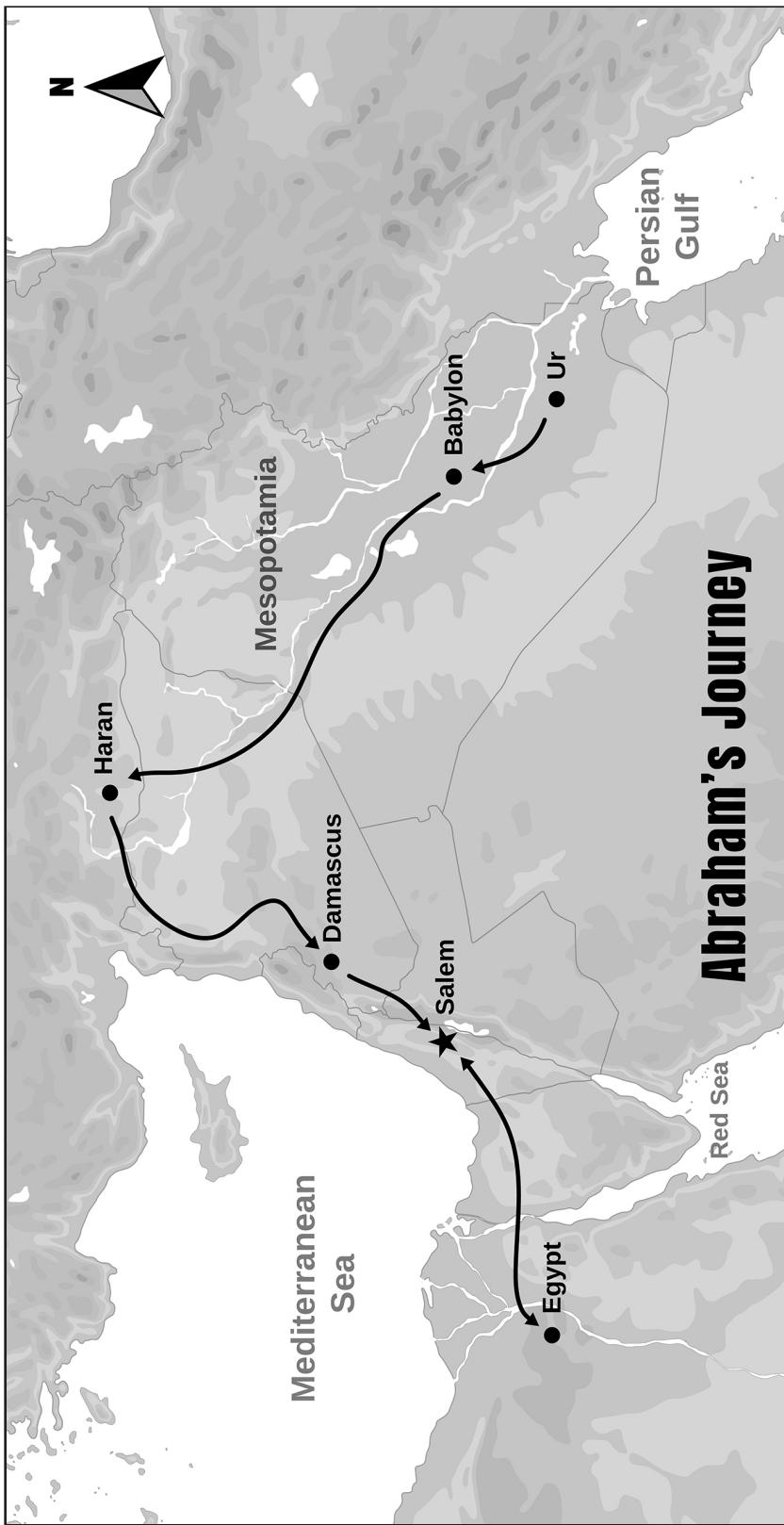
جور کی تاریخیں کوئی مزفیش نہ ہو تو نہیں بنتے، بلکہ نہ مدت بگات و نہ خوبی بھتے۔ بگات تو کبھی وہ خالی کی رہے۔ - مدرس 10:45

۱۳:۱۷ مودودی فرمودن پزد دا گډا ټون، خودا رېنځی ټکون ټوږي چه کې ملګه سیکن، ټکن ټکن ټکن ترکش ټوږد، په ټکن خودا فرمودو: «د هودوک ګډا ټون، پېښو کړک شو، بیټن و پکړنیدو تو موسر» - د درجې ټون

Israel's Exodus

Abraham's Journey

بـ: بـادـرـ کـلـیـکـ شـرـامـ، بـاـکـرـ اـبـیـتـ مـوـنـدـنـیـ خـلـدـرـکـ بـوـهـ مـوـنـ وـرـیـگـرـتـ، گـرـبـرـ اـبـلـ وـرـدـشـتـ، هـدـرـجـانـهـ مـهـدـهـوـزـانـ بـرـ کـرـیـ دـچـبـتـ۔ - سـمـرـانـیـهـ کـانـ 11:8

یوحنان 10:10

یوحنان 12:25

یوحنان 12:50

یوحنان 17:2

یوحنان 17:3

کردار 13:46

کردار 13:48

رؤما 2:7

رؤما 21:5

رؤما 22:6

رؤما 23:6

رؤما 25:16

رؤما 26:16

دوموم کورنوس 17:4

دوموم کورنوس 18:4

دوموم کورنوس 1:5

گلایا 8:6

دوموم سازنیک 9:1

دوموم سازنیک 16:2

ید کم پیوساوس 16:1

ید کم پیوساوس 12:6

ید کم پیوساوس 16:6

دوموم پیوساوس 9:1

دوموم پیوساوس 10:2

پیوس

7:3

فلیمون 15:1

عیرانیه کان 9:5

عیرانیه کان 2:6

عیرانیه کان 12:9

عیرانیه کان 14:9

عیرانیه کان 15:9

عیرانیه کان 20:13

ید کم به ترس 10:5

دوموم به ترس 11:1

ید کم بیوحتنا 2:1

ید کم بیوحتنا 25:2

ید کم بیوحتنا 15:3

ید کم بیوحتنا 11:5

ید کم بیوحتنا 13:5

ید کم بیوحتنا 20:5

یهودزا 7:1

یهودزا 21:1

ناشکار 6:14

eleēsē

رؤما 32:11

Geenna

مهنا 22:5

مهنا 29:5

مهنا 30:5

مهنا 28:10

مهنا 9:18

مهنا 15:23

مهنا 33:23

مدرقوس 43:9

مدرقوس 45:9

مدرقوس 47:9

لوقا 5:12

یاقوب 6:3

Hadēs

مهنا 23:11

مهنا 18:16

لوقا 15:10

لوقا 23:16

کردار 27:2

کردار 31:2

ید کم کورنوس 55:16

ناشکار 18:1

ناشکار 8:6

ناشکار 13:20

ناشکار 14:20

ناشکار 20:19

ناشکار 10:20

ناشکار 14:20

ناشکار 15:20

ناشکار 8:21

یئشیا 11:14

یئشیا 15:14

یئشیا 15:28

یئشیا 18:28

یئشیا 10:38

یئشیا 18:38

یئشیا 9:57

یئشیا 15:31

حرقیل 16:31

حرقیل 17:31

حرقیل 21:32

حرقیل 27:32

هونه 14:13

ثاموس 2:9

یونس 2:2

حبه قرق 5:2

Limnē Pyr

دودوم ساموئیل 6:22

ید کم پاشایان 6:2

ید کم پاشایان 9:2

کهیوب 9:7

کهیوب 8:11

کهیوب 13:14

کهیوب 13:17

کهیوب 16:17

کهیوب 13:21

کهیوب 19:24

کهیوب 6:26

زهبوره کان 5:6

زهبوره کان 17:9

زهبوره کان 10:16

زهبوره کان 5:18

زهبوره کان 3:30

زهبوره کان 17:31

زهبوره کان 14:49

زهبوره کان 15:49

زهبوره کان 15:55

زهبوره کان 13:86

زهبوره کان 3:88

زهبوره کان 48:89

زهبوره کان 3:116

زهبوره کان 8:139

زهبوره کان 7:141

پندده کافی سلیمان 12:1

پندده کافی سلیمان 5:5

پندده کافی سلیمان 27:27

پندده کافی سلیمان 18:9

پندده کافی سلیمان 11:15

پندده کافی سلیمان 24:15

پندده کافی سلیمان 14:23

پندده کافی سلیمان 20:27

پندده کافی سلیمان 16:30

ژرمدنی 10:9

گزانی گزانیه کان 6:8

یشیا 14:5

یشیا 11:7

یشیا 9:14

یشیا 11:14

یشیا 15:14

یشیا 15:28

یشیا 18:28

یشیا 10:38

یشیا 18:38

یشیا 9:57

حرقیل 15:31

حرقیل 16:31

حرقیل 17:31

حرقیل 21:32

حرقیل 27:32

هونه 14:13

ثاموس 2:9

یونس 2:2

حبه قرق 5:2

Tartaroō

دوموم به ترس 4:2

Questioned

دوموم به ترس 17:2

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Kurdish---Sorani-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

31:8	لۇقا	گدار	21:3	بەگەم پەترۆس
7:10	رۇغما	گدار	18:15	بەگەم پەترۆس
1:9	ئاشکارا کىدن	پۇغما	25:1	بەگەم پەترۆس
2:9	ئاشکارا کىدن	پۇغما	5:9	دۇووم پەترۆس
11:9	ئاشکارا کىدن	پۇغما	36:11	بەگەم بېۋەتە
7:11	ئاشکارا کىدن	پۇغما	2:12	دۇووم بېۋەتە
8:17	ئاشکارا کىدن	پۇغما	27:16	2:1
1:20	ئاشکارا کىدن	يەگەم سۈئىتسۆس	20:1	بەھۇزا
3:20	ئاشکارا کىدن	يەگەم كورىتسۆس	6:2	25:1

aïdios

20:1	رۇغما	يەگەم كورىتسۆس	13:8	ئاشکارا کىدن
6:1	بەھۇزا	يەگەم كورىتسۆس	11:10	ئاشکارا کىدن
		دۇووم كورىتسۆس	4:4	دۇووم كورىتسۆس
		دۇووم كورىتسۆس	9:9	ئاشکارا کىدن
		يەگەم كورىتسۆس	18:3	ئاشکارا کىدن

aiōn

32:12	مەتا	دۇووم كورىتسۆس	31:11	ئاشکارا کىدن
22:13	مەتا	گلاپا	4:1	ئاشکارا کىدن
39:13	مەتا	گلاپا	5:1	ئاشکارا کىدن
40:13	مەتا	كەفسۆس	21:1	ئاشکارا کىدن
49:13	مەتا	كەفسۆس	2:2	ئاشکارا کىدن
19:21	مەتا	كەفسۆس	7:2	ئاشکارا کىدن
3:24	مەتا	كەفسۆس	9:3	ئاشکارا کىدن
20:28	مەتا	كەفسۆس	11:3	ئاشکارا کىدن

29:3	مەرقۇس	كەفسۆس	21:3	مەرقۇس
19:4	مەرقۇس	كەفسۆس	12:6	مەرقۇس
30:10	مەرقۇس	فېلىپى	20:4	30:10
14:11	مەرقۇس	كۈلۈمى	26:1	مەرقۇس
33:1	لۇقا	يەگەم بۈرساپاوس	17:1	مەرقۇس
55:1	لۇقا	يەگەم بۈرساپاوس	17:6	مەرقۇس
70:1	لۇقا	دۇووم بۈرساپاوس	10:4	مەرقۇس
8:16	لۇقا	دۇووم بۈرساپاوس	18:4	لۇقا
30:18	لۇقا	پېتىس	12:2	لۇقا
34:20	لۇقا	عېرالىيەكان	2:1	لۇقا
35:20	لۇقا	عېرالىيەكان	8:1	لۇقا
14:4	بېۋەتە	عېرالىيەكان	5:5	بېۋەتە
51:6	بېۋەتە	عېرالىيەكان	5:6	بېۋەتە
58:6	بېۋەتە	عېرالىيەكان	20:6	بېۋەتە
35:8	بېۋەتە	عېرالىيەكان	17:7	بېۋەتە
51:8	بېۋەتە	عېرالىيەكان	21:7	بېۋەتە
52:8	بېۋەتە	عېرالىيەكان	24:7	بېۋەتە
32:9	بېۋەتە	عېرالىيەكان	28:7	بېۋەتە
28:10	بېۋەتە	عېرالىيەكان	26:9	بېۋەتە
26:11	بېۋەتە	عېرالىيەكان	3:11	بېۋەتە
34:12	بېۋەتە	عېرالىيەكان	8:13	بېۋەتە
8:13	بېۋەتە	عېرالىيەكان	21:13	بېۋەتە
16:14	بېۋەتە	بەگەم پەترۆس	3:1	بېۋەتە

aiōnios

8:18	مەتا	مەتا	16:19	مەتا
29:19	مەتا	مەتا	29:19	مەتا
41:25	مەتا	مەتا	41:25	مەتا
46:25	مەتا	مەتا	46:25	مەتا
29:3	مەرقۇس	مەرقۇس	17:10	مەرقۇس
30:10	مەرقۇس	مەرقۇس	30:10	مەرقۇس
25:10	لۇقا	لۇقا	9:16	لۇقا
18:18	لۇقا	لۇقا	30:18	لۇقا
30:18	لۇقا	لۇقا	18:18	لۇقا
15:3	بېۋەتە	بېۋەتە	14:4	بېۋەتە
16:3	بېۋەتە	بېۋەتە	36:3	بېۋەتە
36:3	بېۋەتە	بېۋەتە	14:4	بېۋەتە
36:4	بېۋەتە	بېۋەتە	36:4	بېۋەتە
24:5	بېۋەتە	بېۋەتە	24:5	بېۋەتە
39:5	بېۋەتە	بېۋەتە	39:5	بېۋەتە
27:6	بېۋەتە	بېۋەتە	27:6	بېۋەتە
40:6	بېۋەتە	بېۋەتە	40:6	بېۋەتە
47:6	بېۋەتە	بېۋەتە	47:6	بېۋەتە
54:6	بېۋەتە	بېۋەتە	54:6	بېۋەتە
68:6	بېۋەتە	بېۋەتە	68:6	بېۋەتە

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary

کوردى سۆرانى at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Reader's Guide

کوردى سۆرانى at AionianBible.org/Readers-Guide

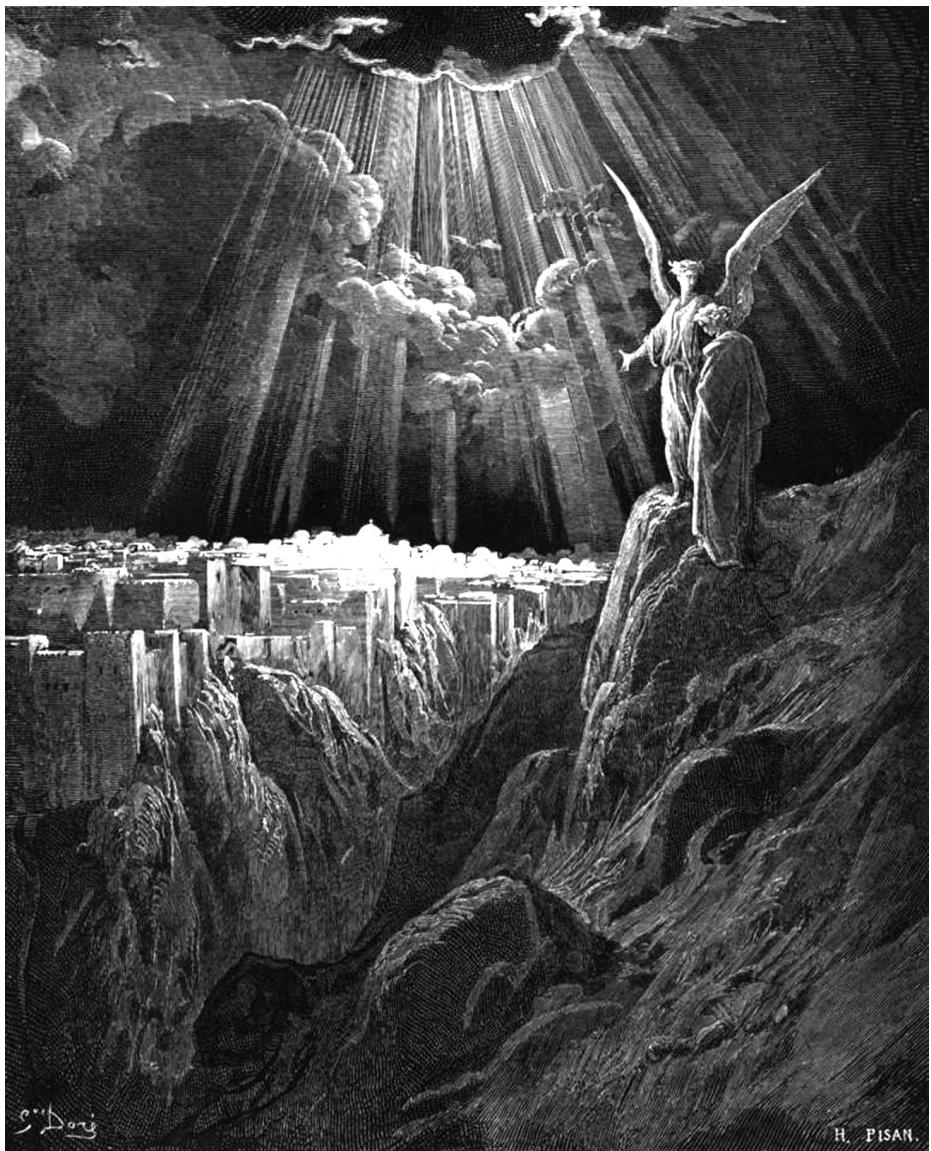
The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

شاره پرورزه کش، ترشیبی نرم بین له تاچانه وه له لاین خوداوه دههاته خوارده، وه ک بروکی رازاوه بز زوا کی ثاماده کاریست. گرئم له دهنگی گوره بو له ته خته گوه فرموموی: «لهودتا نشینگی خودا له گل خدلک، نهونش له گلیان نیشههی دهیست. نهونش دون به گل نه، خودا خوی له گلیاندیه و دهیته خودای نهوان.

ناشکار کدن 21:2-3

21 دوازده ده رگا کش دوازده مروارین، هر ده رگایک له خودا بیدا» 10 هروههای ییچی گوتم: «پهیامی پیشینیه کان ئدم يك دنه نك مرواري بورو شه قامي شاره كه له زيري پنگرود بورو په رتووكه مهشاره ووه، چونكه كاته كه نزيك. 11 ئه ووهى سته مكاره ووه شعوشەري روشن. 22 په رستگام تييدا نه بيهى، چونكه با هر ستم بكات، ئه ووهى گلاؤ بيت، ئه ووهى يездاني په روهه دگاري هره به توانا له گل بدرخه كه په رستگاي راستوره سته با هر كاري راستوره سته بكات، ئه ووهى ئهون. 23 شاره كه ش پيويستي به خور و مانگ نيه به سريدا پيروزيش با هر پيروز بيت. 12 «ئه ووهتا به پهله ديم! پاداشتى بدره وشينه ووه، چونكه شکوئي خودا رونوكان گردووهه توه و خوم پيءىه، تاكو پاداشتى هر كسيك به گويىه كاره كدي بدرخه كه چرايەتى. 24 نه دهه ووه كان به رونوكان كييه كدي ده رون و بدهمهوه. 13 من ئالف وين، يه كمين و دواهه مىمن، سره تا و پاشا كانى زوهى شکوئي خوييانى بوده هيتن. 25 ده رگا كانى به كوتايم. 14 «خوزگ دخوازىت بهوانى جله كانيان دشون، روزى هر گيز داتا خرى، چونكه لموئ شهو دانايەت. 26 شکوئ تاكو مايان لد دره ختى زيان هېيت وله ده رگا كانه ووه بچنه پيزى نه دهه ووه كانيشى بوده هيتن. 27 هيچ شىتىكى گلاؤ و هيچ ناو شاره كد. 15 سه گكان و جادو و گران و دا وين پيسان و كسيكى قىزهون و دروزن ناچەن ناوي، بېلكو تەنها ئهوانهى بکۈزان و بېتەرسان و هەممۇ دروزن و ئهوانهى حەز لە كه ناوبان لە په رتووكى زيانى به رخه كەدا نوسراوه. 16 «من عيسام، فريشته كەمم درو دەكەن لە ده رهه دەبن.

22

پاشان فريشته كه رووباري ئاوي زيانى پيشاندام، نارد تاكو بەم شنانه شايەتى بۇ كلىسا كان بدهم. من لە پەگ پېشىنگدار وەك كېستال، له تەختى خودا و بدرخه كه و 2 بە پېرۈز و بولوك دەفرەرمۇون: «وورە!» ئه ووهى گوئى لېيە با تاوهاراستى شه قامي شاره كەدا دەپروات. له هەر دوو روچى بلىتى: «وورە!» ئه ووهى تېنۈوهتى با بېت، ئه ووهى دەمەۋېت بەخۈزۈپ ئاوي زيان بيات. 18 من هەممۇ ئهوانه ئاگدار دەدات، هەر مانگ و بەرھەمېك. گلائى درەختە كەش بۇ چاكىبونه ووهى نه دهه ووه كانه. 3 ئىرت هيچ فەھەتىك نامىتىت. تەختى خودا و بدرخه كەدا لەناو شاره كەدا دەبن، بەندە كانى خزمەتى دەكەن و 4 رووی دەپىن و ناوي لە سەر تىچەوانىانه. 5 لەوي شەدو دانايەت و پيويستيان به چرا و رونوكان خور نايتى، چونكە يەزدانى په روهه دگار بە سەر ياندا دەدرە وشىتە و بۆ ھەتاهەتىيە فەرمابازو وایەت دەكەن. (ai165) 6 پاشان يېمى فەرمۇوم: «ئەم وشانه راست و جىنى مەمانەن. خوداي په روهه دگاري روچى پىغەمبەران، فريشته كەئى خۆي نارد تاكو ئەم شنانه پيشانى بەندە كانى خۆي بىدات كە دەبىت زۇو رووبىدەن.» 7 «ئه ووهتا به پەله ديم! خوزگ دخوازىت بەوهى پيشىنېيە كانى ئەم په رتووكە وشە به وشە پەرە و دەكتات.» 8 من يۈچەنام، ئەوهى كە ئەم شنانەم بىنچى و بىستم. كاتىك يېنىم و بىستم، كەوتم بۆ ئەوهى لمبه رېي ئەو فريشته كەپتۈش بېم كە ئەم شنانەي پيشاندە دام. 9 جا یيچى گوتم: «وا مە كە! مەنيش وەك تو بەندەي هاوا كارتە، لە گل خوشك و برا پىغەمبەرە كانت و ئەوانەي پەيامى ئەم په رتووكە پەبرە و دەكەن. كېتۈش بۇ

کویان بکاتنه و، ئوانه‌ی زماره‌یان وەك لى دەريايە. 9 بەسەر «ئوا هاھە دى. من ئەلف و يېم، سەرهەتا و كۆتاييم. لە كان پاتنای زەيدا بلاو بۇونەوە و تۈردوگاى گەلى خودا، ااتا ئاواي ژيان بەخۇرایى دەدەمە تېنۇو. 7 ئەوهى سەربكەۋىت شارە خوشەویستەكى خودايان گەمارقا، بەلام ئاگەلە میرات بۆ دەمەيىتەوە، دەبە خوداى و ئەۋيش ئاسماھەنەوە ھاھە خوارەوە و هەللىوشن. 10 ئەن ئېلىسەسى دەپەن كورم، 8 بەلام تىستۈك و يىلاھىر و قىزەونان، هەروەھا چەواشەي دەكەن فېيدىرايە دەرياچە ئاگەر، كە بىكۈز و داونىپس و جادووگەر و بېترەستان، لەگەلە مەمو درىنەدە كە و پېغەمبەرە درۈزەنەكە ئىئىھە. هەتاھەتايە شەو و پۈزۈر دۈزۈن، بەشيان لە دەرياچە بە ئاگەر و كۆرگەد داگىرساوه ئازار دەدرىن. (Limnë Pyr g3041 g4442) 11 پاشان كە مردى دووهەم.» (aiōn g165, Limnë Pyr g3041 g4442) 9 يەكىك لەو

تەختىكى گەورەي سېيم يىنى و ئەوهى لەسەرى دايىشتبۇو. حەوت فەيشتەيەي حەوت جامە كەيان پېيىو كە بە دواين ئاسماھەن و زەزوی لەبەر րۈمىيەلەلتەن، شۇينىان لە ئاسمادا حەوت دەرەدە كە پېڭابۇن، هات بەلام و پېي گۆتم: «وەرە نەما. 12 مردووه كانم يىنى بە گەورە و بچۈو كەوە لەبەرەدەم بۇوكەت پېشان بەدم، ئۇنى بەرخە كە.» 10 بە رۆحى پۈرۈز تەختە كەدا راوهەستابۇون و پەرتۈوكەكان گەرانەوە. پەرتۈوكەتىكى بىردى بۇ چىايەكى گەورە و بەرزا، ئورشەلەي شارە پېرۈزەكە دىكەش كە پەرتۈوكى ژيانە كەرابۇوهە. مردووه كان بەگۈزەي پېشاندام كە لە ئاسماھەن خوداوه دەھاھە خوارەوە. كەرده وە كانيان بەوهى لە پەرتۈوكەكان نۇسراوه حۆكم دران. 11 شىكى خوداى ھەبۇو، درەوشانەوەي وەك گۈانبەھاتىن 13 دەرياش مردووه كانى ناوخۇي راھەست كەد، ھەرەوەها بەرد، وەك يەشب، بۇون وەك كېستاڭ. 12 شۇورا يەكى دەرگاكان وەرە كە و بەگۈزەي كەدەھە كەن حۆكم درا. (Hadës g86) دوازدە فەيشتە ھەبۇن، ناوى دوازدە ھۆزەكەي كۈرانى 14 مەدن و جىھانى مردووان مردووه كانى خۇيان راھەست كەد گەورە و بەرزا دوازدە دەرگاكان ھەبۇو، لەسەر دەرگاكان دەرياچە ئاگە مەدنى دووهەم. (Hadës g86, Limnë Pyr g3041) 15 ھەركەسىتىكى ناوى لە پەرتۈوكى ژياندا تۇمار نەكابۇ، دەرگا، لە باشۇرەوە سى پەنگەن، دەرياش دوازدە فەيدىرايە دەرياچە ئاگە كە. (Limnë Pyr g3041 g4442)

21 پاشان ئاسمايىكى نوى و زەۋىيەكى نۇئىم يىنى، چونكە ئېدرابەرە كەي بەرخە كە. 15 ئەن فەيشتەيەي لە گەلم دەدوا ئاسمانى يەكەم و زەوي يەكەم بەسەرچۈن، ئىتە دەرياش دارىتىكى بۇوانەي زېپەنچى پېيىو، تاكى شارە كە دەرگاكان وەنما. 2 شارە پېرۈزە كەش، ئورشەلەي نۇئىم يىنى لە ئاسماھەن دەلەتەن خوداوه دەھاھە خوارەوە، وەك بۇوكەتىكى رازاوا درىتىيەكەي ھېنەدەي پانىيەكەي بۇو، شارە كە بە چوار گۇشەيى دازابۇو، بۇ زاوا كەي ئاماھە كەيپەت. 3 گۈئىم لە دەنگىكىي گەورە يەكسان بۇون. 17 شۇورا كەشى پەۋاء سەد و چىل و چوار باڭ بۇو بە بالى مۇۋەكەت كە دەرگا، لە پۈزۈلۈۋە سى دەرگا، لە پۈزۈلۈۋە سى دەرگا، لە باشۇرەوە سى گەل ئەم، خودا خۇرى لە گەلەندىيە و دەپەن خودا ئەوان. 18 يېنى دەھەن ئەۋىش ھەمۇ فەمىسىكىي چاوابان دەسپېيە، ئىتە مەدن نايىت، شىوهن و ھاوار و ئازار نامىن، چونكە شەتكەن ئەۋىش بەسەرچۈن. 5 دانىشتۇرى سەر تەختە كە فەرمۇمى: «ئەۋەتا دووهەم ياقۇقى شىن، سېيم ياقۇقى سېي، چوارەم زەرۋەد، 20 پېنچەم شىلانە، شەشم ياقۇقى سورە، حەۋەم زەبرجەد، ھەمەو شىتىك نوى دەكەمەوە.» پاشان فەرمۇمى: «بۇوسە، چونكە ئەم و تانە مەتمانەدار و راستن،» 6 پاشان پېي فەرمۇمى: «سەزەم زەرۋەد سەھەز، تۆيەم ياقۇقى زەردد، دەيەم ياقۇقى سەوز، يازىدەيەم ياقۇقى زەعفەرانى، دوازدەيەم جەمىشت.

«تامین، هه لیلوبایا!» 5 دهندگیک له لای تهخته که وه هات پاشا کان و گوشتی سوپاسالاره کان و گوشتی به هیزان، گوشتی و گوئی: «ستایشی خودامان بکن ئەی هەموو بەندە کانی، ئەسپە کان و سوارە کانیان، گوشتی هەمووان، ئازاد و کۆیله، ئەوانەی ئېی دەرسن، گەورە و بچوکو». 6 پاشان گوئیم گەورە و بچوک بخن». 19 هەروەھا درنەدە کە و پاشا کانی له دهندگیک بیو و وک دەنگی خەلکیکی ئېچگار زۆر، وەک زەوی و لەشکەر کایانم بىيى كۆپۈونەوە، تاکو له دزى سوارە کە دەنگی خورە ئاویتىكى رۆر و وک دەنگی هەورە گەرمەی و سوپا کەدی بجه نگن. 20 درنەدە کە و پېغەمبەرە درۇزەنە کەدی به هیزان بیو، دەنگوت: «له لیلوبایا! خوداي پەروردەگارمان هەر ياخورى دەستگىر كرائ، ئەوهى ئىشانە کانى له پىتاوی كرد بەتوانىيە، حوكومانى دەكتات. 7 با دنلىش و شاد بىن، و بەھۈيەوە ئەوانەي بەرخە كە هاتوھو و وەرگەت و ئەوانەي كۆتۈشىان بۆپەيكەرە كە بىردى. هەردو و كان بۇكە كە خۆي ئامادە كەردوھو. 8 كاسېتكى كەتائى ناسكى بە زىندىووپى فېدرا نەن ئۇ دەريپاچى ئاگەرە، كە بە كۆگەد پاك و پېرىشنىڭدارى پېتىرا بىو له بەرى بكتات.» ئەم كەتائى ناسكى دا گىرساوه. 21 g4442 Limnë Pyr g3041 پاشماوه كە بە شىمىزىرى هېمىا كەردارە راستودرۇستە كەنلى كەللى بېرۋۇزى خودايە، سوارە كە كۆزىان كە له دەمەيە و دەرددە چوو، هەموو بالىندە کان 9 بىيى گوئىم: «بۇو سە: خۆزگە دەخوازىزىت بەوانەي بۇ خوانى له گوشتە كایان ئېرىپۇون.

زەماوەندى بەرخە كە باڭگىپېشىت كەوان!» هەروەھا بىيى گوئىم: 20 فريشته يەكم بىيى له ئامسانە و دەھاتە خوارە و و كلىلى (ئەمانە و شە راستە كەنلى خودان). 10 كۆتمە بەرپىچى تاكو كېرتۇشى بۇ بىم، بەلام بىيى گوئىم: «وا مە كە! منىش لە گەل تو خوشك و بىرایانت بەندەي هاوا كارم، ئەوانەي پايانەندى بە شايەتىيان بۇ عيسا. كۆتۈش بۇ خودا بىيى! چونكە ئەو پۇزەھى كە سروشى بە پېغەمبەرە كان داوه، هەر ئە شايەتى بۇ مەسىح دەدات. 11 پاشان ئامىنام بە كراوەيى بىيى، ئەسپىتكى سېيم بىيى و سوارە كەدەي «دەسۈز» و «راستىگۇ» تاودە بىردا، بە دادپەرورى حۆم دەدات و دەجەنگىت. 12 چاوه کان و وک گىرى ئاگر وابۇون و رەمارىيەكى زۆر تاجى بە سەرە و بۇ، ئاوىتكى نۇوسراوى هەيە كە جەنگ لە خۆي كەس نايىنات. 13 كوايەكى له خۆيىن هەلکىشىراوى له بەرىپۇو، ئەواوهى بىيى باڭ دەكرى وشە خودا! 14 لەشکەر كەنلى ئامسان بە سوارى ئەسپى سېي شۇنى دەكەن و كەتائى ناسكى سېي پاچان له بەردا بۇو. 15 له دەمەيە و و شىمىزىتكى تېڭ دەرە چوو، تاکو بىيى له نەتەوە كان بىدات. (بە گۇچاينىكى ئاسىنىن شوانىيە تىيان دەكتات.) 6 ئەوانە هەستانە و وەي يە كەمدا بەشى هەيىت بەرە كەتدار و بېرۋۇزە، ئەوانە گوشەرى شەرابى توپورەيى هەلپۇوي خوداي هەرە بەتوانا دەگۈشىت. 16 ناوىتكى هەيە لە سەر كەوا و رانى نۇوسراوا: «پاشا يى پاشايان و گەورەيى گەورەيان». 17 فريشته يەكم دىكەم بىيى لە بەر خۆردا را وەستاپۇو، بە دەنگىكى بەر زەھاوارى له هەموو بالىندە فريپە كەنلى ئاوهە راستى ئامسان كەنگ و گوئى: «وەرن كۆپىنه و و، بۇ شىپۇي گەورە خودا، 18 تاکو گوشتى

بالنده يه کی گلاو، پهناگای هه مهو ئازه لیکی گلاو و قیزدون. 16 دهلىن: «قورت به سه را! قورت به سه را، ئهی شاره گهوره که، 3 له بېر ئوهی هه مهو نەته وەكان له شەرائیکی زۇرى داوىپىسى كە بە كەتانى ناسك و ئەرخەوانى و قرمز پۇشاپۇويت، بە ئەپىان خواردو وەته وە، پاشاكانى زۇرى داوىپىسىيان لەگەلدا زېپ و بەردى گۈانەھا و مرواري را بازوبۇيەتە! 17 چونكە لە كىزدۇوه، بازركاناف زۇپىش بە تواناي سەلەنەتى ئەو دەولەمەند يەك كاتىمىزىدا دەولەمەندىيەكى ئاوا لە دەست چۈوا!» (هه مهو بۇون). 4 گۆيم لە دەنگىكى دىكە بۇو له ئاسماھە دەيپەرمۇو: كەشىوانان و گەشتىاران و كىنكاران تىيۆ كەشقى، لەگەل ئەي گەل من ئىي دەرىچەن، تاڭو بەشدارى لە گۇناھەكانى هه مهو ئەوانەي لە دەريادا كار دەكەن، لە دوور دەھەستن. نەكەن، تاڭو دەرەدەكانى نەگەن، 5 چونكە گۇناھەكانى تاڭو 18 كاتىك چاپىان بە دووكەلى سووتانەكەي دەكەۋىت، ئاسماھە بەر زېپو نەوە و خوداش خراپى ئەتىي بە ياد هاتەوە. هاوار دەكەن و دهلىن: «ج شارىك وە كوشارە گەورە كەي؟» 6 سزاي بەدەنەوە وەك ئەپىش سزاي دايەوە و بەگۈرەي 19 خۇل بە سەرى خۇياندا دەكەن، بە گۈيان و شىۋەنەوە هاوار كەدارەكانى خۇى دەوقاتى بەدەنەوە، له جامەي تىيىدا تىككىلى دەكەن و دهلىن: «قورت به سه را! قورت به سه را، ئەي شارە كەد دەوقاتقى بېرىكەل بەكەنەوە. 7 ھېتىدە ئەوهى كە خۇى گەورە كە! ئەوهى هه مهو خاواهن كەشقى دەریا بە سامانەكەي بە گەورە داناوه و خۇش راپاوار دوووه، ئازار و خەمى بەدەن، دەولەمەند بۇون! لە كاتىمىزىتكا بە فېرۇچۇوا! 20 «ئەي ئاسماھە چونكە لە دلى خۇيدا دەيت: «من وەك شازىن دايىشتووم و و گەلى پىرۇزى خودا و نېدراراون و پېغەمبەران پېي دىلشاد بن! بېرىھەن نىم، هەرگىز شىۋەن ناگىپم». 8 له بېر ئەوه دەرەدەكانى چونكە خودا لە بەر زەنەندى شۇو حۆكى ئەھى دا!» 21 ئېنجا له رۆزىتكا دىن، مردىن و شىۋەن و قاتوقىرى. بە ئاگىش فەيشەيەكى بەھېز بەردىتكى ھەلگەرت، وەك بەردى ئاش دەسسوتىت، خوداي پەروردەگار ئەوهى حۆكمى دەدات، گەورە بۇو، فېرۇپادە دەريادە و گۇقى: «ئاوا بە توندى شارى بەھېزە. 9 پاشاكانى زۇرى، ئەوانەي لە گەلەدا داوىپىسىيان بابىلى گەورە فېرۇدە درىت، هەرگىز نادۇزىرېتەوە. 22 ئېت دەنگى كەدووه و له ژياندا خۆشىان راپاوار دوووه، كاتىك دووكەلى ژەنيارانى قىسارە و مۇسۇقا و شىشال و كەرەنە تىيىدا ناپىستىت. سووتانەكەي دەپىن بۇي دەگرىپن و شىۋەن بۇ دەگىپن. 10 لە هەرگىز وەستاي ھېچ پېشەيەكىش لە تۇدا نادۇزىرېتەوە، دەنگى ترسى ئازارە كەي لە دوور دەھەستن و دهلىن: «ئەي شارە ئاش لە تۇدا ناپىستىت. 23 ھېچ چاپىك تىيىدا ھەلنا كېتىت، ئېت مەزەنەك، قورت به سه را، قورت به سه را ئەي بابىل، شارە دەنگى بۇوك و زاوا تىيىدا ناپىستىت. بازركانە كاتىن گەورەي بەھېزە كە! چونكە لە كاتىمىزىتكا سزادانت هات». 11 «بازركاناف زۇرى بۇون و هه مهو نەتەوە كان بە جادو و گەرلى تۆ گومى بۇون. زۇرى دەگرىپن و شىۋەن بۇ دەگىپن، چونكە ئېت كەس 24 تىيىدا خۇىنى پېغەمبەران و گەلى پىرۇزى خودا و هه مهو شتومەكىان لى تاڭپىت، 12 شتومەكى زېپ و زىو و بەردى ئەوانەي لە سەر زەھىدا كۆزۈرەن دۆزراونەتەوە».

گەنەھا و مرواري، كەتانى ناسك و ئەرخەوانى و حەرب 19 پاش ئەوهش گۆيم لە دەنگىكى گەورە بۇو وەك و قرمز، هه مهو دارىتكى بۇندار و هه مهو شتىكى دروستكراو دەنگى خەلکاتىكى زۇر لە ئاسماھە دەيگۈت: «ھەللىپا! له عاج و هه مهو قاپىك لە دارى گەنەھا، بېۋزىز و ئاسىن بېزگارى و شىڭىز و ھېز بۇ خودامانە، 2 چونكە حۆكمەكانى و مەرمەر، 13 دارچىن و بۇنوبەرام و بختۇر و مۇر و لبان، پاست و دادېپەرەرن. لەشفرۇشە گەورە كەي تاوابنار كەد شەراب و بېۋنى زەپتۈون و باشتىرن ئارد و گەنم، مەرمەلات، كە بە داوىپىسىيە كەي زۇرى گەندەل دەكەن، تۆلە ئەنچى ئەسپ و گالىسکە و مەرمۇق وەك كۆپلە فەرۇشراو». 14 دهلىن: «بەندەكانى خۇى لېكىدەوە». 3 دووبارە گۇتىانەوە: «ھەللىپا! دووكەلە كەي بۇ هەتاكەتاي بەرز دەيىنەوە». 4 يىست و سەلەنەتتلى بېرائىتىپەرگىز ناپىان دۇزىزىنەوە. 15 بازركاناف و چوار بۇونە وەرە كە كەوتىن سەر چۈك و ئەم شتانە كە بەھۆى ئەوهى دەولەمەند بۇون، لە ترسى كۆتۈشىان بۇ خوداي دايىشتوسى سەر تەختە كە بىر و گۆتىان: ئازارە كەي لە دوور دەھەستن، دەگرىپن و شىۋەن بۇ دەگىپن و

جهیان، تا کو له و بروزه گوره‌یهی خودای هرره به توانادا بُو گوت: «بُو سه رسام بیویت؟ نهینِ زنه که وئه و درنده‌یه شت پی جه نگ کوکیان بکنه وه. 15 مه سیح ده فرمومی: «نهوهتا وک ده لیم که هلیگتووه و حهوت سه و ده شانخی ههیه. 8 آهه و دزیک دینم! خوزگ ده خوازیرت به وهی ئیشک ده گرت و درنده‌یه بینیت هه بوروه و ئیستا نیبه، خره‌یکه له بیری بی جلوه‌رگه کانی ده پاریزت، نوهک نایپووی بینزیت و به ریویت بن ده رده‌چیت و بُو له ناوچون ده روات. دانیشتوانی سه رپرات.» 16 پاشان روحه کان له شویندکا کوکی کردنه وه زهی، نهوانه له دامه زاراندی جهیانه وه ناویان له په‌پرتووکی که به عیبری بیچی ده گوری «هارمه گیدون». 17 فریشه‌یه زیاندا نهنوسر اووه، کاتیک درنده که ده بین سه رسام ده بن، حه و تم جامه‌کی خوی به هه وادا بر زاند، ده نگیکی به رز چونکه درنده که پیشتر هه بوروه و ئیستا نیبه، به لام له داهاتو دا له پرسکا که و له ته خته که وه هات و گوت: «هاته دی! دیه وه.» 18 (Abyssos g12) 9 (نهوهتا وک ده بانکه‌وازه بُو میشکی دانا: 19 پاشان هه وه بروسکه و ده نگه دنگ و هه وه گرمه په‌یدابوو، حهوت سه ره که حهوت گدن که زنه که له سه ریان دانیشتواه، بعومه له رزویه کی گوره روپیدا، ته نانه له دو کانه وهی خه لک 10 حهوت پاشا که ش، پینجیان کوتون و یه کیکان ههیه و له سه رزوین شتی وا رورو نه داوه. بعومه له رزوه که زور به هیز ئه وی دیکه هیشتا نه هاتووه، کاتیکیش دیت پیویسته که میک بوو. 20 شاره گوره که بوروه سی بده، شاره کانی نه ته وه کانیش بینیتیه وه. 11 آهه و درنده‌یه هه بوروه و ئیستا نیبه هه شته مینه، کوتون. خودا ش بایلی گوره‌یه بیهیر هانه وه تا کو جامی به لام له حه وه که ده پاشان، هیشتا شانشینیان و هرنه گرتووه، ریانکرد و چیا کان نه دوزرانه وه. 21 ته رزویه کی گوره که به لام بُو ماوهی یه ک کاتیمیر له گل درنده که وه کو پاشا قورسایه کی یه ک تالنت ده بیو له تامانه وه به سه ره لکیدا ده سه لات و هرده گرن. 13 نهوانه یه ک مه سیان ههیه، باری، له تاو ایدانی ته رزوه که کفریان به خودا کرد، چونکه هیز و ده سه لاتی خویان ده دهنه درنده که. 14 نهوانه له گل لیدانه کی زور توند بیو.

17 ئینجا یه کیک له و حهوت فریشه‌یهی حهوت جامه‌کیان پیبوو بیچی گوت: «وهه با سرای له شفروشه گوره‌که پیشان بدمه که له سه ره پوباریکی زور دانیشتواه. 2 نهوهی پاشا کانی زهی داوینی پیسیان له گل کردوه و دانیشتوانی سه رزویه به شه رابی داوینی پیسیه کی سه رخوش بیوون.» 3 پاشان فریشه‌که به روحی پیروز بردمیمه چوله وانی. یینیم زیک له سه ره درنده‌یه کی قرمزی دانیشتواه که به ناوی کفر دا پژرابوو. درنده که حهوت سه و ده شانخی هه بیووه. 4 زنه که جلوه‌رگی نه رخه وانی و قرمزی له بیر کایابوو، هه روهها به زی و به ردی گرانه‌ها و مرواری رازیتارابووه وه، جامیک زپریخی به ده سه وه بیو، پر له قیز و گلاؤ داوینی پیسیه کی.

18 پاش نهوهش فریشه‌یه کی دیکم بینی له تامانه وه 5 له سه ره ناوجه وانیشی ناویکی نهینی نوسرا بیو: «بایلی گوره، ده هاته خواره و ده سه لاتیکی گوره‌یه هه بیووه، زه بش به دایکی له شفروشان و قیزه وانی زهی.» 6 هه روهها یینیم که شکوکی نهوه روناک بیووه وه. 2 به ده نگیکی به رز هاواری زنه که به خوینی گلی پیروزی خودا و خوینی شه هیدانی عیسا کرد و گوت: «که وه! بایلی گوره که وه! بیوه جیشینی سه رخوش بیووه به بینیتی زور سه رسام بیوم. 7 فریشه‌که بیچی جنکه کان و پهناگای هه مو روحه پیسه کان، پهناگای هه مو

دهرهوه و به دهنگیکی بزرگانگی دایشتووی سر ههوره کدی له دووکلی شکو و هیزی خودا و ههتا حهوت دهرده کدی کرد: «داسه کدت هله لگره و بدرهوه، چونکه کات دروینه حهوت فریشته که تهواو نهبوون، کهس نهیوانی بچیته تاو هاتووه و بدرهه می زهوي پنگدیشتووه»¹⁶ جا دانیشتووی په رستگاکوه.

سر ههوره که داسه کدی بُو سر زهوي و هشاند و زهوي 16 ئینجا له په رستگاکوه گویم له دهنگیکی بزرگ بوو دروینه کرا 17 فریشته کی دیکه له په رستگاکه که نامان به حهوت فریشته کدی دهه مرموو: «برون حهوت جامه کدی ده چوو و ئهولیش داسیکی تیزی پیبیوو 18 ئینجا فریشته کی توپرده خودا بسمر زهويدا پریزئن»² فریشته یه کدم چوو و جامه کدی خۆزی بسمر زهويدا پریاند، جا دومه لی پیس و ئازاربه خش لهوانه ده رکوت که نیشانه ده دینه کدیان هله لگرتیوو و گرتوشیان بُو په یکره کدی بردبوو، 3 فریشته دووه میش جامه کدی خۆزی پریاند سر دهريا و وەک خوینچی مردووی لیتات، ههموو زینده و هریکی تاو دهريا مردن. 4 فریشته سیبیم جامه کدی خۆزی پریاند سر رووبار و کانیاوه کان، بوبو خوین. 5 گویم له فریشته ئی تاوه کان بوبو دهیگوت: «تۆ دادپه روهوریت، ئەی ئەوهی ههیه و ههبووه،

پاشان نیشانه کی گوره و سهیری دیکم له پیروزه که، چونکه تاوا حهوت داوه، 6 چونکه ئەوانه خوینچی ئاماندا بینی: حهوت فریشته حهوت ده ردی کوتایان پیبیوو، پنگه مبهاران و گلی پیروزی تیان رشتورو، توش خوینت چونکه توپرده خودا لهوانه دا تهواو دهیت. 2 پاشان شتیکی پىدان بچونه ووه، چونکه شیانی ئەوهون»⁷ گویم له دهنگیک بوبو وەک دهربای شوشیه کی تېکەل بە ئاگم بینی و ئەوانه که قوربانگاکوه دهیگوت: «بەل ئەی خودای په روهارگا لی درنده که و په یکره کدی و زماره کان بە زاندبوو لسمر ههره بە توانا، حهوكه کانت پاست و دادپه روهورن»⁸ فریشته دهريا شوشیه که راوه ستایبون و قیساره خودایان پیبیوو. چوارهه جامه کدی خۆزی پریاند سر خۆر و پیتگه به 3 سروودی موسای بەندەی خودا و سروودی بەرخەکیان خۆر درابوو کە خەلک بە ئاگرسوو تېنیت. 9 خەلک بە دەچچى و دەيانگوت: «ئەی يەزادان، خوداي ههره بە توانا، گرمایه کي بە تین سووتان، كفریان بە تاوی خودا گرد، ئەوهی کارتەنەن کە گوره و سهیره ئەی پاشای نەتەوە کان، رېنگا کانت ده سەلاقى بەسەر ئەم ده راندە دا ههیه، بەل كوتوبەيان نە گەد پاست و دادپه روهوره. 4 ئەی يەزادان، ئى لە تۆ ناترسیت تاکو شکوداري بکەن. 10 فریشته پىتجەم جامه کدی پریاند و ناوت شکودار ناکات؟ چونکه تۆ تاقە پیروزیت. ههموو سەر تەختى درنەنە، شاشينه کدی تاریک بوبو، خەلک نەتەوە کان دىن و گرتوشت بۆ دەبن، چونکه دادپه روهريپە کانت شاشينه کە لەتاو ئازار زمانى خۆيان دەگەست. 11 لەتاو ئازار دەركەتوون»⁹ 5 پاش ئەوه تەماشام گەد و بینیم له ئاسماندا و بىرىنيان كفریان بە خوداي ئاسمان گەد بە لام تۈپەيان لە شۇنىچى هەپپەرۆز لە چادرى پەيمان كزايىه. 6 حهوت كرده وەكلىان نە گەد، 12 فریشته شەشم جامه کدی پریاند فریشته کە لە په رستگاکە هاتەن ده رهه و حهوت ده رەنگە كەن سەر رووبارى گوره فورات، ئىتتىاوه کە وشکى گەد، تاکو پیبیوو. كەتاني پاك و پىشىگاريان پېشىبىو و چەند پېشىنېنىكى رېنگاپاشا كانى پەۋەھەلات خوش بىقات. 13 ئىنبا سى رۆوحى زېرىنيان لە سنگ بە سېبىوو، 7 يەكىك لە چوار بۇونوھەرە كە پىسى وەک بۆقىم بىنى لە دەمى ئەزىدەها کە و دەمى درنەنە کە و حهوت جايى زېرىنچى پەل توپرە خوداي هەميشە زىندىووی دەمى پېغەمبەرە درۆزەنە دەھاتەن دەھەرە دەھەرە دا بە حهوت فریشته کە، 8 په رستگاکەش بپىوو شەيتانىن كە پەرجوو دەگەن، دەچچە لاي پاشاكانى ههموو

زه‌ویش کپتوشی بُو ده‌بهن، ئەوانەنی ناویان له پەرتۇوکى ژیان چوار بۇونەوره كە و پېرەكان سرۇودىتىكى نوپیان دەگوت. كەس بەرخە كەدا نەنۇوسراوه، ئەو بەرخەي كە له دامەزرانىنى نەيدەتۋانى سرۇودە كە قىرىيەت جىڭە لەسەد و چل و چوار جىيانەنە سەرپىداواه، 9 ئەوەي گۈچى ھەيە، با بىيىتتەت. هەزارەي لە زەوپەه و گۈچەنەنە وە، 4 ئەوانە ئەو كەسانەن كە 10 ئەگەري يەكىك بۇ راپاچىكىن بېچىت، پاپىچ دەكىتتەت. ئەگەر خۇيان له گەل ئاقفترت كەلاو نەكىدووه، چۈنكە پا كىزەن و يەكىك بە شەشىر بکۈزۈرەت، بە شەشىر دەكۈزۈرەت. ئەم بەدواي بەرخە كە دەكۈن بۇ ھەركۈي بپوات. ئەوانە لەتىپ باڭەوازه بۇ دابەخۇدا گەن و دلسوزى گەلى بېرۇزى خۇدايە. خەلک كەدرانەنەتەوە وەك تۆبەرە بۇ خۇدا و بەرخە كە، 11 دېنەدەيەكى دېكەم بىنى لە زەوپەه و دەھاتە دەرەوه، دوو 5 درۇ لە دەمياندا نادۇززىتەوه، ئەوان بن كەموكۈرين، 6 ئېنجا شانى وەك بەرخى ھەبو، بەلام وەك ئەزىزەدا دەدوا. 12 بە فەيشتەيەكى دېكەم بىنى لە ناواپارسى ئاسماندا دەفri، مزگىنى ئەتاۋى دەسەلەتى دېنەدە يەكەم بۇ ئەو پەپەرە دەكەد، واى ھەتاھەتايى پېپۇو، تاكى بۇ دانىشتۇوانى سەر زەوپەه راپاگىيەنىت، لە زەوپەه و دانىشتۇوانى سەرى دەكەد كەپتوش بۇ دېنەدەي بۇ ھەمومۇ نەتەوه و ھۆز و زمان و گەلەك. (aiōnios g166) يە كەم بېن، كە بەرئە كوشىدە كەسى سارىزى بېبۇ، 13 ئىشانەي 7 بە دەنگىكى بەرز دەيگۈت: «لە خۇدا بېرسن و ستائىشى كەورە دەكەد، تەنانەت واى دەكەد لەبەرچاوى خەلک بەكەن، چۈنكە كاتى حۆكمان ھاتۇوه. كەپتوش بۇ دروستكەرى ئاڭ لە ئاسمانەنەن بىتەت خوارەوه بۇ زەوپەه. 14 ھەرەوھا بە ئاسمان و زەوپەه و دەریا و كەنیاوه كان بېن». 8 فەيشتەي ئىشانەي كە بىنچى دراپولو لە پېنلەنەي دېنەدە يەكەمدا بېكەت، دووم، لەداۋىيە و دەيگۈت: «كەوت! بابىلى كەورە كەوت، دانىشتۇوانى سەر زەوپەه گۈرمى دەكەد، فەرمانى بە خەلکى ئەوەي بەم جۆرەي كەدەمە مۇونەتەوه كان شەرابى توپرەيەن سەر زەوپەه داپېكىرەن بۇ ئەو دېنەدە يەدانەززىن كە بە داۋىتپىسييەكى بەختۇنەوه، 9 فەيشتەي سېيەم، لە دوايانەنەوە بە شەشىر بېنلەنەر كارا و بە زېنلەنەن مایەوه. 15 ھەرەوھا بېرگەي دەنگىكى بەرز دەيگۈت: «ھەر كەم سېيەك كەپتوش بۇ دېنەدە كە پېنلەنەنەسە بەدانە پەپەكەرى دېنەدە يەكەم تاكى بېكەتلىرى و پەپەكەرە كەدى بىات و ئىشانەي سەر تېچەوانى يان دەستى دېنەدە كە قەسە بېكەت و وا بېكەت ھەمۇ ئەوانەنی كەپتوش بۇ وەرگەرەت، 10 ھەرەوھا ئەۋىش شەرابى توپرەيەن خۇدا پەپەكەرى دېنەدە كە تابەن بکۈزۈن. 16 واى لە ھەمۆوانىش دەخواتەوه، كە بە سادەنەن لە جامى توپرەپە كەدى بېزاوه، دەگەد، كەورە و بچوپوک، دەولەمەند و ھەزار، ئاززاد و كۆپىلە، لەبەرەدەم فەيشتە پېرۇزەكان و بەرخە كەدا بە ئاڭ و گۈزگە ئازاز ئىشانەيەك لە سەر دەستى راستىيان يان لە سەر ناواچەوانىيان دەدەرىت. 11 دووكەلى ئازازيان بۇ ھەتاھەتايى بەرز دەپېنلەنەن دەستكەرىت، 17 تاكى كەس نەتاۋىتتەت كېرىن و فەۋشتن ئەوانەنی كەپتوش بۇ دېنەدە كە و پەپەكەرە كەدى دەبەن، ئەوەي بېكەت، تەنەنما ئەوە تېيىت ئىشانە كەدى پېنەيە، ئىشانە كەش ناوى ئىشانەنەن بەختۇنەن بەختەنەن بەختەنەن بەنەن، 18 ئەمە بانگەوازه بۇ دانىانى: (aiōnios g165) 12 ئەمە بانگەوازه بۇ دابەخۇدا گەننى گەلى بېرۇزى دېنەدە كەيدە يان ژمارەي ناوه كەدى. 19 ئەمە بانگەوازه بۇ دانىانى: (aiōnios g166) 20 ئەمە بانگەوازه بۇ دابەخۇدا گەننى گەلى بېرۇزى ئەوەي تېدەگات، با ژمارەي دېنەدە كەلىكىدا تەوه، چۈنكە ئەوە خۇدا كە راپساردە كەن خۇدا بەجىنە كەن و باودىي عيسا ژمارەي مۇقۇفە كە ژمارە كەدى شەش سەد و شەست و شەشە. دەپارىزىن. 21 گۈنئىم لە دەنگىكى بۇو لە ئاسمانەنە و دەيگۈت: 14 پاشان بىنەن بەرخە كە لە سەر كېيىمى سېيۇن راوه ستايىو، يەكبۇن لە گەل عىساي خاوهەن شەكۈ دەمن!» رۆحى بېرۇز سەد و چل و چوار ھەزار كەمىي لە گەل بۇو، ناوى ئەو و ناوى باوكى لە سەر ناواچەوانىيان نۇوسراپولو، 2 لە ئاسمانەنە دەنگىكى بېست وەك خۇرە ئاۋىنەنى زۇر و دەنگى ھەورە گەمدەيەكى كەدە، ھەورىتىكى سېم بىنى و لە سەر ھەورە كە كەسپىكى وەك گەورە. ئەو دەنگى كە گۈنم ئېبۇ وەك دەنگى قىساپارەش كۈرى مۇقۇف دانىشتۇوه، تاجىكى زېرىخى لە سەر و داسىكى وابوو كە ژەنلەن دەيىزەن، 3 لەبەرەدەم تەختە كە و لەبەرەدەم تېرىزى بە دەستەوە بۇو، 15 فەيشتەيەكى دېكە لە پەرسىگە ھاتە

توپرده‌ی توش هاتووه. کات لیپرسینه‌وهی مردووان هات، بۆ پیشوازیان له مه رگ کرد. 12 بۆیه ئەی ئاسمان و ئەوانەی تىیدا پاداشتکرنى به تندە پېغەمبەره کانت و گەله پېرۇزە كەت كە له نىشتەجىن، دەلخۇش بن! بەلام قورىبەسەر زەزوی و دەريا، چونكە ناوى تۆ دەترسەن، بە گەورە و بېچۈگەدە، هەرودەها بۆ لەناورىنى ئىلىلىس بۆتان دابېزىۋە توپرەپەيە كى گەورەپەيە، چونكە ئەوانەی زەزوی لەناودەپەن.» 19 پەرسىگاي خودا شى لە ئاسمان دەزايىت كاتىكى كورقى هەيە،» 13 كاتىكى ئەزىزىدەپە كە خۇرى كزايىه و سەندوقى پەيمانە كەدى لە پەرسىگاي كەدى دەركوت. بىنچى فېيدراوەتە سەر زەزوی، ئافەرەتە كەدى راونا كە كورە كەدى له وىدا بۇوە ھەرورە بروسكە و دەنگەدەنگ و ھەرورە گەمە و لى بۇوە. 14 ئافەرەتە كە ھەردوو بالى ھەلۋىيە كى گەورەپەيە بۇدرە بۇوەلەر زە و تەرزەي قەبارە گەورە بارى.

12 نىشانەيەكى گەورەش لە ئاسماندا دەركوت: ئافەرەتىك چەل و دوو مانگ دوور لە مارە كە بەخىوپىرىت. 15 مارە كەش لە دەمەيە و ئاۋىتكى و كەپوبارى بەدەوابى ئافەرەتە كەدا فېيدا خۇرى پۇشىپىو، مانگ لەزىزپىندا و تاجىكى دوازدە ئەستىزەرىي بۇئەوهى ئاۋىيپات. 16 زەزوی يارمەتى ئافەرەتە كەدى دا، زەزوی لە سەر سەرەتى بۇو، 2 سكى ھەبۇو، ئازارى ھەبۇو و لەتاو ژانى مەنداپۇن ھاوارى دەركەد. 3 نىشانەيەكى دىكەش لە ئاسماندا دەركوت: ئەزىزىدەپەيە كى گەورە سوور، حەوت دەمەيە و فېيدا. 17 ئەزىزىدەپەيە كە لە ئافەرەتە كە توپرە بۇو، چۈچ دەرەپە كە لە ھەگل نەوهەكانى دىكەي بىچەنگىت، ئەوانەي پاسپارەدەكانى خۇدا بە جىدە گەيەن و پابەندەن بە شایىھىيان بۇ عىسا.

4 كلەكىشى سىلەپەيە كى ئەستىزەرىي ئاسمانى پاكيشا و فېيدانە سەر زەزوی، ئەزىزىدەپەيە كە لە بەرەدمەم ئەو ئافەرەتە كە منداپى دەبۇو خۇدا بە جىدە گەيەن و پابەندەن بە شایىھىيان بۇ عىسا.

13 ئەزىزىدەپەيە كە لە بەرەدمەم ئەو ئافەرەتە كە منداپى دەبۇو وەستاپۇو، بۇ ئەوهى ھەر كە منداپى كە لە دەيكىپۇنخات. 5 ئىتەر دېنەپەكم بىنچى لە دەريا كە دەھانە دەرەوهە، دەشاخ و حەوت منداپىتكى نىزىنەي بۇو، ئەوهى لە داھاتوودا بە گۆچاتىكى ئاسىن ئەسلى سەرى ھەبۇو، دە تاجىش لە سەر شاخە كانى بۇون، لە سەر فەرمانپۇويەتى نەتەوە كان دەكتات. بەلام منداپى كە بۇ لاي سەرەكائىنى تاوى كەپەرگەن ھەبۇو. 2 ئۇ دېنەپەكم بىنچى لە خۇدا و تەختە كەدى رېفيترا. 6 ئافەرەتە كەش بەرە و چۈلەوانى پانگ دەچۈچ، بىنچى دەچۈچ دەھى شېر بۇو. ۋەيىركەد، له وىدا شوينىكى ھەيە لە لایەن خەرداوە ئامادە كەراوه، ئەزىزىدەپەيە كەش توانا و تەختى خۇرى و دەسەلاپىتكى گەورەي تاکى لە وى ھەزار و دوو سەد و شەست رۇز بەخىوپىرىت. دايە دېنەپەك. 3 سەرىك لە سەرەكائى دېنەپەك و كەپوبارى بۇ 7 پاشان لە ئاسماندا بۇوە شەپ. مىكائىل و فېيشەكانى لە دەرىي مەردن سەرپىرايىت، بەلام بىنە كوشىنە كەسى ساپىز بۇوە ئەزىزىدەپەيە كە جەنگان، ئەزىزىدەپەيە كە فېيشەكانىشى دەرىي ئەوان، ھەمو زەبۈش بە سەرسامىيە و بەدەوابى دېنەپەك كەكتون، 8 بەلام ئەزىزىدەپەيە كە بەھىز نەبۇو، شوينىيان لە ئاسماندا نەما. 4 كېتۈشىان بۇ ئەزىزىدەپەيە كە بىر، چونكە دەسەلاتى بە دېنەپەك 9 ئەزىزىدەپەيە كە گەورە كە فېيدارا يە خوارەوهە، مارە دېنەپەيە كە كە دابۇو، كېتۈشىان بۇ دېنەپەكەش بىر و گۈتىان: «كى و كە ئىلىلىس و شەيتان ناودەبرىت، ئەوهى ھەمو جىهان گومرا دېنەپەك وايە؟ كى دەتوانىت لە دەرىي بىچەنگىت؟» 5 دېنەپەك دەكتات، فېيشەكانىشى لە گەلپىدا فېيدارانە سەر زەزوی. 10 جا دەمەيىكى پىندرابۇو، قىسى گەورە و كفرى دەركەد، ھەرورەها گۆرم لە دەنگىكى بەر زۇو لە ئاسماندا دەپەرمۇو: «ئىستا چەل و دوو مانگ پىندرابۇو تا كۆ دەسەلاتات بەكارەپەنەت. پۈزگارى و ھېز و شانشىقى خەدامان و دەسەلاتى مەسىحە كەدى 6 ئىتەر دەھى كەرەد، چونكە دەركەد، ھەرورەها هاتووه، چونكە سكالا كار لە خوشك و برا كاغنان، ئەوهى كە بە ناوى خۇدا و نشىنگە كەدى و دائىشتووانى ئاسمان دەدا. شەو و رۇز لە بەرەدمەم خەداماندا سكالا ئىيان دەركەد، فېيدارا يە 7 رېنگى كەپەرگەن ھەر دەرىي گەلپىرۇزى خۇدا بىچەنگىت خوارەوهە. 11 ئەوان بە خۇنىتى بەرخە كە و بە شایىھىتىپەيە كە و بىانەز ئىتىت، دەسەلاپىتشى پىندرابۇو بە سەر ھەمو ھۆز و دايىان، بە سەرىدا سەركەتون، ۋىيانى خۇيان خۇشنىۋىست و گەل و زمان و نەتەوهى كەدا. 8 ھەمو دائىشتووانى سەر

پراستی له سه ر دهربا و چه پی له سه رو شکانی دانا، 3 به ده نگیکی ئاگر له ده میانه وه ده رد ه چیت و دو زمانیان دخوات. هر بزر و ه ک نه رهی شیر نه راندی. کاتیک نه راندی، حموت کسیک بیه ویت زینیان پی بگهیت، ده بیت بهم شیوه یه هه ورده گمه که به دنگ کانیان هاته دوان. 4 کاتیک حموت بکوژریت. 6 ئه مانه ده سه لاتی ئه ویان ههیه که له کانی هه ورده گمه که هاته دوان، به ته مایوم بیوسم، به لام ده نگیکم له را گهیاندی پهیاعی خودا ئاسمان دابخن، تاک باران نه باریت. ئاسمانه وه گوئی لیبوو دیفه رموو: «ئوهی حموت هه ورده گمه که هه وردها ده سه لاتیان به سه ر تاودا ههیه که هر کاتیک گوتیان موری بکه و مایانوو سه.» 5 ئه فریشته یهی بینم پیانه وی بیکنه خوین و زهوي تووشی هه موو به لایه ک بکهن. له سه ر دهربا و شکانی پاوه ستاپوو، دهستی پراستی بؤ ئاسمان 7 کاتیک شایه تیبه کدیان ته اوو کرد ئه و درنده یهی له بیری بهرز کرده و 6 سوییدی به خودای زیندووی هتاهه تایی بین دیته ده رهه، له گلیان ده جه نگیت، ده یانبه زینت و خوارد، ئوهی ئاسمان و زهوي و دهربا و هه موو ئه شانه دهیانکوژت. (g12) 8 ههروهها ته رمه کانیان له سه ر تیبیاندیه به دیده بنانوون و گوق: «چیتر کانه که دواناخریت! (alōn) شه قامی شاره گهوره که ده بیت که ناوی مه جازی سه دوم و 7 به لکو له روزانی پیش لیدانی که رهنا که ده بیت، نهیتی خودا و نیو خله لکاتیک له هه موو گل و هوز و زمان و نه وه کان دیته دی، وه ک چون خوداش مژدهی به بهنده پنځمه مه ره کانی ته ماشای ته رمه کانیان ده کدن و ناهیان ته رمه کانیان بیزیرین، دا.» 8 ئه و ده نگیکی له ئاسمانه وه گوئی لیبوو دیسان قسه 10 هه وردها دانیشتووانی سه ر زهوي پی شاد ده بن و شایی له گهی کردم و فه رمووی: «برق تو ماره کراوه که له فریشته ده گیکن و دیاری بیه کتري ده نیرن، چونکه ئه دو پنځمه مه ره پراوه ستاوه کهی سه ر دهربا و شکانی و هریگه.» 9 چوومه دانیشتووانی سه ر زهوي پیان ئازار دابوو، 11 به لام پا ش سبی لای فریشته که و پیم گوت که تو ماره بچوو که کدم بداتی. روز و نیو هه ناسه ئی زیان له خوداوه چورو ناویان، ئه وانیش ئه ویش پی گوت: «بیه و بیخو، گدده تال ده کات، به لام له هه ستانه وه له سه ر پییه کانیان و ترسیکی گهوره کوته سه ر ده متدا وه ک هنگوین شیرین بیو، به لام که خواردم گددی تال له بره چاوی دو زمانیان ده کدر. 12 ده نگیکی بهرزیان له ئاسمانه وه بچوو که کدم له دهستی فریشته که و هرگت و خواردم، له ده مدا بیست که پیچی ده فر رموون: «سه ربکهونه بیزه.» ئه وانیش وه ک هنگوین شیرین بیو، به لام که خواردم گددی تال له بره چاوی دو زمانیان له هه وردا بؤ ئاسمان سه رکوتن. 13 هر کردم. 11 پاشان پیم گوترا: «ده بیت دو و باره پیشیبی له سه ر له ورده ره زهیه کی گهوره بروویدا و دهیه کی شاره که خله لک و نه وه زمان و پاشای زور بکدیت.»

دیکه ترسان و ستایشی خودای ئاسمانیان کرد. 14 نه هامه تی پاشان قامیشیکی وه ک داری پیوانه پندراء، خوداش پیچی فه رموون: «هه ستی، په رستگای خودا و قوربانگا پیوو و ئه و خله لکانه برزمیزه که تییدا ګپتوش ده بین. 2 به لام واژله حه وشی په رستگا بېتنه و مه پیتوو، چونکه به ناجوله که کان دراوه، ئه وان چل و دوو منگ شاری پیروز پیشیل ده کدن. 3 هه وردها توانا و ده سه لات به دوو شایه ته کدم ده ددم بیو هه زار و دوو سه د شه سه ر پیچو به جلو به رگی گوشه وو پهیامی خودا را بگهیه تن.» 4 ئه مانه ئه دو دوو دار زه یتیونه و ئه دوو چرادانه که له برد ده په ره دگاری جهاندا پراوه ستاون. 5 ئه گهريه کیک بیه ویت زینیان پی بگهیت،

له شیوه‌ی چایکی گوره‌ی گوکتوو فریدرایه دهرباوه. شیئ. 9 زریان هبو و هک زری تاسین، دهنگی باله کانیان سلیه‌کی دهرباکش بورو خوین، 9 سلیه‌کی بونه وهانی و هک دهنگی ئهو گالیسکانه بورو که ئاسپیکی زوری پیوه‌یه و زیندووی دهرباش مردن، سلیه‌کی کشتیه کانیش تیکشکان. تاوده درین بهره جنه‌نگ. 10 چهند کلکیکی چزووداری 10 فرشته‌ی سلیه‌م کەرمانا کەی لیدا و ئەستیزیه‌کی گوره‌ی و هک دوپوشکان هبوو، پىنج مانگ توانا و دەسەلاتی ئەھەیان پرشگاری و هک چرا له ئاسمانه وه گوته سەر سلیه‌کی پووبار و پىدرابوو که به كلکت کانیان ئازاری خەلک بدهن. 11 فرشته سەرچاوه کان ئاو، 11 ئەستیزه کەش ناوی زەق بیووت بورو. يەدکاره کەی بیرى بىن پاشا بورو بەسەریانه وه، بە عىيرى ناوی سلیه‌کی ئاو تال بورو، خەلکاتیکی زوریش له بەر تالی ئاواهه کە ئەبەدۇنە و بە يېناني ناوی ئەپۈلۈنە، (Abyssos g12) 12 نەھامەقى مردن. 12 فرشته‌ی چواره میش کەرەنا کەی لیدا و سلیه‌کی يەكم نەماوه، دوو نەھامەتى دىكە ماون کە دواي ئەممە دىن. خۇر و سلیه‌کی مانگ و سلیه‌کی ئەستیزه کان لیدران، تاكو 13 پاشان فرشته‌ی شىشم کەرەنا کەی لیدا و دەنگىكى له سلیه‌کان تارىك بن. رۇز سلیه‌کی تارىك بورو، سلیه‌کی شەپۈش چوار قوچە کە قوربانگ زېپىنه کەی بەردم خوداوه هانه بەر بە هەمان شیوه بىن روونا کى بورو. 13 پاشان تەماشام كرد، گۆنم، 14 كە بە فرشته‌ی شىشمى دەگوت كە كەرەنا کەي بىستم هەلۇيەكى هەلۇرىپو له ناوه‌پاستى ئاسماندا، بە دەنگىكى پىپۇو: «چوار فرشته بەستراوه کەي لاي رۇوبارى گوره‌ي بەرز دەيگوت: «قوربەسەرتان! قوربەسەرتان! ئەي دانىشتوانى فورات ئازاد بىكە». 15 چوار فرشته‌کە ئاماده گابۇن سەر زەھۆي، قوربەسەرتان! كايتىك ئەو سى فرشته‌يە كە بۇ ئەو كاڭتىمىز و رۇز و مانگ و سالە، ئازاد كران، تاكو خەرىكىن كەرەنا کانیان لىدەدەن، چى بەسەر زەھۆي دەھېتىن!» سلیه‌کى ئادەمیزىد بىكۈن. 16 گۆنم لېپۇ ژمارەي سەربازە سوارەكان دوو هەيندەي دەھەزار جار دەھەزار بورو. 17 ئەو

9 كايتىك فرشته‌ي پىنچەم كەرەنا کەي ليدا، تەماشام كرد ئەستیزیه‌ك لە ئاسمانه وه گوته سەر زەھۆي و كلىلى بىرى بىن بىن پىدرابوو، (Abyssos g12) 2 كايتىك فرشته كە بىرى بىن كىدەدە، دووكەتىك لە شیوه‌ي دووكەلى كوره‌يەكى گوره لېپەززبۇوه و خۇر و ئاسمانى تارىك كەد، (Abyssos g12) 3 لە دووكەلە كەدە كولله بارىپە سەر زەھۆي و توانا و دەسەلاتىكى وەك توانا و دەسەلاتى دووپىشكى زەۋپىيان پىدرابوو. 4 كولله كان فەرمانى ئەھەييان پىدرابوو كە زيان بەگاي زەھۆي و هيچ سەۋازىي و هيچ درەختىك نەگەيدەن، تەنها زيان دەدەن. 20 پاشامەسى ئادەمیزىد كە بەو بەلایانه تەكۈرۈن، تۈرىپەيان لە كىدەي دەسى خۇپىان نەكەد. بەرددەم بۇن لە بەخەلکان بەگىدەن كە مۇرى خودايان بە تىۋچەوانە و نېيە. كەپتۈشىردىن بۇرۇچى پىس و ئەۋبانە كە لە زېپ و زىو و ئەپەن ئەپەن دەدەت. 6 لەو بىرۇۋەندە خەلک بەدواتى مردىدا دىزىكەن تۈپەيان نەكەد.

لىيان پادەكەت. 7 شیوه‌ي كولله كان وەك ئەۋەسپانه بۇن 10 پاشان فرشته‌يە كى دىكەي بەھېزم بىنى لە ئاسمانه وه كە بۇ شەر ئامادە دەكىن، لەسەر سەريان شىتكى لە شیوه‌ي دەھانه خوارەوە و بە هەور خۇپىشىپۇو، پەلەكەزېپىنه لەسەر تاجىكى زېپىن هبوو و بۇخسارىيان وەك مروڻ بورو. 8 قوشان سەرى بورو، پرووی وەك خۇر وابوو، پىئەكانى وەك ستوونى لە شیوه‌ي قىرى ئافەرت بورو و ددانەكانىشيان وەك ددانى ئاڭ وابوون. 2 تومارىكى بېچۈك كەواھى بەدەستەوە بورو، بىن

خور و هک جلویه رگی ماتمه پهش هله لگدرا، مانگیش و هک ته خته که دانیشتتوه و هی به رخه کدیه.¹¹ هه موو فریشه کان له خوین سورو هله لگدرا و 13 ئه ستیزه کافی ناسیان کوته زهودی، دوری ته خته که راوه ستایبون، پیره کان و چوار بونه و هر که، و هک دار هنخیز کاتیک با یه کی توند ده یه زیست، به ره که کی لمبه رد هم ته خته که به روودا کوته و کوت شیان بز خودا برد، ده که ویت. 14 ناسیان و هک ٹوماریکی لوولکراو له به رچاوون 12 دهیانگوت: «ئامین! ستایش و شکو و دانای و سوپاس aiōn بزو، هیچ چبا و دوورگیه که له شوینی خوی نهاد. 15 پاشایان و پیز و هیز و توانا بز خودامانه، هتاهه تایه! ئامین!»¹² سه ره زهودی و گدوره و سوپاسالار و دهوله مهند و به هیز و 13 دوایی یه کیک له پیره کان ئی پرسیم: «ئه م سبی پوشانه هه موو کوبله و ئازادیک، خویان له ئه شکوت و تاشه به ردی کین و لمکریوه هاتون؟» 14 منیش بیم گوت: «گدوره، تو چیادا حه شار دا. 16 به چبا و بهر دیان ده گوت: «بکدونه ده زایت.» ییچ گوتم: «ئه مانه نهوانهن که له ته نگانه گدوره که وه سه رمان تا کوله رهوی دانیشتتوی سدر ته خته که و توروه بی هاتون و جله کانیان به خوینی به رخه که شوشتوه و سپی به رخه که بمانشارنه وها! 17 چونکه رؤژی توپوه بونه گدوره کیان کرد ووه. 18 بؤیه «له به ره ده هم ته خدان و شهو و بروز له هاتووه و کی ده توائیت خوی را بگریت؟»

7 پاش ئدهمه چوار فریشم بینی له سه ره ره چوار گوشی به چادر دایاند پوشید. 16 ئیتر نه برسی ده بن و نه تینوو، زهودی راوه ستایبون، چوار بایه کدی زهوبیان گرتیوو تا کوبو نه هه تاو لیان دهدات و نه گرمی سووپیتهر، 17 چونکه کانیه کافی ناوه پاسی ته خته که شوانایه تیان ده کات و به ره و سه ره زهودی و سه ره هیچ دره ختیک هله نه کدن. 2 فریشته کی دیکه شم بینی له رؤژه لاتوه ده ره ده کوت چاویان ده سپتیوه و موزی خودای زیندووی پیبوو، به دنگیکی به رز بانگی چوار

8 کاتیک به رخه که موزی حه وته می کرده وه، نیو کاتزمیز بگیه ن و گوتی: 3 «زیان به زهودی و ده ره ده خت پیده نگیکی ناسیان گریه وه. 2 ئه و حه وت فریشم بینی که مه گدیه نه هه تا نیوچه وانی به نده کافی خودامان موز ده کدین.» له به ره ده خودا را ده وستن و حه وت که ره نایان پندرابوو، 4 گویم نیبوو که ژماره هی موز کراون له هه موو هوزه کافی نه وهی 3 فریشته کی دیکش هات و هلای قوربانگا که وه ستاء، ئیسرا ایل سد و چل و چوار هه زاره. 5 له هوزی یه هودا بخور دایکی زیپنی پیبوو، بخوریکی زیپنی پندرابوو تا کو دوازده هه زار موز کراو، له هوزی ره ئوین دوازده هه زار، له گدئل نویزی گمل پیروزی خودا له سه ره و قوربانگا زیپنیه هوزی گاد دوازده هه زار، 6 له هوزی ئاشیز دوازده هه زار، که لمبه رد هم ته خته کیه پیشکه شی بکات. 4 له گدئل نویزی کافی له هوزی نه قاتلی دوازده هه زار، له هوزی مهند شه دوازده گمل پیروزی خودا، دووکه لی بخور له دهستی فریشم که هه زار، 7 له هوزی شیعون دوازده هه زار، له هوزی لیشی لمبه رد هم خودا به رزبیوه وه. 5 فریشم که ش بخور دانه کی بر د دوازده هه زار، له هوزی یه ساخار دوازده هه زار، 8 له هوزی و له قوربانگا که پری کرد له ئاگر و فیپیدایه سه ره زهودی. ئیتر زه بولون دوازده هه زار، له هوزی یوسف دوازده هه زار، له ببو به هه وره گمه و ده نگده نگ و هه وره بروسکه، پاشان هوزی بنيامن دوازده هه زار موز کراو. 9 پاش ئدهمه سهیرم بومه له رزه یه که رهویدا، 6 ئیتر ئه و حه وت فریشته دی که کرد ئاپوره یه که خله کم بینی له هه موو نه وه و هوز و گمل حه وت که ره نا که بیان پیبوو، خویان پلیدانی که ره نا ئاماده و زمانیک که له ژماره نه ده هات، لمبه رد هم ته خته که و کرد. 7 فریشم که که ره نا که لیدا و ته زه و ئاگری به رخه که راوه ستایبون، جلی سپیان له به ردا ببو و لقه دار تیکل به خوین په دابوو، فیپیدانه سه ره زهودی. سییه کی زهودی خور مایان به ده سته و گرتیوو، 10 به ده نگیکی به رز هاواریان سووتا و سییه کی دره خته کانیش سووتان و هه موو گایه کی سه و ده کرد و دهیانگوت: «پرگاری هی خودامانه، که له سه ره سووتان. 8 فریشم دووهم که ره نا که لیدا و شتیک

للاهی راستی دانیشتووی سهر ته خته که وه تو ماریکم (aiōn g165) چوار بونه وره کش دهیانگوت: «ئامین»،
بینی له سه ره ردوو رووی نوسرا بوبو، به حهوت موریش پیره کائیش که ون و گپوشیان برد.

مور کابوو. 2 هه روهه فریشته يه کی به هیزیم بینی به دنهنگیکی 6 سهیرم کرد که بمرخه که يه کیک له حهوت موره کدی
به ره هاواری ده گرد: «کی شایسته ئه ووهه تو ماره که بکاته و کرده وه، ئینجا گویم لیوو يه کیک له چوار بونه وره که
و موره کانی بشکنیت؟» 3 کدس نه ببو، نه له تاسمان و نه به دنهنگیکی وه که هه وره گمه گوت: «وره!» 2 ته ماشام
له سه ره زموی و نه له زئر زهوي بتوانیت تو ماره که بکاته و کرد و ئه سپنگی سیم بینی، سواره که که واتیکی به دهسته وه
یاخود ته ماشای بکات. 4 دهستم به گریاتیکی زور کرد، چونکه کدس شایسته ئه ووهه تو ماره که بکاته وه یان
سه ره بکویت. 3 کاتیک بمرخه که موری دووهه می کرده وه، چارچوو تاکو
تماشای ناوه ووهه بکات. 5 يه کیک له پیره کان بیچی گوت: «مه گری، ئه وهتا ئه و شیرهه له هوزی يه هودایه و له رهگی داوده
سدر که وختی به دهستپنای، تو ماره که ده کاته وه و حهوت موره کدی
ده شکنیت». 6 ئینجا له ناوه راستی ته خته که بمرخیکم بینی
پیدارابوو تاشتی له زهودا نه هیلتیت تاکو خلک يه کتری
بکوژن. هه روهه شمشیریکی گهوره پیدارابوو. 5 کاتیک
برخه که موری سیمی کرده وه، گویم لیبوو بونه وره
پیره کائیش به دهوریدا ببوون. به رخه که حهوت شاخ و حهوت
چاوه ببوو، که حهوت پوچه که خودان بوقه مو و زهوي
بیڈراون. 7 هات و تو ماره کدی له دهستی راستی دانیشتووی
له ناوه راستی چوار بونه وره که ده گیکوت: «یه که مشت
گنم به دیباریک، سی مشت جو به دیباریک، به لام زیان
چوار بونه وره که و بیست و چوار پیره که که وته به دردهم
به رون و شهرا به که مه گدیه نه». 7 کاتیک بمرخه که موری
چواره می کرده وه، گویم له دنهنگی بونه وره چواره م ببو
گوت: «وره!» 8 ته ماشام کرد، ئه سپنگی زهرباوم بینی،
سواره که کی ناوی «مردن» ببو، يه کیک دیکه به ناوی «جهانی
مردووان» دواي که ویتوو. هه ردووکان ده سه لاتیان پیدارابوو
که چاره که دانیشتووان زهوي به شمشیر و قاتقوری و ده ده و به
درنده کیپیه کانی زهوي بکوژن. 9 کاتیک موری
گوت: «ت شایسته ئه وهی تو ماره که ببیت و
موره کانی بکدیته وه، چونکه تو سه رپایت و به خوینی خوت
خلکت بون خودا گریمه وه، له هه مو و هوز و زمان و گل و
نه وهیه ک، 10 ئه وانیشت کرده شانشین و کاهین بون خودامان
و فدرمازه وايه قی زهوي ده گدن. 11 ئینجا ته ماشام کرد و
گویم له دنهنگی فریشته يه کی زور ببو له دهوری ته خته که و
پیامی خودا و لمبه رهه شایه تیهی له لایان ببو کوژرابون.
10 به دنهنگیکی به ره هاواریان کرد و گوتیان: «ئهی يه زداني
هزار ده هزار ده ببو، 12 به دنهنگیکی به ره دهیانگوت:
«به رخه سه رپیدراوه که شایسته ورگتنی توانا و دهله مهندی
و دانایی و هیز و پریز و شکو و سیلشه» 13 هه مو و ئه وانه
تاسمان و زهوي و زئر زهوي و ناو دهرياش، هه مو و ئه وانه
له ویدا ببوون، بیست دهیانگوت: «با ستابیش و پریز و شکو و توانا،
بون خشتووی سه ره ته خته که و به رخه که بیت، هه تاهه تایه!»

8 «تاگام له کرداره کاتنه، ئوهتا ده رگایه کی کراوم له بردەمت سەركوتمن بەدەستپىتا و له گەل باوکم لە سەرتەختە کەدى دانىشتم. داناوه و كەس ناتوانىت دايچاڭات. دەزانم هيئىتكى كەمت 22 ئوهى گۈنى ھېيە، با بىسىتىت پۇحى پىرۇز چى به كلىسا كان ھېيە، بەلام و شەرى من دەفەرمۇي».»

نەكىد. 9 ئوهقا ئاوا لەوانەمى كەنىشى شەيان دەكەم، ئوانەمى 4 پاش ئەمە تەماشام كەد دەرگایه کى كراوم بىن لە دەلىن جولە كەمین و جولە كەش نىن، بەلكۈ درۆ دەكەن، وايان ئاسماندا، ئە و دەنگەش كە يە كەم جار وەك كەرەنا ھاتە لى دەكەم بىن و لە بەر دەم پىئە كانتدا كېتۈش بىن و بىان گۈنم، يېنى فەرمۇم: «سەرىكەو بۇ ئۇرۇم، ئوهەت پىشان دەدەم تۆم خۇشىستۇرۇم. 10 لە بەر ئەوهى بە گۈزىرە پا سپارە كەم كە دوا ئەمە پۇيىستە رووبىدات». 2 دەستبەجى رۇحى دات بەخۇتا گرت، منىش لە كاتى تاقىكىردنەوە دە تپارىزىم كە بە سەر ھەمو جىهاندا دىيت بۇ ئەوهى دايىشۇوانى جىهان تاقى بىكىيەوه. 11 «زوو دىم، دەست بىگە بەوهى ھەتە، تاكو كەس تاجە كەتلى نەسەتىتىت. 12 ئەوهى سەرىكەويت، دەيكەمە كۆلە كەيەك لە تاپو پەرسىگە خودام و هەرگىز لىنى دەرناجىت. ناوى خوداي خۆم و ناوى شارى خوداي خۆم لە سەر دەنۇسوم، ئورشەلىي نوى، ئوهى لە لايەن خوداي خۆم لە ئاسمانەوه دېيە خوارەوه، هەروەھا ناوى نۇنى خۆم لە سەر دەنۇسوم. 13 ئەوهى گۈنى ھېيە، با بىسىتىت پۇحى پىرۇز چى به كلىسا كان دەفەرمۇي». 14 بۇ فەيشتەي كلىسا كەي لا و دىكىيا بىنوسە: ئەمە پەيامى ئەوهى كە بە «ئامىن» ناو دەپىرىت، كە شاپەيدەرى دلسۇز و پا سپارە و سەرچاواھى بە دېپەتراوە كافى خودايە: 15 «تاگام له کرداره کاتنه، تونە سارد و نە گەرمىت. خۇزىگە سارد يان گەرم بۇواي، 16 بەلام لە بەر ئەوهى شەلتىتىت، نە ساردىت و نە گەرمىت، بە تەمام لە دەمەوه بىتەقىتىمەوه. 17 تۈ دەلەي: «دەولەمەندم و زەنگىن بۇمە، پۇيىستىم بە ھېيچ نىيە». بەلام بىنڭا كە لەوهى كە بە دەخت و نە كەبەت و هەزار و كۈزىر و رووتىت. 18 ئامۇزگارىت دەكەم زېرى يە ئاگر پۇختە كراوم ئى بېرىت تاڭو دەلەمەندى بىت، جى سېپىش تاڭو لە بەرلىكىت بۇ ئەوهى شەرمەزازىرى پۇوتىت دەرنە كەويت، هەروەھا كلىش بۇ ئەوهى لە چاوتى بەدەيت هەتا بىنېتىت. 19 «ئوانەمى خۆشم بىن سەر زەنلىتىان دەكەم و تەمبىيغان دەكەم. بۇ يە دلگەرم بە و توبە بىك. 20 ئوهتا لە بەر دەرگا و سەتاوم و لە دەرگا دەدەم، ئەگەري كەيىك گۈنى لە دەنگ بىو و دەرگا كەيىك كەدەوه، لىي دېيە ژۇورەوه و نانى لە گەل دەخۆم، ئەۋىش لە گەل من. 21 ئەوهى سەرىكەويت، لە گەل خۆم لە سەر تەختە كەم دايىدە نىشىئىم، وەك چۈن منىش

تهنگانه و ههزاریته، هرچه نده تو دهولمه ندیت. هروههای سه رجیگا و نه خوش ده کدوی، هروههای ئه گدر ئهوانهی ئاگام له قسه هه لبېستنی ئهوانهید که ده لئین جوله کەن و واش داویتپیسیان له گەل گەدووه له گەداره کانیان توبه نه کەن، نین، بەلام کەنیشی شەیتان. 10 هرگیز مەرسە له تازارانە دەیانخەمە ناو تەنگانهید کی گەورەوە. 23 هروههای مەندالکانی به واپوت دیت. وا ئىلىيس خەریکە هەندىيگان بخاتە زىدانەوه، مردن لەناودېبم، ھەممۇ كلىسا كائىش دەزان من پېشكىنەرى تاکو تاق بېرىنەوه و دە ۋۆز تەنگانەت دەپت. هەتا مردن مېشك و دلەكانم، سزاى ھەر يەكىيەشان بەگۈزەي كاره کانى دلسۈزبە، مەنيش تاجى ژىانتىپ دەپەخشم. 11 «ئەوهى گۈنى دەددەم. 24 «بەلام بە ئىمە دەلەم، ئهوانهى لە سیاتىرا ماونەتەوه، ھەيدە، با بېسىتىت رۆحى پېرۈز چى بە كلىسا كان دەفرەرمۇي. ئهوانهى ئەم قىرگەنەيان نىبىه و بە قۇولابى شەيتانىان نەزانىيە، ئەوهى سەربەکەرمۇي، مردى دوووم ئازارى نادات». 12 بۇ وەک دەلئىن، من بارىتكى دىكەتەن ناخەمە سەر، 25 تەنها ئەوهى فەيشتەي كلىسا كەدى پەگاموس بىنوسە: ئەوهى شەشىرە تېرىھ هەتائى دەستى پۇھ بېگن، هەتا دېيم، 26 «ئەوهى سەربەکەرمۇي و دوودەمە كەدى ھەيدە دەفرەرمۇي: 13 «ئاگام ئىبى لەكۈنى دەزېت، هەتا كۆتايى كاره کانى من ئەنجام بىدات، دەسەلاتى بەسەر ئەو شۇيەنەتىپتەن ئەختى شەيتانى لىبىه. له گەل ئەوهشدا دەست بە نەتەوە كاندا دەدەمى، 27 «بە گۈچاتىكى ئاستىن بەرىزەيان ناوى منه و دەگرتىت. تەنانەت لەو رۆزەنەش كە ئەنتىپاسى دەبات، وەك گۈزەمە كى گلەن وردۇخاشىان دەكتەن». 28 شایەتىدەرى دلسۈزم لەلاتان شەھيد كەن، لەو شۇيەنەتىپتەن ھەروهوك مەنيش لە باۋەمە دەسەلاتىم وەرگۈتووه. 29 ئەوهى گۈنى ھەيدە، با شەلسەرت ھەيدە: هەندىك كەس لەلاتىن پابەندن بە قىرگەنلى بېسىتىت رۆحى پېرۈز چى بە كلىسا كان دەفرەرمۇي».

3 هروههای بۇ فەيشتەي كلىسا كەدى ساردىس بىنوسە: ئىسرائىل دابىت تاكو لەو قوربانىيەنە بىخۇن كە بۇت گراون و ئەوهى حەوت رۆحى خودا و حەوت ئەستىزە كە ھەيدە داویتپىسى بەكەن. 15 بە هەمان شىۋە، لەلاي توش هەندىك دەفرەرمۇي: «ئاگام له گەداره کانى، توبه ناو زىنۋەوەت، بەلام ھەن پابەندن بە قىرگەنلى بېگە! ئەوهى توبه بىك!» مەردوویت. 2 ئىشىك بېگە! ئەوهى ماوه و خەریکە بىرىت ئەگىنە، بەم زۇوانە دېتە لات و بە شەشىزە كەدى دەمم لەكەليان بەھىزى بىكە، چۈنكە لەبەرەدم خۇدام كاره کانىم بە ناتەواوى دەجەنگە. 17 «ئەوهى گۈنى ھەيدە، با بېسىتىت رۆحى پېرۈز بىنەن، 3 ئىتەۋەشى كە قىری بۇويت و بىستەت بەپەرخۇنى چى بە كلىسا كان دەفرەرمۇي. ئەوهى سەربەکەرمۇي، لە مەننى بېتىنەرەوە و بە باشى پېشىوھ پابەند بە و توبه بىك. بەلام ئەگەر شاراوهى دەدەمى، ھەروهە بەردىكى سې دەدەمى كە ئىشىك نەگرىت ئەوا وەك درىزىك دېم و نازانى لەچ كاپىكدا تاۋىنلى ئۆنلى لەسەر نۇوسراوە، جىڭە لەوهى وەرپەدەگىت دېتە سەرت. 4 «كەچى خەلکىكى كەمەت لە ساردىدا كەس نايىزايىت». 18 بۇ فەيشتەي كلىسا كەدى سیاتىرا بىنوسە: ھەيدە بەرگەكەن ئەلەن كەن، چۈنكە شىانى ئەوهون. 5 ئەوهى كورى خودا، ئەوهى چاوه كانى وەك گۈرى ئاگرە و پېشىكىن لە گەل من پى دەكەن، چۈنكە شىانى ئەوهون. 6 ئەوهى وەك بېپۇزى بىرەدارە، دەفرەرمۇي: 19 «ئاگام له گەدار و سەربەکەرمۇي، تاوا بەرگى سې دەپۋىشىت و ناوى لە پېرتووکى خۇشەویستى و خزمەت و باوهەر و دانبەخۇدا گەتنە. كاره کانى ژياندا ناسىمەوه و لەبەرەدم باڭم و لەبەرەدم فەيشتەكان ئەم داۋىيەت لەوانەيى يە كەم جارت زىياتەن. 20 «بەلام دان بە ناوه كەيدا دەنیم، 6 ئەوهى گۈنى ھەيدە، با بېسىتىت ئەمەم لەسەرت ھەيدە: تۆپىت بە وەزئە داوه كە ناوى ئىزايىلە، رۆحى پېرۈز چى بە كلىسا كان دەفرەرمۇي». 7 هروههای بۇ خۇنى بە پۇغەمبەر ناوېبات، بەندەكەنم قىرەكەت و چەواشەيان فەيشتەي كلىسا كەدى فيلا دەلغا بىنوسە: ئەوهى پېرۈز و دەكەت تاكو داویتپىسى بەكەن و لەو خواردەنە بىخۇن كە بۇت ۋاستە، كليلە كەدى داودى لە دەستە، ئەوهى دەيكلەتەوه و كراوهە قوربانى. 21 كاتم بېيدابۇ تاكو توبه بىكتەن، بەلام كەس دايىخات، دايىدەخات و كەس نايىكتەوه، دەفرەرمۇي: نېبۈست توبه لە داویتپىسى بىكتەن. 22 لەبەر ئەوه فېيىدەمە

ئاشکرا کردن

1

و وک بده فر سپی بون و چاوه کان و وک گزی تاگ بون.

15 پنهانی کانی و وک بپر نزیکی بریقه دار که له کوروه پوخته کرایت

وابون، دهنگیشی و وک هازهی تافگه وابوو. 16 حهوت

ئهستیره له دهستی راستی بون، شمشیریکی دودوده میش له

دهمیه و ده رده چوو، روخساری و وک تیشک به تینخ پروژ

ده دره شایاه وه. 17 کاتیک بینم و وک مردو له بهریچی

کوتم، دهستی راستی خسته سدرم و فهرومی: «مه ترسه،

من سدره تا کوتابیم. 18 من زیندووه که! مر دبوم، به لام

ئهوهه تائیستا بون همتا هتایه زیندووم! هدروهه کلیله کانی مر دن و

جهانی مر دو وانم پیهه.» (aiōn g165, Hadēs g86) 19 «بیویه ئهمانه

بنووسه له وهی بینیت و ئه وهی ههیه و ئه وهی پاش ئهدهش

ده بیت. 20 نهینی ئه و حهوت ئهستیره هی له دهستی راستم

لهو حهوت پروحه وهی له بردم ته خته کیدان، 5 هرهوهها

بینیت و حهوت چرادانه زیپینه که ئه میه: حهوت ئهستیره که

فریشه حهوت کلیسا کان و حهوت چرادانه کش حهوت

کلیسا کەن.»

ئاشکرا کردن عیسای مهسیح که خودا پییداوه، تاکوئه و

شتانه ده بیت زو رو بودهنه به بندنه کانی پیشان بدان. خودا

له پیگدی ناردنی فریشته که وه بولای یوحنا نای بندنه، ئه و

شتانه ده رخست، 2 که شایه تی دا بونه موئه و شتانه که

بینی، اواتا وشهی خودا و شایه تی عیسای مهسیح. 3 خوزگه

ده خوازیت به وهی و ته کانی ئهدم پیش بینیه دخویزیه وه،

هرهوهه خا خوزگه بهو کسانهش دخوازیت که ده بیست و

ئهوهه تی دنا نوسراوه په برهوی ده کهن، چونکه کانه که نزیکه.

4 له یوحنا ناوه، بونه وهوت کلیسا کەی هریچی ئاسیا: با نیعمهت

و ئاشتیان بونه بینیت له وهه و دیت و

لهو حهوت پروحه وهی له بردم ته خته کیدان، 5 هرهوهها

له عیسای مهسیح شه وه که شایه تی ده ری دلسزه، تبرهه و

هستانه وهی نتو مردو وانه و سرورکی پاشا کانی سر زو پیه.

ئه و کیچی خوشده ویت و به خوبی خوی له گوناهه کامان

تازادی کردن و گئیه کەی کلیسا کەی ئهفه سوس بنووسه: ئه وهی

حهوت ئهستیره کەی به دهستی راستی گرتوه و به ناو حهوت

باوکی، همتا هتایه شکو و ده سلات بونه وها تامین.» (aiōn g165)

7 ئه وهه تا له گەل ههوردا دیت و ههمو جاویک ده بینیت،

چرادانه زیپینه کەدا هاتوچوچ ده کات، ده فرمی: 2 «ئاگام له

کردار و ماندو بیون و دانبه خودا گرتنه، ده زانم که ناتوانیت

بونه ده گیرن. 8 یه زانی په روهه دگار ده فرمی: «من ئەلف

خوبیان به نیزدراو ده زان به لام نیزدراو نین و به دروزن

و یېم، ئه وهی ههیه و ههبووه و دیت، ههره بە توانا.» 9 من

دەرچوون، 3 دانت به خوتدا گرت و له بەر ناوی من بەرگەت

یوحنا نای براتانم، که بیه کبونون له گەل عیسادا هاویه شتامن له

تەنگانه و شاشین و دانبه خودا گرتنه، له پیتاوی پەیامی خودا

و شایه تی بونه ای دوورگەی پە تمۆس بوم. 10 له روزى

خوشە ویستیه کەی جاراتت بهلاوه ناوه، 5 بە پیرت یەتە و له چ

یە زاندا رۇھى پەرۇزم هانه سەر و له پاشتمەو گوئیم له دهنگیکی

پاپیهە کی بەر ز کوتیت! توبه بکە و کارە کانی پېشترت دوبارە

بەر زی وک کەرەنا بونو، 11 دە فرمی: «ئه وهی دە بینی لە

پەرتوکىک بینووسه وو و بونه وهوت کلیسا کەی بىرە، واتا

له شوچى خوی لادە دەم. 6 به لام شتىکى باشت ههیه:

پەرتوکىک سەرپەن و پەرگامۆس و سیاپىرا و ساردىس و فیلا دەلەپا

7 ئه وهی گۈنى ههیه، با بیستیت رۇھى پەرۇز چى به کلیسا کان

دە فرمی. ئه وهی سەر بکوپیت، پیگەی دە دەم له دە ختى

دە دوا. کاتیک ئاورم دایه وه حهوت چرادانی زیپینم بینی،

13 له ناوه راستی چرادانه کاندا يە کيک وک كورى مەرۋە

زیان بخوات، کە له بەھەشىت خودا يە.» 8 بونه فریشه

کلیسا کەی سەرپەن بونوسه: ئه وهی يە كەمین و دواھە مين،

بە سنگىكىيە وە بەستبۇو. 14 سەر و قىرى سپى وەک خورى

یه هوزا

1

ههوری بی باران و با هه لیگرتوون، وهک داری بی به ری

پاییزون، له ره گدهوه هملکنزاون، دوو جار مردوون. 13 ئهوان

شه پلی دهربای هه لپوون و کاره شه مرمهته ره کانیان وهک

کهف ده رده دکون، ئه سیزههی گهپوکن که بو هه تاهه تایه

ئه پهپری تاریکایان بو هله لگیراوه. 14 (aiōn g165)

له نهوهی حه ووتی می تاده مه لبارههی ئهوانههه پیشینی کرد:

سهیر بکن، یه زدان له گدلهه زاران فریشتهه پیروزی خزوی

دیت، 15 تاکو هه مو خلهه حکم بدات و تاوانباریان بکات

به ئهنجامداني هه مو ئهه کردهوه خوانهه ناسیبیانه که بهه وی

خوانهه ناسیبیان ئهنجامیان داوه، هه رووهه هه مو ئهه قسهه ره قانهه

که گوناهباره خوانهه ناسه کان له دڑی ئهه گوتوبویانه. 16 ئهوانه

بوهله لکدر و گله پیکدرن، به گویزهه تارهه زووه خراپهه کانیان

هه لسوکهه ده دکن و قسهه گهورهه ده دکن، بوهله زوههندی

خوانیان به دوورهه ویوی سیاشی خلهه لک ده دکن. 17 بهلام عیوه

ئهی خخوشهه ویستان، قسهه کانی نیز در اوافی عیسای مه سیحی

خاوهه شکومان بینهه وهه ياد که پیشتر گوتوبویانه. 18 چی

گوتن: «له کوتایی روزگار، ههندیک گالتله جاپهیدا ده بن و

دوای تارهه زووه خراپهه کانیان ده دکون». 19 ئهوانه دووهه ره کی

ده دینهه وهه، به دوای سروشی مرؤفانهه وهه و روحی پیروزیان

نییهه. 20 بهلام عیوه خخوشهه ویستان، خوتان له سر باوهه ری

پیروزیان بنیاد بین، به روحی پیروزی نویز بکن، 21 خوتان له ناوا

خخوشهه ویستی خودا پیاریزون له کاتیکا چاوهه روانی بهه زهی عیسای

مه سیحی خاوهه شکومان ده بن که ژیانی هه تاهه تاییتان بو

بینیت. 22 بهزه بیتان به وانهه دا بینهه وهه که گومان

ده دکن. 23 ههندیک له ئاگر برپین و پر زگاریان بکن، له

ترسدا بهزه بیتان به ههندیکا بینهه وهه، تناههت رقتان لهو به رگانه

بینهه وهه که به جهسته گلاوه بیونه. 24 بوهله وهه توانی ههی

له کوتون بیانپاریزیت، هه رووهه بی که موکوری و بهوهه ری

شادیهه وهه لبهه ردهم شکویهه کدی برانگریت، 25 بو تاکه

خودای پر زگارکه رمان له ریگه عیسای مه سیحی خاوهه

شکومان، شکتو و گهورهه بی و توانا و ده سه لات بوهله وهه، له

تازهله وهه و ئیستا و هه تاهه تایه! ئامین. 26 (aiōn g165)

لههوری بی باران و با هه لیگرتوون، وهک داری بی به ری

لههوری عیسای مه سیحه وهه پاریزراون: 2 به زهی و ئاشتی و

خخوشهه ویستان بو زیاد بیت. 3 خخوشهه ویستان، هه رچهنده

زور به په روش بیوم تاکو له بارهه پر زگاریهه بوهه شمانهه وهه

بیتان بیوسم، بهلام به پیویسم زانی ئامده تان بو بیوسم، لیستان

ده پارتمه وهه تیکوشن بو ئهه باوهه ره که تنهه جاریک در اووهه

ده دست گدله پیروزی خودا. 4 لمبهه ئهه وهه که ساتیک به

دزیهه وهه هاتونهه ته ناوهه وهه، لمبیزه بو ئهه وهه حوكه نوسراون،

خوانهه ناسن، نیعمهه تی خودامان بو بهرهه لایی ده گورن و نکولی له

عیسای مه سیح ده دکن، که تاقه سه روره و په روره دگارمانه.

5 هه رچهنده خوتان پیشوهه خت ده زان، بهلام هه ده مه ویت

بیرتان بخنهه موهه که یه زدان گله کدی خزوی له خاکی میسر

پر زگار کرد، بهلام دواتر ئهوانهه لمناورد که باوهه ریان نهه بتنا،

6 هه رووهه ها ئهه فریشانهه که پله و پایهه کانی خخویان نهه پاراست،

بهلکو شوختی خخویان به جنیشت، به کوقی هه تاهه تایی بو

سرای روحی گهوره له رئیز تاریکیدا هله لگیان. 27 (aiōnios g126)

7 هه رووهه ها سه دوم و عهه مهورا و شارهه کانه دهه رووهه ریان به

همان ریگا به دواي داوینیسی و هاوهه گه زبازی که وتن، جا

به ئاگریکی هه تاهه تایی سزادران و بیون به پهند. 28 (aiōnios g166)

8 خه یالخاوهه کانیش به هه مان شیوهه، جهسته گلاوه ده دکن و

ده سه لات رهت ده دکنهه وهه بوختان به فریشنه کان ده دکن.

9 بهلام میکائیلی سه رؤکی فریشنه کان، کاتیک دزیهه تی شهیانی

کرد و سه بارهه ت به تهرمی موسا مشتموري کرد، نهیویزه به

بوختان سکالای لی بکات، بهلکو گوتن: «یه زدان سه رزه نهشت

بکات! 29 که چی ئهوانهه قسهه بو شتیک هه لدله به ستن که

لیتی تینا گهن. ئهه وهه وهه که تازهه لی به سته زمان به سروشی

ده زان، ده بینهه ههی له ناوهه چوونیان. 30 قوریه سه ریان! ریگای

قابینیان گرتوهه، بو پریک ده ستكه ده ستكه خخویان داوهه ته ده دست

چهه واهشیه بی عالمه وهه، له یاخیبوونه کدی قورهح له ناوهه چوون.

31 ئهوانهه له داوهه ته برایه تیهه کانی شیوهه دا له کدیهه کن، بیشنه رمانه

نان ده خخون، شواتیکن که تنهه خخویان ده لوهه ریتن. ئهوانهه

سیّه م یۆحەنا

1

له پیره کهوه، بۇ گاپیسی خوشەویست كە له راستىدا خوشم دەۋىت. 2 ئەي خوشەویست، نوئىز دەكەم كە له هەمو شىيىكا سەركەوتۇو بىت و تەندرۇستىت باش بىت، هەرودە دەرۇونت سەركەوتۇو. 3 زۇر دەلخۇش بۇوم بەھەي چەند برايەك ھاتن و شايەقى دەلسۈزۈ ۋىيان بۇ راستى دا، هەرودە بەگۈزىھەي راستى دەرۇت. 4 خوشى لەمە گەورە ترم نېيە كە گۈنۈم لى بىت مندالانم بەگۈزىھەي راستى دەرۇن. 5 خوشەویست، تۆ بە دەلسۈزۈ ھەمو شىيىك بۇ خوشكەن و برايان دەكەيت، بە تايەقى بۇ نامەكان. 6 ئەوان لەبەر دەم كلىسا شايەتىيان لەسەر خوشەویستى تۆداوه. كارىيەك باش دەكەيت كە بە شىيەھەي لەلائى خودا شايىستە يە بەرىيان بىكەيت، 7 چۈنگە ئەوانە لەبەر نارىي مەسيح ھاتۇنەتە دەرەھە و ھېچ شىيىكىان لە بىباوهران وەرنە گەرتۇوە. 8 بۇيە پۈيىستە پىشوازى لە كەسانى وەك ئەوانە بىكىن تاڭو بەيە كەوه كار بۇ راستى بىكىن. 9 بۇ كلىسا نۇرسىيە، بەلام دېۋەتىغىس كە دەھەۋىت لەتىوانىاندا بىتىتە يە كەم، پىشوازىيان لى ناكات. 10 بۇيە ئەگەر ھاتم، كەدەھە كافى وئەو غەيەتانەي كە سەبارەت بە ئېھى گۇرۇتوو دەيمەنەمەوە يادى. هەرودەها بەھەشەوە نەوەستاھە، بەلکو نايەويت پىشوازى لە خوشكەن و برايان بىكەن و ھەر يەكىك بىبەھەويت پىشوازىيان لى بىكەن، بىتى لى دەھەگىت و لە كلىسا دەريدە كات. 11 خوشەویستم، لاساي خراپە مەكەوه خراپە بىكەن، خوداى نەينييە. 12 دېيتىرپۇس لەلایەن ھەمو كەسىك و لەلایەن راستىشەو شايەقى بۇ دراوه. ئېھىش شايەقى دەدەن، ئۇھەش دەزانن شايەقى ئېھە راستە. 13 زۇرم ھەبو بۇقى بۇوسم، بەلام نامەھەويت بە قەلەم و مەرە كەب بىت. 14 بەلکو ئۇمىدەوارم بەم زۇوانە بىتىن تاڭو ڕووبەر رۇو قەسە بىكىن، سلاوات لى بىت، براادران سلاوات لىدەكەن، بە ناوه كەنپان سلاوا لە براادران بىكە.

دوروه میوّحه‌نا

1

له پیره کوه، بُو خانمی هه آبژیر دراو و بُو مندالانیشی که له
پرستیدا خوشده‌وین، نهک تنهما من، به لکو هه مووهوانه‌ی
پرستی دهنانس، 2 له بهر ئه و پرستیه‌ی تیاماندا نیشته‌جی
ده بیت و هەتاھەتایه له گەلان ده بیت: (aiōn g165) 3 با نیعمه‌ت

و بهزه‌بی و ئاشیمان له خودای باوک و عیسای مه‌سیحی
کوری باوکوه له گەل بیت، به راستی و خوشەویستیه‌وه.
4 زور دنخوش بوم که بینیم هەندىک له مندالاکانت به گۆزه‌ی
پرستی دەرۇن، وەک باوک پاسپاردين. 5 ئیستاش ئەی
خانم، پاسپارده‌یه کی نویت بُو نانووسم، به لکو ئەوهی له
سەرەتاوه هەمانیووه: داوات لى دە کەم کە يەکترغان خوشبوی.
6 خوشەویستی ئەمەیه: به گۆزه‌ی پاسپارده کانی خودا پېقىن.
هەروهک له سەرەتادا گوپیان لېي بولو، پاسپارده کە ئەوهیه
کە به خوشەویستی هەلسوكەوت بکەن. 7 چەواشەكارى زور
بە جىهاندا بلاو بۈونەتەوە و دان بەوهدا نائىن کە عیسای
مه‌سیح بە جەسته هاتووه، ئەو جۆره کەسانه چەواشەكار و
دزە مەسیحن. 8 ئاگادارى خۇزان بن، نەوهک ئەوه لە دەست
بىدەن کە كارمان بُر كەدوووه، به لکو پاداشتى تەواو وەرېگىن،
9 هەركەسىك پېش بکەویت و له فېرىڭدن مەسیح بەردەۋام
نە بیت، بىلەر بىرە لە خودا ئەوهی له فېرىڭدنە کە بەردەۋام بیت،
ھەم باوک ئاسمانى و ھەم كوره کەی ھەي. 10 هەركەسىك
ھانە لاتان و ئەو قېرىڭدنە نەھىتىن، لە مالە كەتان پېشوازى لى
مەكەن و سلاۋى لى مەكەن، 11 چۈتكە ئەوهى سلاۋى لى
بىكەت، لە بەدكارىيە كابىدا بەشدار دە بیت. 12 زور شتم ھەيە
بُوتانى بتووسم، بەلام نامەویت بە مەرە كەب و كاغەز بیت،
بە لکو ئومىدەوارم له گەلتان بىم و پرووبەرپۇو بدوئىن، تاكو تەواو
دنخوش بىن. 13 مندالانى خوشكە هە آبژیر دراوه كەت سلاۋات
لېدە كەن.

خوین، ئەم سى شايىتە هەمان شايىقى دەدەن. 9 ئەگەر ئېئە شايىقى مەرۇۋ لەلامان قبول بىيەت، شايىقى خودا گورە ترە،

چونكە ئەمە شايىتى خودا يە سەبارەت بە كۈرە كىدى داوىيەتى.

10 ئەوهى باوەر بە كۈرە خودا بېتىت ئەم شايىتى بە خۇيدا ھىدە، ئەوهى باوەر بە خودا نەكت خودا بە درۇزن دادەتى،

چونكە باوەر بە شايىتى بە ناکات كە خودا سەبارەت بە كۈرە كىدى داوىيەتى.

11 ئەمەش شايىتى كىدە: خودا زىانى aiōnios ھەتاھەتايى پىداوين و ئەو زىانەش لە كۈرە كەيدا يە.

12 ئەوهى كۈرە كىدى بىيەت زىانى ھەيە، ئەوهى كۈرە خودا نەيت، زىانىشى نايىت. 13 ئەمانەم بۇ شۇو

نوسى كە باوەرتان بە ناوى كۈرە خودا ھەيە، تاكو بزاننى زىانى ھەتاھەتايىتان ھەيە.

14 ئەمەش ئەو زىانى ھەتاھەتايىتان ھەيە. aiōnios 15 ئەگەر كەسيك

متمانىيە كە بەoman ھەيە، ئەگەر بەگۈرەي ويسىتى ئەو داواى

ھەر شىيىك بىكىن، گۈيىمانلى دەگرىت. 16 ئەگەر بزاننىن

ھەرچىيەك داوا بىكىن گۈيىمانلى دەگرىت، ئەوا دەزاننىن

ئەوهى لە ئەoman داوا كىدوووه ھەمانە. 17 ئەگەر كەسيك

خوشك يان برايەكى لە كاتى ئەنجامدانى گۇناھىكىدا بىنى كە

بەرەو مەردى نەبات، پىويسىتە لەسەرى لە خودا بۆي پاپىتەوە،

خوداش زىانى دەداتى. مەبىستم ئەوانىيە گوناھ دەكەن كە

بەرەو مەردى نىيە، گوناھ ھەيە بەرەو مەردى، بۇ ئەمە نالىم

داوا بىكىت. 18 ھەمو توپەوايەك، گوناھە بەلام گۇناھىش

ھەيە بەرەو مەردى نىيە. 19 دەزاننىن ھەركەسيك لە خودا وە

لەدايىك بۇويىت بەردەۋام نايىت لە گۇناھىكىن، بەلكو ئەوهى

لە خودا وەلدايىك بۇوه خۇى دەپارىزىت و شەيتان دەستى لى

نادات. 20 دەزاننىن لە خودا وەن و ھەمو توپەوايەك لەزىز دەستى

شەيتاندا دازاوه. 21 ھەروەها دەزاننىن كە كۈرە خودا ھات

و چاوى كىدىنەوە تاكو ئەو بناسىن كە راستىيە. ئېئەش لەگەن

راستىيە كەدا بۇويىتە يەك، كە عىسای مەسىحى كۈرە خودا يە، ئەو خودا راستەقىنە و زىانى ھەتاھەتايى.

aiōnios 21 رۇولە خوشەويسىتەكان، خۇتان لە بت پاپىزىن.

پاسپارده کافی خودا به جیگه یه نیت، ئەوا بە يەکبۇون لە گەل خۆی پىداوين. 14 ئېھەش يىنیمان و شایھى دەدەن كە باوك خودا دەزىيەت، هەروەھا خوداش بە يەکبۇون لە گەل ئەو كورى خۆز ناردووه بۇ ئەوهى بىتىتە رىزگاركىرى جىهان. كەسەدا دەزىيەت، بەمەدا دەزانىن خودا بە يەکبۇون لە گەل 15 هەركىسىك دانى پىدا بىتىت كە عيسا كورى خودايە، دەزىيەت: بۇ رۆحە كە پىداوين.

ئەۋىش بە يەگىرتوونى لە گەل ئەو كەسەدا دەزىيەت، 16 ئېھەش ئەو خۆشەویستان، بۇوا بە هەموو رۆحىك مەكەن، بەلکو خۆشەویستىيە خودا كە بۇ ئېھەي تاسىمان و باوهەمان پىكىد. بۇ رۆحە كان تاق بىكەنەوه، بىان ئايا له خوداوهى؟ چۈنكە زۇر پېغەمبەرى درۆزىن بە جىهاندا بىلاوبۇنەتەوه، 2 رۆحى خودا بەمە دەناسنەوه: هەر رۆحىك دان بەوهەدا بىتىت كە عىسائى مەسيح لە جەستەدا هاتۇوه، ئەوا ئەو رۆحە له خوداوهى، 3 بەلام هەر رۆحىكىش دان بە عىسادا نەنیت، ئەوا ئەو رۆحە له خوداوهى نىيە، ئەو رۆحە دەرە مەسيحە كە بىستۇرانە دىيت و ئىستا والە جىهاندايە، 4 رۇلە خۆشەویستەكان، ئۇرە خوداوهن و بەسر ئەو پېغەمبەرە درۆزىنەدا زال بۇون، چۈنكە رۆحى خودا ئەوهى لە ئىمەدايە گەورەترە له رۆحى شەيان ئەوهى لە جىهانەوهى و جىهان گۆيىانلى دەگرىت. 6 ئېھە دەيىن لە جىهانەوهى و جىهان گۆيىانلى دەگرىت، 7 خۆشەویستان، بایكىرىمان خۆشىويى، چۈنكە خۆشەویستى له خۆشەویستان، ئەوهە دەناسىنەوهى، 9 بەم شىيەه رۆحى راستى و رۆحى چەواشە دەناسىنەوهى، 10 خۆشەویستان، بەلگەن ئەوهە دەناسىنەوهى، 11 خۆشەویستان، ئەگەر خوداوه لە دايك بۇوه، 12 هەركىسىك باوك خۆشىويى، 13 بەم شىيەه خۆشەویستى خودا له تىوانىندا دەركوكت: خودا رۇلە كانى خودامان خۆشەویستى: كە خودامان خۆشىوتى و كورە تاقانە كە خۆز نارده جىهان تاكو بەھۆيەوه بىشىن. پاسپارده کافى به جىگە یەن، 3 ئەمە خۆشەویستى خودايە، 14 خۆشەویستى لە مەدايە: نەك ئېھە خودامان خۆشىوتى، پاسپارده کانىشى قورس نىن، بەلکو ئەو خۆشىوتىن و كورە كە بۇ كەفارەتى گوناھە كانان 4 چۈنكە هەركىسىك لە خوداوه لە دايك بۇويت جىهان نارد، 11 خۆشەویستان، ئەگەر خودا بەم شىيەه خۆشىوتىن، دەبەزىتىت، ئەو سەرەتكەش كە جىهان دەبەزىتىت، پېرىستە لە سەرمان يەكىرىمان خۆشىويى. 12 هەرگىز كەس باوهەمان، 5 كېيىھە جىهان دەبەزىتىت؟ تەنها ئەو كەسەي خودايە نەيىنەو، ئەگەر يەكىرىمان خۆشىويى، ئەوا بە يەگىرتوونى باوهەي كە عيسا كورى خودايە، 6 ئەمە ئەوهى كە بە ئاوا و لە گەل خودا دەزىن و خۆشەویستىيە كە لە نانچاندا تەواواه. خوين هاتۇوه، عىسائى مەسيح، نەك تەنها بە ئاوا، بەلکو بە ئاوا 13 بەمەدا دەزانىن كە ئېھە بە يەکبۇون لە گەل خودا دەزىن و بە خۇنى، رۆحى پىرۇزىش شايەتى دەدات، چۈنكە رۆحە كە و خوداش بە يەکبۇون لە گەل ئېھە دەزىيەت: ئەوا لە رۆحى راستىيە، 7 ئوانەي شايەتى دەدەن سىيان: 8 رۆح و ئاوا و

پرستی ده زان. 21 من ئەمەتان بۇ نانووسىم لەبەر ئەوهى كە راستودروستە، وەك چۈن ئەويش راستودروستە. 8 ئەوهى پرستى نازان، بەلگۇ لەبەر ئەوهى پرستى ده زان و ده زان گوناھ بىكەت لە ئىلىيلىسە، چۈنكە ئىلىيلىسە هەر لە سەرەتاوە كە هيچ درۆزى كە لە پاستىيە كەدە نايەت. 22 كى درۆزى؟ گوناھى كەدە كەدە، كورى خودا بۇ ئەمە دەركەوت، تا كۆ ئەوهى نىكولى بىكەت كە عيسى مەسيحە كەيىھە، ئەمە درە مەسيحە كارەكانى ئىلىيلىسە يېكىدەت. 9 هەركەسيكە لە خودا وەلدايىك كە نىكولى لە باوك و كورە كە دەكتەت. 23 هەركەسيكە نىكولى بىويت بەردەوام نايەت لە گوناھى كەدە، چۈنكە تۈرى خودا دەركەوت، تا كۆ كە بىكەت باوکى نايەت، ئەوهەش دان بە كورە كەدا بىنەت تىدا دەچەسپىت. ناتوانىت بەردەوام يېت لە گوناھى كەدە، باوکى دەيىت. 24 پېيەھەست بن بەوهە لە سەرەتادا يېستان. لەبەر ئەوهى لە خودا وەلدايىك بۇوه. 10 رۆلەي خودا و ئەگەر بەمە وە پېيەھەست بن، ئەوا بە كورە كە باوکەدە پېيەھەست رۆلەي ئىلىيلىسە بەمە دەركەدە كەون: هەركەسيكە راستودروستى دەبن. 25 ئەمە يە ئەۋەپەلەتى ئەپەيداونىن، ژيانى هەتاكەتايى. پېيەھە نەكەت لە خودا وە نىيە، هەروكە ئەوهى خوشكى دەبن. 26 ئەمانم بۇ چۈھۈر نۇرسى لەبارە ئەوانە ئەھەن، يان بىرای خۆئى خۇشئەنەتى، 11 چۈنكە ئەمە ئەم پەيامە يە g166(aionios) دەدەن چەواشەتەن بىكەن. 27 بەلام ئېيە ئەۋەپەلەتى دەستىشانكەرنەي كە لە سەرەتادا يېستان، كە يەكتەمان خوشبىيى. 12 وەك كە لە مەسيختان وەرگۈتوھە بە ئېيە پېيەھەست بۇوه، لەبەر قايىن مەبن، كە سەر بە شەيتان بۇو و ھابىلى بىرای خۆئى ئەوهە پېيەھەست بە مەسيحە وە دەرگەن ئەپەيداونىن، بەلگۇ رۆحى پەرۈز كوشت. بۇچى كوشى؟ چۈنكە كارەكانى ئەمە خارپ بۇون و ھەموو شەيگەن قىرەدەكتەت. ئەم دەستىشانكەرنەي راستە و دەرگەن بىرا كەيىھە راستودروست. 13 خوشكەن، بىرإيان، لاتان سەيير نىيە، بۇيە پېيەھەست بن بە مەسيحە وە دەرگەن بىرا كەيىھە رەقى لەتەن بىنەتەوە. 14 دەزانىن لە مەدەنە وە كەدەن. 28 ئىنسىتا رۆلەي خوشە وىستە كان، بە يەكۈون لەگەن بۇ ژيان گواستارىيە وە، چۈنكە بىرايانمان خۇشەدەۋىت. ئەوهى مەسيح پېيەھەست بن تا كۆ كاتىك ئەۋەپەلەتى مەمانەمان خوشە وىستى نەيىت لە مەدەندا دەمەنیتە وە. 15 هەركەسيكە ھەيىت و لە ھاتەوە كەيىھە شەرمى لەنەكەن. 29 ئەگەر بىزان رەقى لە خوشكى يان بىرا كەيىھە بىنەتەوە، بىكۈرە و ئەوهە دەزانتى ئەۋەپەلەتى دەزانتى كە هەركەسيكە راستودروستى هيچ بىكۈرۈنىڭ ئەپەيداونىن ژيانى هەتاكەتايى. g166(aionios) 16 بەمە خوشە وىستىمان ژانى: عيسىي مەسيح ژيانى خۆئى بۇ پېيەھە بىكەت لە ئەوهە وەلدايىك بۇوه.

3 ئەماشا بىكەن باوک چ خوشە وىستىيە كە پېداونىن، تا كۆپەن بىكۈرۈتىت رۆلەي خودا! ئېيە ئەوهەن! بۇيە جىھان ناما ناسىتىت، چۈنكە ئەنەسىوە. 2 خوشە وىستان، ئىنسىتا رۆلەي خودا دەن وەيىشتا دەرنە كە توڑوھە دەيىنە چى. بەلام دەزانىن كاتىك ئەو دەركەدە كەپەت ئېيە وەك ئەو دەھىن، چۈنكە وەك خۆئى دەيىنەن. 3 هەركەسيك ئەم ھىيوايى بە وە بىنەت، خۆئى پاڭ دەكائەوە، هەروكە چۈن ئەپوا كە. 4 هەركەسيك گوناھ دەلماڭ ئاماسوودە دەيىت لە ئامادە بۇونى ئەن: 20 كاتىك دەلماڭ سەركۈنەمان دەكتەت، چۈنكە گوناھ سەرچىيە. 5 دەزانىن بىكەت سەرچىيە دەكتەت، چۈنكە گوناھ سەرچىيە. 6 هەركەسيك دەزانتى. 21 خوشە وىستان، ئەگەر دەلماڭ سەركۈنەمان شىتىك دەزانتى. 22 هەركەسيك بە يەكۈون لەگەن مەسيح بىنەت، لە گوناھى كەدەن داوابىكەنلىقى وەرددە گېرىن، چۈنكە راپساردە كانى بە جىلدە كەپەن ئەوهە دەكىن كە بەدەليتى. 23 ئەمەش راپساردە كەپەت ئەويى بىنۇو و نە ئەۋەپەلەتى ناسىوە. 7 رۆلەي خوشە وىستە كان، با كەس چەواشەتەن نەكتەت، ئەوهە راستودروستى پېيەھە بىكەت باوھەرمان بە ناوى عيسىي مەسيحى كورە كەيىھە بىنەت يەكتەمان خوشبىيى، وەك راپساردۇون. 24 ئەگەر كەسيك

یه کم پرچه نا

1

شیوه یه بژیت که عیسا ژیاوه ۷ خوشه ویستان، راسپارده یه کی نوینان بُو نانووسم، به لکو راسپارده یه کی کون که هر له سره تاوه هه تابنبو. راسپارده کونه که ئهو په یامه یه که له سره تادا خومان بینیمان، ئه وهی ته ماشمان کرد و ده سقان لیدا. گوینان ای بُو. ۸ له گل ئه وه شدا راسپارده یه کی نوینان بُو ده نووسم، ئه و راستیه یه که له مه سیح و یوهدا هه یه، چونکه تاریکی به سرده چیت، وا روونا کیمه راسته قینه که هتاهه تایه که تان بُو راده گدیه نین، ئه و یانه که له لای باوک چونکه تاریکی به سرده چیت، وا روونا کیمه راسته قینه که ئه وهی ده رکوت، ئه و بینیمانه و شایه قی بُو ده دهین، ژیانه ئاسما نی بو و بُو ئه ده رکوت. (aiōnios g166) ۳ ئه وهی بینیمانه و بیستو مانه به عیوه راده گدیه نین، بُو ئه وهی پیکده و ژیانی هاو به شمان هه بیت، پنکه و ژیانی ئه ش په یوه سته له گل ئه وا له روونا کیدا ده ژیت و هیچ شتیکی تیدا نیبه که توو شی باوک ئاسما نی و عیسای مه سیحی کوری. ۴ ئه وهی ئه مانه تان بُو گوناهیان بکات. ۱۱ به لام ئه وهی رق له خوشک یان برای ده نووسین تاکو خوشیه که مان پر و ته او بیت. ۵ ئه مه ش ئه و خوی بیتنه و، له تاریکیدا و به تاریکیدا ده روات، نازیت په یامه یه که له مه سیحه وه بیستمان و پیتانی راده گدیه نین: خودا بُو کوئی مل ده ژیت، چونکه تاریکی چاوی کویز کردووه. ۱۲ نه هی روله خوشه ویسته کان، بُو یوه ده نووسم، چونکه له به ره پنکه وه ده زین و به تاریکیدا بروین، ئهوا در ده کین و راست نا کین، ۷ به لام ئه گهر به روونا کیدا بروین، هه روه ک چزن خودا له روونا کیدا و، ئهوا پنکه وه ده زین و خویچی عیسای کوری له هه موو گوناهیک پاکان ده کانه وه. ۸ ئه گهر بلین گوناهان نیبه، ئهوا خومان هه لد خله لینین و راسته له یه ده زین. ۹ ئه گهر دامان به گوناهه کاغناندا ناه، ئهوا خودا دل سوز و دادپه روره، ته نانه ت له گوناهه کاغنان خوشده بیت و له هه موو ناره واپیه ک پاکان ده کانه وه. ۱۰ ئه گهر بلین گوناهان نه کردووه، ئهوا به دروزنی داده تین و په یامه که له یه ده زین. یه کیک جیهانی خوشیه، ئهوا خوشه ویستی باوک تیدا نیبه.

2 روله خوشه ویسته کانم، ئه مانه تان بُو ده نووسم تاکو گواناه ۱۶ له بر ئه وهی هه موو ئه و شتانه له جیهاندایه، تاره زووی نه کدن. به لام ئه گه ره کیک گوناهی کرد، ئهوا له لای باوک جه سته و تاره زووی چاو و سه لته نه قی ژیانه، ئه مانه ش له دا کوکی کارمان هه یه که عیسای مه سیحی راست دروسته. ۲ ئه و باوکه وه نین، به لکو له جیهان و ئاره زووہ کانی که فاره قی گوناهه کاغنانه، نه ک ته نهه هی ئه، به لکو گوناهه کانی به سه رده چن، به لام ئه وهی خواتی خودا جیهی جن ده کات هه موو جیهان. ۳ به مه دا ده زانین که ئه مانه ناسیو، ئه گهر بُو هتاهه تایه ده ژیت. (aiōn 165) ۱۸ روله کان ئه مه دوا کار به راسپارده کانی بکین. ۴ ئه وهی ده ژیت: «ناسیومه» به لام کاترمهزه. وه ک بیستو تانه دزه مه سیح دیت، ئیستاش زور راسپارده کانی به جینا گدیه بیت، ئهوا دروزنے و راستی له دوا دزه مه سیح هاتون، به مه دا ده زانین دوا کاترمهزه. ۱۹ ئه وان نیبه. ۵ به لام ئه وهی گوپیله لی په یامی خودا بیت، ئهوا به لینان جیا بیونه و، به لام به راستی سه ره ئه نبیون، چونکه راستی خوشه ویستی خودا لهو کسده دا ته اووه. به مه دا ده زانین ئه گهر سه ره ئه بیونایه، له گملان ده مانه وه، به لام چوون که ئه بیه به یه کیبون له گل مه سیح ده زین: ۶ هه رکسیک بُو ئه وهی ده بیخن که کسیان سه ره ئه بیه نین. ۲۰ به لام بیت: «من به یه کیبون له گل مه سیح ده زین»، ئهوا ده بیت به و مه سیحی پیروز به روحی خوشی ده سنتیشانی کردن و هه مووتان

نویین، که راستودروستی تییدا نیشته جیهه. 14 خوشویستان، که چاوه‌ریئی ئهو شته ده کەن، تیکۆشىن بۇ ئەوهى بن لەكىنى و بن گلەبى لە ئاشتىدا لەلائى ئهو بىزۇنەوه. 15 بىان كە پشۇدرىئى پەروھەردگارمان ھەلەكە بۇزگارى، وەك پۇلسى براي خوشەویستان بەگۈزەھى ئەو داناپەھى خودا پىيىداوه بۇي نۇوسىن. 16 ئەو لە ھەموو نامە كاپىدا لەبارەھى ئەم شەستانوھ دواوه، ئەوهى ھەندىك شىقى تىدایە گۈانە بۇ تىگەيشتن كە نەزان و نەچەسپاوه کان، وەك نۇوسراوه پىرۇزەكانى دىكە، بۇ لەناوچوونى خۇزان دېشىۋىن. 17 بۇيە خوشەویستان، چۈنكە ئىيە لە پىشىدا دەزانن، ئاگادارى خۇزان بن، نەوهەك بە خىابەھى سەرپىچىكاران چەواشە بن و لە چەسپاوى خۇزان بىكون.

18 بەلكو لە نىعەمەت و ناسىنى عىسى مەسيحى پىزگاركەر و پەروھەردگارماندا گەشە بىكن. شكتى ئىستا و ھەتابەتايە بۇ ئەوهە ئامىن.

(aiōn g165)

7 کاتیک لوپی پاچاکی دهرباز کرد که له بهلهای بهدکاران باشتر بود پرینگلی راستوروسیستان نهانسیبیوایه، لهوهی ناسیستان بیزار بود، 8 چونکه ئه و پاچاکه که له تیوباندا دهڑیا، و دوای له راسپارده پیروزه‌ی پیبان دراهه لگرمانه ووه. 22 ئه و کرده و خراپه کانیانی ده بیتی و ده بیست، پیروز به پیروز گیانی پهنه ده راسته‌یان له سر ده چه سپیت: «سه گه گهراوه ووه ناو پاستوروسی تازار ده درا، 9 نه گهرا وایت، یه زدان ده زانیت رشانه ووه که که،» هه رووهها: «به رازی شوشتراو گهراوه ناو چوون له خواترسان له تاقیکندنه ووه دهرباز بکات و خراپه کاران چلپاوه.»

ههتا پیروزی لیپرسینه ووه له پیروز سزاداندا بینیتیه ووه، 10 به تایه‌تی 3 خوشه‌یویستان، ئه مه دووه‌مین نامه‌یه بیتان ده نووسم، ئهوانه‌ی که وتوونه‌ته دوای لهوهی گلاوی سروشی دنیابی، تیبیاندا به یادان ده هینمه ووه تاکو بیری پاگان بوروزنیم، سووکایه‌تی به ده سه‌لات ده کدن، چاونه‌رس و کله‌پهقون، 2 هه رووه‌ها تاکو وته کانی پیغه‌مبهره پیروزه کان بینه ووه یادان، ناترسن لهوهی بوختان به فریشته کان بکدن، 11 هرچنده هه رووه‌ها راسپارده‌ی مسیحی خاوهن شکو و بزگارکه‌رمان فریشته کان لهوان به توانتر و به هیزترن، بهلام له بردهم یه زداندا که له پیگه‌ی نیدراواتان دراون. 3 پیش هه موو شتیک حوكی بوختانکردنیان به سه‌ردا نادهن، 12 بهلام ئه و خراپه کارانه پیوسته ئه ووه بزان که له کوتایی زه‌مانه‌دا خه‌لکی گالله‌جبار کفر له شتیک ده کدن که لیتیانا گدن، ئهوانه ووه که تازه‌لی دین و گانه ده کدن، دوای ئاره‌زووه خراپه کانیان ده کدون، بهسته زمان که له دایک بیون بیوه‌ی راوبکین و بکوژرین، 4 ده لین: «کوانی بدلینی هاته ووه؟ لهو کانه ووه باوبایرانمان به گندهل خویان له ناوده چن. 13 کری خراپه کاریه کانیان مردوون، له سه‌ره‌تای بدهیتیان ووه هه موو شتیک ووه که وردگن. وا داده‌تین چیزه‌و رگتن لهوهی که به دریایی پیروز خویه‌تی.» 5 به نه قهست ئه ووه پشکوئی ده خنه که له کونه ووه سه‌لنه‌ت لیده‌ن، ئهوانه له که و کموکوری بیون، کاتیک به شداری له خوانه کانتان ده کدن چیز له فیله‌کانیان وردگن. 14 چاویان پره له داویتیسی و له گوناه ناوه‌ستن، ده رونه لرزوکه کان هه‌لده خه‌له تیتن، دیلیان به چاوبرسی راهیتزاوه، و ئاسعانی ئیستا به هه مان فهرمایشت بی‌ئاگه هه لگیراون، بی ئهوانه روله‌ی نه‌فره‌تن. 15 له پیگای راستی لایانداوه و پیروزی لیپرسینه ووه و له ناوچوونی خراپه کاران پاریزراون. 8 بهلام چه‌واشه کراون، دوای پیتازی به‌لامع کبری به عزور که وتن، خوشه‌یویستان ته‌نام شته‌تان لمیاد نه‌چیت، پیروزیک له‌لای ئهوانه‌ی حه‌زی له کری خراپه کاری بیو، 16 بهلام سه‌رزه‌نشتی یه زدان ووه که هه زار ساله و هه زار سالیش ووه که پیروزیک سه‌ریچیه‌کدی و درگت، گوییده‌ی بیزمان به ده‌نگی مروقانه و یه زدان سه‌باره‌ت به بله‌تیکه که خاو نیی، ووه که هه‌نديک هاته دوان و سه‌رشیتی ئه و پیغه‌مبهرهی پاگت. 17 ئهوانه کافی بی‌ئاون، ههورن به گرده‌لول ده بردن، ئه و په‌پری تاریکایان کس له ناوچیت، به‌لکو دمیه‌ویت هه مووان بی‌توبه‌کردن بی‌هله‌لگیراوه. (questioned) 18 چونکه به قسه‌ی گهوره و بین. 10 بهلام هاتنی پیروزی یه زدان ووه که هاتنی دز وايه، پوچج ده‌دوئن، به تازه‌زووه کانی سروشی دنیابی و به بهله‌لای، تییدا به ده‌نگیک به‌رز ئامسان نامینیت، به سووتان تونجه کان ئهوانه هه‌لده خه‌له تیتن که تازه هه‌لاتوون له دهست ئه و له ناوده‌چن، زه‌وی و ئه و کارانه‌ی تییدایه نامینیت. 11 که که سانه‌ی له گوم‌ایدا ده‌زین. 19 به‌لئنی ئازادیان پنده‌دهن، که‌چی خویان کویله‌ی گندله‌لین، چونکه مروف کویله‌ی هه شتیکه به سه‌ریدا زال بیت. 20 نه گهرا به‌هه‌زی ناسیف خودا ده کدن و پهله له هاتنی ده کدن، چونکه تییدا ئامسان به بزگارکه‌رمان عیسای مسیحی خاوهن شکووه له گلاوی جهان ئاگه له ناوده‌چیت، تونجه کانیش به سووتان ده توبه‌وه. 13 بهلام هه‌لاتن، بهلام دیسان لهو گلاویه بیانیه ووه و بسه‌ریاندا زال به‌گوییه‌ی بله‌تیکه که، تیه چاوه‌روانی ئامسانی نوی و زه‌وی بیت، ئه و کانه کوتاییان له سه‌ره‌تایان خراپه ده بیت، 21 چونکه

دوم په ترۆس

1

مه سیحی خاوهن شکومان و هیزه که میان پی ناساندن، ئیمە به دوای
کوئەلە ئەفسانەیکی زیرە کانەی هەلبەستراونە کە و تیوین، بەلکو
بۇ ئەوانەی لە پىنگەی راستودروستی خودا و عیسای مەسیحە و
شایه تھالى پایە بەرزیپەت ئەو بۇین. 17 بىز و شکوئى لە
خوداى باوک و مىرىگەت کاتىپك ئەم دەنگە لە شکودارى
پىزگارکەرمانە و باوە پىنگە بەھادارى وەک باوە پىزگەيان
پایە بەرزەوە بۇ هات: «ئەمە كەپورى خوشەویستم، ئەمەزىز زۇر
دەستكەتووە. 2 با لە پىنگە ناسىنى خودا و عیسای خاوهن
شکومانە و، نىعەمەت و ئاشتىتان بۇ زىياد بىت. 3 ھېزە
خوداپە كەدى مەسیح ھەموئە و شستانەي پىز بە خشىوين كە بۇ
پەيامى پېغەمبەر امانەن ھەيدە كە بە تەواوی پاشى پىز دەبەسترتىت،
ژيان و لە خواترسى پۇيەستە، ئەمەش لە پىنگە ئەم ناسىنى
كە ھەمانە بۇ ئەو خودايەي كە باڭىز كەدىن بۇ شکو و
بەو چۈرایە دەدەن كە لە شۇيىتىكى تارىكدا دەدرەوشتىنە و
چاکىيە كەى. 4 خودا بەھىزى ھەموئەمانە و بەلەنە بەھادار و
ھەتا ئەو كاتىھى رۇزى دەپەتەوە و ئەستىزەي بەيان لە دلتاندا
گەورە كافى پىذىن، تاكو ٹۇۋە بەھىزى ئەم بەلەنە و بۇان لەو
گەندەلىيە جەپان دەريازىن كە لە تارەززوو خراپادايە و
پېشىنېيەك لە نۇوسراوە پېرۇزە كاندا بە يىكىانە وە خودى
بەشدارىن لە سروشى خوداى. 5 ھەر لەبەر ئەمدەش، تېڭىشكەن
پېغەمبەرە كە نەنۇوسراوە، 21 چونكە ھەرگىز پېشىنېي بە خواتسى
تاكو لە باوەرتان چا كە بىكۈپەتەوە، لە چا كەش، زانىاري،
مرۇف نەھاتۇوە، بەلکو رۇھى پېرۇز رابەرايەقى مەرۇفە كانى
كەرددوو، بۇ ئەھەي پەيامى خودا را بىلەن.

دانە خۇدا گەتن، لە دانە خۇدا گەتكىش لە خواترسى، 7 لە

2 بەلام لەتىو گەلە كەدا پېغەمبەری درۆزىن ھەبۇون،
لە خواترسىش ھەست و سۆزى ھاوېش، لە ھەست و سۆزى
ھاوېشىش خۆشە وىستى، 8 چونكە ئەگەر ئەوانەتان پىدايىت وەك
زايد بىكت، واتان لىدەكت بۇ ناسىنى عیسای مەسیحى
بە نېتىق قىزىرىدىن چەوقى لەناوبەر دەھىنە تاوهەوە، تەنانەت
پەروردەگارمان تەمبەل و بىز بەرھەم تەبن. 9 بەلام ئەھەي
ئەمانەي نەپەت، ئەوا كۆزىر و كەمبىنە، لە يادى چووه كە
لەناوچۇوتىكى خېرا بەسەر خۇياندا دەھىن. 2 زۇر كەشىش
گوناھە كۈنە كافى پاڭ بۇوەتەوە. 10 خوشكان، بىرائىن، ھەر بۇيە
زىاتىش تېڭىشكەن بۇ چەسپاندىن ھەلبازاردىن و بانگەوازەكتان،
چونكە ئەگەر ئەمانەتان كەد ئەوا ھەرگىز نا كەن، 11 ھەر رەھە
پېشىۋازىيە كى گەرمەنلى دەكىرىت بۇ چوونە ناو شاشىنى
ھەتاھەتايى عیسای مەسیحى پەروردەگار و پىزگار كەرمان.
بەلاوه نەراوە. 4 خودا بەزەي بە فەيشتەنەدا نەھاتەوە كە
گوناھيان كەد، بەلکو فەيدانە دۆزەخ و لەتىو تارىكىدا بەندى
كەن (aiōnios g 166) 12 لەبەر ئەھەي بەرەدەوام دەمەوي ئەم شستانەت
كەن و بۇ رۇھى لەپەرسىنە وە ھەلگەتن. Tartaroō g 5020(

بە يير بېتىمەوە، ھەرچەنە دەيازان و لەو پاستىيە ئىستادا
چەسپاون. 13 باوەرم وايە ھەتا لەم جەستىيەدا بىم، ئەركى
خۆمە بەپەرتان بېتىمەوە، 14 چونكە دەزانم بە زۇونى ئەم جەھان
ھېتايە سەر جەپان خراپەكاران، بەلکو نوحى را گەيدەنەرى
بە جىيەھەيلەم، ھەر رەھە كچۈن عیسای مەسیحى پەروردەگارمان
پاستودروستى لەگەن حەوت كەسى دىكە پاراست. 6 كاتىپك
بۇيە دەرخىستم. 15 ھەر رەھە تىدە كۆشم تاكو دواى دەرچۈونم
شارە كانى سەدۇم و عەمۇرای تاوانبار كەد بە تىكىانى تەھاوا و
ھەر دەم ئەم شستانەتان وەپېرىپەتەوە. 16 كاتىپك ھاتنى عیسای
ئەوانى كەد خۇلەمېش، كەندييە بەند بۇ دەھاتۇو خراپەكاران.

چون ده بیت؟^{۱۹} بؤیه ئەوانەی بەگۈزىھى خواتى خودا
ئازار دەدرىن، با خۇيان پەدەنە دەست بەدىپەنەری دلسوز و
بەردەوام بن لە چا كەكارى.

5 وەك پېرىيىكى هاۋپىتىان، داوا لەو پېرانە دەكەم
كە لەتىوتاندان، شايەقى ئازارەكانى مەسيح و ھاۋابەشى ئەو
شکۈھى وارادەگەنەرنى: 2 ئەو مىنگەلە خودا بله و پېرىن
كە لەتىوتاندا نايە، وەك چاودىر خزمەتىان بىكەن، نەك بە
ناچارى، بەلّكۈ بە وىستەوە وەك چىزنى خودا دەھىۋېت،
نەك بۇ دەستكەقى شەرمەزارى، بەلّكۈ بە چالا كىيەوە،
3 خۇتان بەسەر ئەوانەدا مەسەپىن كە دراونە دەستان،
بەلّكۈ بىنە ثۇونە بۇ مىنگەل. 4 كاتىكىش سەرۇكى شوانان
دەرەدەكەوى، تاجى شکۇ وەرەدەگۈن كە كال ناپىتەوە. 5 ئەى
لاۋەكان، بە هەمان شىۋە ملکەچى بىران بن، ھەمووتان بەرامبەر
بە يەكتىر پېغىزىن، چونكە: «خودا بەرھەلسى لووتەر زەكان
دەكەت، بەلام نىعمەت دەداتە پېغىزەكان». 6 بؤیە لەزىز
دەستى بەھىزى خودا پېغىزىن، تاكۇ لە كاڭى خۇيدا بەرزنان
بىكەنەوە. 7 ھەموو خەمېڭان بە خودا سېپىن، چونكە ئەو
بايەختان پىدەدات. 8 چاوكراوه بن و ئىشىك بىگن، شەيىنانى
دوڑمتان وەك شېرىيىكى بە نەپەنە پەرسەنە دەسۋورپەنەوە، بەدواى
يەكىكىدا دەگەرى بۇ ئەوەي پىخوات. 9 بەرەدەكانى بىكەن، لە
باوهەرە كە بېچەسپىن، بىزان خوشك و بىرا كائىشان لە جىپاندا
ھەمان ئازار دەچىزىن. 10 خوداي ھەموو نىعمەتىك، ئەوەى
بە يەكۈون لەگەل عىسای مەسىحدا بانگى كەدون بۇ شکۈھى
ھەتاھەتايەكەي، كە ۋۆزىنگى ئازاراتان چىزىت، خۇرى پاستە
پېتىان دەكەت و واتان لى دەكەت كە بەھىزى و چەسپاۋ و
دەمەزراو بن. ^{g166} 11 ھەتاھەتايە دەسەلات بۇ ئەوە.
تامىن. ^{g165} 12 بەھۇي سىلا، كە بىراى دلسوزى
دەنام، بە كورقى بۇم نۇوسىن، ھانتان دەدەم و شايەقى دەدەم،
ئەمە نىعمەتە راستەقىنەكە خودايە. تىيىدا بېچەسپىن. 13 ئەوەى
لە باپل وەك ئىيە هەلبىزىدراوه، سلاۋاتان لىدەكەت، ھەروھا
مەرقىسى پۇلەم. 14 بە ماچى خۇشەوىسى سلاۋ لە يەكتىرى
بىكەن. ئاشتى بۇ ھەمووتان بىت كە لەگەل مەسيح يەكىن.

خوشبویت و روزگاری خوش بیینیت، با زمانی له خراپه بیباوه ران به سه رтан برد به سه، له بهره لایی، هه و هسبازی، پاریزیت و لیوه کافی له فیلیزی. 11 با له خراپه لابدات سه رخوشی، را بواردن، ئاهه نگی شه را بخوارنه ووه، بتپه رستی و چا که بکات، با بهدوای ئاشتیدا بگدریت و کوششی بو قیزهون. 4 لمده سر سام دهن که له گلایان رانا کهن بو لا فاوی بکات، 12 چونکه چاوی یه زدان له سه راستوروستانه و همان به دره وشتی و جنتیوان پنده دهن. 5 به لام ئه وانه حیسابی گوئی له پارانه وه کایان را گرووه. به لام رپووه یه زدان له دژی خریان دهدن به ووهی که ئاماده یه مردووان و زیندووان خراپه کارانه. 13 کی ئازار تان دهدات ئه گر بو چا که دلگرم حوم بدات، 6 چونکه بهم هزیه ووه مرد دایه مردووانیش، بن؟ 14 به لام ئه گر له بهر راستوروستی ئازار تان چیزت، ئهوا تاکو به گوئیه خلک له جهسته دا حوم بدرين، به لام خوزگ به گیوه. ۷ مه ترسن له ووهی که ئه وان لی ده ترسن، به گوئیه خودا له روحدا بیزن. 7 کوتایی هه موو شتیک مه توغون. 15 به لکو مه مسیح وه ک په روهه دگار له دلتاندا تزیک بووه توه، بویه زیر و چاکراوه بن تاکو توییز بکن. 8 له ته رخان بکن، هه ردم ئاماده بن بو وله ماده ووهی پرسیاری سه رووی هه موو شتیکه وه خوش ویستیان بو به کتری به هیز هر يه كيک سباره بهم هويه دایه له گیوه دایه، به لام به بیت، چونکه خوش ویستی گوناهی زور داده بېشیت. 9 بی دلتمرجی و پیزه ووه. 16 هه روهه ویزداتیک باشتان هه بیت، بوله بول میوانداریه قی يه کتری بکن. 10 هه ریه که به گوئیه دهتا ئه وانه یه بوختان به سه ربورده باش کاتان ده بکن که ئه و به هر یه دی وه ریگتووه، خزمتی يه کتری پی بکن، وه ک به رهه می يه كيوباتانه له گل مه مسیح، له قسے کایان شرم زارین، سه رکاریکی باش له سه ره نیعمه ته جوزا جوزه کان خودا. 17 چونکه باشتره، ئه گر خواستی خودا بیت، له بهر چا که کاري 11 ئه گر که سیک و تار دهدات، با به جوزیک بدويت ئازار بدرين، نه ک خراپه کاري. 18 له بهر ئه ووهی مه مسیح ته نه، وه که سیک که په یاهی خودا را لگه بیت. ئه گر که سیک جاريک له بهر گوناه ئازار درا، بیتاوان له پیتاواي تاوانباران، خزمت ده کات، با بهو هیزه ووه پیکات که خودا دایینی کردووه، تاکو له ریگکی عیسای مه مسیحیان کوشت شتیکدا شکودار بیت. هتاهه تایه شکو و ده سلات بو ئه ووه. 19 به مه ش رپوھ مه سیح چوو مزگنی دا به رپوھ زیندانیه کان، 20 به وانه ئامین. 165 g(a) 12 خوش ویستان، له لاتان سهير نهی له که له گوندا ياخی بون، کاتیک خودا له رپوھ نوحدا به تاقیک دهه وه تان به لای سوویتیه توشستان دیت، وه ک بلیي پشودریزیه و چاوه روان بون، که کشته بیه که ئاماده ده کرا. شتیکی سیریتان به سه رهاتووه، 13 به لکو دنلوش بن وه کو ته نهه هشت کهس له و که شتیکه دا بون و به ئاوه ریزگار بون. ئه ووهی که به شدار تان له ئازاره کافی مه مسیحدا کرد بیت، تاکو 21 ئه مه ش هیمای لە تاوهه لکیشانه که ئیستا ریزگار تان ده کات، له ئاشکرا کردن شکویه که دنلوش و شادمان بن. 14 ئه گر نه ک سپرینه ووهی پیسی جهسته، به لکو به اینی ویزداتیکی باش به ناوی مه مسیح جنتیوان پندراء، خوزگ ده خوازیت به گیوه، بو خودا، به هه ستانه ووهی عیسای مه مسیح، 22 ئه ووهی به ره و چونکه رپوھ شکو و خودا دیتنه سرتان. 15 با کهستان وه ک ئاسمان رپوشت و له ده سته راستی خودا دانیشت، فریشته و بکوشیک يان دزیک يان به دکاریک ياخود به کیک دهست ده سه لاتدار و هیزه کان ملکچن بوی. 16 به لام له کاروپاری خلک و هرب دات ئازار نه چیزی،

4 وه ک مه مسیح به جهسته ئازاری چیزت، گیوه ش خوتان بهم بیروپاوه چه کدار بکن، چونکه ئه ووهی به جهسته ئازار بچیزی له گوناه کردن ده وه ستی، 2 تاکو ئه و کاته ي به جهسته له ئایاندا ماوه بو هه ووهی مرؤفانه نهیز، به لکو بو خواستی خودا. 3 ئیتر ئه و کاته ي له ئه نجما دانی خواستی ره جهت ریزگاری بیت، ئه چاره نووسی خراپه کار و گوناها بر

و گرانبه‌هایه، ۵ یئوهش وهک بهردی زیندوو له خانوویکی جیئی ستایشه. ۲۰ بهلام ئەگر هەلەتان کرد و لیتان درا و پۇچى بىناد دەزىزىن، بۇ كاھينىيېتى پىرۇز، بۇ كىرىدى قوربانىيە بەرگەتان گرت، ئەمە ج شانازىيە كە؟ بۇيە ئەگر چا كە بىكەن و پۇچىيە قولكراوه كان بۇ خودا له رىنگى عيسىاي مەسيحىدە، له ئازاردا بەرگەتان گرت، ئەمە جىئى ستایشه لەلای خودا. ۶ چونكە له نۇرسراوه پىرۇز كاندا ھاتووه: 『ئەوقاتا بەردىك ۲۱ بۇ ئەمە باڭكراون، لهبەر ئەمە مەسيحىش لە پىتاوتاندا له سېيىن دادەنەيم، گۈنگەتن بەردى بناھەيە هەلبىزىدراو و ئازارى چىزىت و ئۇۋەنە بۇ بەجىپىشتن، تاكو بە هەنگاوهە كاپىدا گرانبەها، ئەمە پىشى بى بەستىت شەرمەزار تايىت.』 ۷ بۇيە بېرون. ۲۲ 『ئەمە هيچ گوناھىيىكى نەگىدبوو، فۇقىلى لەسەر بۇ شىوه كە باوهەرتان ھيتاواه ئەم بەردى گرانبەهایه، بهلام بۇ زار نەبوبو.』 ۲۳ 『ئەمە جىتىوي پېلەدرا و جىتىوي نەددادىيە، بېباوهەران، 『ئەم بەردىيە وەستا كان رەھتىان گرددە، بۇ ئازار دەدرا و هەرەشە نەدەكەن، بەلکو خۇي دەدەيە دەست بە گۈنگەتن بەردىيە باغە،』 ۸ ھەرەوەها: 『دەپەتە بەردىك ئەمە جىتىوي حۆكى دادپەرودا رەيە، ۲۴ 『ئەمە خۇدى خۇى لە بۇ كۆسپ، تاشە بەردىكىش كە لىي بىكۈنە خوارەوە.』 لەشيدا لەسەر دار گوناھە كاخانى ھەلگەرت، تاكو سەبارەت ئەوانە سامە دەكەن و دەكەن، چونكە گۈزىپايەلى وشەي بە گوناھە بېرىن و بۇ راستودرۇسىتى بېزىن. بە بىرەنە كانى ئەمۇ خودا نىن، ھەر ئەمەشە چارەنۇرسىان. ۹ بهلام یئوه گەلىيىكى چا كىبۇنەوە. ۲۵ یئوه وەك مەرى نېبۇ وابۇون، بهلام ئىستا ھەلبىزىدراون، كاھينىيېتى شاھانە، نەتەوەيەكى پىرۇز، گەلى گەراونەتەوە لاي شوان و چاودىرى گېباتان.

تايىھى خودان، تاكو چا كىيەكانى ئەمە رابكىيەن كە بانگى

3 ئەزىزەكان، بە هەمان شىوه ملکەچى مېزدەكتان بن، كەدوون لە تارىكىيە و بۇ رۇونا كىيە سەرسۈرەتىنەرە كەي. تەنانەت ئەگر هەندىكىان گۈزىپايەلى وشەي خودا نەبوبون، ۱۰ پېشتر گەل نەبوبون، بهلام ئىستا كەلى خودان، پېشتر بەزەيتان وەرنە گەتكىبوو، بهلام ئىستا بەزەيتان وەرگەتكۈو. ۱۱ خۇشە ويستان، یئوه نامۇ و پېغانەن بەم جىيانە، ھەربۇيە لىتان دەپاپىتەوە لە ھەمەسە كانى جەستە دوور بەكۈنەوە، كە لە دۈزى دەررۇن دەجهنگەن. ۱۲ با لەتىي بېباوهەراندا رەھشتان باش بىت، تاكو كاپىك يوختاتان بى دەكەن گوغايا یئوه بەدكاران، كەدوو دەجهنگەن. ۱۳ لەبەر مەسيحى بالادەست، ئەوانىش خودا شکۈدار بکەن. ۱۴ با لەتىي بېباوهەراندا رەھشتان باش ملکەچى ھەمۇ دامودەزگايەكى مەرقۇنەن: بۇ پاشا وەك دەسەلاتدار، ۱۵ يان بۇ پارىزىگاران وەك نېدراروى ئەمۇ بۇ سزادانى بەدكاران و ستايىشى چا كەكاران، ۱۶ چونكە خواتى خودا ئاوايىه، بە چا كەكارى نەزانىي گېڭەكان پېدەنگ بکەن. ۱۷ وەك مەرقۇ ئازاد بېشىن، بهلام نەك ئازادى پەردى بەدكارى بىت، بەلکو وەك بەندە خودا بېشىن. ۱۸ بۇيە لە ھەمووان بېگن، ھاوباوهەرتان خۇشبوىي، لە خودا بېرسن و بېرىز لە پاشا بېگن. ۱۹ ئەمە كۆيلەكان، بە ھەمۇ ترسەوە ملکەچى گەورەكتان بن، نەك تەنەبا بۇ چا كە دەلەرمەكان، بەلکو بۇ توندەكتانىش، ۲۰ چونكە ئەگر كەسىك لەبەر وېردىنى بەرامبەر خودا بەرگەي ڈانى ئازارى زۇردارى بېرىت، ئەمە

یه کدم په ترؤس

1

رووداونهن که فریشته کانیش به په روش لیيان ورد بینهوه.
13 بُویه با میشکان ٹاماده بیت بُو چالاکی، خُوراگِ بن،
هیوانات به تهواوی له سره ئه و نیعمهته بیت که له ئاشکارا کردنی
عیسای مهسیحه و دیت. 14 وک مندالی گوپیلهل، وک
و کپه دوکا و ئاسیا و بیسینیا، 2 که به گوپیهه زانیفی
کاتی نه زانی خوتان له گەل هەوهە سەکۆنەتاتان مەگونجىن،
پیشوى خوداي باوك هەلبىزىدرابون، به پېرۈزكەدن رۇچى
خۆي بُو گوپیلهل عیسای مهسیح و پېرۈزندى خوینىه کى: با
نیعمەت و ئاشتیبان بُوزياد بیت. 3 ستايىش بُو خودا، باوك
ھەموو ھەلسوكەوتىك پېرۈز بن، 16 چونكە نوسراوه: «پېرۈز
بن، چونكە من پېرۈزم». 17 لمبەرئە وهى لە خوداي باوك
دەپارىنهوه، ئەوهى بىن لايەنگى ھەركەسىك بە گوپیهه
کردهوه کە حۆكم دەدات، كەواتە له کاتى نامۇيىتانا بە
لە خوارىسيه و بىزىن، 18 دەزان بە شى لەناوچووی وەك زېر
و گلاڭ نايىت و كال نايىتەوه. ئەو میراتە بُۋىئەو لە ئاسمان
پارىزراوه، 5 ىشە کە بە هيئى خودا پاسەوانى گراون بە
باوهەر، بُۋەرپۇزگارىپەي ئامادەيە لە كۆتابى زەمانە راپگەنەزىءى.
6 ئەمانە دەلىخۇشتان دەكتات، ھەرچەندە لەوانەيە بُو ماۋەيدە
کەم ناچار بن بە دەست تاقىكىرنەوهى جۇراوجۇرەوە ئازار
بېچىزىن، 7 تاكو سەلماندى باوهەرپى راستەقىنتان، كە له زېرى
لەناوچوو بەنرخترە، ھەرچەندە بە ئاڭ تاقى دەكىتەوه، كاتىك
عیسای مهسیح ئاشكرا دەكىت ستايىش و شەتكۈرپۈزى بە دەواوه
دە بیت. 8 ھەرچەندە نەتائىنىيە خۇشتان دەوى، ئىئىشاتاش
تايىين باوهەرپى بىن دەھىتن و دەنلىش دەبن بە شىۋىيەك
ھەر باسى ناكرىت و شەكۈدارە، 9 چونكە ئامانىخى باوهەرتان
بە دەستەھىن، واتا رزگارى دەرۋوتان. 10 ئەو پېنچەمبەرانەي
کە پېشىنىييان گەدەسەرئە و نیعمەتەي کە خودا بُۋىئەوە
ئامادە گىدبوبو، بە وردى ئىكولىئەنەيەن لە باھىن ئەو پۈزگاربۇنە
كەد و بەدوايدا گەرمان، 11 رۇچى مهسیح كە تىيىاندا بۇ
ئاڭدارى دەكىرنەوه سەبارەت بە ئازارەكانى مهسیح و ئەو
شەكۈداربۇنەي لە دواى ئازارەكانەوه دیت، ھەولىان دەدا

2 بُويه ھەمۇرۇق و ھەمۇقىل و دۇورۇپۇي و چاپىسى و
پوودانە كەدى يان بارودۇنخى جەپان لە كاتى پوودانە كەدى.
ھەمۇز مەركىتىك دابىن. 2 وک ساواى تازە لە دايىك بۇو،
12 بُويان ئاشكرا كرا كە بېيامە كە بۇ خۇيان نەبۇو، بەلکو بۇ
ئارەزووتان لە شىرى رۇچى پاک بیت، تاكو بەمه بۇ رزگارى
ئىۋە بۇو، واتا رووداوه كان لە سەرەدەمى ئىۋە روودەدەن. ئىستا
گەشە بىكەن، 3 چونكە تاماتان كردووه كە مەسىحى بالا دەست
پيتان را گەنەزرا بەھۆي ئەوانەي مزگىتىييان پى بە خشىن بە
چا كە. 4 ھەوهى ئىۋە دېتە لايى، بەرە زىنەدەوە كەدە، لەلایەن
يارەتى رۇچى پېرۈز، كە لە ئاسمانەوه تىزىدرابو. ئەمانە ئەو خەلکەوە رەتكاراوهتەوه، بەلام لەلایەن خوداوه هەلبىزىدرابو

شئیک، سویند مه خوّن، نه به ئاسمان و نه به زهوى و نه به شتى دىكە. بەلکو با قىسه تان «بەلى» بۇ «بەلى» و «نه خېرى» بۇ «نه خېرى» بېت، نەوهەك تاوانبار بىكىن. 13 كامەتان ناخوشى ھەيدە؟ با نويز بکات. كەس دنخوشە؟ با بەگورانى ستايىش بکات. 14 كامەتان ناخوشە؟ با پىرانى كلېسا بانگ بکات بۇ ئەوهى نويزى لەسەر بکەن و بە ناوى عىسى خاوهەن شكتووه چەورى بکەن. 15 ئەو نويزەي بە باوهەر دەكىيت نەخوش چاڭ دەكانەوە و عىسى خاوهەن شكتووه ھەليدە سىتىنەتەوە. ئەگەر گوناھىكىشى گۈدىت دەبەخشىت. 16 بۇ يەتكىرى دان بە گوناھە كاتاندا بىنن، نويز بۇ يەتكىرى بکەن تاڭو چاڭىبىنەوە. نويزى كەسى راستودروست زۆر بەھىز و كارىگەرە. 17 ئەلىاس مەۋھىك بۇو وەك ئىمە لە هەمان سروشت، بە گەرمى نويزى گەرد تاڭو باران نەبارىت، ئىترسى سال و نيو لەسەر خاڭەكەيان باران نەبارى. 18 نويزى گەردهو، ئاسمان بارانى دا و زەۋىش بەرهەمى دا. 19 خوشكان و برايانم، ئەگەر يەكىغان لە راپسى چەواشە كىا و يەكىك گەراندېھەوە، 20 با بىزائىت ئەوهى گوناھبارىك لە رېتگاي گومرايى بىگەر ئىتىتەوە، دەررووتىك لە مردن پىزگار دەكات و زۆر گوناھىش دادەپۇشىت.

مه کهن. 15 ئەم داتاییه له ئاسمانه وو دانە بەزیوە، بەلکو دنیاپى و له ناویبات. بەلام تو كىي تاڭو تىزىكە كەت حۆكم بىدەيت؟ مەرۇفانە و شەيتانىيە، 16 چۈنگە چاپىسى و خۇپەرسى لەكۈرى 13 وەرن ئەوانەي دەلىن: «ئەمرۇ يان بەيانى دەزۇين بۇ فلان بىنت، كېڭىزەشىپىنى و ھەممۇ كارىيەتى خراپ لەۋىيە. 17 بەلام شار، سائىكە لەوى دەبىن و كاسى دەكىن و قازالىخ دەكىن». ئەو دانايىيەي له ئاسمانه وەيە، لەپىش ھەممۇ شىتىك پاڭە، دواتر 14 ئۇيە كە نازان بەيانى چى دەبىت، زىياتان چىيە؟ چۈنگە تاشىخوازە، خۇنە ويستە، گۈرپايەلە، پەلە بەزىيە و بەررووبۇمى ھەلىيەك، ماۋەيەك دەرددە كەوپىت، دواتر نامىنېت. 15 له چاڭە، لايەنگر و دوپۇرۇ ئىيە، 18 ئاشتىسازان تۇرى ئاشتى جىاتى ئەوه بىلەن: «ئەگەر مەسيحى بالادەست خواتىسى لەسر دەچىن و بەرھەمە كەدى پاستورىسى دەبىت.» 16 بەلام ئۇيە شانازى بۇ و زىيان، ئەمە و ئەوه دەكىن.

4 ھۆكاري سەرھەلدانى ئەم شەپ و ناڭكۈيەي تىواتان بە لوتبەرزىياتان وو دەكتەن، ھەممۇ شانازىيەكى ئاواش خراپە.

چىيە؟ ئابا بەھۆزى ئارەززۇوه خراپەكتانە وو ئىيە كە له ئەندامەكان 17 بۇيە ئەوهى ئازارەززۇوه خراپەكتانە ئەندامەكان بىنەت، گۇناھ دەكتات. ھۆكاري سەرھەلدانى ئەم شەپ و ناڭكۈيەي تىواتان بە دەكتەن دەجەنگەن. 2 ئارەززۇوه دەكتەن و ئىتاتان، ھەر بۇيە 5 وەرن ئەى دەولەمەندەكان، بېگىن و شىوهن بىكەن دەكۈزۈن. ئۆزىيە دەبىن و ناتواتان دەستان بىكۈپىت، ھەر بۇيە دەردەسەرپىيە بەسەرتان دېت. 2 ساماتان بۇگەن بۇيە ناڭكۈي دەكتەن و شەپ دەكتەن. ئىتاتان، چۈنگە لە خودا بۇوه و بەرگان مۇرانە ئىيداوه، 3 زېپ و زىوتان دادەخوربىت، داوا ناڭكەن. 3 كاپىتىك داوا دەكتەن وەرپىاڭون، چۈنگە داخرەنە كەشىيان شايەتىان لەسەر دەدات و وەك ئاڭىز بە پالىندىرى خراپ داوا دەكتەن، تاڭو ئارەززۇوه كاتانى پىچە جەستەتان دەخوات. لە رۇۋانى كۆتۈپى گەنجىندەتان بۇ ئىر بىكەن. 4 ئەى داۋىتپىسان، نازان دۆستايەقى جىهان خۇتىان كۆكىدەوه. 4 ئەوهتا ئەو كىيەي كە نەتانداوه بەو دۆزىنایەقى خودايدى؟ بۇيە ئەوهى پېھوپىت بىيىتە جىهان، كىيىكارانى كە لە كېڭىكەكەن ئۇوه كاريان كەردووه، لە دىرى ئۇوه بۇوهتە دۆزىمنى خودا. 5 ياخود و دەزانىن نووسراوه هاوار دەكتات. هاوارى سەپانە كانىش گەيشتە گۈيى بەزدانى پېرۇزە كە لەخۇردا دەفرمۇي، خودا بە دلگەرمى پەرۋەش بە سۈپەسالار. 5 لەسەر زۇرى خۇشتىان راپارادووه و بە شۇتن پۇرەھى كە تىاماندا نىشتە جىچى كە دەفەرەپەت: «خودا بۇ رۇۋى سەرپىن را گۇتووه. 6 يېتاتانە كە تان حۆكم دا و بەرھەلسى لوتوبەرزە كان دەكتات، بەلام نىعەمەت دەداتە كۆشتان، كە بەرھەلسى ئۇوهى تەدە كەد. 7 بۇيە خوشكان بېنفيزە كان.» 7 بۇيە ملکەچى خودا بن. بەرھەلسى شەيتان و بىرایام، هەتا هاتەنەوەي مەسيحى خاوهن شىكۇ ئارام بېگەن. بىكەن، ئىتاتان هەلدەت. 8 لە خودا تىزىك بەنەو، ئىتاتان تىزىك تەماشا بىكەن چۈن جوتىار چاوهپى بەرھەمە بەھادارە كە دەپىتەوە. دەستان خاۋىن بىكەنەو ئەى گۇناھباران، دلتان زەۋى دەكتات، بۇ بارانى پايزىن و بەھار ئارام دەگریت. 8 ئۇوهش پاڭ بىكەنەو ئەى راپارايەكان. 9 خەفتەت بختۇن و بېگىن و ئارام بېگن و ورەتان بەرز بىت، چۈنگە هاتەنەوەي مەسيحى شىوهن بىكەن. پېكەت ئىتاتان بېگۈن بۇ گۈيان و خۇشى بۇ خەفتەت. خاوهن شىكۇ تىزىك بۇوهتەوە. 9 خوشكان، بىرایان، بۇلەپۆل 10 لەپەرەم پەرەرەتكاردا بېنفيزىن، ئەۋىش بەزرتان دەكتاتەوە. لەسەر يەكتىرى مەكتەن، ئەوهى حۆكم بەرپىن. ئەوهتاتا دادوھر لە 11 خوشكان، بىرایان، بە خراپە باسى خوشك يان براڭى كەتى باكتا ياخود حۆكميان بەدات، لە بەرگە ئازار و ئارامگىرنى ئەو پېغەمبەرانەي كە بە ناوى خراپە باسى خوشك يان براڭى كەتى باكتا ياخود حۆكميان بەدات، لە بەرگە ئازار و ئارامگىرنى ئەو پېغەمبەرانەي كە بە خەتھە وەر دەزانىن ئەگەر تەھورات حۆكم بىدەيت، ئەوا تو كار بە تەھورات ناڭكەت، كە دانىان بە خۇيىاندا گەرتووه. دانىخۇدا گەرتى ئەيوتاتان بېستۇوه بەلکو خۇت دەكەت بە دادوھر بەسەرپىيەوە. 12 تەنە يەك كە لە ئەنجامدا يەزدان چۈن بەرھە كە تدارى كەد، چۈنگە يەزدان شەرىعەتداھر و دادوھر ھەيە، ئەو دەقاۋايت رىزگار بىكتا بەزەپى زۇرە و مېھربانە. 12 خوشكان و بىرایام، پېش ھەممۇ

عیو سوو کایه تیتان به هه زاره که کرد. ظایا دهولمه نده کان نین 24 دهیتن که مروف بکه کدار بیتاوان دهیت نه که تنه باه خویان به سره تاندا ده سه پن و پراینجی داد گا کاتنان ده کدن؟ باوهه. 25 بهم شیوهه راحابی له شفروش، ظایا به کدار بیتاوان 7 ظایا ئه وان نین کفر بهو ناوه چا که ده کدن که پی بانگکارون؟ نهبوو، که پیشوازی له سیخوره کان کرد و به ریگله کی دیگدا 8 ئه گور به راستی شه ریعه تی شاهانه تان هیتاوهه دی که به پری کردن؟ 26 هروهه کچون جه سته بی پرخ مردووه، به گویزه هی نوسراوه پیروزه که دهی: «**تزيکه دت ووه کخت باوهه پیش بی کدار مردووه.**

خوشبویت،» چاک ده کدن. 9 به لام ئه گور جیا کاری بکدن، 3 خوشکان و براینم، زفرتان مه بهه فیرکار، بزان

نهوا گوناه ده کدن و ووه سره پیچکار له لایه شه ریعه ته و **لپرسینه ووه قورستمان له گهله ده کرت.** 2 هه موومان له زور سه رزه نشت ده کرین، 10 چونکه ئوهی هه مووه شه ریعه شت هله ده کدین. ئه گوريه کیک هه بهه قسه کردندا هله به جیپینیت، به لام تنه باهندیک بشکنیت، نهوا له هه مووه ناکات، نهوهه مرؤثیکی ته اووه و ده توائیت جلهوی هه مووه تاوانباره. 11 ئوهی فرمومویه ق: «**مه کوژه،**» ئه گور داوینیسیت نه کرد تاکو گوپرایلان بیت و هه مووه له شی ئاراسته بکدین. 4 سهبری هه رووه ها فرموموشیه ق: «**مه کوژه،**» ئه گور داوینیسیت نه کرد تاکو گوپرایلان بیت و هه مووه له شی ئاراسته بکدین. 4 سهبری به لام یه کیکت کوشت، نهوا سره پیچی شه ریعه تی کردووه. کشتی بکدن، هرچه نده گهوره بیه و بای به هیز دهیات، 12 ئاوا بدوبن و ئاوا کار بکدن، ووه که ئوهی به شه ریعه تی کچچ به سهولیکی پچوک بیوه لایه که که شتیوان په ویت ئازادی حومک بدرین، 13 چونکه حومکدان بیوه زیانه بیه بیوه سره پیچکار له لایه شه ریعه ته و ئاراسته ده کات. 5 به همان شیوه زمانیش ئندامیکی که سهی که بی به زهی بیوه، به لام به زهی به سره حومکداندا بچوکه، به لام شاناڑی به له خوباییوونوه ده کات. ئاگریک سه رده ده ویت. 14 خوشکان و براینم، ج سوودنیک هه بهه گوریه که ئیک بایت باوهه هه بیه، به لام کداری ته بیت؟ ئاگریک بچوک چ دارستانتیکی گهوره ده سووبنی، 6 زمان ئاگره، **چیهاتیکه له خراپه له نیو ئه ندامانی له شمان.** زمان هه مووه له ش گلاوه ده کات، ئاگرله ئریان به رده دات و خزی به گری دوزه خ خوشک يان برایه ک پیوستی به جلوهه رگ و خواردنی رژوانه داده گیریست. (Geenna g1067) 7 مروف ده توائیت هه مووه هه بیوه، 16 یه کیکان پیتان گوتون: «**به خیر بجن، جل گهرم** جزوه ئازه ئیکی کیوی و بالنه و خشک و بونه وه ریک ئاوي له بېر بکدن، تیز بختون،» و پدداوستیه کانی ئازیانی نه دهمن، ده سه مو بکات و گردووشیه ق، 8 به لام کهس ناتوائیت زمان ج سوودنیک هه بیه؟ 17 بهم شیوهه بیش، باوهه ئه گور کداری ده سه مو بکات. خراپه بیه که ناگیریت، پرپه له ژهه کوشنده. نه بیت، له خویدا مردووه. 18 له وانه بیه کسییک بیل: «**تو** 9 به زمان ستابیش یه زدان و خودای باوهک ده کدین، هه بهه باوهه رت هه بیه و من کداره، نیشام بده باوهه رت چون بی هه مان زمانیش نه فرهت لهو خله که ده کدین که له شیوهه کدار ده بیت، ئه مانیش به کداره کامن نیشانت ده ده خودا دروستکارون. 10 ستابیش و نه فرهت له هه مان ده دیته باوهه رم چونه. 19 تو باوهه رت هه بیه که یه ک خودا هه بیه، ده رهه، خوشکان و براینم، ئه مه په سهند نییه. 11 ئایا له یه ک چاک ده کیت. ته نانهت روحه پیسے کانیش باوهه ده کدن و کانیدا ئاوى سازگار و ئاوى سویز هله لده قولیت؟ 12 خوشکان دهلرزن. 20 ئهی مرؤثیکی، گل، ده توائیت بزاپت که باوهه و براینم، ئایا دار هه نجیر زه بیوون ده گریت، یان نیو هه نجیر؟ بی کدار نه زوکد؟ 21 ئایا ئیراهیمی باوکان به کدار بیتاوان نه کرا، کاتیک له سره قوربانگا ئیسحاقی کوری پیشکهش کرد؟ له نیو تاندا دانا و تیگه یشتووه؟ با به په وشی باشی نیشانی بدات، 22 ده بیت باوهه به کداره کهی له کاردا بیوه، باوهه کهش هه روهه باوهه کارانه که به پیغیزیه وه ئه نجاعی ده دات و له به کدار ته او بیوه. 23 نوسراوه پیروزه کش هاته دی که دانایه ووه سه رچاوه ده گریت. 14 به لام ئه گور چاپیسی تال و ده فرمی: «**ئیراهیم باوهه ری به خودا هیتا و ئه مه شی به خویه رستیان له دلدا بیوه، شاناڑی مه کدن یان نکوئی له راستی راستودروستی بیوه دانرا،**» هه روهه ناوى لینرا دوستی خودا.

و سینه‌ری خولانه‌وهی نییه. 18 خواستی له سه‌ر بُو که به وشهی راستی له دایک بین، تاکو بیننه تو بهره‌ی به دیدنراوانی. 19 خوشک و برا خوشه‌ویسته کامن، شکومان ییر نه چیت: با هدر مروفیک له گوئیگرتدا خیزا بیت، له قسه کردندا له سه‌ر خو بوونه‌ته‌وه: سلاو. 2 خوشکان و برا یامن، به په‌پری خوشی دابین، کاییک ده کدونه تیو جوژره‌ها تا قیرکنه‌وه و ناخوشیه‌وه، 3 چونکه ده زان تا قیرکنه‌وهی با وره‌تان دانیه خودا گرت و گشنه کردیکی بدکاری دابکن، ئه و شهیه‌ی که له عیوه‌دا درسته‌کات. 4 با دانبه خودا گرت کاری خوی ته او بکات، بوئوه‌ی ته او و پیگه‌شتوون و کدموکوریان له هیچ شتیکدا نه بیت. 5 ئه گدر یه کیکان له دانایی کدموکوری هیه، با داوا کاری پی بکن، ئه گیننا خوتان هم‌لده خله‌له‌تین، 23 چونکه له خودا بکات، که به دلفراوانی به هه مووان ده به خشیت و ئه گدر یه کیک گوئیگری و شهی خودا بیت و کاری پی نه کات، و هک یه کیک وايه له ئاوینه‌دا سه‌ری یروخساری داوا بکات و گومان نه کات، چونکه ئوه‌ی گومان ده کات خوی بکات، 24 ئینجا دوای ئوه‌ی سه‌ری خوی ده کات و هک شه‌پریل ده‌ریا وايه، با ده‌پیتیت و ده‌بیات. 7 ئه و مروفه و ده‌پرات، يه کسه‌ر له بیری ده چیت چزن بیوه. 25 به‌لام با بیرنه کاته‌وه که شتیک له مه‌سیحی بالا‌دسته‌وه و درده‌گریت، هر کسیک به وردی سه‌رنجی ئوه‌ی شه‌ریعه‌ته ته او وه برات 8 چونکه مروفه پارا، له هیچ یه که له پینگا کافی چه‌سپا و که تازادی ده به خشیت، هه رووه‌ها به‌رد و ام کاری پی بکات نییه. 9 با برای پایه‌نزم شانازی به به‌زیه‌هه که‌یه وه بکات، و ئوه‌ی ده‌پیستیت له‌یادی نه کات به‌لکو کاری پی بکات، 10 ده‌وله‌مندیش به نزمه‌یه که‌ی، چونکه و هک گوئی گزوگیا لمناوده چیت. 11 له بره‌ئوه‌ی پرۇز به گرمیه سووئینه‌ره که‌ی هله‌لدىت، گزوگیا و شک ده‌بیت و گوله‌که‌ی هله‌لده‌وه‌ریت و دیمه‌نی جوانی نامنیت. به هه‌مان شیوه، ده‌وله‌مندیش کاییک سه‌رقاله به کاره‌کانیه‌وه لمناوده چیت. 12 خوزگ ته‌نگانه‌یاندا، هه رووه‌ها خوی له گلاوی جیهان پاریزیت.

2 ئه‌ی خوشکان و برا یامن، ئجه‌ی با وره‌داران به عیسای سه‌لیتزا تاجی زیان و درده‌گریت، ئوه‌ی خودا به‌لینی داوه بیدات به‌وانه‌ی خوشیان ده‌ویت. 13 کاییک کسیک تاق مه‌سیحی خاوهن شکومان، ناییت جیا کاری له‌تیوان خله‌لکی ده‌کریتیه‌وه، با ندیت: «له‌لایه‌ن خوداوه تاق ده‌کریمه‌وه»، بکن. 2 ئه گدر پایاویک هاته ناو کوره‌کدتان، ئه‌نگوستیله‌ی چونکه خودا له کاری خراپه‌دا تاق ناکریتیه‌وه، ئوه‌یش کس زیپی له په‌نجه بُو و به‌رگی نایاب بُو، هه رووه‌ها هه‌زاری‌کیش به‌شیوه‌یه تاق ناکانه‌وه. 14 به‌لام هر کسیک به‌ثاره‌زیوه به به‌رگی پیس، 3 ته‌ماشای به‌رگ نایابه‌کدتان کرد و گوتان: خراپه‌ی که هه‌یتی تاق ده‌کریتیه‌وه، ئه گدر پیچی راکیشرا و «لیله دانیشله باشه»، به هه‌زاره‌که‌ش بین: «له‌لوی راپوسته» 15 که ئاره‌زیوه خراپ سک بکات گوناهی لی یان «لابه‌ریم دانیش»، 4 ئایا له‌تیوان خوتاندا جیا کاری ناکدن هه‌نخله‌لەتا. 16 که گوناهیش که‌کشی کرد مردن به‌ره‌هم دیتیت. و به بیری خراپ حکم به‌سه‌ریه کدا ناده‌ن؟ 5 خوشک و برا ده‌بیت، گوناهیش که‌کشی کرد مردن به‌ره‌هم دیتیت. 17 هه موو خوشه‌ویسته کامن، گوئی بگرن: ئایا خودا هه‌زارانی ئه‌م جیهانه‌ی به‌خشینیتی چاک و به‌هره‌یه کی ته‌واو له‌لایه‌ن سه‌رده‌وهی، هله‌ن بیارادووه تاکو له باوه‌ر ده‌وله‌مند بن و میرانگری شانشین له‌لای باوک رپونا کیبیه کانه‌وه دیتیه خواره‌وه، ئوه‌ی ناکوریت بن، که به‌لینی داوه بیدات به‌وانه‌ی خوشیان ده‌ویت؟ 6 به‌لام

دهنگی خودا زهودی ههزاد، بهلام نیستا بهلینی داوه و 14 لمبهر ئوهه داوه هیچ شاریکان بۆ نامینیتەوە، بهلام دەفرمومى: «جاریکی دیکە نەک تەنها زهودی دەھەزینم، بەلکو داواى ئەو شاره دەکین کە لە داهاتوودا دیت. 15 لمبهر ئوهه، ناسمانیش». 27 وشهی «جاریکی دیکە» ئاماژویه بۆ سپرینه وەی با بەردەوام لە پیزگەی مەسیحە وە بۆ لیوە کانمان ستایشی خودا ئەو شتانەی کە دەھەزین، واتاشە دروستکراوەكان، تاکو ئەو بکەن، کە قوربانیی ئەئەیه بۆ خودا. 16 هەروەھا چا کاری شتانەی کە ناهەزین بینتەوە. 28 لمبهر ئوهه با سپاگسگوزار و یارمه تیدانی خلەک پشتگوی مەخەن، چونکە ئەو جۆرە بین، چونکە شانشینیک وەردەگرین کە ناهەزیت، بەھۆیه وە بۆ قوربانیانە خودا دلشاد دەکات. 17 گوپرایەلی راپەرەکاتنان شیوازیکی پەسند بە ترس و پریزەوە خودا پەرسین، 29 چونکە بن و ملکچیان بن، چونکە ئیشکان بۆ دەگرکن، وەک بلىنى حیساپیان پیشکەشی خودا دەکەن، تاکو بە شادیه وە ئەمە بکەن

﴿خودامان ئاگریکی بە تینە﴾

نەک بە بیزاری، چونکە ئەمە زیانی بۇتاتن دېیت. 18 نویزمان

بۇ بکەن، چونکە دللىین وىژداتیکی باشمان ھەیە، حەز دەکەن

لە ھەموو شتىكىدا ھەلسوكەوتمان چاک بىت. 19 زياتر لیتان دەپارىمە وە ئەمە بکەن، تاکو بە خىریا بىگرىمە وە لاتان. 20 با

خوداي ئاشتى كە بە خۇيىنى پەيمانى ھەتاھەتايى عيسىاي خاودەن

شىكۈمانى لەتىو مەردووان ھەستاندەوە، شوانە پاچەرەزە كەي

مەرەكان، (aiōnios g166) 21 بە ھەموو شتىكى باش ئامادەتائىن

بىكەت تاکو بە خواتىق ئەو ھەلسوكەوت بکەن، لە ئۇئەشدا بەيىنى

رەزمەندى خۇى كاربىكەت بەھۆى عيسىاي مەسیحە وە كە

ھەتاھەتايى شىكۈماندى بۇ ئەوە، ئامىن. (aiōn g165) 22 خوشكان،

برایان، لیتان دەپارىمە وە، بە سەنگفراوانىيە وە ئەم وەتەي ھاندانە

وەرگەن، چونکە تەنها نامەيەكى كورتم بۇ نۇوسىيون. 23 بزانن

تىپسساوسى برامان ئازازد كاوه، ئەگەر زۇۋەت، بەيە كەوە

دیدەيتان دەكەن. 24 سلاو لە ھەموو راپەران و تەواوى

باوەرداران بکەن. باوەردارانى ئىتاليا سلاؤتان لىدەكەن. 25 با

نیعەتى خودا لە گەل ھەمووتان بىت.

9 مەھىلەن فىرقىرىنى جىزاوجۇر و نامۇ بەپرۇزەتان بىات،

چونکە باشە دل بە نىعمەت بەھىز بىكىت، نەك بە ياسا كانى

خۇراكى كە سوودى نەبوب بۇ ئەوانەي يېھى دەزىن. 10 ئېھى

قوربانگىلەكان ھەيە كە ئەوانەي خزمەتى چادرى پەرسىن دەكەن

بۇيان نىيە لېيى بىختون. 11 سەرۋىكى كاھىنان خۇيى ئاۋەلان

وەك قوربانى گوناھ دەھىنتە ناو شۇيىن ھەرەپېرۇز، بهلام

كەلا كەكانيان لە دەرەوەي ۋەردوگا دەسسوپتىزىن. 12 لمبهر

ئەوە عىساش لە دەرەوەي دەرگائى شار ئازارى چىزىت،

تاکو بە خۇيى خۇى گەل پېرۇز بىكەت. 13 كەواتە با بچىنە

دەرەوەي ۋەردوگا بۇ لاي عيسا، رىسوايە كەي ھەلگەن.

13

بەردەوام بن لەسەر خۆشە ويستیان بۆ يەكتەر وەك خوشك و برا. 2 میواندارى نامۇ كان لەيداد مەكەن، چونکە بەمە كەساتىك بى ئەوەي بىزان میواندارى فرىشەكانيان كەدەوە.

3 يادى بەندىراوان بەكەنەوە ھەرەوە كە ئەوەي لە گەلەن بەند كەن، ھەرەوەها زۇرلىكراۋايش وەك ئەوەي خۇتان لە گەل

ئەواندا زۇرلىكراۋا بن. 4 با لەلای ھەمووان ھاوسەرایەقى پریزى

ھە بىت، نویىن ھاوسەرایەتىش پاڭ بىت، چونکە خودا بەپەلا داۋىنپىس تاوانبار دەكەت. 5 با زىاتان بى خۇشىستىنلىپارە

بىت و پازىز بىن بەھۆى ھەتائەن، چونکە خودا فەرمۇويەقى: 6 ھەرگىز پېشتكۈرىت ناخەم، ھەرگىز وازىت لە ناھىم.

كەواتە بە مەتمانەوە دەللىن: (يەزدان يارماھىتىدەرى منە، ناترسىم، مەرۆف دەتواتىت چىم لى بىكەت؟) 7 راپەرەكانيان

لەيداد بىت، ئەوانەي باسى و شەھى خوداتان بۇ دەكەن، تەماشى سەرپوردىيان بکەن و لاسابى باوەرپىان بکەنەوە. 8 عىسائى

مەسیح وەك خۇيىقى، دویتىن و ئەمۇر و ھەتاھەتايە، (aiōn g165)

9 مەھىلەن فىرقىرىنى جىزاوجۇر و نامۇ بەپرۇزەتان بىات،

چونکە باشە دل بە نىعمەت بەھىز بىكىت، نەك بە ياسا كانى

خۇراكى كە سوودى نەبوب بۇ ئەوانەي يېھى دەزىن. 10 ئېھى

قوربانگىلەكان ھەيە كە ئەوانەي خزمەتى چادرى پەرسىن دەكەن

بۇيان نىيە لېيى بىختون. 11 سەرۋىكى كاھىنان خۇيى ئاۋەلان

وەك قوربانى گوناھ دەھىنتە ناو شۇيىن ھەرەپېرۇز، بهلام

كەلا كەكانيان لە دەرەوەي ۋەردوگا دەسسوپتىزىن. 12 لمبهر

ئەوە عىساش لە دەرەوەي دەرگائى شار ئازارى چىزىت،

تاکو بە خۇيى خۇى گەل پېرۇز بىكەت. 13 كەواتە با بچىنە

دەرەوەي ۋەردوگا بۇ لاي عيسا، رىسوايە كەي ھەلگەن.

کوژران. ههندیکیش به پیشی مهر و بزن خویان داپوشی، تاکو به شداری پیروزیه کهی بکین. 11 ههمو ته مبیکردتیک له تووشی نهبوون و چهوسانهوه و زهلهی بون. 38 جیهان کاتی خویدا و ادمرده کهوبیت که تازار به خشه و خوش نیبه، شایانی نهمان نهبوون. دهربهدهری پیابان و شاخ و ئاشکوت و بهلام دواتر به رویومی ئاشتیانهی راستودروستی ده گریت بُز کون و کلمبدهی زهی بون. 39 ههمو ته مانهش به هزوی ئهوانهی پیچی راهیتیون. 12 کهوانه دهسته لازیووه کان و باوه پریانهوه شایه تیبان بُز درا، بهلام به لئینی خودایان دهست ئەرثۇ لە رزۆکەن به هیز بکدن، 13 پریه‌وهی به ریپت خوش نهکوت، 40 چونکه خودا پیشتر شتیکی باشتیری بُزمان بینی، بکه،^{۱۴} تاکو شهل پیچی لە جى نەچیت، بەلکو چاک بیتنهوه. تاکو بی ئېمە تهواو نهبن.

12

کهوانه لمبه رئوهی ئېمە به هوریتیکی شایه تیده ری تاوا بشین، ههروههها پیروز بن. بی پیروزی کەس مەسیحی خاوهن شکونایینت. 15 ئاگاداری ئهوه بن، کەس خوی له نیعمهتی خودا بیبەش نەکات، نهوه ک پەھگی تالی لەناوتاندا گشە بکات و پەشیوی دروستکات، به هزوی ئەمەشەوه زۆر کەس کلاو بیت. 16 ئاگادارین نهوه ک يەکیک داوتنپیس بیت يان وەک عیسو بەرلە بیت، ئهوهی ماف قوبه رايەتی خوی به ژەمیک خواردن فرۇشت. 17 دواتر وەک ئاگادارن، جا له دەستە راسقى تەختى خودا دانیشت. 3 با بیر بکنهوه چەنەنەدە به فەمىسکوهش داواي بەرە کەتە کىد، بهلام گەرەنەدە دەرفەتى قوبه کەنەنی بُز نەمابۇوهوه. 18 چۈھ نەھاتونەتە لای شاشیک دەستى لى بدریت، لای ئاگریکی بەتىن، لای تاریکی، لای ئەنم، لای گەردەلۈول، 19 لای دەنگى كەرەن، لای دەنگى قىسىمەتىك وا له گۈيگان بکات پاپىتەنەو شىر ئەم قسانەيان بُز نەگىت، 20 لمبه رئوهی نەپاتنۇنى بەرگەي فەرمانەكانى خودا بگون: «ئەنانەت ئەگەر ئاراھەلىش دەستى بەر ئەو كىيەو بکەوي، دەن بەر دباران بکىت». 21 دىيەنە كە ئەوهندە تەرسناك بۇو، موسا گۇنى: «من له ترسان دەلەرزم». 22 بەلکو چۈھ نەھاتونەتە كىيى سىيۇن، بۇشارى خوداي زىندۇو، تۈرشهلى ئامىنى، بۇ ئاھەنگىكى كە فەيشتەيىكى بىشومارى كۆك دەۋەتەو، 23 بُز كلىساي توبەر تۇمار كاراوه کان له ئامساندا، بۇ لای خودا كە دادوھرى هەمووانە، بۇ لای رۇھى راستودروستان كە تەواوکارون، 24 بُز لای عيسا، كە پىتكەخرى پەيمانى نوپىيە، بۇ خۇيىتىكى پىڑىتارا كە له خۇيىتى هايل باشتى دەدۋىت. 25 ئاگادارن قەسە كەرە كە رەت مەكەنەو، چونكە ئەگەر ئەوانەتى قەسە كەرەي سەر زەۋپيان رەتكەدەو دەرياز نەبۈون، ئايابىيە چۈن دەرياز دەبىن ئەگەر لە قەسە كەرە ئامسان ھەلېگەر ئېنەو؟ 26 ئەوسا

نهاندش دهداته و که به په روش و روشیان له و ده کمن. داوای بهره که کتی خودای بُو داهاتوی یاقوب و عیسُر کرد. 7 به باوهِر نوح کاتیک لعلاین خوداوه سهباره ت به وهی 21 به باوهِر یاقوب له سهره مه رگیدا داوای بهره که کتی بُو که هیشتا نه پیزابوو ناگدار کرایه و، ترسی خودای که وه که له کوره کانی یوسف کرد و خوی به سه ده سکی دل و کشته کی بنیاد نا بُو رُگارکدن خاوه خیزنه که کی. گوچانه کیدا دا و ستایشی خودای کرد. 22 به باوهِر یوسف بهم شیوه ویه، به باوهِر جیهانی حکم دا و بوبو به میراتگری له سهره مه رگیدا باسی چوونه ده وه وی نه وهی ئیسرائیل له وه راستودروستیه که به گویزه ویه باوهِر بوبو 8 به باوهِر میسر کرد و لبهاره گواسته وهی یوفاته که کی و وسیه تی بُو کاتیک ئیبراهیم بانگکرا بچیته ئه و شوینه خه ریک بوبو به کردن. 23 به باوهِر کاتیک موسا لدایک بوبو، سی مانگ میرات و هریگرت، گویزایه ل بوبو و پیشت، هرچه نده دایک و باوک شارد پیانه وه، چونکه بینیان مندالله که جوانه، له نهیده زانی بُو کوی ده چیت. 9 به باوهِر وک بیگانه له خاکی فرمانی پاشا نه تسان، 24 به باوهِر کاتیک موسا گدورو بوبو، به لئندر او نامو بوبو، له چادردا رُثیا، وک ئیسحاق و یاقوب نه یویست به کچه زای فیرعهون بناسریت. 25 بلهایه وه باشت بوبو که نهانیش میراتگری هه مان به لین بوبون، 10 چونکه ئیبراهیم له گل خودا سوو کایه تی پی بکریت، له وهی له زده تیکی چاوه پرنی ئه و شاره ده کرد که بناغه یکی چه سپاوی هه ویه، کاتی له گوناهدا هه بیت. 26 موسا ئه و پیسوا یهی له پیناوی نه وهی خودا ئه نه ازیار و دروستکه ره کیده تی. 11 به باوهِر مه سیحدا چیتی به ساما تیکی گدوره تری دانا له گنجینه ی سارا تو انای سکوزای پُدراء، هرچه نده نه زُوك بوبو و نه مه نی میسر، چونکه چاوی لدهو بوبو که خودا پاداشی بداته وه. سکوزاشی به سه رچوو بوبو، چونکه دلینی بوبو نه وهی به لینی 27 به باوهِر میسری به جیپیشت و له توره یی پاشا نه تسان. داوه دلسوze. 12 بُویه له پاونیک که هر وک مردوو دانی به خیزیدا گرت چونکه نه وهی بینی که نه بنازوه. 28 به وابوو، نه وهیک دروست بوبو که وک ئه سیتیه کی ئامیان باوهِر په سخه کرد و خوینه که دی پر زاند، نه وک لمان وهی و لمی سه ر کناری ده ریا له زماره نه دهه هات. 13 هه موو توبه ره ده سیستان لی بدانات. 29 به باوهِر به ده ریای سووردا نهانه له باوهِر دا مردن و به لئنیه کانیان و ورنه گرت، یه لکوله په پرینه وه وک به وشکانیدا بُرُون، به لام کاتیک میسریه کان دووره وه بینیان و پیشواز بیان لیکرد، دانیان پندا نا که نهوان پیزه نه وه نو قوم بوبون. 30 به باوهِر شوررا کانی ئه ریخا له سه ر زه ویدا نامو و پیگاندن. 14 ئه وانهی ئه و شتنه دلینی، رُوو خان، داواي ئه وهی حه وت رُزه به دهوریدا سورانه وه. ده ریده خهن که داوای نیشیمان ده کمن. 15 ئه گهر ئه وان 31 به باوهِر راحابی له شفروش له گل یاخیووان لمان وهی چوو، بیریان له و نیشیمانه بکرایه وه که به جیان ھیشتبوو، نهوا چونکه پیشواز یه کی ناشیمانه له سیخوره کان کرد. 32 چی همل گهرانه وهیان بُوی ده بوبو. 16 به لام ئیستا ئاره زه ووی دیکه ش بلیم؟ کاتم نیه باسی گدعنون و باراک و شه مشون نیشیمانیکی باشت ده کمن، که ئامانیه که دیه. بُویه خودا شه مری و یه فتح و دادو و سامویل و پیغمه بران بکم، 33 که به پینیان نیه به خودای ئه وان ناو بیردریت، چونکه شاریک بُو باوهِر پاشایه تیکه کانیان به زاند، داده ره و ریان هنیایه کایه وه، ئاماده کمن. 17 به باوهِر ئیبراهیم ئیسحاق کوری وک قورباني به لئنیه کانیان بُو هاته دی، ده می شیزیان دا خست، 34 هیزی پیشکش کرد، کاتیک خودا ئیبراهیمی تاق کرده وه. نه وهی ئاگریان کوژانده وه، له تیخی شمشیر ده ریاز بوبون، له لا وزیدا به لینیه له خودا و هریگرت ئاماده بوبو کوره تاقانه که دی بکاته به هیزی بوبون، له شه ردا توند بوبون، له شکری پیگانه يان گه رانده وه. قورباني، 18 هرچه نده خودا سهباره ت به وهی 35 هندیک ژن مردوو کانیان به هسته وه وه رگره وه. به لام «له پنگهی ئیسحاقه وه نه وهی ته ناو ده بیردریت.» 19 ئیبراهیم خه لکی دیکه نه شکنجه دران و رُگاریان نه یویست، تا کو دلینیابو وه وهی که خودا ده توانیت ئیسحاق له دوای مردنی هه ستابه وهی کی باشتیران ده سیتکه ویت. 36 هندیک دیکه زیندو و بکاته وه. به واتایه کی دیکه، خودا ئه وهی به شیوه ویه کی یروو بیرووی سوو کایه ق و قامچی و کوت و زیندان بوبونه وه. نهونه بی له تیو مر دووان هه ستابنده وه. 20 به باوهِر ئیسحاق 37 بردباران کران، به مشار لهت لهت کران، به شمشیر

بُوهه موو کاپیک پیشکهش گرد، له دهسته‌راستی خوداوه پیروز دهکات که نیعمه‌تی لی و درگتووه؟ 30 له بهر ئوههی ئهو دانیشت، 13 لهو کاته‌وه چاوه‌روانه، تاکو خودا همه‌مو خودایه دهناسین که ئەمەی فرموموه: «تولەسەندنده‌وه هى منه، دوزمنانی بکاته تەختتەپی، 14 چونكە ئهو به يك قوربانی منم سزا دەدم». 31 ھەروهه: «يەزدان حۆم بەسر گەلى بُوهه میشە ئوانەی تەواو گرد کە ئهو پیروزیان دهکات، خۆیدا دهدادت». 32 کوتە ناو دهستی خودای زیندوو 15 بُوحى پیروزیش شایه‌تیمان بُوهه دهدادت، چونكە دواي ئوههی ترسنا کە. 33 رۆزانی پايدرووتان بە ياد بیتەوه کە رووناک فرموموي: 16 «يەزدان دەفرمۇئى، ئەمە ئهو پەيمانەيە كە كارانوه و بەرگەي ملمانىيەكى سەختى بە لە تازارتان گرت. له دواي ئهو بُوحىان له گەليان دەيەستم، «قىركەنە كامن دەخەمە 33 ھەندىك جار توشى جىتىو و چەوسانەوهى ئاشكرا هاتون، ناو دەليان و لانا مېشىكىان دەيۈسىم». 17 پاشان دەفرمۇيت: «ھەندىك جار بەشارى ناخوشى ئوانەتەن گردووه كە بە لەمە ددوا گوناھ و تاوانە كايان بەپىرى خوم ناھىيتمەوه». 34 ھاوسۇزى 18 لەکوئى ئىچۇشىبۇونى ئەم گوناھانە ھەبىت، ئىتىر پۇيىستىت بەندگراواتنان گرد، كاپىك سامانتان تالان كرا به خوشىيەوه ناکات قوربانى بُوه گوناھ بىكىت. 19 بُويە ئەم خوشك و قبولان گرد، چونكە دەزانن له ئاسماندا سامانى باشتىران ھەبىت برايانى باوه‌ردار، له بهر ئوههی متمانەمان ھەبىت بُوه چۈونە ناو و دەمەنیتەوه. 35 كەوانە متمانەتان فەرىمەدەن كە پاداشتى شوئىچى هەرپىرۇز بەھۆى خرىچى عيساوه، 20 بەرپىنگا زيندوو گورهى ھەبىت، 36 چونكە پۇيىستىتان بە دابەخۇدا گەن و تازمىيە كە بەھۆى بەخشىنى جەستەن خۆى بەناو پەرددەدا ھەبىت، تاکو له دواي ئوههی بە خوارىت خوداتان گرد، بەلەنە كە بُويى گىدىھەوه، 21 له بهر ئوههی كاھىنەتكى بەزمان ھەبىت بەدەستېتىن، 37 چونكە دواي ماوهەكى زۆر كورت، «ئەوهى سەرپەرشتى مالى خودا دهکات، 22 ھەروههلا له باوه‌رپەر دەيت، پېگومان دەيت و دوانا كەپەت. 38 ئەوهى راستەرە خوىچى مەسیح بەسەر دەلماڭدا پېرىتىرا تاکو له وىزدانى خراب و هي خۆمە بە باوه‌ر دەۋڑىتتىت، ھەروههلا ئەگەر ھەلگەپرایەوه، پاكان بکاته‌وه، جەستەشمان بە ئاوىتكى پاك شوشتراوه، با ئەوه جىنى رەزمەندى من نايىت. 39 جا ئىمە سەر بەوانە نىن بە دائىتكى راست و بە متمانەتى تەواوى باوه‌ر بچىنە بەرددەم كە ھەلەدە گەپەتتەن و لەناودەچن، بەلەنە سەر بە ئەوانەن كە خودا. 23 باين پاپاچى دەستېگىن بە دائىپەنانى ھيوامان، باوه‌رپايان ھەبىت و پىزگار دەكرىن.

چونكە ئەوهى بەلەنە پیمان داوه جىنى متمانەيە. 24 ھەروهه با 11 باوه‌ر دەلپاچى بەوهى ھيوامان پىتەتى، پېگومانىيە له وەي ئاڭدارى يەكترى بىن بُوهاندان له سەر خوشەۋىسى و كارى نايىتىن، 2 چونكە بەم باوه‌ر پېشىنەن پەسەندىز كراون. 3 بە چاڭ. 25 با واز له كۆپۈنەوە كامان نەھىن، وەك ھەندىك لەسەرى راھاتون، بەلەنە يەكترى ھاندەن، بە تايىتى كە دەپىن پۇزى ھاتەوهى مەسیح تىزىك دەبىتتەوه. 26 ئەگەر لە دواي ئەوهى كە راستىمان ناسى، بەرددەم بىن له وەي بە له وەي قاينى پېشكشى خودا گرد، بە باوه‌ر شايەق بُوه درا كە راستەرە خوارىت خودا شايەق بُوه قوربانىيە كە دا، گوناھە كامان پاك بکاته‌وه، 27 بەلەنە چاوه‌پېتكەدنى خوڭدانى ترسناك و ئاڭرى بلىسەدار كە خەرىكە دوزمنە كانى خودا دەخوات. 28 ئەوهى سەرچىي تەوارتى موساي دەگەد، بىن بەزەپايان بە شايەتى دوو يان سى شايەت حۆكمى مردىن بەسەردا دەدرە. 29 بە راي شىوه شايلىنى سزاى چەند خراپتە ئەوهى سووكاپىتى كە كورى خودا كەدووه، چونكە ئەوهى باوه‌ر مەحالە رەزمەندى خودا بەدەستېتتىت، چونكە ئەوهى لەۋزىك بىتەوه، دەنپى باوه‌ر بە يۇنى ئەو ھەبىت و پاداشتى پىس دادەبىت كە پېرۇزى كەدووه، سووكاپىتىش بە بُوحى

له سر خواردن و خوارده و شیوازه کانی شوشت، هه تا کاتی پیشکهش بکات، و هک سه روکی کاهینان سالی جاریک داراشته وهی نوی. 11 به لام کاتیک مهسیح و هک سه روکی به خونینیک که هی خوی نییه ده چیته شوینی هره پرورز. کاهینان هات بُئه و شته باشانهی تیستا هن، چووه ناوَه و 26 نگینا ده بیوایه مهسیح له دامه زراندی جیهانه وه چهندین چادرهی که گهوره ترو تهوارته و ههروهه دهستکرد نییه، جار نازاری بچیزش وایه. به لام تیستا له کوتایی زه مان ته نهنا واتا هی به دهینزا نییه. 12 به خوینی بزن و گویرہ که نه چووه، جاریک ده رکوت تاکو گوناه بسیریته وه، بهوهی خوی کرده به لکو به خوینی خوی یه ک جار چووه ناو شوینی هره پرورز و قوربانی. 13 به لام چونکه نه چووه 27 و هک بُئه مروف دازواهه جاریک کرینه وهی هه تاهه تابی دهستکودت، (aiōnios g166) 14 شیتر خوینی مهسیح چهند زیارت، ئه وهی به روحی پرورزی هه تاهه تابی فی که موکوری خوی پیشکشی خودا کرد، ئه وهی ویژدانمان لهو کارانه پاک ده کاته وه که ده بنه هوی مردن، تاکو نزمه فی خودای زیندو و بکین. (aiōnios g166) 15 به لام کله مه مهسیح پیشکخری په یمانی نوییه، تاکو بانگکراوان به لخن میراتی هه تاهه تابی و هریگن، چونکه مردن که به های خوینه بُئه 2 نگینا، تایا له پیشکشکدن نه ده وهستان؟ لمبه ره وهی ئه کدر نازارکدن لهو گوناھانهی که له یه عمانی به که مدآ کردو و بانه. (aiōnios g166) 16 ئه گهور وه سیه تامه هه بُئه، پتویسته مردن ویژدانیاندا ههست به گوناه ناکن. 3 به لام لهو قوربانیانه دا وه سیه تکار سمه میزی، 17 چونکه وه سیه تامه کاتیک کاری پی سالانه یاده وری گوناه ده کرینه وه، 4 چونکه مه حالت خوینی ده کری که خاوهنه کهی مر دیست، به لام ئه گهور زیندو بیت گا و بزن گوناه لایات. 5 لمبه ره وه کاتیک مه مسیح هاته ناو هیچ کاری پی نا کریت. 18 بُئیه په یمانه کدی یه که میش فی خوینی گوناه دلخوش نه بیوی. 7 ینجا گوم: «به قوربانی و پیشکشکراو رازی نه بیوی، خوینی به جینه گهی نزا، 19 چونکه موسا، دوای ئه وهی هه ممو به لکو جه سته یه کت بُئه داین گردم. 6 به قوربانی سوتاندن و راسپارده کانی به گویرہ هه تهورات به هه ممو گل را گهیاند، قوربانی گوناه دلخوش نه بیوی. 7 ینجا گوم: «ئه وهتا هاتم، خوینی گویرہ کدی هیتنا له گل ناو و خوری سور و زوفا، هه روهک له تو ماره کدادا له سه رم نووس اووه، تاکو خواتی تو به جینه یم، ئهی خودا!» 8 له سه روهه فهرموموی: «تو خوینی ئه وهیانه یه که خودا فرمانی پی کردن.» 21 هه روهه خوینی کهی پر زانده سر چادری په رست و هه ممو کلوبه لانکانی نه ویست و بینی دلخوش نه بیوی، ئه وهی به گویرہ هه تهورات خزمه تکدن. 22 به گویرہ هه تهورات تزیکی هه ممو شنیدک به ده کریت، 9 ینجا مه مسیح فهرموموی: «ئه وهتا هاتم تاکو خوینی پاک ده بینته وه، لیخوش بیونی گوناهیش بی خوینیشتن خواتی تو به جینه یم.» یه کدم لادهبات، تاکو دوووم داین. ناییت. 23 پاکردن وهی ویهی شته ئاسمانیه کان ده بیوایه 10 به خواتی خودا به یه ک جار به هزی پیشکشکدن تاوا بکریت، به لام خودی شته ئاسمانیه کان به قوربانی باشترا له مانه پاک ده بنه وه، 24 چونکه مه مسیح نه چووه پرورز گای دهستکرد که لمبه رگیراوهی شته راسته قینه کدیه، به لکو خودی هه مان قوربانی ده کاته وه، که هرگیز ناتوانیت گوناه لایات. ئاسمان، ئیشتاش لهوی لمبددهم خودا بُئه ده رده کدویت. 12 به لام کاتیک مه سیحی کاهین له جیانی گوناه یه ک قوربانی 25 هه روههها بُئه وه نه چووه ئاسمان که چهند جاریک خوی

10 تهورات ته نهنا سیه ری شته پاشه کانی داهاتووه، نهک ویهی تهواوی راستیه کان. لمبه ره وه برد وام به هه مان قوربانیه کانی سال لهدوای سال پیشکهش ده کرینه وه، هه رگیز ناتوانی ئه وانه کامل و تهواو بکات که بُئه پرستن تزیک ده بنه وه. میراتی هه تاهه تابی و هریگن، چونکه مردن که به های خوینه بُئه 2 نگینا، تایا له پیشکشکردن نه ده وهستان؟ لمبه ره وهی ئه کدر خوازدکدن لهو گوناھانهی که له یه عمانی به که مدآ کردو و بانه. (aiōnios g166) 16 ئه گهور وه سیه تامه هه بُئه، پتویسته مردن ویژدانیاندا ههست به گوناه ناکن. 3 به لام لهو قوربانیانه دا وه سیه تکار سمه میزی، 17 چونکه وه سیه تامه کاتیک کاری پی سالانه یاده وری گوناه ده کرینه وه، 4 چونکه مه حالت خوینی ده کری که خاوهنه کهی مر دیست، به لام ئه گهور زیندو بیت گا و بزن گوناه لایات. 5 لمبه ره وه کاتیک مه مسیح هاته ناو هیچ کاری پی نا کریت. 18 بُئیه په یمانه کدی یه که میش فی خوینی گوناه دلخوش نه بیوی. 7 ینجا گوم: «به قوربانی و پیشکشکراو رازی نه بیوی، خوینی به جینه گهی نزا، 19 چونکه موسا، دوای ئه وهی هه ممو به لکو جه سته یه کت بُئه داین گردم. 6 به قوربانی سوتاندن و راسپارده کانی به گویرہ هه تهورات به هه ممو گل را گهیاند، قوربانی گوناه دلخوش نه بیوی. 7 ینجا گوم: «ئه وهتا هاتم، خوینی گویرہ کدی هیتنا له گل ناو و خوری سور و زوفا، هه روهک له تو ماره کدادا له سه رم نووس اووه، تاکو خواتی به سر تهورات و هه ممو گلدرا پر زاندی. 20 فهرموموی: «ئه وه خوینی ئه وهیانه یه که خودا فرمانی پی کردن.» 21 هه روهه خوینی کهی پر زانده سر چادری په رست و هه ممو کلوبه لانکانی نه ویست و بینی دلخوش نه بیوی، ئه وهی به گویرہ هه تهورات خزمه تکدن. 22 به گویرہ هه تهورات تزیکی هه ممو شنیدک به ده کریت، 9 ینجا مه مسیح فهرموموی: «ئه وهتا هاتم تاکو خوینی پاک ده بینته وه، لیخوش بیونی گوناهیش بی خوینیشتن خواتی تو به جینه یم.» یه کدم لادهبات، تاکو دوووم داین. ناییت. 23 پاکردن وهی ویهی شته ئاسمانیه کان ده بیوایه 10 به خواتی خودا به یه ک جار به هزی پیشکشکدن تاوا بکریت، به لام خودی شته ئاسمانیه کان به قوربانی باشترا له مانه پاک ده بنه وه، 24 چونکه مه مسیح نه چووه پرورز گای دهستکرد که لمبه رگیراوهی شته راسته قینه کدیه، به لکو خودی هه مان قوربانی ده کاته وه، که هرگیز ناتوانیت گوناه لایات. ئاسمان، ئیشتاش لهوی لمبددهم خودا بُئه ده رده کدویت. 12 به لام کاتیک مه سیحی کاهین له جیانی گوناه یه ک قوربانی 25 هه روههها بُئه وه نه چووه ئاسمان که چهند جاریک خوی

پر زگار بکات که له پر نگهی ئوه ووه ده چنه لای خودا، ئهو ئوه وهی له خاکی میسر ده ریانبیم، چونکه له سه رپه یمانه کدم هه میشه ده ریبیت تاکو دا کوکریان لی بکات. 26 له راستیدا ئهو نه پریشتن، ئیتر منیش پشتگویم خستن، ئوه وه فرمایشی به زدانه، جوره سه رؤوکی کاهینانه هه مو و پپوستیه کامان داین ده کات، 10 یه زدان ده فرمومیت: ئهمه ئه و په یمانه يه که له دواي ئه و پر زانه ئوه پیروز و بنی گله بی و پیگه ده، له گونه باران جیا کرایه وه و له گل بهمه ماله ای نیسرا ایلدا ددیمه ستم، فیزکردنه کامن ددهمه ناو له ئاسمان بهر زتر کرا. 27 ئه و پیوستی بهوه نیه وهک سه رؤوکی میشکان و له سه ر دلیان ده بیووس، من ده ب خودا ئهوان کاهینانی دیکه رؤوکانه قوربانی بکات، يه کدم بئو گوناهه کافی و ئه وایش ده بن به گل من. 11 له مه و دوا کس ها پر نگهی خوی و دواي بئو گوناهه کافی گله که کی، چونکه يه ک جار خوی يان برا که خوی قبرناکات و بلیت، «یه زدان بناسه»، خوی کرد به قوربانی بئو هه مو وان. 28 تهورات که ساتیک له چونکه هه مو وان ده منان، له بچو و چانوه هه تا گه و هیان، پیگه سه رؤوکی کاهینان داده نیت که لاوز پیان هه يه، به لام 12 چونکه له تاوانه کامان خوش ده بم، چیتر گوناهه کامان به بیری و شهی سویند که دواي تهوراته، کوره که داده نیت که بئو خزم ناهینمه ووه. 13 کاتیک باسی ئهم په یمانه ده کات و ده فرمومی: «نوی»، په یمانی يه کدم کون ده کات، شتیکیش هه تاوه تابه کامل و ته او گراوه. (ج 165)

8 گرگترین خال له وهی گوترا ئه مه يه: ئیه سه رؤوک که کون و پر بوب، ئهوا له نه مان تزیکه.

کاهینیکی ئاومان هه يه که له ئاسماندا له ده سته راستی ته ختی 9 راسته که په یمانه که کی يه کدم پریوره سی خزمه دت و پیروزگای خودا پایه به رز دانیشت، 2 خزمه تکاری پیروزگا و چادری زه مینیه، 2 چادری په رستن هه دلرا، له ژوروی يه کدم چرادان په رستنی راسته قینه يه، ئوه وهی په ره دگار دایناوه نهک مرؤف. و میز و نانی ته رخانکاروی تیدابوو که بیچ ده گوترا شوینچ پیروز، 3 لمبهر ئوه وهی هدر سه رؤوک کاهینیک بئو پیشکش کردنی 3 پشی په ده ده دووه، ژورویک هه بوبیچ ده گوترا شوینچ به خشین و قوربانی دازراوه، هه رپه بی پیوست بوو ئه ویش هه ره پیروز، 4 بخور داتیکی زین و سندوق په یمانی تیدابوو شتیکی هه بیت که پیشکشی بکات. 5 ئه وانه خزمه تی ویه و سیبیه ری هارون که گلای سه وزی کردبوو، هه رووه ها دوو ته خته شته ئاسمانیه کان ده کمن، که موساش به ته مابوو چادری به ره ده که کی په یمان. 5 له سه ریشی که بوبه کافی شکو سیبیه ریان په رستن دروستیکات، ئاگدار کرایه وه: «پروانه که هه موو کردبوو سه رق پاغی که فارهت، لیزدا به وردی ناتوانین باسی شتیک له سه ره و شونه يه دروستیکه که له سه ر کیوه که ئه مانه بکمن. 6 کاتیک شته کان ئاوا پیکخارابون، کاهینان پیشانت دراوه. 6 به لام له راستیدا ئه و خزمه تهی که عیسا هه موو کاتیک ده چونه ژوروی يه کدم بئو جیبیه جینکردنی وه ریگرت له خزمه تی ئه وان زور نایابته، بهو ئاستهی که خزمه دت. 7 به لام بئو ژوروی دووه ته نه سه رؤوکی کاهینان خوی په بوندی پیکخه ره بئو په یمانیکی باشت، چونکه یهانه سالی جاریک ده چوو، ئه ویش بنی خوی نه ده بوبو، خوینه که کی نویه که کی له سه ره لیتی باشت بنیاد نزاوه. 7 لمبهر ئوه وهی له پیناوی خوی و گوناهه کافی گل پیشکش ده کرد که به ئه گدر په یمانی يه کدم بی که موکوری بولایه، ئیتر شونت بئو نه زانی کردبوویانه. 8 به مهش پریگی شوینچ دوزیه وه، بئو په یمان ده فرمومی: «یه زدان ده فرمومی: ئه وهتا هه ره پیروز له ئاسمان ئاشکرا ناکریت. 9 ئه وهش هینما بئو بئو ئه م سه ره ده میک دیت، په یمانیکی نوی له گل بهمه ماله ای نیسرا ایل سه ره ده، که تییدا دیاري و قوربانی پیشکش ده کریت، و بهمه ماله ای يه هودا ده بدستم. 9 وهک ئه وهتا نایت که ناتوانیت ئاسو و ده بیهی به ویژانی ئه وانه بېه خشیت که خودا له گل باو پیپاریاندا بستم ئه و پر زهی ده ستی ئه وانم گرت بئو ده په رستن. 10 ئه وانه ته نه ره پریوره سی پواله تین که چەد بیته وه

پرهوشیک باشتر ههیه که تایلهه به پرگاری. 10 خودا زوردار که به گویه هی تهورات دهیه که له خلک و هر بگون، و اتا نبیه کاری میوه له بیر بکات، هروههها ته و خوشه ویستیه تان له برا کانیان، هرچه نده له پشتی ئیراهیمن. 6 ئه ووهی له هر بیر ناکات که بخودا له خزمته تکدنی گلی پیروزی خوی ره چه له کی ئه وایش نبیه، دهیه کی له ئیراهیم و هرگوت و ئه ووهی ده رتائبی و ههتا ئیستا بهرد و امان. 11 ئیش خوارزیارین به لینه کافن ههیه به رهه که تداری کرد. 8 پیگومان بچو و کترین هر یه کیگان هه مان دلگرمی ده ربختا نب دلایی ته اوی له لایین گوره تهیه وه به رهه که تدار ده کیت. 12 پیگومان خه لکی هیوا ههتا کوتایی، 12 بخوهی ته مبهل نه بن، به لکو لاسایی که ده من دهیه که وردگون، به لام له وی شایه تی بخوه دریت ههوانه بکندوه که به باوهه و ئارامگرن میراتگری به لینه کان. که زیندووه. 9 ئاوا قسیه کد ده کیت: تهنانه ت لینه که 13 کاتیک خودا به لینه به ئیراهیم دا، سویندی به خوی دهیه که وردگری، خوی له پیگدی ئیراهیمه و دهیه کی خوارد، چونکه که سی پایه بزرگتری نه بو سویندی پی بخوات، داوه، 10 چونکه کاتیک مهلکیسادق تووشی ئیراهیم بwoo، 14 فه رمووی: پیگومان به رهه که تدارت ده کم و نه ووه کدت هینشنا لینه له پشتی باوکیدا بwoo. 11 ئیستا ئه دگر به پنگی زرر ده کم. 15 بهم شیوه هی ئیراهیم ئارامی گرت ههتا کاهینیتی لینه ته واهقی به ده سه تاییه، که گلیش له سه ره لینه که ده سه تاییه به لین پیشان بدات. 16 خلک سویند به گوره تر ده خون، ئه مه تهوراتی و هرگوت، ئایا پویسته کاهینیکی دیکه له پله هی کوتایی هه موو دهه قالدیه ک بخچه سپاندن سوینده. 17 خودا مهلکیسادق و نه ک له پله هی هارون دابزیت؟ 12 چونکه ئه دگر سویندی خوارد، چونکه ویستی خواتی نه گوری خوی به کاهینیتی بگوردریت، ئهوا پنچه سه شه رعیه تایش بگوردریت. میراتگری به لین پیشان بدات. 18 خودا ئه مهی کرد تا کو 13 ئه ووهی ئه مه باسه هی له سه ره ده کری، سه ره به هوزنکی جیاوازه، له پنگی دوو شتی نه گوره وه که مه حاله خودا تیباندا درو که سیش لهم هوزه خزمته قور بانگای نه کردووه. 14 تاشکاریه بکات، دهیه ویت ئیچه زور هاندرین، که پهنانم بخوه ورد ووه که مه سیحی خاوند شکومان سه ره به هوزی یه هودایه، موساش بخوهی ده سبکرین بهو هیواهی که پیان دراوه. 19 ئه مه لدباره هی کاهینیتی باسی ئه مه هوزه هی نه کردووه. 15 زور هیواهی مان ههیه که وه ک له نگره بخه ده رو غمان، چه سپاو پووتیشه، نه کر له شیوه هی مهلکیسادق کاهینیکی دیکه و را گره. ده چیته ناو شویچی هه پرگاری لیچه چورو ناوی، هه تاهه تایه بwoo که له پیگدی ره چه له که ووهی، به لکو به بیچی هیزی ئه و زینه که لانا ونا چیت، 17 چونکه شایه تی ده دات: «هه تاهه تایه سه روکی کاهینان، له پله هی مهلکیسادق.» (aiōn g165)

تو کاهینیت، له پله هی مهلکیسادق.» (aiōn g165) 18 ئیتر را پارده دی پیشوو لا بردارا، لم به رهه ووهی لاواز و بی سوود بwoo، 19 چونکه تهورات هیچ شتیکی ته او نه کرد، به لکو هیواهی که چاکتر هاته کایوه که به هویه وه له خودا نزیک ده بینه وه. 20 ئه مه ش بی سویند نه بwoo، ئهوانه دیکه بی سویند بون به کاهین، 21 به لام ئه مه به سوینده و بwoo، له ووهی بیچی فرمومو: «بیدزان سویندی خواردووه و پریاری نا گوریت: «هه تاهه تایه تو کاهینیت.» (aiōn g165) 22 به گویه هی ئه مه سوینده ش عیسا بووه ده سته به ری په یاتیک باشتر. 23 کاهینه کان زور بیون، چونکه مهرگ بwoo کو سپ له ووهی بهرد و امان. 24 به لام لم به رهه ووهی عیسا هه تاهه تایه ده مینیته وه، کاهینیتیکی نه گوری ههیه. 25 به و هویه وه ده توافق ئهوانه به ته اوی

7 ئه مه مهلکیسادقه پاشای شالیم بwoo، هه رههها کاهین خودای هه ره بزرگ بwoo، کاتیک ئیراهیم له بهزاندنی پاشا کان گه رایه وه، تووشی بwoo و داوه به رهه کفتی بخ کرد، 2 ئه ووهی ئیراهیم دهیه کی هه موو شتیکی بخ جایا گرده وه. يه کم جار ناوی به واتای «پاشای راستودروستی» دیت، دواتر «پاشای شالیم» و اتا «پاشای ئاشتی»، 3 بی دایک و باوک، بی پره چه له کد، بی سره تای رپروزان و کوتای زیان، به لکو وه ک کوری خودا وايه، هه تاهه تایه وه ک کاهین ده مینیته وه. 4 سرخ بدهن چهند که سیکی گوره بwoo، تهنانه ئیراهیمی بایه گوره دهیه کی ده ستكه وقی داوهقی. 5 به لام ئهوانه دیه نه ووهی لینه و کاهینیتیان و هرگوت ووه، راسپارده بیان ههیه

رُؤُزِي حه وتهم بُو گهلى خودا ماوه، 10 چونکه ئوهى بجهىتە پارانوهى پېشکەش بە خودا گرد، ئوهى تواناي رىزگاركىدىنى ناو حەسانوهى خودا لە كارەكانىشى پشۇو دەدات، وەك ھەبۈولە مردن، ئىتەلەپەر لە خواتىسييە كەدى گۈپى لى گىرا. خوداش لە كارەكانى پشۇوي دا، 11 بُويە با تېيىكۈشىن تاكو بچىنە 8 ھەرچەندە عيسا كورى خودا بولۇ، بىلام بەۋە ئازارانە كە ناو ئوهى حەسانوهى يە، بُو ئوهى هېچ كەسىك دىسان دواي چىزلىق فېرى گۈپىيەلى بولۇ 9 لە بېنى ئازارە كانىھە بۇوە ھەمان پەندى ياخبىرون نەكەپەيت و لەناونەچىت. 12 چونكە مەرقۇقىكى پېر و تەواو، بەم پېنگىيە بۇوە سەرچاوهى رىزگارىي پەيامى خودا زىندىووه، كارىگىدرە، لەممو شىشىرىكى دوودەم ھەتاهەتايى بُو ھەممۇ ئوانەي گۈپىيەلى دەبن.)^{g166}

تېزترە، تىوانى دەرۈون و رەفح و جومەك و مۇخى ئىسەك 10 ئىتەلەلای خوداشهو بە سەرۆكى كاھىننان ناوزرا، لە دەپىرىت، نياز و بىرى دەل جىا دەكانەوە. 13 بەدېپەنزاو نىيە پەلەي مەلکىسادق. 11 لەم بارەيەوە قەسمان زۆرە پېكىن، لەپەرچاوى خودا شارداراوه يېت، بەلّكۆ ھەممۇ شىشىكى رپووت بەلام ڕۇونكەنەوەي زەحەتە، چونكە گۈيىنان گان بۇوە، و ئاشكرايە لەپەرچاوى خودا كە ھەرىيەكىك لە ئىتەت دەپىت 12 ھەرچەندە ھەبۈولە شۇوە ئىستا مامۇستا بۇونايانە، پۇيىستان بە حىسالى خۆرى بخاتە بەرددەستى. 14 لەبەر ئوهى ئەو سەرۆكى كەسىكە دىسان بىنەما سەرەكىيە كانى وشەي خوداتان قىربات. كاھىننان پايدەر زەمان ھەيە كە بە ئاسماندا تېپەرى، عىسىاى واتانلى ھاتۇوە پۇيىستان بە شىر يېت نەك خۆراكى بەھىز، كورى خودا، با دەستېگىن بۇ باوهەرەي كە دامغان پىدا ناوه، 13 ھەرىيەكىك شىرە خۆرە يېت ئەوا لە قىرકىدى راستودروستى 15 چونكە سەرۆك كاھىنەكىان نىيە كە نەتوانىت ھاوخەمى ڑانەھاتۇوە، چونكە ساوايە. 14 بەلام خۆرَاكى بەھىز بُو ئوانەيە لاوازىيە كاخان يېت، بەلّكۆ سەرۆك كاھىنەكىان ھەيە كە وەكۆ كە پېنگىيەشۇون، ئوانەي كە بە بەرددەوابى مەشقىيان گىددووه ئىتەت ھەممۇ شىشىك تاق گراوهەتەوە، بەلام بىن گوناھ دەرچوو. بُو ئوهى بتوان چا كە و خراپە جىا بکەنەوە.

16 بُويە با بە مەتمانەوە لە تەختى نىعەمدەت بچىنە پېش، بُو ئوهى 6 بُويە كە وازمان لە قىرકىدى سەرەتايى لەبارەي مەسيح بەزەبىي وەرېگىن و نىعەمدەت بەزۇزىيەوە تاكولە كاتى پۇيىستاندا هىينا، با بەرەو پېنگەيەشتىن بۇزۇن، دىسان بىناغەرېزى ئاكىن بُو توبەكەن دەن لەو كارانە كە دەبەن ھۆزى مردن و باوهەرەتىنان بە يارىمەتىمان بادات.

5 ھەر سەرۆك كاھىنەكى لەتىو خەلک ھەلبىزىدراوه، خودا، 2 قىرکىدى دەربارەي لەئاوهەلکىشان و دەست لەسەر داتان و ھەستانەوەي مەردووان و ئىپرسىنەوەي ھەتاهەتايى. تاكو دىيارى و قوربانىيەكانى گوناھ پېشکەش بىكت، ئەمەش دەكىن. 3 ئەگەر خودا بىنگا بىدات، ئەمەش دەتەن ئەگەن نەزان و چەواشە كراوان دلەرم يېت، چونكە خۇشى 4 ناكى ئوانەي جارىك رووناڭ كاۋاھەتە و تامى بەھەرەي وەك ئەوان گۇفتارى لاوازىيە. 3 لەبەر ئوهى بەزىزىتە لە ئاسمانىيان گىددووه و بەشدار بۇونە لە رۇھى پېرۇز، 5 ھەرروھا پېتىاوي گوناھە كانى خۆرى قوربانى بىكت، ھەرودەكە لە پېتىاوي گوناھە كانى دىكە دەيكەت. 4 كەس ئەم رېزە بُو خۆرى وەرنىڭرىت، بەلّكۆ دەپىت خودا بانگى بىكت، ھەرودەك چونكە بُو خۆريان كورى خودا لە خاچ دەدەتەوە و رېسواي چۈن خودا ھارۇنى بانگىكەد، 5 بەھەمان شىۋو، مەسيح خۆرى دەكەن، 7 لەبەر ئوهى زۇمى لەو بارانە دەخواتەوە كە شەكتىدار نەكەد تاكو بېيىتە سەرۆك كاھىنان، بەلّكۆ خودا بېرى چەندين جار دىيە سەرى، ۋەرەكىيە كە سوود دەدات بُو ئوانەي بۇيان كېلىدراوه، لە خوداشهو بەرە كەندار دەپىت. فەرمۇو: «تۇ كورى منى، من ئەمرۇ بۇومە باوكت.» 6 وەك 8 بەلام ئەگەر درېك و دائى بەرھەمەن هىينا، ئەوا پۇچە و لە شۇيىنلىكى دىكەش دەفەرمۇي: «ھەتاهەتايى تۇ كاھىنەت، نزىكە لە نەفرەت، كۆتاپە كەشى سووتانە، 9 خۇشەویستان، لە پەلەي مەلکىسادق.» 7 عيسا لە ماوهى ئەسەر زەھۆر، بەھاوارى توند و فەرمىسەكەوە نویز و ھەرچەندە ئاوا قىسە دەكىن، دللىا بۇين لەبارەي ئۇوهەوە ۋەزىانى لەسەر زەھۆر، بەھاوارى توند و فەرمىسەكەوە نویز و

هیزی مردنی ههیه، ۱۵ ئەوانەش ئازاد بکات کە بە درېزایی دەگۆترى **﴿ئەمۇرۇ﴾** تاکو كەستان بە فىلى گۈناھ دلى رەق ژىانىان لە ترسى مردن ملکەچى كۈپلايەتى بۇون. ۱۶ بە رېاستى نەبىت. ۱۴ بۇونىته هاوابەشى مەسیح، ئەگەر هەتا كۆتايى ئەوه بۇ يارمەتىداني فرىشته نىيە، بەلگۇ بۇ يارمەتىداني نەوهى دەستېگىن بەنەومنانىيە لە سەرتاوه ھەمانە، ۱۵ وەك چۆن ئېراھىمە، ۱۷ لەبەر ئەوه پېپىست بۇ لە ھەموو رووئىكەوە لە گۇتراواه: **﴿ئەمۇرۇ﴾**، كاتىك گۈيانان لە فەرمائىشى ئەو دەبىت، خوشكان و بىرانى بچىت تاکو بىيىتە سەرۋوک كاھىنىكى بە دلى خۇتان رەق مەكەن وەك لە ياخىبۇونكە پەروویدا.^{۱۸} ۱۶ جا بەزەنەي و دلسۇز لە نخزمەتكەرنى خودا، ھەروھا بىيىتە كەفارەت كىن ئەوانەنە يېستىان و ياخىبۇون؟ ئايا ھەموو ئەوانەنە بۇون لە پېنناوى گۈناھەكانى خەللىك. ۱۸ لەبەر ئەوهى خۆى ئازارى كە بە مىسر بە رايەرەق موسا ھاتەنە دەرەوه؟ ۱۷ خودا بۇ چىزئەنە و تاقى گراوهەتە، دەتائىت يارمەتى ئەوانەش بەدات ماوهى چىل سال لە ئى توپرە بۇو؟ ئايا لەوانە نەبۇو كە گۈناھىان كە تاقى دەكىنەوه.

3 كەواتە ئەى خوشك و بىرانى پېرۇز، ئىوە كە بە ئەپەنە ئاخىبۇون؟^{۱۹} ۱۹ ھەر بۇيە دەبىنلەبەر بىباوهەرپان نەباتۇنى باڭگۇازى ئامانى بەشدارن، سەھىرى عيسا بىكەن كە نىزدراو و بچەنە شۇنى خەسانەوه كەدى.

4 كە دەستېشانى كەد، ھەروھك موسا لە ھەموو مالى بۇيە كە بەلنى چۈونە ناو شۇنى خەسانەوهى خودا ھەر خودا دلسۇز بۇو. ۳ عيسا بۇيى دازرا شايافى شىكۈيەكى زىياتىت ماوهە، دەبىن بىرسىن نەوهى كە كىيگەن ئەو بەلئىھى لە دەست لە موسا، وەك چۆن دروستكەرى خانۇويكى پېزى لە خۇدى بچىت. ۲ ھەرچەندە ئېھەش وەك ئەوان مزگىنیمان درايى، خانۇوه كە زىاتە. ۴ لەبەر ئەوهى ھەموو خانۇويكى كەسىك بەلام ئەو پەيامەمى ئەوان بىستۇپانە سوودى بۇيان نەبۇو، دروستى كەدوو، بەلام ئەوهى ھەموو شىتىكى دروستكەردوو چۈنكە ئەوانەنە ئەو پەيامەيان بىست لە دلىنەوە بە باوهەرپان خودا، ۵ موسا وەك نخزمەتكارىيەكى دلسۇز لە ھەموو مالى نەگرت. ۳ ئىھەي باوهەردار دەجىنە ناو خەسانەوهى خودا، خودا بۇو و شايەقى بۇئەو فەرمائىشانە دەدا كە لە داھاتوودا ھەروھك خۆى فەرمۇويەتى: **﴿بۇيە لە توپرەپىدا سوينىدەم خودا دەيەرمۇو، 6 بەلام مەسیح وەك كورە كە لە سەر خوارد: (نایەنە ناو خەسانەوهى من...) ھەرچەندە كارەكان لە مالى خودا دلسۇزە، ئەو مالەش ئىھەن، ئەگەر دەستېگىن بە دامەززانىنى جىھانەوە تەواو بۇون. 4 لە شۇئىتكەدا دەربارەي مەتمانە و ھېبىيەي كە شانازى پىنه دەكىن. 7 لەبەر ئەوهە، رۇزى حەوتەمى ھەفەنە فەرمۇويەتى: **﴿ئىتە خودا لە رۇزى دەدا وەك رۇزى پېرۇز دەفەرمۇي: ﴿ئەمۇرۇ﴾، كاتىك گۈيانان لە حەوتەم لە ھەموو كارەكانى خەسانەوهى خودا، ياخىبۇونە كە رۇزويدا، لە رۇزانى تاقىكەرنەوە بە يابان. 9 لەۋى مزگىنیمان درايى نەباتۇنى بچەنە شۇنى خەسانەوهى خودا، باۋاپېراتان ئەزمۇنیان كەدم و تاقىيان كەدمەوە، ھەرچەندە چۈنكە ياخىبۇون. ئىتە شىتىكى رۇونە كە شۇنى خەسانەوهى بۇ ماوهى چىل سال كەدارەكان مەنيان بىنى. 10 لەبەر ئەوه خودا چاوهەرلىكى كەسەن دىكە دەكەت. 7 دىسان خودا رۇزىكى لە نەوەيە توپرە بۇوم، فەرمۇوم: **﴿دلىان ھەر بەرھەو گۈرمىسى دىيارى كەد، ناوى ئەو رۇزەشى نا (ئەمۇرۇ...)، كاتىك لە دەۋاي دەپروات و پىنگلەي مەنيان نەناسى...﴾** 11 بۇيە لە توپرەپىدا ماوهىكى زۇر لە پىنگى داودى پېغەمبەرە قىسى كەد، سوينىدەم خوارد: **﴿نایەنە ناو خەسانەوهى من...﴾** 12 خوشكان، ھەروھك پېشتەر باسمان كەد: **﴿ئەمۇرۇ﴾، كاتىك گۈيانان لە بىرایان، ئاگادارى خۇتان بن، نەوهى كە كىيگەن دلىكى خرآپ فەرمائىشى ئەو دەبىت، دلى خۇتان رەق مەكەن...﴾** 8 لەبەر و بىباوهەر ئەيت كە لە خوداى زىندىوو ھەلبىگەر ئەتەوە. ئەوهى ئەگەر يەشۈ ئەوانى بىخەساندابايدە، وە ئواپاش ئەوه بەلگۇ ھەموو رۇزىكى يەكتىرى ھانىدەن، ئەوهندە يېخى خودا باسى رۇزىكى دىكە ئەدە كەد، 9 كەواڭە خەسانەوهى 13 بەلگۇ ھەموو رۇزىكى يەكتىرى ھانىدەن، ئەوهندە يېخى خودا باسى رۇزىكى دىكە ئەدە كەد،****

عیبرانیه کان

1

2

له بهر ئەمە دەپن وریاتر بین لەوھى بىستمان، نەوهەك

لە سەردەمانى كۆنهو خودا زۇر جار و بە رېڭىڭى
جۇراوجۇر بەھۇي پېغەمەرانەو لەگەل باوبايغاندا دواوە،
لە رېڭىڭى فەيشتەكانەو گوترا، كە هەموو دەستەرئىشى و
سەرىچىيەك سزاى دادپەرەنەنە ورگەتوو، 3 ئەۋائىئە
چۈن دەۋاتىن لەو سزاىەھەلىيىن، كە پىزگارىيەكى ئەۋەندە
گورەي وەك ئەمە پېشتىگۈ بىخىن؟ ئەۋەي يەكەم جار بەھۇي
مەسىحى خاوهەن شىكۈھ گوترا و لەلايەن ئەوانەي بىستيان
بۇمان پېشىپاست كەيەوە، 4 خوداش بە نىشانە و كارى مەزن
و پەرجۇوىي جۇراوجۇر شايەتى بۇ ئەم پىزگارىيەدە، هەرەنە
بەھەرەنە پۇھى پېرۇز كە بەگۈزەي خواتى خۆى
لە دەستەراسىتى خوداى مەزن لە ئاسمان دايىشت. 4 بەم
دايەشى كەدوون. 5 ئەو جەپەنەي كە دېت و باسى دەكەن،
شىۋەيە كورەكە لە فەيشتەكان پایا بەررۇت بۇو، بەۋەندازىيە
ناوىنکى بە میرات بۇ مايەوە زۇر لەوان شىكۈدارت. 5 ئېت
شايەتى داوه: «مۇروف چىيە تاكو بىرى لى بەكەيەوە؟ كورى
چ جارىك خودا بە كام لە فەيشتەكان فەرمۇوە» 6 تو
كۈرۈ من، من ئەمەر بۇومە باوكت؟ 6 هەرەنە: «من
دەبە باوکى ئەو و ئەۋىش دەيىتە كورى من؟ 6 دىسان
كەتىك خودا تۆبەرە كەي دەھىنەتە جىھانەوە، دەفەرمۇيەت:
«با ھەموو فەيشتە خودا كېتۈشى بۇ بېن». 7 لەبارەي
فەيشتەش دەفەرمۇي: «خودا و لە فەيشتەكان دەكەت و دەكەت
با بن، خىزمەتكارەكەنىشى وەك بىلىسە ئاگر». 8 بەلام
لەبارەي كورەكەدە دەفەرمۇيەت: «ئەتى خودايدە، تەختى تۆبۇ
ھەتاھەتايە، داردەسىت شانشىنەت داردەسىت دادپەرەپە.

9 تو حەزىز لە راستەروسى كەدوو و پەقت
لە خرآپە بۇوهە، بۇيە خودا، خوداى خۇت لە سەررووى
هاوەلەكانتەو دايىانى، بە رۇنى شادى دەستىشانى كەدىت. 10
دەبوايە عىسا كە پېشەتگى پىزگارىدەنە، لە رېڭىڭى تازارەوە
كەتىك دەيپەتتىپەنە، ئەۋەي ھەموو شىتىك بۇ ئەو و بەھۇي ئەۋەوەيە،
كەتىك دەيپەتتىپەنە، ئەۋەي ھەموو شىتىك بۇ ئەو و بەھۇي ئەۋەوەيە،
دەبوايە عىسا كە پېشەتگى پىزگارىدەنە، لە رېڭىڭى تازارەوە
بكلەن پىزگاركەرېنىكى تەواو، 11 عىسا كە خەلک پېرۇز دەكەت و
ئەو خەلکى پېرۇز كەرەن ھەردووپەن سەر بە يەك خىزىان،
لەبەر ئەم ھۆيەش عىسا شەرم ناكات بە خوشك يان برا ناويان
ببات. 12 دەفەرمۇي: «ناوى تۆ بە برا كام رادەگەيەم، لەناو
كۆمەلدا ساپىشىت دەكەم». 13 هەرەنە: «من پېش بەو
چ جارىك بە كام لە فەيشتەكان فەرمۇوە» 14 دەستەرەستم
دەبەسم». دىسان: «ئەۋەتا خۆم و ئەم و مەنداانەي كە خودا
بېدۇام». 14 بۇيە كە مەنداانەن لە گۈشت و خۇپىن بەشدارن،
ھەموويان پۇھى خىزمەتكارانە نىن كە نىزىدراون بۇ خىزمەتى
ئەوانەي لە داھاتوو بىزگارى بە میرات دەگەن؟

فليمون

1

پولس، به دهستی خوم نووسیومه، من دهیدمهوه. نامه وی پیت

بلم تو خوشت قرزاری منی. 20 برا گان، له پیناوی عیسای

خاون شکومان ئەم چا کەپەم له گەل بکە، به مەسیح دنلۇشم

بکە. 21 ئەمەت بۇ دنلوسم، چونكە دلیام گوپاپاھل دەبیت و

دەزانم کە زیاتر له وە دەکیت کە داوات لىندە کەم. 22 له گەل

ئەمەشدا، ژوررى میواندارم بۇ ئامادە بکە، چونكە ھیوادارم

بەھۆى نۇرۇھ کاتانەوە بە ئىۋە بېھ خىشىم. 23 ئەپەفراس کە له

له گەلتان بیت. 4 ھەمیشە سوپاسى خودام دەکەم کاتىك لە

پیناوی عیسای مەسیحدا له گەل مندا بەند کراوه، سلاوت

لېدەکات. 24 ھەروەھا مەرقۇس و ئەرسیتارخۇس و دیماس و

لۇقا، کە ھاواکارمن. 25 با نىعەتى عیسای مەسیحى خاون

بىستووه. 6 نۇرۇھ دەکەم کە باوهرى ھاوبەشمان كارىيگەر بیت

شکو له گەل رۇختان بیت.

له زانىنى ھەمو چا کەپەم کە له پیناوی مەسیحدا بەشدارى

دەکەين. 7 ئەنی برا، بەھۆى خوشه ویستىتەو زۇر شادبۇوم و

ھاندرام، لمبەر ئەوهى بەھۆى تۇۋە دلى گەل پۈرۈزى خودا

گەشايەوە. 8 بۇيە ھەرچەندە بە يەكبوون له گەل مەسیحدا

مافي ئەوەم ھەيە بۇ ئەرکى بەجى فەرمانت پى بکەم، 9 بەلام

لەبەر خوشه ویستى تۈمانان، منى پۇلسى پۈرەمېزد، ئىستا کە له

پیناوی عیسای مەسیح گىراوم، 10 داوا كارىيە كەم اىت ھەيە

سەبارەت بە ئۇنىمىيىسى كۈرم، ئەوهى له بەندىخانە له رىنگى

منەوە باوهرى ھىتا. 11 پېشىت بۇ تۇۋى كەلگە بۇو، بەلام

ئىستا كەلگە بۇ من و بۇ تۇھىيە. 12 ئەن دەنیرەمەوە لات، كە

جىڭرمە. 13 حەزم دەگەد لەلائى خوم بېپەلەھە، تاكو له جىانى

تۇ خەزمەقى منى كۆت و بەندىكاو له پیناوی مەنگىنى مەسیح

بىكەت. 14 بەلام نەمۇنىت بى رەزامەندىنى تۇھىچ شىتىكى

بکەم، تاكو چا كە كەت بە خواستەوە بیت نەك بە ناچارى.

15 لەوانىيە لمبەر ئەمە بۇو يېت بۇ ماوەيەك لىت دوورگەوەوە،

تاكو بۇ ھەتاهەتايە بىگەر يېتەوە لات، (g166) 16 جا

لە ئەمۇر بەدواوه كۆيلە نىيە، بەلگۇ كۆيلە باشتە، بىرایەكى

باوهرىدارى خوشه ویستە. ئەگەر بىرایەكى خوشه ویست بیت

بۇ من، ئاخۇچەند زىياتر دەبیت بۇ تۇ، كە بە لەش وەك

مەرۇف و بە يەكبوون له گەل مەسیحدا وەك برا ھاوبەشنى.

17 لمبەر ئەوهە، ئەگەر تۇ من بە ھاوبەش دادەنیت، وەك

من وریيگەوە. 18 ئەگەر خازاپەيەكى له گەل كەدوویت يان

قەرزىيكت بەسەر يېتەوە ھەيە، لەسەر منى بنووسە. 19 من

ئاماده‌بن، 2 قسه به کهس نهائين، شه‌رفوش نهبن، خۆنەویست بن، له گەل هەمو خەلک دلنه‌رمى پيشان بدهن. 3 پىشتر ئىھەش گەل وياختى و گۇمرا بۇون، كۆتىلەي هەمو جزره هەوھىسازى و چىز وەرگەتىنەك بۇون، له قىن و ئىرەپيدا دەزىيان، ئىسڪگۈران بۇون، رقان له يەكترى بۇو. 4 بەلام، كاتىك مېھرەبانى خوداى رىزگاركەرمان و خۆشەویستىيەكى دەركەوت، 5 نەك بەھىزى كارى پاستوردوست كە ئىھە كەدوومانە، بەلكۇ بەزەپنى خۆى رىزگارى كەردىن، ئەۋىش له رىنگى ئەو شۇشتەوەيە بۇو، كە بەھۇيەوە رۇحى پېرۋز لەدایكبوونەوەيەكى نوى و زىياتىكى نوى پىچەخشىن، 6 ئەوهى لە رىنگى عىسايى مەسىھى رىزگاركەرمانەوە بە دەلۋاوانىيەوە رېشى بەسەرماندا، 7 تاكو، پاش ئەوهى بە نىعەمەتى ئەو بىتاقان كارىن، بەگۈزەرە هيواى زيانى هەتاھەتايى بىبىنە ميرانگر.

8 ئەم قسەيە راستە، دەمەۋى سوور بىت لەسەر ئەم شتانە، تاكو ئەوانەي باوهەريان بە خودا هىتىا بايەخ بەوه بەدن كە بۆ كەدارى چاڭ خۇيان تەرخان بىكەن. ئەم شتانە باش و سوود بەخشە بۆ خەلک. 9 بەلام لە گەفتۈرى گلاڭانە و رەچەلەك و ناكۆكى و شەر لەسەر تەورات دوور بىكەوە، چونكە بىن سوود و پوچە. 10 ناكۆكىكار ئاڭدار بىكەوە، لەدوايى جارىنک و دووان، ليلى دوور بىكەوە. 11 دەزانىت كەسان وەك ئەو، لادر و گۇناھارە و خۆى حۆكمى بەسەر خۇيدا داوه. 12 كاتىك ئەرتىماس يان تېتىكۈس دەنېرەم لات، ھەول بىدە لە نىكۆپۈلىس بىت بۇلام، چونكە بەتەمام زستان لەۋى بېتىمەوە. 13 ھەول بىدە زيانىسى پارىزەر و ئەپەلۈس بىزى، تاكو پېنۋىستان بە ھېچ نەبىت. 14 پېنۋىستە خەلکە كەمان فيزىن كە خۇيان بۆ كەدارى چاڭ و پىداویستىيە گۈنگەكان تەرخان بىكەن، تاكو بىن بەرھەم نەبن. 15 ھەمو ئەوانەي لە گەلەدان سلاؤوت لىدەكەن. سلاؤلەوانە بىكە كە لە باوهەرە ئىھەيان خۆشىدەوېت، با نىعەمەت لە گەل هەمو واتان بىت.

تیتوس

1

له پُولس وه، بهندهی خودا و نیز دراوی عیسای مسیح،
ویژدانیشیان گلاو بوده.¹⁶ بازگشتهی توهونه ده کدن که خودا
نهناسن به لام به کردهوه نکولی لی ده کدن. تهوانه قیزهونن و
له پیناوی گشکردنه باوهري تهوانه خودا هدیه اراده دون بُو
گوپرایل بن و به کلکی هیچ چا که کاریه که نایهنه.

ناسبینه و راستیهی که بهرهو له خواترسیان دهبات،² به
هیواي ته و زانه هه تاههه تایهی که خودا، تهوهی هه گیز درو
ناکات، له پیش دهستپیکی زهمان بهائی داوه.¹⁷ پیره میرده کان قیر بکن که وریان، بهریز، زیر، دروست
3 له کاتی خویدا و شه کهی به را گیاندن ده رخست، تهوهی بن له باوه و خوشه ویستی و دانبه خودا گرن. 3 هروهها
به گوپریهی فدرمانی خودای رزگارکرمان به من سپیدرا. پیرزنه کان قیر بکن که به ریزهوه بژن، بوختانکرنه بن و خو
4 بُو تیتوسی کوری راسته قینم به گوپریهی باوهري هاویه شمان: به شه رابوه نه گرن، به لکوشی چاک قیری خلکی بکن،
با نیعمه و ثاشتی له خودای باوک و عیسای مهسیحی 4 تاکو ثاموزگاری ژنه گنجه کان بکن که میرد و مندایان
رزگارکرمانهوه له گللت بیت. 5 له بهر تهمه توتم له دورگهی خوشبویت، 5 زیر و پاک بن، به مالهوه سه رقال بن، چاک
کریت به جیبیشت، تاکو ته و شتانه ماونه تهوه رینکان بخهیت بن و ملکه چی میرده کانیان بن، تهوهک کفر به وشهی خودا
و له هه مو شارنکا پیران دابنیت، ووهک رامسپاردویت. بکریت. 6 به هه مان شیوه، هانی پاوه گنجه کان بده ژیرن. 7 له
6 پیر ده بیت گلهی له سه ر نه بیت، میردی يه که ژن بیت، هه مو شتیکا بؤیان ببه به ثونونه چا که کاری. له قیرکردندا
منداله کانی باوه پدارن و کس له سه ر بهره لای و یاخیبیون دروستی و دلسوزی پیشان بده، 8 با قسهت دروست بیت و
سکالایان لی نه کات. 7 له بهر تهوهی چاودیز سرکاری ره خنه لی نه گیریت، تاکو ناحه ز شرموزه زار بیت، چونکه
خودایه، پیوسته گلهی له سه ر نه بیت، خوشه پین و توره و هیچجی خراب نادوزیهوه له دژنان بیلت. 9 کویله کانیش
سه رخوش و شه ر فروش نه بیت، چاوی له دهستکوقی نارهوا له هه مو شتیکا ملکه چی گهوره کانیان بن، رازیان بکن،
نه بیت، 8 به لکو میوان دوست بیت، حمز له چاکه بکات، به رهه رچان نه دنهوه،¹⁸ 10 هیچجان لی نه دزن، به لکو تهوهی بری
ژیر بیت، راستودروست و پیروز و خوارا گر بیت. 9 دهست دهستپاکی پیشان بدنه، تاکو له هه مو شتیکا قیرکردنی
به پهیامی متمانهوه بگریت که به گوپریهی قیرکردن، تاکو خودای رزگارکرمان براز ینهنهوه. 11 نیعمه خودا ده رکوت
بتوانیت به قیرکردنی دروست خلک هابدات، سه ر زه شنتی و بزگاری پیشکشی هه مو خلک ده کات.¹⁹ تهوهی
به رهه لستکاران بکات. 10 باسی ته و شتانه ده کم، چونکه فرمان ده کات نکولی له خوانه نامی و هه وسه دنیایه کان
خلکی یاخی زورن که فیلبازن و قسهی پوچ ده کدن، به بکن، به زیری و راستودروستی و له خواترسی بژن لدم دنیایه،
تایه تی له و تاقههی که ده لین دهی باوه پدار خه تهنه بکریت.²⁰ 13 له چاوه روانی هیواي بهره که تدار، ده رکوتی
11 ده بیت ده می ته مانه دابخربت، چونکه بُو دهستکوقی نارهوا، شکوی خودای گهوره و رزگارکرمان، عیسای مهسیح،
به قیرکردن ناپه سه نده کانیان ته اوی خیزانه کان هله لده گه پرینتهوه. 14 تهوهی بُو ژیه خوی به ختکرد، تاکو له هه مو سه ر پیچیه که
12 يه کیک له پیغمه برانی دوورگهی کریت گوتوبیه قی: چانکپیتوه و گئیکی تایه تی بُو خوی پاک بکاتهوه، دلگرم
«کریتیه کان هه میشه درو ده کدن، ده عبایی به دکارن، نهوسنی بُو چا که کاری. 15 ته و شتانه قیری خلکی بکه، هانیان بدنه و
ته مهه آن.» 13 هم شایه تیه راسته. له بهر تهوه به توندی به هه مو ده سه لاتیک سه ر زه شتیان بکه. پریگا مده ده کس به
سه ر زه نشیان بکه، تاکو له باوه ره که دا دروست بن و 14 سه ر نخ که مت بزاپت.

نه ده نه ته فسانهی جوله که و راسپاردهی ته و کسانهی که له 3 یادی باوه پداران بخه روه ملکه چی فدرمان پهوابیان و
راستی هله لده گه پرینتهوه. 15 بُو پاک هه مو شتیک پاکه، به لام ده سه لاتداران بن، گوپرایل بن، بُو هه مو کاریکی چاک

پرستی گوییان داده خن، بۆ ئەفسانە لادەدەن. 5 بەلام تو، له
ھەموو شیئىکا وریابە، له ئازاردا دان به خۇتىدا بگە، بە کارى
مېگىنيدەرى ھەستە، خزمەتى خوت تەواوبكە. 6 سەبارەت به
من، وا وەك شەرابى پىشىكشىكار دەرژىم و كاتى كۆچگەردىم
ھاتووه. 7 تىكۈشتنىك باش تىكۈشلەم، پىشىپ كېكەم تەواو
كەد و باورە كەم پاراست. 8 ئىيىستا تاجى پاستوروستىم
بۇ دانراوه، ئەوهى مەسيحى خاونە شىكۆ كە دادوھرى
پاستوروستە لهو رۇزەدا دەمداتى، تەنها بۇ من نىيە، بەلكو
بۇ ھەموو ئەوانەشە كە پەرۋىشى دەركەوتىن. 9 كۆشش بىكە
زوو بىيىته لام، 10 چونكە دىماس بە جىيە هيىشم، ئەم جىيانە
خۇشىسىت و چوو بۇ سالۇنىكى، كېلىكىنېش بۇ گەلا تىا و
تەنۋىس بۇ دەلاتىا. 11 بە تەنها لۇقام لەلايە، مەرقۇس
لە گەل خۇت بىيىته، چونكە له خزمەت كەرندا سوودى بۇم ھەيە.
12 يېڭىكۆسم ناردووه بۇ ھەفەسوس. 13 كاتىك ھاتىت، ئەم
كەوايە له گەل خۇت بىيىته كە له ترۋاس لەلايى كارپۇس
بە جىيە هيىشت، تۆمارەكانىش بىيىته، بە تايىت دەستنۇسەكان.
14 ئەسکەنەدەرى مىسگەر زۇر خرائې لە گەل كەدم، مەسيحى
خاونە شىكۆ تولەى لىدەكەتكەوە لەسەر كەدارەكانى. 15 خۇتى
لى پىارىزە، چونكە زۇر بەرھەلسى پەيامە كەمانى كەد. 16 له
بەرگى يە كەمم كەس لە گەلم نەھات، بەلكو ھەموو بەجىيان
هيىشم، خودايە، لەسەريان ھەزەمارد مەكە. 17 بەلام مەسيحى
خاونە شىكۆ لە گەلم وەستا و بەھىزى كەدم، تاكو بە منهۇ
جاپىدانە كە بە تەواوى بدرىت و ھەموو گەلان بىيىستەن، ئىتر لە
دەھى شىئىر دەرباز بۇم، 18 مەسيحى خاونە شىكۆ له ھەموو
خراپىدەك دەربازم دەكەت و ېزگارم دەكەت بۇ شاشىنە
ئاسمانىيە كەي، با هەتاھەتايە مەسیح شىكۆدار بىت! ئامىن، 19
بۇم 165 سلاؤ لە پىرسىكىلا و ئەپەكلا و خىزىانى ئۇنىسىقۇرۇس
بىكە. 20 ئەرastos له كۆرسىس مایەوە، بەلام تروفىمۇس بە
نەخۇشى له مىلىتۇس بەجىيېشت. 21 كۆشش بىكە پىش زستان
بىيى. يۈرۈلۈس و پۇدىس و لېتۇس و كلاوديا و ھەموو خوشكان
و بىرایان سلاؤت لىدەكەن. 22 مەسيحى خاونە شىكۆ لە گەل
رۇخت بىت. با نىعەتىان لە گەل بىت.

خودا، چونکه سوودی نیمه، به لکو ییسه ران دهرو و خیست. له خوباین، زیاتر حمزیان له چیزه نه ک خوشوه ویستی خودا، 15 کوشش بکه و هک کارگرینکی بی شه مرمه زاری خوت ۵ پرالهقی خواترسیان هیده، بهلام نکول له هیزه که ده کدن. بسه لئینی بور خودا، به پریگای راست و شهی راستی لیک جا لهوانه دور بکونه وه. ۶ هوانه لهو جوزه کسانه که به بدیته وه. ۱۶ خوت له قسهی هیچچو وچ پاریزه، چونکه مالاندا ده گفرین، زنه لاوازه کان دهسته مو ده کدن، که به زیاتر و زیاتر مرؤف بهرهو خوانه ناسی ده بات. ۱۷ وشه کایان بارگانی گوناهه وه شوئنی هه مو جوزه هه وسیک که وتوون، و هک لاره شهیه تده نه ده کات. لهوانه هیمینایوس و فیلیتوس، ۷ هردم فیردهن، بهلام هرگیز تاوان راستی بناسن. ۸ و هک ۱۸ که له راستی ده رچون و ده لین هسته وه رو ویداوه، ئیتر چون یه نیس و یه میریس به ره کانی موسایان کرد، هوانه ش باوه ری هندیک هه لد هگیرنه وه. ۱۹ بهلام بناغه تونه کهی به ره ره کانی راستی ده کدن. ئه پاوانه میشکان گندله بوروه خودا چه سپاوه، ثم مژدهی له سره: «بیزدان نهوانه و له لاین باوه ره کهوه ره تکارنه ته وه. ۹ بهلام زیاتر پیش هی خویه تی دهیاناسیت،» هه روهها «نهوهی ناوی یه زدنی ناکون، چونکه گلایه تیان بور هه مو وان ده رده کویت، و هک له سره، باله بدکاری دور بکو ویه وه.» ۲۰ بهلام له مائیک گلایه تی نهوانی لهات. ۱۰ بهلام تو، فیرکردن و شیوازی ژیان، گهوره دا تهنا قاپو قاچاغی زیپ و زیو نیمه، به لکو دارینه و نامانچ و باوه ره، ئارامگرن و خوشوه ویستی و دانبه خوادا گرت، گلینیش ههیه که هندیکان بور ریزیان و هندیکی دیکه شیان ۱۱ چه وسانه وه و تازاری منت زانی، نهوهی له نهیتا کا و کزینا و بور باری ناساین. ۲۱ بزیه ئه گدریه کیک خوی له مانه پاک لیسترا به سه ره هات و به رگهی چ چه وسانه وه کم گرت، بهلام بکاته وه، ئه وا دهیته جامیک بور ریزیان، پیروز و سود به خشن مه سیحی بالا دهست له هه مو ویان دهربازی کردم. ۱۲ هه مو بو گوره کهی، ئاماده بور هه مو و کاریکی چاک. ۲۲ له نهوانه دهیانه ویه له خواترسیه وه به یکبون له گل عیسای هه و سه کانی گهنجیه تی رابکه، کوشش بکه بور راستوروستی مه سیح بیث، ده چه وسیترینه وه، ۱۳ بهلام خراپه کار و فیلیزان و باوه ره و خوشوه ویستی و ئاشتی له گل نهوانه به دلیکی بهره و خراپت ده رون که چه واشکار و چه واشکارون. ۱۴ بهلام پاک له مه سیحی بالا دهست ده پاریته وه. ۲۳ له گفتگوی تو، له سره نهوهی به نیته وه که قیری بوریت و دلیابویت، چونکه پوچ و نه زان دور بکوه، برانه شه ری لی ده کدویته وه. رانیت له کی قیری بوریت، ۱۵ هه روهها له مندالیه وه له نوسراوه ۲۴ به ندهی مه سیحی خاون شکو تایت شه رفروش بیت، پیروزه کانه وه ده زانیت که ده توانن له پریگهی باور به عیسای به لکو دهیت له گل هه مو وان مهربان بیت، توانای قیرکدنی مه سیح بتکنه دانا بور به دهسته نانی رزگاری. ۱۶ هه مو و نوسراوه هه بیت، هه روهها پیویسته له کات ته نگانه دان به خویدا پیروزه کان له سروشی خودان، سود به خشن بور قیرکدن و بگریت. ۲۵ نهوانه به ره ره کانی ده کدن به دلنه رمی راستیان سه رزه نشت و راسته ریکردن و لیره ایتان له راستوروستی، بکاته وه، به هیوای نهوهی خودا توبه کردنی راستی ناسینیان ۱۷ تاکو پای او خودا ته او و ئاماده بیت بور هه مو و کاریکی باش. بداقی ۲۶ و له داوی شهیان هوشیان به خویانه بیته وه، نهوهی ۴ له بدردم خودا و عیسای مه سیح، نهوهی له داهاتو دا بور نه جامداني خواستی خوی بهندی کردن.

3 نهوه زانه که له روزانی کوتاییدا کاتیکی ته نگانه دادیت، شانشینه کهی راتده سپیزم: ۲ و شهی خودا رابگدیه نه، ئاماده به ۲ چونکه خلکی خویان خوشده وی، پارهیان خوشده وی، له کات گنجاو و نه گنجاو، خلکی راسته ری بکه، سه رزه نشت لو و به رزن، خوھه لکیش، زمانپیس، گوچی ایه لی دایک و بکه و وریان به رز بکره وه، به ویه پری پشوور دیریزی و هه ولی باوک نابن، سوپاگوزار نین، گلاون، ۳ بی خوشوه ویستین، قیرکدن، ۳ چونکه کاتیک دیت خلک به رگهی قیرکدن گه دردن ئازاد ناکدن، بوختانکردن، به سه رخودا زالنه بون، دروست ناگرن، به لکو به گوچیه یه ئاره زووی تایه تی خویان درنده ن، حمز له چاکه ناکدن، ۴ نپاکن، سه ره پر و ماموستا کوده کنه وه تاکو ختووکهی گوچیان بدت. ۴ بور

دومین تیوتساووس

1

مه سیحدا هیده، 14 سپارده چاک که به روحی پیروز پیاریزه که تیاماندا نیشته جنیه، 15 ئەمە دهزانی، هەموو ئەوانەی لە ئاسیدان وازیان لى هیتام، لدواهه فیگەلۇس و هەرمۇگىنیس، 16 با مەسیحى بالادست بەزەنی بە خىزانى گۈنیسیفۇرۇسدا مەسیحدا بەدەستىت، 2 بۆ کورى خۆشەویستم تیوتساووس: با بیتەوە، چونكە زۆر جار ورە بەرگەز كەدەمەتەوە و شەرمى بە نىعمەت و بەزەنی و ئاشتى لە خوداي باوک و عىسای مەسیحى كۆت و زنجىرم نەبوبو، 17 بەلکو كاپىك لە رۇما بۇو، بە خاونەن شەكتەمانەوە لە گەللىت بىت، 3 سوپاھى خودا دەكەم، ئەوهى هەرەوەك باوباپىرام بە وېۋەتىكى پاك دەپەرسەت، ئەپەنەنەن دەپەرسەت، 4 كاپىك بە شەو و رۆز بى پېرەنەوە لە پارانەوە كەنەندا يادت دەكەم، 4 كاپىك يادى فرمىسکە كات دەكەمەوە، پەرۋىشى چەندىن شىۋە خزمەتى كەدمى، 5 باوھەر بى دوپروپى تۆم يىنىت دەم تاکوپىم لە خۇشى،

2

بۇيە كورى خۇم، تۆ بەھىز بە و نىعمەتەي كە لە عىسای مەسیحىدايە، 2 ئەمە لە بەردەم چەندىن شايدەتا لە منت يىستووە، بە خەلکى دلسۇزى بىسپەرە كە لەپاپوو بن بۇ ئەوهى خەلکى دىكەش قىربىكەن، 3 وەك سەربازىنى كەچە دەستم لە سەرت دانا خودا يېخىتىت، 7 چونكە خودا رۆحى تىسى پېمان نەبەخشىۋە، بەلکو روحى ھىز و خۆشەویستى بۇ عىسای مەسیح، لە كەلەن بەشدارى لە ئازار بەك، 4 ھېچ سەربازىك خۇرى بە كاربىارى پۇزگارەوە خەرىك ناڭات تاڭو فەرماندە كەي پازى بىكەت، 5 ئەگر يەكىك پېشپېرىكى بىكەت، خەلات ناڭرىت ئەگەر شوئىن ياساي پېشپېرىكىكە نەكەوتىت، 6 جوتىيارى پەنځەر دەبى يەكەم كەس بىت بەشى خۇرى لە بەرەمە كە بىات، 7 بېرگەوە لەوەي دەيلەم، مەسیحى خاونەن شەكتۈرەتتى دەدات لە هەموو شىتكە تىيگەيت، 8 يادى عىسای مەسیح بەك، كە لە تۈر دەوانە سەتىيەوە و لە نەوهى داود بۇو، ئەمە پەيام ئىنچىلە كەمە، 9 كە لە پېنايدا ئازار دەچىزىم و وەك تاوانبارىك كۆت و زنجىر كەرم، بەلام و شەرى خودا كۆت ناڭرىت، 10 بۇيە بەرگەي هەموو شىتكە دەگەن لە بەر ئەوانەنە خودا ھەلىيەردىن، تاڭو ئەوانانىش و بىزگارىيە بەدەستېپەن كە بەھۇي عىسای مەسیحەوەيە، لە گەل شەكتۈرەتتەهاتىلى، 11 ئەم قىسىمە راستە: 12 ئەگەر لە گەلەدا مردىن، لە گەلەشى دەزىن، 12 ئەگەر دانابەخۇدا بىكىن، لە گەلەدا پاشايىقى دەكىن، ئەگەر نىكۇلى لى بىكىن، ئەولىش نىكۇلەن لىدەكات، 13 ئەگەر دلسۇز ئەبىن، ئەو ھەر بە دلسۇزى دەمەنیتەوە، چونكە ناتوانىت نىكۇلى لە خۇرى بىكەت، 14 ئەمانەيان بېرىنخەوە و لە شەرەقىسە ئاڭداريان بىكەوە لە بەردەم ئەو باوھەر و خۆشەویستىيەي كە لە يەكىعون لە گەل عىسای

ژیان هه تاهه تایه وه بگره، ئوهی خودا باڭى گردووی بۇی،
کاتىك لە بەر دەم چەندىن شايە تدا بە باشى دانت پىدا نام
زىيان g166) 13 راتە سپىئەم لە بەر دەم خودا، ئوهى زىيان

بە ھەمووان دەدات و لە بەر دەم عىسىاي مەسیح، ئوهى
شايەقى باشى دا لەلای پېلاتوسى پۇنتى، 14 كە بە پاڭى و
بن گلهى ئۇ راسپاردانە پارىزىت، هەتا بىۋىزى دەركەوتى
عىسىاي مەسیحى خاوهن شىكۈمان، 15 ئوهى خودا لە كاتى
دىيارىگەوا دەرىيەدە خات، خودا، بەرە كەتدار و تاقە سەرۋۆك،
پاشاي پاشابان، گورەي گورەكان، 16 تەنها ئۇ نەمرە،
لە پۇوناڭى نىشتەجىئە و كەس لىنىزىك نايىتەوە، ئوهى
كەس نە يېنىبۇو و ناتوانى بىبىنېت، بۇ ئەوه بىزى و تواناى
ھە تاهە تايى! ئامىن。(aiōnios g166) 17 دەولەمەندە كافى ئەم
پۇزىگارە راپىسېرە لو تېرىز نەبن و ھيوابان بە سامانلى لە تاۋوچۇو
نە بىت، بەلگۈر بە خودا، كە ھەمو شىتكان بە تېروپىرى دەداتى
تاڭو خۇشىي لى بىبىنەن。(aiōn g165) 18 راپاپىسېرە چا كە بىكەن
و لە كارى چا كەدا دەولەمەندەن، دلەراوان بن و ئاماڏەن
بەشى خەلکى دىكە بەدەن، 19 بەم شىۋىيە گەنجىنە و بنا غەيدەكى
چاڭ بۇ دوارپۇز دادەنن و ژىياتىكى راستەقىنە بە دەستەھەنەن.
20 تېۋساوس، سپارادە كە پارىزە. خۇت دوور بىخەرە و لە
ھەموو كفرىيەن ھېچچۈپ وچ و لە وته بىن كەلگانە بە درۇ
تاۋزاون زانست، 21 كە ھەندىك كەدیانە پىشە و لە گەنگاي
باوەرە كە گۈرمى بۇون. با نىعەمە تىان لە گەل بىت.

۵ پیوه‌ژنی راسته‌قینه به تنهایه، هیوای به خودایه، شهو و به پاکی را لگره. 23 ئیتر ته‌نها ئاو مخوره‌وه، به لکو له‌بهر گه‌ده رؤز بـرده وامه له نویز و پارانه‌وه. 6 بـلام ئوه‌هی به چیزی و نه خوشیه زوره‌کانت، هـندیک شـهـراب بـخـزوـه. 24 هـندـیـک دـنـیـاـی دـهـزـیـت، به زـینـدـوـوـیـ مـرـدوـوـهـ. 7 جـاـ ئـهـمـانـیـانـ پـیـ کـسـ گـونـاهـهـ کـانـیـانـ ئـاشـکـرـیـهـ وـ پـیـشـیـانـ دـهـ کـوـیـتـ بـوـ حـوـکـدانـ، رـاـبـسـپـیـرـهـ تـاـکـوـبـیـ گـلـهـیـ بنـ. 8 بـلام ئـهـگـهـ رـیـهـ کـیـکـ بـایـخـ بـهـ بـهـلامـ هـهـنـدـیـکـ دـیـکـ دـوـیـانـ دـهـ کـوـیـتـ. 25 بـهـ هـهـمانـ شـیـهـ نـزـیـکـهـ کـهـیـ نـادـاتـ بـهـ تـایـهـ ئـهـنـدـامـانـ خـیـزـانـ، ئـهـواـ نـکـوـلـیـ لهـ کـدـارـیـ چـاـکـ ئـاشـکـرـیـهـ، تـهـنـاهـتـ ئـهـوانـهـ ئـاشـکـراـشـ نـینـ باـهـرـ گـرـدوـوـهـ وـ خـرـاـپـهـ لـهـ بـیـباـورـ. 9 ئـهـگـهـ پـیـوهـژـنـیـکـ تـهـمـهـنـیـ نـاتـوـازـرـیـ بـشـارـدـرـیـهـوهـ.

له شـهـسـتـ سـالـ کـهـمـتـ نـهـ بـیـتـ وـیـکـ مـبـرـدـیـ هـهـبـوـیـتـ، لهـ 6 هـهـموـ ئـهـوانـهـ لـهـزـیر~ نـیـرـیـ کـوـیـلـاـیـهـ تـیدـانـ، باـ گـهـوـرـهـ کـانـیـانـ لـیـسـتـ بـوـوـسـرـیـتـ. 10 هـهـروـهـهـ دـهـبـیـتـ بـهـ چـاـکـهـ کـارـیـ شـایـهـقـ بـهـ شـیـاـوـیـ ئـهـوـهـهـ پـرـیـزـانـ، تـاـکـوـ کـفـرـ بـهـ نـاوـیـ خـوـدـاـ وـ بـوـ بـدـرـیـتـ، مـنـدـالـیـ بـهـ خـیـوـ کـرـدـیـتـ، مـیـوـانـدارـیـ کـرـدـیـتـ، بـیـ یـاـوـهـرـدـارـانـیـ شـوـشـتـیـتـ، یـارـمـهـقـیـ لـیـقـهـ وـمـاـوـانـیـ دـایـتـ، بـهـ هـهـموـ جـوـرـهـ چـاـکـهـ کـارـیـهـ کـهـیـ کـهـیـ گـهـنـجـ لـمـ لـیـسـتـیـهـ دـامـهـنـیـنـ، چـوـنـکـهـ کـاتـیـکـ ئـارـهـزـوـهـ کـانـیـانـ زـالـ دـهـ بـیـتـ پـلـشـتـ لـهـ مـهـسـیـحـ دـهـ کـدـنـ، حـمـزـهـ لـهـ شـوـوـکـرـدـهـهـ وـهـ دـهـ کـدـنـ. 11 بـلامـ بـیـوهـژـنـانـ گـهـنـجـ لـمـ لـیـسـتـیـهـ دـامـهـنـیـنـ، چـوـنـکـهـ پـیـمانـیـهـ یـهـ کـمـیـانـ شـکـانـدـوـوـهـ. 12 ئـیـنجـاـ تـاوـابـارـ دـهـ کـرـنـ، چـوـنـکـهـ پـیـمانـیـهـ یـهـ کـمـیـانـ شـکـانـدـوـوـهـ. 13 هـهـروـهـهـ قـیـرـیـ پـیـکـارـیـ وـ مـالـهـ وـمـالـکـدـنـ دـهـ بنـ، نـهـ تـهـنـاـ پـیـکـارـیـ، بـلـکـوـ غـهـیـهـ تـکـارـیـ وـ خـوـخـسـتـهـ کـارـوـبـارـیـ خـلـلـکـ، باـسـیـ هـهـنـدـیـکـ شـتـ دـهـ کـدـنـ کـهـ پـیـوهـژـنـیـهـ. 14 بـیـوهـ دـهـمـهـوـیـ پـیـوهـژـنـانـ گـهـنـجـ مـبـرـدـ بـکـدـنـهـوهـ، تـاـکـوـ مـنـدـالـیـانـ بـیـتـ وـ مـالـ بـهـ پـیـوهـ بـبـنـ وـ دـهـرـفـتـ نـهـدـهـنـ دـوـزـمـنـ بـوـ خـاـنـپـیـکـدـمانـ، 15 چـوـنـکـهـ هـهـنـدـیـکـانـ گـوـمـیـاـ بـوـونـهـ وـ بـهـدـوـایـ شـهـیـتـانـ کـوـتـوـونـ. 16 ئـهـگـهـ رـنـهـ بـاـوـهـرـدـارـیـکـ پـیـوهـژـنـیـکـ لـهـ کـهـ سـوـکـارـیـ هـهـبـوـوـ، بـاـیـارـمـدـقـیـ بـدـاتـ وـ نـهـیـتـهـ بـارـ بـهـسـرـ کـلـیـسـاـوـهـ، تـاـکـوـ کـلـیـسـاـ یـارـمـهـقـیـ ئـهـوانـهـ بـدـاتـ کـهـ بـهـرـاسـتـیـ پـیـوهـژـنـ. 17 ئـهـوـ پـیـرانـهـیـ کـهـ بـهـ باـشـیـ کـلـیـسـاـ بـهـ پـیـوهـدـهـبـنـ، شـیـاـنـیـ پـرـیـزـیـکـ دـوـوقـاتـ، بـهـ تـایـهـتـ ئـهـوانـهـیـ لـهـ وـتـارـدـانـ وـ فـیـرـکـدـنـ وـشـهـیـ خـوـدـاـ مـانـدـوـوـ دـهـ بنـ، 18 چـوـنـکـهـ نـوـسـرـاـوـهـ پـیـزـوـزـهـ کـهـ دـهـ فـرمـوـیـ: «لهـ کـاتـیـ گـیـزـهـ کـرـدـنـ دـهـمـیـ گـاـ مـاـگـهـ»، هـهـروـهـهـ: «کـرـیـکـارـ شـایـانـیـ کـرـنـ خـوـیـهـتـ»، 19 سـکـالـاـ لـمـسـرـهـ هـیـچـ پـرـیـنـکـ قـبـولـ مـهـ کـهـ، بـهـ دـوـوـ یـانـ سـیـ شـایـهـتـ نـهـ بـیـتـ. 20 ئـهـوانـهـیـ گـوـنـاهـ دـهـ کـدـنـ لـهـ بـهـرـدـمـ هـهـنـدـیـکـ کـهـ سـ بـهـ دـاـیـداـ گـهـرـانـ وـنـ بـوـونـ لـهـ بـاـوـهـرـهـ کـیـانـ وـ هـهـموـانـ سـهـرـزـهـشـتـیـانـ بـکـ، بـوـ ئـهـوـهـیـ ئـهـوانـهـ دـیـکـشـ بـتـسـنـ. 21 لـمـبـهـرـدـمـ خـوـدـاـ وـ عـیـسـایـ مـسـیـحـ وـ فـرـیـشـهـ هـهـلـیـزـرـدـاـوـهـ کـانـ رـاـتـدـهـسـپـیـرـمـ، ئـهـمـ رـاـسـپـارـدـانـ بـهـ بـیـ لـایـهـنـگـرـیـ بـهـ جـیـیـگـیـهـنـهـ وـ هـیـچـ شـتـیـکـ بـهـ دـهـمـارـگـیـرـیـهـوـهـ مـهـ کـهـ. 22 بـهـ لـهـ دـهـسـتـ لـهـسـرـ کـهـسـ دـامـهـنـیـ وـ بـهـشـدارـیـ گـوـنـاهـیـ خـلـلـکـ دـیـکـ مـهـ کـهـ. خـوتـ

3

ئەم قىسىم يە راستە: ئەگەر يە كىك چاوى لە چاودىرىي وىزدانىان داخىراوه. 3 ھاوسەرگىرى قەدەغە دەكەن، فەرمان بىت، حەزى لە چا كەكارىيە. 2 چاودىرى دەبىت گلەبى لەسەر نەخواردن دەدەن لە خۇراكى كە خۇدا بەدىيەتىناو بۇ نەبىت، مېرىدى يە كە ژىن بىت، وريا و زىر و بەپىزى و میوان ئەوهى بە سۈپاسى باوهەداران و رېاستىيانسان وەرگۈزۈرىت. دۆست بىت، بتوانىت خەلک قىرىبات، 3 سەرخۇش و 4 ھەموو بەدىيەتلىرى خۇدا چا كە، ئەگەر شىيىك بە سۈپاسە دەن تۈندۈتىز نەبىت، بەلکو دەلەرم بىت، شەرفۇوش نەبىت، وەرگىرا بەت ناكىتىيە، 5 چونكە بە وشى خۇدا و نويزە دەن حەزى لە پارە نەبىت. 4 خېزانە كەي باش بەپىزە بىات، پېرۇزگەراوه. 6 ئەگەر تو بەمانە پىشىنى خوشكان و بىرایان بىكىت، مەندەلە كافى بەپەرىپىزە دەن مەلکەچ بن. 5 ئەگەر كەسىك ئەوا دەبىتە خزمەتكارانىكى باشى عىسى مەسيح، كە بە وشە كافى نەزانىت خېزانە كەي بەپەرىپىزە بىات، چۈن چاودىرىي كلىيتسى باوهە كە و قىرىكەنلى باش پەرورەد كەيات و شۇيىن دەكەوت. خۇدا دەكەت؟ 6 تازە نەبىت لە باوەر، نەوەك لۇوتەرەز بىت و 7 ئەفسانە پۇچق و ھەقايقى پېرۇزتىنان پەرت بىكەوە، بەلام ھەمان سزاي شەيتانى بەسەردا بدرىت. 7 دەبىت ناويانىنى خۇوت لەسەر لەخواتىسى را بەتە. 8 وەرزىشى جەستە بى بۇ ھەموو باش بىت لەلاي ئەوانەى لە دەرەوەن، نەوەك قىسىم يەتتەن دەنديك شە سووبەخشە، بەلام لەخواتىسى بۇ ھەموو سەر و بکەوەتە بەر داوى شەيتان. 8 خزمەتكارانىش دەبىت شىيىك سووبەخشە، چونكە بەلەنچى ئىستا و داهاتۇسى بەپەرىپىزى، دوو زمان نەبن، شەراب زۇر نەخۇنەوه، چاوان تىدايدا. 9 ئەم قىسىم يە راستە و شىيافى پەسەندىكەن ئەواوه. لە دەستكەوقى ناپەوا نەبىت، 9 بە وىزدانىتىكى پاڭ دەست 10 بۇ ئەمە رەنچ دەدەن و تىدەكوشىن، چونكە ھيوامان بە بە راستىيە قۇولە كافى باوهە كەوە بىگن. 10 با يە كەم جار تاقى خۇداي زىنەدەوە، ئەوهى رېزگاركەرى ھەموو خەلکە، بە بىكىتىوە، كە بۇ گلەبى بۇن، با وەك خزمەتكار خزمەت تايىھەتىش باوهەداران. 11 بەم شىنان را سىپەر و قىرىبىكە. 12 با بىكەن. 11 رۇنەكانىش دەبىت بەپەرىپىزى، بۇختانكەر نەبن، وريا كەس سووكايلەت بە گەنجىيەت ئەكتە، بەلکو بىبە بە ئۇونەن بىن، لە ھەموو شىيىكدا دلسۈز بن. 12 با خزمەتكار مېرىدى يەك بۇ باوهەداران لە قىسە و رەفتاردا، لە خۇشە و سىنى باوهەر و ژىن بىت و مال و مەندالى باش بەپىزە بىات. 13 ئەوانەى پاكىتىدا. 13 هەتا دىيم بىلەخ بە خۇيىدەن وەيى گىشى نۇرساوه باش خزمەتىان كەدووه، پەلەيەكى باش و مەتمانەيەكى زۇر لە پېرۇزەكان و وتاردان و قىرىكەن بەدە. 14 ئەن بەھەرەيە لە تۆدايدا باوهەريان بە عىسى مەسيح بە دەستىدەھىن، 14 هەرچەندە لەشىگۈنى مەخە، ئەوهى بە پېشىنىيەن وەرگۈزۈۋە كاتىك پېران ھىوارام زۇوبىتە لات، بەلام ئەمانەت بۇ دەنۇسەم، 15 تاڭو كلىيتسى دەستىيان لەسەر دانايىت. 15 بايدەخ بەم شىنان بەدە، ھەموو ئەگەر من لە ھاتىم دوا كەوەت، تۆبازنى خەلک چۈن لە مائى توانى خۇتى تىدا بەكاربەتتە، تاڭو پېشىكە و تىت بۇ ھەمووان خۇدا رەفتار بەكەن، كە كلىيتسى خۇداي زىنەدەوە و كۆلە كە و دەركۈويت. 16 ئاڭادارى خۇوت و قىرىكەن بە، لەسەرەي بىاغەي راستىيە. 16 يېگۈمان نېھى ئەخواتىسى كەورەيە، كە بەرەدەوام بە، چونكە ئەگەر ئەمەت كەد خۇوت و گوڭىزايىشت ئەمەيە: «ئەن لە جەستەدا دەركەوت، لەلايدن رۇچى پېرۇزە دەن بەرگەر دەكەت.

پاكانە بۇ كەرا، لەلايدن فەلىشتەكانە بەپىزرا، لەتىونەتە و كان 5 پېر سەر زەنلىشت مەكە، بەلکو وەك باوک ھان بەدە.

جارپى بۇ دراء، لە جىپاندا باوهەر پى ھېزىرا و لە شىكەمەندىدا وەك بىرا لەگەل گەنجان ھەلسۈكەوت بىك، 2 وەك دايىك لەگەل بېرۇزىن، لەگەل كچانىش وەك خوشك بەپەرىپىزى پا كى. بەرگۈزۈۋە».

4

پەرچەن بە راشكابى دەفرمۇئى كە لە كۆتايى پۇزگاردا 3 پېزى لەو بېۋەژانە بگە كە بە راستى بېۋەژىن. 4 بەلام ئەگەر هەندىك كەس لە باوهە كە هەلەدە كەپىتەنە و بە دواي بېۋەژىتىك مەندال و وەچەي ھەبۇو، با قىرىن يە كەم جار وەك پەرچەن و قىرىكەن كافى پۇچەن پىسەكان دەكەن. 2 ئەم ئەرگى باوهەر پېزى لە خانە وادىيان بىگن و چا كەي دايىك جۈرە قىرىكەن لە پىگەي دەرۇزىنە دوورۇو وەكانە وە دىت كە و باوچان بەدەنەوه، چونكە ئەمە پەسەندىكەواه لاي خودا.

یه کدم تیووساوس

1

له پُرسه وه که نیز در اوی عیسای مسیح به فهرمان خودای پر زگار کرمان و عیسای مسیحی هیامان، 2 بُو تیووساوس، کوری راسته قینه له باوه‌رد: با نیعمت و پی ده سپیرم، به گوییه‌یه نه و پیش‌بینیه‌یه پیشتر ده باره‌یه تو بهزیه و ثاشی له خودای باوک و عیسای مسیحی خاوند شکومانه‌هه له گلّت بیت. 3 کاتیک بُو ناوجه‌یه مه کدنیا باوه‌ر و ویژداتیکی چاکه‌وه بگره، که هنديک کس ره‌تیان چووم، لیت پارامه‌وه له‌وی له شاری ئه‌فه سووس بمنیته‌وه، کردده، جا کشتی باوه‌ریان تیکشکا، 20 له‌وانه هیمینیوس تاکو خله‌لکیک راسپیزی قیکردتیکی جوازار نده‌ده و 4 گوئی وئسکندره، ثم‌وام دایه ده‌ستی شه‌یان، بُو نه‌وهی قیربن که نده‌نه نه‌فسانه و پره‌چله‌کی بُن کوتایی، چونکه ده‌مه‌قاله‌یه لی کفر نه‌کدن.

ده‌کدویته‌وه، له‌بری پلانی خودایی که له باوه‌رده‌وهی. 5 ئامانجی

2 بُویه پیش همو شتیک تکا ده‌کم، نویز و نزا و ئام راسپارده‌یه بریتیه له خوش‌ویستی له دلیکی پاک و ویژداتیکی چاک و باوه‌ریکی بُن دوپرووی. 6 هنديک له‌مانه پارانه‌وه و سپايسگوزاریان بُو همو خله‌کی بیت، 2 بُو پاشا و دسه‌لاتداران، تاکو به ثاشی و هیمنی و به‌وه‌بری له‌خواترسی لایانداوه، به‌لای قسه‌ی پوچدا رؤیشترون، 7 ده‌ینه‌وی بینه مام‌وستای ته‌ورات، هرچه‌نده تینا‌گدن له‌وهی که ده‌یان و ویزیه‌وه بُشن، 3 ئه‌مه‌ش چاک و په‌سندکراوه له‌لای خودای ده‌چه‌سپین. 8 به‌لام ده‌زانین ته‌ورات چاک، نه‌گریه‌کیک به رزگار کرمان، 4 نه‌وهی ده‌یه‌ویت همو خله‌لکی پر زگاریان دروستی به‌کاریتیت، 9 هروه‌ها ده‌زانین ته‌ورات بُو که‌سی راسته دروست دانه‌زاوه، به‌لکو بُو سه‌ریچکار و یاخیووان، یه‌ک ٹاشتکرده‌وه له‌تیوان خودا و مرؤفایه، نه‌وهیش عیسای خوانه‌ناس و گوناهباران، پیس و گلاوه‌کان، دایک و باوک کوزان، بکوزان، 10 داویتیپسان و نیزبازان، بازگانانی کولیه، بُو همووان، شایه‌تیدانیش له کات گونجاو بُو. 7 بُو نه‌مه من به پیاوان له همو شوینیکدا نویز بکدن و بُن توره‌یی و مشتوم‌پر دروزن و سویندخواری به درو، هر شتیکیش له دزی مزگنیده و نیز دراو ده‌ستیشان گراوم، راست ده‌لیم و درو فیکردنی دروست بیت، 11 به‌گوییه‌یه په‌یامی ئینجیلی شکوی خودای به‌ره که‌تدار، نه‌وهی به من سپیردراوه، 12 سپايسی عیسای مسیحی خاوند شکومان ده‌کم، نه‌وهی به‌هیزی کردم و به دلسوزی دانام و بُو خزمه‌تکردن ده‌ستیشان بیت، به‌پریز و شیاوی خویان برازینه‌وه، نه‌ک به نه‌گریجه کردم. 13 هرچه‌نده جاران کفرکه‌وه چه‌وسته‌ر و توندره‌وه چاک شیاوی ژتیک بیت که بالگه‌شهی له‌خواترسی بکات. بُووم، به‌لام عیسا به‌زه‌یی پیدا هاته‌وه، چونکه به نه‌زانی و بی‌باوه‌ری دمکرد. 14 سه‌ریز بُووم له نیعمتی مه‌سیحی خاوند 11 زن باله هیمنیدا و نه‌وه‌بری ملکه‌چی قیر بیت. 12 رینگا نادهم ژن فیکردن بدات و ده‌سلاق به‌سه‌ر پیاودا هه بیت، شکومان، له گل نه‌و باوه‌ر و خوش‌ویستیه که به‌هوی یه‌کبیون له گل عیسای مه‌سیحدا به‌ده‌ستیت. 15 ئام قسیه شیوه‌یه کیشرا، ئینجا حه‌وا. 14 هروه‌ها نادهم هه‌لنه‌له‌تا، راسته و ته‌وا شیابانی قولکردن: عیسای مه‌سیح بُر زگار کردن گوناهباران هاته جیهان، هیچ کسیک به ئه‌ندازه‌یه من به‌لکو زن هه‌مله‌لتا و که‌وه گوناهه‌وه. 15 به‌لام به‌من‌البون گوناهباران نیهه. 16 به‌لام به‌زه‌یی پیدا هاته‌وه، تاکو به کدم جار شیاویدا بمنیته‌وه، له مندا عیسای مه‌سیح به‌وه‌بری پشوودریزی ده‌رکه‌ویت،

17 ورهتان بهرز بکاتهوه و له هه موو گردار و قسهیه کی چاک ئەم سلاوه دەستخەتى خۇمە، ئەمەش نىشانەيەكى راستىي ھەموو باتانچە سپېنیت.

ئامەكانى منه، من بەم شىيەيە نامە دەنۈوسم . 18 با نىعەتى عىسای مەسيحى خاوهن شىكۈمان لەگەل ھەمووتان يېت.

3

لە كۆتاپيدا ئەنە خوشكان و برايانم، نويزمان بۆ بىكەن، تاڭو پېيابى مەسيحى خاوهن شىكۈر بە خىرایى بلاولۇپەتەوە و شىكۈدار يېت، ھەروهك ئەوهى لەلاي ئىۋە پۇرويدا، 2 ھەروهە تاڭو لە كەسانى بەد و خراب پىزگارمان بىكەت، چۈنكە ھەمووان باوهپريان نىيە. 3 بەلام مەسيحى خاوهن شىكۈر دلسۈزە، ئەوهى دەتانچە سپېنیت و له شەيتان دەتاناپارىزىت. 4 بەھۇى مەسيحى خاوهن شىكۈر مەمانەمان بە ئىۋە ھەيدە كە ئەوهى پىرامانپاردونون دەيکەن و بەردەوام دەن لەسەرى. 5 با عىسای مەسيحى خاوهن شىكۈر خۇشەويسى خۇدا و دابەختۇدا گۆتخى خۇرى بىخانە دەتىنەوە. 6 ئىستاش خوشكان، برايان، بە ناوى عىسای مەسيحى خاوهن شىكۈمانەوە پىراتاندە سپېنیز كە ھەر خوشك يان برايەك دوور بىكەونەوە كە بە تەمبەلى ژيان بەرئى دەكەت و بەگۈزىرە ئەو قىرگۈنە ناپروات كە لە ئىتەوە وەرىگۈزۈوە. 7 ئىۋە خۇرتان دەزاتن كە دەيىت چۈن لاساپى ئىچە بىكەنەوە، چۈنكە كاتىك لەلاتان بۇوین تەمبەلى نېبۈوين، 8 بەخۇپارى ئانى كەسان نەخواردووو، بەلگۈ شەو پۇز بە رەنخ و ماندووبۇون كارمان كەدووە، تاڭو نەيىنە بار بۇ كەستان. 9 ئەمەش نەك لەبەر ئەوهى ماغان نىيە، بەلگۈ بۇ ئەوهى خۇمان بىكەن بە غۇونە بۆ ئىۋە تاڭو لاساپىجان بىكەنەوە. 10 تەنانەت كاتىك لەلاتان بۇوین ئەم پىساپاردىيەمان پىدان: «ئەوهى كار نەكەت، ناخوات». 11 ئىچە يېستۈرمانە ھەندىگان بە تەمبەلى دەزىن و كار ناكەن و خۇرتان لە كاروبارى كەسانى دىكەدا ھەلەقورىتىن. 12 بە ناوى عىسای مەسيحى خاوهن شىكۈر ئامۇزىگارى و فرمان بەو كەسانە دەكەن كە بە ھېمەن كار بىكەن و ئانى خۇيان بىخۇن. 13 خوشك و برايان، ئىۋەش لە چا كەكارى ماندوو مەبن، 14 ئەنگەر كەسىك گۈزىپايەلى ئەو پىساپاردا نەبۈو كە لەم نامەيەدا ھاتۇوه، دىيارى بىكەن و ئىتەكلى مەبن تاڭو شەرمەزار يېت. 15 بە دۇزمى دامەتىن، بەلگۈ وەك برايەك ئاگادارى بىكەنەوە. 16 با مەسيحى پەروەردگارى ئاشتى خۇرى له ھەموو كات و دۆخىيىكا ئاشتىيان بىداقى. با مەسيحى خاوهن شىكۈر لەگەل ھەمووتان يېت. 17 من بۇنىمىم،

دوم سالونیک

1

لی دهکین 2 خیرا بیرتان نههڑیت و نهترسن لوهی که دهکین روزی یمزدان هاتووه، به پشتهستن به بینی رووحی، پهیامی زارهکی، یان به نامهیک که دهکین گواهه له یئه ومهیه. 3 به هیچ شیوهیک کس ههلتانه خله بتی، چونکه نه و روزه بوونه ته یهک: 2 با نیعمهت و ئاشتی له خودای باوکان و عیسای مهسیحی خاوهن شکودا که له گکل خودای باوکان و عیسای مهسیحی خاوهن شکودا برونه ته یهک: 2 با نیعمهت و ئاشتی له خودای باوکان و نایدت ئه گهر پیشتر هلهگه رانه وه نهیدت و مرغۇ سەرپىچى، عیسای مهسیحی خاوهن شکوده له گکل تان بیت. 3 خوشکان، واتا کورى و زبانبو درنە کوپت، 4 ئه وھی بەرهەلسى برايان، دېبیت هەردم له بەر گیوه سوباسى خودا بکین، وەک شایسته يه، چونکه باوھر تان زور گەشە دهکات و خوشەویسى هەر يەكىكان و هەمووان بۆ يەكترى زیاد دهکات، 4 بۆي ئېھ خۆمان له كلىسا كانى خودا شانا زيان پېوه دهکين، دادهنىشىت و باانگەشى خودايەت دهکات. 5 ئاتا له يادتان ئېھ ئەلا تان بوم ئەمانەم پىن دەگوتى؟ 6 ئىستاش دەزانن بەھۆى دابەخۇدا گرتن و باوھر تان لهو هەموو چەوسانەوە و ناخوشىيانە کە بەرگەي دەگرن. 5 ئەمە بەلگەيە کە هېزى سەرپىچى بە نېھىي کار دهکات، بەلام تەنها هەتا ئەو حۆكمى خودا دادپەروەرانىيە، تاكو شياوى شاشىنى خودا کانى بەرەبەست لەسەر رى لادەچىت. 7 ئىستا بن، ئە وھى کە له پېتايىدا ئازار دەچىزىن. 6 لەبەر ئە وھى ئاشىكرا دەگرىت، ئە وھى عیسای خاوهن شکو بە هەناسەي خودا دادپەروەره، ئەوانەي تەنگان پىن هەلدەچىن بە تەنگانە سزايان دەدانەوە، 7 هەروهە ئۇوه کە له تەنگانە، له گکل ئېھ دەھىتىت. 9 هاتەوەي سەرپىچىكار پەيوەستە بە كارهە كانى شەيتانەوە. ئەو هەموو جۆرە پەرجوو و نىشانە و كارىتكى چەۋاشە كەردى لەناوچووان هەموو بەدارپەيەك بەكارەھەتىت، سەرسۈرەتىنەری درۆپىن بەكارەھەتىت، 10 هەروهە بۆ چەۋاشە كەردى لەناوچووان هەموو بەدارپەيەك بەكارەھەتىت، چونكە خوشەویسى راستىيان رەتكەدەوە، ئە وھى پىرگاريان دەکات، 11 لەبەر ئەم ھۆزى خودا چەۋاشە بەھېزىيان بۆ دەتىرىت بۆئە وھى باوھر بە دروپىكەن، 12 تاكو هەموو ئەوانەي باوھر بە راستى ناکەن و حەزىيان لە ئاپەوايە، تاوانىار بکىن. سەتايىش بکرىت و بىتىتە جىچى سەرسامى لەتۇ هەموو ئەوانەي باوھر يان هەتىاوه، چونکە لەلائى گیوه شايەتىيە كەمان باوھر دى پى كرا. 11 هەردم زاتان بۆ دەكىن، تاكو خودامان واتان لى بكتا شايىنى بانگەوازە كەى بن، هەموو ئارەزوونىك بۆ بەھۆى پىرۆزەرەتىنەن لەلائىن رووحى پىرۆزە و باوھر تان بە چا كە و ئەو كەدارەي له باوھر دە سەرچاوه دەگرىت بە راستىيە كە، پىرگار تان بیت. 14 بۆ ئەمەش خودا لە پىرگەي پەيامى هېزىدە تەواوى بكتا، 12 بۆ ئە وھى ناوى عیسای خاوهن شکۆمان بەھۆى ئۇوه شکۆدار بىت و ئۇوهش بەھۆى ئە وھى شکۆدار بەھۆى ئۇوه شکۆدار بەھۆى ئە وھى مەسیحی خاوهن شکۆمان. 15 كەوانە خوشکان و برايان، چەسپاون بەن و دەست بېگن بەو نەريتەي له ئېھ و قېرىپۇن، چە وشە بېت يان بە نامە. 16 با عیسای مەسیحی پەرورە دگارمان بالادەست.

2 ئىتەر خوشکان و برايان، دەربارەي هاتەوەي عیسای خۆي له گکل خوداي باوکان، ئە وھى خوششۇپىستن و دلەوابى مەسیحی خاوهن شکۆمان و كۆپۈونە و مان له گلیدا، داواتان هەتاهەتايى و ھیوايەكى باشى بە نیعمەت پىداين، (aiōnios g166)

فریشته کان و به کهربه نای خودا، له ئاسمانه وه دىئته خواره وه و دىكەش باش بن. 16 هەميسىھە دلشاد بن، 17 بەردەوام نویز يە كەم جار ئەو مەردووانە ھەلەستەنەوە كە لەگەل مەسيحدا بکەن، 18 له هەموو بارودۇخىكىدا سۈپاسى خودا بکەن، بۇونەتە يەك. 17 ئىنجا ئېھى زىندۇو كە ماوين، ھەموومان چۈنكە ئەممە وىسى خودا يە بۆ ھۇرۇن لەگەل عىسائى لەگەلىان له ھەوردا دەرىقىزىن بۇ پېشوازى مەسيحى خاوهن مەسيحدا. 19 رۇھى پىرۇز مەكۈزىنەوە، 20 پەيامى ئەوانە بە شکۇر لە ئاسمانان، ئىتەر ھەميسىھە لەگەل ئەو دەبىن. 18 بۇيە بەم سووڭ مەزانىن كە دەلىن پەيامى خودا ۋادەگەيەن، 21 بەلام ھەموو شىتىك تاق بکەنەوە، چى باشە دەستى پۇھ بگەن، 22 له

5 خوشكان، برايان، سەبارەت بە كات و بەروار پېویست ھەموو جۇزە خرآپەيەك دوور بکەنەوە. 23 خوداي ئاشتى نا كات بۇتان بۇوسىن، 2 چۈنكە خۇتان باش دەزانىن، ھاتنى رۇزى يەزدان وەك ھاتنى دز وايە لە شەھەدە. 3 كاتىك خەللىكى و جەستەتان له كاتى ھاتنەوەي عىسائى مەسيحى خاوهن دەلىن: «ئاشتى و ئاسايشە»، دەستىھەجى مردن دىئته سەريان، شکۇماندا بىن گەلدى پارىزىن. 24 ئەو خودايى بانگان دەكت، دلسوزە و بەلئىنى خۆزى دەباتە سەر، 25 خوشكان و برايانم، وەك ڑانى ئىنى سكىپ لە ناوه خىتدا دىت و ناشتوان دەربازيان بىت. 4 بەلام ىشۇ خوشكان، برايان، له تارىكىدا بىن تاكى ئەو نویزمان بۆ بکەن. 26 بە ماچى پىرۇز سلاو لە ھەموو گەل رۇزە وەك دەلناكاو بىتە سەرتان، 5 چۈنكە ھەمووتان رۇلەي چەم ئەنم نامەيە بۆ ھەموو باوهەداران بخۇتنى بەتەن. 28 با نىعەتى ھەنەوە كە دەلناكاو بىتە سەرتان، 6 كەواتە عىسائى مەسيحى خاوهن شکۇمان لەگەلتان بىت.

ورىابىن، 7 چۈنكە ئەوانەي دەخەون بە شەو دەخۇن و ئەوانەي سەرخۇش دەبن بە شەو سەرخۇش دەن. 8 بەلام ئېھى رۇلەي رۇز باورىا بىن و زىزى باوهەر و خۇشە وىسى لە بەر بکەن و ھىوابى پىزگارى وەك كلاۋى ئاسىن لە سەر بکەن، 9 چۈنكە خودا ئېھى بۆ توپرەن دەستىشان نەكەددووه، بەلکو بە دەستەپەتلىق پىزگارى لە پىنگى عىسائى مەسيحى خاوهن شکۇمانەوە، 10 ئەوهى لە پىنتاوى ئېھىدا مەد، تاكو ئەگر بە خەبەر بىن ياخود نوستۇو، لە گەل ئەو بىن. 11 لە بەر ئەوهى يەكتىرى ھانبەن و يەكتىرى بىناد بىن، وەك دەيگەن. 12 ئىتەر خوشكان و برايان، داواتانلى دەكەن بىزى ئەوانە بگەن كە لە تىوتاندا زەھەت دەكىش و بە يەكىون لە گەل مەسيحى بالا دەستدا سەرپەرشتى و ئامۇزگارىتان دەكەن، 13 لە بەر كارەكانيان ئەويپەرى پىزى و خۇشە وىستىيان بۆ دەپىن، بە ئاشتى لە گەل يەكتىرى بىن. 14 ئەمى خوشكان و برايان، لېتانا دەپارىيەنەوە كە سەرزەنشتى تەمبەلە كان بکەن، وەرە ترسىتكە كان بەر زەنەوە، يارمەتى لاوازە كان بەدەن و لە گەل ھەمووان پىشودىر ئىن. 15 ئاگادارىن پاداشتى خرآپە بە خرآپە مەدەنەوە، بەلکو ھەميسە ھەول بەدەن بۆ يەكتىرى و بۆ خەللىكى

که و تینه وه، به چاو نه ک به دل، زور شهیدا و پهروشی بینیتان **4** له کوتایدا خوشکان، برایان، ئیمه قیرمان گردون که بوبن. 18 ویستمان بینه لاتان، له راستیدا خوم وک پوئس ده بیت چون بژن تاکو خودا پرازی بکن، وک ئاواش چهند جاریک هولم دا، بهلام شهیان پری لیگرین. 19 هیوا و ده زن، ئیتر داواتان لی ده کین و لیتان ده پارینه وه به ناوی خوشی و تاجی شاناز عمان له بردتم عیسای خاوهن شکومان عیسای خاوهن شکوه تاکو زیاتر خوتان ته رخان بکن، چییه له کاتی هاتنید؟! ئایا شو نین؟ 20 شو هه شکو و خوشیمان. 2 چونکه دهزان ئه و پراسپارادانه چی بون که به ده سه لاتی **3** بؤیه، کاتیک به رگهی دوری شو همان نه گرت، به باشان عیسای بالادهست پیاندان. 3 خواتی خودا ئه وهیه که زانی به ته نهار له ئه سینا بینینه وه. 2 تیوساوسن نارد که برا و پیروزکارا بن، واتا واز له داوینیسی بینن 4 هه ریه کدان فیری ها و کارمانه بؤ خودا له مزگینی مسیحدا، بؤ ئوه وی باورپران ڭویه بیت که چون چهسته خوی پاک و پیروز پارپریت، به هیز بکات و هاتنان بادات، 3 تاکولام ناخوشیانه دا کەس 5 نه ک به تاره زووی هه و مسیبازی وک ئو نه ته وانی خودا نهه زیت. خوتان دهزان که بؤ ئەم دیاری کراوین. 4 له ناناسن؛ 6 هه رو ها لم باره و کەس بؤ مه رامی خوی سوود له توو شی چه وسانه وه ده بین، وک دهزان پروویدا. 5 لمبر ئوه نه کهن، چونکه يه زدان تولهی هه مو و ئه مانه ده کاتنه وه، وک منیش کاتیک به رگهی نه گرت، تیوساوسن نارد بؤ ئوه وی دوختی پیشتر پیان گوتون و ئاگادارمان گردونه ته وه. 7 خودا باوه رپتان بزانم، نه وک تاقیک دروهه تاقی کردنیه و وره نجحان بانگی نه گردوبون بؤ گلاوی، به لکو بانگی گردوبون تاکو به به فیرپوچیت. 6 بهلام ئیستا تیوساوسن لالای شو هه وه هاتن و بؤ پاک و پیروزی بژن. 8 کدو ته ئوهی ئەم فیرکردن رهت لامان، مزدھی باوه رخوشەویسی شویه پیدان، هه رو ها بکاتنده، مرۇف رهت نا کاتن و بەلکو خودا رهت ده کاتنده، چون هر ددم به چا که یادمان ده کن و پهروشی بینینمان، که بروحی پیروزی خوی پیدان. 9 ده باره خوشەویسی هه رو وک چون ئیمه ش به پهروشین بؤ بینینی شو. 7 لمبر برایان، پیوست نا کات بوتان بوسن، چونکه خوتان له خودا وه ئه وه خوشکان و برایان، له کاتی ته نگانه و چه وسانه وه ماندا، قیربون يەكتريان خوشبوی. 10 له راستیدا، هه مو خوشک و باوه رپتان هاندەریتکی گدورو بو بۆمان، 8 چونکه شو به هۆری برایان تان له ته اوی مه گۈنیا خوشدە ویت. لەگەل ئوه شدا يەکبۈنلەن لەگەل مەسیحی بالاده ستدا چەسپاون، ئیستا ئیمه ش ئەی خوشک و برایان، تکاتان لی ده کین کە زیاتر و زیاتر به راستی ده زن. 9 نازانین به چ شیوه یه ک سوپاسی خودا بهم شیوه یه بن. 11 با ئاماچى شو به پېرکەن دیتەتیکی ئارام و بکەن لمبر ئەو هه مو دلخوشییه لە بردەم خودامان بە عیو هینم بیت. سەرتان له کاری خوتاندا بیت و بە دەستی خوتان هەمانه. 10 شەو و پروز گەرمەت دەپارینه وه، تاکو باتانیین و کار بکەن، وک ڈامانسپاردون، 12 تاکو به لیو شاوهی دەمکەن موكورپی باوه رپتان دابن بکەن. 11 با خودای باوچان و بېش لەگەل ئوهانە دەره و پېرىستیان بە کەس نه بیت. عیسای پهروهەر دا کارمان پىگای هاتنان بؤ لاتان ئاسان بکات، 13 خوشکان، برایان، نامانه ویت سەبارەت بە نوستوان بى ئاگا 12 هه رو وکا داوا کارین عیسای خاوهن شکر خوشەویستیان بن، تاکو وک ئوهانە دیكە خەمبار نەبن کە هیوايان نیيە، بؤ یه کتى و هەمو خەلکى دیكە زیاد و سەرپریز بکات، 14 لمبر ئوه وی باوه رپمان بە وه هەیه کە عیسا مرد و هەستایه وه، بە ئەندازە خوشەویستی ئیمه بوتان. 13 با عیسای خاوهن بە هەمان شیوه باوه رپشمان بە وه هەیه کە خودا ئەو باوه رپدارانە شکومان دلتان بە هیز بکات تاوه کو له کاتی گەران وهی دەبات ک بە يەکبۈن لەگەل عیسادا نوستون. هەمو گەل په پیروزە کەی، لە بردەم خودای باوچان بى گەلی 15 ئیمه ش به گویزە دیقیرکەن مسیح ئەممەتان پى را دەگەن، لە پیروزیدا بن. ئیمه زیندوو کە ماوین هەتا هاتنە وی مەسیحی خاوهن شکر خوی بە دەنگی بەرز فەرمان دەداد، بە دەنگی سەرۆکی

یه کەم سالۇنىكى

1

دەدوين، ئەمەش بۇ بەدەستەپىتىنى رەزامەندى خەلک نىيە،

بەلگۇ رەزامەندى خودا، كە دىلان تاقى دەكتەوه. 5 خودا

لە پېلس و سىلا و تېۋاساوسەوە، بۇ كلىساى سالۇنىكىيەكان شايىھەت، نە زمانلۇسىتان بۇ دەكتىن و نە لەبەر چاچقۇتكىيە، كە لەگەن خوداى باوک و عىسای مەسيحى خاونەن شىكودا وەك دەزانىن، 6 چاوهپۇانى ستايىش و پىداھەلدانى خەلک بۇونەتە يەك: با نىعەمت و تاشىتىان لەگەن بىت. 2 ھەممو نەبۈون، نە لە ئىۋە و نە لە كەسانى دىكىش. وەك نىزەدراوانى كات لە پىتىاوى هەرىيە كىيڭىندا سپاپى خودا دەكتىن و بىن مەسيح دەماتىتوانى بارگۇانى بىن لەسرەرتان، 7 بەلام نەرمۇنیان بېانەوە لە نىزەكەمان يادتاتن دەكتىن، 3 بەردەوام لەبەر دەم خوداى باوچاندا ئەو كارانەتان بەبىر دەھىتىنەوە كە بەرھەمى باوھەتنە، دەرەنچەتەن كە لە خۆشەپىتىيەوە و مزگىنلى خودا بەلگۇ خۇشمەن لە گەلتاندا بەش بىكەن، چونكە ئەو دانبەخۇدا گەرتەشتان كە سەرچاوه دەگۈزىت لە ھىواتان بە ئىۋە لەلائى ئېھ زور ئازىز بۇون. 9 خوشكان و بىرایان، دلىيام عىسای مەسيحى خاونەن شىكومان. 4 ئەى خوشكان و بىرایان، رەنچ و ماندووبۇونى ئەقەتان لە يادە، شەو و بۇزۇ كارمان دەرەنچەپەستانى خودا، دەزانىن كە خودا ئىۋە هەلۈزۈرددوو، 5 چونكە تەنھا بە قىسە پەيامى ئىنجىلمان بۇ نەھىتىان، بەلگۇ بە هېز و بە رۇحى پېرۇز و بە دلىيام تەواوهەوە، وەك دەزانىن لە پېتىاوى ئىۋە لەتىوانىدا چ جۈزە كىسيك بۇون. 6 ئىۋەش لاسايى ئېھ و مەسيحى خاونەن شىكۈزان كەدەوە، لە تەنگانىيەكى گەورەدا بە خۇشى رۇحى پېرۇز پېشوازىتىان لە پەيامە كە كەد، تاڭو بۇونە ئەمە كەدەوە باوهەرداران لە مەكىۋىنا ئەخايىا، 7 ئەنچەپەست خودامان بۇ را گىياندىن. 10 ئىۋە خوداش شايىتەن كە دەپىتىپەرىيە باوهەرداردا چۈن بە پېرۇزى و پاستورىسى و بىن گەلەي رەفتارمان كەدەوە. 11 ھەرەوەك دەزانىن كە ئېھ لە گەلەن ھەرىيەك لە ئىۋە و كەباوچىك ھەلسۆكەمەن كەد، وەك چۈن باوچىك لە گەن مندالەكەنى خۇيدا ھەلسۆكەمەن كەد، دەكتات، 12 ھەنمان دەدان و ورەمان بەرز دەگەنەوە و لېتىان دەپارايىھە، بە شىۋىيەك بېزىن شايىلى خودا بىت، ئەوەي بۇ نەك تەنھا لە مەكىۋىنا ئەخايىا، بەلگۇ نابانگى باوهەرپاتان بە شاشىن و شىكۈز خۆزى بانگان دەكتات. 13 لەبەر ئەمە بىن خودا لە ھەممو شويىنگىدا بىلەو بۇوەتەوە، لەبەر ئەمە پېشوازىت ناكات هېچ شىيىك بلىيەن، 9 چونكە خۇيان باسمان دەكت كە كەپىشوازىتىان لە ئېھ چۈن بۇوە و چۈن لە تېپەرسىتىيە و كەپاۋەنەتەوە بۇ لائى خودا، تاڭو خودا زىندىوو و راست پېرسەن و 10 چاوهپۇنى كۈرە كەپىن لە ئاسمان، ئەوەي لەتىيو مردووان ھەلىستاندەوە، مەبەست لە عىسایە، كە لە ئەوانەي كە لە گەل عىسای مەسيحىدا بۇونەتە يەك، چونكە توپرەپى داهاتووى خودا دەريازمان دەكتات.

2

ئەى خوشكان و بىرایان، خۆتەن دەزانىن ھەنمان بۇ كىشا كە باوهەرداران يەھودىيا بە دەستى جولە كە كان كىشىيان، لاتان بى سوود نەبۇو، 2 بەلگۇ وەك دەزانىن پېشتر لە فىلىپى 15 ئەوانەي عىسای خاونەن شىكۇ و پېغەمبەرانىيان كوشت و تازارمان چىزىت و سوو كاپەتىان پى كرائ، بەلام بە پېشىوانى خودا ئېھىيان چەسەنەدەوە، خودا رازى ناكەن و لە دىرى ھەممو سەرەپاي دىزايەتىيەكى زور، ئازابانە باسى مزگىنلى خودامان بۇ خەللىك، 16 ۋىنگامان لى دەگۈن لەمۇسى بۇ نەتەوە كەن بە دۈيىن كەدەن. 3 مەبەستى ئېھ لە ھانداتان چەواشە كەدەن و بەرلائى و تاڭو بىرزگارىن، بەمەش كاسەي گوناھە كائىيان سەرپىز دەكتەن. خەلەتەندىن نىيە، 4 بەلگۇ ھەرەوەك چۈن لەلائىن خودا بەلام لە كۆتۈپىدا توپرەپى خودا ھاتووەتە سەرپارىان. 17 بەلام پەسەند كۈاين كە مەتمانەي مزگىنیمان بىرىتى، بە ھەمان شىۋە ئەى خوشكان و بىرایان، ئېھ كە بۇ ماۋەيەكى كورت لېتىان دوور

12 بُويه، گیوه که گهلى پیروز و خوشه ويست و هلهبزیر دراوي بُو بکاته وه بُو په يامه که، بُو ئه وهی نهانی مهسيح را بگهيه نين، خودان، ميهره باني و نيانی و پيغيزى دلهنرى و ئارامگرن هر لابه رئه مهش گيرام. 4 هه رووهها نويز بکهن بُو ئه وهی لدبه ر بکدن، 13 به رگى يه كترى بگرن، ئه گدرى يه كيك سكلاي و هك پپريسته به ropyونى په يامه که را بگهيه نم. 5 به دانايى له گل لسىه ر يه كيك هه بيو، گه ردنى يه كترى ئازاد بکهن، و هك ئهوانه يى ده رده وه رفقار بکهن، كات بقورن وه. 6 با قسه تان مهسيحي بالاده ست لياتخ خوشبوو، گیوه ش لينان خوشبن. هه ردەم پپريست له نيعمهت، به خوى سويز كراييتس، تا كوك 14 له سه رووي هه مووه ئه ماشه شه و خوشه ويستى لدبه ر بکدن، بزان چۈن پپريسته وللامى هه ر كسيك بدهنه وه. 7 ئېغىن كوس كه له يه كيتىيەكى ته اوادا هه موويان ده سىتىته وه. 15 با ئاشتى هه مووه هه والىكى متنان دهداتى، برايەكى خوشه ويست و مهسيح حوكى دلتان بكتا، چونكە وھ كوندamanى جه ستييەك خزمەتكارنىڭ دلسۇز و هاوكارى ئېمەيە له خزمەتكەن دىمىسى بُو ئاشتى بانگىگران، هەرووهها سوپاسگۇزارى بن. 16 با پەيامى بالاده ستدا، 8 به تايىھتى بُو ئەمە ناردمە لاتان كه هه والى مهسيح به دەولەمەندى له گیوهدا نىيشتەجى يېت، بەھې بېرى ئېمە بزان و ورەتان بەرز بکاته وه. 9 ئەمە له گل ئۆنسىمۇسى دانايى يه كترى قىر بکەن و ئاگادار بکنه وھ، بە زەبور و سرورد براي خوشه ويست و دلسۇز، ئەمە لە خۇتانە، هه والى هه مووه و گۈراني روحى بە سوپاسگۇزارى له دلتاندا گۈراني بُو خودا شىتىكى ئېرەتان دەدەن. 10 ئەرىستار خوشى هاۋپىنى بەندىيەتىم بلىن. 17 هەر شىتكى دەلین و دەيگەن، هه مووي بە ناوى سلاواتان لىدەكتا، مەرقۇسى ئامۇزى بەنابايسىش، دەربارەي عيساى خاوهن شىكۈوه بېكەن، لە پىنگى عيساواھ سوپاسى ئەمە راسپارداھ تان و هەركۈتووه. ئەگەر هاتە لاتان پىشاۋازى لى خوداي باوک بکەن. 18 ئەمە ژنه كان، ملکەچى مېزدەكتان بکەن. 11 هەرووهها عيسا كە بە يوستوس ناودە بىردىت، ئۇيىش بىن، و هك لە شوينكە توپى مهسيح دەوه شىتە وھ. 19 ئەمە سلاوى بۆتەن هەيدە، تەنە ئامانە له تۈن ئەنامنەن بۆ ئاشتىنى مېزدەكتان، ژنه كاتان خوشبوى، لە گەلەن رەق مەبن. 20 ئەمە خودا له جولە كەكتان، ئەوانەي بۇونە هاندەرم. 12 ئەپە فراسى مەنداان، لە هه مووه شىتكىدا گۈزىيەلى دايىك و باوگان بىن، بەندەي عيساى مهسيح، ئەويش لە خۇتانە سلاواتان لىدەكتا، چونكە ئەمە جىيەكى پەزامەندى مهسيحي خاوهن شىكۈي. هەردەم لە نويزكە كەندا لە پىناوتاندا تىلە كوشىت، تا كوك لە 21 ئەمە باوکە كان، مەندا ئەكتان توپورە مەكەن، تەوهەك نائومىد تەواویدا بچەسپىن و تەواو دلتىا بن لە هه مووه خواستى خودا، بىن. 22 ئەمە كوييلەكان، لە هه مووه شىتكىدا گۈزىيەلى گورەكەن 13 شايەتى بُو دەدەم كە زۇر ماندوو دەيىت بۇ ئىمە و ئەوانەي دەكەن بُو ئەمە لىتىن راىزى بن بەلکو دلسۇزانە، چونكە گیوه خوشه ويست و دىعاس سلاواتان لىدەكتەن. 15 سلاوات بکەن لە لە مهسيحي گورە كەتەن دەترسن. 23 هەر جىيەك دەكەن، خوشكان و برايانى لاودىكىيان و هېرپاپلىسەن. 14 لۇقاى بېلىشكى دەكەن بُو ئەمە لىتىن راىزى بن بەلکو دلسۇزانە، چونكە گیوه خوشه ويست و دىعاس سلاواتان لىدەكتەن. 15 سلاوات بکەن لە بە دلى پەكتەن، و هك بُو مهسيح يېت، نەك بُو خەللىكى، 24 بزان مالە كەيەتى. 16 كاتىك ئەم نامە يەتان بُو خۇتىرايە وھ، وابكەن لە لە لايدەن مهسيجه وھ پاداشتى ميرات و ورده گەن، چونكە خزمەتى كلىساى لادىكىيە كائىش بخۇتىريتە وھ، ئەمە هى لادىكىيە كائىش مهسيحي خاوهن شىكۇ دەكەن. 25 بەلام ئەمە كارى خراپ ئىمە بچۈن ئەنەن وھ، 17 بە ئەرخىپۆس بلىن: «سەيرى ئەمە خزمەتە بكتا سزاي خراپەي خۇرى ورده گېيت، خودا لايەنگىتى بکە كە لە مهسيحي بالاده ستە وھ ورتكۈتروھ، تا كوك تەواوى بکىت». 18 من پۆلسەم، ئەم سلاوات دەستخەتى خۆمە، يادى ناكات.

4 ئەمە گورەكان، لە گل كوييلەكان بە دادپەرورى و كۆتكام بکەن، نيعمهت لە دلتان يېت.

يەكسانى هەلسوكوت بکەن، چونكە دەزانتى گیوه ش گورەتان هەيدە ئەتسامان. 2 پەيوه سەت بىن بە نويزگەندە وھ، بە سوپاسە وھ ئېشىكى لى بگرن. 3 بُو ئېچىش نويز بکەن كە خودا دەرگا يەكان

2 تاکو ورهیان به رزیتته و له خوشه ویستیدا یه کبگن بُو بکن. هه و جوهره که سانه زور به وردی باسی هه و شتاهه ده کهن ته و په ری دهوله مهندی له تیگلیشنی تهواو، تاکو نینی خودا که بینیوانه، له خوایانه، له خوایانه بون بهو بیرونکه پوچه دنیایانه که بناسین، واتا مهسیح، 3 که له ئهودا هه مو گنجینه که دانای و له میشکاندایه. 19 هه و جوهره که سانه دهست به مهسیحه وه زانیاری شاردراوه ته وه، 4 هه ده لیم تاکو کس به قسمی ناگن، ئوهی که سه ری تهواوی چهسته وه و بهه ویه وه هه مو و لوس چه واهشان نه کات. 5 هه رچه نده به جهسته له لاتان نیم، جهسته که هیز ورده گریت، له رینگی جومگه و بهسته رکانه وه به لام به روح له گه لاتانم، دلشادم کاتیک پیکی و چه سپاوی به یه کتر به استراوه ته وه، به و شیوه یه که خودا ده بیه ویت باوه ریتان به مهسیح ده بیم. 6 ئیتر هه روکه کچون عیسای گدش ده کات. 20 له کاتیکا ئیوه سه بارهت به بنه ما کافی مهسیحه تان به پروه رگاری خوتان ورگرتووه، به یه کبون جیهان له گه مهسیدا مردن، ئیتر پیچی وه که ئوهی له له گه ئه و به رده وام بن له زیان، 7 له ئهودا ره گه دابکوتن جیهاندا بین، ملکه چی ئم ئه رکانه ده بن: 21 «مهیگرا تامی و خوتان بینیاد بینیز. وه ک فیربون چه سپاون له باوه ردا، مه که! دهستی لی مهده؟» 22 ئه مانه هه مو ویان ئه رکی تایه تن هه روهها با دلخان پر له سویاسکوزاری بینت. 8 ئاگادارین به و شتاهی که له ناوده چن، تهنا چهند یاسا و فیکر دیکن که که س به فله سه فهی پوچ و هه تله له تینه دلخان نه کات، خه لک دایاون. 23 به روالهت شیوهی دانایان هه بیه، له که پشت به نه ریتی خه لک و بنه ما بنه ره تیه کافی جیهان په رستنی هه آبه ستراو و خوذه رخستن به پیغیزی و توندوتیزی ده به سیتیت، نه ک به مهسیح. 9 خودا به هه مو و پرپی خوی له جهسته، به لام ئهوانه له دامر کاندنه وهی هه و سه کافی جهسته مهسیدا نیشته جیهی، 10 ئیوه ش به یه کبون له گه کاریگه ریان نیه.

3 له به رئوهی ئیوه له گه مهسیدا هه سیز انه وه، و ده سه لاتیکه. 11 هه روهها به یه کبوبتاتن له گه مهسیدا که اوته بُو ئه و شتاهی سه روهه کوشش بکن، لهوی مهسیح له ئیوه خه ته نهیه ک کراون که به دهستی مرؤف ناکریت. پیشتر ته اوی سروشنه گوناھباره که تان له لایهن جهسته وه بر توهده بدره، به لام کاتیک ئیوه له لایهن مهسیده وه خه ته کران، سروشته گوناھباره که داما لارا. 12 له کافی له تاوه له لکیشاناتن له گه ئهودا نیژران، له گه ئه دیش هه سیز انه وه بهه ویی شکومه ندیدا درده کون. 5 که اوته ئاره زووه دنیایه کاتان باوه ریتان به توانای خودا، که له تیو مردووان هه لیستانده وه. بمنین: داو نیپسی، گلاوه، هه و سیازی، ئاره زووه خراب، 13 ئیوه ش که بهه وی گونا و خه ته نه کدنی جهسته تان چاوبر سیتی که جو ریکه له بتپه رستی، 6 چونکه بهه ویانه وه مردبوون، خودا له گه مهسیدا زیندووی کردنده وه. له هه مو تووره بی خودا دیته سه ریاخیبووان. 7 ئیوه ش جاران ئاوا گوناھه کافان خوشبوو. 14 هه و توماره یاساییه سپریه وه که هه لسوکه و سان ده گرد، کاتیک تیاندا ده زیان. 8 به لام ئیستا ئیمه پی گوناھبار بیوون و له دژمان بوب، هه لیکرت و به هه مو و ئهوانه فرییده: هه لپوون، تووره بی، قین، بوختان، خاچه وه بزمار کوتی کرد. 15 سه روکه کان و ده سه لاتدارانی قسمی ناشیزین له زارتان. 9 له گه یه کتری درو مه کدن، چونکه چه ککرد و به ئاشکرا کردنیه پهند و له خاچدا به سه ریاندا زالیبوو. 16 بُویه با کس له خواردن و خواردننه وه یان له بارهی جه زن یان ئاهه نگی ده سیپیکی مانگ یان شه مه حوکمان به ناسیفی نوی بوده ته وه. 11 له ویدا جوله که و تاجوله که نیه، نه دات. 17 ئه مانه سیبیه ری داهاتون، به لام راستیه که له خه ته نه کراو و خه ته نه کراو، به ره بی و سکیسی، کویله و مه سیحدایه. 18 مه هیلین ئهوانه که حه ز ده کدن خویان به ئازاد نیه، به لکو مهسیح هه مو و شتیکه و له هه مو واندایه. درو نزم بکنه وه و فریشته کان په رستن له خه لاته که بیهه شتان

و له سەر زەھى، پېنزاو و نەپېنزاو، تەخت يان دەسەلات،

سەرۇكایتى يان حوكومرانى، ھەمۇسى لە پىنگى ئەۋەھە و بۇ

له پۇلسەوه كە به خواتى خودا بىزىدراوى عىسای ئەۋەھە بەپېنزاو، 17 ئەو پىش ھەمۇ شىئىك و ھەمۇ شىئىكىش بەو يەكىگىرتووه، 18 ئەو سەرى جەستەيە كە كلىسايە، ئەو سەرەتايە و توبەرهى تىيىمى دۇوانە، تاكولە سەرروو ھەمۇ شىئىكەدە بىت، 19 چونكە خودا خۇشحال بۇو بە ھەمۇ پېنى خۇزى لە مەسيحدا نىشتەجى بىت، 20 لە پىنگى ئەۋەھە و ھەمۇ سوپاسى خودا، باوکى عىسای مەسيحى خاودەن شىئىك لە گەل خۇيدا ئاشت باكاھە و بە خۇيى خاچە كە دەكىن، 4 چونكە ھەوالى باوھىر ئۇھەمان بە عىسای مەسيح ئاشتى بىنتەوە، ئەگەر لە سەر زەھى بىت يان لە ئامان، 21 ئۇھە پىنگىلەشت لە گەل ئەو خۇشەویستىيە بۇ ھەمۇ گەل پىرۇزى پېشىر لە خودا ھەتائە، 5 ئەو باوھىر و خۇشەویستىيە دەرئەنجامى ئەو ھىوايى كە لە ئاماندا بۇتان دازراوە، ئەۋەھە پېشىر لە پەيامى مەسيح ئاشتى كەنەنە، تاكولە بەرەھىم بە پىرۇزى و بىن لە كە راستى ئېنجىل يېستان، 6 كە گەيشتە لاتان، وەك ھەمۇ و بىن كەمۈكۈرى پېشىكەشتن بىكەت، 23 ئەگەر بەرەھە وام بن جىيان، ئەم ئېنجىلە بەرھە مدارە و لەتىواناندا زىياد دەكەت، لە سەر ئەو باوھىر و دامەزراو و چەسپاوبىن، لاندەن لە ھىۋا ئەو رۇزەھە ئەنمەتلىقى خوداتان بىست و ناسىستان، 7 وەك لە ئەپەفراسى ھاواكارى خۇشەویستمان قىرىپۇن، ئەن ئەن ئەپەفراسى ھاواكارى خۇشەویستمان قىرىپۇن، كە لە پېتاوتاندا خزمەتكارىنىڭ دلسوزە بۇ مەسيح و 8 باسى خۇشەویستى ئۇھە كەدەل لە رۇھى پىرۇزدا، 9 لە بەر ئەم ھۆيە ئېھىش لەو رۇزەھە ئەپەفراسى ھاواكارى خۇشەویستمان، بىن وەستان لە پېتاۋى ئۇھە نوڭ ئەن ئەپەفراسى ھاواكارى خۇشەویستمان، بىن وەستان لە پېتاۋى ئۇھە نوڭ دەكىن، داوا لە خودا دەكىن كە پىنگى ھەمۇ دانايى كلىسا بېيى ئەو ئەنەر كە كەللاين خودا و بېم سېپىدراؤە، و تىگەشىتىكى رۇھىبىه و پېن لە زايىنى خواتى ئەو، 10 بۇ تاواھى تەواوى پېيامەكى خوداتان پىن رابگەنە ئەن، 26 واتا ئەو نەپېننىيە سەرددە ماٗتىكى زۇر و نەدە دەلدايى نەھە شارداراوە بۇو، ئىستا بۇ گەل پىرۇزى خودا ئاشكرا كەن، (aiion g165)

ئەۋەھە بە شىۋىيەك بىزىن كە شىاوايى مەسيحى خاودەن شىكۇ بىت و بە تەھاوايى جىنگى رەزامەندى ئەو بىت، لە ھەمۇ

چا كەكارىيەك بەرھە مدار بىن و لە ناسىيەن خودا گەشە بىكەن، 27 پلانى خودا ئەۋەھە كە دەولەمەندى شىكۇ نەپېننىيە كە بۇ

با مەسيح بەگۈزىرە تواناي شىكۇ خۇي بە ھەمۇ ھېزىكى گەلى خودا لەتىو نەتەوە كاندا ئاشكرا بىكەت، نەپېننىيە كەش ئەۋەھە

بەھېزىتان بىكەت، كە مەسيح لەناوتاندايە، ئەمەش ھىۋاى شىكەدارىيە، 28 ئېھ ئەو

بە خۇشىيە و 12 سوپاسى خوداي باوک بىكەن ئەۋەھە كە

رايادە كەنەن، ھەمۇ كەسىك ئاڭدار دەكىنەوە و بەپەرەي

دايائىيە و قىريان دەكىن، بۇ ئەۋەھە بتوانىن ھەر يەكىكان وەك

خۇي لە پاشايىتى رۇونا كىدا، 13 خوداي باوک ئەۋەھە لە

كەسىكى پېگىشتو بە يەكىبون لە گەل مەسيحدا بەرەھە بەرەھە

دەسەلاتى تارىكى دەربازى كەدىن و ئېھى بۇ شانشىنى كورە خۇدا، 29 بۇ ئەمدەش ماندوو دەبم و تىتە كۆشم، بەگۈزىرە

كارەكى كە بەھېزەوە لە مندا كار دەكەت،

كەدرىيەوە، واتا لىخۇشبوونى گوناھمان وەرگەت، 15 كورە كە

و ئېھى خوداي نەپېنزاوە، توبەرەيە و لە سەرروو ھەمۇ دەمەوى بىنلىنىڭ چەباتىك دەكەم بۇ ئەۋەھە و ئەۋەھە لە

بەھېزىوانە، 16 چونكە بەو ھەمۇ شىئىك بەھېزىزا لە ئامان شارى لا دىكىيان و ھەمۇ ئەۋانەي رۇو بەپەرەيەن ئەپىشە،

خوش ده کات. 19 خودای من هه ممو پندا اویستییه کاتنان داین ده کات به یخی دهوله مهندی ئەو شکریهی لە عیسای مه سیحدا ھەیەتى. 20 ئیستاش شکر مهندى بۇ خودای باوچان ھەتاھەتايە.

ئامىن، 21 بە ناوى عیسای مه سیح سلاّلە لە هەممو گەلی خودا بىكەن. ئەو خوشك و برايانەي لە گەملان سلاۋتان لېدەكەن. 22 هەممو گەل خودا كە لېزەن سلاۋتان لېدەكەن، بە تايىھى ئەوانەي لە خانە وادەي قېیسەرن. 23 با نىعەتى عیسای مەسيحي خاوهن شىڭ لە گەل رۆختان بىت.

که له گل مه سیحدا بیو بیته یه ک هه زمارد بکریم، نه ک به ئهی هاوپری دلسوزم، داوات لی ده کم یارمه تبیان بدھیت، پراستوروسی خوم که له شه ریعه ته ویدیه، به لکو له رینگی چونکه هردوویکان له را گیاندنی پهیامی ئینجیلدا شابه شانی باوه رهه به مه سیح، ئه و پراستوروستیه که له خوداوهه و من تیکوشانو، له گل کلیمنتس و هاوکارانی دیکم که پشت به باوه ر دهیه سیتیت، 10 ئاماچم ئه ویه مه سیح باسم و ناویان له په پتووکی ژیانه، 4 هه میشه به عیسای خاوهن شکو هیزی هه ستانه وه کدی زانم و هاوهشی تازاری بم، وہ ک ئه و م دلشاد بن، دیسان ده یلیمه وه، دلشاد بن! 5 با هه مو خدک به له مردنی، 11 تاوه کو بگمده هه ستانه وه تیو مردووان، 12 من رو و خوشیتان بزانیت، هاتنه وهی عیسای خاوهن شکو نزیکه، ئالئم پیشوه خت هه مو و ئه مه بده دسته تناوه یان گیشتوومه ته 6 نیگران مه بن، به لکو باله هه مو شتیکدا داوا کاریتان به ئاماچم، به لکو کوشش ده کدم ئه و بده دسته پیشم که عیسای نویز و پارانه وه و سوپاسگوزاریه وه له لای خودا زانرو بیت، مه سیح له پیانویدا منی بده دسته تناوه، 13 خوشکان، برایان، من 7 ئاشتی خوداش، ئه وهی بهزتره له هه مو تیگه شتیک، دل وا دانیم ک بده ستم هیناوه، به لام تهناهیه ک شت ده کدم؛ و بیراتان بیه کبوونتان له گل عیسای مه سیحدا ده پاریزیت، رابردو و لمیر ده کم و به ره و داهلوو بدو پهه ری کوششوه 8 له کوتایدا خوشکان و برایان، بیر له هه مو ئه و شتانه بکنه وه هه نگاو دهیم، 14 به ره و ئاماچم تیده کوشش تاکره و خه لاته که راست و پریزدارن، دادپرورد و پاکن، خوشویست و بده دسته پیشم که خودا له رینگی عیسای مه سیحه وه با نگهیشی ناوبانگ باش، ره وشت بهز و شیانی ستایشن، 9 چی له کردووم بز نامسان، 15 با هه مو ئه وانه مان که له پرووی مندا قبریون و وره تانگر و بیستان و بینیان، ئه وه جیه جی روحیه وه پنگه شتووین، ئاوا بیر بکنه وه، ئه گدر بیراتان له بکن، خودای ئاشتیش له گل تان ده بیت، 10 زور دلشاد شتیک جیاوازش کرده وه، خودا ئمه شتان بز تاشکرا ده کات، بوم به مه سیحی خاوهن شکو، که ئیستا دیسان بایه خم 16 با دهست به ووه بگرین ک بده ستمان هیناوه، 17 ئهی پنده دهن، به دلیایه وه پیشتریش بایه خختان پیم ده دا، به لام خوشک و برایانم، پنکوو لاسایی من بکنه وه و پروانه ده رفته ئه و تان نه بیو که ده بیخه دن، 11 من ئه مه ئالئم لدبر ئه وانه ئاوا ده زین، به گویزه ئه شعوویه ئی چیه پیان دان، ئه وهی پیویست به یارمه تیه، چونکه قبریووم له هه در دخیکدا 18 زورم پنی گوتون، ئیستاش به گریانه وه دلیم، زور که س به بم خویزیو بم، 12 ده زانم هه بونی چیه و ده زانم هه بونیش شیوه وه ک ده زین، دوزمنی خاچ مه سیحن، 19 ئه وانه کوتایان چیه، له هه شتیک و له هه مو شتیکدا فیرقی نیشی ئه وه لدانو چوونه، خودایان سکیانه و شانا زی به شرمه زاری بونانه وه بوم له هه بونی و نه بونیدا ئاسووده بم، 13 ده تانم هه مو ده کدن، بیر له شتی دنیایی ده کنه وه، 20 به لام ئیه هاولاتی ئه م شتانه له رینگی مه سیحه وه بکم، ئه وهی به هیزم ده کات، ئاسمانین، به پهروشوه چاوه ری ده که دن بزگارکر له اوی 14 له گل ئه وه شدا چاگان کرد که به شداری ته نگانه تان بیته وه، عیسای مه سیحی خاوهن شکو، 21 ئه وهی جه سته کردم، 15 ئهی فیلیپیه کان، ئیوه ش ده زان، له سه ره تای که سامان بو ویهی له شی شکو داری خوی ده گوریت، بلا و کرده وهی پهیای ئینجیل له تیو یوه، کاتیک له مه کوئیا بگویزه و کارکدنی هیزی خوی که ده تانیت هه مو شتیک رویشتم، هیچ کلیسا یک له بابق و هرگز و پنداشدا هاوکار پیان ملکه چی خوی بکات.

4 بؤیه خوشکان و برایانم، ئهی ئه وانه خوشمده وین و پیویستم به یارمه تی بوم، 17 نک له بده رئوه هی حهم له بخشین بیت به لکو حه زم لهو به رهه مهیه که له لای خودا بؤتان تو مار که نو وسیومه، به یه کبوونتان له گل مه سیحی خاوهن شکو ده کریت، 18 ئیستا هه مو شتیک هه یه، زیاتر له پیویست، بچه سپن، 2 لئه و و دیا ده پاریمه وه و له سینتختی ده پاریمه وه و شه به یه کبوونیان له گل مه سیح هاو بیر بن، 3 به لئن تو ش

به برزه و ندی تایه‌تی خوستان مهدمن، به لکو با هر یه که تان کارو بارم چون به پریوه ده چیت، یه کسره ئه و بنیزم. 24 متمانه م به بایخ به برزه و ندی خدلکی دیکش بذات. 5 وه ک عیسای به مسیحه که خوش بهم زوانه دیم. 25 به لام به پیوستم مسیح بیر بکنه وه: 6 ئه وهی به سروشی خوی خودایه، زانی ئپه فروود بیوس بیزمه لاتان، که له گلم برا و هاکار و نهیوست یه کسانیه کهی له گل خودا بخوی بقورزینه وه، هاوسریازه، نیز دراوی گیوه و خرمه تکاری پیوستیه کافنه. 7 به لکو خوی کرده هیچ، شیوهی بندیه و درگت، وه ک 26 ئه و پهروشی دیداری هه مووتانه و دلتنهنگ بزو، چونکه مرؤث لیبات، 8 که به روحساری مروف بینا، خوی نزم هه ولی نه خوشبوونی ئه وtan بیستوه. 27 به راستی نه خوش کرده و هه تا مردن ملکچ بزو، تدانهت مردنی سر خاج. بزو، خه ریک بزو بمریت، به لام خودا به زینی پدا هاته وه، 9 له بره ئه وه خودا روز ببرزی کرده وه و ئه و ناویه داینی که نک تهناها به ئهودا، به لکو به زینی به منیشا هاته وه، بخه وهی له سه رووی هه مو ناویکه وهی، 10 تاکو به را گدیاندنی ناوی خه ففت لمدوای خه فتم نه بیت. 28 بزیه خیارتاردم، تاکو به عیسا هه مو ئه رتویه ک چوک دابدات، له تاسمان و سه رزه وی بینینه وهی دلشداد بن و منیش خه فتم کدم بیته وه. 29 که واهه و زیز زه ویش، 11 هه روهها هه مو زماتیک دان بنتیت به وهدا به وهی شادیه وه به ناوی مه سیحی خاوهن شکووه پیشوازی که عیسای مسیح خاوهن شکویه، بخ شکوی خودای باوک. لی بکن و پریز لموانه وه ک ئه و بگن، 30 چونکه له پیناوی 12 بزیه خوشویستانم، هه روه ک چون کاتیک له لاتان بروم کاری مه سیحدا رهویه بروم مه رگ ببومه و زیانی خوی هه میشه گوپرایه لی پینایه کانم بعون، ئیستاش که له لاتان نیم خسته مه ترسیه وه، تاکو ئه و خرمه ته بکات که گیوه نه تانعواني زور گرنگتره که گوپرایه لی. به ترس و له رزه وه کوشش بکن بخ منی بکن.

بوقه او کردنی رزگاریان، 13 چونکه خودا خوی له عیوه دا 3 له کوتاید، خوشکان، برایان، دلشداد بن به مه سیحی کار ده کات تاکو بتانه ویت و کار بکن بخ ره زامندی ئه وه. خاوهن شکو نووسینه وهی هه مان ئهم شنانه ماندوم ناکات، 14 هه مو شتیک بی بوله بول و شه ره قسه بکن، 15 تاکو بجی به لکو بپاراستنی گیوه، 2 ئاگداری سه گکان بن، ئاگداری که موکوری و پاک بن، مندالانی خودا لمانو نه وهی کی چهوت بدکاران و جه سته بره کان بن! 3 له بره ئه وهی ئیه به راستی و خواردا بن له کن، له تیو ئه واندا وه ک ئهستیه له گدر دووندا خه ته کراوین، که به روحی پیروز خودا ده په رستین و شانا زی ددره و شینوه، 16 کاتیک که گیوه دهست به وشهی زیانه وه به عیسای مه سیحه وه ده گکین، پشت به جه سته نابهستین. ده گرن. شیز له روزی مه سیحدا ده توام شانا زی بکم که 4 هه رجه نده منیش هوکارم ههی پشت به جه سته بجه ستم. بخووده رام نه کرد و پره نهم نه کیشاوه. 17 به لام ئه گدر برم و ئه گریه کیک و ایزایت هوکاری هه بخ وهی پشت به خوینم وه ک شه رابی پیشکشکارو به سر قوریانی و خرمه قی جه سته بجه ستم، من له پیشترم: 5 کوریهی ههشت روز باور تاندا پژیم، ئه و دلشداد و دلخوشم له گل تان. 18 جا گیوه ش بروم که خه ته کراوم، له ره گزی ئیسرائیل، تیرهی بنیامین، ئاوا دلشداد بن و له گلم دلخوش بن. 19 هیوادرام به یارمه قی عیرانی کوری عیرانی. به گوپرایه تهورات فه رسی بروم، عیسای خاوهن شکو بتوانم زوو تیوساوس بینم بخ لاتان، تاکو 6 به گوپرایه دلگرمی چه وسینه ری کلیسا بروم، به گوپرایه به زانیه هه وانه منیش دلخوش بم، 20 چونکه کسم نیه ئهم راستوروسیه که به بیچ شه ریعته، بن گلهین بروم. وه ک ئه وه به دلسوزی بایخ به کارو بارتان بذات، 21 له بره 7 به لام ئه وهی بخ من قازانه بزو، له پیناوی مه سیحدا ئه مانه به ئه وهی هه مویان به دوای به رزه و ندی خویاندا ده گپرین، زیان ده زانم. 8 له مهش زیاتر هه مو شتیک به زیان ده زانم نه ک هی عیسای مه سیح. 22 به لام گیوه ئاگداری شاره زایی له بره ببرزی به های ناسینی عیسای مه سیحی خاوهن شکو. له پیناوی ئه ودا هه مو شتیکم له دهست دا و هه مو ئه وه شنانه به خرمه ته کات، ئه ویش به هه مان شیوه له گل من خرمه قی له زبل دانا، بخ وهی مه سیح به ده ستیم و 9 وه ک کسیک من گینیدان کردووه. 23 بزیه هیوادرام هه رکه بزم روبون ببومه

18 ئیتر چی؟ به هه رحال، به روالدت بیت یان به راستی، مه سیح

راده گدیه نزیت، بهوهش دلشادم. به لی، زیارتیش دلشاد دهم،

19 چونکه ده زانم له پر نگدی پارانه وه کاتان و پشتگیری پر حی

عیسای مه سیح نهمه ده بینه هوی تازاد کرد من، 20 به په روش وه

چاوه روان و ظمینه ده اور که له هیچ شنیکدا شده مه زار نهجم،

به لکو ورم به رز بیت بئه وهی ئیستاش وه کو هه میشه مه سیح

له جه سته مدا پایه دار بیت، نگدگر به زیان بیت یان به مردن،

21 چونکه بُو من زیان مه سیحه، مر دنیش قازانخ. 22 به لام

هه مووتان دواه دکم، 5 چونکه له که م روزه وه هتا ئیستا

به شداریان له خزمتی ئینجیلدا کرد ووه. 6 له مه شدا دلیام،

خودا که له ئیوهدا ئهم ئیشه چا کهی ده سپیکردووه، هه تا

رُوزی عیسای مه سیح ته اوای ده کات. 7 کواته نهمه راسته

سه باره ت به هه مووتان ئهه هه سته هه بیت، چونکه ئیوه له

دلی مندان. نگر به کوت و زنجیره وه بِم، ياخود له کاتیکا

برگری له پهیامی ئینجیل و چه سپاندی ده کم، هه مووتان له

نیعمه ت له گدم به شدارن. 8 خودا شایه ته چه نده به په رو شم بُو

لهه مووتان به سُری عیسای مه سیح. 9 له خودا ده پاریکه وه که

شیوه یه ک بئن ک شایسته پهیامی ئینجیل مه سیح بیت، تاکو

خوش ویستیان به زانیاری و ئه و په پری تیگدیشته وه زیارت و

کاتیک بِم و بتانیم یان له لاتان نهجم و هه والتان بیستم، زانم

زیارت بکات، 10 تاکو باشترین شت جیا بکنه وه، بُو ئه وهی

که عیوه له یک روحدا چه سپاون و به یک دل تپیده کوشن له

له رُوزی مه سیح پاک و بُنی گله لی بن، 11 تاکو پرین له

پیتاوی ئه و باوه رهی که له سره بنا غای پهیامی ئینجیله، 28 به بی

به رهی په است دروستی له پر نگدی عیسای مه سیحه و بُو شکو

ئه وهی له هیچ شنیکی رکابه ره کاتان بترسن. ئه مه به لگه یه بُو

له ناو چوونیان، به لام رزگاریه بُو ئیوه، ئه مه ش له خودا ویه،

29 چونکه خودا له بره مه سیح ته نه باوه رهیان به ئه وی پی

نه به خشیون، به لکو تازار چیزیتیش له پیتاوی ئه و، 30 له بره

ئه وهی هه مان تیکوشان تان هه یه، ئه وهی له منتان بینیو و ئیستا

کراوم. 14 مه سیحی بالا ده ست به هه کوت و بهندی منه وه

له می ده بیستن.

وای له زور برهی خوشک و برایان کردووه پشت به ئه و

2 ته گریه کبوونیان له گدل مه سیح مایهی هاندان بیت،

بیهستن، تاکو بتوان بورا زه تر و به چاونه ترسیمه وه پهیامه کدی

پرگه یه نن. 15 پیگومان هنديک له بره تیزه بی و ناکوکی مز گنی

ئه گدر خوش ویستیه کهی دلنه وايتان بکات، نگدگر به رُوزی

مه سیح راده گدیه نن، به لام هه ندیکی دیکه به خواستیکی باش. پیروز هاویه بن، نگدگر به سوز و میهربان بن، 2 ئه و دلم به

16 ئه وانه لاه بره خوش ویستی مز گنی دهدن، ده زان له بره

به رگری دنم له پهیامی ئینجیل خراومه ته زیندان. 17 ئه وانه هیچ شنیک به

دیکه که له خوچه رستیه وه مه سیح راده گدیه نن، دل سوز بن، خوچه رستی و لوتو بره زیبیه وه مه کدن، به لکو به شیوه یه ک پیغیز

مه زنده ده کدن به کوت و زنجیره که حالم ناخوشت ده کدن. بن که بهرام بره که تان له خوتان به باشتربازان. 4 ته نه بايه خ

تاکو بعوانن له رۆزى بهدكاردا خۇراڭ بن و دواى تەواوبۇنى
ھەموو شىيڭ، بچەسپىن. 14 بە بەستىنى لېشىنى پاستى بە
ناوقەدتان و زىرى پاستودروسى بە سىنگانه وە، 15 ئامادەدى
لە پى بىكەن بۇ را گەياندۇ مىزگىنى ئاشتى، 16 لە سەررووى
ھەموو ئەوانە قىلغانى باوهەر ھەلبىرىن، بەمە دەتوانن ھەموو تىرە
گەدارەكانى شەيتان بىكۈزىتنەوە. 17 ھەرودەها كلاۋى ئاسلىنى
پىزىگارى لەسەر بىكەن و شىمىزىرى رۇحى پىرۇز ھەلبىرىن كە
پەيامى خۇدايدە. 18 بە ھەموو جۇرە نوئىر و پاپانەوە يەك، ھەموو
كايىك لە رۇحى پىرۇزدا نوئىر بىكەن. بۇ ئەمەش ئىشىك بىگەن و
بە بەردەوامى بۇ تەواوى گەللى پىرۇزى خودا پاپاينەوە. 19 نوئىر
بۇ منىش بىكەن تاکو ھەر كايىك دەمم دەكەمە وە قىسەي
گۈنجاوم بىرىتى و ئازىيانە نېتىچى پەيامى ئىنجىل րابىگەيەنم.
20 من لىرە بالوئىزى ئىنجىل، ھەرچەندە لە پىتىايدا كۆت و
بەند گۈاوم، نوئىر بىكەن بۇ ئەمەوە بە گۈرۈھى پۇيىست ئازابم
بۇ قىسە كەرنى. 21 تىجىيكوس كە بىرایەكى خوشەویست و بە
يەكىون لە گەل مەسيح خزمەتكارىنى دىلسۈزە، ھەموو شىيڭان
پى دەلەيت بۇ ئەمەوە ئىمەش ھەوالى من بىزانن و ئاگادارى
ئەمەن كە خەريكى چىم. 22 بە تايىقى بۇ ئەمە ناردەمە
لاتان، تاکو ھەوالى ئىمە بىزانن و ورەتان بەرز بىكتەوە. 23 لە
خوداي باوك و عيسىاي مەسيحى خاون شىكىۋە، ئاشتى
و خۆشەویستىيەكى لە گەل باوهەر بۇ باوهەر داران. 24 نىعمەت
لە گەل ھەموو ئەوانە بىت كە بە خۆشەویستىيەكى نەم عيسىاي
مەسيحى پەرەردەگارى ئىمەيان خۆشىدەويت.

گلادویان چاوهنونکیک له شاشینی مهسیح و خودا میراتی خوشبویت، ئوههی ئئی خۆی خوشبویت خۆی خوشدهوی. نییه، چونکه چاوهنونکیک پەرسته. 6 کەس بە قىسى پۈوج 29 کەس بقى له جەستەی خۆی تايىئەوە، بەلکو نافى دەدات هەلتانەخەلە ئىئى، چونكە بەھۆي ئەمانە تۈورەپ خودا دېيە و بەخۆي دەدات، ھەرەوک چۈن مەسیح بايەخ بە كلىسا سەر كورەكانى ياخىبىون. 7 بۇيە ھاۋەشىيان مەكەن، 8 پېشتر دەدات، 30 چونكە ئىئە ئەندامى جەستەی ئۆزىن. 31 لەپەر ئىۋە تارىكى بۇون، بەلام ئىستا رۇونا كىن بەھۆي يەكۈوتتەن ئەوه پاوا دايىك و باواكى خۆي بەجىدەھىلىت و بە ژەنەكەيەوە لەگەل مەسیحى بالادەدست. وەك رۆلەي رۇونا كىرىن، دەنووسيت، ئىتەر ھەردووکان دەبنە يەك جەستە. 32 ئەمە 9 چونكە بەرپۈومى رۇونا كى له ھەموچا كە و راستىدرۇسىتى نەھىئىكى گورەيد، بەلام من باسى مەسیح و كلىسا دەكەم. و راستىيەكىدایە، 10 ھەرەۋەها زان كە چى جىنگىز پەزامەندى 33 ئىۋەش با ھەر يەكىنغان ژەنەكەي وەك خۆي خوشبوى، مەسیحى خاوهن شکۈكىيە. 11 بەشدارى كەدارى تارىكى ئىش پىزىلە مېردىكى بىگرىت.

بىن بەرھەم مەكەن، بەلکو ئاشكراي بەن، 12 چونكە ئەو 6 ئەندالان، ئىۋە وەك شوينىكەوتەي مەسیحى كارانەي بە درى دەيىكەن، تەنانەت ناھىيەنىشى شەرمەزارىپە. 13 بەلام ھەموشىتىك لە رۇونا كىدا ئاشكرا بىرىت دەپىزىت، 14 چونكە ھەر شىتىك بىيىزىت رۇونا كىيە. بۇيە دەلىت: «ئەي نوسىتو ھەستە، لەتىو مر دەوان ھەستە، ھەسەردا دەدرەوشىتەوە». 15 ئاڭادارىن چۈن دەزىن، نەك وەك دەدرەوشىتەوە. 16 كات بقۇزۇنەوە، چونكە زەمانە نەفام، بەلکو وەك دانا، 17 گىل مەن، بەلکو تىېڭىن خواتى مەسیحى بەدكارە. 18 بە شەراب سەرخۇش مەن كە بەرەلايى پىدايە، بەلکو پېرىن لە رۆحى پېرۇز: 19 لەگەل يەكترى بە زەبور و سرورد و گۈرافى رۆحى بەدونىن، لە دەلتانەوە گۈرافى و ستران بۇ يەزدان بائىن، 20 ھەموچا كەپتەن كەپتەن بە خزمەتى بەرچاوان بىت، وەك بۇ مەسیح بىت، 21 نەك بۇ خەلکى، 22 ئەنەن، ملکەچى مېردىكانتان بن ھەرەۋەك چۈن ملکەچى خوداى باوك بەن، 23 بە ترسى مەسیح ملکەچى يەكترى بەن. 24 وەك چۈن كلىسا ملکەچى مەسیح سەرى كلىسايە كە جەستەي مەسیحن، 25 ئەنەن مېردىكانتان بن، ژەنەكانتان خۆيەقى و خۆي رېڭاكى كەپتەن، ئاوا پاوا سەرى ژەنە. 26 تاڭو بتوان بەرامبەر پالانى شەپتەن خۇتان پابگەن، 27 بۇ ئەوهى كلىسايەكى بە ئاول لە رېڭەي و شەوه پا كى بکانتەوە، 28 بۇ ئەوهى كلىسايەكى شەكتۈدار بۇ خۆي ئامادە بکات، لەكە و لۇچ و ھېچ شىتىكى ئاواي نەبىت، بەلکو پېرۇز و ئى كەمۈكۈرى بىت. 29 بە ھەمان شىپوھ پەپىستە پاوان ژەنەكانتان وەك جەستەي خۆيەن ئاسمان. 30 بۇيە چەكى تەواوى خودا خۇتان چەكدار بەن،

که تیاماندا کار دهکات، 21 با نهوه لهدوای نهوه، خودا بُو مهژین، ئهوانهی که بیریان پوچه، 18 که میشکان تاریکه، همه تاهه تایله له کلیسا و له عیسای مهسیحدا شکودار بیت. تامین. له بهر ئه و نهانیهی تیاندایه و له بهر دلپه قیان له زیانی خودا داپراون. 19 ئهوانهی هەستیان نه ماوه خربان داوهه دهست

4 منی بهندکارا له پینتاوی مهسیحی خاون شکو ایشان دهپاریمده به شیوه یه ک بئن شایانی ئەم بانگوازه بیت که بیچ بانگکراون. 2 بهو پری پیغیزی و دلنه ری و ئارامگرتەوە، به خوشەویستی بەرگەی يەكتى بگرن. 3 تیکو شهر بن بۇ پاراستنى يەكتى روھ پیروز بە لېشتىنى ئاشتى. 4 هەروه ک يەک جەستە و يەک پرخ ھەيد، بۆیەک ھیواي بانگوازه کەتان که بانگکران، 5 يەک پەرەردگار، يەک باوهپ، يەک لەتاوھەلکیشان، 6 يەک خودا، باوکی ھەمووانە، گەورەی ھەمووانە، لەناو ناخى ھەموواندا کار دهکات و لەتىو ھەموواندایه. 7 بەلام بەگویزى پچانەی بەخشىن مهسیح نىعمەت بە هەر يەکكىان دراوه، 8 بۆیە دەفرمۇی: « کاتىك ئەو بەرزبۇوهە بۇ بەرزابى، دىلىكى زۆرى لەگەل خۆى بىد، دىاري بە خەلکى بەخشى ». 9 مەبەست لە « بەرزبۇوهە » چىيە، جەك لەوهى كە دابەزىۋەتە نىزمەتن شۇنى زەۋى؟ 10 ئەوهى دابەزى ھەر خۆى بەرزبۇوهە بۇ سەر ھەموۋ ئاسمان، تاكو ھەموۋ پې بکاتەوە. 11 ئىتر مهسیح بە هەندىكى دا بىنە بىزى دراوا، هەندىكى پېغەمبەر، هەندىكى مەگىنەدەر، هەندىك شوان و مامۆستا، 12 بۇ ئامادە كەدنى گەلى پېرۇزى خۆى بۇ كارى خزمەت، بۇ بىنادانلى جەستەي مهسیح، 13 هەتا ھەمومان بگىن بە يەكتى باوپر و ناسىنى كۈرى خودا، بىنە مەۋۇچىكى پەڭگەيشتوو، بگەينە ئەندازەت تواوى پېسىتى مهسیح، 14 بۇ ئەوهى لەمە ولا ساوا نەين، شىپاو و ھەلگىراو بە ھەموۋ بایكى قىرکەن، بە فىلى خەلکى، بە مەگر بەرهو چەواشە ئەلە كەبازى، 15 بەلكو له خوشەویست، لاساي خودا خوشەویستىدا راستگۇ بىن، با له ھەموۋ شىتىكدا گەشە بگىن، بکەنوه، 2 لە خوشەویستىدا بىن، وەك مهسیح خوشەویستىن لەناو ئەوهى سەرە، واتا مهسیح، 16 بەھۇي مهسیحەوھەممو و له بىناؤ ئەدا خۆى بەختىرد، قوربانىيەك و سەرپاۋىنەك، كلىسا لە خوشەویستىدا گەشە دەکات و خۆى بنياد دەيت، بۇنۇش بۇ خودا. 3 بەلام داۋىنپىسى و ھەموۋ گلاۋىيەك وەك چۈن ئەندامە كانى لهشى مەرۋە ئىك ھەلکىشراون و بە يان چاوجىتكىيەك با له تیوتاندا ناوى نەيىت، چونكە ئەمانە جومگەكان بەيەك دەكوه بەستراونەتەوە، ھاواكارى يەكتى دەكەن. لە گەلى پېرۇزى خودا ناوهشىتەوە، 4 نەك بى شەرمى و 17 لە بهر ئەوه پېتان دەلئىم و بە ناوى مهسیحی خاون شکووھ قسە ئاشىرىن و سووک كە ناشىت، بەلكو له جيان ئەمە پىندا گىش لەسەر ئەمە دەكەم، كە ئىتر وەك ناجولە كەكان سوپاسكەن. 5 يېڭىمان بىن لەوهى ھەموۋ داۋىنپىسىك يان

عیسای مهسیح دایکین. (ج165) 8 لمبهر ئوهی به نیعمت 3 که خودا به تاشکرا کردن نهینیه کدی بُو ده رخسم، هرهوک رزگار تان بولو له پینگهی باورده، ئەمدش له خوتانه وه نییه، پیشتر به کورنی نووسیم. 4 به خویندنه وهی ئەم نامدیه، ده توانن بەلکو دیاری خودایه، 9 به کدار نییه، تاکو کەس شاناڑی لە تیگىگىشنى من له نېچى مهسیح حالى بن، 5 ئەو نهینیيە نەكأت. 10 ئېئىه دروستکارا دەسى خوداين و به يەكۈۋەن بۇ ھېچ كەسىك لە نەوهەكانى پیشتر تاشکرا نەكراوه، وەك لەگەل عیسای مهسیح دەبىنە بە دېپەتزاویك بُو كارى چا كە، ئىستا بە بُو سى بېرىز بۇ دەراوه پېرىزۆزە كانى و پېغەمبەران كە خودا پیشتر ئاماڻادى گردووه تاکو بە ئەنجامى بگىيەنин. تاشکرا گرا. 6 نهینیيە كە ئەوهە كە لە پینگهی پەيامى ئىنجىلە و 11 بُويە وەپېرتان يېتەوه، ئىوھ بە جولە كەپى لە دايىك نېبۈون، ناجولە كە بولو بە ھاوميراتى جولە كە و پېكەوە بۈونە ئەندامانى پېتان دەگوترا «خەتەنە كراو» لەلاین ئەوانەپىيان دەگوترا يەك جەستە و ھاویەشى ئەو بەلینە كە بەھۆى عیسای «خەتەنە كراو»، ئەوهە كە دەست دەست كراوه، 12 ئەم مەسيحە و پىان دراوه. 7 بەپىچى ھېزىھ گرددىيە كە خودا و كاتەن بى مەسيح بۈون، لە ھاولا تىپى ئىسرائىل پىگانە بۈون و لە بەگۈزەي بەخشىنى نىعەمەتە كەپى لەپەدراء، بۈونە خزمەتكارى بېمانەكانى يەلىن نامۇ بۈون، لە جەباندا بى ھىوا ونى خودا بۈون. پەيامى ئىنجىل. 8 ھەرچەندە من بېجۇوكىرىنى ھەموو گەلى 13 بەلام ئىوھ ئىستا لە گەل عیسای مهسیح دایكەن، ھەرچەندە پېرىزۆزى خودام، ئەم نىعەمەتە درايە من: مەرەدى دەولەمەندى خۇيىتەر دۈرۈپ بۈون، بە خۇيىتەر مەسيح تىزىك بۈونەوه. 14 لمبهر بى سنورى مەسيح بەدەمە نەتەوهە كان و 9 پالانى ئەم نهینیيە ئەوهە كە مەسيح ئاشتى ئېپەيە، جولە كە و ناجولە كە كەپى بە بُو ھەمووان بۈون بگەمەوه، ئەوهە كە دېپەزەمانەو بەھۆى يەك، ديوارى ناپىرى دوزمناھىتى رووخاند، 15 بە جەستە خوداوه شارداراوه تەوه، ئەوهە كە ھەموو شىتىكى بە دېپەناوه، خۇيىتەر بەھۆى تەوراتى بە فەرمان و فەرەزەكانييەوه بەلاوه نا، (ج165) 10 بُويەوه ئىستا لە پینگەي كلىساوه، دانانى بە ئامانجى ئەوهە كە يەكۈونىان لە گەل خۇيىتەر بەھۆى تەوارىتى بە ئەندازىتى، ئاسمان زانزاو يېت، 11 بەگۈزەي خواتىتەتايى، ئەوهە 16 تاکو ھەردووپەكان لە يەك لەشدا لە گەل خودا ئاشت بكتاوه بەھۆى عیسای مەسيحى خاوهن شىكۈمانوھەتىيە دى. (ج165)

بە خاچ، بەوهش دوزمناھىتى لەتاوبرىد. 17 مەسيح هات (ج165) 12 بەھۆى يەكۈونمان لە گەل مەسيح و باورەپەنامان و مەرەدى ئاشتىي بە ئىوھ دەدورن ھەر وەھا ئەوانەش يېتى، بە دانانىيەوه ئەۋە ئازادىيەمان ھەيە بۇ چۈونە لاي خودا، كە نزىكىن، 18 چونكە لە پینگەي ئەوهە ھەردوو لامان لە 19 بُويە داوااتانلى دەكم لە ناخوشىيە كامن ورە بەرنەدەن كە بۇ يەك پۇچىدا پېتىدا راۋىتىيەمان ھەيە بۇ چۈونە لاي باوک. ئىوھى، شىكۈمانى ئىيە. 14 لمبهر ئەمە چۆك بۇ باوک 19 بُويە ئىتەر نامۇ و پىگانە نىن، بەلکو دەبەھا ھاولا تى لە گەل دادەمم، 15 ئەوهە ھەموو خېزاتىك لە ئاسمان و سەر زەھوی گەلى پېرىزۆزى خودا و بەھەمالە خودا، 20 لەسەر بىناغەي بۈونىان لە ئەوهە سەرچاوهى گىرتووه. 16 ئى دەپارىتە و كە ئىندراراون و پېغەمبەران بىناد زاراون، عیسای مەسيحىش خۇيىتەر بەھۆى دەھەنلى شىكۈي خۇيىتەر بەھېزىتەن بكتا لە پینگەي گۈنگۈتىن بەردى بىناغەيە. 21 ھەموو خانووکە كە بە يەكۈون ۋۆحە كە كە ئەختاندايە، 17 تاکو بە باورەپەرسىح لە دەلتاندا لە گەل مەسیحدا پېكەوە بەستراوه و گەشە دەھەنلى كەتە بىيىتە نىشەجىن يېت و رەھگ و بىناغەتان لە خۇشۇويستىدا دابەزىرىت، پەرسەتگايەكى پېرىز بۇ مەسيح. 22 ئىوھ ش بە يەكۈون لە گەل 18 تاکو توانادرارىن، لە گەل تەواوى گەلى پېرىزۆزى خودا ئىيەنگەن ئەودا پېكەوە بىناد زاراون، تاکو بىنە خانووپەك بۇ ھۆى خودا. كە پانى دەرىزى و بەرەزى و قۇولى خۇشەويسىتى مەسيح 3

بەھۆى ئەمەوه، من كەپۇاسم، لە پېتىاوى ئىوھى ناجولە كە چىيە، 19 تاکو ئەم خۇشەويسىتىيە بىناسن كە لە سەھروو ئىستا دېلىي عیسای مەسيح... 2 پېگومان گۈيتان لەدە بۈوه كە زانيارييەوهە، بۇ ئەوهە پېن لە ھەموو پېرىزى خودا. 20 بۇ ئەو ئەرکى پاگىيادنى نىعەتى خودا بۇ ئىوھ بە من سېپېرداوه، خودايەي توانادرارە ھەموو شىتىك بكتا زۇز زياتر لەوهە كە داواى دەكىن يان بىرى لى دە كەنەوهە، بەگۈزەي ئەو ھېزەي

ئەفەسۆس

شکویەکدی. 15 لەبەر ئەم ھۆیە کاتىك منىش باوهپى ئۇيۇم

بىست بە عىسای خاونەن شکو و خوشەویسىتىان بۇ ھەموو

گەلى پىرۇزى خودا، 16 بىن وەستان لە پېتاتۇندا سۈپاسى مەسيحە، بۇ گەلى پىرۇزى خودا لە شارى ئەفەسۆس، بۇ خودا دەكم، لە نۇزىڭىڭىدا يادتان دەكم، 17 داوا دەكم لە ئەوانەنە كە بە يەكبۇن لە گەل عىسای مەسيحدا دىلسۆزىن: باوكى شىكىدار، كە خوداي عىسای مەسيحى پەروھەر دگارمانە، 2 با نىعمەت و ئاشتى لە خوداي باوكان و عىسای مەسيحى خاونەن شکووه لە گەلتان بىت. 3 ستابىش بۇ خودا، باوكى عىسای مەسيحى خاونەن شکۆمان، كە ئىچى بە يەكبۇن لە گەل مەسيحدا بە ھەموو بەرە كە تىكى رۆھى لە شوينەكانى ئامساندا بەرە كەتدار گەدووه، 4 وەك پىش دامەز زاندى جىچان تىيىگەن، 19 ھەروھا گەورەمى بىن سۇنورى ھېزە كەشى بۇ ئىچە بە يەكبۇنمان لە گەل مەسيحدا ھەلېزاردىن، تاكو لە بەردەمى كە باوهەدارىن. ئەم ھېزە ھەمان ئەم توانا مەزنەيە 20 كە خودا پىرۇز و بىن كەموکورى بىن. 5 پىشتر بە خوشەویسىتى ئىچە دىيارى كەد، تاكو لە پىنگەي عىسای مەسيحە و بەگۈرۈھى خواستى خۇشىخالاھى، وەك كە مندالى خۆرى لە خۇزىمان بىرپەيەو، 6 ئەمدەش دەيىتە مايدى ستابىشىكىنى نىعمەتە شكىدارە كە كە بە يەكبۇن لە گەل مەسيحى خوشەویسىتە بە خۇرالى پىيەداوەن. 7 ئىچە بە يەكبۇن لە گەل مەسيحدا و بەھۆزى خۇنى ئەوهە دەرسەلەتىنە، واتا ئىخۇشىبوونى گۇناھمان وەرگەت، بەگۈرۈھى دەولەمنىدى نىعەتە كەد، 8 ئەوهە بەپەيپەرى دانىايى و تىنگەيشتە و بەسەرمانى داباراند. 9 نېتىخ خواستى خۆرى بىن ناساندىن، بەگۈرۈھى خۇشالى خۆرى كە لە پىنگە مەسيحە و مەبەستى بۇو، 10 بۇ بەجىڭىيەنلىنى لە تەۋاوى پىشتر تىيىدا دەۋىيان كاتىك پەپەرەويى رېيىزى ئەم جىيانە زەمانەدا، تاكو ھەموو شتىك لە زەۋى و ئامسان لەۋىز و سەرۋەكى دەسەلەتى ھەواتان دەكەد، ئەم و رۆھەي ئېستا دەسەلەتى مەسيحدا و لە پىنگە ئەنۇوە يەك بىخات. 11 خودا لە ياخىبۇاندا كار دەكتا. 12 بۇ ئەوهە ئىچەش ھەموو 2 كە شۇھەش بەھۆزى خاراپە و گۇناھە كاتانەوە مەدبۇن

پىشەخت بە يەكبۇن لە گەل مەسيحدا ئىچە ھەلېزارد تاكو لەوان بۇوىن، لە ھەوهەسە كافى سروشىتى دىنياياندا دەزىلەن، بە بەگۈرۈھى پالانە كە بۇ ئەوهە بىن، خودا ھەموو شتىك بەگۈرۈھى خواستە كافى ئەم سروشەتە و بېرە كاتىيان دەكەد، وەك خەلەكى مەبەست و وىستى خۆرى بەپەتە دەبات، 13 بۇ ئەوهە ئىچە دىكە بە سروشت شايابىنى توپرەمى خودا بۇوىن، 4 بەلام خودا كە يە كەمین بۇوىن ھىوابى خۆمان بە مەسيحە و گۈزى بەدين، كە دەولەمنىدە لە بەزەپى، لەبەر ئەم ھەۋەتە ئەزىزە ئەزىزە بىيىنە مايدى ستابىشىكىنى بۇ شکوئى مەسيح. 14 ھەروھا ئۇئەپەتە دەرپېپە، 5 ئىچە كە بەھۆزى گۇناھە كان مەدبۇن، ئۇيۇم، كاتىك گۇيىتەن لە پەيامى راستى گرت كە مزگىننى لە گەل مەسيح زىندىووى كەدىنەوە. بە نىعمەت رېزگارتان چۈچە، خودا ئۇيۇمە لە گەل مەسيحدا كەد بە يەك، چۈنكە بۇوە، 6 خودا ئىچە لە گەل عىسای مەسيحدا ھەستاندەوە و كاتىك باوهەرتان هېتىا رۆھى پىرۇزى بەلېتىدا وەك مۇرۇنىك بەھۆزى يەكبۇن لە گەل ئەمودا لە شوينەكان ئامسان دايىنان، دەستىيىشانى كەن. 7 رۆھى پىرۇزىش پىشەكى دەستەبەرى تاكو لە دنیاي داھاتو دەولەمنىدى نىعمەتى بىن ھاوتاى مەزىاتە كەمانە، بۇ كېنەوە گەلى تايىھقى خودا، بۇ ستابىشىكىنى خۆلى كە ئەپەتە كە كە كە

به خویه وه بکات، نه ک به کسیکی دیکه وه، 5 چونکه هه رکه سینک بازی خوی هه لده گریت. 6 ئه و کسەی فیرى و شەی خودا ده گریت، دمیت فیرکاره کدی له هه موو شتیکی باشدا به شدار بکات. 7 خوتان هەلمە خەلەمیز، خودا گالەی پى تا کریت. مرۆف چى بچیتیت، ئه و دە دروییه وه. 8 ئه و هی بۇ سروشى دنیای خوی بچیتیت، گەندەلی له سروشى دنیای دە دروییه وه، بدلام ئه و هی بۇ رۆحى پېرۇز بچیتیت له رۆحە کدە ژیانی هە تاھەتايی دە دروییه وه. (aiōnios g166) 9 کدوانه با له

چا کە کاری نە کەوین، چونکە ئەگەر ورە بەرنە دەین له کانی خوتیدا دروییه دە کەین. 10 ئىتىجا هەتا دەرفە تمان ھە يە، با چا کە له گەل ھە مووان بکەين، بە تابىيەتى له گەل خېزىنى باوهە داران. 11 سەير بکەن، ئە و پىتانە كە به دەستى خۆم نۇسىمە چەندە گورەن. 12 ئەوانە دەيانە وىت له جەستە دا روڭالەتىكى چاک دروستىكەن، نەوانە ناچارتان دە گەن خە تە نە بکرىئىن، تەنە تاڭو له بەر خاچى مەسيح نە چە و سېنېرىيە وه. 13 ئەوانە خە تەنە گۈرون، شەر يەقى تەورات پەپە و نا گەن، تەنە دەيانە وىت گۈره خە تەنە بکرىئىن، تاڭو شانا زى بە جەستە ئىۋە و بکەن. 14 لە من بە دوور يېت شانا زى بە ھېچ شتىكە كە بکەم، جىڭ لە خاچى عيسىاي مەسيحى خاون شكتومان، كە بەھۆيە و جىيان بۇ من لە حاج دراوه، مەنيش بۇ جىيان، 15 چونكە نە خە تەنە گەن سوودى ھە يە و نە خە تەنە گەن دىش، بەللىك بە دېپەتراوى نوي. 16 با ئاشتى و بەزىدى بۇ ھە موو ئەوانە يېت كە ئەم ياسا يە پەپە و دە گەن، بۇ گەل ئىسرائىل خوداش. 17 ئىتىر با كەس گەرمى بۇ دروستە كات، چونكە نىشانە كانى عيسىام لە شدا ھە لگەرتۇوه. 18 خوشكان و بىرايان، با نىعەمەتى عيسىاي مەسيحى خاون شكتومان له گەل رۇختان يېت. ئامىن.

25 هاجه ر هیمایه بُو شانخ سینا له عهره بستان، ئەو ئورشەلیھى لادراوه. 12 خۇزگە ئەو كەسانه دەخەسینزان كە دەتاشییەن. ئىستا دەنۋىيىت، ئەویش لەگەل مەندالاكانى كۈيلەن. 26 بەلام 13 ئەى خوشك و برايانم، ئىو بۇ ئازادى بانگكارون، بەلام ئورشەلی سەرەوە ئازادە، دايىكى ئىچىدە، 27 چونكە نووسراوه: ئازادى مەقۇزەوە بۇ پازىكىدىنى سروشى دىنلەپ، بەلکو بە ئەى نەزۆك، دلشادبە، ئەى ئەوهى مەندالت نېبووه، ئەى خوشەلەسى خرمەقى يەكترى بىكىن، 14 چونكە تەورات ئەوهى ۋاتن نەكتۇووه، لە خۇشىدا بە دەنگى بەرز ھاوار ھەمووى لە يەك پاسپارەددا دىنە دى: «نىزىكەت وەك بىكە، چونكە مەندالى ئۇنى بەجىپىلارا زىياتن لەوهى مىزدى خۇشت خۇشبویت». 15 ئەگەر پەلامارى يەكترى بەدن و لەگەلەق». 28 بەلام ئىو، خوشكان و برايان، وەك ئىسحاق يەكترى بەخون، ئاگادارىن يەكترى لەناونەبەن، 16 پېتان دەلەم: بە مەندالى بەلەن. 29 جا چۈن لە كاپىدا ئەوهى بەگۈزىدى جەستە پۇچى پېرۇز بىزىن، ئىنجا ئارەززوو سروشى دىنلەپ، بىز ناگەن، لەدایكى بىوو، ئەوهى چەوساندەوە كە بەگۈزىدى پۇچى پېرۇز 17 چونكە ئارەززوو سروشى دىنلەپ، بەرەتكەن بەرەتكەن، لەدایكى بىوو، ئىستاش ئاوایە. 30 بەلام نووسراوه پېرۇزە كە چى پۇچە كەش لە دىرى سروشى دىنلەپ، هەريه كەيان بەرەتكەن دەفەرمۇي؟ «كەنیزە كە و كورە كەدە دەركەت، تاكو ئەو نەكەن كە دەتائەن وېت. 18 بەلام كەنیزە كە لەگەل كورى ئازادە كە نايىتە میراتگە». 31 كەواتە ئەگەر ئىو بە پۇچە كە بەرپىوه بىجن، ئەوا لە ئەزىز سايەي شەرىعەتدا ئەى خوشك و برايان، ئېمە مەندالى كۆيلە كەن، بەلکو بىي. 19 ئىستا كەدەوە كەن سروشى دىنلەپ، مەرۇف پروون، ئەوانىش: داوىتپىسى، گلاوى، بەرەلائى، 20 بېپەرسى، ئازادە كەن.

5 مەسیح ئازادى كەدىن تاكو بە ئازادى بىزىن. بۇ يە خۇپەرسق، دووپەركى، ناڭكى، 21 چاپىسى، سەرخۇشى، چەسپاوبن و جارىنىكى دىكە ملکەچى بىزىر كۆپلەيەق مەبن. 2 ئاگادارىن، من پۇاسم پېتان دەلەم: ئەگەر پېتىدەن خەتەنە بىرىن ئەوا مەسیح ھېچ سوودىتى بۇتان نايىت! 3 دىسان شايەت نابەن میراتگىرى شاشىنى خودا. 22 بەلام بەرپىوه بۇچى پېرۇز دەدەم، هەر مەرۇف ئېك رې بىدات خەتەنە بىرىت، دەبىت كار بە ھەموو شەرىعەت بىكەت. 4 ئەوانەي دەتائەن وېت دىسۈزى، 23 دەلەرمى و بەسەرخۇذا زالبۇون، شەرىعەت نىيە بە شەرىعەت بىتاوان بىرىن، ئەوا لە مەسیح جيا بۇونەوە لە دىرى ئەمانە بىت. 24 بەلام ئەوانەي هي عىسای مەسیحەن سروشى دىنلەپان لەگەل حەز و ئارەززوو كەنلەن خاچ داوه. 25 ئەگەر بە پۇچى پېرۇز بىزىن، با ھەنگاوهە كەن پۇچە كەش پارىزىن. 26 با لەخۇبارى نەبىن، يەكترى توپورە نەكەن، ئېرىپى بە يەكتى نەبىن.

6 خوشكان، برايان، ئەگەر كەسىك تووشى گوناھىك گۈزىلەپ راستى نەبن؟ 8 ئەم بېرپا باورە لەلایەن ئەوهەو نىيە كە باڭغان دەكەت. 9 «ھەپىرتىشىك بېجۈك، ھەموو ھەرە كە بۇو، با ئىوهى پۇچەنە كەسى ئاوا بە بۇچ نەرمى راست ھەلە ئىتتە. 10 لەپەر ئەوهى ئېمە لەگەل مەسیح يەكىن، دلىيام بىكەنەوە. سەيرى خۇشت بىكە، نەوەك توش تاقى بىرىتىۋەوە. كە بە شىۋەيەكى دىكە بېرنا كەنەوە. ئەوهى بانشىۋىتى سزاي 2 بارى يەكترى ھەلبىگەن و بەم شىۋەيە شەرىعەتى مەسیح خۇى وەردە گېيت، جا ھەركەسىك بىت. 11 بەلام خوشكان، بېتىنە دى. 3 ئەگەر يەكىك خۇى بە شىتكى زانى، بەلام برايان، ئەگەر ھەتا ئىستا من خەتەنە كەن را دەگىيەنم، ئىرت لەپاسىدا ھېچ نېبوو، ئەوا خۇى ھەلددە خەلە تېتتىت. 4 بەلام با بۇچى ھەتا ئىستا دەچە وسيمەوە؟ ئەگەر وا بىت، كۆسپى خاچ ھەريه كە كەدارى خۇى تاقى بىكتەوە، ئەوسا با تەنە شانازارى

به لام خودا به نیعمه‌تی خوی به لینی به عیاراهم دا. 19 کهواهه خودان، خودا روحی کوپه‌کهی خوی ناردہ دلتنانوه، به شهربعدت بُو چیه؟ به هوی پیشیلکردن کاهنوه زیادکاروه، هتا هاواروهه دیفه‌رمومو: «با به! باوه!» 7 کهواهه شتر کویله نیت، ئوه کاتنه نهوهی به لیندراو دیت، له رینگدی فریشته کاهنوه به لکو رُوله‌ی ئوهیست، ئه‌گه رُوله‌ش بیت، ئه‌وا خودا تویی به دهستی پهیوه‌ندی رینکخرا. 20 پهیوه‌ندی کردودوهه میرانگر. 8 به لام ئه و کاته‌کهی که خوداتان نهده‌ناسی، رینکخدر تهنا نوینه‌ری يه‌ک لایهن نییه، به لام خودا يه‌ک. کویله‌ی ئه‌وانه بون که به سروشت خودا نین. 9 به لام 21 ئایا تهورات له دزی به لینه‌کانی خودایه؟ حاشا! چونکه ئیستا خودا ده‌ناسن، راسترش له‌لای خوداوه ناسران، ئه‌گه رشهربعدت ییک هه بواههه بتوانیت زیان بیه‌حشیت، ئه‌وا ئایا چژن دیسان ده‌گه‌برینه‌وه لای بندما سه‌ره‌کیهه لاواز و راستوروسنی به شهربعدت تهورات دهبوو. 22 به لام نووسراوه هه‌زاره‌کان؟ ئایا ده‌نانوهی سه‌رله‌نوی بینه‌وه کویله‌ی ئه‌وانه؟ پیروزه‌که هه مووی کردودوهه به‌ندی گوناه، تاکو ئه‌وه به لینه‌ی 10 ئایا بایه‌خ به رُوز و مانگ و وهرز و سالی تاییدت دهدنه؟ له رینگدی عیسای مه‌سیحه‌وه و به هوی باوه‌ردهه دراوه، بُو 11 ده‌ترسم به‌خیزابی له پینتاوتان ماندوو بویم. 12 خوشکان، ئه‌وانه بینه‌ی دی که باوه‌رده‌هیین. 23 پیش ئه‌وهی باوه‌رینت، برایان، لیتان ده‌بارینه‌وه، وه‌کو من بن، چونکه من خوی وه کو له‌لاین تهورات‌وه به‌ند کراپوون، له رُوزورهه کراپوون هه‌تا شیوه‌م لیهات. هله‌تان له‌گه‌لم نه‌کردوده. 13 هه‌روهک ده‌زان ئاشکرا کدنی باوه‌رده‌کهی داهاتوو. 24 تهورات په‌رورده‌ی به‌هه‌ی خوشیه‌که‌مه‌وه بوبه که یه‌کم جار مژدهم پندان، ده‌کردن تاکو بماننیت بولای مه‌سیح، بُو ئه‌وهی به باوه‌ر 14 نه‌خوشیه‌که‌نم تاکیکردن‌وه‌هیکی ئاسان نه‌بورو بُوتان، به لام پینتاوتان بکرین. 25 به لام دوای هاتنی باوه‌ر، ئیهه شتر له‌زیر به چاویکی سووک سه‌یرتان نه‌کردم و رقتان لیم نه‌بورووه، سایه‌ی ته‌میتکار نین. 26 هه‌مووتان له رینگدی باوه‌ردهه به لکو وه ک فریشته خودا، وه‌ک عیسای مه‌سیح پیشوازیان رُوله‌ی خودان، به‌ویه‌کبوبونه‌ی که له‌گه‌ل عیسای مه‌سیحدا لیکردم. 15 ئه‌وه خوشیه‌تان چی به‌سرهات؟ چونکه شایانه‌تیتان بُو هه‌تانه، 27 چونکه کاتیک له ئاو هه‌لکیشان، هه‌مووتان له‌گه‌ل ده‌دهم ئه‌گه‌ر بتازینه‌یاه چاوی خوتان درده‌هیتا و ده‌داندامي، مه‌سیح یه‌گانگرت و مه‌سیحتان وه ک جلویه‌رگیک له‌رگرد. 16 ئایا ئیستا بومه‌ته دوشنی چیوه، چونکه پاستیتان پی ده‌لیم؟ 28 جوله‌که و ناجوله‌که نییه، کویله و تازاد نییه، ڙن و پیاو نییه، 17 ئه‌وانه‌ی که دلگه‌رمن بُو چیوه، نیازیان باش نییه، چونکه چونکه هه‌مووتان به‌هه‌ی یه‌کبوبوتان له‌گه‌ل عیسای مه‌سیح، ده‌بانه‌ویت له یه‌هه‌تان له‌گه‌لم نه‌کردوده بن. یه‌کن. 29 جا ئه‌گه‌ر چیوه هی مه‌سیح بن، ئه‌وا له نه‌وهه 18 دلگه‌رمی شتیکی باشه، ئه‌گه‌ر هه‌موو کاتیک به مه‌بستیکی ئیباراهمین و به‌گویزه‌ی به لینه‌که میرانگن.

4 ده‌مه‌ویت ئه‌مه‌تان پی بلیم: ئه‌گه‌ر میرانگر ناکام بیت جیاوازی ناییت له‌گه‌ل کویله، هه‌رچه‌نده میرانگه که خاوه‌نی هه‌موو میراکه‌کیه، 2 به لام له‌زیر ده‌سه‌لاتی سه‌رپه‌رستیکار و سه‌رکاردا ده‌میتیه‌وه هه‌تا ئه‌وه ماوه‌یه‌ی که باوه‌ک دیباری کردووه. 3 ئیهه ش به هه‌مان چیوه، کاتیک ناکام بوروی کویله‌ی دهستی بنه‌ما سه‌ره‌کیهه کانی جیهان بون. 4 به لام که کاتی ته‌واوی خوی‌هات، خودا کوپی خوی نارد، له رُتیک له‌دایک بورو، له سایه‌ی شهربعدتی تهورات له‌دایک بورو، 5 بُو به لام ئه‌وهه‌ی له تازاده‌که، به بدلین بورو. 24 هه‌موو ئه‌مانه‌ش هیمان، چونکه ئه‌وه دوو ڙنه دوو په‌مانه‌کدن، یه‌کیکان له شاخنی رُوله‌له خنگوگرته‌وه به‌دهستی‌هیتین. 6 له‌بهر ئه‌وهه‌ی چیوه رُوله‌ی سیناوه‌یه، بُو کویلایه‌ق مندائی ده‌بیت، ئه‌وهه‌ش هاجه‌ره.

داوایان کرد ههژاران لدیاد نه کین، عمه‌ش شنیکه هه میشه 3 ئایا هه تا ئەم را دیده یه گلگن؟ شوھ که بههۇي رۇوحى پېرۋۆزە وە كۆشىم بۇيى كىدوووه. 11 بەلام كاتىك پەتروس هاته ئەتنايىك، دەستتان پىكىد، ئايى ئىلىستا دەتەنە وىت بههۇي جەستە وە كۆتايى رووبەرە كائىم كرد، لەپەر ئەوهە كەلەپى لەسەر بۇو، پىپەتنى؟ 4 ئايى لەخۇرالى ئەوهەندە ئازارتان چۈزت؟ ئايى بەراستى 12 چۈنكە پېش ئەوهە كەساتىك لەلایا ياقۇبە وە بىن، ئەم وە لەخۇرالى بۇو؟ 5 ئەوهە رۇوحان پى دەبەخشىت وە لەتۈنلەندا لە گەل ناجولە كەكان نانى دەخوارد، بەلام كاتىك ئەوان هاتان، پەرجوو دەكەت، ئايى بەهۇي كاركىدەن بە شەرىعەت، ياخود لە ترسى ئەم تاقەھى كە دەلېن دەبى باوهەدار خەتهن بىرىت، بههۇي باوهەر بەوهە بىستار؟ 6 وەك چۈن شىراھىم «باوهەر خۇي كېشىلە»، 13 جولە كەكان دېكەش لە گەلدا دەستتىان بە خوردا هەينا و ئەمدەشى بە راستىدرۇسى بۇ دازنا. 7 جا بىزان دوپەروپى كىد، ئەنانەت بەرناباسىش بە دوپەروپىان چەواشە ئەوانەي لە باوهەردا، نەوهە شىراھىم. 8 نۇوسراوه پېرۋۆزە كە بۇو، 14 كاتىك يېئىم بە گۇزىھى پەنگاڭلار راستى پەيامى ئىنجىل پېشتر يېئىھەت كە خودا نەتەوە كەن بەهۇي باوهەر بىتاوان ناپۇن، لەپەرچاۋى ھەموموان بە پەتروس گوت: «ئەگەر تو دەكەت، پېشتر مىزەدى بە شىراھىم دا، يېئى فەرمۇو: «ھەمۇو جولە كەدى، وەك ناجولە كە دەزىت نەك وە كو جولە كە، ئىتتەنە دەنەنە كەن لە پىنگەت توۋە بەرە كەتدار دەن. 9 كەۋاتە چۈن ناجولە كە كان ناچار دە كەيت نەرىتى جولە كە كان پەپەر و ئەوانەي باوهەدارن، لە گەل شىراھىم باوهەدار بەرە كەتدار بىكەن؟ 15 «ئېئى بە جولە كەدىي لەدایك بۇوين و لە نەتەوە دەن. 10 ھەمۇو ئەوانەي لېشت بە كەدارى شەرىعەت كۇناھبارە كان بىن، 16 دەزانىن مەرۆف بە كاركىدەن بە شەرىعەت دەستن، لەزېر نەفرەن، چۈنكە نۇوسراوه: «ھەركەسىك بىتاوان ناكرى، بەلگو بە باوهەر بە عىسای مەسيح. جا ئېئى بە ھەمۇو نۇوسراوى پەرتۇوكە كەن ئەچەسپىت بۇ باوهەرمان بە عىسای مەسيح هەتتا تاكو بە باوهەر بە مەسيح پەپەر و كەن، نەفرەت لېكراوه. 11 تاشكىرايدە بەرامبەر خودا بىتاوان بىكىن، ئەمەش نەك بە كاركىدەن بە شەرىعەت، كەس بە شەرىعەت بىتاوان ناكرىت، چۈنكە: «ئەمەش چۈنكە لە پىنگە كاركىدەن بە شەرىعەت كەس بىتاوان ناكرىت. راستىدرۇستە بە باوهەر دەزىتت». 12 بەلام شەرىعەت لېشت 17 بەلام ئەگەر ئېئى بە ھە ولدانىن بۇ بىتاوانبۇون بە مەسيح، بە باوهەر ئەسەتت، بەلگو: «ئەم كەسە پەپەر ويان بىكەت، خۇمان دۇزىيە وە كە گوناھبارىن، ئىتتە ئايى مەسيح خزمەتكارى بەهۇي ئەنەنە دەزىتت». 13 مەسيح ئېئى بە نەفرەت، چۈنكە نۇوسراوه: گوناھە؟ پېگومان نەخىز! 14 ئەگەر من شىئىك بىناد بىنەمەوە كە كېپەر وە، بەوهە لە پىتاواندا بۇو نەفرەت، چۈنكە نۇوسراوه: لە پېشدا تىكمىدايىت، ئەمدا دېسەلمىت سەرىچىككارم. 19 «چۈنكە «ھەركەسىك لەسەر دار ھەلۋا سەرىت نەفرەت لېكراوه. 15 لە پىنگەت شەرىعەت بۇ شەرىعەت مەرمەن، تاكو بۇ خودا 14 ئەم ئېئى كېپەر وە بۇ ئەوهە لە پىنگەت كەن ئەچەسەپەرە كەن بە ئەچەسەپەرە بىشىم، 16 من لە گەل مەسيح لە خاچ درام، ئىتتە ئەم ئەوهە بەرە كەنى ئىشراھىم بۇ نەتەوە كان بىت، تاكو بەهۇي باوهەر وە دەزىتت، بەلگو مەسيحە لە مندا دەزىتت. ئىستاش كەوا بە بەلنىي رۇوحى پېرۋۆز بەدەستەپەنن. 15 خوشكان، بىيان، با جەستە دەزىم، ئەوا بە باوهەر بە كورى خودا دەزىم، ئەوهە مىنى ئەنۋەنەي كە مرۇقانەتان بۇ بېتىمەوە: ئەگەر يەكىك بە يەناتىكى خۇشۈست و خۇيى كەدە قورىبانى بۇ مىن. 21 من نىعەمەتى خودا مۇرۇكراوى پى بىت، كەس ئاتوانىت بەتالى بكتەنە ياخود شىئىك پۇوچەل نا كەمەوە، چۈنكە ئەگەر بىتاوانبۇون بە شەرىعەت بىخانە سەر. 16 ھەرودەك بەلنىي كەن بۇ شىراھىم و نەوهە كەدى گۇتراوه، نۇوسراوه پېرۋۆزە كە نافەرمۇيىت: «بە نەوهە كەن» وەك بۇوايە، ئەمدا مەردىن مەسيح بى سوود دەبۇو.»

3 ئەم كەلا تايىپە گلەكان! كى جادۇوو ئىكەن؟ لەپېش ئەوهە زۇر بن، بەلام «بە نەوهە تو،» واتا يەك، ئەوهە مەسيحە، 17 مەبەستم ئەمەيدە: ئەم وە شەرىعەتە پاش چوار سەد و سى سال ھات، پەيمايىن چەسپاۋى پېشىمۇ خودا دەمەوى ئەوهەتان لى قىرىم: ئايى بەهۇي كاركىدەن بە شەرىعەت رۇوحى پېرۋۆزتەن وەرگەت، ياخود بەهۇي باوهەر بەوهە بىستان؟ هەلئاوه شىئىتەوە، تاكو بەلنىي كە بشىكىنەت، 18 چۈنكە ئەگەر میرات بەهۇي شەرىعەتەوە ھە بىت، ئىتتە بەهۇي بەلنىي وە نىئىه.

گلا تا

1

تُورشِه لیم بُو لای ئەوانەھى پىش من نىزدراو بۇون، بەلکو رُويشىم بُو عەرەبستان و دىسان گەرامەھ دىھەشق. 18 ئىنجا دواي سى سال سەركۈتمە تُورشِه لیم، بُۋەھى دەرس بىناسىم، پازدە پۈزۈلاي ئە و مامەھو. 19 بەلام جىڭە لە ياقۇنى بىرىدى خەسەنەن شىكۈر ھېچ نىزدراو ئىكى دىكىم نەيىن. 20 خودا عىسای خاوهن شىكۈر ھېچ نىزدراو ئىكى دىكىم نەيىن. 21 دوايى چوومە دەزانىت ئە وەھى بېتاتان دەنۇوسم درۇنىيە. 22 دوايى چوومە ھەرنىڭەكانى سورىيا و كېلىكىا، 23 بەلام ھىشتا لەلای كلىسا كانى ھەھۇدىا كە سەر بە مەسيحن بە پۇخسار نەناسراو بۇوم، 24 تەنها يىستبۇويان: «ئەھوھى جاران ئېھى دەپھوساندەھو، ئىستا مەردەھ ئەھو باوهەر دەدات، كە جاران لەناوى دەبرد». 25 ئىتر بەھۆي منه و سەتايىش خودايان دەكىد.

لە پۈلسەھە، ئەھوھى نە لەلایەن خەلک و نە بەھۆي مرۇقىكە وە نىزدراوە، بەلکو لەلایەن عىسای مەسيح و خوداى باوکەھە، كە لەتىو مردووان ھەلىستاندەھو، 2 ھەروھەداھەمەو ئەھو بىرایانە لە گەلەدان، بۇ ئەھو كەلىسايانە لە گلا تىان: 3 بَا نىعەمەت و ئاشتى لە خوداى باوکان و عىسای مەسيحى خاوهن شكتۇھە لە گەلەدان بىت، 4 ئەھوھى لە پىتىاوى گۇناھە كامان خۆي بەخىنى، تاكو بەگۈزىھە خواتى خوداى خوداى باوکان، لەم دەنیا يخاپاھى ئىستا پۈزگارمان بىكەت. (aiōn g165) 5 ھەتاهەتايە شكتۇھەندى بۇ ئەھو، ئامىن. (aiōn g165) 6 پېم سەبىرە چۈن وا بە خېزىيە، لەھى بە نىعەمەت مەسيح بانگى كەرددون، بۇ 2 دواي چواردە سال لە گەل بەرناباس گەرامەھ تُورشِه لیم مەزگىننەيەكى دىكە وەردە گېرىن! 7 مەزگىننەيەكى دىكە بۇونى ئىيە، بەلکو ھەندىك كەس دەيانەۋىت سەرتاتان لە بشىئىپن و تىپسىشىم لە گەل خۇم بىردى. 2 گەرامەھ دەكم بەگۈزىھە پەيداىي مەزگىننەيەكى دەپەتەنەت ئەگەر ئېھى يان ئاشكرا كەرىدىتىك بۇو و ئەپەيامە ئېنجىلى كە لەتىو نەتەھەۋە كان فەريشتە ئاسغان مەزگىننەيەكان پىدان، جىڭە لەھە مەزگىننەيە ئېھى جاپرى دەدەم، تەنھا خستىمە بەرەدەم گەورە پىاوانى كلىسا، بېتان دان، با نەفەرقى لى بىت. 9 وەك پىشتر پىتان گۇتوون ئىستاش پىتان دەلەمە: ئەگەر كەسىك مەزگىننەيەكى پىدان 3 بەلام ھەرچەندە تېتىس كە لە گەل بۇو بۇونان بۇو، زۇرىيان جىڭە لەھە ئەپسەندەن كەرددوو، با نەفەرقى لى بىت. 10 ئايا ئىستا بۇ بەدەستپەتلىق رەزامەندى خەلک ھەول دەدەم، كە ھەندىك لە بىرایانى درۆزىن بە نېتىن ھاتىبونە ناومان بۇ ياخود رەزامەندى خودا؟ يان ئاياداواي ئەھو دەكم خەلک سېخۇرىكىدىن لەسەر ئەۋازادىپەي لە عىسای مەسيحدا ھەمانە، پارازى بەكم؟ ئەگەر ھەتا ئىستا خەرىكى پارازىكەنىش مەلکەچىان نەبۈون، تاكو بىنانكەنە كۆيىلە. 5 بۇ كاتاشمىزلىكىش مەلکەچىان نەبۈون، بۇو مايدا، ئەمدا نەدەبۈوەم بەندە مەسيح. 11 پىتان دەلەم، تاكو پاستى ئېنجىلى لە گەلەدان بىنېتىھە وە. 6 بەلام ئەۋانەھى بە خوشكان، بىرایان، ئەپەيامە ئېنجىلى كە جاپىم بۇي داواهە، لە گەورە پىا دادەنزا، ھەرچىيەك بىن، بەلايى ئەھو گۈنگ مەرۇقەوە ئىيە. 12 لە كەسىشىم وەرنە گۇتوو و قىرىش نەكراوم، ئىيە، چۈنكە خودا تەماشىا ۋوالمەتى مەرۇق ناكات، ئەوان زور دلگەرمەت بۇوم لەوان بۇ دابۇنەرىتى باوکان. 15 بەلام دەكىد، لە مىنىشدا بۇ ناجولە كە كان كارى دەكىد، 9 كاتىك كاتىك خودا كە لە سكى دايىكەھ دەرخانى كەن، بە ياقوب و پەتروس و يۈزەنە كە بە كۆلە كە دازىبۇون، بەم نىعەمەتى خۆي باڭىڭ كەن، خۇشحال بۇو 16 كۆرە كەن لە مندا دەرىبکوپەت، تاكو لەناو نەتەھە ناجولە كە كاندا مەردە بەدەم. لەو ھاۋايوشىيان بۇ من و بەرناباس درېڭىدە، تاكو ئېھى بۇ لای كاتىدە دەستبەجى راۋىژم بە كەس نەكىد، 17 سەرنە كەۋەتە ئەھەنە كەن بىچن. 10 ئەنها

لە پۈلسەھە، ئەھوھى نە لەلایەن خەلک و نە بەھۆي مرۇقىكە وە نىزدراوە، بەلکو لەلایەن عىسای مەسيح و خوداى باوکەھە، كە لەتىو مردووان ھەلىستاندەھو، 2 ھەروھەداھەمەو ئەھو بىرایانە لە گەلەدان، بۇ ئەھو كەلىسايانە لە گلا تىان: 3 بَا نىعەمەت و ئاشتى لە خوداى باوکان و عىسای مەسيحى خاوهن شكتۇھە لە گەلەدان بىت، 4 ئەھوھى لە پىتىاوى گۇناھە كامان خۆي بەخىنى، تاكو بەگۈزىھە خواتى خوداى خوداى باوکان، لەم دەنیا يخاپاھى ئىستا پۈزگارمان بىكەت. (aiōn g165) 5 ھەتاهەتايە شكتۇھەندى بۇ ئەھو، ئامىن. (aiōn g165) 6 پېم سەبىرە چۈن وا بە خېزىيە، لەھى بە نىعەمەت مەسيح بانگى كەرددون، بۇ 2 دواي چواردە سال لە گەل بەرناباس گەرامەھ تُورشِه لیم مەزگىننەيەكى دىكە وەردە گېرىن! 7 مەزگىننەيەكى دىكە بۇونى ئىيە، بەلکو ھەندىك كەس دەيانەۋىت سەرتاتان لە بشىئىپن و تىپسىشىم لە گەل خۇم بىردى. 2 گەرامەھ دەكم بەگۈزىھە پەيداىي مەزگىننەيەكى دەپەتەنەت ئەگەر ئېھى يان ئاشكرا كەرىدىتىك بۇو و ئەپەيامە ئېنجىلى كە لەتىو نەتەھەۋە كان فەريشتە ئاسغان مەزگىننەيەكان پىدان، جىڭە لەھە مەزگىننەيە ئېھى جاپرى دەدەم، تەنھا خستىمە بەرەدەم گەورە پىاوانى كلىسا، بېتان دان، با نەفەرقى لى بىت. 9 وەك پىشتر پىتان گۇتوون ئىستاش پىتان دەلەمە: ئەگەر كەسىك مەزگىننەيەكى پىدان 3 بەلام ھەرچەندە تېتىس كە لە گەل بۇو بۇونان بۇو، زۇرىيان جىڭە لەھە ئەپسەندەن كەرددوو، با نەفەرقى لى بىت. 10 ئايا ئىستا بۇ بەدەستپەتلىق رەزامەندى خەلک ھەول دەدەم، كە ھەندىك لە بىرایانى درۆزىن بە نېتىن ھاتىبونە ناومان بۇ ياخود رەزامەندى خودا؟ يان ئاياداواي ئەھو دەكم خەلک سېخۇرىكىدىن لەسەر ئەۋازادىپەي لە عىسای مەسيحدا ھەمانە، پارازى بەكم؟ ئەگەر ھەتا ئىستا خەرىكى پارازىكەنىش مەلکەچىان نەبۈون، تاكو بىنانكەنە كۆيىلە. 5 بۇ كاتاشمىزلىكىش مەلکەچىان نەبۈون، بۇو مايدا، ئەمدا نەدەبۈوەم بەندە مەسيح. 11 پىتان دەلەم، تاكو پاستى ئېنجىلى لە گەلەدان بىنېتىھە وە. 6 بەلام ئەۋانەھى بە خوشكان، بىرایان، ئەپەيامە ئېنجىلى كە جاپىم بۇي داواهە، لە گەورە پىا دادەنزا، ھەرچىيەك بىن، بەلايى ئەھو گۈنگ مەرۇقەوە ئىيە. 12 لە كەسىشىم وەرنە گۇتوو و قىرىش نەكراوم، ئىيە، چۈنكە خودا تەماشىا ۋوالمەتى مەرۇق ناكات، ئەوان زور دلگەرمەت بۇوم لەوان بۇ دابۇنەرىتى باوکان. 15 بەلام دەكىد، لە مىنىشدا بۇ ناجولە كە كان كارى دەكىد، 9 كاتىك كاتىك خودا كە لە سكى دايىكەھ دەرخانى كەن، بە ياقوب و پەتروس و يۈزەنە كە بە كۆلە كە دازىبۇون، بەم نىعەمەتى خۆي باڭىڭ كەن، خۇشحال بۇو 16 كۆرە كەن لە مندا دەرىبکوپەت، تاكو لەناو نەتەھە ناجولە كە كاندا مەردە بەدەم. لەو ھاۋايوشىيان بۇ من و بەرناباس درېڭىدە، تاكو ئېھى بۇ لای كاتىدە دەستبەجى راۋىژم بە كەس نەكىد، 17 سەرنە كەۋەتە ئەھەنە كەن بىچن. 10 ئەنها

دهدویت، ئولو له هەلسۆکەوتکردن له گەل ئیوه لاز نییه، بەلکو له تیوتاندا بهیزە. 4 ھەرچەندە له لاز زیدا له خاچ درا، بەلام بەھیزى خودا دەزیت. ھەروھا ئیھەش بە يەکبۇون له گەل مەسیحدا لاوازىن، بەلام ئیھە لە هەلسۆکەوتکردىغان له گەل ئیوه بەھیزى خودا له گەل ئەودا دەزىن. 5 خۇتان تاقى بەكەنەوە تاخۇ ئیوه باوھىدارن. له خۇتان بەکۈلەنەوە، ئىيا نازانن كە عىسى مەسیح له شیوه دایە؟ مەگەر ئەۋەي لە تاقىگەرنەوە سەرگەوتتو نەبۇون. 6 بەلام ھیوادارم بىزان كە ئیھە نە كەوتۇپىن. 7 ئىنجا له خودا دەپارىيەنەو كە ئیوه ھېچ خراپەيەك نەكەن، ئەمەش لە بەرئەنەو نییە كە دەرىبکەوتپەت ئیھە بەرگەي تاقىگەرنەوە مان گەرتۇوە، بەلکو تەنەبا بۇ ئەۋەيە كە ئیوه چى چاڭ و راستە پىكەن، ھەرچەندە خەلکى بە سەرگەوتومان نەزانىن، 8 چۈنكە ناتوانىن ھېچ شىتىك لە دىرى پاستى بىكىن، بەلکو لە پىتاۋى پاستى. 9 شادىن كە لاوازىن و ئیوه بەھیزىن، نویزى ئیھەش بۇ تەواوىنى ئیوه يە. 10 بۇيە ئەمانە دەنوسىم و دوورىم، تاۋە كو كاتىك لەلاتان ئامادە دەم بە پەقى نەجۇڭىھە، بەگۈزەي ئەو دەسەلاتەي مەسیحى بالادەست يېنى بەخشىم بۇ بىناداتان، نەك بۇ وېرائىكەرتان. 11 له كۆتايىدا، خوشكان، بىيان دلشاد بن، بۇ كاملى و تەواوى ھەول بىدەن، يەكتىرى ھابىدەن، ھاوپىر بن، بە ئاشتى بىزىن، ئەوسا خوداي خۇشەويسىتى و ئاشتى له گەلتان دەيىت. 12 بە ماچى پېرۇز سلاّو له يەكتىرى بىكىن. 13 ھەموو گەلى پېرۇزى خودا لىرە سلاّوتان لىدەكەن. 14 با نىعەمەتى عىسى مەسیحى خاوهن شىڭو خۇشەويسىتى خودا و ھاوپەشى پۇچى پېرۇز لە گەل ھەمووتان بىت.

نام؟ کی کوتووه‌ته گوناه و من ناسوویم؟ 30 ئەگر پتویست به نیشانه و کاری مهزن و په رجوو، 13 چیتان له کلیسا کافی به شانازیکردن بکات، ئەوا بدو شنانه‌وه شانازی دەکم کە دیکە کەمتره، جگە لەوی کە خۆم نەبومەتە بارینک گزان لاوازم دەردەخەن. 31 خودا، باوکی عیسای خاونە شکو بەسەرتانه‌وه؟ لەم ھەلمیه گەردەم ئازاد بکان! 14 ئەوا سیئەم ئەوهی هەتاھەتايە ستابیش دەکریت دەزاینت درۇ ناكەم، جارە ئامادەم يېھ لاتان، نابەه بارگانی بوتان. داواي شەتكانتان 32 له دیمه شىن، فەرمازەوايە کە ئاربىاتى پاشا پاسوانى ناكەم، بەلکو داواي ئىۋە دەکم، چۈنكە پتویست ناکات شارى دېھشقىيان دەکرد، بۇ گۆرتەم. 33 بەلام لەندا سەبەندەدا و مندال بۇ دايىك و باوک كۆبکەنەوه، بەلکو پتویستە دايىك و بۇ ئىۋە خەرج دەکم، خۆم خەرج دەکم، خۆم خەرج دەکم، ئەگر ئىۋەم پەزگارم بۇو.

12

پتویستە بەردەوام بىم له شانازیکردن، ھەرچەندە هيچ بەدەست ناھىتم، بەلام بۇ بىننىي يەزدان و ئاشكرا کراوى ئەو دېم، 2 مەروفيك دەناسىم كە لەگەل مەسيحدا ببۇوه يەك، پىش چواردە سال خودا بىرى بۇ ئاسمانى سیئەم، جا بە جەستەو ياخود بى جەستە، نازانم، خودا دەزاینت، 3 دەزانم ئەمو مرۇف، بە جەستەو ياخود بى جەستە، نازانم، خودا دەزاینت، 4 بۇ بەھەشت بىردا، قىسىيەكى بىست كە دەرنابىپدرىت و مرۇف ناپېت باسى بکات، 5 شانازى بەو كەسەوه دەکم، بەلام شانازى بە خۆمەوه ناكەم، مەگەر بە لاوازىيە كامن نەپېت، 6 چۈنكە ئەگر بەھەپ دەناتازى بکەم، گل نام، چۈنكە راستى دەلەم، بەلام خۆم دەپارىزەنەوه كە يەكىك والە من بىگات زىاتەلەوهى دەمبىن و لېم دەبىستن، 7 بۇ ئەوهى بە گورەن ئەو بىننەنەي بۆم تاشكرا گزان لووتەر زەبم، لە جەستەدا درېكىم درايىن، وەك ئەوهى لەلایەن شەيتانه‌وه نېزدرارىپت تاكو ئازارم بىرات، تاكو لووتەر زەبم، 8 بۇ ئەمە سى جار خودا من لەتىواناندا ناكۆكى، چاپىسى، توپرەنى، خۆپرەرسى، بۇختان، قىسە هيتنان و بىردىن، لەخۇبايىبۇون، يېسەر و بەرى ھەپېت، 21 ھەر وەھا جارىيى تر كە دېھەو لاتان، دەترسم كە دەھەنەپەت، ئىۋەش بەو جۈزەرى كە دەتەنەپەت نەمبىن، نەوه كە لەتىواناندا ناكۆكى، چاپىسى، توپرەنى، خۆپرەرسى، بۇختان، قىسە هيتنان و بىردىن، لەخۇبايىبۇون، يېسەر و بەرى ھەپېت، 22 ھەر وەھا جارىيى تر كە دېھەو لاتان، دەترسم كە دەھەنەپەت، ئىۋەش بەو جۈزەرى كە دەتەنەپەت نەمبىن، لە عىسای خاونە شکو پاپارامە و لە كۆلم بکانەوه، 9 بەلام بىيى فەرمومۇم: «نېعەمەتى منت بەسە، چۈنكە هيىزى من لە لاوازىدا تەواو دەپېت». بۇ يە بەپەرى شادىيەوه شانازى بە لاوازىيەوه دەکم، تاكو هيىزى مەسیح يېتە سەرم، 10 بۇ يە لە پىتىاوى مەسيحدا، بە لاوازى و سووكىيەتى و ناخوشى و

13

ئەممە سیئەم جارە كە دېھە لاتان، ھەربابەتىك لەسەر چەوسانەوه و تەنگانە دەنلىوش دەبم، چۈنكە ھەر كاتىك زاري دوو يان سى شايىت راستىيە كە دەسەلەنېرىت. لەلازىم ئەوا بەھېزم، 11 بۇومە گل، بەلام ئىۋە بکانەوه و خەفتە بخۆم بۇ زۆر كەس كە پىشىتەر گوناھيان كەرددووه و تۆرييەن نەكەرددووه لەو گلاۋى و بەپەلائى و بەپەرەۋەشىتىيە كە كەرددوويانە.

لە پىتىاوى مەسيحدا، بە لاوازى و سووكىيەتى و ناخوشى و چەوسانەوه و تەنگانە دەنلىوش دەبم، چۈنكە ھەر كاتىك زاري دوو يان سى شايىت راستىيە كە دەسەلەنېرىت. لەلازىم ئەوا بەھېزم، 12 بۇومە گل، بەلام ئىۋە بکانەوه و خەفتە بخۆم بۇ زۆر كەس كە پىشىتەر گوناھيان كەرددووه و تۆرييەن نەكەرددووه لەو گلاۋى و بەپەلائى و بەپەرەۋەشىتىيە كە كەرددوويانە.

دانبەخۇدا گۆتەوه نىشانەكانى نېزدرارو لەتىواناندا ئەنجام درا، 3 چۈنكە ئىۋە داواي بەلگە دەكەن كە مەسیح لە پىنگى مەنەوه

سنوری خرمده که مان زور زیاتر بیست، 16 تاکو مرگینی بدینه 14 سهیر نیمه، چونکه شهیتان خویی له شیوه‌ی فلیشته‌ی ته و ناچانه‌ش که له شیوه دوور تن، نامه‌نویت شانازی بکین رپونا کی دهرده خات. 15 کواته شتیکی سهیر نیمه ئه گدر به و کاره که پیشنه خست له سنوری به کیکی دیکه نهنجام خرمده تکارانی خویان له شیوه‌ی خرمده تکاری پاستوروسی دراوه. 17 ئه‌وهی شانازی ده کات، با شانازی به یه زدنه‌وه ده ریخنهن، دواپریزان به گویه‌ی کرداریان ده بیست. 16 دیسان بکات. ۱۸ ئه‌وهی به خویدا هله‌دادت په سهند ناکریت، ده یلیمه‌وه: کس به گلنم نه زانیت، به لام ئه گدر به گلنم ده ران به لکو ئه‌وهی مه‌سیحی خاوون شکر پییدا هله‌دادت. ئهوا وک گلینک به رگدم بگرن، بوئه‌وهی منیش تو زیک شانازی بکم. 17 به متمانه و شانازی ده کم، نه ک به و

11 هیودارم به رگه‌ی هندیک گلایه‌تی من بگرن، شیوه‌یه که مه‌سیحی بالاده‌ست قسه ده کات، به لکو وک هه رچنه‌ده به رگه‌شم ده گرن. 2 به ئیره‌په کی خودایانه ئیره بیتان پن ده بم، چونکه له پیاویک نیشانم کردن، تاکو وک پاکیزه‌یه کی پاک پیشکشی مه‌سیحستان بکم. 3 به لام ده ترسم، وک ماره که حه‌وای به فیله‌که هه‌تلله‌لاته‌دان، بیری عیوه‌ش له دلسوزی و پاکیه بُو مه‌سیح چه واشه بکریت، 4 چونکه پاکیزه‌یه کی دیکه رابگه‌یه نیت جیاواز به کاره که حه‌وای به فیله‌که هه‌تلله‌لاته‌دان، بیری عیوه‌ش له وهی راما لگیاند، یان روحیک دیکه و هر بگرن جیاواز له وهی و هرتانگرت، یان مرگینیبه کی دیکه رابگه‌یه نیت جیاواز له وهی و هرتانگرت، ئهوا به ئاسانی و هریده گرن. 5 پن وایه هیچم له و «نیز دراوه به رزانه» که متر نیمه. 6 ئه گدر له قسه کردندا زمان پاراونه، خرزانیاریم هه‌بیه، به لکو له هر لایک وله هه‌ممو 22 ئایا ئهوان عیبرانی؟ منیش، ئایا خیسرائیین؟ منیش، ئایا شتیک بُو شیوه‌مان ده رخست. 7 یاخود گوناهم کردووه که خوم تزم کرده‌وه تاکو گیوه به رز بنه‌وه، چونکه به خواری مرده‌ی ئینچیل خودام بُو جاردان؟ 8 کلیسا کانی دیکم تالان کرد که خه‌رجیم لیبان و هرگرت بُو خرمده که‌دان. 9 کاییک برايان له مه کدقنیاوه هاتن پیویستیه کانی منیان پرکرده‌وه. له هه‌موو شتیکدا خوم پاراست بُو ئه‌وهی بارگاری نه خمه سه‌رتان و برده‌وام خویی لی ده‌پاریم. 10 به دلاییه‌وه، هروهک راستی مه‌سیح له مندایه، له ناچوچه کانی ئه خایا ئه‌م و بُوژنکم له قوولایی ده‌ریادا به سه‌ربرد. 26 به هه‌وهی زور گشتکردن‌وهه تووشی مه‌ترسی رووبار و چه‌ته بوم، مه‌ترسی شانازیه‌یم لی ناسه‌تریه‌وه. 11 بُوچی؟ ئایا له بره که‌موهیه که عیوه خوشناویت؟ خودا ده زانیت خوش‌شده‌وین. 12 به لام ئه‌وهی ده‌کم، وا ده‌کم بُو ئه‌وهی هه‌لی هه‌لپرستان بیرم که شانازی ده کن و ده‌یانه‌نویت ده‌ریخنهن گوایا ئهوان تینوویچی، به رُوژووگرخی زور، به سه‌رما و پرووتی. 28 ئه‌مانه وک یېهن، 13 چونکه ئه‌مانه نیز دراوى مه‌سیح ده‌رده‌خنهن. هه‌موو له‌لایک، رُوژ به رُوژ بایه‌خان به هه‌موو کلیسا کان قیلبازان، خویان له شیوه‌ی نیز دراوى مه‌سیح ده‌رده‌خنهن. له‌سه‌رم کله‌که ده بیست. 29 کی لاوازه و من له‌گلی لاواز

مه کوئنیه کان شاناژیم پیوه کرد و دووه، کدوا گیوه له ئەخایا له 10 من وەک پۆلس، کە به من دەلین لهو کاتەی پارەوه ئامادەبۈون دلگەرمىتەن زۇرېياني جۇشدا 3 بەلام لە گەلتام شەرمن، بەلام كە اپitan دوورم بەرامبەر بە گیوه برايان دەنیز، نەوەك شاناژىكەدەمان پىستانەو بە فېرىپ بروات، بويزم، بە يېقىزى و نەرمۇنىانى مەسیح لیتان دەپارىمەو و تاكو ئامادەن ھەر وەك گۆتم، 4 چونكە ئەگەر ھەندىك لە 2 دوايان لى دەكەم ناچارم مە كەن كاتىك لە لاتام ئەو بولىزىم مە كەن دەنیز، کان لە گەلم بىن و بىين كە گیوه ھېشتا ئامادە نىن، ئەوا بەكارېتىم، چونكە پېم وايھە هەر دەيىت بەكارېتىم بەرامبەر بەو ئېيە شەرمەزار دەبىن بەھۆي ئەو مەتمانىيە بە گیوھمان ھەبۇو، كسانەيى كە پىيان وايھە ئېيە بە گۆزىرەي بەنەماي جەجان دەزىن، ئېتىر باسى ئەوهش نەكەم كە گیوه چەندە شەرمەزار دەبىن. 3 ھەرچەندە لە جىياندا دەزىن، بەلام بە گۆزىرەي بەنەماي 5 بۆيە بە پۇيىستم رازى لە برايان پاپارىمەو، تاكو پېشىرەوى جىيان ناجەنگىن، 4 چونكە ئەو چەكى شەپرى پىدەكەن بىكەن بۇ لاتان و زۇۋ ئەم بە خشىندەن رېتكەخەن كە پېشتىر جىيانى نىيە، بەلکو چەكى خودا يەپ كە تونانى ويزانگىنى بە ئەيتان دابۇو، تاكو وەك بە خشىنىكى لە دلغاوانىيە و بىت، قەلای ھەيدى، 5 ھەموو بەلگىكەك و ھەر شىتىك كە بۇ نەك لە تاچارىيە و بىت. 6 ئەمەش بىزان: «ئەوهى كەم بەرھەلىسى زانىارى خودا دەركەۋىت لەناوى دەبىن، ھەموو بىجىتىت كەم دە درویتەوە، ئەوهى بە دلغاوانى بىجىتى بە بىرنىكىش بۇ گۆزىرەلى مەسیح بە دىل دەگرین. 6 ھەر دلغاوانى دە درویتەوە» 7 با ھەرييە كە ئەوهەدى لە سەر كاتىك گیوه تەواو ملکچى بۇون، ئەم كاتە ئامادەن سزاي دەلەقى بىدات، نەك بە دەلەنگى و ناچارى، چونكە ئەوهى ھەموو ياخىبۇتكى بەدەبىن، 7 گیوه سەيرى ۋوالەت دەكەن. بە دلخوشىيە و بە خشىت خودا خۇشى دەۋىت، 8 خوداش ئەگەرى يېكىك دەلەپەت كە هي مەسيحە، بائەوه بىزانىت كە دەتاۋىت ھەموو ئەم بە شىانەندان بە سەر دەپېزىتىت، تاۋە كۆئۈھە وەك چۈن ئەم مەسيحە، ئېيە ش بە ھەمان ئەندازە هي ھەميسە ھەموو ئەم بە شىانەندان بە بىپۇيىستانە، بۇ ھەوهى مەسيحەن، 8 ئەگەر تۈزىك زىبات شاناژىم بە دەسەلەمانە وە لە ھەموو كارىتكى باشدا سەرپېزىن بن. 9 وەك نۇوسراواه: كەدىيەت، ئەوهى مەسيحى بالا دەست داۋىتى بۇ بىناداناتان بە دلغاوانىيە و بە ھەڑارانى بە خشىوە، راستۇرۇستىتە كەن نەك بۇ ويزانگىنى زىيات شاناژىم بە دەسەلەمانەن ھەتاھەتايە چەسپاوه.^{g165} 10 جا ئەم خودا يەپ دەركەوم كە بە نامە كان دەتاتىرسىن. 10 لەوانەيە ھەندىك بۇ جوتىيار و نان بۇ خىزرا كە دايىن دەكەت، تۇوتان بۇ دايىن بلىن: «نامە كان قورس و بەھىزىن، بەلام ئامادەبۈزۈ خۇرى دەكەت و چەندەن ئىتىدە دەكەت و بەرھەمى راستۇرۇستىتەن لاوازە و قىسە بەتالە». 11 با ئەم جۇرە كسانە بىزان، ئەوهى لە زىياد دەكەت. 11 لە ھەموو شىتىكىدا دەولەمەند دەبىن تاكو دوورەوە و بە رېتكى تامە بۇتان دەنۋوسىن، ھەمان ئەم شىتە ھەموو كاتىك دلغاوان بن، دلغاوانىيە كەن لە رېتكىي گەندە دەكەن كاتىك لە لاتان بىن. 12 ئېيە ناوىزىن خۇمان لە گەل سوپايسى خودا يەپ دەنەيە وە. 12 ئەم خزمەتەي گیوه دېيىكىن، ئەوانە بەراورد بىكەن ياخود خۇمان بىخە يېن بىزى ئەوانەي تەنەپا پىداوەتىتە كافى گەلى پىرۇزى خودا بېرنا كەنەوە، بەلکو وا كە بە خۇياندا ھەلەدەن، كاتىك خۇيان بە خۇيان بەراورد دەكەت كە زۇر كەس سوپايسى خودا بەكەن. 13 لە رېتكى ئەم دەكەن و دەپۇن، ئىتىر دەرەدە كەۋىت كە نەزان. 13 بەلام خزمەتەوە كە دېيىكىن گیوه خۇتان سەملاندووە، شىكتەندى ئېيە زىياد لە پۇيىست شاناژى بە خۇمانە وە ناكەن، بەلکو خودا دەرەدەخەن بە گۆزىرەلى و دانېداناتان بە پېيامى ئېنجىلى بە گۆزىرەي ئەۋائىتە خودا بۇي دانوانىن شاناژى دەكەن، مەسيح، ھەر وەها دلغاوانىتەن لە بەشدارىتەن لە گەل ئەوان و كە ئاسىتىكە دەگاتە گیوهش. 14 ئېيە سۇورى خۇمان نابەزىتىن ھەموو لایەك، 14 ھەر وەها لە پاپانە وەيان بۇ گیوه، تامەززۇي كە شاناژىتەن پېوه دەكەن، بە ھەر گەيشتىنە گیوه، چونكە يېنىنى گیوهن لە بەر ئەم بەنەتە لە راپەمەدەرە خودا كە پىستان بە خزمەتى را گەيدانلى مەگىنە مەسیح گەيشتىنە گیوهش، دراوه، 15 سوپايس بۇ خودا لە پېتىاوي ئەم بە خشىتى كە بە 15 زىياد لە راپە خۇرى شاناژى بە رەنخى خەلگىكىيە وە ناكەن، بەلام ھىجادارىن كاتىك باوەرتان گەشە دەكەت، لە تۇتاندا دەم باس ناكەت.

باشد. 12 که اگر بوم نووسیون، له پیناوی تاوانبار کرد، نه ک ته‌نها ئەمەتان کردووه، به لکو ئاره‌زووشان ده کرد یاخود تاوان لیکراو نیمه، به لکو بۇ ئەوهى لمبردهم خودا بیین کە ئەنجامى بدهن. 11 ئىستا کاره کە ته‌واو بکن، هەروه ک کە ئىوه چەند پەرۇشى ئېھن، 13 بۆيە دلّه‌واپى كراین. به لام پەرۇشى خواتى بون، ئاوا ته‌واو کردنیش بە خواتى خوتانه، لە سەر دلّه‌واپىه ک، بەھۆى دلخۇشى ئىتتىس زور زیاتر دلخۇش 12 چونكە ئەگر پەرۇشى هەبىت، ئاوا خودا بە گۈزىرە ئەوهى بوبون، چونكە گانى بە ھەمووتان حەسایەوه. 14 ئەگر بەرامبەر کە كەسە كە ھەيەتى پەسەندى دەكتات، نه ک بە گۈزىرە ئەوهى ئەو شانا زىم بە شىوه و کەرىپەت، شەرمم نەکردووه، به لکو وەك نېيەتى. 13 مەبىستم ئەوه نېيە خەلکى دىكە بەخەسېنەوه و فشارم ھەموو شىتكان بە راستىگۈلى پى گۆتن، شانا زىمان لاي ئىتتىس لەسەر ئىوه بىتت، به لکو بە يەكسانى. 14 لە كاتى ئىستادا با بوبو راستى. 15 دلىشى زياتر بۇتان دەچىتت كاتىك يادى پېرى ئىوه كەموکورى ئەوان پېر بکانه و بۇ ئەوهى لە داھاتوودا گۈزىرە ئەمەتوتان دەكانه وە، كە چۈن بە ترس و لەرزەوە پېرى ئەوانىش كەموکورى ئىوه پېر بکانه وە، تاكى كە كسان پېشواز يitan لىكىد. 16 دلشادم كە لە ھەموو شىتكدا ئىتىن بىتت. 15 وەك نووسراوه: «ئەوهى زورى كۆكىردووه تەوه دەليام.

8

ئىستاش خوشكان، برايان، حەز دە كەين نىعەتى خودا بزان كە دراوه تە كلىسا كافى مەكەنۋىيا. 2 ئەوان لە خستە دلى ئىتتىس بۇ ئىوه، 17 چونكە ئىتتىس نەك تەنها پېشوازى لە داوا كارپىيە كەرى، به لکو بە دەستىپېشخەرى تەنگانەيەكى زور گورەدا بوبون، به لام ژيانيان پې بوبو لە خۆشى، لە گەل ئەوهى زور ھەڙار بوبون، به لام دلەر اوان و بەخشنەد بوبون. 3 شايقى دەدەم كە بە گۈزىرە تواناي خۆيان و تەنانەت لە سەرەتتەن ئەرەپ خۆشىانەوه بە خشىنيان كلىسا كان سەتايىشى دەكەن. 19 نەك تەنها ئەوه، به لکو لەلائىن داوه، دەستىپېشخەرىپان كرد و 4 زور ئىمان بارانەوه تاكو كە شەتە كەماندا، لە كاتىكدا كە ئىھ بەخشىنە كە ھەلدەگىن و 5 زياتر يان كرد لەوهى ئېھ چاوه بېتىمان دەكەد ئىيان، چونكە بۇ پېشاندان پەرۇشىمان بۇ خزمەت. 20 ئېھ خۆمان لە ھەموو سەرەتا خۆيان پېشىكشى عىسى خاونەن شکۇ كرد، ئىنجا كەلپىيەكى دەپارىزىن، نەوه وەك كەسىك رەختنە لە شىۋازى بە خواتى خودا خۆيان پېشىكشى ئېھ كرد. 6 ئەوه بوبو تىكامان لە ئىتتىس كە كە ئەم نىعەتەتى لەلاتان دەستى پېكىردووه تەواوى بکات. 7 به لام وەك چۈن لە ھەموو شىتكدا زىدادتان کردووه، لە باوهەر، لە قسە كەدەن، لە زانىاري، لە ھەموو كوششىك، لە خۆشەوېستيان بۇ ئېھ، ئاوا لەم نىعەتەتى بە خشىنىشدا زىاد بکن. 8 ئەمەتان وەك فەرماتىك پى نالىم، به لکو بە بەراورد لە گەل پەرۇشى كەسانى دىكە، پەيامبەرى كلىسا كانن و مایەي شکومەندىن بۇ مەسيح. 24 بۆيە پەستەقىنه يە خۆشەوېستيان تاق دە كە مەوه. 9 نىعەتەتى عىسى مەسيحى خاونەن شکومان دەزان، ھەرچەندە دەولەمەند بوبو، لە پیناوى ئىوهدا بوبو ھەڙار، بۇ ئەوهى ئىوه بە ھەڙارى ئەو دەولەمەند بن. 10 لە مەشا بېروراى خۇمتان پى دەلىم، 9 سەبارەت بە خزمەتكەنلىكى دەلىم، پېلىست چونكە ئەم بە سوودە بۇتان: ئىوه پار دەستان بە بەخشىن ناكلات بۇتان بۇوسم، 2 چونكە پەرۇشىمان دەزانم و لەلائى دەرىجىن بۇ ئەوهى لەبەر دەم كلىسا كاندا دەركۈتت.

جهیان با نگهیش特 دهکات، له برى مه سیح لیتان ده پارینه وه: پرۆنه ده روه و به جیان بهتلن، دهست له هیچ شتیک گلاو له گەل خودا تاشت بنهوه. 21 ثەوهى گوناھى نەدەناسى خودا مەدەن، ئېنجا وەرتاندە گەمەوه،¹⁸ 『یەزدانى ھەر بەتوانا له پىتاوى ئېھى كەدىپە گوناھ، تاکو بە يەكبۈن لە گەل مەسیحدا ئەم دەفه رمویت: من دەمە باوکى ئیوه و شۇوهش دەبە كور و بىن بە راست دروستى خودا. چى من』.

6 وەك ھاوکارى خودا لیتان ده پارینه وه كە نىعەدى خودا 7 خوشەویستان، له بەئەوهى ئەم بەلیتانەمان ھەيە، با بى سوود و دەرمە گەن، 2 چونكە دەفه رمویت: 『لە کات پەسەندىم خۇمان له ھەموو گلاوپەكى جەستە و برقەپاڭ بەكەيەوه، گۈيم لېگەرتىت، له پروزى رىزگاريدا يارمەتم دايىت.』¹⁹ ثەوهتا له ترسى خودا پىرۇزى تەواوبكىن. 2 دەلتان بۆمان بەكەنەوه، ئېستایە كاتى پەسەندى خودا و ئېستایە پروزى رىزگارى. 3 له سەتەمان له كەس نەكەد وو، بەھوشى كە سمان تىك تەداوه، هېچ شتیکدا نايىنە كۆسپ، نەوهك گلەپى يېتە سەر خزمەت، كە سمان بۆ روتاندەن بەكارنەھىناوه. 3 ئەمە نالىم بۆ ئەوهى 4 بەلکو له ھەموو شتیکدا وەك خزمەتكارى خودا خۇمان تاوانباراتان بىكم، چونكە پېشتر گۇتومە كە ئیوه له دەلتان دەسەلمىتىن: بە دانە خۇدا گەرتى زۆرمان، له تەنگانە، ناخوشى بە رادەيەك كە ئامادەن لە گەلتان بېرىن و لە گەلتان بېنىن. 5 له لىدان و زىيدان و ئازاواھ، ماندو بىيون و 4 مەتمانەيەكى زۆرم پىتان ھەيە و زۆر شاناز يشتان پىوه دەكەم، و لېقەومان، 6 بەپاکى و زايىتارى و ئارامگەرن و ئىيانى، له ھەموو تەنگانە كەغاندا پىپۇوم له دلەۋاپى و خوشىيەكى لە شەنخۇنى و بىرىسىتى، 7 بەپاکى و زايىتارى و ئارامگەرن و ئىيانى، له ھەموو تەنگانە كەغاندا پىپۇوم له دلەۋاپى و خوشىيەكى لە بەرۇچىپۇز و خوشەویستى بى دوپرۇوبىي، 5 راستە، له كاتەوهى ھاتۇپىنەتە مەكۇنىا، راستدا، له ھېزى خودا، بە چەك كانى راست دروستى له دەستى جەستەمان حەسانەوهى نەبۈوه، بەلکو له ھەموو لا يەكەوە راست و چەپ، 8 بەشكۇ و سووكىلەقى، ناوزراو و ناوابانگ، ھەراسان كزاوين، له دەرەوه ناكۆكى و له ناواوه ترس. كە راستىگۈن وەك قىلىباز دەپىزىن، 9 وەك نەناسراو بەلام 6 بەلام خودا كە دلەۋاپى ماتومەلولەكان دەكتات، بە هاتنى ناسراوين، وەك مردوئەوهتا زىندۇرۇن، وەك سزادراو بەلام تىتىس دلەۋاپى كىدىن، 7 نەك تەنباھا بە هاتنى، بەلکو بەو نەكىرژاونىن، 10 وەك خەمبار، بەلام ھەر دەم دلشادىن، وەك دلەۋاپىلەي لەلایەن ئۇپەوه كراوه. زىات دلشاد بۈوم كاپىك كە ھەزار بەلام زۇران دەولەمەند دەكىن، وەك ھېچمان نەبىت تىتىس باسى پەرۇشى و پەزۈرە دەلگەرمى ئېوهى بۆ من كەد، و ھەرچەندە ھەموو شتیکان ھەيە. 11 ئەم كۆرسۇسىيەكان، 8 جا ئەگەر بە نامە كە خەمبارم كەدىن، پەشىمان نىم، ھەشمەن ئەم بە راشقاوى قىسەتەن بۆ دەكىن و دەلان فراوانە. 12 ئېھى هەست پەشىمان بۇمەوه، چونكە دەپىم نامە كە بۆ ماۋەيەك خەمبارى و سۆزى خۇماتانلى ئاسىتىن، بەلکو گۈيە لە ئېھى دەستىن. كەدىن، 9 بەلام ئېستا دلشادم، نەك لە بەرئەوهى خەمبار 13 ئەم ئالۇغۇر كارپىيە، وەك بۆ مەندا ئام دەدەيم، ئۇپەوه دەلتان بۇون، بەلکو لە بەرئەوهى خەمبار ياتان ئېوهى بۆ تۈپە كەدىن بەكەنەوه. 14 لە گەل بىياباھران لە ھېزى يەك نىردا مەن، چونكە بىردا بەن، تاکو چەماھەنگىيەك لەتیوان راست دروستى و خەپەدا ھەيە؟ بەھۆى ئېھى و هېچ زىياتىك نەكەن، 10 چونكە ئەم خەمبار يەي ياخود چەھاوه شىيەك كە لەتیوان تارىكى و بۇونا كىد؟²⁰ 15 چ لە خەدۋاھىدە، دەبىتە ھۆى تۆيە كەدىن، ئەمە ئەنجلامە كە ئىرىكە و تىتىك لەتیوان مەسیح و بە ئىلالا ھەيە؟ يان باوهە پەدارج رىزگارىيە و كەس لىپى پەشىمان نايىتەوە، بەلام ئەم خەمبار يەي پىشكىكى لە گەل بىياباھردا ھەيە؟²¹ پەرستگارى خودا شەج لە جەمانەوهى دەبىتە ھۆى مەدن. 11 كەواتە سەير بەكەن پىشكە و تىتىك لە گەل بىت ھەيە؟ چونكە ئېھى پەرستگارى خەمبارى بەگۈزىيە و ئېستى خودا چەندى لە ئۇپەدا بەرەم زىندۇرۇن، وەك خودا فەرمۇيەقى: 『ئىياندا نىشتەجى دەبم و ھېتىاوه: چ پەرۇشىيەك، چ پاكانىيەك، چ توپرەپەك، چ لە گەل ئان دەپرۇم، دەبم بە خودا ئەوان و ئەوانىش دەبن بە تىسىك، چ تامەز رىزپەك، چ دلگەرمىيەك، چ حەزىزىك بۆ گەل من.』²² 『یەزدان دەفه رمویت: لە بەرئەوه لە ناواھ راستيان دادپەرەورى! لە ھەموو شتیکدا خۇتان سەماند كە بىتائان لەو

خوشنمان له پیناوی عیسا بهندهی گیوهن، 6 چونکه خودا، 5 خودایه گهوهی ئیمه‌ی به تاییهت بۆ ئەمە دروستکردووه، گهوهی فرموموی: «با له تاریکیدا روناکی بدرهوشیتەوە» ئەویش وەک پیشکەکی رۆحی پرۆزی پیان داوه بۆ دەستەبەرى گهوا له دلماڭدا درەوشایەوە، بۆ روناکىردنەوە ناسینی شکۆئى ئەوەی دېت. 6 بۆیە ھەمو کات دلىيان و دەزانىن كەھتا خودا له پرووی عیسای مەسیحدا، 7 بەلام ئەم گەنجىنە لە جەستەدا نىشته جى بىن، لە عیسای خاوهن شکۆ دورىن، ھەمانه لەناو گۈزەي گلېدایە، تاکو دەربکەویت كە وزەی لە 7 چونكە بە باوەر دەرپىن نەك بە پىزاو. 8 ئىتر دلىيان و پادەبەدر له خوداوهى نەك لە ئیمه‌وە. 8 لە ھەمو لايەكەوە بە باشتىرى دەزانىن كە لە جەستە دوور بکەۋىنەوە و لەلائى پەستىن، بەلام تەنگەتاو نىن؛ دەشىپىن، بەلام بى ئۇمىد نىن؛ عیسای خاوهن شکۆ نىشته جى بىن. 9 بۆیە ئامانىجى بەزمان 9 چەسىزراوهن، بەلام بە جىچىھەيلەراوين، بە زەيدا دەرىيەن، رازىكىدى خودا دەبىت، جا ئىتر لە جەستەدا نىشته جى بىن يان بەلام لەناو ناچىن. 10 ھەمىشە مردىن عیسا لە جەستەماندا دوور بىن لىپى، 10 چونكە دەبىت ھەمو مان لەبەر دەم تەختى ھەلدەگىن، تاکو ژيانى عیسا لە جەستەماندا دەربکەویت، دادگاپى مەسیح دەربکەوين، تاکو ھەرىيە كە بۆ ئەو شنانەي 11 چونكە ئیمەي زىندۇو ھەردەم لە پیناوی عیسا دەدرىتىن بەھۆى جەستەوە گردوویەقى شايستە في خۆزى و بىرگىت، دەست مردن، تاکو ژيانى عیسا لە جەستەي مردوو مان جا باش بىت يان خراب. 11 لەبەر ئەوەي ترسى مەسیحى دەربکەویت. 12 گواتە مردن لە ئیمەدا كار دەكتات، بەلام خاوهن شکۆ لە دلماڭ، ھەر بۆيە ھەول دەدەن خەلکى قايل ژيان لە گیوهدا. 13 كە ھەمان پەھۆى باوەر مان ھەيدى، بەگۈزەي بکىن. بۆ خوداش دەركوتىن، ھیوادارم بۆ وېۋەنى ئیمەش نۇوسراو: «باوەرم ھەبۇو، بۆيە قىسم كەد». ئیمەش باوەر مان بە تەواوى دەربکەوين. 12 ئیمە ئامانەوى جارىتى كى دىكە لە ھەيدى بۆيە قىسە دەكىن. 14 دەزانىن گەوهى عیسای خاوهن لاي گیوه بە خۆزەن دەلەن، بەلكو دەرفەتىگان دەدەنچى شکۆئى ھەستاندەوە ئیمەش لە گەل عىسادا ھەلدە سەتىنەتەوە، شانازىمان پىوه بکەن، تاکو بتوان وەلامى ئەوانە بەدەنەوە لە گەل گیوهش دەمانپاتە بەرددەم خۆزى. 15 ھەمو ئەم ئازاز كە شانازار كە روالەتەوە دەكەن، نەك بە دل. 13 ئەگەر چىزىتە لە پیناوی گیوهە، تاکو ئەو نىعەتمەتى كە ئىستادەگان مېسىكەن تىكچووپىت، لەبەر خودایە، ئەگەر ھۆشمەند بىن، خەلکىكى زىيات بىتىھ مایەي زىرادەن دەرىنەن، ئەگەر بە چۈلەتىش دلىيان لەوەي كە يەكىك لە جىاتى ھەمو خەلک مرد، شکۆمەندى خودا. 16 بۆيە ورە بەرنادىن، ئەگەر بە چۈلەتىش دلىيان لەوەي كە يەكىك لە جىاتى ھەمو خەلک مرد، لەناوپىجن، ئەوا ناخمان رۆز بە رۆز نويتە دەيتەوە، 17 چونكە بۆيە ھەمو خەلک مرد. 15 ئەو لەبرى ھەمووان مرد تاکو تەنگانەي سووك و كاتىمان شکۆمەندىپەكى گۈنەتەتايى زىندۇوان ئىتر بۆ خۇيان نەزىن، بەلكو بۆ ئەو كەسەي لە بۆ ئىمە لى دېتە كاپىيەوە. 16 لەبەر ئەوە بە چاۋى دىنایاپەوە پىزاوەكان ناكىن، بەلكو شتە نەپىزاوەكان، چونكە بىپزاوەكان چاۋى سەرىيەوە سەرىي كاتلىن، بەلام نەپىزاوەكان ھەمىشىپىن، 18 چونكە كەپەن دەستەن دەستەن، 19 ئەمەش ھەموو لە خوداوهى، كە 20 كەواه ئەگەر ھەركەسىك لە گەل مەسیحدا بىتىھ يەك، دەبىت بە بەدەپىزاوەتكى نوى، شتە كۆنەكان بەسەرچوون و شتى نوى هاتووه! 18 ئەمەش ھەموو لە خوداوهى، كە لە گەل خۆى لە پىنگى مەسیحە و ئاشتى كەدىھە و خزمەتى ئەم ئاشتىپۇنەوە پىدانىن، 19 واتا خودا بە يەكبوون لە گەل مەسیح جىيانى لە گەل خۆى ئاشت كەدەوە، گۇناھە كەنیانى لەسەر نەنۇوپۇن و پەيامى ئاشتىپۇنەوە بە ئىمە سپاردووه. 20 كەواه ئىمە بائۇيىزى مەسیحىن، خوداش لە پىنگى ئىمەوە

5

لەبەر ئەوەي ئىمە دەزانىن، ئەگەر چادرە زەمینىيە كەمان برووخا، خانوپىكان لە خوداوه ھەيدى كە ھەتاھەتايى لە ئاماندا بە، خانوپىتكى دەستكەر دېتىيە.

(aiōnios g166) 18 ئىمەش لەم چادرەدا دەنالىتىن و تامەززۆي ئەوەين كە مالى ئامانىمان پۇشىن، 3 چونكە كەپۈشمان ئىتر بە رۇوتى ناپىزىپىن، 4 لەبەر ئەوەي لەم چادرەدەن لەبەر بارگەنە دەنالىتىن، كە ئامانەوەت دايىكەنин بەلكو پۇشىن، تاکو مردن لەلايەن ژيانەو قوقۇت بىرىت.

نوهه ک لخه فهی زوره وه هلبلو شریت، 8 له بهره وه تکلاتان به لام روحه که زیان دهدات. 7 ئه گهه بیتو ئه و خزمه تهی ل ده کم خوشی ویستی خوتانی بودو پات بکنه وه، 9 چونکه که بوبه هوی مردن و به پیت له سهه بهرد هله که نزاو بزئه مه بزم نوسین تاکو به سه ملائد تان بازم، تاخو له همه وبو به شکووه هاتیت، ته نانه ت نوهه یهیسrael نهیانوانی شتیکدا گوییله ل. 10 منیش گهه دنی ئه و که سهه ئازاد ته ماشای رووی موسا بکن، له بهر شکوی پووی که فه تووه، ده کم که بیوه گهه دنی ئازاد ده کن، هه روهه هاهه گهه بپیستی 8 ئیتر چهند زیاتر خزمه کی روحی پیروز شکودارتر ده بیت؟ بهوه کردیت گهه دنی گهه دنی ئازاد بکم، ئهوا له بردهم 9 چونکه ئه گهه خزمه تی تاوانبار کدن شکومه ندی بیت، تاخو مه سیح له بهر بیوه گهه دنی ئازاد کردووه، 11 نوهه ک شهیان دهی خزمه تی بیتا انکردن چهند زیاتر له شکومه ندیدا بیت؟ له خشته مان بیات، چونکه له مه بهسته کانی بینا گان. 12 کاتیک 10 شکودار کراویش له بهراورد به شکوی له راده بهدر شکوی هاته شاری تروتاس بیوه وی مزگینی مه سیح رابگیه نم، نه ماوه، 11 چونکه ئه گهه فه تووه له شکومه ندیدا بیت، ئهی مه سیحی بالاده است ده راگیه کی بیوه کردمه وه. 13 به لام گانم ئوه وی هه میشه یه چهند زیاتر له شکومه ندیدا ده بیت! 12 له بهر پشووی نه دا، چونکه بیتسی برام نه دوزی پهه وه، ئیتر مائلاوا یم ئوه وی هه یاهیه کی تا امان ههیه، زور ئازایانه ده جولیینه وه، لیان کرد و چووم بیوه کدؤیا. 14 به لام سوپاس بیوه خودا، 13 نک وک موسا که پیچهی له سهه رووی داده نا تاکو نوهه که بیوه که مو کاتیک له که زاویه سه رکه وی مه سیحدا ئیسرايل ته ماشای کوتای شکوی فه تووه نه دهن. 14 به لکو راب را یه تیان ده کات، له هه مو شوییک به هزی پیوه و بیونی میشیکان تاریک بیوه، چونکه ههتا ئه مرؤش، کاتیک په میانی خوشی ناسینه کهی بلاو ده کات وه، 15 چونکه پیوه بیونی خوشی کون ده خوینریه وه هه مان پیچه ماوه و لانه دراوه، چونکه ته نهه مه سیحین بیوه خودا، له نیوانه ریگاریان ده بیت و له تیان به یه کبون له گهه مه سیحدا ده توائزیت لایبردیت. 15 ته نانه ت ئه وانه لمناوه چن. 16 بیوه وانه بیونی مردن، بیوه ههتا ئه مرؤف کاتیک تهورانی موسا ده خوینریه وه پیچه له سهه ئه وانی دیکه بیونی زیانه بیوه زیان. تایا کی شیاوه بیوه شتنه؟ دلیان دانزاوه. 16 به لام ئه گهه یه کیک بیوه زدان گهرا یه وه، 17 پیوه وک زور که س بازگانی به پهیا خوداوه نا کهین، ئهوا پیچه که لاده چیت، 17 چونکه یه زدان روحه کهیه، هه روهه با به لکو به بی دوپر ووی له خوداوه له بردهم خودا به تاوی روحی یه زدان لکوی بیت، ئازادی له ویه. 18 هه مو موان به مه سیح ده دوین.

3 تایا دیسان ده است بهوه بکه بیوه وه بخوماندا هه لبده ن؟ له شکویک بیوه همان ویه ده گوردریین، ئه وش تایا وک ههندیک که س، پیوستیمان به راسپارده نامه یه بیوه له یه زدان ویه که روحه کهیه.

پیوه یان له پیوه وه؟ 2 بیوه نامهی ئېهن، که له دللاندا نوسراوه **4** له بهر ئوه وی به زهی خوداوه ئه خزمه ته مان و هه مو خلک ده بخوننه و ده زیان. 3 ده رکوت ههیه، بن هیوانا ین، 2 به لکو ئه و پینگایانه مان ره تکرده و که شیوه نامهی کن له مه سیحه وه، که پیوه خزمه تان کردووه، شاراوهن و شهه زاری ده هین، فیل نا کهین و ده ستکاری به مه ره که ته نوسراوه به لکو به روحی خودا زیندووه، وشهی خودا نا کهین، به لکو به ده خستنی راستی، له بردهم نک له سهه ته خسته بهرد، به لکو له سهه ته خسته دلی مرؤف، خودا بیوه زانی هر که سیک خومان ده سه لیین. 3 به لام 4 به هوی مه سیحه وه متمانه ئا امان به خودا ههیه. 5 پیوه ئه گهه مرذه که مان شاراوه بیت، ئهوا بیوه وانه شاراوه ویه که خومان لیهاتو نین که بیر له شتیک بکه بیوه و بیان واپت له لمناوه چن، 4 لیهدا خوداوه ندی ئه دنیا یه بیری بیلواه رانی خومان ویه، به لکو لیهاتو بیان له خوداوه ویه. 6 ئه و لیهاتو کویز کردووه، تاکو رونا کی مزگینی شکوی مه سیحیان کردن تاکو بینه خزمه تان کاری پهیانی نوی، پهیانی روح نک بیوه ده رو شیتنه وه ویهی خودایه. (ai g165) 5 پیوه پهیانی نوسراوه بی پیت، چونکه ئه و پیته نوسراوه ده کوژیت، خومان رانا گهیه نین، به لکو عیسا که مه سیحی بالاده استه،

دوروه م کورنسوس

1

شانازی گیوه بین، وهک چون گیوه ش له رژوژی عیسای خاوهن شکومان مایهی شانازی نیهنهن. 15 جا بهم دلیایهوه به نیاز بوم که یه کدم جار بجهه لاتان، تاکو دووباره نیعمه تسان بُویت. 16 ده مویست له سر پریگام به رهه و مه کدوییا سه ردانان یعنمهت و تاشتی له خودای باوکان و عیسای مه سیحی خاوهن یه هودیا بدپرم بکهن. 17 که به نیازی نهمه بوم، تایبا به راپاری شکووه له گلستان بیت. 3 ستایش بُو خودا، باوکی عیسای جولا مهوه؟ ياخود به شیوه یه کی دنیایی پلانه کانم داناوه، که مه سیحی په رهه ردگارمان، باوکی مهراه بان و خودای هه مهه بُو له کاتیکا ده لیم: «بهلی، بهلی» و «نه خیر، نه خیر»؟ 18 به لام دلنه واپیک، 4 نهوهی له هه مهه ته نگانه یه کاندا دلنه واپیان هره روک چون خودا دلسوزه، وته کامان بُو گیوه هه «بهلی» ده کات، تاکو بتوانین بهو دلنه واپیهی له خوداوه دلنه واپی و هه «نه خیر» نیهه. 19 عیسای مه سیحی کوری خودا، کراین، دلنه واپی نهوانه بکین که له هه ته نگانه یه کدان، که به ههی من و سیلا و تیپوساوهه له ته نیوتاندا من گتھی درا، 5 چونکه هه روک چون به شداری زورمان کردووه له ظازاری «بهلی» و «نه خیر» نه بوم، به لام له لایه ن نهوهه هه «بهلی» مه سیح، به هه مان شیوه له پریگی مه سیحه وه دلنه واپی زور بومه. 20 بد لینه کانی خودا هرچیه که بن، به یه کبون له گدل ده گریین. 6 ئەگدر ترووشی ته نگانه ده بین ئهوا بُو دلنه واپی و مه سیح ده بن به «بهلی»، بُویه به ههی نهوهه ده لیم: «ئامین» پر زگاریانه، ئەگدر دلنه واپی کراپین ئهوا بُو دلنه واپیانه، که له دانیه خودا گرتني گیوهدا بهرگە گرتني بهرهم هیناوه بُو هه مان به یه کبون له گدل مه سیدحا ده چه سپیتیت. ئە ده سپتیشانی ئەو تازارانه کی ئېیه ش ده چیچین. 7 جا هيومان بُو گیوه کردوون و 22 خودا مۆری خوی لیداپین و وهک پیشە کی چەسپاوه، ده زانین وهک له ئازار به شدارن، له دلنه واپیشدا ئالوان، 8 خوشکان و براپان، نامانه ویت ئەو ته نگانه یه که ئالسانا 23 خوداش ده کده شایهت له سر خوم، به زهیم پیتان هاتهوه به سه رهمان هات له لاتان شاراوه بیت، که زور قورس بوم که نه هاتمه وه کورنسوس. 24 نهک به سر باوره تان سalar بین، وله سه رووی تو انمانه وه بوم، همتا نهوهی له ژیان بیهوده بىلکو هاوکارین بُو خوشیان، چونکه به باور چەسپاون. بومون. 9 پیگومان هه سستان ده گرد حوكى مردمان بُو دراوه،

2 تاکو پشت به خومان نه به سین، بىلکو بهو خودایهی مردووان تاکو پشت به خومان نه به سین، بىلکو بهو خودایهی مردووان هه لدە سپتیشیه وه. 10 نهوهی له مرد تیکی ئالوا گوره ده بیازی تاکارم له گدل گیوهدا نه بیت، 2 چونکه ئەگدر من خه مباراتان کردن و ده بارزمان ده کات. هيومان پیچی همیه که دواتریش بکدم، کی دلشادم ده کات، جگک له گیوه که خه مبارم کردوون؟ ده بارزمان ده کات، 11 گیوه ش به پارانه وه کاتان یارمه تیده رن 3 يوم نووسین، بُو نهوهی کاتیک هاتم به ههی نهوانه وه خه مبار بُو ئېیه، بُو نهوهی خەلکیتیکی زور له پیتاوی ئېیه له سر ئه و نېیم که پیویسته پیپان شادیم. له هه مووتان دلیام، که شادی یعنمه تهی پیپان دراوه، سوپاسی خودا بکهن، که وه لامی من هی هه مووتانه. 4 له ته نگانه یه کی زور و دلنه نگیهه وه به پارانه وه خەلکیتیکی زوره. 12 ئېیه شانازی به مهوده ده کهن: فرمیسکی زوره و بوم نووسین، نهوهک خه مبار بن، بىلکو تاکو و پردامان شایه تی ده دات که هەلسوکه و تمان له جیهاندا، به بزان خوشە ویستم بُو گیوه چەند قوله. 5 به لام ئەگدر گەر کەتیک تاییه تی سه بارهت به گیوه، له دروستی و بى دووبرووی بوم که راده دیکه که هەتا راده دیکه که هەمووتان خه مبار کردووه، ئەگدر زیاده رفییم که له خودایه، نهک به دانایی دنایی بىلکو به نیعمه تی نه کرد بیت. 6 ئېیر به سه ئەو سزایهی که له لایه ن رزور بیتیه، خودا. 13 شتیکان بُو نانووسین که نه تو اون بخونیتنه وه یان ایپی 7 به پیچه وانه وه، باشتره گردنی ئالزاد بکهن و دلنه واپی بکهن، تېنې گەن. هیوادارم به ته واوی ئیمان تېیگەن، 14 تاکو مايهی

( ) 56 جا پپوه دانی مردن گوناهه، هیزی گوناهیش 16 که گیوه ش ملکه چی و هک ئهوانه بن، هه موو ئهوانه هی شه ریعه ته، 57 به لام سوپاس بپ خود! له پرینگی عیسای له گلیان ئیش ده کدن و ماندو ده بن. 17 به هاننی ستیقاناس و مه سیحی خاوهن شکومان سره کوتون به ئینه ده بخشتیت. فه رتون توتس و ئه خایا کوس دلشاد بوم، چونکه شوینچی گیوه یان 58 که واهه، ئهی خوشک و برايانی خوشش ویسم، چه سپاو و گرتنه و، 18 هروده ها چونکه ئهوان روحی من و گیوه یان جیگیر بن. خوتان به ته اوی بپ کاری عیسای خاوهن شکو گشانده و، بپویه ئه و جوزه کسانه بناسن. 19 کلیسا کانی ئاسیا ته رخان بکدن، چونکه ده زان ئه و رنجه به فیروز ناروات که سلا و تان لیده کدن. ئه کلا و پریسکلا، له گل ئه و کلیسا یاهی له ئیوه به یه کیبونن له گل عیسای خاوهن شکودا ده بکشن. ماله کدیان به ناوی عیسای خاوهن شکوه به گدری سلا و تان لیده کدن. 20 هه موو خوشک و برايان سلا و تان لیده کدن.

16 به لام له باره هی کومه ک بپ گل پریزوی خودا، چون کلیسا کانی گلا تیام را سپاردو و، گیوه ش ئاوا بکدن. 21 له سه ره تای هه ره فته یک با هه ره که تان چه ندی له تو نادایه پیخانه لا یک، تا کو کومه که که ئه و کاته نه بیت که ده گمه و هرها! 23 نیعمه تی عیسای مه سیحی خاوهن شکوتان له گل لاتان. 3 کاتیک گلیشممه لاتان، جا ئهوانه په سندکراون به نامه وه ده یانزیم تا کو دیار په کاتان بگیمه نهه تو رژه لیم. 4 هه گدر عیسای مه سیحدا یه کن، ئامین.

به باشم زانی که منیش بچم، ئهوا له گل من ده چن. 5 کاتیک له مه کوئینا تپه پرم دیه لاتان، چونکه به مه کوئینادا تیده پرم.

6 له وانه یه ماوه یه ک له لاتان بم، یا خود هه موو زستان، تا کو

ریگای گه شتم بپ ئاسان بکدن بپ هه شوینیک که بپی ده چم، 7 جونکه ئهم جاره نامه ویت تهها به سه رپیلی یانیم،

بده لکو هیوا دارم ئه گدر عیسای خاوهن شکو خواستی له سه ره بیت ماوه یه ک له لاتان بمنیمه وه. 8 به لام هه تا روزی په نجایه مین

له ئه فه سووس ده مینیمه وه، 9 چونکه ده رگایه کی پان و به رینم لی کراوه ته وه بپ خزمہ تیک کاریگر، هه رچه نده دوز مینیک

رژریشم هه یه. 10 ئه گدر تیکوساوس هات، تا گدارن باله لاتان بپی ترس بیت، چونکه کاری یه زدان ده کات، وک منیش

ده یکم. 11 با کفس به سوکی سهیری نه کات، به لکو به تاشتی بینیزنه و لام، چونکه من و برايان چا و پری ده کدین.

12 هه روده ها سه باره ت به ئه پنلوسی بر امان، زور پارامه وه که له گل برايان بیتنه لاتان، ئه و هه رگیز نه بیست ئیستا بیتنه

لاتان، به لام که بپی رینگکه وت، دیت. 13 ئیشک بگن، له باوه پچه سپین، ئازا و به هیز بن. 14 هه رچیه ک ده کدن له

خوش و بستیه وه بیکدن. 15 گیوه ده زان مالی ستیقاناس له ئه خایا پیشه بده بون و خویان بپ خزمہ تکردنی گلی پریزوی

خودا ته رخان کربوو. خوشکان و برايان، لیتان ده پاریکه وه،

مردن به هؤی مرؤفینکه و بیو، هستانه وهی مردووانیش تزویتکی دیکه. 38 به لام خودا ئه و لهشی ده داتی که خوی به هؤی مرؤفینکه وهی. 22 هر روهها چژون هه مهوبه هؤی ئاده مهوب دهیه وی، هر جزره تزویتکی لهشیکی تایپیه تی داوهقی. 39 هه مهوب ده مرن، به همان شیوه هدمه وه وانه ش که له گل مه سیح جدا جه ستهیه که وه کویه که نییه، مرؤف جه ستهیه کی ههیه، ئازه ل بوونه ته یه ک، زیند و ده کریپه و. 23 به لام هر ره که به تورهی جه ستهیه کی دیکه، بالنده جه ستهیه ک و ماسی جه ستهیه کی خوی: یه کدم جار مه سیح وه ک توپهه، تیچاه ل کاتی هاتنی، دیکه. 40 تمنی ئاسما نیه ههیه و تمنی زه مینیش ههیه، به لام ئه وانه هی مه سیحن، 24 دوای ئه مه کوتایی دیت، کاتیک شکوی تنه ئاسما نیه کان شتیکه و شکوی تنه زه مینیش کانیش پاشایه تیبیه که راده ستی خودای باوک ده کات، پاش ئه وهی شتیکی دیکه. 41 شکوی خور شتیکه و شکوی مانگ هه مهوب سه رکدایق و ده سه لات و هیزیکی لانا ورد، 25 چونکه شتیکی، شکوی ئه ستیزه ش شتیکی دیکه، ئه ستیزه ش له گل ده بی پاشایه ق بکات، هه تا هممو دوز منافی ده خاتمه ژیر پیله وه. تمسیزه شکوی جیاوازی خوریان ههیه. 42 بی هستانه وهی 26 دوا دوز من که لانا ود بر دریت، مردن. 27 هه روهک مردووانیش به همان شیوه ده بیت: له فه و تاوی ده چیزیت، نوسراوه پیروزه کان ده لین: «هه مهوب شتیکت خستووه ته ژیر پیچی له نه فه و تاوی هه لدہ ستیزه وه. 43 له سوو کابه ق ده چیزیت، ئه و.» به لام کاتیک ده فرمومی «هه مهوب شتیکت خستووه ته له شکوی مهندی هه لدہ ستیزه وه. له لاوازی ده چیزیت، له ژیر پیچی،» پروونه که ئه مه خودی خودا نا گریپه وه، چونکه هیز هه لدہ ستیزه وه. 44 به لام سروشی ده چیزیت، به خودا هه مهوب شتیکی ملکچی مه سیح گردووه. 28 کاتیک لهشی روحی هه لدہ ستیزه وه. ئه گل لهشی سروشی ههیه، هه مهوبی ملکچی کرد، ئه سا کوره که ش خوی ملکچی لهشی روحیش ههیه. 45 ئاواش نوسراوه: «پیاوی به کدم، ئه وه ده بیت که هه مهوبی ملکچی گردووه، تاکو خودا ئاده بوده گاتیکی زیند وو.» به لام دوا ئاده، روحیکه زیان بیتیه هه مهوب شتیک که هه مهوب شتیکدا. 29 ئه گینا ئه وانه ده بخشتیت. 46 به لام روحیه که ئه وهی یه کدم نییه، به لکو له جیاق مردووان له ئاوه لدہ کیشترین چی ده کدن؟ ئه گل لهشی سروشیه و ئه وهی دواتر روحیه. 47 مرؤفی یه کدم له مردووان هه رگیز هه لاستیزه وه، جا بیچی له پینا و مردووان خوی زه وی بیو، مرؤف دووه له ئاسما نه وهی. 48 ئه وانه ل له ئاوه هه لدہ کیشترین؟ 30 بیچی ئیه هه مهوب کاتیک خورمان خوین، لمو کده ده چن که له خول وه هاتووه، ئاسما نیه کانیش ده خه بیه مه ترسیه وه؟ 31 ئهی خوشک و برايانم، رژرانه لمو کده ده چن که له ئاسما نه وه هاتووه. 49 وه ک چژون بره نگاری مردن ده بمه وه، وه ک به دلیایه و شانازیتان ئه و وینه بمان و هرگز تووه که له خول بیو، به همان شیوه پیوه ده کدم، به هؤی عیسای مه سیحی خاوهن شکومان. وینه ئاسما و هر ده گرین. 50 ئهی خوشک و برايانم، پینان 32 ئه گل به بیرگزنه وهی مرؤف بیت کاتیک له ئه فه سویس ده لیم که گوشت و خوین ناتوانیت بیتیه میراتگری شانشینی بره نگاری درنده کان بیو وه، چ چونکه سبیهی نیپنیه کان پی ده لیم: هه مومان ناخه ون، به لکو هه مومان مردووان هه لنه سته وه: «با بختون و بخوبیه و، چ چونکه سبیهی نیپنیه کان پی ده لیم: هه مومان ناخه ون، به لکو هه مومان ده مرن.» 33 هه لمه خه لمه: «پیوه ندی خراب ره وشی جوان ده گردرین، 52 له ساتیکا، له چاوتر و کاتیک، کاتیک دوا تیکده دات.» 34 هر ش بیننه وه بهر خوتان هه روهک پیوسته، کدره نا لیده دریت. له بده ئوهی کدره نا ده نگ ده داته وه، گوناه مه کدن، چونکه هه ندیگان زانیاریتان سه بارهت به خودا مردووانیش بی فه و تان هه لدہ ستیزه وه، ئیه ش ده گردرین، نییه، ئه مه بی شه رمه زار بیو و تان ده لیم. 35 لموا نهیه که سیک بیت: 53 چونکه هر ده بی ئه و سروشیه فه و تاوی هه فه و تاوی پیوشت و «چژون مردووان هه لدہ ستیزه وه؟ به چ جزره جه ستهیه کده سروشیه مردوونه مری پیوشت. 54 کاتیک فه و تاوی هه فه و تاوی دینه وه؟» 36 ئهی چیل! ئه وهی ده پیچنیت، زیندو و ناییت وه ده پیوشت و مردن نه مری ده پیوشت، ئه سا وشهی نوسراوه هه گل نه مریت. 37 ئه وهی ده پیچنیت، ئه و لده نهیه که دینه دی: «مردن به سه رکه و تون لوش در اووه.» 55 «ئهی ده رده که ویت، به لکو تنه ده نکیکه، جا گنم بیت ياخود هه مردن، کوا سه رکه و تون لوش در اووه.»

پیامی خود را بگهیه ن و یه کیک بیباوه پر یاخود که سینک پر زگارتان ده بیت، ئه گهر دهستان بهو پهیامه وه گرت که ناشاره زا یته ژورده وه، لمبردهم هه مووان ویژدانی تاوایباری پیم پرا گدیاندن. ئه گینا بن سوود باوه رتان هیناوه. 3 ئه وهم ده کات، لدلا یهن هه مووانه وه حوم ددریت، 25 نهینیه کان پیدان که یه گدمین و گنگتریه و منیش و هرمگربیو: که دلی ئاشکرا ده بیت، کپوش دهبات و خودا ده پرسیت، مهسیح له بیناوی گوناهه کاثان مرد به گویه هی نوسراوه پرایده گهیه بیت: «به راستی خودا له تیواندایه» 26 ئه خوشک پرزو زه کان، 4 ئه ویژرا و له پرزوی سیم ههستایه وه به گویه هی و برایان، ئیتر چی بلین؟ کاتیک کوذه بنه وه هر یه کیک نوسراوه پرزو زه کان، 5 ئینجا بو په ترس و دوازده له گیوه زه بوریک، فیکر دتیک ئاشکرا کردیک، زماتیک قوتایبیه که ده رکوت، 6 پاش ئه وه به یه ک جار بو زیاتر یان لیکدانه وه یکی ههیه. با هه مو شنیک بو بنیادنان بیت. له پینچ سه ده خوشک و برایان ده رکوت که زوره یان 27 ئه گهر که ساتیک به زماتیک بدوین، با دوویان ته پیه ری ههتا ئیستا ماون، به لام هندنیکان نوستون، 7 دوازده سی که س بن و له دوازی یه ک بدوین، که سینکیش ایکی بو یاقوب ده رکوت، ئینجا بو هه مو نیز دراوان، 8 پاش بداته وه. 28 به لام ئه گهر لیکده رهه نهبو، با له کلیسا پیده نگ هه مووان بو منیش ده رکوت، من وه ک مندالیک بروم که بداته وه. 29 با دوویان سی پیغمه بر به نا کامی له دایک بروم. 9 له راستیدا من بچوکترين نیز دراوم بدويین، ئه وانی دیکه ش و ته کانیان هه لبسته نگین. 30 به لام و شایانی ئه وه نیم به نیز دراون ناو پیردریم، لمبره ئه وه من ئه گهر ئاشکرا کردیک بو یه کیک له دانیشتونان هات، با کلیسا خودام چه وساندو وه ته وه. 10 به لام به هزی نیعمه تی یه که میان پیده نگ بیت، 31 چونکه هه مووان ده توان یه ک به خوداوه من ئه وه که هه، هه رو هه نیعمه تی ته و بو من بی یه ک پهیامی خود را بگهیه ن، تاکو هه مو قیرین و هاندربن. سوود نهبو، به لکو من له هه مو نیز دراوان دیکه ماندو وتر 32 روحی پیغمه بران بو پیغمه بران ملکه چه، 33 چونکه خودا بروم، به لام من نا، به لکو نیعمه تی خودا بو که له گه ملدا یه، خودای شیواندن نیه، به لکو خودای ئاشتیه. هه رو هک 11 ئیتر من بم با خود ته وان، ئاوا را ده گهیه نین و ئاواش باوه رتان له هه مو کلیسا کانی گهی پرزوی خودا، 34 با ژنان له هیتا. 12 به لام ئه گهر را گهیه نزاوه که مهسیح له تی مردووان کلیسا کاندا پیده نگ بن، چونکه ریبان پیته دراوه بدوین، به لکو هه سینزایه وه، ئیتر چون ههندنیکان ده لین مردووان زیندو و وک ته وراتیش ده فرمی با ملکچ بن. 35 به لام ئه گهر تابه وه؟ 13 ئه گهر ههستاوه له تی مردووان ته بیت، ئه وه ویستان شنیک قیرین، له ماله وه لم بزده کانیان پرسن، چونکه تهانه ته مهسیحیش هه لنه سینزایه وه ته وه. 14 ئه گهر مهسیح شوره یه بو ژن له کلیسا دادا بدويت. 36 ئایا پهیامی خودا له هه لنه سینزایه وه، ئه وسا من گینید امان بی سوود ده بیت، یه وه سفر چاوه گتووه، یان ته نهایه بو یه وه هاتووه؟ 37 ئه گهر باوه ری یه وه ش هیچ سوودی نایت. 15 ئیه ش ده بینه شایه تی یه کیک خوی به پیغمه بریان که سینکی روحانی بزانیت، با باش دروزن بو خودا، چونکه یه وه سه باره به خودا شایه تیان دا که بزانیت ئه وهی بو تان دنوویم را پسارد هی مهسیحی بالا دسته. مهسیحی هه ستاندو وه ته وه، به لام ئه گهر مردووان هه لنه ستنه وه، 38 به لام ئه گهر یه کیک پشتگوئی خست، با هر پشتگوئی هه لینه ستاندو وه ته وه. 16 ئه گهر مردووان هه لنه سینزایه وه، بخیریت. 39 کواته خوشک و برایانم، تامه زرزوی را گهیاندن کواته مهسیحیش هه لنه سینزایه وه ته وه. 17 ئه گهر مهسیح له تی پهیامی خودا بن و پریگری مه کدن له دوان به زمانه کان. 40 به لام مردووان هه لنه سینزایه وه، ئه وسا باوه رتان پوچ ده بیت و با هه مو شنیک به درستی و پریکو پیکی بیت.

15 ئهی خوشک و برایانم، دهمه وی ئه و مز گینیه تان به یه کبوون له گهی مهسیدا نوستون، لمنا و چون. 19 ئه گهر بیر بخنه وه که پیم پرا گهیاندن، ئه وهی و هرتانگرت و هه تا بیتو ته نهایه هیوامان به مهسیح بیت، ئه وا ئیه نه گهه ترنی ئیستا له سه ری چه سپاون. 2 به هقی ئه و مز گینیه وه شیوه خلک ده بین له تی مرزو. 20 به لام له راستیدا مهسیح له تی مردووان ههستایه وه و بووه تو په رهی نوستوان. 21 هه رو هک

پشودریزیه، خوشویستی نیانیه، خوشویستی تیره‌ییه، له خوداوه یان به قیرکدیک بوتان بدومیم؟ 7 ته نانهت ٹه و شانازی نیه، لوطبه رزی نیه. 5 به دره‌وشتی نیه، بُخُوی شته بی روحانه‌ی دنه‌گ دهرده کهن، شمشال یان قیسارت دوا ناکات، ززو توپره نایت و خراپه‌کان تومار ناکات. ۶ کهگر ئاوازی جیاواز نهدات، چون بزانیت ٹهوهی دهه‌زرت 6 به خراپه دنفوش نایت، بهلکو به راستی دلشاد دهیت. ششالله یان قیسارتیه؟ 8 کهگر که‌رها ده‌نگیکی روون نهدات، 7 خوشویستی به‌رگدی هه‌موو شتیک ده‌گریت، باوره به هه‌موو کی بُش‌هه‌ر خُوی ئاماده ده‌کات؟ 9 میوه‌ش ئاوا، کهگر به شتیک ده‌کات، هیوا به هه‌موو شتیک ده‌خوازیت، بُهه‌موو زمان قسه‌یه‌کی روون نه کهن، ٹهوهی گوتراوه چون ده‌زاری؟ شتیک ٹارام ده‌گریت. 8 خوشویستی هه‌رگیز نافه‌وتیت، چونکه هر له هه‌وادا ده‌دوین. 10 پیگومان له جیاندا چه‌ندین به‌لام را گدیاندن پهیامی خودا دوه‌ستیت، قسه‌کردن به زمانه جوز زمان هه‌یه و هیچیان بی وانا نین. 11 بُیهه به‌لکه له زمانه رووحیه کانیش کوتایی پنیدت، زانیاریش نامینیت، 9 چونکه بُنگه‌گم که قسه‌ی پی ده‌گریت، بُقسه‌کر ده‌بمه به‌ریه‌ری، زانیاریمان سنورداره، هه‌روه‌ها توانای عیه بُر را گدیاندن قسه‌کریش به‌ریه‌ریه بُمن، 12 میوه‌ش به هه‌مان شیوه‌ن پهیامی خودا سنورداره، 10 به‌لام کاتیک ته‌واوه که دیت، له‌بر ٹهوهی به په‌روشن بُهه‌ر کافی روحی پیروز، کدواته سنورداریه که نامینیت. 11 که مندال بوم، وک مندالیک هه‌ول بدهن لدو به‌هرانه زیاد بکهن که له پیشاوی بنیادنافی قسمد ده‌کرد، وک مندالیک بیرم ده‌کردده، وک مندالیک کلّیسایه. 13 له‌بر ٹهه ھویه ٹهوهی به زمان ده‌دویت، با لیکدانه‌وهم ده‌کرد. که بومه پیاو، ٹهوهی هی مندال بیو نویز بکات تاکو لیکی بداته‌وه، 14 چونکه کهگر به زمانیک اواز لی هینتا. 12 جا ییستا له تمدا ته‌ماشای ئاوا نینه ده کهین، نویز بکم، روح نویز دکات، به‌لام میشکن بزه‌روبووه. به‌لام دوایی ربووه‌برووه. ییستا هه‌ندیک ده‌زامن، به‌لام دواتر 15 کدواته چی بکم؟ به روح نویز ده کدم، هه‌روه‌ها به میشکیشم به ته‌واوی ده‌زامن، هه‌روه‌ک چون ته‌واو ناسراوم. 13 ییستا نویز ده کدم، به روح گورانی ده‌لیم، هه‌روه‌ها به میشکیشم ٹهه سییانه ده‌مینه‌وه: باوره و هیوا و خوشویستی، به‌لام گورانی ده‌لیم. 16 ئاگینا، کهگر به روحی پیروز ستایشی خودا گهوره ترینیان خوشویستیه،

14

«تامین»، که نازایت تو چی دلی؟ ۱۷ سوپاگردنه که باش، به لام نایتنه مایه‌ی بنیادنان گمیشک دیکه. ۱۸ سوپاگردنه که خودا ده کدم که له هه مووتان زیاتر به زمانه‌کان دهدوتم، ۱۹ به لام له کلیسادا، ئوه پنچ وشه روونه‌ی که ده بیتنه هوی قیرکدنی خله‌کی، باشتره له ده هه زار وشهی به زماتیک. ۲۰ خوشکان، برایان، له بیرگدنه‌وهدا مندال مهبن. له خراپا بددا ووک مندال بیبهره‌ی بن، به لام له بیرگدنه‌وهدا پنگلیشتوون. ۲۱ له تهوراتنا نوسراوه: «یه زدان ده فرمومی»، «بې زمانی پېگانه‌کان و به لیوی ناموکان قسه بې ئائم گله ده کدم، له گەل ئوهو ش گۆئى لى نا گون». ۲۲ کوواهه زمانه‌کان نیشانه‌ن، ۲۳ بېیامی خودا بې بیباوه‌رداران، به لکو بۇ بیباوه‌رداران، به لام را گدیاندنی پېیامی خودا بې بیباوه‌رداران نیبیه، به لکو بۇ بیباوه‌رداران، ۲۴ بېیامی گەر کلیسا هه مو به یه کەوھ کوکوبونه‌وه و هەممو به زمانه‌کان بدوین، ھەركەسیکی ناشاره‌زیان بیباوه‌ریک یېئه ژووره‌وه، ئایا نایت که میبیه وریبیه ده کەن؟ ۲۵ به لام ئەگەر هەممو به دواى خوشە ویسی بکەون، تامەززۇی بەھەرە کانی روحى پیروز بن، بە تايیه تى را گدیاندنی پېیامی خودا، ۲ ئەمەدی بە زمانی روحى دەددویت، قسە بۇ خله‌لک تاکات، به لکو بۇ خودا، کەس ای تیناگات، چونكە بە روحى پیروز باشى نېھىق دەکات. ۳ به لام ئەمەدی پېیامی خودا را دەگەيەنیت، ئەمەد بۇ بنیادنان و ھاندان و دلله‌وابى خله‌لک دەددویت. ۴ ئەمەد بە زمان دەددویت، خۆزى بنیاد دەنیت، به لام ئەمەد پېیامی خودا را دەگەيەنیت، ئەوا كلیسا بنیاد دەنیت. ۵ حەز دە کدم هه مووتان بە زمانه‌کان بدوین، به لام باشتره پېیامی خودا را بىگەيەن. ئەمەد پېیامی خودا را دەگەيەنیت گەورە تە لەمەد بە زمانه‌کان دەددویت، مەگەر لېكى بدانەوە، تاڭو كلیسا بنیادنان دەستبەکویت. ۶ ئىستا ئەمی خوشک و برایانم، ئەگەر ھائىچە لاتان و بە زمانه‌کان دوام، چ سوودىئىم بۇتان دەبیت، مەگەر بە ئاشكرا كراویک يان بە زاييارېيک يان بە پېیامېك

هندیکیش نوستون. 31 به لام ئەگر خۆمان حۆكمی خۆمان ئەوهی چاو نیم، ھی له ش نامیتت؟ بدایه، ئەوا حۆكم نەدەدرا، 32 به لام کاتیک مەسیحی خاوهن 17 ئەگر ھەموو له ش چاو بواوایه، ئەی کوایستن؟ ئەگر شکو حۆكمان بادات، ئەوا تەمپی دەکریئن، تاکو له گەل جیاندا ھەمووی گوئی بواوایه، ئەی کوایستنکدن؟ 18 به لام ئیستتا تاوانبار نەکرین. 33 کەواه ئەی خوشک و برايانم، کاتیک خودا ئەندامانی دانا، هەر یەکیک له لەشدا، وەک ویستی، بۇ خواردن كۆدەبەوه، چاوه پەنی يەكتىرى بکەن. 34 ئەگر 19 ئەگر ھەموو یەك ئەندام بواوایه، کوای له ش؟ 20 جا ئیستتا يەکیک بوسى بول با له مالهەو بخوتا، نەوهەك بۇ حۆکدان ئەندام زۆرن، به لام له ش يەك. 21 چاواناتوانیت به دەست كۆبىنەوه، کاتیک هاتم بۇ لاتان، رېنخا زیارتىشان دەدەمی، بلیت: «پېۋىستىم پېت نېيە»، يان سەر بە پېچەوانەو، ئەۋەندامەي له ش كە پېتەن نېيە». 22 به لام بە پېچەوانەو، ئەۋەندامەي له ش كە خوشکان، برايان، نامەويت بى ئاگا بن لەبارە

لەھەرەكانى بۇھى پېرۇزەوه، 2 دەزانن کاتیک بېپەرسەت بولۇن، بەھەرەكانى بەھەرەكان پايدەرلەپ، 3 بۇھى بىزانن كە دەزائىن بىزىزى كەمترە، زىياتىر بىزىزى بۇ دادەتىن، ئەۋەندامەي مايەى شەرمەزارىغان بىزىزى تايىھىلى دەگىن، 24 به لام ئەۋەندامەي پىزىدارن پېۋىستىيان بەمە نېيە، خوداش له شى يەكتىرى بەدەن. 26 ئەگر ئەندامىك ئازارى ھەبۇو، ھەموو ئەندامان لە گەلەيدا ئازار دەچىئىن، ئەگر ئەندامىك بىزىزى لېنزا، ھەموو ئەندامان لە گەلەيدا خۇشحال دەبن. 27 ھۇوه له شى مەسيحن، ھەر یەكتان ئەندامى ئەون. 28 خودا له كلىسا دادا خەلکىكى دانا: يە كەم جار نىيەراوان، دوووم پېغەمبەران، سېيەم قىركاران، ئېنجا پەرجوو كارى، دواى ئەوه بەھەرە كانى چاڭىرىدەنەو و توئانى يارمەتىدان و بېرىۋەردىن و جۈزەرە زمانى بۇھى. 29 ئابا ھەموو نىيەراوان؟ ھەموو پېغەمبەرن؟ ھەموو قىركارن؟ ھەموو پەرجوو كارن؟ 30 ھەموو بەھەرە چاڭىرىدەنەوەنەيە؟ ھەموو بە زمانەكان دەدۋىئىن؟ ھەموو لىك دەدەنەوە؟ 31 به لام تامەززۇرى بەھەرە باشتىر بىن، ئىستاش باشتىن بىنگان پېشان دەدەم.

13 32 ئەگر بە زمانەكانى خەلک و فريشته بىدۇتىم، به لام يەك له شىن، مەسيحىش بەم شىۋىيەيە، 13 چۈنكە ھەمومان خۇشەۋىستىم نېيەت، ئەوا بۇومەتە دەھۆلى بە گەرم و زۇرتانى بە يەك رېوح بۇيەك جەستە له ئاۋەنەلکىشىرلىن، جولەك يان بىزەن زېرىپ، 2 ئەگر بەيابى خودا پايدەگەيەنم و ھەموو نېھىي و ناجولەك، كۆيەلە يان ئازازاد، ھەمومان يەك رېوحان پىدوا تاکو زايىارىيەك بىنام و باوهېنىڭ تەواوېشىم ھەيىت بۇ ھەلکەندىن يېقىينەوه. 14 لە گەل ئەمەشدا له شەك يەك ئەندام نېيە بەلکو چىا، به لام خۇشەۋىستىم نېيەت، ئەوا ھېچ نىم. 33 ئەگر ھەموو زۆرە، 15 ئەگر قاچ بلیت: «لەبەر ئەھوی دەست نىم، ھى له ش سامانىم بەدەم ھەزاران و ھەتا سووتان له شىم دابىم، به لام نىم»، ئابا ئېتىر ھى له ش نامىتت؟ 16 ئەگر گوئى بلیت: «لەبەر خۇشەۋىستىم نېيەت، ئەوا ھېچ سوودىلەك نايىت. 4 خۇشەۋىستى

12

خوشکان، برايان، نامەويت بى ئاگا بن لەبارەي بەھەرەكانى بۇھى پېرۇزەوه، 2 دەزانن کاتیک بېپەرسەت بولۇن، بەھەرەكانى بەھەرەكان پايدەرلەپ، 3 بۇھى بىزانن كە كەسىش ناتوانىت بلیت: «عيسا پەرورەدگارە»، بە بۇھى پېرۇز نېيەت. 4 جۈرەھا بەھەرە، به لام ھەمان رۇحە، 5 جۈرەھا خزمەت ھەيدە، به لام ھەمان پەرورەدگارە، 6 جۈرەھا كار ھەيدە، به لام ھەمان خودايە، ئەوهەي ھەموو كارىتكى لە ھەموواندا دەكەت. 7 به لام دەركەتونى بەھەرە بۇھى پېرۇز بۇھەرە كەسىك لە پېتەن سوودەندى گشتىي دەدرىت. 8 جا يەكىكى لە بىنگەكى رۇحە كەوه قىسى دانايى پەددەرىت، بۇ يەكىكى دىكەش قىسى زانىن بە گۈزىرەي ھەمان رۇح. 9 بۇ يەكىكى دىكەش باوهەر بە ھەمان رۇح، بۇيەكىكى دىكە بەھەرە چاڭىرىدەنەو بە ھەمان رۇح، 10 يەكىكى دىكەش كارى پەرجوو، بۇئۇمى دىكە را گەياندىن پەيامى خودا، بۇئۇمى دىكە جىاڭىرىدەنەوەي پۇرەكەن، بۇئۇمى دىكە جۈرەھا زمانى رۇح، بۇيەكىكى دىكەش لىكەنەوەي زمانەكان، 11 ئەمانە ھەمومۇي كارى يەك رۇح و ھەمان رۇحە، بۇ ھەر یەكىكى بە تايىھەت دابەشى دەكەت، چۈن پېھوپىت. 12 ھەروك چۈن له ش يەك و ئەندامى زۆرى ھەيدە، ھەموو ئەندامانى له ش لە گەل زۇرپىان يەك له شىن، مەسيحىش بەم شىۋىيەيە، 13 چۈنكە ھەمومان خۇشەۋىستىم نېيەت، ئەوا بۇومەتە دەھۆلى بە گەرم و زۇرتانى بە يەك رېوح بۇيەك جەستە له ئاۋەنەلکىشىرلىن، جولەك يان بىزەن زېرىپ، 2 ئەگر بەيابى خودا پايدەگەيەنم و ھەموو نېھىي و ناجولەك، كۆيەلە يان ئازازاد، ھەمومان يەك رېوحان پىدوا تاکو زايىارىيەك بىنام و باوهېنىڭ تەواوېشىم ھەيىت بۇ ھەلکەندىن يېقىينەوه. 14 لە گەل ئەمەشدا له شەك يەك ئەندام نېيە بەلکو چىا، به لام خۇشەۋىستىم نېيەت، ئەوا ھېچ نىم. 33 ئەگر ھەموو زۆرە، 15 ئەگر قاچ بلیت: «لەبەر ئەھوی دەست نىم، ھى له ش سامانىم بەدەم ھەزاران و ھەتا سووتان له شىم دابىم، به لام نىم»، ئابا ئېتىر ھى له ش نامىتت؟ 16 ئەگر گوئى بلیت: «لەبەر خۇشەۋىستىم نېيەت، ئەوا ھېچ سوودىلەك نايىت. 4 خۇشەۋىستى

یختون، بى لىكۆئىنەوە، لمبەر وىزدان. 28 بەلام ئەگەرىيەكىك حۆكم بۇ خۆتان بەدەن: ئايادەشىت ئەن بە سەر دانەپۇشراوى يېنى گوتۇن: «ئەمە كزاوهە قوربانى بىت» مەيختۇن، لمبەر ئەھوەدى نويىز بۇ خودا بىكەت؟ 14 باشە سروشت خۆرى قىرتان نا كات يېنى گوتۇن و لمبەر وىزدان، 29 دەلئىم وىزدان، هي تۇن، كە شەرمەزارىيە بۇ پاوا قۇرى درىز بىكەت، 15 بەلام بۇزۇن بەللىكىوھى ئەۋىدىكە. جا بۇچى سەرەھىستىم لەلایەن وىزدايىكى شىكۈمىندىيە ئەگەر قۇرى درىز بىكەت؟ چونكە لمجىاپ پۇشەر دىكىوھە حۆكم بەرىت؟ 30 ئەگەر بە سپايسكىرنەوە بەشدارى قۇرى دراوهەقى، 16 بەلام ئەگەرىيەكىك حەزىز لم ناكۆكىيە، بىكم، ئېتىزچى تاوانبار دەكىم لەسەر ئەھوەدى سوباسى خودا ئېھە و كلىسا كانى خوداش جىڭ لەمە نەرىيەتكى دىكەمان نىيە. لم سەر دەكەم؟ 31 بۇرە ئەگەر خواردتان يان خواردتانەوە يان 17 بەم ئامۇزگارىيە سەتايىشان نا كەم، چونكە كۆپۈونەوە كاتنان هەر شىتىگان كەد، هەممو شىتىك بۇ شىكۈي خودا بىكەن. زىيانى لە سوود زىاتەرە، 18 پىشەنەمە مو شىتىك، دەپىستم 32 بۇ جولە كە و ناجولە كە و كلىساي خودا مەبنە كۆسپ. كاپىك وەك كلىسا كۆزدەبەنە دەپەرە كە لە تىواتاندا ھەيە و 33 ھەر وەك منىش لە هەممو شىتىك ھەمۈوان پازى دەكەم، هەتا زادەيەكىش باوھەر دەكەم. 19 پىگومان دەيىت لە تىواتاندا بەدۋاي بەرۋەندى خۆمدا نا گەرىم، بەللىكى ھى زۇران، تاكو ناكۆكى و دووپەرە كە ھەيىت، تاكو ئەن باوھەردارانەي كە جىنى پەزگارىيان بىيىت.

11 لاساپى من بىكەنەوە ھەر وەك چۈن منىش لاساپى مەسيح دەكەمەوە. 2 جا سەتايىشان دەكەم كە لە هەممو شىتىكدا يادم دەكەن، ئەو دابونەريتانە دەپارىزىن ھەر وەك پىداوان. 3 بەلام دەمەويت بىزان ئەسەرى ھەممو پىاپىنەك مەسيحە و سەرى ژىيش پىاوه و سەرى مەسيحىش خودايدى. 4 ھەر پاپۇنک بە سەرى داپوشراو نويىز بىكەت يان پەيامى خودا را بىگەيەنېت، ئەوا سەرى خۆرى شۇرۇدەكەت. 5 ھەر ژىتكىش بە سەر دانەپۇشراو ھەمان شىن و يەكىن. 6 ئەگەر ژىن سەرى دانەپۇشىت، با قۇرى بېرىت، بەلام ئەگەر بۇ ژىن شۇرۇيى بۇو قۇرى بېرىت ياخود بىتاشىت، با سەرى داپۇشىت. 7 كەواتە پىاوه نايلەت سەرى داپۇشىت، كە وىنە و شىكۈي خودايدى، بەلام ژىن شىكۈي پىاوه، 8 چونكە پىاولە ژىن نەھاتوو، بەللىك ژىن لە پىتاواي پىاوه، 9 پىاواش لە پىتاواي ژىن بەدى نەھىتاراوه، بەللىك ژىن لە پىتاواي پىاوه، 10 لمبەر ئەمە و لمبەر فەريشەكان، پۇيىستە ئەوهشدا، لم پاشايىقى مەسيحى خاونەن شىكۈمەندا ژىن سەبارەت بە پىاوه سەرەھىخۇ نىيە و پىاواش سەبارەت بە ژىن سەرەھىخۇ نىيە، 12 چونكە وەك ژىن لە پىاوه، ئاواش پىاوه بەھۆي ژىن لە جامە كە بخواتەوە، 29 چونكە ئەھوەدى بخوات و بخواتەوە بىرلىك دەيىت، بەلام ھەممو شىتىك لە خوداوهە، 13 ئىھە دەخوات و دەخواتەوە. 30 لمبەر ئەمە يە زۇر نەخۆش و لاوازانان تىدايە،

به لام خوم کرده کویله‌ی همموان تاکو زور که س بُ مهسیح نه کدین و هک هندیکان داوینیپسیان کرد و له رُوزنیکا بیست بهده ستپهنم. 20 بُ جوله که خوم و هک جوله که لیکرد، تاکو و سی هزاریان کدت. 9 ناییت مهسیح تاق بکینه‌وه، و هک جوله که بهده ستپهنم، بُ هوانه‌ی لهژیر سایه‌ی شهربعه‌تن، هندیکان تاقیان کردده و مار لمانوی بردن. 10 بُله بُول خوم و هک که‌سیک لیکرد که لهژیر سایه‌ی شهربعه‌نداییت، مه کدن و هک هندیکان بوله بولیان کرد و فریشته‌ی لهنا بهره هرچه‌نده لهژیر سایه‌ی شهربعه‌نانم، تاکوئه وانه بهده ستپهنم کوشیان. 11 جا ئهه شتائیه‌یان و هک پهند به سرهات، بُ که لهژیر سایه‌ی شهربعه‌تن. 21 بُئه وانه بی شهربعه‌تن، ئاگاداری ئیهه‌ش نوسراوه، که له کوتایی زهمان دهژن. aiōn خوم و هک بی شهربعه‌ت لیکرد، هرچه‌نده بی شهربعه‌قی خودا 12 که‌واهه ئوهه‌ی و ده‌زاییت راوه‌ستاوه، با وریاییت نیم، به‌لکو لهژیر سایه‌ی شهربعه‌قی مه‌سیحدام، تاکوئه وانه نه که‌ویت. 13 هیچ تاقیکردن‌وهیگان تووش ناییت که هاویه‌ش بهده ستپهنم که بی شهربعه‌تن. 22 بُ لاوازان بومه لاواز، نه بیلت هتیوان مروفه‌کاند، به لام خودا داسوزه، که ناییت تاکو لاوازه‌کان بهده ستپهنم، بُ همموان بومه‌هه مو شیک، زیارت له توانای خوتان تاق بکینه‌وه، به‌لکو له گل تاقیکردن‌وه تاکو به هه رشوه‌یک بیت هندیک بزگار بکم. 23 همه‌مو ریگای درچوون ده‌کاهه، تاکو بتوان بدرگه بگن. 14 بُریه ئامانه له پیتاوی په‌یاھی ئینجیدا ده‌کم، تاکو تیبیدا به‌شدارم. خوشه‌ویستانم، له پېپرسی ړابکن. 15 و هک بُ هوشیاران 24 ئایا نازان همه‌مو ئهوانه‌ی له گکرپان راوه‌کدن، همه‌مو بیت ده‌دوئم، ئیوه حکم بدنه له‌وهی ده‌ییم: 16 ئایا ئه راوه‌کدن، به لام ته‌نها یه‌کیک خه‌لات ده‌کریت؟ که‌واهه جامه‌ی سوپاس‌گزاری له پیتاوی سوپاسی خودا ده‌کدین، ړابکن تاوه کو خه‌لاته که بهده ستپهنم. 25 هریک‌یک میلانی به‌شداری نییه له خوینی مه‌سیح؟ ئه و نانه‌ی له‌قی ده‌کدین، بکات له همه‌مو شیک ئاماچنی نه بیت، بُکسین ده‌کم له شکر بکاندا ده‌کدین. 18 سهیری ئیسرائیل بکن که به‌گویه‌ی نهک و هکویه‌کیک ئاماچنی نه بیت، بُکسین ده‌کم له یک ناندا ده‌کدین. 26 که‌واهه هه‌یه، ئیهه که زورین، یه‌ک له‌شین، چونکه همه‌مومان به‌شداری لمناچوو بهده ستپهنم، به لام هی ئیهه لمناو نه‌چووه. 27 به‌لکو له شم توند ده‌بم و جه‌سته: ئایا ئهوانه‌ی قوریانی ده‌خون له قوریان‌گادا هاویه‌ش ده‌یکمه کویله، نه‌وهک له‌دوای ئوهه‌ی بُ خه‌لک دیکه جاپم نین؟ 19 جا چی ده‌لئم؟ ئایا ئه‌وهه بُ بت سه‌رپراوه شیکه، یان بکه که شیکه؟ 20 نه خیز به‌لکو ئوهه‌ی سه‌ری ده‌پن، بُ داوه، خوم رهت بکریمه‌وه.

10 خوشکان، برایان، نامه‌وی نهزان که باو باپراغان روحه پیسه‌کان سه‌ری ده‌پن نهک بُ خودا. جا نامه‌ویت هه‌مو لهژیر هه‌وردا بون و هه‌موشیان ده‌ریایان بُری. 21 ناتوان جامی مه‌سیحی له‌گل روحه پیسه‌کان هاویه‌ش بن. 22 خاوهن شکو و جامی روحه پیسه‌کان بخوتنه‌وه. ناتوان به‌شداری خوانی خاوهن شکو و خوانی روحه پیسه‌کان بکن. 23 یاخود ئیره‌ی خاوهن شکو هه‌لده ستینن؟ ئایا ئیهه له و به‌هیزترن؟ 4 همه‌مویان هه‌مان خواردنه‌وه پُوحیان خوارده‌وه، چونکه له‌و تاشه به‌رده پُوحیان ده‌خوارده‌وه که دوایان کوتویو، سوودبه‌خش نییه. «همه‌مو شیک بُ من دروسته»، به لام همه‌مو شیک له‌و تاشه به‌رده‌ش مه‌سیح بُو، 5 به لام خودا له زوریه‌یان رازی نه‌بوو، ئه‌وه بُو ته‌رمه کایان له بیایان په‌رشوبلاؤ بُوهه‌وه. 6 ئدم شتائیه‌ی پُوویاندا په‌ندن بُومان، تاکو ئاره زروی خراپه نه‌کدین، و هک ئهوان ئاره زروویان کرد. 7 پېپرست مه‌بن و هک هندیکان، و هک نوسراوه: «گل بُ خواردن و خواردنه‌وه دا لیشتن، پاشان بُ پایواردن هه‌ستانه‌وه». 8 با داوینیپسی بکات و ئیوه‌ش ویستان بچن، جا هه‌رجیه‌گان له پیش دارا

باوه‌ری به مهسیحی خاوهن شکو هه بیت. 40 به لام به بُوچوونی دیکه نیزدراو نه بم، ئهوا بُوشیوه نیزدراوم، چونکه عیوه موری من، به خته و هر تره نه گهر ڭاوا بېئنیتەوە، وا بىزام منىش پۇچى نیزدراویتى من لە مەسيحدا. 3 بُۋەوانە دادوھرىم دەگەن ئەمە يە بەرگىم: 4 ئایا مافى خواردن و خواردنه و مان نىيە؟ خودام هەيد.

5 ئایا ماقان نىيە خانلىكى باوه‌ردار بکىيە هاوسەر و هاپرمان
لە گەشتە كاماندا، وەك نیزدراواني دیکە و برا کانى مەسيح
و پە ترۇس؟ 6 ياخود تەمنا من و بەرناباس ئەمە مافەمان
نىيە، دەبىت هەر ئىش بىكىن؟ 7 كى ھەبووه بە خەرجى
خۆى سەرپازى گۈدىت؟ كى پەزىنک دەچىتىن و لە
بەرپۇومە كەن ناخوات؟ يان كى شوانايەقى مىنگەلىك دەكەت
و لە شىرە كەن ناخوات؟ 8 ئەم قسانە وەك مروۋ دەكەم؟ ئایا
بەكان، دەزانىن كەت لە جىهاندا هېچ نىيە و تەنە يەك خودا
ھەيد. 9 ئەگەر ھەندىك ھەن پېيان بىگوتىت «خوداد» لە
ئاسمان بىت يان لەسەر زەوي، ھەرودەك زۇر «خوداوند» و
گا دەدات؟ 10 پېگومان لە پېتاو ئىيە واي فەرمۇوه، مە گەر
زۇر «گورە» ھەيد، 6 به لام بُۋەچە تەنە يەك خودا ھەيد،
ئەوپۇش ئەو باوكىيە كە ھەمو شىتىك لەھەوەيە و ئىيەش بۇ
ئەو دەزىن، ھەرودەها تەنە يەك گورەش ھەيد، عيسى
مەسيحە، ھەمو شىتىك بەھەزى ئەھەوەيە و ئىيەش بەھەزى
ئەھەوە دەزىن. 7 به لام ھەمو خەلک ئەمە نازان، چونكە
ھەندىكىان هەتا ئىستا خۇويان بە بت گۈرۈپ و ئەھە دەھىخۇن
وەك بلىنى قوربانى بىتە، وىژدانيان گلاؤ دەبىت، چونكە لاوازە.
8 به لام خواردن لە خودا نىزىكىان ناكائەنە، ئەگەر نەيمقۇين
كەم ناكەن و ئەگەر خواردىشمان زىداد ناكەن. 9 به لام
ورىابن سەربەستىتان نەيىتە كۆسپ بۇ لاوازە كان. 10 ئەمە
خاوهن زانىارى، ئەگەرييەكىك توپى بىنچى لە پەرسىگەي بىت
دەھۈزىت، ئایا وىژدانە كەي كە لە لاوازە ھاننادرىت تاكولە
قوربانى بەكان بخوات؟ 11 جا بەھەزى زانىارىتەوە، ئەو خوشك
يان برا لاوازەت لەناودەچىت، كە مەسيح لە پېتاویدا مرد.
12 ئاواش گوناھ لە دۈيان دەكەن و وىژدانى لاوازىان بىنداز
دەكەن، گوناھ لە دىرى مەسيح دەكەن. 13 لەبىر ئەۋو، ئەگەر
خۇراك بىتە ھۆكارى كەوتى خوشك و برا كەم، ئەۋا
ھەرگىز گوشت ناخۇم تاكۇنەم بە كۆسپ بۇيان.(aiōn g165)

9 ئایا سەربەست نىم؟ ئایا نیزدراو نىم؟ ئایا عيسى خاوهن
شىكۈمانم نەيىنیو؟ ئایا ئىيە ئەنجامى ئەو كاره نىن كە يەزدان مزگىتى دەددەم!
پۇيىستە و خراوهتە ئەسستۇم. قوربەسەرم ئەگەر مزگىتى نەددەم!
18 ئىتپاداشتەم چىيە؟ ئەھە كاتىك مزگىتى دەددەم!
ئەگەر خۆبەخش ئەھە بىكم، ئەۋا پاداشت دەكىم. به لام
بىكانە و. 16 ئەگەر مزگىتى بەدم شانازم پۇچەن
بىكانە و. 17 ئەگەر خۆبەخش ئەھە بىكم، ئەۋا پاداشت دەكىم. به لام
تەگەر بە ناچارى بىت، ئەۋا مەتمانى بىركارىيەتىم دراوهقى.

من بینیته وه. 9 به لام ئەگر خویان رانه گرت، با هاوسه رگیری به زهی پىدا هاتبیته وه که جىي متمانه يېت. 26 وايزا نم، له بىر بىكىن، چونكە هاوشه رگيرى لە گۈزىن باشتە. 10 به لام بۇ ئەم تەنگانىيە ئىستا، باشە بۇ مرۇف ئاوا بىنیته وه. 27 ئايا هاوشه ران، راياندە سېئرم، من نم بەلکو مەسيحى بالا دەستت تو بە زىنه وھەسترا وىته وھ؟ داواي جىابونو نەمە كە. ئايا تو راياندە سېئرىت: با زىن لە مېزدە كى جىا نە يېتىھە، 11 به لام بە زىنه و نەبەسترا وىته وھ؟ داواي زىن مە كە. 28 به لام ئەگر ئەگر لېنى جىا بۇوه وھ، با بىن مېزدە بىنیته وھ يان مېزدە كى زىن بېتىت گوناھت نەكىدو وھ، ئەگر پا كىزە ش مېزد بكت ئاشت بكتا وھ، مېزدىش با زىنه كە تەلاق نەدات. 12 ئەوانى گوناھى نەكىدو وھ. به لام ئەوانە لەم ئىانەدا تووشى كېشە و دىكە من پېيىان دەلەم نەك مەسيحى بالا دەستت: ئەگر برايدىك گرفت دەن، جا من دەمەوى تووشان نەكەم. 29 خوشكان، ژىتىكى بىباورى ھەبو، زىنه ش رازى بۇولە گەلىدا بېرىت، با برايان، ئەمە دەلەم: كاغان كەمە، لەمە دەۋا ئەوانە ئىيان تەلاق نەدات. 13 ئەگر ژىتىكى مېزدىكى بىباورى ھەبو، ھەيە دە يېت بە جۇرىكى بېن وھ كو ئەۋەسى كە نەيابىت، مېزدە كە رازى بۇولە گەلىدا بېرىت، با زىن لە ئېنى جىا نە يېتىھە، 30 ئەوانە دەگرگىن وھ كە نەگىين، ئەوانە ئىشادن وھ كە 14 چونكە مېزدە بىباورە كە لە زىندا پېرۇزگارە و زىنى بىباورە لە شاد نەن، ئەوانە دەكەن وھ كە مۇلچان نە يېت، 31 ئەوانە پىاوا دېپەرۇزگارە، ئەگىندا متالان گلاوه، به لام ئىستا پېرۇزە. جىيان بەكاردەھىتىن وھ كە ھەر بەكارىيەھىن، چونكە وىنەي 15 به لام ئەگر بىباورە كە خۆزى جىا كەددەو، با جىا يېتىھە، ئەم جىيان رەپو و نەمانە. 32 جا دەمەوى ئىيە بىن خەم بن، لە بارى ئاوادا برا كە يان خوشكە كە نەبەسترا وھە، بەلکو ئەۋەسى زىنى نەھىتىۋە بایخ بە كاروبارى پەروردەگار دەدات، خودا بۇ ئاشتى بانگى كەددو ون، 16 چونكە ئەن ئەن مېزد، چۈن چۈن پەروردەگار رازى بكتا. 33 به لام هاوشه ردار بایخ دەزانى تاخۇن زىنە كەت پەزگار دە كەيت؟ يان ئەن مېزد، چۈن بە كاروبارى جىيان دەدات، چۈن زىنە كەدە رازى بكتا. دەزانى تاخۇن زىنە كەت پەزگار دە كەيت؟ 17 لە گەل ئەۋەشدا، با 34 ئەو كاروبارى دلى بەشكراوە. زىن بىن مېزد و پاكىزە گۈنگى ھەرىيەكى بەيىن ئەو بىشەي مەسيحى خاوهن شكۇ پېيدا وھ بەكاروبارى پەروردەگار دەدەن، چۈن دەتونىت جەستە و بەو شىويەي كە خودا بانگى كەددو وھ بېرىت، لە مەمو روھى خۆزى بۇيە زىدان تەرخان بكتا. به لام شۇوكەدو بایخ كلىسا كان ئاوا فەرمان دەدەم. 18 ئەۋەسى بە خەتەنەنە كراو، ئەۋەش بە خەتەنەنە كراوى بۇ چا كەكتان دەلەم، نەك تووشى كۆتۈكەن بەكەم، بەلکو بۇ بانگكراوە، با خەتەنەنە كراو، ئەۋەش بە خەتەنەنە كراوى بۇ چا كەكتان دەلەم، نەك تووشى كۆتۈكەن بەكەم، بەلکو بۇ خەتەنەنە كەندىش ھېچ نېيە، بەلکو جىيە جىتكەدنى راسپارە كافى 36 به لام ئەگر كەسىك كۆتۈكەنە لەۋەسى كە بەشىوەي كى شىاوا خودا گۈنگە. 20 با ھەرىيەكىك لە بازىدۇخە بىنیته وھ كە لە گەل دەستگىرانە پا كىزە كەدە لەسۈكۈت نا كات، ئەگر تېيدا بۇوه كاتىك خودا بانگى كەددو وھ، 21 ئايما با كۆيلىي حەز و ئاڑەزۇوپى زۇر بۇو و پۈلىست بۇو هاوشه رگيرى بىكىن، گوناھى بانگكرايەت؟ گۇنچى مەدرىز، به لام ئەگر توانىت ئازاد يېت، چى حەز لېيە با ئەۋە بكتا، با هاوشه رگيرى بىكىن، گوناھى بىكىك، 22 چونكە ئەۋەسى كۆيلىي بۇوه كاتىك يەزدان بانگى نەكەددو وھ، 37 به لام ئەۋەسى لە دلەوھ بېرىارى دايىت و ناچار كەددو وھ دەيىتە ئازاد كراوى يەزدان. بە ھەمان شىيە نە يېت، بەلکو بەسەر خۇاستى خۇيىدا زال يېت، ئەۋەپېرىارەش ئەۋەشى كە ئازاد بۇوه، كاتىك بانگكراوە ئەۋە دەيىتە كۆيلىي كە لە دلەوھ داۋىيەتى كە دەستگىرانە پا كىزە كەنگۈزىتە وھ، مەسيح. 23 ئىيە بە تەرىخىك كراون، مەبە كۆيلىي خەلک. ئەوا چاڭ دەكتا، ئەۋەش كە هاوشه رگيرى نا كات، 24 خوشكان، رايان، با ھەركەسىك بەو شىوەي لە گەل خودا دەكتا، چاڭ دەكتا، چاڭ دەكتا، ئەۋەش كە هاوشه رگيرى نا كات، بىنیته وھ كە تېيدا بۇوه لەو كاتەتى بانگكراوە. 25 دەربارە ئەچ كاكتا. 39 زۇن ئەۋەندە بە مېزدەوھ دەبەسترىيەتە وھ كپان و كوران، ھېچ فەرماتىك لە مەسيحى بالا دەستتە وھ نېيە، هەتا مېزدە كەدە زىندو وھ. به لام ئەگر مېزدە كە مرد، ئەۋا به لام من بۇچۇونى خۇمتان پى دەلەم وھ كە يەكىك يەزدان ئازادە شوو بە ھەر پاپىك بكتا كە دەيە وىت، بە مەرجىك

دیکم بوم نووسین تیکل به داوینیپسان مهبن، 10 مه بهسته من دروسته، بهلام هیچ شتیک به سه مردا زال نایت. داوینیپسان و چاچتوک و تالانکر و بتپه رستافی ئەم جیهانه 13 «خواردن بۇورگە و ورگیش بۇ خواردن»، کەچى خودا نییە، ئەگىننا ناچار دەبۇن لەم جیهانه بچېنە دەرەوە. 11 بهلام هەردووچان لەناوەبات، بهلام جەستە بۇ داوینیپسان نییە، ئىستا بۇتان دەنووسىم تیکل يەكىك مەن بە خوشك يان برا بەلگۈكۈ مەسیحى خاون شىكۈيە و مەسیحىش بۇ جەستەدە، ناودەبرىت و داوینیپسان يان چاچتوک ياخود بېپەرسە 14 خوداش مەسیحى خاون شىكۈيە هەستاندە و بە ھىزى و بۇختانکەرە يان سەرخۇشە و تالانکەرە. نايش لەگەن خۆى ئېچەش ھەلەدە سەتىتىتە و 15 ئايى نازاتن لەشتان ئەندامى كەسى ئاوا مەخۇن. 12 بە من چى ئەو بىباوهەرەنەی دەرەوەدى جەستە مەسیح بەكەم كلىسا حۆكم بەدم؟ ئايى عىيە ئەوانەي ناواوەدى كلىسا حۆكم ئەندامى لەشفرۇشىكى؟ نە خىرا! 16 ياخود نازان ئەۋەدى خۆى نادەن؟ 13 ئەوانەي دەرەوەدى كلىسا خودا حۆكمىان دەدات. بە لەشفرۇشىكەو نووساندۇوو، لەگەن بۇوەتە يەك جەستە؟ چونكە دەفرمۇئى: «ھەردووچان دەبىن يەك جەستە».

﴿خراپەكار لەتپۇ خۆتان دوور بىخەندەوە﴾

6 كەيىكىغان سكالا يەكى لە كەيىكى دىكە ھەبۇ، چۈن 17 بهلام ئەۋەدى لەگەن عىسای خاون شىكۈيە كېڭىرتى، دەۋىرى ئىشە كەيى بىاتە لاي بىباوهەرەن بۇ ئەۋەدى ئەوان لەگەن دەبىن بە يەك پرۇح. 18 لە داوینیپسان رابكەن. ھەر حۆكمى بۇ بەن و لاي گەللى پېرۇزى خودا نەيت؟ 2 ئايى گۇناھىكى مەرۇف بېكەت، لە دەرەوەدى جەستەيە، بهلام نازان گەللى خودا جىهان حۆكم دەدەن؟ ئەگەر عىيە حۆكم دەكەت، 19 ياخود نازان كە لەشتان پەرسىگەي پۇزى پېرۇزە بەسەر جىهاندا بەن، ئايى شايىستە نىن حۆكم بەسەر فەريشىتە كاندا دەدەن؟ عىيەش ھى خۆتان شىدا بەن؟ 3 ئايى نازان ئېچە حۆكم بەسەر شتە كانى ئەم ژىيانە دەدەن؟ 4 جا چەندە زىيات حۆكم بەسەر لەشى ئەم ژىيانە دەدەن؟ 5 جا ئەگەر لە ژىانى پۇزىانەدا كېشەتان ھەيت، ئايى دەبىن لاي خودا بگەن.

7 سەبارەت بەو شتائى ئەم دادوھرى بىباوهەر كە كلىسا پەسەندىيان نا كەن؟ 5 من ئەم دەلەم بۇ ئەۋەدى شەرم بکەن. ئايى يەكىكى داناتان تىدا نىيە پاوا ۋىن نەھىيەت. 2 بهلام لەبەر زۆرىي داوینیپسان، باھەر بۇۋانىت دادوھرى لەتپۇ براياني بېكەت؟ 6 بهلام برا براي خۆى پاوا ئىك ڏىن خۆى ھەيت، ھەر زىيەك مېرىدى خۆى ھەيت. بۇ دادگا دەبات، لەبەردەم بىباوهەرەن ئەمە دەكەت! 7 لە 3 مېرىد لەسەرىيەتى ئەركى سەرشانى بۇ زىنە كەيى بەجىنگەيەنەت، پاسىتىدا شورەھىيە بۇتان لەتۇتانا سكالا لە يەكتەر بکەن. باشتىر ھەرودەھا ئىنىش بۇ مېرىد، 4 ڏىن دەسەلەتى بەسەر لەشى خۆيدا نەبۇو زۆرلىكىارو بن؟ باشتىر نەبۇو فىللىكىارو بن؟ 8 بهلام ئىۋو نىيە، بەلگۈ كەيى بەجىنگەيەنەت، زۆردارى و فىل دەگەن، تەنانەت لە خوشك و برايىنىشان! بەسەر لەشى خۆيدا نىيە، بەلگۈ كەيى بەجىنگەيەنەت، 9 ئايى عىيە نازان كە زۆرداران نابەن مېرالگى شاشنىنى خودا؟ يەكتىرى بېيەش مەكەن، مەگەر بە رېنگەكتۇن بۇ ماويىك تاكو ھەلمە خەلەتىن، نە بەرەلا و نە بتپەرسە، نە داوینیپسان و نە بۇ نويزىكەن دەست بەتال بىن و دواتر بگەرىنەتە بۇ ژىانى ئاسايى ھاۋەرگەز بازار، 10 نە دىز و نە چاچتوک، نە سەرخۇش و ۋىن و مېرىدەيەقى، نە وەك بەھۇي بەسەر خۇدا زالىل بۇتانەوە نە جىنۇوفۇش و نە تالانکەر، نابەن مېرالگى شاشنىنى خودا. شەيتان تاقىتىن بىكانەوە. 6 بهلام ئەمە دەلەم، وەك بۇ ئىنگادانە 11 جا ھەندىنگان بەم شىۋىيە بۇون. بهلام شۇرانەوە و پېرۇز نەك فەرمان. 7 ھىوادارم ھەموو خەلک وەك من بىن، بهلام كەن و بىتاوان كەن بە ناوى عىسای مەسیحى خاون شىكۈرە كە لەلایەن خوداوه بەھەرە خۆى ھەيدە، ھى يەكىك و پۇزى خودامان. 12 «ھەموو شتىك بۇ من دروستە»، ناوايە ئەۋەدى دىكەش ئاوا. 8 بهلام ئەوانەي ھاوسەرگىرىپان بهلام ھەموو شتىك سوودە خىش نىيە، «ھەموو شتىك بۇ نەك دەرەوە و بىۋەزنانىش، پېيان دەلەم: بۇيان باشە ئەگەر وەك

کس شانازی به مروقفه نه کات! چونکه هممو شیئک هی 14 نه مانه نانو سوم تاکو شهرمه زارتان بکدم، به لکو و هک رفله
تیویه، 22 پؤلس یان ئېپۇلوس یاخود پەتروس، جىهان یان خۇشەوستە کامن ئاگادار تان دە کەمەوە. 15 تەنەنەت ئەگەر دە
ژيان یان مردن، شتە کانى ئىستا ياخود داھاتوو، هممو شیئک ھەزار كەس لە تىو باھورەداران سەرپەرەشتىار تان بن، بەلام
ھی تیویه، 23 تیویش ھی مەسیخىن، مەسیحىش ھی خودايە. چەندىن باوگان نىيە، چونکە لە رىنگى پەيامى ئىنجىلەوە من

بۇوم بە باوگان، لە ئەنجامدانى ئەو كارەي كە عيسى مەسیح
4 بەم شیئویە با خەلک بە خزمەتكارى مەسیح و سەركارى
كىدى. 16 جا تکاتانلى دە كەم، لاسىي من بکەنەوە. 17 لەپدر
تەپتەنەيە كەن خودامان دابىتن. 2 جا ئەوهى لە سەركاران داوا
دەكىرىت ئەوهى كە مەمانەنى بىسلەپىن. 3 بەلامدەوە گۈنگ ئىيە
ئەگەر ئىوه بان ھەر دادگەلى كە مرۆفانە حۆكم بىدات، بەلام من
حۆكم بەسەر خۆمدا نادەم. 4 ھېچ كە موکورپەك لە خۆمدا
تاپىنم، بەلام بەمە يېتىوان نەبۇوم، بەلکو مەسیحى خاوهەن
شەكۈيە ئېپەچىنەوەم لە گەل دەكەت. 5 كەۋاھ پېشەخت حۆكم
بەسەر ھېچ شىئىكا مەدەن، هەتا مەسیحى خاوهەن شەكۈ دىتەوە.
يېت بە پەلە دېيە لاتان، ئەوسا نەك قەسە كانى ئەو لووتەر زانە
دەزانغ بەلکو تونانشىان، 20 چونكە پاشىيەقى خودا بە قەسە ئىيە،
لە تارىكىدا شاردار اوەتەوە و نىازى دل دەردەخات. ئەوسا
ھەر يەكىك لەلايەن خوداوه ستايىش دەكىرىت. 6 خوشكان،
خۇشەوستى و رۇوحى دەئرمى؟

5 لە راستىدا دەنگۇي ئەوه ھەيدە كە داوىنپىسى لەتىو ئۇيەدا
كىدە نۇونە، تاکو لە ئىيەوە قىرىن: «زىدەپۇرى مەكەن لەوانەي
نووسارون». ئېنجا كەس خۇرى بە يەكىك ھەلەنكىشىت لەسەر
ھەيدە، جۇھە داوىنپىسييەك كە لە تىو بەرەستە كەنلىشدا دا
ئەوي دىكە. 7 كى تۈجىا دەكانەوە؟ چىت ھەيدە وەرتەگىزىت؟ پاوا لە گەل باوهۇنى دەزىيەت! 2 تیویش لووتەر زىن! باشتى
ئەگەر وەرتىگەتوو، بۇ شانازى دەكەت وەك وەرتەگىزىت؟ نەبوو ماتەمدار بن و ئەو كەسەش كە ئەم كارەي كەدووە لە
وا ئېرىبۇون! وا دەولەمەند بۇون! بەيى ئېيە بۇونە پاش! خۇزگە خۇتائى دوور بىخەنەوە؟ 3 ھەرچەندە بە جەستە لەلاتان نىم،
ئۇيە بە راستى پاشا بۇونا يە ئەوسا لە گەلتان بەشدارى حۆكم اینيان بەلام بە رۇح ئامادەم. وائەو كەسم حۆكم داوه كە ئەمەي
دەكىد! 9 چونكە وا بازام خودا ئېيەي يېزىدرابى لە دواوهى كەدووە، وەك ئەوهى لەۋى ئامادە بۇوم: 4 بە ئاوى عيسى
كەۋاھ دەرخست، وەك ئەوهى حۆكمى مەدەغان بەسەردا مەسیحى خاوهەن شەكۈ، ئۇيە و رۇوحى من لە گەل ھېزى مەسیح
درایت، چونكە بۇونە ئاپىشى جىهان و فريشە و خەلک. كۆدەبەوه، 5 ئەم كەسە دەيېت بەرىتى دەست شەيتان تاکو
10 لە پېتىاوي مەسیحدا ئېيە بە گىل سېير دەكىرىن، بەلام ٹۈيە سروشى دىنايى بەھەتىيەت، بۇ ئەوهى رۇوحە كە لە رۇزى
بەھۆي مەسیحە و بە زىر سېير دەكىرىن! ئېيە لاوازىن و ئۇيە يەزىداندا بىزگارى يېت. 6 شانا زىكەدتتان باش ئىيە. ئاپا نازان
بەھېزىن! ئۇيە شەكتۈدارن و ئېيە سووکىن! 11 هەتا ئېستا سەرىسى و ھەۋىر تىشىك بېچۈك ھەممو ھەۋىرە كە ھەلەنەت؟ 7 خۇتان
تىنۇو و ٻرووتىن، لىدان و بى لانەنەي دەچىزىن. 12 بە دەستى لە ھەۋىر تىشى كۆن پاك بەكەنەوە، تاکو بىنە ھەۋىرلىك نوى،
خۇمان ئىش دەكىن و ماندوو دەبىن. جىتىومان پىدەدرىت و چونكە ئۇيە بە راستى فەتىرەن. لە بەر ئەوهى مەسیحى بەرخى
داواى بەرە كەت دەكىن، دەچەو سېئىز بىنەوە و بەرگە دەگىن. پەسخەمان سەرپەدرە. 8 كەۋاھ با جەزىن بىگىپىن، نەك بە
13 بۇختىغان بۇ ھەلدەبەست و نەرمى دەنۋىتىن. هەتا ئېستا ھەۋىر تىشى بەسەرچوو كە ھەۋىر تىشى كىنە و خاپا يە، بەلکو
وەك زىلى جىهان و پاشماوهى ھەممو شىئىكانلى ھاتووه. بە فەتىرە بى دۇورپۇنى و پەستى. 9 من پىشىتلە تامە كەى

و تارم پنده دان، قسمی دانایانه و قایلکرم به کارنده هستا، خواردن، چونکه هیشتا نه تانده تواني، ئیستاش ناتوان. 3 عیوه به لکو پشم به به لگه‌ی هیزی پرخی پیروز ده بست، 5 تاکو هیشتا دنیابین. که ئیره‌ی و ناکزکی له تواناندا هه بیت، ئایا باوه‌رتان به دانایی مرؤوف نه بیت، به لکو باوه‌رتان به هیزی دنیابی نین و تنهها وک مرؤوف نازین؟ 4 چونکه کاتیک يه کیک خودا هه بیت. 6 ئیه له تیو پنگیشتواندا به دانایی ده دوین، ده بیت: «من هی پولس»، ئوهی دیکه: «من هی ئپولوس»، ئایا داناییک که نه لم دنیاوه و نه له دمه‌لأتدارانی ئهم وک خله‌کی دیکه نین؟ 5 ئپولوس چییه؟ پولس چییه؟ تنهها دنیابی، که له تاوده چن. 7 به لکو باسی دانایی خودا خزمه‌تکاران که له پنگه‌ی ئهوانوه باوه‌رتان هیتاوه، هه رووه ک ده کهین که نهپنیه، شاراوه ببو، ئوهی خودا له ئزدهله وک چون مهسيحي خاوهن شکو به هه ره يكىکي داوه. 6 من شکری ئیه‌ی داناوه. 8 هیچ کام له دمه‌لأتدارانی چاند و ئپولوس ئاوي دا، به لام خودا ببو گشه‌ی پکرد. ئهم دنیايه تینه‌گیشتن، چونکه ئه گهر تینگیشتنایه، مهسيحي 7 ئیئر نه توقچن گرگه و نه ئاودتی، به لکو تنهها خودا گرگه خاوهن شکویان له حاج نهده دا. 9 به لکو وک که گشه‌ی پن ده کات. 8 توقچن و ئاودتیه کن، هه ره يه که نوسراوه: «ئوهی هیچ چاویک نه بینیبو، هیچ گوییه که بگوییه ماندو بوبونی خوی کرنی خوی و هرده گریت. 9 جا نه بیستووه و به بیری هیچ مرؤفیکدا نه هاتووه، ئوهی خودا ئیه هاوکاری خودابن، عیوه ش گلگه‌ی خودا و خانووی ئاماذه‌ی گردووه بونه‌وانه خوشیان ده دویت. 10 به لام خودان. 11 به گوییه ئوه نیعمته‌ی خودا پیداوم، وک خودا به هه‌ی پرخی ختری بوزی ئاشکرا کردن. پرخی پیروز له گندازیاریکی دانا بناغه‌ی دارشت و يكىکي دیکه له سه‌ری هه موو شتیک ده کولتیه وه، تهناندت له قولایی ناخی خوداش بنیاد ده بیت. به لام با هه ره يه که ئاگادار بیت چون له سه‌ری ده کولتیه وه. 11 ج مرؤفیک ده زانیت ناخی مرؤوف چی بنیاد ده بیت. 12 کس ناوانیت بناغیه‌کی دیکه دانیت له تیدایه، جگه له پرخی مرؤوف که له تاودایه؟ بهم شیوه‌یه پال ئوهی داناوه، که عیسای مهسيحه. 12 به لام ئه گهر کس نازانیت ناخی خودا چی تیدایه پرخی خودا نه بیت. هر که سیک له سره و بناغیه به زیب، زیو، به ردي گرانبه‌هاء، 12 ئیه‌ش پرخی جیمان و هرنگ گرتووه، به لکو وه پرخه‌ی دار، پوش بان کا، بنیاد بینت، 13 کاره‌کی ده رده‌کویت، له خوداویه، تاکو له شانه تینگین که خودا به خواری چونکه پرخی لیپرسینه وه ئاشکرا ده کات، له بره وهی به بیچ به خشیوین. 13 ئوهی باسی ده کهین له دانایی مرؤفه وه ئاگر ئاشکرا ده گریت و ئاگر چونیق کاري هر که سیک نه هاتووه، به لکو له قیرکدنی پرخه‌و هاتووه، بهم شیوه‌یه ده رده‌هات. 14 ئه گهر کاري يه کیک بمیتیه وه که له سه‌ری قیرکدنی پرخی بونه‌که سانی پرخانی لیکده دریته وه. 14 به لام بنیادی ناوه، ئهوا پاداشت و هرده گریت. 15 ئه گهر کاري کسی سروشی ئوهی هی پرخی خودایه و هر بیان گریت، يه کیک سوتا، ئهوا هرچه‌نده بنیاده ره که زیانی پن ده گات، چونکه له لای ئه و گلایه تیبه و نایانزانیت، چونکه به پرخ جیا به لام ریزگاری ده بیت، وک يه کیک له تاون ئاگر هه لاتیت. ده کریه وه. 15 کسی پرخانی هه موو شتیک هله لدسه نگیتیت، 16 ئایا نازانن بیوه په رستگای خودان و پرخی خوداتان تیدا که چی که س ناوانیت ئه و هه لبیس نگیتیت. 16 ﴿کی بیری نیشته جییه؟ 17 ئه گهر يه کیک په رستگای خودا ویران بکات، يه زدانی زانی، کی قیری ده کات؟﴾ به لام ئیمه بیری مهسيحمان خودا ویرانی ده کات، چونکه په رستگای خودا پیروزه، عیوه هه په رستگایه‌ن. 18 با کس خوی هه لنه خله بینت، ئه گهر هه‌یه.

3 خوشکان، برایان، کاتیک من قسم له گمل کردن، يه کیک له تیوان خوی به دانای ئهم دنیابه ده زانیت، با بیتیه هه متانی عیوه وه که ئهوانه دابنیم که به برخایی پرخی پیروز گل تاکو به راستی بینتے دانا. 19 دانای ئهم جیمانه ده زین، به لکو وه که ئهوانه که هیشتا دنیابین، هه رووه ک له لای خودا گلایه تیبه، له بره ئوهی نوسراوه: «ئه و دانا کان مندالی ساوا بن له خانه‌واده مه سیحدا. 2 شیرم پداون نه ک به فیلبازی خوبانه و ده گریت. 20 هه رووه‌هاء: «یه زدان بیرکرده وهی دانا کان ده زانیت که پوچه. 21 که واته، با

یه کدم کورنسوس

1

دانایی و قسیه زیره کانه، نهوده ک هیزی خاچی مهسیح بوجله

بیتنه وه ۱۸ پهیامی خاچ ب لمناوشون گیلاهیه تیه، به لام بُر

لہ پُلس، بانگکراو له سهر خواستی خودا، تاکو یئیه رزگاربیوان هیزی خودایه. ۱۹ له برهه نهوده نوسراوه: بیت به نیز در اوی عیسای مهسیح، هروهه له سوتانیسی

دانایی دانا کان لمناوده بهم، تیگکیشتنی شیگکیشتووان به لاده

برامانه وه، ۲۰ بُر کلیساي خودا له شاري کورنسوس، ئوانهه بی

کبوون له گدل عیسای مهسیح پیروزگراون و بانگکراون

ده موزاری ئدم دنیايه؟ ئایا خودا دانا دنیا ئەم جیهانه نه گردوده ته

بُر پیروزبیون، له گدل ئوانهه لہ هه مورو شوینیکا به ناوی

عیسای مهسیح خاوهن شکومانه وه تزا دکن، که گورهه

که خلک بیناسیت، نهک له پیگکی دانا دنیا جیهانه وه، به لکو

عیسای مهسیح خاوهن شکوهه له گلستان بیت. ۴ به هؤی

ئەم مزگینیهه خلکانیک به گیلاهیه ده زان. ۲۲ جوله که

دعاوی نیشانه ده کن و بیوانی هولی دانایی دهدن، ۲۳ به لام

که به هؤی عیسای مهسیحه وه پیتان در اووه. ۵ به کبوون

ئەم مهسیحی له خاچدار او جارددهن، بُر جوله که کۆسپه و

له گدل ئودا له هه مورو بواریکوهه ده ولمهند بیون، له هه مورو

بُر نه ته وه کان گیلاهیه تیه، ۲۴ به لام بُر بانگکراوان، جوله که و

وته و زانیتک. ۶ خودا بهو شیوهه شایقی یئیه بُر مهسیح له

ناجوله که، مهسیح هیز و دانا دنیا خودایه، ۲۵ چونکه گیلاهیه تی

ئەمودا ده چەسپیتیت. ۷ بُریه له هیچ به هریهه ک کەمکورپیان

خودا له دانا دنیا مرۆف داناتره و لاوازی خودا له به هیزی

نیبه، له کاتیکا به په روشهه چاوه روانی ده رکهوتی عیسای

مهسیحی په روده دگارمان. ۸ ئەو هەتا کۆتایی ده تاخچەسپیتیت،

تاكو له پۇرۇی عیسای مهسیحی په روده دگارماندا بی گلکى

کەممان دانا بیون، هەروهه کم کەستان توانادرار و له

بن. ۹ خودا بهو فایه، ئەمودی بانگی کردن بُر پېککوهه ژيان

له گدل کوره کەی، عیسای مهسیحی خاوهن شکومان. ۱۰ ئەی

خوشکان و برايان، به ناوی عیسای مهسیحی خاوهن شکومان

ھەلبازار تاكو به هیزه کان شەرمەزار بن. ۲۸ خودا پایه زمە کان

ایتان دەپاریمەو کە هه مورو تان يەک هەلۋىت بن، دووبەرەك

جهان و رق لیبیووه و ئەوانهه ھەلبازار کە هیچ بیون،

لە تیواناندا نه بیت، بەلکو هه مورو تان يەک بىر و راتان ھە بیت.

تاكو ئەوانهه لمناویبات کە خویان بە شت ده زان، ۲۹ بُر ئەمودی

۱۱ خوشک و برايانم، مالی خلویی ھەوالیان دای کە ناكوکی

لە تیواناندا ھە ھە. ۱۲ مەبەستم ئەمەيە: يەکیکان دەیت: «من

ھی پۇلّس»، يەکیکی دىكە: «من ھی ئەپۇلّس»، يان «من ھی

خودا بُر ئەمی کرد بە دانا دنیا و راست دروستی و پیروزکردن و

پە ترۆسم»، يان «من ھی مەسیح». ۱۳ ئایا مەسیح بەشکراوه؟

کپینه وه، ۳۱ تاكو وەک ئەمودی نوسراوه: «ئەمودی شانازى

یان پۇلس لە پیتاواناندا له خاچ دراوە؟ يان بە ناوی پۇلس لە تاوا

دەکات، باشانازى بە یەزادانه و بکات. ۳۰

ھەلکیشان؟ ۱۴ سۈپايس بُر خودا کەستان لە تاوا ھەلەنکیشا،

کریسپۆس و گلپیس نه بیت، ۱۵ نهوده کەنکیشان بە

2

ئەمودی خوشک و برايان، منیش کاتیک ھاعە لاتان،

ناوی منهوده له تاوا ھەلکیشراوه. ۱۶ ھەروهه سەقفاناس و

به قسەی گوره يان دانا دنیا شایه خودا را بگەیم،

خاوه خیزانە کەيم له تاوا ھەلکیشاوه، جىڭ له مانه نازام کەسى

چونکه بېيارم دا لە تیواناندا ھەمودو شیتىک لە بىر بکم، يېڭەه لە

دېکم له تاوا ھەلکیشاپتىت، ۱۷ چونکه مەسیح نە يباردۇم عیسای مەسیح، ئەلوش بە له خاچ دراوى. ۳۱ منیش بە لاوازى

بُر ئەواھەلکیشان، بەلکو بُر مزگینیدان، ئەمەش نهک بە و ترس و لەرزىکى زۇرەوە لەلاتان بیوم. ۴ کاتیک مزگینى

سلاو له يه گترى بکدن. هه مهو کلیسا کافی مه سیح سلاوتان
لیده کدن. 17 ئەی خوشک و برایان، لیتیان دەپاریمەوه، ئاگاتان
لهوانه بیت کە ناکزکى و کۆسپ دەنیته ووه، به بچە وانه
ئەو قىرકىدنه فېرىي بۇون. لیتیان دوور بکۈونەوه. 18 ئەو
كەسانەي بەم شىۋەيەن خزمەتى مەسيحى خاوهن شىكۆمان
ناكەن، بىلگۈ خزمەتى سكى خۇيان دەكەن، به قىسى خۇش
و زمانلوسى دلى ساكارەكان هەلددە خەلەتىن. 19 هەروهە
ھەوالى ملکەچىتان بۆ خودا بە هەمووان گىشىتىو، بۆ يە
پېتىان دەنخۇشم، بەلام دەمەۋەيت لە چا كە دانا بن و لە خراپە
بىيەرى بن. 20 خوداي ئاشتى بەم زۇوانە شەيتان لەرئىر پېتىان
پان دەكتەوه. با نىعەتى عىسای خاوهن شىكۆمان لەگەلتان
بیت. 21 تېپۆساوسى ھاوکارم سلاوتان لىدەكتات، هەروهە
لوکىوس و ياسون و سۈسيپاتىرى خزمانم. 22 من، تەرتىپس،
نووسەرى ئەم نامەيەم، بە ناوى عىسای خاوهن شىكۆوه
سلاوتان لىدەكم. 23 گایيۇس كە خانە خۇقى من و هەموو
كەلىسەي سلاوتان لىدەكتات. ئەراستۇسى خەزىنەدارى شار و
كوارتۇسى برا سلاوتان لىدەكەن. [24 با نىعەتى عىسای
مەسيحى خاوهن شىكۆمان لەگەن هەمووتان بیت. ئامىن.]

25 شىكۆمهندى بۆ ئەو خودايەي كە تواناي ھەيە بىانچە سېپىتىت
بە گۆزىرەي مزگىننەيە كەم و جاردانى عىسای مەسيح، بە گۆزىرەي
ئاشكرا كەنى ئە و نېپىننەيە لە كانە ئەزەلىيە كانوه بە شار او مىنى
ماپووه، بەلام ئىستا لە رىنگى نۇوسراوى
پېغەمبەرانەوه، بە گۆزىرەي راسپاردهي خوداي ھەمېشەيى،
ئاشكرا و زاتراو بۇوه تاڭو ھەموو نەتەوه كان باوەر بە خودا بېتىن
و گۆزىرەيلى بن، (aiōnios g166) 26 بەلام ئىستا لە رىنگى نۇوسراوى
بۆ تاقە خوداي دانا، بەھۆي عىسای مەسيحەوه! ئامىن. (aiōn)
g165

نهاده و کان په سه ندکارو بیت، به روحی پیروز کارو بیت. به دلشادیه وه بیه لاتان و له گه لاتان پشوو بددهم. 33 خودای 17 له بهر ئوه به هزوی عیسای مهسیحه وه شاناڑی ده کم بهو ئاشتی له گه ل هموتوتان بیت. تامین.

کارانهی که بخ خودای ده کم. 18 ناویزم باسی شتیک بکم **16** سهباره به فیبی خوشکان که خزمه تکاره له کلیساي جگه لهوهی مهسیح بؤ گوپیزیاه لیوونی نهاده و کان بؤ خودا له کنخیرا، راتانده سپیرم 2 به ناوی عیسای خاوهن شکوهه رینگهی منوه ئهنجامی داوه، به وته و کدار، 19 به هیزی پیشوازی لی بکدن، به پیشوازیه که شایانی خوشک و نیشانه و پرجوو، به هیزی روحی خودا، تهناهت له ٿورشه لم و برای پیروز بیت. له هر شتیک پیوستی پیتان بسو بارمهه دهورو پیشتي تاکو ئیلیلیریکوم، به ته اوی مزگینی مهسیح بدنهن، چونکه یارمهه زور کهسی دا، به منیشه ووه. 3 سلاو له را گدیاند. 20 بؤیه ئاماچجی به رزم ئوه بوهه که مزگینی بدنه پرسکلا و ئیکلا بکدن که هاوکاری منن له خزمه تکردنی عیسای ئهوانهی که ناوی مهسیحی تیدا نههیزاوه، تاکو له سه ره بناغهی یه کیکی دیکه بنیاد نه نتم. 21 به لام وک نوسراوه: «ئهوانهی باسی ئه ویان بونه کرابوو ده بین، ئهوانهی نه بانیستبوو تیده گدن.» 22 له بهر ئه مهش بسو چه ندین جار پریم لی ده گیرا بیه لاتان. 23 ئیستا لم ناوجانه شوین نه ماوه ئیشی لی بکم و له بهر ئاسیایه بؤ مهسیح. 6 سلاو له مریم بکدن که زور پیتانه وه ماندوو بسو. 7 سلاو له ئندرونیکوس و یونیاسی خزمانم بکدن، که له گهلم بهند کرابوون، ئهوانهی دیارن لمناو نیز دراوان و کلیسا کافی ناجوله که کابیش. 5 سلاو له و کلیسا یه بکدن له ماله کدیانه. سلاو له ئه پینه توسي خوشه ویست بکدن که توبه رهی ئاسیایه بؤ مهسیح. 24 ده مدوی له ماندوو بسو. 25 به لام ئیستا ده چمه ٿورشه لم تاکو خزمتی گهلى پیروزی کاتی پویشتم بؤ ئیسپانیا سه ردانان بکم. هیوادرام به لاتاندا تپیرم و بتائیم، دواي ئوهی چیزم له بینستان و هرگت، ئه گدر پیش من له گهلم مهسیحه بسو نهه ته یه ک. 8 سلاو له ئه مپلیاتوس بکدن، که به یه کبوون له گهلم مهسیحی خاوهن شکودا بسو به هاپریهه کی خوشه ویست. 9 سلاو له ئورباتوس بکدن که هاکارمانه له خزمه تکردنی مهسیدا، هروهه ستابخیسی خوشه ویست. 10 سلاو له ئه پیله س بکدن، ئوهی که دلسوزی خوشه ویست. 11 سلاو له هیرو دیونی خزمم بکدن. سلاو له دا مالی ئه رستوپولس بکدن. 12 سلاو له خوشکان تریفینا و تریفوسا بکدن، که له پیناوی ماددیه کان یارمهه که گهلم مهسیحی خاوهن شکودا بسو نهه یه ک. 13 سلاو له چمه ٿورشه لم جوله که کان بدنه. 28 بؤیه، کاتیک ئه مهه ته او کرد و ئه برهه مهه بؤ موزکردن، له سه ره رینگام بؤ ئیسپانیا، سه ردانان ده کم. 29 دزادنام که بیله لاتان، شکودا زور ماندوو ده بیت. 30 ئیستاش ئه خوشک و به یه کبوون له گهلم مهسیحه خاوهن شکودا هه لبزیر دراوه، برایان لیستان ده پاریهه وه، له بهر عیسای مهسیحی خاوهن شکو و به خوشه ویست پیروزی پیروز، له گهلم تیکوشن له نویزه کان بسو 31 تاکو له دهست بیباوه برانی یه هودیا خودا له پیناوی من، چه سینکریتوس، فلیگون، هرماس، په ترویاس، هرماس و ئه خوشک و برایانهی له گهلمیان. 32 بؤ ئوهی که گهلم پیروزی خودا په سه ندکارو بیت، چه سینکریتوس، فلیگون، هرماس، په ترویاس، هرماس و ئه خوشک و جولیا، نیزیوس و خوشکه کهی و ٿوله مپاس و هه مو و ئه خدله لکه پیروزه خودا که له گهلمیان. 33 به ماچی پیروز

دهینهوات، چونکه سوپایی خودا دهکات، ئوهش که ناخوات، ئوهشی گومان بکات، ئه گر بخوات تاوابار دهکیت، چونکه له بهر يهزدان ناخوات و سوپایی خودا دهکات، 7 له بهر له باوهرهوه نیبه، هر شئیک له باوهرهوه نه يېت گوناهه.

ئوهشی که سمان بۆ خۆزی نازیت، کەسیش بۆ خۆزی نامیت. 15 بهلام ئیهی بەھیز لە سەرمانە بەرگىدی کەمکورى

8 له بهر ئوهشی ئه گر بژن بۆ مەسیحی خاونە شکۇدەژن، لاوازان بگرن و خۇمان رازى نەکین. 2 با هەر يەک له

ئه گر بشەرين له پىناوی ئوه دەمرىن، كەواهە بژن يان بىرىن، ئېھە زىكىدە كەي بۆ چا كە رازى بکات له پىناوی بىنادنان.

ئېھە هي مەسیحین، 9 هەر له بهر ئەم ھۆيی مەسیح مرد و زیندوبووهوه تاکو بیتە گەورە زیندوان و مردووان.

وەك نوسراوه: «جىتىوي ئەوانە جىتىوت پىدەدەن كەوته سەر من». 4 چونکە هەرقچى له پىشدا نوسراوه، بۆ قېرىبۇنى

3 تەنەھەت مەسیحىدىش بىرى لە خۇشى خۆزى نەکدەدە، بەلکو زیندوبووهوه تاکو بیتە گەورە زیندوان و مردووان.

10 ئىتەر تۆپچى خوشكت يان برا كەت تاوابار دەكەيت؟ يان بۆچى سووكايكەتىيان پى دەكەيت؟ چونکە هەممومان له بهر دەدەم زەنگىدەن بەلکو باشترە

تەختى دادگايى خودا رادەھەستىن، 11 چونکە نوسراوه: «يەزدان دەفرمۇسى: بەچانى خۆم، ھەمو ۋەئۇقىيەك بۆ من

ھاندان لە تۈن خۇتان پىتكەكتى بىرپوراتان بىلاقى بەگۈزەرى چۈك دادەدەت، ھەمو زەماتىك دان بە خودا دەنیت.»

12 كەواهە، ھەريەك له ئېھە دەيىت حىسابى خۆزى بىدانە خودا.

13 له بهر ئوه ئىتەر با يەكتىرى تاوابار نەكىن، بەلکو باشترە كۆسپ و تە گەرە له بهر دەدەم خوشك يان برا

دەنگ ستايىشى خودا بىكەن كە باوکى عيسىي مەسیح پىشوارى پەرورەدگارمانە، 7 بۆيە ھەر وەك چۈن مەسیح پىشوارى

لېكىردىن، ئىۋوش بۇ شىكمەندىي خودا، پىشوارى له يەكتىرى دانەنلىت. 14 بەھۆي عيسىي خاونە شکۇدە دەنگ دەنلىام

بىكەن. 8 من پىتەن دەلەم، مەسیح له بهر راستى خودا بۇو كەھىچى شئىك لە خۇيدا گلاۋ نىبىه، بهلام ئه گەر كەسيك بە

گلاۋى بىنائىت، ئوهە تەنەنلا لە لاي ئەو كەسە گلاۋە. 15 ئەگەر بەھۆي خۇرا كەوە خوشك يان برا كەت دەنگ بىنەت، ئىتەر

بەگۈزەرى خۇشە وىستى نازىت. بەھۆي خۇرا كەوە ئەو كەسە لەنار مەبە كە مەسیح له پىناویدا مردووە، 16 مەھىن خەلکى بە

خراپە باسى شئىك بکات كە بۆغۇچە چا كە، 17 چونکە پاشایقى خودا خواردن و خواردنەوە نىبىه، بەلکو راستورىسى و

ئاشىنى و خۇشىيە لە رۇچى پىرۇزدا. 18 ھەركەسيك بەم شىۋىيە خزمەتى مەسیح بکات، جىڭگايى رەزامەندى خودا دەيىت و خەلکىش مەتمانەي پى دەكەن. 19 كەواهە با تېيىكۈشىن

لە پىناوی ئوهشى بەرە ئاشتى و بىنادنانى يەكتىمان دەبات.

20 لە پىناوی خۇرا كارى خودا و يەران مەكە. ھەممۇ شەتە كان پاكن، بهلام خراپە ئە گەر بىتو كەسيك بە خواردىنى

بىتە كۆسپ بۆ كەسيكى دىكە. 21 باشە گوشت نە خۇرىت و شەراب نە خۇرىت و شىكىك نە كەيت بىتە ھۆكارى كەوتى خوشكە كەت يان برا كەت. 22 ئەو باوهەرى ھەتە، با له بهر دەم

وەك بەيادھېتىنانەوەتان، له بهر ئەو نىعەمەتەي خودا پېيداوم،

15 بهلام دەربارەرە ھەندىك خال تازىيانە تر بۆم نوسىيون، خودا بۆ خۇرت يېت. خۆرگە دەخوازىت بەوهە خۆزى

16 تاکو بەم خزمەتكارى عيسىي مەسیح بۆ نەتەوەكان، وەك كاھىن لە ئەركى را گەياندى مەتكىنى خودا، تاکو قوريانى تاوابار ناكات لەو شەتى كە پەسەندى دەكەت. 23 بهلام

خوشه ویستی بی دووبرویی بیت. رفغان له خراپه بیت و به له بهر ویژدانیش. 6 ههر له بهر ئەمەشە باج دەدەن، چونکە چاکوه بنووین. 10 به خوشه ویستی برايانه به دل يەكتريان ئەوان خزمەتكارى خودان و بەردەوام لەسەر ئەم کارەن. خوشبويى، له خوتان زياتر بىزى له يەكترى بگەن. 11 سىست مەبن 7 مافى هەمووان بەدن: باج به خاونە باج، سەرانە به خاونە له دلگەرمى، له رۆح گەرم بن، خزمەقى مەسيحى خاونە سەرانە، ترس له خاونە ترس، بىزى به خاونە بىزى. 8 به شکو بکەن. 12 له هيوا دلشاد بن، له تەنگانە تارام بگۇن، له ھيچ شىتىك قەرزازى كەس مەبن، جىڭە له وەدى يەكتريان نويىزىرىن پەيوەست بن، 13 بەشدارى بکەن له پۇيىستېكەن خوشبويى، چونكە ئەمەدە خەلکى دىكەي خوشبويى، شەرىعەتى گەلى پېرۈزى خودا، میواندارى خوشك و برا نامۇكەن بکەن. تەوراتى هىتاۋەتە دى. 9 راسپاردەكەن وەك داداينىسى 14 ئەوانە دەتائىچە و سىنتە داواى بەرە كەتىان بۆ بکەن. مەكەن، 『مەكۈن』، 『دزى مەكەن』، 『چاوجەپەنە داواى بەرە كەت بکەن و نەفرەت مەكەن. 15 له گەل دلشادان ھيچ شىتىك كەھى كەسيكى دىكە بىت』 و راسپاردە دلشاد بن، بگەيىن له گەل ئەوانە دەگىيەن. 16 سەبارەت بە دىكەش لەم راسپاردە يەدا كۆزدەنەوە: 『زىكە كەت وەك يەكترى ھاوبىر بن، بىر له بلندى مەكەنەوە، بەلكو تىكەلاوى خوت خوشبويىت.』 10 خوشە ویستى خراپه له گەل نىزىكە كەپايەن زەمەكان بن. خوتان بە دانا مەزانىن. 17 خراپەي كەس ناكات، بۇيە خوشە ویستى هىتاۋەتى شەرىعەتە. 11 جىڭە به خراپە مەدەنەوە. وریا بن له بەرە دەھىمە هەموو خەلک ئەمەدەن دەزەن، وا كاتى ئەمەدەن دەزەن، كەنە باوهەمان هىتاۋەن، بکەن كە به چاڭ دەزازىت. 18 بەيىت تواناتان ھەول بەدن چونكە ئىستا پېزگارىمان تىزىكترە لهو كەنە باوهەمان هىتاۋەن، كە له گەل هەموو خەلک بە ئاشتى بىن. 19 خوشە ویستان، 12 شەو له تەواوبۇنە، وا پۇزۇھەلدىت. با كەدارى تارىكى خوتان تۆلە مەسىتىن، بەلكو پىزى به توپوەنە خودا بەدن، داڭكەن و چەكى پۇونا كى له بەر بکەن. 13 با پېرۈزەنە چونكە نووسراوە: 『يەزدان دەفرمۇئى، تۆلەسەندەنەوە هي منە، بکەن وەك چۈن له پۇزۇدا پەفتار دەكىيت، نەك له پاباردن من سزا دەدەم.』 20 بەلام: 『ئەگەر دۈزۈنە كەت بىسى بۇو و سەرخۇشى، داوىنىسى و بەرەلایى، ناكۆكى و ئېرەبى. نانى بەدرى، ئەگەر تىنۇبو بۇ ئاۋى بەدرى، بەمە پېشكۈ 14 بەلكو عىسای مەسيحى خاونە شکو له بەر بکەن، بىر له داگىرساو لەسەر سەرى كەلە كە دەكەيت.』 21 با خراپە تىزىكەن ئارەزۇوە كەنە سروشى دىنالىي مەكەنەوە. نەتبەز زىنەت، بەلكو بە چا كە خراپە بېزىتە.

14

ئەمەدە با هەموو كەسيك ملکەچى دەسەلەندا رەبى حۆكىدايى بېرۇرا كان. 2 هەيە باوهەر بەوهەر بەوهەر بەوهە فەرمانزەوا كان بىت، چونكە دەسەلەت نىيە له خوداوه نەبىت، شىتىك بخوات، بەلام ئەمەدە باوهەر لَاوازەنە سەۋەزە جا ئەمەدە باوهەر خوداوه دازداوه. 2 ئىت ئەمەدە دەخوات. 3 با بختور سوو كايدى بە نەختۇر نەكات، نەخۇرىش بەرەلەسى دەسەلەت دەكات، بەرەلەسى دازداوی خودا بختور تاوانبار نەكات، چونكە خودا پېشوازى لېكىدۇوە. 4 تۆ دەكات، بەرەلەسىتەكارانىش حۆكمەن بەسەر خۇيان دەھىن. كىنى تاڭ خزمەتكارى كەسيكى دىكە بەدەيت؟ سەركەتون 3 فەرمانزەوايان جىنى ترس نىن بۇ چا كەكارى، بەلكو بۇ يان سەرنە كەوتى خزمەتكار لە خزمەتە كەيدا پەيوەندى بە خراپەكارى، ئايىا دەتەوەيت لە دەسەلەت نەتسىت؟ چا كە گەورە كەيدەن وەيە، بەلام سەرەدە كەوەيت، چونكە مەسيحى بکە، سەتىلى ئەمە دەستەدەھىنەت، 4 چونكە خزمەتكارى خاونە شکو دەتوانىت سەربەختا. 5 كەسيك پۇزۇيىك لە خودايه و بۇ چا كەدى تۆ كار دەكات. بەلام ئەگەر خراپەت پۇزۇيىك دىكە بە پېرۇز تەدا دەدەنەت، كەسيك دىكە بەمۇ كەد بەرسە، چونكە لەخۇرا شىھىزەنلەنگىيت. ئەمە خزمەتكارى پۇزۇيىك لەرچاوجا دەگىيەت. با هەر يە كە له بېرۇرا خەۋى خودايه و بە توپوەنە خودا سزايى خراپەكاران دەدەتات. دەلىيەت. 6 ئەمەدە بايەخ بە پۇزۇ دەدەتات، لە بەر يەزدان 5 بۇيە پۇيىستە ملکەچى بن، نەك تەنەنە لە بەر توپوەنە، بەلكو بايەخى پى دەدەتات. ئەمەدە گوشت دەخوات، لە بەر يەزدان

13

دهیت گهرا نهاده بیان به تهواوه قیچ دهوله مهندیه که له گل بانگکردن کهی بی په شیمانیه، 30 هه روک چون یعنو پیشتر خویه بیزینت؟ 13 ئهی نهاده کان، قسنه تان بی ده کم: شانازی به گوپایه ل خودا نهبوون، بهلام ئیستا به هوئی گوپایه ل نهبوونی خزمه ته که مهه ده کم، چونکه نیز در اروم بی نهاده کان، 14 تاکو ئهوان یعنو بدر بزهی کوتن، 31 ئهوانیش ئیستا گوپایه ل ئیزهی هاووه چه له که کام بجوانیم و ههندیکان رزگار بکم، نین، تاکو بدو بزهیه بی بوئیه بو ئهوانیش بدر بزهی بکمون، 15 چونکه ئه گدر ره تکردن وهیان تاشتبونه وهی جیهان بیت، ئهی 32 خودا هه موافی له گوپایه ل بیوندا بندکرد، تاکو بزهی بی په سنه ندکردنیان چی دهیت، ئه گدر ژینه وهی مردووان نه بیت؟ هه موادنا بیتهوه، (eleese g1653) 33 ئاه له قوی دهوله مهندی 16 ئه گدر يه که مین بدرهه می هه ویره که که پیشکش کرایت و دانایی و زانیاری خودا! حوكه کانی له سه روی تیگکشته وهی پیروزه، ئهوا هه موو هه ویره که ش پیروزه، ئه گدر ره که که پیروز و پریگا کانی له سه روی وردبوونه وهی، 34 (کی بیری بیدانی بیت، ئهوا لقه کایش، 17 بهلام ئه گدر ههندیک لق پرا نهاده، زانی؟ یان کی بووه راوبیت کاری؟) 35 (کی شنیکی پی به خشیوه توش له داره که موتوره کرایت که زه یتووتیکی کیوت و بهمه تاکو بیت بدر بیتهوه؟) 36 چونکه هه موو شته کان له ئهاده و له رهگ و شیری زه یتوونه که به شدار بیویت، 18 شانازی به هوی ئاده و بو ئاده، هه تاھه تایه شکومه ندی بو ئاده! ئامین، به سه رله کانه وه مه که، ئه گدر شانازی ده کدیت، بیانه که (aiion g165)

تقره گه هه لانا گریت، به لکو ئاده هه لتده گریت، 19 پیتر 12 بیوه ئهی خوشک و برايان، لمبر مهره بانی خودا لیتان دهلهی: «لقد کان برا انه وه تاکو من موتوره بکرم»، 20 راسته، ئهوان لمبر بیلا وه پری برا نهاده، توش به باوهر جیگیر بیویت، پیروز و په سنه ندکارا له لای خودا، که په رستنی هر شهندانه تانه، 2 شیوهه ئهه دنیایه و هرمه گرن، به لکو به نیزکردن وهی بیران بکورین، تاکو بیه لیکدانه وه بتوان ده ریخنه خواستی خودا جیهی، که باش و په سنه ندکارا و تهواوه، (aiion g165) 3 به و نیعهمه تهی پیم دراوه به هر یه کیک ده لئم که له تیوتانایه: با له ترخ بی خوی دانان زیده رویی نه کات، به لکو له ترخاندن هوشیار بیت، به و پره باوهره خودا به هر یه کیکی به خشیوه، 4 وک چون له یه ک جه سته دا ئندامی زورمان ههی، هه موو ئهندامه کائیش يه ک کاریان نیبه، 5 پیچه ش به هه مان شیوه، هه رچه ند زورین، به یکبیون له گل مه سیح ئهندامی يه ک جه ستین و هه ئهندامیک په یوه سته به ئهندامه کانه دیکه وه، 6 بهلام به هر هی جیاواز مان ههی، به گوپیه ٹو نیعهمه تهی پیان برایان، نامه ویت ئهم نیپنیه نه زان، نهاده کوتان به دانا برایان: که لله ره قی به شیک له ئیسرائلی گرته وه هه تا تهواوی نهاده وکان بینه ناوه وه، 26 بهم شیوهه هه موو ئیسرائلی رزگاری ده بیت، وک نوسراوه: «رزگارکر له سیپونه وه دیت، خوانه ناسی له یاقوب دووره دخاته وه، 27 ئه مدش په یماق منه له گل ئهوان کاپیک گوناھه کانیان داده مام»، 28 به گوپیه هه په یامی ئینجیل ئه گدر به هر هی را برا رایه تکردن ههی، با به دلگرمیه وه بیت، له پیناوی یعنو دوڑمن، بهلام به گوپیه هه لبرادرن له گدر به هر هی به زهی ههی، با به دلخوشیه وه بیت، 9 با پیناوی باو کاندا خوش ویستن، 29 چونکه به خشینه کانی خودا و

ئەی خوشک و برايان، ئارهزووی دم و پاپانهوم له 18 بەلام دەلەم: ئايا گوپيانلى نەبۇو؟ بىكۈمان گوپيانلى خودا له پىتىنلى پىزگارىي نەوهى ئىسرايىلە. 2 شايىھ تىپيان بۇ بۇو! «پەياميان بە زەھەر زەھىر گىشىت، وە كاتىيان بە پەپەرى دەدەم كە دىلگەرمىيان بۇ خودا هەيە، بەلام بە زانىارىيە وە جەجان». 19 بەلام دەلەم: ئايا ئىسرايىل تىنە گەپىشت؟ يە كەم نىيە. 3 لەپەر ئەوهى يېتاوانلىنىان له خوداوه نەزانى، جار موسا دەلىت: «من واتان لىدە كەم ئەۋەھى بە واتان بېنەن هەۋلەن دا يېتاوانلىنى خۆيان بچەسپىن، ملکەجى يېتاوانلىنى كە گەل نىن، بە نەتەوهە كى گىل پەستان دەكەم». 20 بەلام خودا نەبۇون. 4 بەلام مەسیح تەواو كەرى شەریعەتە، تاكو ئىشىيا ئازابانە دەلىت: «دۇزرامەوه لەملاين ئەوانەي بە دوامدا راستودروستى بۇ هەموو ئەوانە بىت كە باوهەر دەھىنەن، نەگەران، دەركەوتىم بۇ ئەوانەي پرسىيارى منيان نەكەد». 5 موسا لەبارەي ئەو راستودروستىيە بېيى شەریعەتەمۇرالە 21 بەلام دەربارەي ئىسرايىل دەلىت: «بە درىئاپى رۇۋە دەسىم دەنۇسىتەت: ئەو كەسەپى پەپەرەويان بىكەت، بە هوپانەو بۇ گەلەكى ياخى و بەرھەلسەتكار را گەت».

11

لېرەدا دەپرسىم: ئايا خودا گەلە كە خۆى رەتكىدەوە؟ دەفەرمۇي: «لە دلى خۇتاندا مەلئىن، كى سەرەدە كەپەيە ئەخىرا مەنيش ئىسرايىلەن، لە نەوهى ئىبراھىم لە ھۆزى بىنامىن، 2 خودا گەلە كە خۆى كە پىشىر ناسىيەتى رەتى نەكەدەوە. ئايا نازان نۇوسراوه پېرۋەزە كە لەبارەي ئەليلاس چى دەفەرمۇي؟ چۈن لەلای خودا له دەزى ئىسرايىل دەپارىتەوە: 3 ئەمەي

يەزدان، پېغەمبەرە كانى تۈيان كوشتوو، قوربانگا كانى تۈيان دەگەرەن كەپەزۈن. 4 بەلام خودا چۈن وەلەمى دايەوە؟ دەھوت هەزار پاپوم بۇ خۆم ھېشىتۈرەتەوە، ئەوانەي چۈشكەن بۇ بەعل نەچەماندۇرەتەوە. 5 لەم سەرەدەمە ئىستاش، پاشماويىك ھەيە بە نىعمەت ھەلبىزىدرارون. 6 بەلام ئەگەر بە نىجمامە كىي پىزگارىيە، 11 ھەرەوەك چۈن نۇوسراوه پېرۋەزە كە دەفەرمۇي: «ھەر كەسىك بېشى پى بېسىتەت، شەرمەزاز نايىت». 12 جىاوازى لەتۈان جولە كە ناجولە كە نىيە، لەپەر ئەوهى ھەمان پەرورەدگارە بۇ ھەمووان، دەولەمەندە بۇ ھەمو دەھىنەن ئەنەن ئەپەپارىتەوە، 13 چۈنكە ھەر كەسىك بە ناوى يەزدانەو پاپارىتەوە پىزگارى دەلىت». 14 ئىت چۈن لە كەپەيە دەپارىتەوە كە باوهەريان يېنىت ئەھىتىت؟ چۈن باوهەر بە كەپەيە دەھىنەن ئەگەر نەيانيستىتتى؟ چۈنىش دەبىستىن بى ئەوهى يەكىك پېتىان راپاگىيەتتى؟ 15 ھەرەوەها چۈن راپادەگەيەن ئەگەر نەتىزىرائىن؟ وەك نۇوسراوه: «چەند جوانە پېتىيە كان بىكۈن وەئەستتەوە؟ حاشا! بەلگۇ بە گوناھى ئەوان پىزگارى بىت». 11 دىسان دەپرسىم: ئايا جولە كە كان ساتەن يان كەد تاكو دەھىنەن ئەنەن ئەپەپارىتەن؟ 16 بەلام ھەموو نەوهى ئىسرايىل گۈپۈيەلى پەيامى ئېنجىل نەبۇون، چۈنكە ئىشىيا كەلى ئىسرايىل. 12 جا ئەگەر گوناھى ئەوان دەولەمەندى بىت دەلىت: «ئەي يەزدان، كى باوهەر بە پەيامە كەمان كەد؟» بۇ جىهان و دۇراندىن دەولەمەندى بىت بۇ نەتەوە كان، ئاخۇ 17 كەوانە باوهەر بە بىستەن، بىستىش بە وشەي مەسیحە.

6 بەلام ئەو راستودروستىيە بە باوهەر، ئايا دەزىتتەت. 7 يان «كى دادەبەزىتە ناو بىرى بىن؟» بە واتاي ئەوهى كە مەسیح لەناو مەدووان سەرىختات. Abyssos)

8 بەلام چى دەفەرمۇي؟ «پەيامە كە لىت تىزىكە، لەسەر زەمانە و لە دەلتىباھە،» ئەمەش پەيامى ئەو باوهەر كە رايىدەگەيەنин: 9 ئەگەر بە دەمت دانت پىدا نا كە عىسا پەرورەدگارە و بە دلى باوهەرت كەد كە خودا لەناو مەردووان ھەلىستاندەوە، پىزگار دەلىت. 10 لەپەر ئەوهى بە دلى باوهەرەتىن ئەنجامە كەي يېتاوانبۇونە، بە دەم دانپىدانان ئەنجامە كىي پىزگارىيە، 11 ھەرەوەك چۈن نۇوسراوه پېرۋەزە كە دەفەرمۇي: «ھەر كەسىك بېشى پى بېسىتەت، شەرمەزاز نايىت». 12 جىاوازى لەتۈان جولە كە ناجولە كە نىيە، لەپەر ئەوهى ھەمان پەرورەدگارە بۇ ھەمووان، دەولەمەندە بۇ ھەمو دەھىنەن ئەنەن ئەپەپارىتەوە، 13 چۈنكە ھەر كەسىك بە ناوى يەزدانەو پاپارىتەوە پىزگارى دەلىت». 14 ئىت چۈن لە كەپەيە دەپارىتەوە كە باوهەريان يېنىت ئەھىتىت؟ چۈن باوهەر بە كەپەيە دەھىنەن ئەگەر نەيانيستىتتى؟ چۈنىش دەبىستىن بى ئەوهى يەكىك پېتىان راپاگىيەتتى؟ 15 ھەرەوەها چۈن راپادەگەيەن ئەگەر نەتىزىرائىن؟ وەك نۇوسراوه: «چەند جوانە پېتىيە كان بىكۈن وەئەستتەوە؟ حاشا! بەلگۇ بە گوناھى ئەوان پىزگارى بىت». 11 دىسان دەپرسىم: ئايا جولە كە كان ساتەن يان كەد تاكو دەھىنەن ئەنەن ئەپەپارىتەن؟ 16 بەلام ھەموو نەوهى ئىسرايىل گۈپۈيەلى پەيامى ئېنجىل نەبۇون، چۈنكە ئىشىيا كەلى ئىسرايىل. 12 جا ئەگەر گوناھى ئەوان دەولەمەندى بىت دەلىت: «ئەي يەزدان، كى باوهەر بە پەيامە كەمان كەد؟» بۇ جىهان و دۇراندىن دەولەمەندى بىت بۇ نەتەوە كان، ئاخۇ 17 كەوانە باوهەر بە بىستەن، بىستىش بە وشەي مەسیحە.

دیکه، ناتوانیت له خوشه و سقی خودا جیامان بکاته وه که له دهیه ویت و هه وهش دلجهق ده کات که دهیه ویت. 19 ئینجا

بریگهی عیسای مهسیحی خاوهن شکومانه وه بومان دیت. پنجم دهیکی: «ئیتر بچی خودا هیشتا خه تابارمان ده کات؟ کی

ده توانیت له دزی خواستی ئه رابویه سیت؟» 20 ئهی مروف 9 مهسیح شاینه که راستی ده ایم و درونا کهم، ویژدانیشم

به روحی پرورز ئاهو دووبات ده کاتده، 2 که زور دلهنگ و توکیت و لای خودا ده دهیه وه؟ 『تایا دروستکرا به

تازارنکی بی پرانه وهم له دلایه، 3 خوزگه خوم نه فرهتم لی بکایه 21 تایا دروستکرا به

گوزه کر ده سلاتی به سفر قوردا نیه له همان قور ده فرنیک بُوه

و له مهسیح بیمهش برومایه، له پیناوی برایتم، هاونهزاده کامن، 4 ئیسرائیلیه کان. له خوزگنه و شکو و پیمانه کان و هرگزخن

تهورات و پیوره سمه کانی په رستن و به آنیه کان هی ئه وانه.

تاشکرا بکات، به پشوودریتی زوره وه به رگهی ئاهو ده فرانهی 5 باوکانیش هی ئه وان و مهسیحیش به گویزه هی جهسته له وانه وه

توروهی بگیت که بوله ناوردن ئاماشه کراون؟ 23 چی دهیت هاوه، ئاهو ده، ئه وانه، هتاهه تایه خودایه کی

پیروزها تامین. 6 واتای ئه وه نیه که فرمایشی خودا کاریگه ری نه ماوه، چونکه هه مو ئه وانه هی له نه وهی

ئیسرائیل، گهلى هه لبزیدراوی خودا نین. 7 هه رووه ها همموه

ئه وانه هی نه وهی ئبراهمین، مندالی ئاهو نین، به لکو: 『له

پرینگه ئیسحاقه وه نه وهی تو ناوده بردیت. 8 واتا ئه وه

مندالانهی که به خواستی مرؤفانه بون، مندالی خودا نین،

به لکو ئه و مندالانهی که به به لئنی خودا بون، ئه وانه به

نه وهی ئبراهم داده نین، 9 چونکه وتهی به آنیه که ئامده

کانی دیاریکارا دیمه وه و ساراش کورینک بوهه. 10 نه ک

ته نهه ئه مه، به لکو رفقه ش له یه کیک سکی کرد که ئیسحاقی

باوکانه، 11 بوقه وهی خواستی خودا له هه لبزیدندا بچه سپیت

که به کدار نیه، به لکو بونه بانگهیشته يه که خوی دهیکات،

به راهوهی لادایک بن و چا که و خراپه بکن، 12 خودا به

دایکانی فرمومو: 『گوره که خزمتی بچوو که ده کات.』

13 وهک نوسراوه: 『یاقووم خوشیست به لام رقم له عیسو

بووه ووه. 14 که وانه چی بلین؟ تایا خودا دادپه روره نیه؟

حاشا! 15 چونکه به موسا ده فرمومی: 『میزه بان ده بم له گهل

نه وهی میزه بان ده بم و به بزهی ده بم له گهل ئه وهی بزهیم

پییدا دیته ووه. 16 که وانه، به ئاره زووی یه کیک و هه ولدانی

یه کیک نیه، به لکو له خوداوه يه که بزهی هه يه. 17 نوسراوه

پیروزه که فیرعهون ده فرمومی: 『له بره ئه وه توم هیشتوده وه

بو ئه وهی خواره وه، به لام ئه وهی پشتنی پی به سیت شه رمه زار

نایت. 18 که وانه خودا بزهی به وه دیته وه که

نام رابگهی نریت. 18 که وانه خودا بزهی به وه دیته وه که

سروشتی دنیای مردنه، به لام بایه خدان به پروجه که زیان و ناجماندا دهنالینین و به پرشهوه چاوهبری له خوگرته وهین، تاشتییه. 7 بایه خدان به سروشتش دنیای دوزمنایه تیبه له گهله واتا پرزگاری جهسته مان، 24 چونکه به هیواوه رزگارمان خودا، چونکه ملکه چی شهربیه تی خودا ناییت، لمبهه ئوهی بوبه. به لام هیوای پیزاوه هیوا نییه. ئوهی ده ییینی هیوا ناتوانیت. 8 جا ئوانهی له ژیر کاریگری سروشتش دنیاین چی پی ده خوازیت؟ 25 به لام ئه گهر هیوای شتیک بخوازن ناتوان خودا رازی بکهن. 9 به لام ئوه، ئه گهر پروجه خودا که پیزاوه هیوا نییه، ئهوا به دانه خودا گرته وه چاوهبری ده کدين. لمانواندا نیشته جی بیت، ئهوا له ژیر کاریگری سروشتش دنیای 26 به همان شیوه روحی پیروز له لاوازیه کاماندا یارمه تمیان نین، به لکو له له ژیر کاریگری پروحدان. ئه گهر کسیکیش ده دات، نازانین له پیناوه چی نویز بکین، به لام پروجه پیروز روحی مه سیحی نه بیت، ئهوا هی مه سیح نییه. 10 ئه گهر مه سیح خوی به نالهوه داکوکیمان لیده کات به شیوه یه ک که باس له شیوه داده بیت، ئهوا جهسته به هزوی گوناه مردووه، به لام پروجه ناکریت. 27 ئوهی دلی مروف دپشکیت، ده زانیت پروجه به هزوی پاستوروسی زیندووه. 11 ئه گهر پروجه ئوهی عیسای پیروز بایخ به چی ده دات، چونکه به گویزه هی خواستی خودا له تیو مردووان ههستاندهوه له شیوه دا نیشته جی بیت، ئهوا داکوکی له گهله پیروزی خودا ده کات. 28 ئیه ده زانین خودا ئوهی مه سیحی له تیو مردووان ههستاندهوه به پروجه خوی له هه موو شته کاندا کار ده کات بچا کهی ئوانهی ئه ویان که له شیوه دا نیشته جیهی له شی مردوشتان زیندووه ده کاته وه. خوشده ویت، ئهوانهی به گویزه هی مه بستی ئه و بانگراون، 12 پویه ئهی خوشک و برایان، ئهی قه رازی، به لام قه رازی 29 چونکه ئهوانهی پیشتر ناسیبیونی، پیشتر دیاری کردن بچ سروشتش دنیای نین، تاکو به گویزه هی ئه و بیزین. 13 ئه گهر بیتو ئوهی وهک و یهی کوره کهی ئه ویان لی بیت، تاکو له تیو شیوه به گویزه هی سروشتش دنیای بیزین ده من، به لام ئه گهر به زورنک له خوشک و برایاندا ئه و بیته پویه ره. 30 ئهوانهی پروجه پیروز کداره کافی سروشتش دنیای بیتان مراند، ئهوا ده زین، پیشتر دیاری کردن بانگیشی کردن، ئهوانهی بانگی کردن 14 چونکه هه موو ئهوانهی پروجه خودا به پرجهه بیان ده دات، بیتاوانیشی کردن، ئهوانهی بیتاوانی کردن شکوداریشی کردن. پرله خودان. 15 شیوه پروجه کویله بیتان و هرنجه گرتووه 31 ئیتر چی به مانه بلین؟ ئه گهر خودا له گهلهان بیت، کی دزمانه؟ تاکو بچو ترس بتابانگه پینتیه وه، به لکو پروجه له خوگرته وه تان 32 ئوهی دهسته به کوره کهی خویه وه نه گرت، به لکو له ودرگرگرتووه، به هزویه وه هاوار ده کدين: «بابه! باوکه!» 16 پروجه پیناوه هه موومان پیشکشی کرد، ئیتر چون له گهله ئه و هه موو پیروز خوی شایه کی بچو روحان ده دات که مندالی خودان. شتیکان به خویابی ناداتی؟ 33 کی سکالا له هه لبزیر دراوانی 17 ئه گهر مندالی بین، میراتگریشین، میراتگری خودا و هاویراچی خودا ده کات؟ خودایه ئوهی بیتاوان ده کات. 34 کیهی تاونیار مه سیح، ئه گهر له راستیدا له گهله ئه و تازار بچیزین، بچو ئوهی ده کات؟ کدس نییه. عیسای مه سیحه که مرد، به لکو له مه ش له گهله ئه و شکودار بین. 18 پیم وايه تازاره کافی ئیستا له گهله زیاتر هه سیتیزایه وه، هر ئه ویش له دهسته پرستی خودایه و شکوتی داهاتوو که تیماندا ئاشکرا ده کریت به اورد ناکریت، داکوکیمان لیده کات. 35 کی له خوشیه ویستی مه سیح جیامان 19 چونکه به دیپنزاوه به پروجه وه چاوهبری ده کات روله کافی ده کاته وه؟ ناخوشی یان ته نگانه یان چهوسانه وه یان قاتو قری خودا ئاشکرا بکرین. 20 بدیپنزاوه ملکه چی پینز خبوبون ببو، یان رپوئی یان مه ترسی یاخود شمشیر؟ 36 وهک نووسراوه: نهک به ویستی خوی، به لکو به ویستی ئوهی که ملکه چی (له پیناوه تو به دریزایی پرژو و برووی مردن ده بینه وه، کرد، به هیواي ئوهی 21 که خودی به دیپنزاوه له کوکیلاهیق وهک مه ربو سه رپین داده نزین). 37 به لام له هه موو گندمی تازاد بکریت تاکو هاویه ش بیت له سره بستی ئه مانه دا له پاده دهه سره که و توین له پینگهی ئوهی که شکومهندی مندالانی خودا. 22 ده زانین هه موو به دیپنزاوان خوشیوستون، 38 چونکه دلیام نه مردن و نه ژیان، نه هه تا ئیستا به کدهوه دهنالین و ژانیان گرتووه. 23 ته نهایه مه نا، فرشته کان و نه سه روکه کان، نه شتنه کافی ئیستا و نه شتنه کافی به لکو ئیمه کیهه که که مین به رهه می پروجه پیروزمان و هرگرت، له داهاتوو، نه هیزه کان، 39 نه به رزی و نه قویل، نه به دیپنزاوه

ئەی خوشک و برايان، بۇ شىوه دەدۈم كە لە تەورات رۆحىيە، بەلام من دىنايىم و وەك كۆپلە فرۇشراوم بە گوناھ. دەزانىن، ئايا مىۋو نازانى شەرىعەتى تەورات دەسەلاتى بەسەر 15 ئېت نازانىم چى دەكەم، چونكە ئەوەي دەمەۋىت نايىكم، مەرقۇدا ھەيە ھەتا ئەو كاتىدى زىنەدۇوه؟ 2 بۇ نۇوونە، ژن بەلگۈ ئەو دەكەم كە بىق لىيەتى. 16 ئەگەر ئەو دەكەم كە بېيىنى شەرىعەت بە مىزىدە زىنەدۇوه كىيەو بە سەتراوەتتەوە، نامەۋىت، ئەوسا تەورات پەسىندە دەكەم كە باشى. 17 ئېت من بەلام كە مىزىدە كە مرد، ئەوا لەو شەرىعەتە ئازاد دەبىت نىم كە وا دەكەم، بەلگۈ ئەو گوناھى لە مندا نىشىتە جىيە، كە بە مىزىدە كىيەو بە سەتىووېوە. 3 كەواتە ھەتا مىزىدە كە 18 چونكە دەزانىم ھىچ چا كەيەك كە لە مندا نىشىتە جىن نىيە، واتا زىنەدوو يېت، ژنە كە بە داونىپىس ناودەبرىت ئەگەر بۇوە لە سروشى دىنايىجىدا. خواتىت لەلام ئامادىيە، بەلام توانىي ھى پىاوىنىكى دىكە. بەلام ئەگەر مىزىدە كە بىرىت، ئەوسا لە چا كە كەردىن نىيە، 19 چونكە ئەو چا كەيەي دەمەۋىت نايىكم، دەسەلاتى شەرىعەت ئازادە داونىپىس نىيە ئەگەر بۇوە بەلگۈ ئەو خراپەي كە نامەۋىت ئەو دەكەم. 20 ئەگەر ھى پىاوىنىكى دىكە. 4 ئېت برا كامىن، ئېوەش بە لەشى مەسيح ئەو دەكەم كە نامەۋىت، ئېت ئەو دەكەم، سەبارەت بە شەرىعەت مەرن، تاكو بىنە ھى كەسلىكى دىكە، بەلگۈ ئەو گوناھى لە مندا نىشىتە جىيە. 21 كەواتە ئەم ياسايدە ئەو كەسەي لەناو مەردووان ھەستىتىرايەوە، تاكو بۇ خودا دەپىم: كاتىك دەمەۋىت چا كە بەكەم، خراپە لەلام ئامادىيە، بەرەم بەدىن، 5 چونكە كاتىك لەزىز كارىگەرى سروشى 22 چونكە لە ناخىدا بە شەرىعەتى خودا دەلشادم، 23 بەلام دىنايى دەزىيان، ئارەزووە كافى گوناھ بەھۇي شەرىعەتەوە لە ياسايدە كىيەك كە لە ئەندامانى جەستەمدا دەپىم، كە بەرەرە كائى ئەندامە كافى لەشاندا كارى دەكەد، بۇيە ئەو كارانى دەمانكىد ياساى ھزرم دەكەت و دەمكەتە دىلى ياساى گوناھ كە لە دەبورەنە ھۇي مەرن. 6 بەلام ئېستا ئازاد بۇولن لە شەرىعەتى ئەندامە كافى جەستەمدايە. 24 ئاي لە مخى مەرۇنى بەدەخت! تەورات، مەردىن سەبارەت بەھۇي ئېڭىھى بە سەتىووە، تاكو كى فريام دەكەۋىت لە دەستت ئەم جەستەيەم كە بۇ مەرنە؟ بە رېڭىڭى نۇفۇ رۆحى پېرۇز خزمەت بىكىن، نەك بە رېڭىڭى 25 سوپاىى خودا دەكەم كە لە رېڭىڭى عيساى مەسيحى كۆنۈ شەرىعەت نۇوسراو، 7 كەواتە چى بىلنى؟ ئايىا تەورات خاوهەن شەكۈمانوھ دەر بازىم دەكەت! كەواتە بە بىرلى خۆم خۆي سەرچاواھى گوناھى؟ حاشا! چونكە لە رېڭىڭى شەرىعەتى خزمەتى شەرىعەتى خودا دەكەم، بەلام بە سروشى دىنايىم تەوراتەو نەبىوايە، گوناھىم نەدەنامى، ھەرۇھا واتاى تەواوى خزمەتى ياساى گوناھ دەكەم.

چاچۇنچىكىم نەدەزانى ئەگەر تەورات نىيىگوتايە چاچو مەپە 8 كەواتە ئېستا تاوانىباركىن بۇ ئەوانە نىيە كە لە گەل عيساى ھىچ شىئىك كە ھى كەسلىكى دىكە يېت. 8 بەلام گوناھ مەسىحدا يەكىن، 2 چونكە لە رېڭىڭى عيساى مەسيحە و ياساى ئەم راپاسپاردىيە قۇستەوە و ھەموو چاچۇنچىكىيە كە لە مندا رۆحى ژيان لە ياساى گوناھ و مەردىن ئازادى كەدىت. 3 خودا ورۇزىاند، چونكە گوناھ بەھۇ شەرىعەت مەردووە. 9 منىش بېشتر ئەو دەكەم كە شەرىعەت بەھۇي لە شىئىھەي مەرسەتى دىنايى بەنی شەرىعەت دەزىيان، بەلام كاتىك راپاسپارده ھات، گوناھ نەيتىانى يېكتا: كورە كەي خۆي لە شىئىھەي مەرسەتى هاتە ژيان و منىش مەرمىد، 10 يېنىم ھەمان ئەو راپاسپاردىيە گوناھبار نارد بۇ ئەوھى بېيىتە قوربانى گوناھ. لە جەستەي مایەي ژيانە، بۇ من مەردىن، 11 چونكە گوناھ راپاسپارده كەي مەرقۇندا گوناھى تاوانىبار كەد، 4 تاكو داوا كارپىدە دروستە كانى قۇستەوە و مىنى خەلەتائىد و بە مىنى كوشت. 12 كەواتە تەورات شەرىعەت تەورات لە ئېمەدا بېتە دى، كە بەگۈزىھەي سروشى پېرۇز، راپاسپارده ش پېرۇز و دادپەرورە و چا كە. 13 ئايىا دىنايى نازىن، بەلگۈ بەگۈزىھەي رۆحى پېرۇز. 5 ئەوانەنە چا كە بۇ من بۇوەتە مایەي مەرمىد؟ حاشا! بەلگۈ گوناھ بەھۇي بەگۈزىھەي سروشى دىنايى دەزىن، بايەخ بە كاروبارى سروشى چا كەكە مەردى لە مندا هىتىباھ كاپىيەوە، بۇ ئەوھى دەر بەكەۋىت دىنايى دەددەن، بەلام ئەوانەنە بەگۈزىھەي رۆحى پېرۇز دەزىن، كە گوناھ بە راستى گوناھە و تاكو كە بە رېڭىڭى راپاسپارده كەو بايەخ بە كاروبارى رۆحى پېرۇز دەددەن. 6 بايەخ دەن بە ئاشكىرايەت كە گوناھ تەواو خراپە. 14 ئېمە دەزانىن تەورات

ئو کەسیه کە دىت. 15 بەلام ديارى وەکو گوناھ نىيە. ئەگەر دەزىن، 9 دەزانىن مەسيح كە لەتىو مردووان ھەستىزىايدوه، زۆر كەس بە گوناھى كەسيك مردن، جا چەند زىات نىعەمەتى جارىتى كە نامىيەدە. ئىت مردن دەسەلەتى بەسەريدا خودا و ديارىپە كە بەھۇي نىعەمەتى مرۇققىكەو كە عىسىاي نىيە. 10 ئو مردنەي مرد، تەنها جارىك لەپەر گوناھ مرد، مەسيحە، بەسەر زۆر كەس رىزا. 16 هەروەھا ئەو ديارىپە بەلام ئەو زىانەي دەۋىت بۆ خودا دەزىت. 11 ئىغۇش گوناھى گوناھى مرۇققىكەن نىيە: چونكە حوكىدان لە يەك سەبارەت بە گوناھ خۇتان بە مردوو دابىن، بەلام بە يەكبوتنان گوناھەوە تاوابىكاردىنى هيئىايدە كایيەوە، بەلام ديارى لە گوناھى لەگەل عىسىاي مەسيحدا خۇتان بۆ خودا بە زىندۇرۇپۇزان، زۆرەوە يېتاوانىي هيئىايدە كایيەوە. 17 ئەگەر بە گوناھى كەسيك، 12 كەواتە مەھىلەن گوناھ حۆكمىانى لەشى لەناوچۈوتان بىكت، مردن لە پىتگەي ئەو كەسەوە حۆكمىانى كرد، ئىت چەند زىات تاکو گۆپۈرەلىلى تارەزۈزۈۋەكەن بن. 13 ئەنداماتنان وەك ئامىرى ئەوانەي پېرىي نىعەمەت و ديارىپە راستودروستى وەردەگەن، ناپەوابى بۆ گوناھ پېشىكەش مەكەن، بەلکو خۇتان پېشكەشى لە زىاندا حۆكمىانى دەكەن بە كەسيك كە عىسىاي مەسيحە. خودا بىكت، وەك زىندۇرۇپۇزان و ئەنداماتنان وەك 18 كەواتە وەك چۈن بە يەك گوناھ تاوابىكاردىن بۆ ھەموو ئامىرى راستودروستى بۆ خودا. 14 چىرتى گوناھ دەسەلەتى مەرۇف ھاتە كایيەوە، بەھەمان شىپۇ بە كارىكى راستودروست بەسەرتاندا نايتىت، چونكە لەزىز سايىي شەرىعەتدا نىن، بەلکو لەزىز سايىي 19 ئەبەر ئەۋەھى وەك چۈن بە ياخىيوفۇ كەسيك زۆر چۈنكە لەزىز سايىي شەرىعەتدا نىن بەلکو لەزىز سايىي كەس گوناھبار كران، بەھەمان شىپۇ بە گۆپۈرەلىلى كەسيك نىعەمەتداين؟ نەخىرا! 16 ئايما نازانىن كاتىك خۇتان وەك كۆپەلە زۆر كەس يېتاوان دەتكىن. 20 تەراتەت تاکو گوناھ ملکەچى كەسيك دەكەن، دەبەن كۆپەلە ئەۋەھى ملکەچىن زۆر يېت. بەلام لەكۆئى گوناھ زۆر بوبۇ، نىعەمەت زۆر زىاتر بۆئى، جا بۆ گوناھ كە بەرەو مردنە يان بۆ گۆپۈرەلىلى كە بەرەو بوبۇ، 21 تاکو چۈن گوناھ بە مردن حۆكمىانى كرد، ئاواش بە راستودروستىيە؟ 17 بەلام سوپاس بۆ خودا لەگەل ئەۋەھى راستودروستى نىعەمەت حۆكمىانى دەكتات بۆزىانى ھەتاكەتلىكى گۆپەلە ئەۋەھى ملکەچى قىركەدەن بە عىسىاي مەسيحى خاوهەن شىكۈمان.)aiōnios g166(

6 باشه چى بلىئىن؟ ئايما لە گوناھ بەردەۋام بىن تاکو نىعەمەت بەندەي راستودروستى. 19 ئەبەر لارا زىي جەستەتان وەك زىياد يېت؟ 2 نەخىرا! ئىمە كە سەبارەت بە گوناھ مردىن، مرۇققىكى سادە دەدۋىم. ئىت وەك چۈن بەپىشىدا ئەندامەكانى ئىت چۈن تىيىدا بىزىن؟ 3 ئايما نازانى ئىمە ھەممۇمان كە بە لەشتان وەك كۆپەلەي گلاؤى و خاپە پېشكەشى خاپە لەتاوهەلکىشان لەگەل عىسىاي مەسيح يەكەنگىرتووه، ھەرودەلە كەدشىدا يەكەنگىرتووه؟ 4 بۇيە بە لەتاوهەلکىشان لەگەل ئەو مەردنە كەشىدا يەكەنگىرتووه بۇيە بە لەتاوهەلکىشان لەگەل ئەو كەنەج بوبۇن، سەبارەت بە راستودروستى ئازاد بوبۇن. 21 ئەو كەنەج بەرەمەيىگان ھەبوبۇ لە شەنەنەي ئىتىستا لە بەرامبەريان ھەست بە تەرىق بوبۇنە دەكەن؟ چۈنكە دەرئەنجامى ئەو شەنەنە مەردنە، 22 بەلام ئىتىستا كە لە گوناھ ئازاد كراون و بوبۇنەتە بەندەي خودا، بەرەمەتان بۆپېرۇزى ھەيە و دەرئەنجامە كەي ژىانى ھەتاكەتايە،)aiōnios g166(23 چۈنكە كېنى گوناھ مەردنە، بەلام ديارى خودا ژيانى ھەتاكەتايە كە لە پىتگەي عىسىاي مەسيحى خاوهەن شىكۈمانەوەي،)aiōnios g166(

نارمیریت.») 9 ئایا ئدم خۆزگەخواستىه تەنها بۇ خەتكەنە کراونە 24 بەلکو له پىتاوى ئېھىشدا بۇ، جا بۇمان بە راستودروسىي يان بۇ خەتكەنە کراونىشە؟ ئېھى دەلىن باوهەر بۇ ئىپراھىم بە دادەنرىت، كە باوهەرمان ھەيە بەھۆى عىسای خاوهەن شىكۈمانى راستودروسىي دازرا. 10 كەواتە چۈز دازرا؟ بە خەتكەنە كەنەن لەتىو مردۇوان ھەستاندەدە. 25 ئەھۆى له پىتاوى گوناھە كامان يان بى خەتكەنە كەنەن؟ بە خەتكەنە كەنەن نا بەلکوبى خەتكەنە كەنەن داشتۇرەتلىكىنەن ھەستىزىيەدە.

11 ئىپراھىم نىشانەي خەتكەنە كەنەن وەرگەت، له پىنگەي باوهەرەدە بى خەتكەنە كەنەن مۇرى راستودروسىي وەرگەت، تاكو عىسای مەسيحى خاوهەن شىكۈمانەوە له گەل خودا تاشىيمان ھەيە، 2 له پىنگەي ئەھىشەوە پىپەدارۋىيەتىمان وەرگەت بەھۆى باوهەر بىئىنه ناو ئەم نىعەتمەدى كە ئىستا تىبىدا نىشتەجىنەن شانازىش بە هيواش شىكۈي خودا دەكەن. 3 تەنھا ئەم نا، بەلکو له تەنگانە شدا شانازى دەكەن، دەزانىن تەنگانە دابىخۇدا گەتن دروستەدەكتە، 4 دانىيە خۇدا گەرتىبىش ئەزمۇنون، ئەزمۇنېش ھىوا، 5 هيواش نايىتە هۆرى شەرمەزارى، چۈنكە خۇشەويىتى خودا رېزاوهە ناو دىلان، بە رۆحى پىرۇز كە بىغان دراوه. 6 كاتىك ھىشتا لاواز بۇونىن، مەسيح لە كاتى دىيارىكىراودا له پىتاوى گوناھباران مرد. 7 لمبەر ئەھۆى بە دەگەن كسىك لە پىتاوى مەۋھىتىكى راستودروسى دەمىرىت، لەوانىيە له پىتاوى ئېھىدا مرد، كاتىك ھىشتا گوناھبار بۇونىن. 9 ئىستاش كە بە خۇيىت ئەو پىتاوان گراونىن، له پىنگەي ئەھۆوه چەندە زىاتەر تۈپەرى خودا رېزگار دەبىن! 10 لمبەر ئەھۆى ئەگەر كاتىك دۈزۈن بۇونىن لە گەل خودا، بە مردىنى كورەكى ئاشت بۇونىوە، ئەى دواى ئەھۆى كە ئاشت بۇونىوە چەندە زىاتەر بە ژياني ئەو رېزگار دەبىن! 11 نك تەنھا ئەمە، بەلکو بەھۆى عىسای مەسيحى خاوهەن شىكۈمانەوە شانازى بە خودا دەكەن، ئەھۆى ئىستا بەھۆيەوە ئاشتۇونەوەمان وەرگەتوو. 12 لمبەر ئەھۆى، چۈن لە پىنگەي مەۋھىتىكە گوناھەنە جىيان، له پىنگەي گوناھىشەوە مرد، بەم شىۋىيە مردن ھەمو خەلگى گەنە، لمبەر ئەھۆى ھەمو گوناھيان كەن، 13 بىڭۈمان، پىش هاتنى تەورات گوناھ لە جىياندا بۇ، بەلام كە شەرىعەتى تەورات نە يېت گوناھ نارمېرىدىت. 14 كەچى مردن لە ئادەمەوە هەتا موسا حوكىمانى دەكەن، تەنانەت بەسەر ئەوانەشەوە كە لە شىۋىيە ياخىبۇونە كە ئادەم گوناھيان نەكىدبوو، كە ئۇنونە ئەھۆى نۇرسراوه: «بۇيى دازرا» تەنھا له پىتاوى ئەودا نابۇو،

که از اینها، جو لعنه کان چیزیان لعنه توه و کانی دیگه زیارتی؟ خود او همیشه با و پر به عیسای مسیح، پر همه مهو و توانده بیان سودای خدته نه کردن چیزی؟ 2 زور شتیان لعنه توه و کانی که با و پر ده هیزن، به بنی جیاوازی، 23 لامبر توه و همه مهو وان دیگه زیارتی! پیش همه مهو شتیک، و شه کانی خودایان پی گوناهیان کرد و له شکوی خودا دور که تو وه و 24 به خواری سپید ردا. 3 که از اینها چی دهیست نه که هاتو هندیکان بیباور به نیمه حق نه بیتاوان کران، بهو کریمه ویه که له بیگنی بیون؟ 25 خودا مسیحی وک کفاره ت 4 نه خیر! به لکو با خودا راستگو بیت و همه مهو مرؤوف در روزن. پیشکش کرد، نه که با و پر به خوبی نه و بیتن. نه مهی پر وک نوسراوه: «تاکو له قسه کانت راست بیت و سه رکوتلو ده رخستنی داد په روه بیه کهی خوی کرد، پر چاوه پوشکردن له بیت له حوكه کانت.» 5 به لام نه که را ناپره و ایان دلسوزی خودا پوچه ل ده کانه وه؟ عیسای مسیحه وه هیه. 26 هره وه ها پر درده خات، چی بیلن؟ 27 ایا خودا رزورداره نه گر تروپه دی ده رخستنی داد په روه بیه کهی له کانی تیستاد، تاکو داد پر روه خوی به سه رماندا برزینیت؟ (وهک مرؤوف قسه ده کهم). بیت و نه وانه بیتاوان بکات که با و پر بیان به عیسایه. 27 پویه 6 نه خیر! نه گیننا چون خودا جهان حکوم دهدات؟ 7 نه وانه بیه له خوبی بیرون له کویه؟ نه ماوه. بدیجی ج به مايه کی؟ 28 ایا به پی یه کیک لان: «نه گه در روی من راستی خودا بُوشکوی نه وه مای کردار؟ نه خیر، به لکو به پیی بهه مایه کی؟ 29 ایا به پی زیارت بکات، پوچی من هیشتا وک گوناهباریک تاوانبار بومان ده رده که ویت که مرؤوف به با و پر بیتاوان ده کریت، ده کریم؟» 30 ایا بیلن: «با خراپه بکین تاکو چا کهی به دادوا نه که به جیهی جی کردن فرزه کانی شریعته.» 31 ایا خودا بیت، «وهک هندیک بونخان به ده مانه وه هله ده به ستن؟ نه وه تنها هی جو لعنه کهی؟ نه هی نه توه و کانی دیکه ش نیه؟ به لی، که سانه تاوابارک دنیان داد په روه رانه! 9 که وانه چی بیلن؟ هی نه توه و کانی دیکه ش، 30 چونکه تنها به ک خودا همه یه ایا نیمه جو لعنه که له خه لکانی ترا بشترین؟ نه خیر، چونکه نیمه که خه توه کراوه به با و پر بیتاوان ده کات و خه توه نه کراویش جو لعنه که ناجو لعنه که مان تومه تبار کرد که هر دو و کان له لژیر به هموی همان با و پر وه بیتاوان ده کات. 31 ایا شه ریعت ده سلاطی گناهن، 10 وک نوسراوه: (کس بیتاوان نیه، به هموی با و پر وه پوچه ل ده کهی وه؟ نه خیر، به لکو شه ریعته ته ناهن تیک که کس نیه تیگات، کس نیه ده چه سپیتن. 11

به دوای خودا بگذریت. 12 همه مهو رو ویان و هر گیپا و تیکاری 4 آیت چی بیلن، ئیبراهم که به جهسته با و کانه، چی پر سود بون. کس نیه چا که بکات، ته ناهن تیکیکش ده رکوت؟ 2 نه گه رئیبراهم به کردار بیتاوان بولایه شانازی نیه. 13 «قورگان گوریکی کراوهیه، به زمانیان فیلزاری ده کرد، به لام نه که له لای خودا. 3 ایا لمو باره بیه نوسراوه ده کن.» 14 «زهه ری تیره مار له لژیر لیویانه.» 15 «ده میان پیروزه که چی ده فرمی؟» ئیبراهم با و پر به خودا هینتا پرله نه فرهت و تالاو. 16 «پیشان خیرایه پر خویزیشن، و نه مدشی به راست دروستی پر دازار.» 4 نه و کس هی ویزانی و ده رده سه ری لعنه رینگانه 17 رینگکی ثاشتی کار ده کات، کریمه کهی به دیاری دانانزیت، به لکو ماف پیشان زان. 18 «ترسی خودایان له بچاوه نیه.» 19 تیستا خویه قی. 5 به لام نه وه کار ناکات، به لکو با و پر به وه ده زانی هه رچی شه ریعت دهیت، به وانه دهیت که ههیه که خودا گوناهبار بیتاوان ده کات، نه وه با و پر کهی به له لژیر سایه شه ریعته دان، تاکو همه مهو ده میک دابخیریت و راست دروستی پر داده تریت. 6 داده له خوزگه خواستن به و همه مهو جهان بکویه زیر لیپرسینه وه خودا. 20 به کرداری کس هی که خودا به بنی کردار راست دروستی پر داده تیت، شه ریعت دکس له لای خودا بیتاوان ناییت، به لکو گوناه همان شت دهیت: 7 «خوزگه دخوازیت به وانه دی له رینگه شه ریعته وه ده ناسریت. 21 به لام تیستا به بنی له یاخیبوونه کانیان به خشراون، گوناهه کانیان دا پوشراون، شه ریعت بیتاوانکردن له لایدن خوداوه ناشکرا کرا، تهورات و خوزگه دخوازیت به و کس هی که یزدان گوناهی له سدر پهیامی پنجه مه رانیش شایقی پر دده دن. 22 نه تم بیتاوانکردن له

مردنه، به لام نه ک تهنا خویان ۰ه و کارانه ده کدن، به لکو ۰ه و هه یه بیریان تاوانباریان دهکات و جاریش هه یه به رگریان لی دهکات، ۱۶ لهو پژوهدا کاتیک خودا نهپنیه کافی خه لک اه که سانه ش پسنه ده کدن که ده یکن.

2 که واته ئهی مرؤوف، هیچ بیانویکت نیبه که حوكی که سینکی دیکه دهدهیت، چونکه بهوهی خه لک پی حوم دهدهیت، خوت تاوانبار ده کدیت، لمبهر ئوهوهی تو که حوكم دهدویت، خوتشت هه مان شت ده کدیت، ۲ به لام ده زانی حوكی خودا پراسته بهسره ئوهانهی ئهم شنانه ده کدن. ۳ که واته ئهی ئوه مرؤوفهی ئوهانه حوكم دهدهیت که ئهم شنانه ده کدن و خوتشت هه مان شت ده کدیت، وا ده زانیت له حوكی خودا دهرباز ده بیت؟ ۴ یان گلائیت به دهوله مهندی نهرمونیانی و نارامی و پشوددریزیه که دیت؟ نازایت نهرمونیانی خودا بهره و توبه کردنت ده بات؟ ۵ به لام تو لمبهر کللررقی و دلی توبه نه کردووت، له رژیزی توپرهی و ئاشکرا کردنی حوكی دادپه روهرانهی خودا، توپرهی له سه خوت کزده که یتهوه. ۶ خودا پاپاداشتی هه یه کیک به گویزهی گداره کافی دهداتهوه. ۷ ژیانی هه تاهه تاییش بوئهوانیه که به دانبه خوتدا گرتنهوه له کاری چا کددا داوای شکو و پریز و نهمری ده کدن. ۸ gaiōnios (aiōnios) به لام رق و توپرهی بوئهوانیه که داوای خوپه رستی ده کدن و ملکهچی ژاستی نابن، بو ناره وایی ملکچ ده بن. ۹ ناخوشی و تنهگانه بو هر مرؤفیکه که خراپه دهکات، یه کدم جار بو جوله که ئینجا بو ناجوله که. ۱۰ شکو و پریز و ئاشتی بو هموو چا که کارنکه، یه کدم جار بو جوله که ئینجا بو ناجوله که، ۱۱ چونکه خودا لایه نگری ناکات. ۱۲ هه موو ئوهانه که شهريعه تیان نیبه و گوناه ده کدن، بی شهريعه لمناوده چن، هه موو ئوهانه ش که لمزیر ده سلاقی شهريعه تدا گوناه ده کدن، به شهريعه حوكم دهدرن، ۱۳ چونکه ئوهانه لملای خودا بیتاوان نین که شهريعه ده بیست، به لکو ئوهانه بیتاوان ده کرین که کار به شهريعه ده کدن. ۱۴ پیکومان ئوهانه که شهريعه تیان نیبه، کاتیک به شیوه کی سروشی شهريعه تیان پهپه و کرد، ئوهانه بو خویان شهريعه تن، له گل ئوهوهی شهريعه تیان نیبه. ۱۵ ئوهانه به لگه کی وا نیشان دهدن که فدرزه کافی شهريعه له دلیاندا نوسراوه، ویزدانیان لمناندانا شایه قی ده دهات، جار خه لک نیبه، به لکو لملای خودایه.

وهک نوسراوه: «ئەوهى راستورoste به باوهپ دەزىيەت».

18 له ئامانهوه تۇپۇرىنى خودا له دىزى هەموو خوانهناسى و خاپەكارىيەكى خەلک دەرەدەكويت، ئەوانەي بە خاپەكانىان راستى دادەپوشىن، 19 چونكە ئەوهى كە دەبىت لمبارەي خوداوه بىزازىيت، لەلاي ئەوان ئاشكرايە، لەبەر ئەوهى خودا پىنگە پېغەمبەرە كانەوه له نوسراوه پىرۆزە كاندا بەلىنى دابو، 20 لەبەر ئەوهى سيفەتە نەپىزاوه كانى خودا، بىزى دەرخستۇون. 21 لەبەر ئەوهى سيفەتە نەپىزاوه كانى خودا، 3 سەبارەت بە كۈرە كەي كە بە جەستە له نەوهى داود بۇو، 4 ھەروەها بە گۈزەرى پۇچىپ بىرۇز و بە ھىزى ھەستانەوهى له تىو مەردووان عىسای مەسيحى خاودەن شىكۈمان بە كۈرە خودا دىيارى گەل، 5 لە پىتاوى ناوى مەسيح و لە پىنگە ئەوهە، 6 ئەۋەش لەتىو ئەوانەدان كە خودا بانگى كەن بۇ ئەوهى ھى 22 ھەرچەندە خۆيان بە دانا دەزانى، بەلام بۇونە گىل، 23 شىكۈ خوداى نەمرىيان گۈزەرى بە شىوهى پەيکەرى عىسای مەسيح بن. 7 بۇ ھەموو ئەوانە خۇشەسىتى خودان و لە رۇما دەرىن، بانگكراون بۇ ئەوهى پىرۇز بن: با نىعەمت و ئاشتى له خوداى باوكان و عىسای مەسيحى خاودەن شىكۈ دەگەلتان يېت. 8 سەرەتا، لە پىتاوى ھەمووتان بەھۇرى عىسای مەسيحە و سۈپارىنى خودام دەكەم، چۈنكە باوهپتان له ھەموو جىهاندا بىلا بىووهتەو، 9 خودا، ئەوهى بە رۇحە خىزمىت دە كەم لە جاپادانى مەنگىنى كۈرە كەيدا، شايقى منه كە چۈن دەست ھەوهەسە ئاپۇرۇبەرە كانىان، چۈنكە ژەنەكانىان جووتىونى بىز پىانەوه ياداتان دە كەم و 10 بەردەوام له نۇزىرە كامىن دەپارىمەوە كە ھېچ نە بىت ئىستا بە خواستى خودا بۇم رىنگ بىكۈت ئېمە لاتان. 11 تامەززۇي يىنلىق ئىيۇم تاكى بۇجىڭىرىپۇتنان بەھەرى رۇھىتىان بىدەمى، 12 ھەموومان پىكىكەوە يەتكىزى ھانىدىمن، ئۇمە بە باوهپى من مەنيش بە باوهپى ئۇمە، 13 ئەم خوشك و ئەوهەش، نەياندەویست له ناسىنى خودا بەردەوام بن، خوداش بىرایان، نامەمۇ ئەلان شاراوه يېت، زۇر جار بەتە ماپىروپ بېمە لاتان، تاكى لەتىو ئۇمە شدا بە رەھەم ھە يېت، ھەروەك لەتىو ناشىت. 24 پېپۇون له ھەموو ناپەۋاىي و خاپە و چاچتوکى و نەتەوەكانى دىكە ھەمە، بەلام ھە تا ئىستا بىتملى گىرابوو، 14 من بەدكارىيەك. پېن لە ئىرەپى و كوشتن و دەزايىتى و فىلبازى و قەرزاى يۇنائى و بەرەپەرم، دانا و نەزان، 15 بۇيە بە پەرۋەشم زىيانەخشى، غەيەتكارن، 30 بۇختانكىرن، رېقان له خودايه، مەنگىنى بەدەمە ئۇمە دايىشتۇوانى رۇما، 16 شەرمەم بە پەيامى شەپرۇشىن، لووتەرزن، خۆھەلکىشىن، داهىتەرى خاپەن، ئېنجىلى ئەپەر دەھىن، يەكەم جار بۇ جولە كە ئىنچا بۇنا جولە كە، ئەوانەي باوهپ دەھىن، يەكەم جار بۇ جولە كە ئىنچا بۇنا جولە كە، 17 لە پەيامى ئېنجىلىدا بىتاوانكىدىن له خوداوه ئاشكرا دەكىت، ئەم بىتاوانكىدىن له دەستپېكەوە ھەتا كۆتايى بە باوهپە،

شایه‌تی بۆ پاشایه‌تی خودا دهدا، هەولی دهدا به تەوراتی موسا و پەرتوکی پێغەمبەران دەربارەی عیسا قەناعەتیان پى بھینزیت. 24 جا هەندیکان بەو قسانەی قایل بون، هەندیکیش باوەربیان نەکرد. 25 ئېنجا به جیاوازی بیروپراوه ئەوپیان بە حیبیشت کاتیک پۆلس دواین قسەی بۆ کردن: «بزوچی پیروز له پىنگى ئیشايا پێغەمبەرهو راستی بە باوپیراتنان فرموموه: 26 «بزو لای ئەم گەله و پێچی بائ: «ئیوه ھەمیشە دەبیستن بەلام ھەرگیز تینا گەن، ئیوه ھەمیشە سەیر دەکەن بەلام ھەرگیز نابین!» 27 چونکە دلى ئەم گەله رەق بورو و گوپیان قورس بورو، چاویان نوقاندۇوه، نەوهك بە چاویان بیبىن و بە گوپیان بیبىتن و بە دىلان تىيىگەن و بگەرىيەوه، منىش چاکان بکەمەوه. 28 «با لەلاتان زازاو بىت، پىزگارى خودا بۆ ناجولە كەكان نېردرە، ئەوانىش گوئى دەگەن.» 29 [کاتیک ئەمەى گوت، جولە كەكان بۇيىشنى و دەمەقائىيەكى زوربیان ھەبۇو.] 30 پۆلس دوو سالى تەواو لەو مالەى بە كىنى گرتىبو مايەوه، پىشوارى لە ھەموو ئەوانە دەکەد كە دەھاتنە لاي، 31 بەوەپەزى ئازانى و بىن كۆسپ شانشىنى خوداى رادەگەياند و سەبارەت بە عىسای مەسيحى خاونە شكت خەلکى قىرده كرد.

شەش كەس بۇوين. 38 كە تىر نانىيان خوارد، بە فەيدانى خۆشىيە وە میواندارى كەردىن. 8 وا پىتكەكەت باوکى پۇبلېيىس دانەوئىلە كە بۇ ناو دەريا كەشتىيە كەيان سوو كەردى. 39 كاتىك لەناو جىيەگادا كەوتىبو، تا و سكچوونى هەبۈو. پۇلس چووه لاي رۇزبۇرۇوه، كەشتىيە كەيان نەيزانى لەچ شۇنىتىكەدان، بەلام و نۇرىشى كەردى، دەستى لەسرە دانا و چا كىكەدەوهە. 9 كاتىك كەندايىكەن بىيى كەنارى هەبۈو، دەيانيلىست ئەمە روپويدا، نەخوشە كافى دىكەت دوورگە كە دەھاتن و چا كەشتىيە كە بەرە ئەھۋى بىدن. 40 ئىنجا لەنگەرە كەيان پىساند و لە دەبۈونەوهە. 10 ئىتەر بە زۆر شىوە پىزىيان گىرين، كە بەرپىتكەكەتىن دەريادا بەجىيان حېشىتن، لە هەمان كاتدا گورىسى سەولەكانى ھەموو پىداويسىتىيە كەيان بۇ دابىن كەردىن. 11 دواى سى ئاراستە كەدىنian شلكرد و بىباھ وانھە كەي پىشە وەيان كەرده و بۇ مانگ بە كەشتىيە كى ئەسکەنەرەي بەرپىتكەكەتىن، كە زىستانى لە بايە هەللىكەرە كە، بەرە كەنارە كە رۇشىتن. 41 بەلام كەوتە دوورگە كە بەسەرپىردى بۇو، كەشتىيە كە وىنەي دوو خودا وەندى تەنگا و كەشتىيە كەيان بەرە و شەكەن بىرد، كە پىشە كەي جىكە بە ناوى كاستور و پۇلوكس لەسەر بۇو. 12 كاتىك گىرپۇ و نەجولا، لەبەر توندى شەپەلە كان پاشتەوهى تىكەدەشكە. لە سىرا كۆسا دابەزىن، سى رۇز لەمۇي مائىنه وە. 13 ئىنجا 42 بىلان سەربازە كان ئەھو بۇو كە بەندىكەوان بکۈزۈن نەوهە كە لوئى رۇشىتن و گەيشتىنە پىكىغىم. بۇ بىانى باي خواروو كەسىان مەله بىكتا و ھەلىيەت. 43 بەلام سەرپەلە كە دەبۈيلىت هەلىكەد، لە رۇزى دوووم ھاتىنە پوتقۇلى. 14 لوئى بىرایغانان پۇلس پارزىت، بۇيە پالانە كەي را گەن و فەرمانى دا ئەوانە دوزىيەوهە، داوايان لېكىدىن ھەفەيەك بىنېنە وە. بەم شىوەيە دەتوانىن مەله بىكتا يە كەم جار خۇيان فەيدەن و بىگەنە ھاتىنە رۇما، 15 دەۋىپەر كە بىرایان ھەۋالى ئېڭىيان بىست، تاكو و شەكەن، 44 ئەوانى دىكەش ھەندىكەن بە تەختە و ھەندىكەن گۈرپەپان ئەپپووس و سى خانە كە ھاتىنە پىشوازىغان. كاتىك بە پارچە كافى كەشتىيە كە خۇيان بگەنەن و شەكەن. بەو شىوەيە بۇلس بىنېيىان سۈپەمى خوداى كەردى و ورەي بەرزىبۇوهە. 16 كاتىك گەيشتىنە رۇما، پىنگا كە بۇلس درا بە تەنھا لە گەلەنەمە بە سەلامەتى گەيشتە و شەكەن.

28 كە پىزگارمان بۇ زانىمان ئە دەرگە كەي بىچى دەگۈرەي ئەمە دەرگە كەي بىچى دەگۈرەي مالتا. 2 دانىشتوانە كەي چا كەيەكى لە را دەبەدەريان لە گەل بۇرۇنەوهە، كاتىك كۆپۈرۈنە، كەنگەن ئا گۈرپەپان ئەپپووس و سى خانە كە ھاتىنە پىشوازىغان لە ھەممۇمان كەردىن. ئا گۈرپەپان بۇ كەردىنە و شەكەن، چونكە ھۆيەكەن بۇ كۆشتمە دۆزىيەوهە. 19 بەلام نەرىچى باوبابىرەمانان نە كەردوو، بەلام لە تۈرەلەم گىرام و درامە دەستى رۇمانىيەكان. 18 ئىلکۆلەنەن وەيان لە گەلم كەردى و بىستيان چىللىكە كۆكەدەوە و خىستىيە ئا گە كە، تىرەمارىنىڭ لەبەر ئازادم بىكتەن، چونكە ھۆيەكەن بۇ كۆشتمە دۆزىيەوهە. 4 كاتىك گەرمەپە كە دەپېرى و خىزى بە دەستىيەوهە ھەلواسى. 20 بەلام جولە كە ناپارازى بۇون و مەنيش ناچار بۇوم داوا كارپىيە كەم بەدەم قەيلەر، مەبەسم ئەھو نەبۇو سكالا لە گەلى خۇم بىكتەن. 20 لەبەر ئەھو داوا كەد بىانىم و قەستان لە گەل بىكتەن، چونكە لە دەريя پىزگارى بۇو، بەلام خودا وەندى دادپەرەورى ناھىيەت بىزىتتە. 5 بەلام بۇلس تىرەمارە كەي را وەشاندە ناو ئا گە كە و تووشى ھېچ زىباتىك نەبۈو. 6 ئەۋانىش چا وەپرپەيان دە كەد بىناسىت يان لەنا كاۋ بە مر دۇوپىي بەكەپەيت. بەلام زۇر چا وەپرپەيان كەد بىنېيىان ھېچى بەسەرنەھات، ئەمەسە بىرپەرەيان گۆرى و سەبارەت بە بۇلس گۇتىان: «ئەمە خودا وەندىكە!» شۇنىتىكە كە بەرپەرە كەنچى ئەم پىزىازە دەكتا». 23 رۇزبۇرۇكەن دەرپەرەزىيە زەھۆرە زەھۆرە زەھۆرە كە بۇ دىتىنە بۇلس دىيارى كەردى و زۆر كەس ھاتىنە مالە كەي. بۇو كە ناوى پۇبلېيىسە، ئەمە پىشوازى لېكىدىن و سى رۇز بە ئەھۋىش لە بەيانىيە و تاكو ئىوارە بۇياني رۇون دە كەدەوە و

به پرینکه و تین و به پهنانی قورسدا رویشتن، چونکه با پیچه وانه و نه ئاستیره، هفتاد ههات ره شه با که به هیزتر ده بیو، له بیو. 5 که ئهو ده دریایه مان بپری، ئوهودی لته نیشت کلیکا کوتاییدا همو هیوا یکی رزگار بیو نمان بپری. 21 کاتیک ماوهیه کی و پامفیلیایه، له میرای لیکیه دابزین. 6 له اوی سه رهله که زور بیو نایان نه خوارد بیو، پولس له ناوه راستیان راوه ستا و کشتبیه کی دوزیبه و ئه سکنده ری بیو ده چوروه ئیتالیا، سواری گوئی: «کوریه، ده بیواهی گویان له من بگرتایه و کریتان کردین. 7 کشتبیه که ماوهیه کی دریز به هیواشی ده رویشتم و به بجه نه هیشتایه، ئه وسا لام تیکشکان و زیانه دوره بیوون. زه حممت له کنیدوس نزیک که ونیهه و، بایه که نه پیشست زیاتر 22 ئیستاش ایتان ده پاریهه و وره بدرنه دهن، کهستان ژیانی بروین، به پهنانی کریتا و له بدرامبه سه لون رویشتن. 8 به لدهست نادات، تنهما کشتبیه که تیکده شکیت، 23 چونکه زه حممت تیپه رمان کرد و گهشتبیه شویتیک یېنی ده گوتری ئه مشه و فریشته ئه و خودایه من هی ئهوم و ده پهرسنم، بهندره باشه کان، که له شاری لمساشه نزیکه. 9 له دواي هاته لام و 24 گوئی: «پولس مهترس! ده بیت تو له به ردم تیپه رپخ ماوهیه کی زور، گهشته ده دریایی ترسناک بیو، چونکه قیسیه راوه ستیت و خودا ژیانی هه مو و نه وانه ده دان که روزی که فارهت به سرچوویوو، هر بپیه پولس ئاگداری له گهلت گهشت ده کهن». 25 که وانه کوریه، وره به رزن، کردنه و 10 یېنی گوتن: «کوریه، ده پیم گهشته که به چونکه باورم به خودا ههیه که ثاوا ده بیت، وه ک ئوهودی تیکشکان و زیاتیکی گهوره و ده بیت، نه ک تنهما بپو کهشته یېنی فه رموم. 26 به لام ده بیت بکوینه سه دوور گهیه که» و باره که کی، بله کو بپو ژیانیشمان. 11 به لام سه رهله که 27 له شه وی چواردهه میندا که هیشتا تو فانه که له دریای لایه نگری که شتبیان و خاوهنه که ده کرد، نه ک قسه هی ئه دریا کشتبیه که له گهل خوی ده برد، له نیوه شه و دا پولس. 12 له بهر ئوهودی بهندره که بپو به سربردنی زستان که شتبیان وایانزافی له وشكاني نزیک ده بنه وه. 28 که باش نه بیو، بپیه زور بیان بپیاریان دا ئوهیش به جیپلأن، به پیوایان بینیان بیست بالایه. که مینک رویشتن و پیوایانه و هیای ئوهودی بگنه فینکس تاکو زستانی تیدا به سربریه، بینیان پازده بالایه. 29 ده تسان نه وک بکوونه سه بر برد، له که بهندره یکی کریت بیو رپووه باشوروی روزه لات و پشته وه چوار له نگهربان شور کرده وه و ده پاره وه تاکو روز باکوری روزه تاوا. 13 که شه بای باشورو هلیکد، وایانزافی به هله لیت. 30 که شتبیان هه ولیان دا له که شتبیه که هله لین، مرازیان گهشتبی، له نگهربان به رزگرده وه و بپیه که شتبیه که شه بای باشورو هلیکد، وایانزافی به هله لین، کریتا تیدوه پرین. 14 به لام دواي که مینک تو فایک که به دیانه وی چمند له نگهربانکی له پیشنه و شور بکه وه. 31 پولس «باکوری روزه لات» ناسراوه له لای دوور گه که وه هلیکد به سه رهله و سه ریازه کافی گوت: «ئه گه رئه مانه له که شتبیه که دا و 15 که شتبیه که گرته وه و نه یتوانی رپووه بپیوه، نه میننه وه، ناتوان رزگارتان بیت.» 32 ئه وسا سه ریازه کان خومان به دهسته وه دا و تو فانه که یېنی له گهل خوی برد. گوریسی به لامی رزگار بیو نیان بپری و ایان لی هینا بکه ویت. 16 تو فانه که یېنی برهه و پهنانی دوور گه که بپیوه کرد که 33 کاتیک خریک بیو روزه هله لدهات، پولس تکای له ناوی کدووا بیو، به زه حممت تو ایان به لامی رزگار بیوون هه مو وان کرد نان بختون و گوئی: «ئه وه روزی چواردهه مینه بخنه یه ژیز رکیفمانه وه. 17 کاتیک به لام که کیان به رز کرده وه، و شیوه چاوه روان و بهرد و امان بی ئوهودی هیچ بختون و هیچ گوریسیان بپو بهسته وه که شتبیه که به کاردنه هینا، ده تسان و هر بگن. 34 بپیه تکاتان لی ده کدم نان بختون، چونکه ئه مه بپو بکه ون ناو نه کاوی سیرتیس، بپیه له که شتبیه که وه له نگهربانی رزگار بیو نیانه، کستان تالیک له قزی سه ری نافه و تیت.» ده ریایان دابه زاند، بهو شیوه وه که شتبیه که دهسته وه که شتبیه که که شتبیه که برد. 35 که ئه مه گوت، ناتیک هله لگرت و لمبه ردم هه مو وان 18 بپهیانی ره شه باکه توند بیو، دهستیان به سوو کردنی سوپاسی خودای کرد، ئینجا له تی کرد و دهستی به خواردن باره که کرد. 19 له روزی سییم به دهستی خویان کله لپه لی کرد. 36 ئیتر هه مو ویان وره بیان به رزبوبه و نایان خوارد. که شتبیه که کیان فریدا. 20 ماوهیه کی دریز نه خورمان بینی 37 ئه وانه ناو که شتبیه که هه مو وان دوو سه د و حه فتا و

دهزانن که زیانی لاویه‌تیم چون بوده، هر له سرهاتای را گدیاند، که توبه بکن و بولای خودا بگرنیه و له ریانمهوه که له تیو گله کدم و له تورشه نیدا بوم. ۵ ئهوان له میزه رینگی هسلسوکه و تیانهوه توبه کردنه کیان دهربخنه. ۲۱ له بهر ده مناسن و ئه گدر بیانه‌ویت ده توان شایقی بدنه که وک ئهمه جوله که کان له حهوشه کانی په رستگادا منیان گرت و فریسی ژیام، توندترین ریازی ٹاینیه که مان. ۶ ئیستاش هولیان دا بیکوژن. ۲۲ بهلام ههتا ئه مرؤش خودا یارمهقی حکم ده دریم له بهر ئهه ویام بهو بهلینه هیه که خودا به داوم، بولیه و مستاویم و شایقی بولگوره و بچووک دهدم، باوپایرانمانی داوه. ۷ ئهمه ئهه بهلینه که دوازده هوزه که مان هیچ نالیم جنگ لهوهی که پیغمه‌هه ران و موسا له بارهی ئهه ویام شه و بروز به هیوای هاته‌دی، به په‌روشنه و خواهی‌رسنی خه‌ریکه برووده دات گوت‌تویانه، ۲۳ که مه‌سیجه که ئازار ده کدن. ئهی پاشا، له بهر ئهه هیوایه جوله که تومه تبارم ده کدن. بچیزیت ویه که می هه‌ستانه ویه مردووان بیت و برووناکی بول ۸ بچیزیه باوه‌نا کدن که خودا مردووان هه‌لده سیتیته ووه؟ گله که کی و نه‌هه و کان رابکه‌هه بیت. ۲۴ کاتیک پولس بهم ۹ «له راستیدا خوم پیم وا بو که پیویسته زور شت له دزی قسانه به‌رگری له خوی ده‌کرد، فیستوس هاواری کرد: «پولس ناوی عیسای ناسیره بی کدم. ۱۰ له تورشه لیم ئه‌هه کرد، شیت بیوت! ئه‌هه نه‌هه خوینده ووه که شیت بیوت!» ده سه‌لاتم له کاهینانی بالا و هرگرت و زور کدم له گه‌ل ۲۵ پولس گوئی: «فیستوسی پایه به‌رز، شیت نیم، بهلام قسه‌ی پیروزی خودا خسته زیندانه ووه، بول کوشتنیان ده‌نگ دهدا. راست و شیاو ده کدم. ۲۶ ئهه پاشایه‌ی ئازادانه قسیه‌ی له گه‌ل ۱۱ له هه‌مو که نیشته کان زور جار سرام ده‌دان تاکو ناچاریان ده کدم، ئهه شنانه ده‌زانیت، دلیلیم هیچ له‌مانه له‌لای شاراوه بکدم کفر بکدن. ئه‌هه نه‌هه رقم لیبان بیو ته‌نانه‌ت له شاره کانی نییه، چونکه ئهه کارانه له سووچیک نه‌کراون. ۲۷ ئه گریاپی ده‌ره‌وهش ده‌چجه و ساندنه ووه. ۱۲ «جاریکان به ده‌سه‌لات و پاشا، باوه‌رت به پیغمه‌هه ران هه‌هه؟ ده‌زانم باوه‌رت هه‌هه!» موله‌تی کاهینانی بالا ده‌چوومه دیه‌شق. ۱۳ جا ئهی پاشا، له ۲۸ ئه گریاپا به پولسی گوت: «ده‌هه ویت بهم کانه که مه نیوه‌رودا به رینگاوه برووناکیه کم له ئاسمانه ووه بینی، دره‌شاوه‌تر قه‌ناعه‌تم پیه بینی بهه مه‌سیحی؟» ۲۹ پولس گوئی: «کانی کدم له تیشکانه ووهی بروز، ده‌روربه‌ری من و هاپریانی چووناک یان زور، له خودا ده‌پاریمه ووه نه که ته‌نا تو، به‌لکو هه‌مو کرده‌وه. ۱۴ هه‌مو و مان کدوتیه سه‌ر زه‌وهی. ئینجا گوئیم له ئه‌هه نه‌هه ئه مرؤ گوئیم ل ده‌گرگن و هک متنان لی بیت، بهلام ده‌نگیک بیو به زمانی عیبری چی فرمومو: «شالو، شالو، بن ئهه زنجیرانه». ۳۰ جا پاشا و فرمانپرها و باریکی و بچی ده‌چجه و سیتیته ووه؟ بزت زه‌جمه‌هه لوشکه له نه‌قیزه‌ی من ئاماده بیوان هه‌ستان، ۳۱ ده‌بریشتن و به یه کتیران ده گوت: باویه. ۱۵ «منیش گوئم: «بوز کیت گه‌وره؟» مه‌سیحی «ئهه پاوه شیتیکی نه کردووه شایانی سزای مردن یان گرتن خاوهن شکو فرموموی: «من عیسام، ئهه ووهی تو ده‌چجه و سیتیته ووه. بیت.» ۳۲ ئه گریاپا به فیستوسی گوت: «ئه گه‌ر ئهه پاوه ۱۶ بهلام هه‌سته و له سه‌ر بیهه کانت را بیوه سه‌سته. له بهر ئهه ووه بزت داوا کاریه که نه دابوواهیه قفسه‌ر، ده کرا ئازاد بکایه.»

ده‌ركوتم، که وک خزمه‌تکار و شایهت هه‌لېزیم بول ئه‌هه ویت ۲۷ کاتیک پریار درا به ده‌ریدا بول یئتالیا برقین، بینیت و ئهه ووهی تییدا بزت ده‌رده که‌وم. ۱۷ پرگارت ده کدم له پولس و هه‌ندیک به‌ندکراوی دیکه درانه دهست سه‌ر به‌لیک گله‌کدت و له و ناجوله کانه تیوان بول ده‌تیم ۱۸ تاکو چاوانی به ناوی بولیوس که له سویایی ئیپراتور بیو. ۲ سواری بکدیته‌وه، تاکو له تاریکی بگرنیه ووه بول روناکی، له ده‌سلاطی کشتییه کی ئه‌درامیتی بیوین و به‌ریکه‌وتین، که دیویست بول شه‌یان بول خودا، ئه‌وسا لیچوشنبوونی گوناه و هرده‌گرگن و چه‌ند به‌نده‌ریکی ئاسیا بروات. ئه‌رستار خویسی مه کدونیمان له گه‌ل ئه‌هه ووهی به باوه‌پیان به من پیروزکراون به‌شیان ده بیت.» له گه‌ل بیو، که خله‌لکی سالونیکیا بیو. ۳ بول بیانی گه‌شیتیه ۱۹ «ئهی شا ئه گریاپا، لهو کانه به‌لاوه سه‌ر بیچی بینیتی ئاسمانیم سه‌یدا، بولیوس له گه‌ل پولس باش بیو، رینگاوه دا بچیته لای نه کردووه. ۲۰ يه کدم جار بول دانیشتووانی دیه‌شق، پاشان براده‌رانی تاکو پیوستیه کانی دایین بکدن. ۴ ئینجا له‌مویوه تورشه‌لیم و هه‌مو ناوچه کانی یه‌هودیا و دواتر به ناجوله که کانم

کاتیک فیستوس گیشته هریمه که، لدوای سکالا که هه بیت. 17 کاتیک لیزه کوبونه وه، خیرا بو سی روز له قهیسه ریبه وه چووه تورشه لم. 2 کاهینانی بالا بهیانیه کهی له سره کورسی دادوه ری دانیشم و فرمانم دا که و رابه ای جوله که سکالا یان له پولس کرد و له فیستوس پیاوه که بهین. 18 کاتیک سکالا کاران بهرامیه ری وهستان، پارانه وه، 3 تکیان لیکرد چا که کیهان له گکل بکات به وهی تومه ییکی وایان نهایه پالی که من چاو پرم ده کرد، 19 به لکو پولس بنیریته تورشه لم، چونکه له سر پریکا بوسه یان بو نابو ووه مشتوم یان له سر هندیک باهقی تایه به ٹایینه کیان و تاکو پیکوون. 4 فیستوس وهلام دایه وه: «پولس له قهیسه ریبه پیاویکی مردو بو به ناوی عیسا، که پولس ده لایت زندوه وه. ده ستبه سه ره و خوشم به زوویی ده چم بوئه وی». 5 ئینجا 20 کاتیک دلیانه بیوم چزن لیکولینه وه لدم شتابه بکم، گوتم گوق: «با گدوره پاواننان له گکم بین، نه گدر پیاوه که خراپیه کی لهوانیه حمز بکات بجهیه تورشه لم و لموی له سره ره شتابه ههیه، با سکالا لی بگدن.» 6 دواهی که فیستوس دادگایی بکریت. 21 به لام کاتیک پولس داوا کاریه کهی هشت بو ده روزیک لدگلیان مایه وه، چوو بو قهیسه ریبه، بو به رزگرد وه که بو پیاوی ییبراتور به پلدریته وه، فرمانم دا بهیانی له سر کورسی دادوه ری دانیشت و فرمانی دا پولس بیئله وه هتا بو قهیسه ری ده نیزم. 22 نه گرپیاس به فیستوسی بهین. 7 کاتیک که هیتایان، نه جوله کانه لی تورشه لیه وه گوت: «من حمز ده کم خوم گوی لدم پیاوه بگرم.» گوقی: هاتیون لی کوبونه وه و تاوانی زور و ترسناکان خسته پالی، «بهیانی گویت لی ده بیت.» 23 بو بهیانی نه گرپیاس و بهرنیکی به لام ندیاتوانی بیسهمین. 8 نه گوسا پولس به رگری لی خوی به پیشوایه کی گدوره و شکداره وه هاتن و له گکل فرمانده کرد: «هیچ شتیکم له دڑی تهوراتی جوله که یان په رستگایان و پیاوماقلا نی شاردا هاتنه هولی گوینکتن. فیستوس فرمانی قهیسه ره کدودوه.» 9 به لام فیستوس دوپیست چا که له گکل دا و پولس هنزا. 24 فیستوس گوقی: «شا نه گرپیاس و هه مو جوله کدا بکات، له پولسی پرسی: «ده ته وی بچیته تورشه لم تاما ده بیوان که له گلمندان، نه پیاوی ده بیین، نه کدسه یه و لموی سباره دت بهم شتابه دادگاییت بکم؟» 10 پولس که هه مو گکل جوله که له تورشه لم و لیزه لیم پارانه وه و گوق: «لدبهر ده کورسی دادوه ری قهیسه و هستاوم، ده بیت هاواریان ده کرد که ناییت چیتر بژیت.» 25 بوم ده رکوت لیزه ش دادگایی بکریم. خراپم له گکل جوله که نه کدودوه، وک هیچی نه کدودوه شایانی مردن بیت، به لام له برئه وه که چون خوت باش ده زانیت. 11 نه گدر تاواتیکم کردیت شایانی خوی داوا کاریه کهی دایه ییبراتور، پیاوام دا بینیم بولای سزای مردن بیت، نهوا له مردن رامنده کرد. به لام نه گه ره و 26 له برئه وه له باره وه شتیکم نیمه که به دلنيایه وه بو شتابه می پی تاوانیار ده کدن راست نه بیت، نهوا کهس قهیسیه ری خاونه شکوی بیووسم، بویه هیتامه به رده متنان، به ناتوانیت بدهاته دهستیان. داوا کدم ددهمه قهیسرا! 12 دواهی تاییه به رده می تو، شا نه گرپیاس، تاکو که لیکولینه وه کرا، نه وهی که فیستوس له گکل را اویکارانی قسیه کرد، گوقی: شتیکم هه بیت بینووسم، 27 چونکه به لای منه وه شیاو نیمه «داوا کدت دایه قهیسیه ره، ده چیته لای قهیسرا!» 13 دواهی گیاویک بینم بیتی دیارکردنی نه و تاوانه لی له هه ستیقه!»

چهند روزیک شا نه گرپیاس و بهرنیک هاتنه قهیسیه ریبه تاکو 26 نه گرپیاس به پولسی گوت: «رینگات دراوهتی باسی سلاوه فیستوس بگدن. 14 کاتیک چهند روزیکان له لوی خوت بکدیت.» ئینجا پولس دهستی دریزگرد و به رگری کرد: به سه رید، فیستوس باهقی پولسی خسته به ردهم پاشا و گوقی: 2 شا نه گرپیاس، خوم به بهخته ور ده زانم که نه مرو له بده ده «پیاویک لیزه یه فیلیکس به گیاوی به جنی هیشت. 15 کاتیک تو به رگری له خوم بکم، سباره دت به هه مو نه وه شتابه چوومه تورشه لم، کاهینانی بالا و پیاوی جوله که داوایان خسته جوله که مینان پی تومه تیار کردودوه، 3 به تاییه تو له هه مو پیشم تاکو تاوانیار بکریت. 16 «جا پیم گوت نه ریتی رومانیه کان نه دیریت و کیشی جوله که شاره زایت، بویه لیت ده پاریمده و نیمه پیش رووه رکونده وه سکالا لیکراو و سکالا کاران به ئارایی گوتم لی بکریت. 4 «هه مو جوله که کان به باشی که سینک به دسته و بدنه، تاکو ده رفتی به رگری له دڑی

یان به ندکردن بیت. 30 کاتیک ثاگدار کرامه و کپلایتک مشتمر له گل کمیک بکم و نه خلکم و روژاندووه، نه له لم پیاوه ده گیزدریت، ده سبته جن بو لای تو م نارد، فرمانم که نیشه کان و نه له هیچ شوینیکی ئام شاره. 13 ناتوان ئه و به سکالا کاران کرد چیان لمه ری ههیه له لای تو باسی شنانه بسلیمن که ئیستا پیچ تاونبارم ده کدن. 14 به لام من دان بکدن. 31 بویه سهربازان وک فرمانیان پی کرابوو، پولسیان بهوهدا ده ئیم که به گوییه هئو پیکایه که ئهوان پیچ ده لین برد و به شمو بوئه تیپاتریسیان هینا. 32 بویه ایق سواره کایان ریپاری چهوت، خودا باوپیرانم ده پرسن. باورم ههیه به له گل نارد و خوبان بوئه سهربازگه گرانه ووه. 33 سواره کائیش هه مو ئه ووهی به گوییه تهوراته و له په رتووکی پیغمه راندا چوونه قده سره ریبه و نامه کدیان دایه فرمانزهوا و پولسیان برد نوسراوه، 15 هه رووهها هه مان ئه و هیوا بهم به خودا ههیه به برده می. 34 خوینیده وه و پرسی خلکی ج ناوجه ههیه که، زانی که ئه و پیاونه ههیانه، که ههستانه و بو راستودروستان و خلکی کلیکایه، 35 گوق: «کهی سکالا کاران گیشتن، خراپه کارانیش ده بیت. 16 لم به رئه وه پیله کوشم تاکو هه میشه گوییت لی ده گرم». ئینجا فرمانی دا له کوشکی هیروودس ویژاتیکی پاکم به رامبه ر خودا و خلک هه بیت. 17 «لهدوای سالاتیک زور گه رامه وه تاکو پیتاک بو گله کدم بهم و پاسه وانی بکریت.

24

پاش پینچ روز حهنانیای سهروکی کاهینان و هندیک قوربانی بکم. 18 منیان له حه وشه کانی په رستگادا له کاتی خوپا کردنده وه دا بیفی، به لام نه لمانو خلک و نه لمانو ئازاوه. 19 به لام هندیک لدو جوله کانه ئاسیا، ئه گدر شیکیان له لدای فرمانزهوا سکالایان له پولس کرد. 2 کاتیک پولس بانگکرا، ته رتولوس دهستی به سکالا که کرد و گوق: «فیلیکسی پایه به رز، به خوی دورو بینیت وا له ئاشتیه کی زورداین و هم گله چاکسازی بو ده کریت، 3 به هه مو شیوه ههک و له هه مو شوینیک به سویاسه وه بهمه ده زانی. 4 به لام تاکو زیاتر ماندووت نه کدم، دوا کارم به نه مو نیانی خوت، به کورنی گویمان لی بگریت. 5 «بینیمان ئه م پیاوه گیزه شیوه هه دواخت و گوق: «که لیسیاسی فرمانده هات، ئهوا پریار له مردووانه ئه مر و ئیوه حومکم دهدن!» 22 فیلیکس که زانیاریه کی باشی دهرباره رینگا که ههبوو، دادگایه که دی دهند رؤژنیک فیلیکس و دروسیلای ئنی هاتن، که جوله که باهده کانی گیوه دهدن». 23 ئینجا فرمانی به سهروه له که دا که چاودنیک پولس بکریت، به لام هندیک سهربهستی هه بیت، که ده زانم گیمان. [ویستان بگوییه تهوراتی خومان حومکی بدین. 7 به لام لیسیاسی فرمانده هات و به زمیری هیز له دهستی سهندین و 8 فرمانی به سکالا کارانی کرد بینه لات]. جا ئه گهر خوت لیکزیله وهی له گل بکیت، راستی سکالا کانی ئیجهت بو ده رده کویت». 9 جوله که کانی دیکه پشتگیری خوبان نیشان دا و پندا گریان لمه ریاستی قسه کانی کرده وه. 10 کاتیک فرمانزهوا ئاماڑه بو پولس کرد قسه بکات، ئه ویش وه لای دایه وه: «ده زانم سالاتیک زوره تو دادوه ری ئه گله بیت، بویه به خوشیه وه بدرگی له خوم ده کدم. 11 ده توانیت دلیاییت، دوازده روز ئیپه ری نه کردووه که بو په رستن هاتو ومه ته گورشه ایم. 12 نه له په رستگا منیان بینیوه جوله که به دهستپنیت، پولسی له بهندخانه هیشت وه.

گوئی: «به لام من به زگاک هاولاتیم». 29 ئوانهی که بدهیت، 12 کاتیک پوش هه لات جوله که پیلانیان کیشا، به ته مابون لی بکولنه وه، دهسته جی لی دوور کوتنه وه، سویندیان خوارد و گوتیان که نه بخون و نه بخونه وه هتا فرمانده کش ترسا که زانی هاولاتیه کی پۇمايىچى كوت پۇلس ده كۈزىن. 13 ئوانهی ئەم پیلانیان کیشا له چل پاپا كىزووه، 30 بۇ يېيانى فرمانده که وسقى به ته او وي زىانىت زىات بروون. 14 چونه لاي كاهينانى بالا و بيران و گوتیان: بۇچى جوله که تۆمه تبارى ده كەن، بۇيە ئازادى كرد و فەرمانى «سویندیان خوارد وو تامى هيچ نەكىن هەتا پۇلس ده كۈزىن. دا كاهينانى بالا و ھەموئەندامانى ئەنجومەنى بالاى جوله که 15 ئىستاش مۇيە و ئەنجومەنى بالا به فەرمانده که رابگەيەن، كۆپىنه وه، ئىنجا پۇلسى بانگىرىد و لمبىردىمىاندا رايگرت.

23 پۇلس روانىيە ئەنجومەنى بالا و گوئى: «برایان، هەتا بېھىتت بۇ لاتان. ئېش ئامادەن بۇ كوشلى، پىش ئەوهى بىگانە لاي ئەنجومەن». 16 به لام كاتىك خوشكىزا كىي پۇلس به پیلانە كىي زانى، هانە سەربازگە و ھەواىي دايه پۇلس. 17 جا پۇلس سەرپەلىكى بانگىرىد و گوئى: «ئەم گەنجە بىي لاي فەرمانده کە، چونكە ھەوالىتكى پىيە بيداتى». 18 ئەويش بىرديه لاي فەرمانده کە، گوئى: «پۇلسى بەندىراو بانگى كىدم و داواىي لىكىرىم ئەم گەنجە بېھىتمە لات، شىتكى ھەيە بېقىيەت». 19 فەرمانده کش دەستى گرت و به تەنها بىردىه ئەوا لاوه و لىچى بىسى: «جىت ھەي بېقىيلىق؟» 20 گوئى: «جولە كە رېنگىكوتون داواتلى بىكەن كە بېيانى پۇلس بېرىتىت ئەنجومەنى بالا، وەك بىانه ويت وردتلى بکولنه وه. 21 بۇيە پازىي مەبەد داوا كارپەيە كىيان، چونكە زىات لە چىل پياويان لە بۆسەدان بۇيى، سویندیان خوارد وو نەخۇن و نەخۇنە وەتا دېيكۈزىن. ئىستا ئامادەن و چاۋەرىتى بېلىن لە تووه». 22 فەرمانده کە گەنجە كىي بەرنىكىد و فەرمانى پىدا: «بە كەس نەلەيىت كە ئەمەت بە من گوتتووه». 23 ئىنجا كاتىمىز تۈرى شە و بېچنە قەيسەريه. 24 ھەروھا والان ئامادە بىرىتى تاكىپۇلس سوارى يېت و بە سەلامەت كېچىيەتلىكى فەرمانزەوا. 25 نامەيەكى نۇوسى ئەمەت تىدايىو: 26 لە كۈدۈيىس لىسياس، بۇ بېرىز فەلىكسى فەرمانزەوا، سلالو. 27 ئەم پياوه، جولە كە گەرتىيان و خەرىك بۇ يېكۈزىن، به لام لە گەل سەربازان چۈرم و پەزگارىم كرد، چونكە بىستبۈوم كە هاولاتى بېرىتەنە و سەربازگە. 28 دەمۈليست بىزام بە چى تاوانىبارى دەكەن، بىردى پۇلس راوهستا و فەرمۇسى: «ورەت بەرزىيەت! وەك لە ئورشەلىم شايەتت بۇ من دا، دەن لە پۇماش ئاوا شايەتى كراوه، به لام تاواتىتكى لە سەرنەبوو كە شايابىنى سزايى مردن

بیه!» 37 پیش نهودی پُلُس بگهیه نزیه ناو سهربازگه که، رونوکیه که نه مده بینی، ئوانهی له گلم بیون دهستیان گتم و به فرمانده کهی گوت: «ده توانم شیئکت پن بلیم؟» گوتی: هیتاپیانه دیمهشق. 12 پیاویک به ناوی حهنانیا هات بولام، «بیوانی ده زایت؟ 38 توئه و پیاوه میسریه نیت که ماوهیه که ئه و کوسیکی له خواترس و گویزایه لی تهورات بیو، هه رووهها لمده ویر ئازاویه کی نایوه و فرماندهی چوار هزار پیاوکوژی هه مو جوله کهی ئه ویه به باشی بسیان ده کرد، 13 لمته نیشتم کرد به رهه بیان؟» 39 پُلُس گوتی: «من جوله کدم، خله لک و هستا و پیچ گتم: «شاولی برام، بیینه، یکسنه رهه مو بینی، تهرسوی کیلیکیا، هاولاتی شاریکی بچووک نیم. داوات لى 14 ئینجا گوتی: «خودای باوبایرانم هه بیزیار دووی تاکو ده کدم رینگام بدهی قسه بؤ خله لکه که بکم.» 40 دوای خواستی بزایت، هه رووهها راستوروسته که بیینیت و گویت نهودی که فرمانده که رینگای قسه کردنی به پُلُس دا، له سهر له وشهی دهی ئه ویت، 15 چونکه تو بؤ هه مو خله لک قالدرمه کان راوهستا و به دهست تامازه بؤ خله لکه که کرد. ده بیته شایه ئه ویه بیینیت و بیست. 16 ئیستا بؤ خوت کاتیک پیده نگ بیون، به زمانی عیبری قسهی بؤ کردن و دواهه خهیت؟ هه سته له ئاو هه بیکشی و به پارانه و به ناوی ئه و گوناهه کانت بشوره ووه.» 17 «کاتیک گهرا بیو ومه و بؤ گوتی:

22 «برایان و باوکان، ئیستا گوتی له و برگیه بگون چورشه لیم و له په رستگانو نویشم ده کرد، له هوشی خوم چوم، که له خومی ده کدم.» 2 کاتیک گونیان لیوو به زمانی 18 مه سیحیم بینی و پیچ فرموم: «خیرا که و به له له چورشه لیم عیبری قسهیان بؤ ده کات زیاتر پیده نگ بیون. ئه ویش گوتی: «من جوله کدم، له تهرسوی کیلیکیا له دایک بیوم، به لام له 3 شاره گهوره بیوم، له بردنه ستي گه مالاپیان به باشی به گویزه هی و داریانگون.» 19 «منیش گوتی: «خاوهن شکو، خویان ده زان و هریناگون.» 20 کاتیک خویی سیفاتویی شایه تیقی تو و دارکاریم ده کردن. 21 کاتیک خویی سیفاتویی شایه تیقی تو بڑا، من راوهستابووم، بازی بیوم و پاریزیگاریم له جلوهه رگی بکوژان ده کرد.» 22 «بلام پیچ فرموم: «پروآ بؤ شویخی دور مردن چه وسانده و، ڙن و پیاوم ده گرت و راده ستي زیندانم ده کردن، 23 هه رووه که سه روکی کاهینان و هه مو ئه نجومه فی پیران شایه تیم بؤ ده دهن. نامهه له وان و هرگرت بؤ برایان دیمهشق، چووم تاکو ئوانهی ئه ویش به بهندکراوی بهشمه چورشه لیم تاکو سزا بدیریں. 6 «ئه وو بیو کاتیک ده رویشم وله نیوه رووا له دیمهشق نزیک ده بیو ومه و، لهنا کاو له ئاسانه وه رووناکیه کی گهوره له دهورو به رم دره وشایه وه. 7 که وته اوا هاوریان ئی ده کرد. 24 فرمانده که فرمانده دا بؤ سهربازگه بیردیت و له زیز قاچیدا ای بکوئنه وه، بؤ ئه ویه بزایت بؤچی قاچی بدهن که هیشتا نمه سه لمیزراوه تاوانباره؟» 25 کاتیک ای او هاوریان ئی ده کرد. 26 کاتیک به سیستانه وه تاکو به قاچی شاول! بؤچی ده چه وسینیتیه وه؟» 8 «ولام دایوه: «گورهه، تو کیتیت؟» پیچی فرموم: «من عیسای ناسیره لیم، ئه ویه تو ده چه وسینیتیه وه.» 9 ئه وانهی له گلم بیون رونوکیه کیان بینی، به لام له ده نگه ئینه گهیشن که قسهی له گلم ده کرد. 10 «گتم: «ئهی خاوهن شکو، چی بکم؟» مه سیحی خاوهن شکو پیچی فرموم: «هه سته بؤ دیمهشق، له وی هه مو ئه و شتانهت پی ده گوتتیت که ده بیت پیکیت.» 11 جا له بیه هیزی گوتی: «بیم لی، تو هاولاتی رومانیت؟» گوتی: «بیلی.» 28 فرمانده که به پارهه کی زور ئه م په گزنانه یه م و هرگرت.» پُلُس

له پُلُس کرد که نه چیته ژورشه لیم. 5 کاتیک ماوهمان ته او به گویه‌ی نه‌ریت نه‌ژین. 22 کواته چی بکریت؟ پیگومان ببو، به ریکه‌وتین بُو ژمه‌هی دریزه به گهشته‌که مان بدین، ده بیستن که تو هاتویت، 23 جا ته‌وه بکه که پیت ده‌لین: هم‌مو و قوتاییه کان هتا ده‌ره‌وه شار به ژن و مندالیانه و چوار پاومان له‌لایه نه‌زیریان له‌سره، 24 پیانه و له‌گه‌لایان له‌گه‌لایان هاتن. له کناراوه که چوچکان دادا و نویه‌مان کرد. خوت پاک بکره‌وه و نزخی سه‌راتاشینه که‌یان بُو بده، ئه‌وسا 6 پاشان ماثاواهیان له یه‌کتری کرد و سواری که‌شیته که هم‌مو ده‌زانه نه‌وهی ده‌باره‌ی تو پیان گوترواهه راست نیه ببوین، نه‌وانیش گه‌رانه‌وه ماله‌کانیان. 7 له سوره‌وه بدره‌دام و توش به‌یچی ته‌رات ده‌رویت. 25 ده‌باره‌ی ناجوله که‌کانیش ببوین له گهشته‌که مان و گه‌کیشته‌پولایس، له‌وی سلا‌ومان که باوه‌بریان هیناوه، نامه‌یه‌کان ناردوه و فه‌رمانان کرد له خوشک و برایان کرد و روزنیک له‌لایان ماینه‌وه. 8 بُو به‌یانی پُلُس پیاووه‌کانه برد و به‌یانی هاتینه قیسه‌ریبه و چوویه مالی فیلیپوسی مزگنیده‌ر، و له داوینیسی پاریزن. 26 بُو به‌یانی پُلُس پیاووه‌کانه برد و که یه‌کیکه له حه‌وته‌که، له‌لای ماینه‌وه. 9 فیلیپوس چوار له‌گه‌لایان بریوره‌سی پاکبونه‌وهی ئه‌نجام دا، پاشان چووه ناو کپی پاکیزه‌یه هبو پیشیبینیان ده‌کرد. 10 که چه‌ندن روز په‌رسنگا بُو نه‌وهی کوتایی هاتن روزنی پاکبونه‌وهه رابگه‌یه نیت ماینه‌وه، پیغه‌مبه‌ریک به ناوی ئاگلوبس له یه‌هدیاوه هات. و بُو هر یه‌کیکیشیان قوریانی بکات. 27 کاتیک حه‌وت 11 هاته لامان و پشته‌نه که‌ی پُلُسی برد، دهست و ویچی خوی روزه که بره‌وه ته‌او بیون ده‌چووه، جوله‌که‌ی ئاسیا پُلُسیان به‌سته‌وه و گونی: «رُوحی پیروز نه‌ده ده‌فرمودی: «رابه‌رانی لمناو په‌رسنگا بینی، جا همه‌وه خه‌لکه‌که‌یان جوشدا و گریبان، جوله‌که بهم شیوه‌یه خاوه‌نی ئه‌م پشته‌نه له ژورشه لیم ده‌بسته‌وه 28 هاوایان ده‌کرد: «خه‌لکی ئیسرائیل فریاکه‌ون! ئه‌م هه و ده‌دیده‌نه دهست ناجوله‌که‌کان.» 12 کاتیک ئه‌م مان بیست، پاوه‌یه که له همه‌وه شوئنیکه له دزی گل و ته‌ورات ئیه و دانیشتونانی ئه‌وه، له پُلُس پاپاینه‌وه نه چیته ژورشه لیم. و ئه‌م شوینه همه‌وه خه‌لکه فیزده‌کات، ته‌نانه‌ت یوئنایشی 13 به‌لام پُلُس گونی: «چیتاهه، ده‌گرین و دلم ده‌شکین؟ هیناوه‌ته ناو په‌رسنگا و ئه‌م شوینه پیروزه‌ی گلاؤ کردووه!» ئاما‌ده نهک ته‌نمایند بکریم، بله‌لکو بُو ناوی عیسای خاوه‌ن 29 له بره‌وه همه‌وه شفه‌سوسیان له شاره‌که‌دا شکو له ژورشه لیم بشمرم.» 14 که پیان قایل نه‌کرا، وازمان له‌گه‌لی یینبیو، وايانده زانی پُلُس له‌گه‌لک خوی هیناوه‌یه لیپیانا و گونان: «با به خواستی مه‌سیحی خاوه‌ن شکز بیت.» ناو په‌رسنگا. 30 ئینجا همه‌وه شاره‌که و روزه‌اء، خه‌لکه‌که‌ش له 15 دوای ئه‌و روزنیه ئاما‌ده کاریان کرد و چوویه ژورشه لیم. همه‌وه لایه‌که‌وه رایانکرد، پُلُسیان گرت، رایانکیشیاهه ده‌ره‌وه 16 هه‌ندیک قوتایی قیسه‌ریبه‌ش له‌گه‌لایان هاتن و ئیه‌یان برده په‌رسنگا، ده‌سته‌جی ده‌رگا کان داخران. 31 کاتیک هه‌ولی لای مه‌ناسن، که قورسیه و قوتاییه‌کی کونه، تاکو له‌لای کوشتنیان ده‌دا، هه‌وال به فه‌رمانده‌ی هیز درا که همه‌وه بیتینه‌وه. 17 کاتیک گه‌کیشته‌نه ژورشه لیم، برایان به خوشیه‌وه ژورشه لیم شله‌زاوه. 32 یه‌کسه‌ر سه‌رباز و سه‌ربیله برد و رایاکرده پیشوازیان لیکردن. 18 روزنیک دواتر پُلُس له‌گه‌لایان هاته لایان. کاتیک فه‌رمانده و سه‌ربازه‌کانیان بینی، له لیدانی پُلُس لای یاقوب، همه‌وه پیراینش ئاما‌ده بیون. 19 پُلُس سلا‌لوی وه‌ستان. 33 ئیتر فه‌رمانده که تزیک بودوه و گرنی، فه‌رمانی لیکردن و یه‌ک به یه‌کی ئه‌وهی پی راگدیاندن که خودا له‌تیو دا به دوو زنجیر بیبه‌سته‌وه، ئینجا پرسیاری کرد ئاخنخ کیهه و ناجوله‌که‌کاندا له رینگدی خزمه‌ته که‌یه‌وه کردووه‌یه‌قی. 20 که چی کردووه. 34 به‌لام خه‌لکه‌که هه‌ندیکان به ده‌نگی به‌رز گوینان لیبیو، ستایشی خودایان کرد و پیان گوت: «برا شتیکیان ده‌گوت و هه‌ندیکی دیکشیان شتیکی دیکه. ئینجا ده‌بینیت که هه‌زاران که‌س لمناو جوله‌که‌دا باوه‌بریان هیناوه به‌هؤی ئاژاوه که‌وه نه‌یوانی په‌ستیه‌که برا نیت، فه‌رمانی دا و همه‌وه دلگرمی ته‌وراتن. 21 ئاگدار کراونه‌ته‌وه که تو پُلُس ببردیه سه‌ربازگ. 35 کاتیک له‌سر قالدرمه‌کان ببو، همه‌وه جوله‌که‌کانی نیو نه‌وه کان قبری هله‌گه‌رانه‌وه له ته‌واراتی له‌بهر توندوبیزی خه‌لکه‌که سه‌رباز هه‌لینگرت، 36 چونکه ئه‌مو سا ده‌که‌یت و پیان ده‌لی منداله‌کانیان خه‌ته‌نه نه‌کدن و خه‌لکه‌کی که دوای که‌وتیون هاوایان ده‌کرد: «له ناوی

ههتا نیوه شدو قسه‌ی بُو کردن. 8 ٿئو ڙوورهه سهرهه خاوهن شکتو به مني سپارد، ئهلوش ئهركي شاهيه تيدانه بُو که لئي ڪوبوبوينه و چهاري زوري اڀيوو. 9 گهنجيڪ ناوي مزگيني نيعمهٽي خودا. 25 ٽيٽستا دهزانم هيچڪام له ميوه ڀوتينجوس بو لهناو پهنجه رهدا دانيشتبوو، خهوه ڪوتکيئه کي قورس ٽير رورو نايئنه وه که به ناواتاندا ده گهبارام و پاشايهه قي خودام ده بيردهوه، پُولس و تاربيٽي دريئي دده، جا خهوي لٽ راهه گهيانه. 26 هه رويه ئهمر و شاهيه تيٽان بُو ددهم، که له گهوت وله نهوي سيءه مهه و گهوته خواره وه، به مردووهي خويي هه مووان يٽتانا، 27 چونکه له را گهياندن ته اوسي هه لگرياهوه. 10 پُولس هاته خوارهه خويي به سريدا دا وله خواتي خودا بُوتان دوانه کوٽم. 28 ٽاگاتان له خوتان وله باوهه شي گرت و گوئي: «مهشيوٽين، ڦيان تيداه!» 11 دواي هه موو ميگلهه که يٽت، که روحى پيروز گهوي کردووه به پُولس چووه سهرهه، ناني له تکرد و خواردي، ههتا به رههيان چاوديز به سريانه وه. شوانيه قي گلسيٽي خودا بکن، که قسسي گرد، پاشان له وي رويشت. 12 گهنجه گهشيان به به خويي خويي گهيوهه. 29 دهزانم پاشه رويشتمن گورگي زيندوويني برد و زور دلهه اوي گران. 13 پُولس به پيگاي رفتهه دينه ناوتاب، به زميان به ميگلهه که ناييه ته وه. 30 هه رووهها وشكاني چووه بُو ئه سوس، ئيهه ش به سواري گهشتی به رهه له تيو خوتاندا خله لکاتيک پهيدا دهن که راستي دهشيوٽين، ئهوي به پرٽكه وتين، چونکه پرياري دابوو که له وي چاومان يٽي تاکو قوتايهه کان به لاي خوياندا رابكيسشن. 31 بُوهه ٽيشك ٻکهونيت. 14 ڪاتيک له ئه سوس تووشان بُوو، هملانگت و بگن، له بيرتاب يٽت بُو ماوهه سئي سال شهو و پروز به هاتينه ميٽيليني. 15 لهلوش به دهريادا رويشتين و بُوهه يان فرميسڪووه نهوهه ستاوم له ئاگدار گهندوهه ههري گيڪان، گهيشتنه به رامبهه خيوس، بُو روحى دواتر گهيشتنه ساموس، 32 ٽيٽستاش به خودا و وشهي نيعمههه که تيٽان ده سڀّم، که روحى دواي ئه وهش هاتينه ميليتوس. 16 جا پُولس پرياري تواناهه ههبيه بنيادتان بٽت و له گهٽ هه مووهه پيروز گراون دابوو که ئه فه سوس به جينيٽيٽت نهوهه که ماوههه که له ئاسيا دا ميراتان پي بهه خشيٽ. 33 چاوم له زپهه و زيوهه جلي گس بجيٽتنه وه، چونکه پهلهي ده گرد، به لکو بتوانيت له روحى نهبوو. 34 خوتان دهزانم پويستي خوم و ياوهه انم، ئهه دهستانه پهنجاهه مين بگاهه ٿورشه ليم. 17 پُولس له ميليتوهه ناردي بُو دايينيان گردووه. 35 هه موو شتيكم پيششاندا که پيوسنه چون ٿفه سوس، بانگي پيرانه گلسيٽي گرد. 18 ڪاتيک هاته لاي، رهنج بدنهن بُويارمه تيدانه لاوازن، وشكاني عيسائي خاوهن يٽي گوت: «ئيهه دهزانم له يه گهٽ چووهه که پيم خسته ناو شکرمان لمياد يٽت که خوي فه رمووي: «به خشين له و هر گتن ئاسيما، به دريٽائي ئههه کاتهه که له گهٽنان بوم، چزن زيان. به خته و هر گتن،» 36 ڪاتيک پُولس قسه کانه ته اوو گرد، له گهٽ 19 له ڪاتيڪدا که به پلاني جوله که به رهه لستكارهه کان تووشى هه موويان چوکي دادا و نويي گرد. 37 هه مووان زور گريان، تاقيق گهندوهه سه خت بوم، به پهري پيغيزي و فرميسڪووه باوهه شيان گردووه به پُولسا و ماچيان ده گرد، 38 بهو قسهٽي خزمهٽي عيسائي خاوهن شکوم ده گرد. 20 هيچم لهو شستانه گردي خه مباربوون که گوئي جاريٽي ديکه رورو نايئنه وه. دوانه خستووه که سوودبه خشن و بوم را گهياندون، به ئاشڪرا ئينجا تاكو لاي گهشتنه که له گهٽ رويشت، و مالهه موالي قيرم گردون. 21 شاهيه ئههه داوه لاي جوله که

21 ڪاتيک لينيان جيا بويهه وه، به دهريادا رينک ويٽنانيه کان که ده يٽت ٿو به بکن و بُوهه لاي خودا بگهٽ ڀيئنه وه به رهه ڪووس رويشتين، روحى پاشتر بُر رودس له لوٽشنه بُو و باوهه به عيسائي خاوهن شکومان ٻهينه. 22 «ئههه تا ٽيٽستا په تارا، 2 له وي که شتيبة کان يٽي ده چووهه فينيڪا، سواربوون وا به روحى پيروز به ستراوم، ده چمهه ٿورشه ليم و نازانم چم و رويشتين. 3 ئينجا قورسماي يٽي و به لاي چه پدا به جيٽمان به سهه دهيت. 23 تههنا روحى پيروز له هه موو شاريٽك شاهيه تيم هيٺشت، به رهه سوريا ده چووهن و گهيشتنه سور، چونکه بُو ده دات که گرتن و ناخوشى چاوهه چم ده دات. 24 به لام گهشتنه که بارهه که له وي داده گرت. 4 له وي قوتايهه کانمان هيج به هاهيٽه کم بُو زيانى خوم دانه ناوه، تههنا ئاماچنم ئههه وه، 25 دوزيٽهه و حههه روحى ماينه وه، به رينگي روحى پيروز تکيان پيشبر گههه ته اوو بکم و ئههه ئههه رههه که جيٽي گههه نههه که عيسائي

جادو و گه ریلچی بون، په پتووکه کایان کزده کرده و له به ردهم که زانیان جوله کدیه، نزیکه دوو کا تزمیر هه مورویان به یه کده هه موواندا دهی انسو و تاندن. ترخه کایان هه زمارد کرد، بینیان هاوایان ده کرد: «پایه به رزه ئه رته میسی ئه فه سو سیه کان!» پهنجا هه زار پارچه زیوه. 20 بهم شیوه یه په یامی مه سیحی خاوهن 35 ئینجا فرمانزه اوی شاره که خله لک که ده هیمن کرده و شکو به تو اناوه گشه ی ده کرد و به هیز ده برو. 21 له دوای و گوق: «پیاواني ئه فه سوس، کی هه یه نه زانیت که شاری ئه ووی ئهم شتنه رو ویاندا، پولس پریاری دا به مه کدو نیا و ئه فه سو سیه کان پاسه وانی په رستگای ئه رته میسی گهوره و ئه و هه خایادا تیپه پریت و بچیه یه ٹورشله لیم، گوق: «پاش ئه ووی په یکره یه که له ئامسانه وه کوته خواره وه؟ 36 بؤیه که ئه مانه له وی ده م، ده بیت پوماش بیغم». 22 جا پولس دووان له نکولیان لی ناکریت، پیوسته هیمن بندوه و هیچ شتیک به یاریده ده ره کانی نارد بؤ مه کدو نیا که تیوساوس و ئه راستوس سره رفونی نه کدن. 37 بیوه ئدم دوو پیاوه تان هیناوه، که بون، خوشی ماوه یه که له هریئی ئاسیا مایه وه. 23 لهو نه په رستگایان بپیوه نه کفریان سباره ت به خوازه که مان کاتهدا لمبه رپنگا که ئازاوه یه کی گهوره سه ریه لدا. 24 له وی گردووه. 38 به لام ئه گدر دیپتیوس و ئه و پیشه وه رانه ی زیوگه رنک به ناوی دیپتیوس هه برو که په رستگای بچوکی که له گل نهون سکالابان له که سینک هیه، نهوا دادگا کان زیوین ئه رته میسی دروسته کرد و قازانجیکی باشی هه برو کراونه وه و دادوره هیه، با سکلا له یه کتری بکدن. 39 ئه گدر بؤ پیشه وه ران. 25 ئیتر کریکاره کانی خوی و هاو پیشه کانی دا وای شتیک دیکه ش ده کدن، نهوا له کوزری یاساییدا سه ره کوکرده و گوق: «کورینه، هه رووه که ده زان له پیشه یه وه ده کریت. 40 له راستیدا له مه ترسیدان به ووی که تاوانبار داهاییکی باشان ده ستده کویت، 26 بینیوتانه و بیستوتانه بکریز به ئازاوه نانه وه، لمبه ره ووی ئه مرو، هیچ پاساویگان نیمه که نه که ته نهان له ئه فه سوس، بگه له هه مو ئاسیا، ئدم پولس بؤ پا کانه ئه کوتوونه وویه. 41 که ئه م شتنه ی گوت، فه ناعقی به خله لکیکی زور هیناوه و لمبی لا یادون، ده لیت کو مده لکه که بآلوه پنکرد.

نهوانه ی ده ستکردن خودا نین. 27 نهک ته نهایی شتیکه کمان 20 دوای نه مانی ئازاوه که، پولس قوتاییه کانی بانگکرد ده کوییه مه ترسیه وه به لکو په رستگا کهی ئه رته میسی خوازی و ورهی به رزکده وه، مانلوا لیکردن و بهره و مه کدو نیا گهوره ش هیچ به هایه کی نامینیت، ئه ووی هه مو ئاسیا و جیهان دهی په رستن پایه به رزیه کهی لمده ست ده دات. 28 کاتیک ورهی با وه درارانی به رزکرده وه. له کوتاییدا گدیشته بونان گوینیان لیبوو توپره بون و هاوایان ده کرد: «پایه به درزه ئه رته میسی ئه فه سو سیه کان!» 29 ئهم شله زانه هه مو شاره کهی گرته وه، خله لکه که گایوس و ئه ریستارخویی مه کدو نیان را کیشایه ناو گزوره پانی شاقوی شار، که هاورنی پولس بون له گه شته کدیدا. 30 پولس ویستی بچیه ناو خله لکه که، به لام قوتاییه کان نهیان بیشت. 31 هه رووه ها هه ندیک گهوره پیاوی ئاسیا که دوستی بون، په یامیان بؤ نارد و لی پارانه وه که نه چیه شاترکه. 32 ئیتر ههندیک هاوایی شتیکان ده کرد و ههندیک شتیک دیکه، چونکه کوپره که شیوا برو، زوره شیان نهیاند زانی بچی کوتوونه وه. 33 ئینجا جوله که کان بؤ پیشنده و پالیان به ئه سکنه نده ره وه دهنا، ههندیک لهو خله لکه هؤکاری ئه و ئازاوه یان بؤ ئه و ده گه رانده وه، ئه ویش دهستی به رزکرده وه خله لک ده کرد، چونکه به ته مابو ره زی دواتر بروات، بؤیه دهیویست لمبه ردهم خله لکه که به رگری له خوی بکات. 34 به لام

له برایان کرد و له گهلو پریسکلا و ئەمکلا به دهربادا بەرەو گوتیان: «لەتاوهەلکیشانەکى يەحیا». 4 پۆلس گوقى: سوريا رۇۋىشت. پاشان له كەنخريا سەرى تاشى، چونكە نەزىر «لەتاوهەلکیشانەكى يەحیا لەتاوهەلکیشانى تۇبەرگەن بۇو، لەسەر بۇو، 19 كاتىك گەلىشتە ئەفەسوس، پۆلس پریسکلا و بە خەلکى دەگوت باوھىر بېتىن بەھەدى لە دەۋاى دېت، واتا بە ئەمكلاى لەمۇي بە جىپىشت و خۆي چۈوه كەنىشت و له گەن عيسا». 5 كاتىك ئەمەيان بىست بە ناوى عىسای خاوند جولە كەكان دەستى بە گفتۇگۇ كىد. 20 ئەۋايىش داوايان لېكىد شکۈزە لە تاواھەلکىشان. 6 جاپۆلس دەستى لەسەر دانان، ماوەيەكى زىيات لایان بېتىنەوە، بەلام راپىز نەبۇو. 21 ئېتىر رۆحى پىرۇز ھاتە سەريان، بە زمانى رۆحى دوان و پېشىنەيان مالقاواىي لېكىدەن و گوقى: «خودا حەز بکات دەگەرىمۇو كەندا. 7 بە هەموويان نىزىكە دوازدە پاپا دەبۇون. 8 ئېنجا بۇ لاتان، ئېنجا لە ئەفەسوسەوە بە دەربادا رۇۋىشت. 22 له پۆلس چۈوه كەنىشت و بۇ زىيات لە سى مانگ ئازىيەن دەدوا، بەندەرى قەيسەر يە دابەزى، بەرەو شۇرشەيم سەركەوت و گەفتۇگۇي دەكەن و سەبارەت بە كاروبارى شانشىن خودا سلاۋى لە كلىسا كەندا، ئېنجا بەرەو خوار چوو بۇ ئەنتاكا. قەناعەتى بە خەلک دەھىتىنا. 9 بەلام ھەندىك كەللەرەقىيان 23 پۆلس ماوەيەكى لە ئەنتاكا مایەوە و پاشان رۇۋىشت و له كەندا و باورىيان نەھىتىنا، لەبەر دەنم خەلکە كە جىتىيان بە رىنگا كە ناوجەكانى گەلاتىا و فەرىجىا شوين بە شوين دەگەر، ورەمى دا، جاپۆلس لىيان كشايدى و قوتاپىيەكانى بىردى، رۇزانە لە ھەمو قوتاپىيەكانى بەرز دەكەدەوە. 24 جولە كەيەكى خەلکى دەكەن گەفتۇگۇي دەكەندا. 10 بۇ ماوەي دوو ئەسکەنەر يە بە ناوى ئەپۆلس هات بۇ ئەفەسوس، زمان پاراو سال لەسەر ئەمە بەرەدەوام بۇو، ھەتا واي لېپات ھەموو و له نۇوسراوە پېرۇزە كان شارەزا بۇو، 25 قىرىپىنگاىي مەسىحى ئەوانەي لە ئاسىادا دانىشتبۇون، جولە كە و يۇنانى، پەيامى خاوند شکۇ كابۇو، بە دلگەرمى دەدوا و بە دروستى خەلک مەسىحى خاوند شکۈزەن يىست. 11 خوداش پەرجۇوى قىرىپەيامى عيسا دەكەن، ھەرچەنەدە تەنبا لەتاوهەلکىشانەكى سەرسۈرەتىرى بە دەستى پۆلس ئەنجام دەدا، 12 تەنائەت ئەم يەحيائى دەزانى، 26 بە چاونەت رسىيەوە دەستى كەن دەستەسىر و بەروانكانەش كە بەر لەشى پۆلس كەتىبۇون، كە كەنىشت. كە پریسکلا و ئەمكلا گۇپىيان لىپى بۇو، بانگىھىشى دەھىزىان و دەخانە سەرەنخۇش و تەخۇشىيە كەيان نەدەما مالى خۇيان كەن دەرسەتلىرىنىڭا خۇدايان بۇ رۇۋوتكەدەوە. و رۆحە پىسە كان لە لەشىان دەرداھەچۈون. 13 ھەندىك لەو 27 كاتىك ئەپۆلس حەزى كە بېچىت بۇ ناوجە ئەخىا، جولە كە گەرپەكانەي رۆحى بۇ ئەوانە بەكاربېتىن كە رۆحى برايان هانىان دا و بۇ قوتاپىيەكانىيان نۇوسى پېشۋازىلى بىتكەن. ناوى عىسای خاوند شکۇ بۇ ئەوانە بەكاربېتىن كە رۆحى كاتىك ھانە ئەمۇي، يارمە ئەمەكى زۆرى ئەوانە دا كە بەھۆى پىسەيان تىدايە، دەيانگوت: «بە ناوى عيسا، ئەمە پۆلس نىعمەتى خۇداوە باورىيان هىتىابوو، 28 چونكە بە هيچەوە رايەدەگەيەنەت، فەرمانات پى دەكەم، دەرېچىت.» 14 سكاكا و بە گەفتۇگۇ ئاشكرا جولە كە بەرھەلسەتكارە كانى پېتەنگ كە كەھىنېنىي بالاىي جولە كە بۇو، حەوت كورى ئەم كارەيان دەكەن، لە پىنگەي نۇوسراوە پېرۇزە كانەوە دەسىمەمانىد كە عيسا دەكەن. 15 رۆحە پىسە كەش وەلەمى دانەوە: «عيسا دەناسم مەسىحە كەيە.

ئەپاواھى كە رۆحە پىسە كە تىداابو پەلامارى دان و 19 له كاتىكدا كە ئەپۆلس لە كۆرنشۇس بۇو، پۆلس بە پىنگا كانى ناوهەوە ئېپەپى و ھاتە ئەفەسوس. لەمۇي چاوى بە ھەندىك قوتاپى كەدەت، 2 ئېپرسىن: «كاتىك باوهەرتان هىتىاء، رۆحى پېرۇزتەن وەرگەت؟» كەچى وەلامان دايەوە: «نەخىرا! تەنائەت نەمانىستۇو كە رۆحى پېرۇز ھەيە!» 18 ھەر دەۋاھە زۆر لەوانە باوھىيان هىتىاء، دەھاتن و بە ئاشكرا 3 گوقى: «كەۋاھە چ جۇرهە لە تاواھەلکىشانىڭان وەرگەتىوو؟» دانيان بە كەدەوە كانىاندا دەنا. 19 ژمارەيەك لەوانە خەرىكى

جگه له باسکردن و گوینگتن له بیروپا نویه کان. 22 پولس خله کی پونتوس بیو، تازه له گل پرسکلای زنی له ئیتالیاوه له ناوهرپاستی ئاریپاگوسدا وەستا و گوق: «پاوانی ئەسینا، هاتیون، چونکه کلوپیوس فەرمانی دابوو ھەموو جوله کە رۇما دەبىم ھەموو لایه کەدە رۆز دیندارن. 23 کاتیک دەگەرام بەجىيەلەن، پولس ئېتىر چووھ لایان 3 و بەھۆي ھاوپىشەيان و سەپىرى پەرسەراوه کاتىنام دەكىد، قوريانگىلەي كىمىنى لەسىرى لەلایان مایەوە ئىشى دەكىد، چونكە پىشەيان چادر دروستكىردن نۇوسرا بیو: «بۇ خوداى نەناسراو» جا ئەوهەتان بۆ رادەگىدەنم بیو. 4 پولس ھەموو شەمەيەك له كەنیشەت گەنۇگۈي دەكىد كە دەپەرسەن و نايىناسن. 24 «ئەو خودايدى كە جىهان و ھەولى دەدا قەناعتەت به جولە كە و يۇنانىيەكان بېپىتەت. ھەموو شەتكانى ناوى دروستكىردووه، پەرسەر دەگارى ئاسمان 5 کاتیک سىلا و تېتساوس له مەكىنیاوه ھاتن، پولس خۆى و زەۋىيە و له پەرسەتگاى دەستكىرد نىشەتەجى نايىت. 25 بە بۇ خزمەت پەيامى مەسیح تەرخان كەد و لەتىو جولە كە كاندا دەستى مەرۇف خزمەت ناڭىت وەك ئەوهە پۇچىستى بە شايقى دەدا كە عىسا مەسیحە كەيە. 6 بەلام کاتیک دىزىيە ئىتىك بېت، چونكە ئەو خۆى ژيان و ھەناسە و ھەموو كەد و جىنپىيان پىدا، كەسە كە ئەكاند و يېي گوتىن: «خۇبىنى شىتىك بېت، چونكە ئەو خۆى ژيان و ھەناسە و ھەموو كەد و جىنپىيان پىدا، كەسە كە ئەكاند و يېي گوتىن: «خۇبىنى شىتىك بېت، چونكە ئەوهە كەنەتەوە كەنلى لە بەك خۇوتان لەسەر خۇوتان! من بىتاواخىم. له ئىستاوه دەچە لاي كەسەوە دروستكىردووه، تاڭو لەسەر ھەموو ۋۇروى زەۋىي ناجولە كە كان». 7 ئېتىر پولس كەنیشە كەي بەجىيەشت و چووھ نىشەتەجى بن، كات و سۇورەكانى نىشەتەجىنپىوئى ئەوانى داناوه مالى پاپويىكى خواپەرسەت بە ناوى تېتىپس يوستۇس، كە دەيارى كەدووھ، 27 تاڭو بىرۇلە خودا بىكەن، بەلکو پىگەن و مالەكەي لەتەنیشت كەنیشە كەي بۇو. 8 كەپسەپسۇي پىشەوابى يىدۇزىنەوە، ھەرچەندە لە ھەرىيەكىيەن دۇر ئىنە. 28 «چونكە لە كەنیشە كە خۆى و خاوخۇخىزان باوهەريان بە عىسای خاوهەن ئەودا دەرئىن و دەجۈلىيەن و ھەين، وەك ھەندىك شاعيراتان شەكتۇھىتا. ھەرەوھە زۆر لە خەلکى كۆرنىسۇس كە گۆپىان لە گوتىيان: «ئېمەش نەوهە ئەۋىن». 29 «لەبىر ئەوهە كە نەوهە پولس بۇو باوهەريان ھەيتا و لە ئاۋەھەل كەنیشەن. 9 شەۋىيىك خوداين، پۇچىستە وا بىرەنە كەنیوھە كە خودا و كەپەيدىكەرى زېر مەسیحى خاوهەن شەكتۇ لە بىنېتىكدا بە پۇلسى فەرمۇوو: «مەترسە، يان زىۋىيان بەردىيە، كە داھىتىن و بىرى مەرۇف شىۋىيە بەلکو قىسە بىك و پىنەنگ مەبە، 10 چونكە من لە گەلتىدام، كەنیشاوه. 30 لە سەرددەمانى نەزايىدا خودا چاپېشى كەدووھ، كەس ھېرىش نا كاتە سەرت بۇ ئەوهە ئازارت بىدات، چونكە بەلام ئىستا فەرمان دەدات بە ھەموو كەسېك لە ھەموو خەلکىي زۆرم ھەيمە لەم شارە». 11 ئېتىر پولس سالىك و شۇنېنىك كە تۆيە بىكەن، 31 چونكە رۈزىكى دىيارى كەدووھ شەش مانگ لە گەلەن مایەوە و پەيامى خودايد قىرە دەكەن. كە ئىيىدا لە رېنگى ئەو پاوهە كە دەستىشانى كەدووھ، 12 لە سەرددەمەي گالىيون فەرمانزەوابى ئەخالىيا بیو، جولە كە بە دادپەرورى جىهان حۆكم بىدات. بەلگەشى بە ھەمووان ھەمووانان پېكەوە ھېرىشان كەد سەر پۇلس و بىدىان بۇ داوه كە لەتىو مەردووان ھەلىستاندەوە». 32 کاتىك گۆپىان دادگا، 13 گوتىيان: «ئەم پاوه قەناعەتى بە خەلک دەھەيتا لە ھەستانەوەي مەردووان بیو، ھەندىكىيان كەلەتىان پېكەد، كە بە بېچەوانەي تەورات خودا پەرسەن». 14 كە پولس بەلام ھەندىكى دىكەيان گوتىيان: «جارىنک دىكە لەم بارەيەو خەرىك بۇو دەمى بىكانەوە، گالىيون بە جولە كە كانى گوت: گوينتى لى دەگرەن». 33 ئېتىر پولس ئەۋىي بەجىيەشت، 34 بەلام «جولە كە كان، ئەگەر بابەتە كە نارەوابى يان تاواتىتى خراپ ھەندىكى كەس لايەنگى پۇلسىان كەد و باوهەريان ھەيتا، بۇوايە، وەك ھەزىيەك گۈنئىم لە سکالاتان دەگەت. 15 بەلام لەوانە: دىيونىسيپسى ئەنداي ئارىپاگۇس، ھەرەوھە زەتىك بە ئەگەر بابەتە كە لەسەر وشە و ناو و تەوراتانە، خۇوتان ئەماشاي ناوى دامارىس و چەند كەسېك دىكەش لە گەلەن. 16 ئېتىر لە دادگا

لەدواي ئەمە پۇلس ئەسیناي بەجىيەشت و ھاتە دەرىيەكەن. 17 ئېتىر ھەموو خەلک سۆسەنائىي پىشەوابى كەنیشەيان گەت و لەبەرددەم دادگا ئىيىاندا، گالىيونىش گۈنئى كۆرنىسۇس، 2 لەلوى جولە كەي دۆزىپەوە بە ناوى ئەنگلا، بەمە نەدا. 18 پۇلس رۈزىتىكى زۆر مایەوە، ئېنجا ماڭاوايى

بردنیه دهره و گوئی: «گوره کام، پیوسته چی بکم تاکو ئازاویان له شاردا نایه وه. چونه سه رمالی یاسون و داوایان کرد پر زگارم بیت؟» 31 گوتیان: «باوره به عیسای خاوهن شکو پؤلس و سیلا بہتیرینه لای خەلک. 6 کاتیک نهاندو زینه وه، بپنه، خوت و خزانه کدت پر زگارتان ده بیت.» 32 جا پهیامی یاسون و هندیک برایانیان بولای فەرمانزه وایان شار را کیشان، مه سیحی خاوهن شکویان بولخوی و همو وئوانه له هاواریان ده کرد: «ئمانه که جیهانیان هەلگیرا وەتەو، بۆئەش ماله کیدا بون را گدیاند. 33 ئیتر چاودیزه که لەو کانه شهودا هاتون، 7 یاسون میوانداری کردون. همو ویان لە دژی بردنی و برينه کانی سارپیز کردن و پاشان دەستبەجى خۆى و فەرمانزه کان قىيسەر كار دەکەن، دەلین پاشایەک دىكە هەيە، خاوه خەزنانه کدى لە ئاواهەلکیشان. 34 ئېنجا بردنیه ماله و ناوی عیسایە.» 8 بەم قسانه خەلکە و فەرمانزه وایان شاریان و خواردنی بولدانان، خۆى و خاوه خەزنانه کدى زور دلشاد و رۇزاند. 9 ئەوانیش دەستبەر نامەیان بولیاسون و ئەوانه بیون، کە باورهیان به خودا هیتابوو. 35 كە رۇزبۇوهو دىكە کەد و ئازادیان کردن. 10 كە شەۋ داهات برایان پؤلس و فەرمانزه وایان چەند سەربازیکان نارد و گوتیان: «پاوه کان سیلايان نارده بېرىيە، كە گەلشن چۈونە كەنىشى جولە كە. ئازاد بکەن.» 36 چاودیزی بەندىخانە ئەم ھەوالىدە دايە پؤلس: 11 خەلکى بېرىيە لە سالۇنىكىيە کان تىگىلشىتۇر بون، چۈنكە «فەرمانزه وایان ناردو ویانە كە ئازاد بکېن، بۆئە ئىستا وەرنە بەپەپىزى پەروشىيە و پەيامە كەيان وەرگەت و بۆ دلەيابون لە دەرهە و پرۇن بە سلامەت.» 37 بەلام پؤلس بېرىيە: «بە راستى قىسە کانی پؤلس، رۇزانه لە نۇوسراوە پېرۇزە کان ورد بىن دادگانى کردن و بە ئاشكرا داركارپیان کردىن و فەرپیان باورهیان بەلەن ھەرەھە ۋەرگە كە ئەندىخانە، ئېھەش ھاولاتى رۇمانىن، ئايا ئىستا بە نېھىي لە زەنە خانەدان يۇنانىيە کان و ژمارەيەكى زۇرىش لە پياوانى دەرماندە كەن؟ نەخىر! بەلکو با خۆيان بىن دەرمان بېتەن.» يۇنانى. 38 بەلام کاتىك جولە كە سالۇنىكى زاييان پؤلس لە پۇلىسە کان ئەم قسانەیان بە فەرمانزه وایان را گدیاند، ئەوانىش بېرىيەش پەيامى خوداى را گەياندو وە، هاتن لەویش خەلک کاتىك زاييان پؤلس و سیلا ھاولاتى رۇمانىن ترسان. 39 ئیتر جۈش بەدەن و پيانورۇزىن. 14 دەستبەجى برایان پۇلسیان بەرەنەن و لېيان پارانەوە، بەردىانە دەرەوە و داوايان لېتكەن دەنارى دەريا نارد، بەلام سیلا و تۈۋساوس لەوى مانەوە، شارە كە بەجىپەل. 40 کاتىك پؤلس و سیلا لە بەندىخانە هاتە 15 ئەوانىي ياوهرى پؤلس بون ئەويان هەنیا يەسىنە، ئېنجا دەرەوە، چۈن بۆ مالى ليدىا، لەۋى لەگەل خوشك و برايان گەرانەوە پاش ئەوهى پؤلس رايسباردن بە زوتو زىن کات سیلا باورەدار كۆبۈنەوە و ھانىان دان، پاشان رۇلىشتن.

17 دەركەن، زورپەست و بىزار بولو كە بىن شارە كە پەرە لە بت. پاش ئەوهى پؤلس و ھاورييەكى بە شارى ئەمفيپۈلس 17 بېرىيە لە كەنىشتى گفتۇرگۆي لەگەل جولە كە خواپەرستان دەركەد، لە بازارپىش لەگەل ئەوانەي رۇزانه تووشيان دەبوبو. 2 پؤلس وەك كەدىبۈرە پېشە چۈوه لایان، سى 18 كۆمدەلىك فەيلەسۈف ئەپىكىرى و سۆتىكى گفتۇرگۆيان رۇزى شەمە لە سەر يەك بە نۇوسراوە پېرۇزە کان گفتۇرگۆي لەگەل دەركەن، 3 رۇرون دەركەدە و دەرىدە خەست كە دەبوبايە مەسيح ئازار پېتىزىت و لەتىز مەدووان ھەسىتە وە، بېرىيەن، گوتىن: «ئەم عىسایەي من پېتلىقى را رەدەگەيەنم، مەسيحە كەيە»، 4 ھەندىكىان قايل بون و چۈنە پال پؤلس و سیلا، ھەرەھا زور لە يۇنانى خواپەرست و لە زەنە خانەدان كەنىش كە ژمارەيەن دەكىت؟ 20 چۈنکە شىقى سەيرەتلى دەبىستىن و دەمانەوەت دەن بوبو. 5 بەلام ھەندىكى لە جولە كە كان دىكە ئېرىپەيان پى واتا كەي بزاينىن.» 21 لەبەر ئەوهى ھەمو ئەسىنایە کان و ئەو بېگانەي تىدا دەزىيان دەرفەتىان بە هيچ شىتىك نەدەدا

به ناباس مه رقوسی له گل خوی برد و به دهريادا بو قورس خواپه رست بوبه ناوي ليديا، خه لکي شاري سياتира و بازرگان چوو. 40 بهلام پولس سيلاي هله بزاد و رؤيشن، دواي کوتالي گرانبهها بوبه، مهسيحي خاوهن شکون دلی گردهوه تاكو نهويه لدلاينه باوه ردارانه و به نيعمهه قي مهسيحي خاوهن سه رنج بدانه قسه کاني پولس. 15 کاتيک خوی و خاوه خيراني شکون سپردران. 41 ئيجا چونه ناوجه کاني سوريا و كيليكيا و له ئاو هه لكىشان، پارا يوه و گوقى: «له گهر به راستي باورتان كيليسا كانيان به هيئه گردد.

16 پولس گديشته شاري دهربه و پاشان شاري ليسترا، ماله کدم و بيمنهه ووه، ئيت ناچاري گردن. 16 کاتيک بو شويچي له وي قوتا ييه ك به ناوي تمپوساوس هه بوبه، داييکي جوله گديه كي نويزگردن ده چجوعين، تووشى كاره كه رېك بوبين روحى فالچىتى باوه ردار بوبه، بهلام باوكى يوانانى بوبه. 2 برايان له ليسترا و تىتابوبه، به كاري فالچىتىييه كى قازانچىكى زورى بو خاوهنه کاني كونيا به باشه باسي تمپوساوسيان ده گردد. 3 پولس حهزى ده گردد تمپوساوس ياهورى يېت، جا بردى تاكو خه تنه به بكرىت، له بهر ئهم مرؤفانه بهندىه خوداي هه ره به رزن، رېنگاي پر زكاريانه و جوله كانه هى له و ناوجانه بوبن، چونكە هه مو و دهيازانى يېزار بوبه، ئاپوري ده زچونه به وي زكاريانه. 4 ئيت پولس و هاوريكاني له شارتكده ده چجوعين يېشارىيكتى ديك و ئه فهرمانانه لاهىلن نيز دراوان و پيرانه و عيسى مهسيح فهرمانت پنده دهم، ئىني و هره ده رهه!» يه كسره له ئورشلم بپياريان له سه ردارابوو، پييان راده گياندن تاكو پېره وي بىكن. 5 جا كيليسا كان له باوه ردا به هيئه ده بوبون و سيليان گرت، پارانكىشانه بازىر بوبه ده دم ده لانداران. 20 بريانه رؤژ لهدواي رؤژ ژمارهيان زيادى ده گردد. 6 پاشان پولس و هاوريپه كاني به ناوجه کانى فريجيا و گلا لياتا تېپه بىن، پيش داده ران و گوتايان: «ئهم پاوانه شاره كه مان ده شېپېن، جوله كدن و 21 نهريتىك بلاوده دكده ووه كه دروست نيءه ئىنه يىسى رومانى و هريگرىن يان كاري پې بىكىن». 22 ئيت خه لکه كه خودا را بگىد يەن. 7 کاتيک گديشته نزيك ناوجه هى ميسىا هه وليان دا بهره و ناوجه هى ييسينيا بېون، بهلام روحى عيسا پېنگا ليانه هستان و داده ران فهرمانان دا كه جله كانيان بېرىتىن و دار كاري بىكىن. 23 جا زور دار كاريان گردن و 9 له شهودا پولس بىننېتىكى بو ئاشكرا كرا، كه تېيدا پاپويتىكى خستيانه بهندىخانه ووه، فهرمانان به چاودىرىي بهندىخانه كه دا مه كدقۇنى راوه ستابوو و لېتى ده پارابوه و دەيگوت: «ووه بۇ بۇ هات، فرىتىدانه تاوهولالىي بهندىخانه كه و پېيانى خسته تاوه كدقۇنىيا و يارمه تيان بده». 10 پاش ئه ووه بىننېتىكى بو كوتاهه ووه بۇ مە كدقۇنى، ئاشكرا كرا، هە ولاندا دەستبە جى بهرى بىكۈن بۇ مە كدقۇنى، دەنگىراۋىدى دېكەش دلىنى بوبين كه خودا بانگى كردوون تاكو مەنگىننیان بدهىن. 11 جا به دهريادا له تروئاسوه ۋاپس ئۆسەر سامۆسرا كى رۈچىشىن كوييان لىبىو. 26 لەنانا كاون بوبو مەلزەزىه كى به هيئه روپيدا، باغاهى و بۇ رۈزى دواي بۇ نىپاپلىس. 12 له وئىش و بۇ فېلىپى كه بهندىخانه كى هەڙاند، دەستبە جى هەم و دەرگا كان كىانوه و گۈنگۈزىن شاري ناوجه مە كدقۇنىيە و جىنلىنىي رۇمانىيە كانه، كۆتى هەمووان بوبوه. 27 كە چاودىرىه كە خە بهرى بوبوه له وي چەند رۈزىتىك مائىنه ووه. 13 له رۈزى شەمە دا چۈوپىه و بىن دەرگا كان بهندىخانه كراونه تەوه، شمىشىرىي هەللىكىشا دەرهوهى شار بۇ سەرپوپار، له بپوايەدا بوبن كە شوئىتىك بۇ نويزگردن بدۇزىنېوه. دايىشتىن قسه مان له گل ئە و زنانه گردد 28 بهلام پولس هاوارى گردد: «ھېچ لە خۇت مە كە، هەموoman ئىزىدىن!» 29 ئه وىش داواي بۇونا كى گردد، چووه ۋۇروروه كە له وي كوبىونه ووه. 14 يەك لهوان كە گۈن دەگرت زېتىكى و دەلەرزى، له بەر دەم پولس و سيلا چۈكى دادا. 30 ئه وسا

موسـا بـکـن.» 6 جـا نـیـرـدـراـوـان و پـیرـان بـو لـیـکـوـئـیـهـوـهـی عـمـ نـاسـرـاـوـبـهـ بـهـرـسـابـاس و سـیـلـاـیـان هـهـلـیـزـارـد، کـهـ پـیـشـهـوـایـتـیـوـ بـاـبـهـتـهـ کـوـبـوـونـهـوـهـ. 7 پـاشـ مـشـتـوـمـیـنـیـکـیـ زـوـرـ، پـهـ تـرـؤـسـ هـسـتاـ و بـاـوـهـرـدـارـاـنـ بـوـونـ. 23 بـهـ دـهـسـتـیـ خـوـیـانـ ٹـاوـایـانـ نـوـسـیـ: لـهـ یـیـ گـوـنـ: «ئـهـ بـرـایـانـ، یـیـهـ دـهـ زـانـ پـیـشـ مـاـوـهـیـکـ، خـوـداـ نـیـرـدـراـوـان و پـیرـانـهـوـهـ، بـرـایـانـانـ، بـوـئـهـوـ بـاـوـهـرـدـارـانـهـیـ جـوـلـهـ کـهـ لـهـ تـیـوـ یـیـهـوـهـ دـاـ هـهـلـیـزـارـدـ کـهـ لـهـ دـهـمـ مـنـهـوـ نـاـجـوـلـهـ کـهـ کـانـ مـزـگـنـیـیـ نـیـنـ لـهـ نـاـوـچـهـ کـافـیـ کـهـ ئـهـ تـاـکـاـ و سـوـرـیـاـ و کـلـیـکـاـ: سـلـاـوـ. 24 بـیـسـتـمـانـ مـهـسـیـحـ بـیـسـتـ و بـاـوـهـرـ بـهـتـیـنـ. 8 ئـهـوـ خـوـدـایـهـیـ کـهـ دـهـ زـانـیـ چـیـ کـهـ هـنـدـیـکـ کـهـ کـسـ بـیـ ئـهـوـهـیـ یـهـ رـایـانـسـپـیـرـنـ لـهـلـایـ ئـیـهـوـهـ لـهـ دـلـدـایـهـ، شـایـقـتـیـ بـوـیـانـ دـاـ بـهـ بـهـخـشـیـنـ رـوـحـیـ پـرـوـزـ بـهـوـانـیـشـ هـاـتـوـنـ و بـهـ قـسـهـ کـاـنـیـانـ بـیـزارـ و دـلـگـرـانـیـانـ کـرـدوـنـ. 25 بـوـیـهـ هـهـرـوـهـ کـهـ بـهـ ئـیـهـ. 9 بـهـ هـیـچـ شـتـیـکـ جـیـاـواـزـیـ لـهـ تـیـوـانـ ئـیـهـ و بـهـ باـشـانـ زـانـیـ بـهـ یـکـ بـیـرـوـراـوـهـ چـهـنـدـ پـیـاوـیـکـ هـلـبـرـیـزـینـ ئـهـ وـانـدـاـ نـهـ کـوـدـوـوـهـ، بـهـ بـاـوـهـرـ دـلـیـ ئـهـوـانـیـشـیـ پـاـکـ کـهـ کـوـدـوـوـهـوـهـ. وـ لـهـ گـدـلـ بـرـایـانـیـ خـوـشـهـوـسـتـمـانـ بـهـرـنـابـاسـ وـ پـوـلـسـ بـیـانـیـزـینـ 10 یـیـزـ بـوـچـیـهـ خـوـداـ تـاقـ دـهـ کـهـنـوـهـ، نـیـرـیـکـ دـهـخـهـنـهـ سـهـرـ بـوـ لـاتـانـ، 26 پـیـاوـیـکـ گـیـانـ لـهـسـرـ دـهـسـتـنـ لـهـ پـیـتـاوـیـ نـاوـیـ شـانـیـ ئـهـوـ قـوـتـایـیـانـهـیـ کـهـ جـوـلـهـ کـهـ نـیـنـ، ئـهـوـهـیـ نـهـ بـاـوـبـلـایـانـ و~ عـیـسـایـ مـهـسـیـحـیـ خـاـوـهـنـ شـکـوـمـانـ. 27 جـاـ یـهـهـوـزاـ و~ سـیـلـاـمـانـ نـهـ خـوـمانـ تـوـانـجـانـ هـهـلـیـگـرـنـ؟ 11 بـلـامـ بـاـوـهـرـمـانـ هـهـیـهـ کـهـ بـهـ نـارـدـ بـوـ لـاتـانـ تـاـکـوـ هـهـمـانـ شـتـتـانـ بـهـ دـهـمـ بـیـ رـابـگـهـنـنـ، نـیـعـمـهـتـیـ عـیـسـایـ خـاـوـهـنـ شـکـوـرـ بـزـگـارـ دـهـبـینـ، هـهـرـوـهـ کـهـ ئـهـوـانـ. 28 چـونـکـهـ رـوـحـیـ پـیـرـوـزـ وـ ئـیـهـشـ وـامـانـ بـهـ باـشـ زـانـیـ هـیـچـ 12 یـیـزـ هـهـمـوـ ئـهـنـدـامـانـ ئـهـجـوـمـهـنـهـ کـهـ پـیـدـهـنـگـ بـوـنـ و~ گـوـیـانـ لـهـ قـوـرـسـایـهـ کـهـ نـهـخـهـیـهـ سـهـرـ شـاتـتـانـ، جـگـهـ لـهـ مـانـهـ کـهـ پـیـوـسـتـنـ: بـهـرـنـابـاسـ و~ پـوـلـسـ گـرـتـ، باـسـیـ ئـهـوـ نـیـشـانـهـ و~ پـهـرـجـوـانـهـیـانـ دـهـ کـرـدـ 29 خـوـتـانـ دـوـورـبـخـنـهـوـهـ لـهـوـ قـوـرـبـانـیـانـهـیـ بـوـ بتـ پـیـشـکـشـ کـهـ خـوـداـ لـهـسـرـ دـهـسـتـیـ ئـهـوـانـ لـهـنـاـوـ نـاـجـوـلـهـ کـهـ کـانـ ئـهـنـجـامـ دـاـوـهـ. کـراـونـ، هـهـرـوـهـهـاـ لـهـ خـوارـدـنـ ئـاـژـهـلـیـ خـنـکـیـزـاـوـ و~ خـوـبـنـ و~ لـهـ 13 دـاـوـیـ ئـهـوـهـیـ تـهـاـوـبـوـونـ، يـاـقـوـ گـوـتـ: «ئـهـ بـرـایـانـ گـوـنـیـ دـاـوـنـبـیـسـیـ. ئـهـ گـدـرـ خـوـتـانـ لـهـمـانـهـ پـارـاستـ، شـقـ چـاـکـ دـهـ کـدـنـ. لـیـ بـگـرـنـ. 14 یـیـمـوـنـ ړـوـونـ ګـرـدـوـهـ چـوـنـ خـوـداـ یـهـ کـهـ مـجـارـهـ مـالـ ئـاـواـ 30 ئـهـمـانـیـشـ کـهـ بـهـرـیـکـانـ و~ بـوـئـهـتـاـکـیـ هـاـتـنـ، هـهـمـوـ بـایـهـ خـوـیـ بـوـ نـاـجـوـلـهـ کـهـ کـانـ دـاـوـهـ بـوـئـهـوـهـ لـهـنـاـوـ ئـهـوـانـدـاـ کـوـکـمـلـهـیـ بـاـوـهـرـدـارـیـانـ کـوـکـدـهـوـهـ و~ نـامـهـ کـیـانـ پـیـشـکـشـ کـرـدـ. گـلـیـکـ نـاوـیـ ئـهـوـهـیـ تـهـلـیـکـنـ. 15 وـتـهـ پـیـغـمـبـرـانـیـشـ لـهـ گـدـلـ 31 کـاـتـیـکـ خـوـیـنـدـیـانـهـیـ یـیـدـاـ بـوـ زـوـرـ دـلـشـادـ ئـهـمـهـ دـهـ گـهـوـیـهـوـهـ و~ چـادـرـهـ ړـوـخـاـوـهـ کـهـ دـاـوـهـ ہـلـدـهـدـمـهـوـهـ، مـاـوـهـیـکـانـ دـاـ و~ وـرـهـیـانـ بـهـرـزـکـدـنـهـوـهـ. 33 پـاشـ ئـهـوـهـیـ رـوـخـاـوـیـهـ کـانـ درـوـسـتـهـ کـهـمـوـهـ، سـهـرـلـوـنـیـ بـنـیـادـیـ دـهـنـیـهـوـهـ، مـاـوـهـیـکـانـ بـهـسـرـبـرـدـ، لـهـلـایـنـ بـرـایـانـهـوـهـ بـهـ نـاـشـتـیـهـوـهـ رـهـوـانـهـ 17 تـاـکـوـ ئـهـوـهـیـ کـهـ مـاـوـنـهـتـهـوـهـ ړـوـوـهـ یـهـزـدـانـ بـکـنـ، کـرـاـنـهـ بـوـلـایـ ئـهـوـانـهـیـ نـارـدـبـوـیـانـ، [34 بـلـامـ سـیـلاـ بـهـلـایـهـوـهـ هـهـمـوـ ئـهـوـ نـاـجـوـلـهـ کـانـهـیـ نـاوـیـ مـنـیـانـ هـلـکـرـتوـوـهـ. ئـهـوـهـ فـهـرـمـیـشـیـ باـشـتـرـ بـوـهـ لـهـوـیـ بـیـنـیـتـهـوـهـ. 35 پـوـلـسـ و~ بـهـرـنـابـاسـیـشـ هـرـلـهـ یـهـزـدـانـهـ، ئـهـوـهـیـ کـهـ مـاـوـنـهـتـهـوـهـ 18 کـهـ هـهـرـلـهـ ئـهـتـاـکـیـ مـانـهـوـهـ و~ لـهـ گـدـلـ زـوـرـ کـسـیـ دـیـکـدـاـ بـهـشـدـارـیـانـ کـرـدـ لـهـ سـهـرـتـاـوـهـشـ زـاـرـاـوـنـ. 36 پـاشـ 19 («لـهـرـ ئـهـوـهـ وـایـ بـهـ مـزـگـنـیدـانـ و~ فـیـکـرـدـنـ پـیـایـمـیـ مـهـسـیـحـیـ خـاـوـهـنـ شـکـوـنـ) 37 بـاشـ دـهـ زـانـ قـوـرـسـایـ نـهـخـیـهـ سـهـرـ شـانـیـ ئـهـوـ نـاـجـوـلـهـ کـانـهـیـ کـهـ چـهـنـدـ رـوـثـیـکـ پـوـلـسـ بـهـرـنـابـاسـیـ گـوتـ: «باـ بـگـهـرـیـنـهـوـهـ بـوـ بـوـلـایـ خـوـداـ گـدـرـاـوـنـهـتـهـوـهـ، 20 بـهـلـکـوـ بـوـسـیـنـ، خـوـیـانـ هـهـمـوـ ئـهـوـ شـارـانـهـیـ کـهـ پـیـایـمـیـ مـهـسـیـحـیـ خـاـوـهـنـ شـکـوـمـانـ دـوـورـبـخـنـهـوـهـ لـهـ گـلـاوـیـ بـهـکـانـ و~ لـهـ دـاـوـنـبـیـسـیـ و~ لـهـ گـوـشـتـیـ یـیـدـاـ رـاـ گـیـانـدـوـوـهـ و~ سـهـرـ لـهـ بـرـایـانـ بـدـهـنـ و~ هـهـوـلـیـانـ بـزـانـنـ. 21 چـونـکـهـ هـرـلـهـ کـوـنـهـوـهـ قـیـرـکـدـنـ 37 بـهـرـنـابـاسـیـشـ پـیـشـنـیـارـیـ کـرـدـ کـهـ یـوـحـنـهـنـاـ لـهـ گـدـلـ خـوـیـانـدـاـ مـوـسـاـ لـهـ هـهـمـوـ شـارـیـنـکـ رـاـ گـهـیـزـابـوـ و~ هـهـمـوـ شـهـمـیـهـیـ کـهـ بـیـهـنـ، ئـهـوـهـیـ بـهـ مـهـرـقـوـسـ نـاسـرـاـوـهـ. 38 بـلـامـ پـوـلـسـ بـیـیـ باـشـ لـهـ کـهـ نـیـشـتـهـ کـانـ دـهـ خـوـیـنـرـیـهـوـهـ. 22 ئـنـجـاـ نـیـرـدـراـوـانـ و~ پـیرـانـ و~ بـوـئـهـوـ کـهـ سـهـهـ لـهـ گـلـ خـوـیـانـدـاـ نـهـبـدـنـ کـهـ لـهـ پـاـمـفـیـلـیـادـاـ لـیـیـانـ جـیـاـ هـهـمـوـ کـلـیـسـاـ بـهـ باـشـیـانـ زـانـیـ دـوـوـپـاـوـ لـهـنـاـوـ خـوـیـانـدـاـ هـلـبـرـیـزـ بـوـهـوـ و~ لـهـ گـلـیـانـ بـوـ کـارـهـ کـهـ نـهـرـوـیـشـتـ. 39 لـهـرـ ئـهـوـهـ دـهـمـقـالـهـ و~ لـهـ گـدـلـ پـوـلـسـ و~ بـهـرـنـابـاسـداـ بـیـانـیـزـینـ بـوـئـهـتـاـکـیـ، یـهـهـوـزـیـ اـ کـهـتـهـ تـیـوـانـیـانـ، تـاـکـوـ وـایـ لـیـهـاتـ لـهـ یـهـکـرـیـ جـیـاـ بـوـنـهـوـهـ. ئـهـوـسـاـ

عیسای خاوهن شکو قسهیان ده کرد، ئەویش شایهتی بۆپهیامی مردووه، 20 بەلام کاتیک قوتایییه کان دهوریان دا، هەستا و نیعەمەتى خۆئى دەدا و پرێن دابوو نیشانە و پەرجوو له سەر گەرایەوە ناو شار، بۆ رۆژى دواتر له گەل بەرناباس بۆ دەربە دەستیان بکریت، 4 ئیتر دانیشتووانی کۆنیا بونە دوو بەش، رۆیشت، 21 مزگینییان بەو شارە دا و ژمارەیەکی زۆریان کردە هەندیکان له گەل جولە کە بون و ھەندیکان له گەل نیزدراوان، قوتايی، ئینجا گەرانەوە لیسترا و کۆنیا و ئەنتا کا، 22 ورەی 5 کاتیک ناجولە کەکان و جولە کە و سەرۆک کانیان بەه ما بونون قوتایییه کانیان بەر زەد کە دەدان له باوە پەچە سپین: سووکایەتی بە نیزدراوان بکەن و بەردباریان بکەن، 6 نیزدراوان «پیویستە به تەنگانەی زۆردا بچینە ناو شاشینی خودا،» 23 له زانییان و بۆ شارى لیسترا و دەربەی لیکاونیا و بۆ ناوجە کانی هەر کلیساییەک پۆلس و بەرناباس پیرانیان بۆ ھەلبژاردن، دەوروپەشیان ھەلاتن و 7 له وئش مزگینییان دەدا، 8 له لیسترا ئینجا به رۆژوو گەتنەوە نویزیان کرد و پیرە کانیان دایه دەست کاپرایەک دانیشتبوو، ھیز لە پییە کاپیدا نەبوبو، بە رگاک ئیقليج مەسیحی بالادەست کە باورپیان بیچی هەنتاواه، 24 ئینجا به بوبو، ھەرگیز بە بیچی خۆئى نەبرۆیشتبوو، 9 گۆنی لە پۆلس بوبو کە پیسیدیادا تیپەرن و گەشتنە پامغیلیا، 25 له شارى پەرگە قسەی دەکرد، پۆلسیش چاوی تیپەری، کاتیک بیقى باوەری پەیامی خودایان را گەیاند و پاشان بۆ بەندەرئی ئەنتالیا دابەزىن، ھەیە چاک بیتەوە، 10 بە دەنگیکی بەرز گوچی: «ھەستە بە 26 له نیشەوە بە رینگاکی دەریا بۆئەنتا کا گەرانەوە، ئەو شوینەی پیوە را بوبەستە!» کاپرا دەستبەجى ھەلبەزیەوە و دەستى بە لیوەی درانە دەست نیعەمەتى خودا بۆئە کارەی جىئىان زانی لیکاونیا ھاواریان کرد: «خوداونەدەکان شیوەی مروقیان ئەو شتائیان کرد کە خودا له گەلیان کەدبوبى، ھەرەوەها کە وەرگۆتوو و ھاتۇونەتە خوارەوە بۆ نامان!» 12 جا بەرناباسن دەرگاکی باوەری بۆ ناجولە کەنائىش کەددووهەوە، 28 جا له وئى ناونا زیپۆس، پۆلسیش ھەرمەس، چونكە قسە کەرى سەرەکی ماوەیەکی زۆر له گەل قوتایییه کان مانەوە.

بوو، 13 ئینجا کاهىنی زیپۆس، کە پەرستگاکى لە دەرەوەی 15 هەندىک کەس لە يەھودياده بۆئەنتا کا ھاتن و شار بوبو، له گەل خەلکە کە گا و تاجەگۈلىنەی هەنباپو بۆ لاي دەروازە کان و دەپۈپەست قوربانى پېشکەش بکات، 14 بەلام موسا قىرى کردن خەتەنە نەکرین، ناتوان بىزگارىن،» 2 کاتیک دەمە قالە و مىشۇمىنى بىزى زۆر لەملاين پۆلس و بەرناباس له گەل ئەوان رەۋىيدا، پۆلس و بەرناباس له گەل دىيارى گان، تاڭو سەبارەت بەم بابەتە بۆلای نیزدراوان سروشى شیوە، مزگینییان دەدەپىن واز لەم شتە پوچانە بېتىن و بۆلای خوداى زىندىوو بگېرىيەوە، دروستىگەر ئاسمان و مائلاواپىان لېكىدىن، بە ناو فىنيكىا و ساميرەدا تیپەرن، باسى زەوی و دەریا و ھەموو ئەو شتائەنە ئېيانىدای، 16 ئەوەي لە نەوە کانى پاپدوددا، ھېشىتى ھەموو نەتەوە کان بە رینگاک خۇياندا بېزۇن، 17 له گەل ئەوەي خۆئى بە شایەتى نەھېشىتەوە، چاک دەكەت، لە ئاسمانە و باران و وەرزى بەرپۈومتەن دەداتى دەلتان لە خوارەن و لە خۆشى تېز دەكەت، 18 بە گۆنی دەم قسانە و ھەولدا ايتىكى رۆر توانىيەن و لە خەلکە کە بکەن کە قوربانىيان بۆ نەکەن، 19 هەندىک جولە کە لە ئەنتا کا و کۆنیاواھاتن، قەناعەتىان بە خەلکە کە هېتىءا، ئەوانىش پۆلسىان بەردباران گەد و پایانکىشایه دەرەوەي شار، وايانزانى

به گویزه‌ی به آئینه که‌ی، عیسای پر زگارکردی له نهوده‌ی ئه ووهه بُو چونکه له سه رده‌می عیوه‌دا کاریک ده کدم، کاریک که ئیسرائیل هيتا. 24 پیش هاتنی عیساه، يه حیا له تاوهه لکیشان هرگیز باوه‌رنا کدن ئه گهر بیتان باس بکریت.⁴² 24 کاتیک توپه‌ی بُو همه‌و گدی ئیسرائیل را گدیاند. 25 کاتیک يه حیا پُولس و برناباس له که نیشت ده هاته له دهه‌وه، داوایان لی خه ریک بوو ئه رکه که‌ی ته او ده کرد، گوچی: ”وا دزانن من کرا شه مهه‌ی داهاتوش ئهم قسانه‌یان بُو بکن. 43 دوای کیم؟ ئه و نیم. ئه ووهتا ئه ووهی له دوای من دیت، ئه ووهی من کو بوونه ووه که، زور له جوله‌که و خواپه‌سته کان که بیونه شایانی ئه ووه نم که قهیانی پیلاوه کانی بکمده‌وه.“²⁶ 26 ”خه‌لکینه، جوله‌که، به دوای پُولس و برناباس کدوت، ئه مانیش قسیان برایان، کورافی پشیتی شیراهم و ئه و ناجوله کانه‌ی له تیوتاندا بُو ده کردن و هانیان ده دان له نیعمه‌قی خودا بمنین. 44 له خودا ده ترسن، پهیامی ئهم پر زگاریه بُو آئینه نیز دراوه. روژی شه مهه‌ی داهاتوودا تزیکدی هه موو دانیشتووانی شاره‌که 27 دانیشتووانی توشلم و رابرهه کانیان مه سیحیان نهانسی، کو بوونه ووه، تاکو گوچی له پهیامی مه سیحی خاوهن شکو که‌چی کاتیک تاوانباریان کرد و تهی پیغمه‌مه رانیان هيتیانه دی بگرن. 45 کاتیک جوله‌که خه لکه کدیان بینی، ئیره‌ی دایگر تن که هه موو شه مهه‌یک ده خویزیریته وه. 28 جا له گهْل ئه ووهی و به ریره کانی قسه‌کانی پُولسیان ده کرد و جنیوان پنده‌دا.

هیچ هر یه کان بُو مردن نه دوزیه‌وه، داوایان له پلا توس کرد 46 پُولس و برناباسیش به چاونه ترسیمه‌وه وه لامیان دانه‌وه: پیکوژیت. 29 دوای ئه ووهی هه موو ئه و شنانه‌یان ته او و کد که ”پیویست بوو یه کدم جار پهیامی خودا بُو شیوه باس بکین. به لام له برهه رهه ووهی رهه تان کردده و خوتان به شیاوی ژیانی 30 به لام خودا له تیو مردووان هه لیستانده وه، 31 ماوهه‌یک دریزش بُو ئه وانه ده رکه‌وت که له چه لیله وه هه تا توشلم (aiōnios) 47 چونکه مه سیحی بالاده‌ست بهم جووه ریسپاردن: له گه‌یدا هاتیون. ئیستا ئه وان له برددهم گهْل شایه‌قی ئه مهه ”من قوم کردووه ته درونا کی بُو نهده وه کان، تاکو پر زگاری ده دهن. 32 ”آئینه ش من گیتی ئه و به آئینه تان پنده‌دهن که بُو به پهیزی زه وی بگدیه نیت.“⁴⁸ 48 کاتیک ناجوله ککان گوپیان باوبایران اغان هات، 33 ئه ووهی خودا بُو آئینه هیتیانه دی که وه چه‌ی ئه وانین، به هه ستانه ووهی عیسا، وه که له زه بوری شکودار کرد، هه موو ئه وانه ش که بُو ژیانی هه تاوهتایی دووه‌مدا نوسراوه: ”قوه کبری منی، من ئه مرغ بومه ده سیستان کرایون، باوه‌ریان هيتا.“⁴⁹ 49 پهیامی باوکت.⁴⁹ 34 خودا ئاوا ده فرمومیت سه بارت بدوهی له تیو مه سیحی خاوهن شکو له هه موو ناوچه که دا بلاو بوبوه وه. مردووان هه لیستانده وه بُو ئه ووهی هرگیز نه رزیت: ”ئه و به آئینه 50 به لام را به رانی جوله‌که خانمه پر زداره له خواترسه کان و پیروز و مسُوگه رهه تان دده‌من که به داودم دابوو.“⁵⁰ 35 بُویه پاوماقلانی شاریان جو شدا، چه وسانده وهیان له دزی پُولس له زه بوری کی دیکه ده فرمومی: ”رینگا ناده دیت دلسوژه که‌ی و به رناباس به ریا کرد و له سنوره کانی خویان ده ریانکردن. تو له ناو گوئر بُو گه نیت.“⁵¹ 36 ”چونکه داود دوای ئه ووهی 51 ئه وانیش تو زی پیمان ته کند و به ره و شاری کوئینا ریشتن. به گویزه‌ی مه بستی خودا خزمتی نهوهی خوی کرد، نوست و 52 قوتاییه کایش پرده بیون له خوشی و روحی پیروز.

چووه پال باوبایرانی و ته رمه که‌ی بُو گه بُو. 37 به لام ئه ووهی 14 له کوئینا پُولس و برناباس وه که هه میشه چوونه خودا هه لیستانده وه بُو گه نیت بینی. 38 ”بُویه برایان، با له لاتان ناو که نیشی جوله ککان و به شیوه‌یک قسیان گرد که زماره‌یک زور له جوله‌که و پیمانیه کان باوه‌ریان هيتا. 2 به لام را گهیه زرا، 39 به باوه‌ریتیان به ئه و بیت‌اوان ده کرین له هه موو ئه و شتانه‌ی نهاتیونی به ته واران موسا لی بیت‌اوان بکین. 40 جا ئاگدارین، ئه ووهی پیغمه‌رهان گوتوبیانه به سرتاندا نه بیدت: ”ئه وهی گالنه جاره کان سهیر بکن، سه رسام بن و مرن،“⁴¹

دهست ئىشارەتى بۇ كىدىن بىلدەنگ بن، ئىنجا بۇي گىزىنەوە لەگەل سرگىيۇس پۇلسى فەرمانزەوا بۇو، كەپاونىكى تىگەيشتۇرۇچۇن يەزدان لە زىيىدان دەرىپەتتا، يېنىڭىز گۇتن: «ئەمە بە ياقوب بۇو سرگىيۇس بەرناباس و شاولى باڭكىرىد، چۈنكە دەبىۋىست خوشك و بىرايان بلىن». ئىنجا چوھو دەرەوە و بۇشۇيىتكى گۈنى لە پەيمىھى خودا بىنت. 8 بەلام ئەليماس كە جادووگەر دىكە رۇشتى. 18 كە پۇزىبۈوهە ئازاۋىيەكى گورە لەتىي واتايى ناوه كەدى بۇو، بەرىھە كائىتى كىدىن و ھەولى دەفرمانزەوا سەربازە كاندا دروستبۇو لەسر ئەوهى تاخۇپە ترۆس چى لە باۋەرلابدات. 9 كەچى شاول كە پۇلسى پى دەگۇترا، پېپۇو ئەپەتات. 19 كاپىك ھېرۈدەس داواى كەد و نەيدۈزىپەوە، لە پۇسخى پېرۇز و تېپەوانى و 10 گۇتن: «ئەمە پەلە ھەممۇ جۇزە ئىكۈلىنەوە لەگەل سەربازان كەد و فەرمانى دا بکۈزۈن. فەتۇقلىك! كورى شەيتان! دۆزمنى ھەممۇ راستىدرۇستىيەك! ئىنجا ھېرۈدەس لە يەھودىياوه چوپۇ قەيىسەرەپە لە ئەلەيھىمەنە دەرىپەتتەن، ھەممۇ ئەمە ئەپەتات 20 ھېرۈدەس لە خەلکى سور و سەيدا زۇر تۈرۈر بۇو، ئەواينىش دەمىتى يەزدان لە دىزى تۈرى و كۆزى دەبىت، بۇ ماوەيك خۇر بە يەك دىل بۇلاي ھاتن و بلاستومى سەرەپەرشتىيارى مالى ئابىنى». دەستبەجى تەم و تارىكى داپىۋىشى و بەدواى يەكىدا پاشایان پازىز كەد و داواى ئاشتۇبۇنە و بىيان كەد، چۈنكە گەرا تاكو دەستى بېگرىت. 12 كاپىك فەرمانزەوا كە بىنچى ناوجە كەيانان لە ناوجە ئەپاشاوه ئازۇوقە ئەپەتتەن. 21 لە پۇویدا، باۋەرلىك ھەيتان، لە فېرگەندە كەدى مەسىحى خاوهەن شكتۇرۇچى دىيارىكىدا ھېرۈدەس جىل پاشايدى بىنچى لە بەركەد، لەسر سەرسام بۇو. 13 پۇلس و ھاپىيەنلىق بە دەرىيادا لە پاقۇسەوە كورسى حوكىدان دەنىشت و وقارى ئۆپىان دا. 22 خەلکە كەش چۈنونە بەرگە لە پامفiliا. بەلام بۆحەنا ئەلیان جىيا بۇوەوە و ھاوارىيان كەد: «ئەمە دەنگى خوداوهندىكە هي مەرۇف ئىبىيە! گەرپەيە و ئورشەلەم. 14 ئەواينىش بە بەرگەدا ھاتىئە ئەنتاڭىزى 23 دەستبەجى فەتۇقلىكى يەزدان ئىيدا، چۈنكە شكتۇن نەدai پىسىدىيە، شەمەش چۈنونە كەنىشت و دەنىشتن. 15 پاش خودا، كەميش ئىيدا و مەرد. 24 بەلام پەيمىھى خودا بەردەوام خۇيىنەوە ئەتەرات و پەرتۈوكى پېغەمبەران، پېشەوابىانى لە پەرهەسەندەن و گەشە كەندىدا بۇو. 25 بەرناباس و شاولىش كەنىشتە كەپەيمىان نارد و پېيان گۇتن: «بىرايان، ئەگەر شتىيەكان داوا ئەتەواو كەنىخە ئەنەن كە لە ئورشەلەم گەرپەيە، يۆحەنا شاشان ھەيە كەلى بىنچى ئەنەن بە دەست لە گەل خۇرپان بىردى، كە بە مەرقۇس ناسرا بۇو.

13 كە خودا دەتسىن، گۈنى بىگەن: 17 خەدai ئەم گەلمەي كە كەن ئەنتاڭىزىدا چەند پېغەمبەر و مامۇستايەك ھەبۇن: بەرناباس، شىمۇنى ناسراو بەرەش، لوکىيۇس كورىنى، مەنابىچى شىرىراي ھېرۈدەس ئەنتىپاس پاش، لە گەل شاول.

2 كاپىك عىسائى خاوهەن شكتۇيان دەپەرسىت و بەرۇزۇ بۇون، بەھېزى لەۋى دەرىپەتتەن. 18 تىزىكەي چىل سالىش لە چۈلەوانى چەپىزى ئەنەن كەن، بۇ لە خاڭى كەنغان لەناوپىرد و خاڭاكە كەيانى بە میرات پىدان. ئەنەن كارەي باڭكە كەدوون بۇي. 3 ئىنجا بېرۇزۇ بۇون و نويىزىيان كەد، دەستىيان لەسر داتان و بەرىپاڭىرىدىن. 4 ئەواينىش كە بە پۇسخى پېرۇز ئېردىران، بەرە سولوڭا دابىزىن و لەملىتىدەوە بە دەرىيادا بۇ قۇرىس. 5 كاپىك گەيشتە سەلامىس، پەيمىھى خودايان لە كەنىشتە كافى جولە كە پەڭيەندى، يۆحەناش وەك يارىدەدەر لە گەليان بۇو. 6 بە ھەممۇ دۇرگە كەدا گەرپان هەتا گەيشتە پاقۇس. لەۋى تۈوشى جادووگەرلىكى جولە كە بۇون بە داودى كەد پاشایان، ئەوهى شايقى بۇ دا و فەرمۇمىسى: داودى كورى يەسام دۆزىپەوە، پاپىنەك بە دلى خۆم، ئاوى بارىھە شوع كە پېغەمبەرىكى درۆزىن بۇو. 7 بارىھە شوع ئەوهى ھەممۇ خواتى من جىيەجى دەكەت. 23 «خودا

رُوحی پیروز هله‌لده کیشیرین». 17 جا نه گدر خودا همان دیاری په تروسيشی گرت، ئەمەش له رُوژانی جەڙنی فەتیرهدا بُو، بهوان داییت هەروده که بئەپە داوه که باورمان به عیسای 4 کاتیک هېرۇدۇس په تروسى گرت، خىستىيە زىندانەوه، بُو مەسيحى خاون شىكۈھىنە، ئىتر من كىم بوانم رىنگا له خودا ئەوهى پاسەوانى لى بىرىت دايە دەست چوار كۆمەل چوار بىگرم؟ 18 کاتیک گوپان له مە بُو، پىدەنگ بُون و ستابىشى سەربازى، دەيپىست دواى جەڙنی پە سخنە بېپەننە بەردەم خوداييان گرد و گوتىيان: «كەوانە خودا توبە كەنىت تەنانەت گل. 5 بۇيە کاتیک پە تروس زىندانى گابۇ، كلىسا به گور به ناجولە كە كاپىش بە خشيوه بۇ ئەوهى ڈيانى هەتاكەتاييان له پىتاۋى ئەنۇ نويزىيان بۇ خودا دەگردى. 6 شەوى پىش ئە و ھە بىت.» 19 ئىنجا ئە و كەسانە بەھۆى ئەو چە وسانە و مەيدى رُوژەيى كە هېرۇدۇس بەتەما بُو پە تروس بېپەننە دەرەوه و بە سەر سەفيقات سدا ھات پە روشپلا بۇونەوه، پەپىنەو بۇ فينيكا دادگايى بکات، پە تروس له توان دوو سەربازدا نوسىبۇ، بە و قورىس و ئەنتاكا، باىي پەيامى خوداييان بۇ كەس نەدە كەد، بۇ دوو زنجىر بە ستاربۇوه، له بەرەرگاش پاسەوان ھە بُو، جولە كە بىت. 20 بەلام ھەندىكىان خەلکى قورىس و كورىن كە پاسەوانى زىندانە كەيان دەگردى. 7 لەپە فريشته يەكى يەزدان بُون، كاتيک ھاتە ئەنتاكا، قىسىان بۇ ئۇنانييە كان دە كەد و دەركەوت و روونا كىيەك لەناو ژۇورە كە درەۋاشەوه، جا مزگىننەيى عىسای خاون شىكۈيان دەدا. 21 يەزدان پېشتىگىرى كەلمە كە پە تروسى جولاند و خەبەرى كەدەوه و گوقى: «خىرا كەدن، ژمارەيەكى زۇر باورپايان ھەيتا و بۇ عىسای خاون شىكۈ ھەستە!» ئىتر زنجىرە كان له دەستە كافى كەتون. 8 فريشته كە بىيى گەپانەوه. 22 ئەم ھەوا گەپىشە كلىسايى ئورشەلەم، ئەواينىش گوت: «سەرگەسە كەت لە بەر بەكە و دوام بەرناباسىان بۇ ئەنتاكا نارد. 23 كاتيک گەپىشەت و نىعەمەت كەدى. ئىنجا بىيى گوت: «سەرگەسە كەت لە بەر بەكە و دوام خوداي يېقى، دەلشاد بُو، ھەمووانى ھاندابە ھەمو دەلىانەوه بکەوه.» 9 پە تروسيش دواى كەوت و له بەندىخانە چۈوه لە گەل مەسيحى خاون شىكۈ بېتىنەوه، 24 چۈنكە پاچاڭ دەرەوه، نەيدەزانى ئەوهى له رىنگى فريشته كەدە پروودەدات بُو، پېپۇو له رُوحى پېرۇز و باوهەر، خەلکى كى زۇرىش ھاتە راستە، بەلکو وايدەزانى بېننەتكى بۇ ئاشكرا كراوه. 10 پاسەوانى پال مەسيحى خاون شىكۈ، 25 ئۇسا چۈپ بۇ تەرسوس تاڭو يە كەم و دووھە مىان بېرى و گەپىشەتە دەرۋازە ئاسىنە كە بەرەو بە دواى شاولدا بېرىت، 26 كاتيک دۆزىيەوه بۇ ئەنتاكا شار، له خۇيەوه بۇيان كەيەوه، تىپەرىن و شەقامىنە كەن بېرى، ھەيتا، ئىتر سالىپى كەواو له كلىسا كۆپۈونەوه و خەلکى كە لەنا كاۋو فريشته كە بە جەنچى ھېشىت، 11 ئىنجا پە تروس بە خۇيدا زۇرپايان فېرگەر، يە كەم جارىش له ئەنتاكا قوتا بىيە كان ناويان لىنزا ھاتەوه و گوقى: «ئىستا بە راستى زانىم كە يەزدان فريشته كەدە مەسيحى. 27 له و رُوژانەدا ھەندىكى پېغەمبەر له ئورشە ئەمەوه نارد و له دەستى هېرۇدۇس و ھەمو ئەوهى گەلى جولە كە ھاتە ئەنتاكا، 28 يە كىيک لەوان ناوى ئاكا بُوس بُو، ھەستا و له چاوهپى بۇ دەربازى كەدم.» 12 هەرگە كە تەواوى زانى رىنگى رُوحى پېرۇزەوه پېشىبىنى كەد كە قاتۇرقەپە كە گوره چى پۇرۇيداوه، رۇيىشت بۇ مالى مىيەمى دايىكى يۆزەنە كە دە موچىيان دە گەرتىھەوه، ئەوهى له سەرەدەيى كەلدىزىشىش بىيى دە گەپورا مەرقۇس، لەوي خەلکى كى زۇر كۆپۈونەوه و رۇوپۇدا. 29 بۇيە قوتا بىيە كان بېرىپايان دا ھەرىيە كە بە گۈپەرە نويزىيان دەگردى. 13 كە پە تروس له دەرگاڭ دالانە كە دا، تواناي خۇى يارمەتى بېنرېت بۇ ئەو خوشك و برايانە له كارا كە رېنگ كە ناوى ٻودا بُو، هات بۇ ئەوهى بىزائىت يەھodia دەشىن، 30 ئىنجا ئەمەيان كەد و له رىنگى بەرناباس و كىيە. 14 كاتيک دەنگى پە تروسى ناسىيەوه، بىن كەدەنەوه دەرگاڭ كە لە خۇشىياندا رايىكەد ژۇورەوه و خەبەرى دا كە شاولەوه يارمە تىپە كەيان بۇ پېرانى يەھodia نارد.

12 لە كاتەدا هېرۇدىسى پاشادەستى كەد بە چە وسانەنەوهى پە تروس له بەرەرگا راوهستاوه. 15 پېيان گوت: «ورىتە چەند كەسپىكى كلىسا. 2 ھەرەھا ياقۇپ بىرى يۆزەنەي بە دە كەيت.» بەلام ئەو لە سەر قەسە كە سورو بۇو، گوتىيان: «ئەوه فريشته كەيدەقى!» 16 بەلام پە تروس له لىدانە كە بەرەدەوام شىشىز كوشت. 3 كە بىنى ئەمە جىي رەزامندى جولە كەيە، بۇو، كاتيک لىيان كەدەوه و بىننەيان، سەرسام بُون. 17 بە

گوئی: «چوار روز لمه و بهر، لم کانهدا که کاژمیز سین پاش 46 چونکه گوییان لیبان بیو به زمانه روحیه کان دهدوین و نیویه رفو بیو، لم مالی خوم نویزم ده گرد، له پایاونیک به جلی ستایشی خودا ده گدن. ئینجا په تروس گوئی: 47 «کس هدیه بریسکه داروهه له بهر ده مم راوهستا، 31 گوئی: «کورنیلیوس ریگا بگریت له له اواوه له لکیشانی ئه مانه که وک ئینه روحی نویزه کانت بیستران و خیره کانت له بهر ده خودا یاد کر انوهه. پیروزیان و هرگتووه؟» 48 بیویه فرمانی پیدان به ناوی عیسای 32 بزیه بیو یافا به دوای شیموندا بنیه که نازناوی په تروسه. لم مالی مه سیح له تاو هله لکیشان. ئینجا داوایان له په تروس گرد شیمونی پیسته خوشکه ره، له سره ده ریا». 33 منیش ده ستبه جن چهند روژیک له لایان بیتیته وه.

به دوای تودا ناردم، توش چاکت گرد که هاتی. **ئیستا 11** نیز دراوان و باوهه داران که له یه هودیا بیون بیستيان هه موو له بهر ده خودا ئامادهین، تاکو گوئی بگرین له هه موو که ناجوله که کانیش په یامی خودایان و هرگتووه. 2 کاتیک نهوهی په روهه دگار فرمانی پیکر دووی، 34 په تروس ده می په تروس گه رایه وه ټورشه لم باوهه دارانی خه تنه کراوهه خنه یان گردهوه و گوئی: «له راستیدا تیگدشم خودا لایه نگری کس لی گرت و 3 ده یانگوت: «تو چوویه مالی خه لکیکی ناکات، 35 به لکو له هه ره نه ته و یه ک ئه ووهی ترسی ئه وی له دلدا یېت و کاری راستوروست بکات، له لای په سه نده. یه ک له دوای یه ک دهستی گرد به رونکرنه وهی ئه وانهی 36 ئه و په یامه ده زان که خودا بیو گه لی ئیسرائیل نارد، که ریوویابوو و گوئی: 5 «له شاری یافا بیوم نویزم ده گرد، مز گنیی ئاشتی له پریگه عیسای مه سیحه وه پاده گهیه نیت، که له هوش خوم چووم و بینیتکم بیو ئاشکرا کرا، شتیک له ئامانه وه په روهه دگاری هه مووانه. 37 ئه و شنانه ده زان که له هه موو له هوش خوم چووم و بینیتکم بیو ئاشکرا کرا، شتیک له ئامانه وه وک چه رچه فیک گه وره به هه چوار لایه وه بیو لای من یه هودیا ریوویدا، به دهستیکردن له جه لیله وه دوای ئه ووهی شورکاره وه. 6 سهیرم گرد و لی وردبو و موه، چوار یېتی زه وی یه حیا له اواوه له لکیشانه که دی را گهیاند، 38 چون خودا به روحی و ئازه مل کبوي، خشک و بالندهی ئامانم بیی. 7 ئینجا گوئیم پیروز و هیز عیسای ناسیره بی دهستیشان گرد، ئه ووهی ده گپا له ده نگیک بیو بیی فرموم: «په تروس هه سته، سه پریه و چاکه ده گرد و هه موو ئه وانهی ئیلیلس دهستی به سره ریاندا بختو! 8 «به لام گوتم: «نه خیر، ئه و په روهه دگار، چونکه هه رگیز گرتبوو چاکی ده گرنه وه، چونکه خودا له لکی بیو. 39 «ئیمه گلاویان حرام نه چووه ته ده مم». 9 «ده نگکه دووباره له شایه ته هه موو ئه و شنانهین که له ناوجهه یه هودیا و تورشه لم ئامانه وه فرموم: «نه وی خودا پا کی گرد ووهه ته وه تو به گردی، ئه ووهی به هه لواستینی به داروهه کوشیان، 40 به لام گلاوی دامه نی: 10 ئه مه سیباره بیوه وه و هه موو شته کان بیو خودا له ریوی سیبیه مدا له تیو مردوواندا هه لیستانده واه کرد ئامان را کیشانه وه. 11 «ئه و بیوه کسه سین پیاو له پیش ده بکه ویت، 41 نه ک بیو هه موو گدل، به لکو بیو ئه شایه تانه که خودا په لیزاردن، بیو ئیمه که پاش هه شنانه ووهی که خودا پیشتر هه لیزاردن، بیو ئیمه که پاش هه شنانه ووهی نیز درابون، له گلیدا خواردمان و خواردمانه وه. 42 ئینجا له گه لیان پرۆم، ئهم شه شهه برایه شه له گلم هه اهان و چوویه مالی فرمانی پیداین جاپیدهین بیو گدل و شایه تی بدین که خودا ئه وی به دادوهه ری زیندووان و مردووان داناهه. 43 هه موو پېغه مهه ران شایه تی بیو ده دهن که هه رکه سیک باوهه بزی پی نازناوی په تروسه، 14 ئه و په یامیکان ده دانی به هه ووه خوت و بینیت، به ناوی ئه و گوناهه کانی ده بخشتیت. 44 کاتیک هه موو ماله که ده رزگارتان ده بیت. 15 «کاتیک دهست به په تروس باسی ئهم شنانه ده گرد، روحی پیروز ریزایه سهر قسه گرد، روحی پیروزیان به سه ردا ریزا، وک له سه رهه تادا هاته هه موو ئه وانهی گوییان له په یامه که گرتبوو. 45 ئه و باوهه داره سه ریمهش. 16 قسه که دی عیسای خاوهن شکوم به بیر هاته وه خه تنه کراوانهی که له گدل په تروس بیون سه ریان سورما که که فرموم: «یه حیا خه لکی له تاو هله لکیشان، به لام بیوه له روحی پیروز وه ک دیار یه ک به سه ر ناجوله که کانیشدا ریزا،

که قوتاییه کان بیستیان په ترؤس لهویه، دوو پاوان نارد بُو شیوه‌ی چه رچه فیک گوره ده هاته خواره وه بُو سه رزه‌ی لای و تکایان لیکرد و گوتیان: «له هاتن بُو لامان دوامه کدهو» که له هر چوار لاوه گریدرا بُوو. 12 هه مو جوره ئازه‌ی 39 په ترؤس هستا و له گلیان رویشت، کاتیک گدیشت، چوارین و خشونکی سه رزه‌ی و بالنده‌ی ئاسمانی تیدابوو. بردانه ژوروی سه رهه، هه مو بیوه زنه کان له لای راومستان، 13 ئینجا دنگیک باشکی کرد: «په ترؤس هسته، سه رپه و ده گریان و ئه و کراس و جلانه‌یان پیشانی دهدا که ئاسکه بختو!» 14 په ترؤس گوتی: «نه خیر، ئه په رهه دگار، چونکه کردبووی لهو کاته‌ی له گلیان بُوو. 40 په ترؤس هه مو ویان هرگیز شتی گلاویان حه رام نه خواره دووه» 15 دیسان نارده درهه وه، کدوته سه رچوک و نویزی کرد، ئینجا برووی ده نگه که له گلی دوا: «نهوهی خودا پاکی کرد ووهه تو به کرده ته رمه که و گوتی: «تاپیسا، ههسته!» ئه ویش چاوی گلاوی دامنه،» 16 ئه مالی سیپاره بوهه و دهسته‌جی کرده وه و کاتیک په ترؤس بیچه دانیشت. 41 شتر دهستی بُو چه رچه فه که بُو نامان به رزگایه وه، 17 که په ترؤس سه رسام پاکیشا و هه لیستانده وه، ئینجا باوه‌رداران و بیوه‌زنانی بانگردد بُو لهوهی که ئاخو ده بیت ئه و بیننه چی بیت، ئه و پیوانه‌ی و به زیندووی را دهستی کردنده وه. 42 ئه هه واله به هه مو که کورنیلیوس ناردوون، به پرسیار مالی شیمونیان دزیبیه وه و یافادا بلاو بوهه و زور کس باوه‌ریان به مه سیچ هینا. له بردهرگا وهستان. 18 بانگان کرد و پرسیان، ئاخو ئه و 43 په ترؤس چه ندین روزه له یافا له لای پیسته خوشکریک شیونه‌ی نازناوی په ترؤس لیزه‌یه. 19 له کاتیک په ترؤس هه رایده‌وه که ناوی شیون بُوو.

10 له شاری قهیسه ریبه پاونیک به ناوی کورنیلیوس هه بُوو، سه رپه بُو له ولایه‌ی بیچه ده گوترا ئیتالی. 2 خوی لای پاوه کان هاته خواره وه و بی دوودلی له بردهرگا لیت ده پرسن. 20 ههسته بُو خواره وه و بی دوودلی ها و کاری خه لکی هه زاری ده کرد و هه مو کاتیک نویزی بُو خودا ده کرد. 3 نزیکه کا تشمیر سی دواي نوبه بُو، به چونکه فریشه‌یه کی خودا له بیننیتکدا هاته لای و بیچه گوت: «کورنیلیوس!» 4 به ترسه وه سه ری کرد و گوتی: «بیلی گوره؟» بیچه گوت: «نویزه کانت و چا که کانت وه ک یاده و هری به ز بیونه ته وه به بردهم خودا. 5 ئیستا چهند پاونیک بُو یافا بیزه و ئه و شیونه‌ی بیچه ده گوتري په ترؤس بیچن. 6 له مالی شیونی پیسته خوشکرده، ماله که کی له سه رهه ده ریا به. 7 کاتیک ئه و فریشه‌یه کی که قسه‌یه له گلی کرد رویشت، دووان له خزمه تکاره کان و سه ریازیکی خواهه رستی بانگردد که یکیک بُو له داروده سته تایله‌ته که، 8 هه مو شتیکی بُو گیزه‌انه وه و نارديانی بُو یافا. 9 بُو بیدانی، کاتیک به ریگاوه بُوون له شاره که تزیک ده بیونه وه، نزیکه کا تشمیر دوازده، په ترؤس بُو نویزه کردن چووه سه ریان. 10 ئیتر برسی بُو و ده بیویست نان بخوات، به لام له کان تاما ده گرفنی خواره دندان، له هوش خوی چووه. 11 ئاسمانی به کراوه‌ی بیچه، شتیک له هاتم، ده کریت پرسم بُچی منتان بانگردووه؟» 30 کورنیلیوس

له دهور و بهری بریسکه‌ی دایه‌وه، ۴ کوته سه زه‌وهی و ئهوانه‌ی گوپیان ده‌گرت سه‌رسام بیون و ده‌یانگوت: «ئه‌مه گوپی له ده‌نگیک بیو، پیچ فرمومو: «شاول! شاول! بیچ همان ئه‌وه کوته نیبه ئهوانه‌ی لەتاوده‌برد که له ٹورشلیم ده‌چه‌و سینیت‌وه؟» ۵ شاول پرسیاری کرد: «گوره‌م، تو بم ناووه‌وه ده‌پارانه‌وه؟ بپه ئه‌مدش نه‌هاته بیزه، تاکو به کیتیت؟» فرموموی: «من عیسام، ئه‌وه‌ی تو ده‌چه‌و سینیت‌وه. بندکاروی بپه کاهنیانی بالا پیانات؟» ۲۲ بـلام شاول تو ادارت ریت زه‌جهه‌ته لو شکه له نه‌قیزه‌ی من باویـ. ۶ بـلام هـسته، ده‌بـوو، جـوله‌کـه دـانیشـتوـی دـعـهـشـقـی دـهـمـکـوت دـهـکـد و بـرـوـ نـاوـ شـارـ، لـهـوـیـ پـیـتـ دـهـگـوـتـرـیـ دـهـبـنـیـ چـیـ بـکـدـیـتـ.» ۷ ئهـوـ دـهـرـیـدـهـ خـسـتـ کـهـ عـیـسـاـ مـسـیـحـهـ کـهـیـهـ. ۲۳ پـاشـ ماـوـیـهـ کـیـزـ زـورـ، پـاـوانـهـیـ لـهـ گـشـتـهـ کـهـ دـاـ لـهـ گـدـلـیـ بـوـنـ بـهـ بـیـنـهـنـگـیـ وـهـسـتـانـ، جـولـهـ کـهـ پـلـانـیـانـ دـانـاـ بـیـکـوـژـنـ، ۲۴ بـلامـ شـاـولـ بـهـ پـیـلـانـهـ کـیـانـ دـهـنـگـهـ کـیـانـ بـیـسـتـ بـهـ لـامـ کـهـسـیـانـ نـهـ بـیـنـیـ. ۸ شـاـولـ لـهـسـهـ زـانـیـ، ئـهـوانـ شـهـ وـرـوـزـ چـاـوـدـیـرـیـ دـهـراـزـهـ کـانـیـانـ دـهـکـدـ تـاـکـوـ زـهـوـیـهـ کـهـ هـهـسـتـیـاهـ وـهـ، بـهـلـامـ کـاتـیـکـ چـاوـیـ گـرـدـهـوـهـ ھـیـچـیـ بـیـکـوـژـنـ. ۲۵ بـیـهـ قـوـتـابـیـهـ کـانـ بـهـ شـهـوـ بـرـدـیـانـ وـلـهـتاـوـ سـهـبـهـتـیـهـ کـاـ نـهـ بـیـنـیـ، بـیـهـ دـهـسـتـیـانـ گـرـتـ وـهـتـیـانـهـ نـاوـ دـیـهـشـقـ. ۹ سـیـ رـوـزـ لـهـ شـوـرـوـایـ شـارـهـ کـوـهـ شـیـزـرـیـانـ کـرـدـهـ کـوـهـ ۱۰ لـهـ دـیـهـشـقـ قـوـتـابـیـهـ کـهـ بـهـبـوـ نـاوـیـ حـهـنـانـیـ بـوـوـ، مـهـسـیـحـیـ لـیـ تـرـسـانـ وـبـاـوـهـرـیـانـ نـهـ دـهـکـدـ کـهـ بـوـبـیـتـهـ قـوـتـابـیـ. ۲۷ بـلامـ خـاـوـهـنـ شـکـوـهـ کـهـ بـیـنـنـدـاـ بـیـچـیـ فـرـمـوـ: «حـهـنـایـاـ» گـوـنـیـ: «ئـهـوـتـامـ بـهـرـنـابـاسـ بـرـدـیـ وـهـتـیـانـهـ لـایـ بـیـنـدـراـوـانـ، بـیـ گـیـپـرـنـوـهـ چـوـنـ لـهـ گـهـوـرـهـ!» ۱۱ مـهـسـیـحـ بـیـچـیـ فـرـمـوـ: «ھـهـسـتـ وـبـپـوـ ۋـئـوـشـقـاـمـهـیـ رـیـنـگـاـدـاـ عـیـسـاـیـ خـاـوـهـنـ شـکـوـهـ بـیـنـیـوـ وـقـسـهـیـ لـهـ گـدـلـ گـرـدـوـهـ، بـیـچـیـ دـهـگـوـتـرـیـ رـاستـ، لـهـ مـالـیـ يـهـھـوـزـاـ پـرـسـیـارـ لـهـ پـیـاـنـیـکـیـ ھـرـوـھـاـ چـوـنـ لـهـ دـیـهـشـقـ تـازـیـانـهـ بـهـ نـاوـیـ عـیـسـاـوـهـ مـنـگـیـنـیـ تـهـرـسـوـسـیـ بـکـهـ نـاوـیـ شـاـولـهـ، وـاـنـوـرـ دـهـکـاتـ. ۱۲ لـهـ بـیـنـنـدـاـ پـاـ گـدـانـدـوـوـهـ. ۲۸ ئـیـتـ لـهـ گـدـلـیـانـ لـهـ ٹـورـشـلـیـمـ دـهـهـاتـ وـدـچـوـوـ، پـیـاـنـیـکـیـ بـوـ دـهـرـکـوـتـ بـهـ نـاوـیـ حـهـنـانـیـ کـهـ دـیـهـ لـایـ وـدـهـتـیـ لـهـ بـهـ چـاـوـنـهـ تـرـسـیـیـهـ وـهـ بـهـ نـاوـیـ عـیـسـاـیـ خـاـوـهـنـ شـکـوـهـ مـنـگـیـنـیـ سـهـرـیـ دـادـهـنـیـتـ تـاـکـوـ بـیـنـنـاـیـ بـوـ بـگـدـرـیـتـهـوـهـ.» ۱۳ حـهـنـانـیـ وـلـامـیـ رـاـدـهـ گـیـانـدـ. ۲۹ ھـرـوـھـاـ قـسـهـ وـمـشـتـرـمـیـ لـهـ گـدـلـ جـولـهـ کـهـ دـایـهـوـهـ: «گـورـهـ، لـهـ رـوـزـ کـهـسـ ئـهـ وـخـرـاـپـانـهـ بـیـسـتـوـهـتـوـهـ یـوـنـانـیـهـ کـانـ دـهـکـدـ، ئـهـوانـیـشـ ھـوـلـیـانـ دـاـ بـیـکـوـژـنـ. ۳۰ کـاتـیـکـ کـهـ ئـهـمـ پـیـاـوـهـ لـهـ ٹـورـشـلـیـمـ بـهـ گـهـلـ بـپـرـوـزـهـ کـهـ تـوـیـ کـرـدـوـوـهـ. باـوـهـرـدـارـانـ بـهـمـیـانـ زـانـیـ بـرـدـیـانـهـ قـیـسـرـیـهـ وـ بـوـتـهـرـسـوـسـیـانـ ۱۴ ھـرـوـھـاـ لـهـ کـاـهـنـانـیـفـ بالـاـوـهـ دـهـسـلـاـقـ پـنـدـرـاـوـهـ وـهـتـوـھـ بـوـ تـارـدـ. ۳۱ کـلـیـسـاـشـ لـهـ ھـمـوـ یـهـھـوـدـیـاـ وـجـهـلـیـ وـسـامـیرـهـداـ لـهـ ۱۵ ھـهـوـھـیـ ھـمـوـ ئـهـوانـهـ بـگـیـتـ کـهـ بـهـ نـاوـیـ تـوـوـهـ دـهـپـارـیـتـهـوـهـ. ئـارـامـیدـاـ بـوـوـ، بـنـیـادـ دـنـزاـ وـلـهـ سـایـهـیـ تـرـسـیـ مـهـسـیـحـیـ خـاـوـهـنـ ۱۶ پـیـشـانـیـ دـهـدـمـ دـهـیـتـ لـهـ بـهـرـدـمـ نـاجـوـلـهـ کـکـانـ وـ کـهـ پـهـتـرـوـسـ بـهـ ھـمـوـ نـارـچـهـ کـانـدـاـ تـیدـهـپـرـیـ، بـوـلـایـ گـلـ پـاشـایـانـ وـنـوـھـیـ ئـسـرـائـیـلـ. ۱۷ حـهـنـانـیـشـ رـوـیـشتـ وـئـیـلـیـحـیـ بـیـنـیـ کـهـ نـاوـیـ ئـنـیـسـ بـوـوـ، ھـهـشـتـ سـالـ بـوـوـ لـهـنـاوـ چـوـوـهـ ھـمـالـهـ کـهـ، دـهـسـتـیـ لـهـسـرـیـ دـانـاـ وـ گـوـنـیـ: «شاـولـ بـارـمـ، جـیـنـگـاـدـاـ کـوـتـیـوـوـ. ۳۴ پـهـتـرـوـسـ بـیـنـیـ گـوـتـ: «ئـنـیـسـ، عـیـسـاـیـ عـیـسـاـیـ خـاـوـهـنـ شـکـوـهـ مـنـ نـارـد~وـوـهـ، ئـهـوـھـیـ لـهـ وـرـیـگـایـهـیـ بـیـنـیـ دـهـکـاـتـ دـهـکـاـتـهـوـهـ. ھـهـسـتـ وـجـیـنـگـاـ کـهـ کـوـکـوـھـ!» ھـاتـیـ بـوـتـ دـهـرـکـوـتـ، تـاـکـوـ دـیـسانـ بـیـنـیـتـ وـپـرـیـتـ لـهـ بـوـحـیـ دـهـسـتـبـهـجـیـ ھـهـسـتـاـ. ۳۵ ھـمـوـ دـانـیـشـتوـوـانـیـ لـوـدـهـ وـشـارـوـنـ بـیـرـوـزـ.» ۱۸ دـهـسـتـبـهـجـیـ شـتـیـکـیـ وـکـ تـوـیـکـلـ لـهـ چـاـوـهـ کـانـ کـوـتـهـ بـیـنـیـانـ، ئـیـتـ بـهـرـهـ لـوـدـهـ وـلـایـ ھـمـسـیـحـیـ خـاـوـهـنـ شـکـوـهـ گـهـرـانـوـهـ. خـوارـدـ، ھـیـزـیـهـانـهـوـهـ بـدـرـ وـ چـهـنـدـ رـوـزـیـنـکـیـ لـهـ گـدـلـ قـوـتـابـیـهـ کـانـ لـهـ ھـمـیـشـهـ خـهـرـیـکـیـ کـارـیـ چـاـکـ کـهـ وـیـارـمـهـ تـیدـانـیـ ھـژـارـانـ بـوـوـ. دـیـهـشـقـ بـهـسـرـ بـرـدـ. ۲۰ شـاـولـ یـهـکـسـرـ لـهـ کـهـنـیـشـتـهـ کـانـدـاـ دـهـسـتـیـ ۳۷ ھـمـوـ بـوـوـ لـهـ رـوـزـانـهـداـ نـهـخـوشـ کـوـتـ وـ مرـدـ، جـاـشـوـشـتـیـانـ کـرـدـ بـهـ پـاـ گـدـانـدـیـ ئـهـوـھـیـ کـهـ عـیـسـاـ کـوـرـیـ خـودـایـهـ. ۲۱ ھـمـوـ وـ لـهـ رـوـوـرـیـکـیـ سـهـرـوـھـ دـایـانـاـ. ۳۸ لـوـدـهـ لـهـ یـافـاـوـهـ تـزـیـکـ بـوـوـ، ئـیـتـ

سامیره‌ی سه‌راسم کردبوو، ده‌گوت: «پیاوینکی پایه‌به‌زرم!» حبه‌شہ بیو، بُو په‌رسن هاتبیوه ٹورشله‌یم. 28 له گه‌رانه‌وهدا 10 گوره و بچوکو هه‌موو گوپیان لی ده‌گرت و ده‌یانگوت: بیو، لمانو گالیسکه‌کی دانیشتبیو، په‌تروکی ئیشایا پنځمه‌بری «ئم پاوه به هیزی خودای گوره ناوده‌بردیت.» 11 هوان ده‌خونیده‌وه. 29 رُوحی پرروز به فیلیپوس‌هه‌مروو: «پُو پیش و گوپی گوپیان بُوده‌گرت، چونکه له‌میز بیو به جادووه‌کی سه‌رسایی له‌گلن ئه و گالیسکه‌کیه بُرُو.» 30 ئیتر فیلیپوس په‌لاهی کرد و گوپی کردبوون. 12 به‌لام کاتیک فیلیپوس مزگینی پاشایه‌تی خودا لیبو په‌پورکو ئیشایا پنځمه‌بره ده‌خونیده‌وه. گوتی: «ئایا ئه‌وهی و ناوی عیسای مه‌سیحی پیدان، باوه‌ریان کرد و ژن و ده‌یخونیده‌وه تبیه‌ده گه‌یت؟» 31 گوتی: «چون بیوان ئه گدر پیاو له ئاو هه‌لکیشان، 13 شیونیش باوه‌ری هینا و له ئاو یه‌کیک رېخانیم نه‌کات؟» جا فیلیپوسی بانککرد سه‌ریکویت و هه‌لکیشان، ئینجا دواي فیلیپوس کووت و سه‌راسم بیو له‌گتل دابیشیت. 32 ئه و پرکیه‌ی نوسراوه پیروزه کان که بهو نیشانه و په‌رجووه گورانه‌ی که ده‌بیېنی. 14 کاتیک ده‌یخونیده‌وه ته‌مه بیو: «ئه ووه که مه‌ر بُو سه‌ریپن بودرا، نیزدراوان له ٹورشله‌یم بیستیان سامیره په‌یامی خودای قبول وک چون به‌رخ له‌بره‌دستی ئه‌وهی خوریه‌کی ده‌پریته‌وه کرددووه، په‌تروس و یوچه‌نیان بُوناردن. 15 کاتیک هاتن، پیده‌نگ، ئه وهی نه‌کردوه. 33 له کاتی سووکا به‌ق پیکردندا نوچه‌یان بُوكدن بُه‌وهی رُوحی پیروز و درگن، 16 چونکه له داده‌په‌روهه ریهیش کرا، ئیتر کی باسی نه‌وه کافی ده‌کات؟ هینشا رُوحی پیروز نه‌هاتبیوه سه‌ر کسیان، ته‌نها به ناوی چونکه ژیانی له‌سه‌ر زه‌ی هه‌لکیگارا. 34 خه‌ساوه که پرسیاری عیسای خاوهن شکووه له ئاو هه‌لکیشابوون. 17 جا په‌تروس له فیلیپوس کرد: «پرسیاریکم هه‌یه: ئم پنځمه‌برهه ره باسی کی و یوچه‌نا ده‌ستیان له‌سه‌ر دانان و رُوحی پیروزیان و هرگرت. ده‌کات؟ باسی خویی یان یه‌کیکی دیکه؟» 35 ئینجا فیلیپوس لهم 18 شیون بیېنی که نیزدراوان ده‌ستیان له‌سه‌ر خه‌لک داده‌نین پیروزه‌وه ده‌ستی کرد به پوونکده‌وهی ده‌قهه که و رُوحی پیروز ده‌دریت، پاره‌ی بُو هینان و 19 گوتی: «ئه و مزگینی عیسای دای.» 36 کاتیک به ریکاوه بیون، گدیشته ده‌سلاله به منیش بدنه، تاکو ده‌ست له‌سه‌ر هه‌رکسیک سه‌ر ئاویک، خه‌ساوه که گوتی: «ئه وه ئاوه، چی پیتم لی دابیېن رُوحی پیروز و درگیت.» 20 په‌تروس بیچیت گوت: «با ده‌گریت له ئاو هه‌لکیشیم؟» 37 [فیلیپوس گوتی: «ده‌بیت، زیوه کدت له‌گل خوت له‌نابجیت! چونکه واټانی به‌هرهی ئه‌گر به هه‌موو دلتوه باوه‌ر بیهیت.» ئه‌ویش و هلامي دایه‌وه خودا به پاره ده‌بیت! 21 لم شتهدنا نه بهشت هه‌یه و نه «باوه‌ر ده‌کم عیسای مه‌سیح کوری خودایه.】 38 ئینجا پشک، چونکه دلت بدرا مه‌بر خودا راست نییه. 22 لم فرمانی دا گالیسکه‌که راوه‌ستی، ئه‌وسا پیکه‌وه چونه ناو خراپه‌یت تو به بکه وله مه‌سیحی خاوهن شکو پاپیوه به‌لکو ئاوه‌که و فیلیپوس خه‌ساوه که له ئاو هه‌لکیشا. 39 کاتیک له له مه‌بستی دلت خوش بیت، 23 چونکه ده‌تینم که پریت ئاوه‌که هاته‌دهه‌وه، رُوحی یه‌زدان فیلیپوسی رفاند و پیتر له تالی و گیروده‌ی گوناهیت.» 24 شیون گوتی: «میوه له خه‌ساوه که نه‌بینیه‌وه، به‌لام به خوشیه‌وه به ریگاکی خزیدا پیتاوی من داوا له مه‌سیحی خاوهن شکو بکن، تاکو هیچ رُولشت. 40 فیلیپوسیش له ئه‌شدوو پیزایه‌وه، دواتر به هه‌موو شتیک له‌وهی باستان کرد به سه‌ر مدا نه‌یه‌ت.» 25 دواي شاره‌کاندا ده‌گبرا و مزگینی ده‌دا هه‌تا گدیشته قیسه‌ریبه.

ئه‌وهی په‌تروس و یوچه‌نا له‌باره‌ی عیساوه شایه‌تیان دا و 9 شاول هینشا هه‌ره‌شی له قوتاییه‌کافی عیسای خاوهن په‌یامی مه‌سیحی خاوهن شکویان را گدیاند، گه‌رانه‌وه ٹورشله‌یم شکو ده‌کرد و هه‌ولی کوشتنی ده‌دان. چو بُولای سه‌رؤکی و مزگینیان دایه زور گوندی سامیره‌ی. 26 فریشته‌یه کی کاهینان، 2 دواي نامه‌ی لیکد بُوكنیشته‌کافی دیه‌شق، تاکو یه‌زدان به فیلیپوسی گوت: «هه‌سته و به‌رهه باشور بُرُو، له‌سه‌ر ئه و پرکاگیه‌ی له ٹورشله‌یه‌وه بُوغزه شُزْر ده‌بیهه‌وه، که پیاو، به بندکراوی بُو ٹورشله‌یمیان بیات. 3 که ده‌پریشت چو‌له‌وانییه، 27 ئه‌ویش هه‌ستا و پریشت، پیاویکی خه‌ساوه وله دیه‌شق تزیک بیوه‌وه، له‌پر رونوکیه که له ئاسماهه وه حه‌به‌شی بیېنی که وه‌زیری کاروباری دارایی کندا که شازن

موساییه که به نهودی ئیسرائیل گوت: «خودا له تیو بر اکانتان ئه وانه شیان کوشت که زو باسی هاتنی راستودروسته کهيان پنجه مبه رینکی وک متنان بوداده نیت.»³⁸ 38 هر ئوهیش ده گرد، ئوهیش نیستا میوه به گرتنان دا و کوشتنان. 53 میوه بولو له چوله وانی له ناو کلیسا کهدا بولو، له گدل ئوه فریشته یهی تهور انتان به ریختانی فریشته کان و هرگوت به لام په بره و تان نه کرد. له شاخی سینا قسهی له گدل ده گرد، له گدل باوبایرانیشمان، 54 کاتیک ئندامانی ئه نجومه فی بالا گوپیان لم قسانهی ئوهی وشه زیندووه کانی و هرگوت تاکو بمانداق. 39 «بلام سیفانوس بولو، دلیان په بولو له قین و ددانیان لیتی جیپر کده ووه باوبایرانیان نه یانو بست گوپرایه لی بن. ئوهیان ره تکرده ووه 55 به لام سیفانوس پر بولو له پوچی پیروز، چاوی پر پیه ئاسمان، دلیان بول میسر لیتی ده دا. 40 به هاروینان گوت: «چهند شکو خودای بینی و عیاش لاه دهسته راستی خودا و هستابو. خودا وندیکان بول دروستبک تاکو پیشنه و عبان بکدن، چونکه 56 گوت: «دېیم ئاسمان گراوهه ووه و کوری مرؤفیش له ئهم موساییه، ئو پاوهی ئیهی له خاکی میسره ووه ده رهیتا دهسته راستی خودا را و هستاوه.»⁵⁷ بهمه گوچی خویان توند نازانین چی لیات.»⁴¹ لهو روزانه دا بیکان له شیوهی گولک گوت و هه مووان به ده نگیکی به رز هاوایان کرد و تیکرا دروستکرد و قربانیان بول کرد، به دهستکردي خویان دلشاد په لاما ریان دا،⁵⁸ بر دیانه ده رهه ووه شار و به ربارانیان کرد. بون. 42 به لام خودا پووی لی و هرگیزان و واژی لی هینان شایه ته کانیش جله کانیان دا کند و خستیانه به ریچی گنجیک ئه سیزه کانی ئاسمان په رستن، وک له په دتروکی پنجه مبه راندا که ناوی شاول بولو. 59 کاتیک سیفانوسیان به رباران نووسراوه: «ئەی بنه مالهی ئیسرائیل، ئایا بول شایه ته کانیش جله کانیان دا کند و خستیانه به ریچی گنجیک سال له چوله وانی قربانی سه رپراو و پیشکه شکراوتان بول هینان؟⁶⁰ ئینجا چوکی دادا و به ده نگیکی به رز هاوایی کرد: «ئەی 43 نه خیر، بولکو نزگهی بحی مؤله ختان له گدل ئه سیزه هی مه سیحی خاوهن شکو، ئم گوناهه یان له سرمه نووسه.» خودا ونده که تان هله لگرت، ریفان، ئوه پیکر انه دروستان ئه مهی گوت و نوست.

کرد تاکو پیانه رستن. له به رئوه من بول شوینیک را پیچان 8 شاول به کوشتنی سیفانوس رازی بولو، هر له و روزه دا ده کم که له بابل دورتره.⁴⁴ «چادری په رستن شایه تیش کلیسا له تور شاهیم تووشی چه وسانه ووهیکی توند هات. هه مو به له چوله وانیدا له گدل باوبایرانیان بولو، هر روه که ئوهی خودا فرمانی به موسا گرد له سر ئه و غونویه دروستی بکات که بینویه تی. 45 جا باوبایرانیان چادری په رستیان و هرگوت و پرسه یه کی باشیان بول دانان. 3 به لام شاول دهستی کرد به له گدل یه شوی بر دیانه ناو مولکی ئوه گدلانی خودا له بردھی له اناوردن کلیسا، مال ب مال ڙن و پاوهی را ده کیشا و باگانان ده ریکردن هه تا روزانی داود، 46 ئوهی له لای خودا په زامه ندی به دهسته نهان، ئوهیش هدوی دا شینیگیه ک بول خودای یاقوب دروستیکات. 47 کچی ئوه سليمان بولو که مائیکی بول دروستکرد. 48 «بلام خودای هر به رز له مائی دهستکردي نیشته چی نایت، هر روه ک پنجه مبه ئیشایا گوت وویه تی: 49 «ئاسمان ته ختی منه و زه ویش ته ختنه پیه، چ مائیکم بول بندیست و ده بینی که دهیکرد. 7 پوچی پیسیش له روز ده ده گرت که فیلیپوس دهی گوت، کاتیک ئوه نیشانه یان به خله لکه که را گیاند. 6 خله لکه که به یه ک دل گوپیان له ده گرت که فیلیپوس دهی گوت، کاتیک ئوه نیشانه یان بندیست و ده بینی که دهیکرد. 7 پوچی پیسیش له روز ده کس له وانه تیاندا بول به ده نگی به رز هاوایان ده گرد 50 تایا دهستی من هه موو ئه م شتاهی دروسته کردووه؟»⁵⁰ و ده رده چوون، زور گوج و شه لیش چاکبو ووه، 8 جا 51 «ئەی کللله ره قان، ئەی دل و گوئ خه تنه نه کراوان! خوشیه کی گوره ئوه شاره ری گرته ووه شاره که پیشتر له شاره که پاونیک هه بول ناوی شیفون بولو، جادووی ده گرد و خله لکی ده کهن! 52 باوبایرانیان چ پنجه مبه رینکان نه چه وساند ووه ته ووه؟

میسپوپوتامیا بwoo، پیش ئوهی له حاران نیشته جی بیت، کرد، ناچاری ده کردن مندالله ساوا کانیان دوور بخنه نه و تاکو 3 بیچ فرمومو: «خاک و کسوکارت به جیهله و برقه و نه و بن». 20 «لهو کانهدا موسا له دایک بwoo، له به رچاوی خودا خاک کی پیشانت ددهدم.» 4 «خاکی کلدانیه کانی به جیهله شت جوان بwoo، سی مانگ له مالی باوکی به خیکرا، 21 کاتیک وله حاران نیشته جی بwoo، دوای مردنی باوکی، خودا له اویوه دوور خایده و، کچی فیرعهون هدیگره وه و کرد په کوری خوی گواستیه وه بؤههم خاک کی شوه تیستا تییدا نیشته جین. 5 لیرهدا و به خیوی کرد. 22 موساش لمناوه همو دانایی میسریه کاندا هیچ میراتیکی نه داین، تهاته شوتن بیله کیش. به لام خودا په دروده ده کرا، به توانا له قسه و کرداردا. 23 «کاتیک ته منه نه بلهینی پیدا که به مولک پیداهه خوی و وچه که له دوای بwoo چل سال، پریاری دا سمردانی برایانیه کانی بکات، خوی، هه رچهنده هیشتا مندانی نه بwoo، 6 خوداش ئاوای 24 يكیکانی بینی ستھمی لی ده کریت، به رگی لیکرد و دادوه رنی فرمومو: «نهوه کات له خاکیک نامه دهن که هی خویان بُو سته میکراو کرد، میسریه که کوشت. 25 واپسانی برایانی نیمه، ده به کویله بیان و چوار سهد سال دهیانچه و سینته وه. تیده گدن که خودا له سهر دهسته ئه و پر زگاریان ده کات، به لام 7 به لام ئه و نهه وههش حکوم ددهم، که ئه وان وه کویله تینه گه بشتن. 26 بُو بیانی دوو له برایانیه کانی بینی که خزمه تیان ده کهن،» خودا فرمومویه تی، «دوای ئه وه دینه شپریان ده کرد، هه ولی دهدا ناشتیان بکاته وه، گوق: «عیوه ده رهوه و لهم شوینه ده مپه رستن.» 8 خوداش په بیانی بران، بُوچی دهست بُو یه کتری دریز ده کهن؟» 27 «به لام خه ته نه کردنی له گکل ئیراهم بھاست. ئاوا ئیسحاقی بwoo، له ئه وهی سته می له تزیک که ده کرد، پائیکی پتوهنا و گوقی: ته منه نه هشت رُوژیدا خه ته نه کرد، ئیسحاقیش یاقوی «کی توی کردووه به گهوره و دادوه ره سرمانه وه؟ 28 ئایا بwoo، یاقویش دوازده باوکانیه که مین بwoo. 9 «باو کانیش ده ته وی بکوڑت هر ووه ک دوئنی میسریه کدت کوشت؟» چاویان به یوسف هله هات، فروشیانه میسر، به لام خودای 29 موساش به هنی یهتم قسه یه وه هه لهات، له خاک میدیان بwoo له گکل بwoo، 10 له همو ناخوشیه کانی پر زگاری کرد، له به ردهم پیگانه و له وی دوو کوری بwoo. 30 «دوای ئه وهی چل سال فیرعهون پا شای میسردا نیعمه و دانایی پیدا، ئه ویش کردنی ته او بwoo،» فریشته یه که بیانی شاخی سینا له تیو ده وهه تیکی به فرماته وای میسر و سه په رشیاری هه مو ما له که دا گیرساودا بُوی ده رکوت.» 31 موساش ئمههی بینی و له خوی. 11 «ئینجا قاتقری و ته نگانه به سه ره مو میسر و دینه نه که سه رسام بwoo، ده چووه پیش تاکو له تزیک و سه ره که ناعاندا هات، باو پاپر اغان خواردنیان دهست نه ده کوت. بکات، ده نگی یه زدان هات: 32 «من خودای باوکات، 12 یاقوب بیستی له میسر دانویله هه یه، جاری یه کدم باو کانی خودای ئیراهم و ئیسحاق و یاقویم» به لام موسا له رز گری و تارد، 13 بُو جاری دووهم یوسف به برایانی ناسرا، بنه مالهی نه یوپرا سهیر بکات. 33 «جا یه زدان بیچ فرمومو: پیلاوه کات یوسفیش بُو فیرعهون ده رکوت. 14 ئیتر یوسف ناردي یاقوی له پیت دابکه نه، چونکه ئه و شوینه تی تو له سه ری و هستاویت باوکی به هه مو کسوکاری وه بُو میسر بانگکرد، که حه فتا و خاکیکی پیروزه. 34 به راستی من ته زیه تی گله که دی خویم له پیچ کدس بون. 15 جا یاقوب بُو میسر دابه زی و مرد، میسر بینی و گوئم له نالهیان بwoo، هاته خواره وه تاکو ده ربانیان خوی و باو پاپر اغان. 16 ئینجا بُو شه خدم گدراندیانه وه و بکم. ئیستاش وهره، ده تیزمه میسر.» 35 «ئه و موسایهی له و گوئه ناشتیان که ئیراهمی دا، گکل له میسر ئازاد کر به دهسته ئه و فریشته ناردي که له ده وهه کدما بُوی په ریان ده سه ند و زور ده بون، 18 تاکو «له میسر پا شایک ده رکوت. 36 جا موسا گله که دی له میسر هینایه ده ره وه، نوی هاته سه ره ته خت که یوسفی نه ده ناسی.» 19 له گکل په جو و نیشانه کرد له خاکی میسر، له ده ریان سوور، گله که مان به قیل ده جولا یه وه و خراپهی له گکل باو پاپر اغان هه روهها له ماوهی چل سالدا له چوله وانی. 37 «ئه مه ئه و

گوئیزایه‌لی بُخودا بیت زیاتر لهوهی بُخلهک! 30 خودای نیز دراوه که هه مو قوتاییه کایان بانگکرد و گوتیان: «باش نیمه با پاپر امان عیسای هستاده ووه، ئه وهی به هه لواسینی له سه ر بُمان را گهیاندن پیامی خودا پشتگری بختهین و خره‌یک دار کوشتن. 31 خودا ئهه وک سدرؤک و بِرگارکر بُخازو وقه دابه‌شکردن بین. 3 خوشک و برایان، له تیو خوتاندا دهسته‌پاسی خوی به رز کرد ووه، تا کروتیه کردن و لیخوشبوونی حهوت پیاو هلهبیزین که ناویانگان باش بیت و پرین له روحی گوناه به ئیسرائیل ببه خشیت. 32 ئیه شایه قئم شنانین، پیروز و دانایی، تاکو له سه ر ئهه که دایانین. 4 ئیه ش هه روه‌ها روحی پیروزیش، ئه وهی خودا به خشیویه تیهه ئهوانه خۆمان تەرخان ده کمین بُخ نویزکردن و بُخ خزمەتی را گهیاندن گوئیزایه‌لن بُئی.» 33 کاپیک گوئیان لیبیو زور توووه بیون، پیامی خودا. 5 هه مو کومەله که ئهه پیشناه‌یان بدەل بیو، ویستان پانکوئن. 34 بلام فه رسیبیه ک به ناوی گەمالاھیل جاستیفانوسیان هلهبازار، که پیاویکی پرله باوه‌ر و بروز پیروز که ماموستای تەورات بیو و هه مو گەل ریزیان ده گرت، له بیو، له گەل فیلیپوس و پروخۇرۇس و نیکاتور و تیون و پەرمیناس نەنجومەنی بالا ههستا و فەرمانی کرد که نیز دراوان بُخ ماویه ک و نیکولاوسی ئەنتاکی که بیووه جوله که. 6 لەپیش نیز دراوانیان کم بېردریه دەرەوه. 35 ئی گوت: «پاوانی ئیسرائیل، راگرن، ئهوانیش نویزیان کرد و دهستیان له سه ر دانان. ئاگداری خوتان بن لهوهی دەدانه‌ی دەدانه‌ی بەم پیاوانه‌ی بکەن. 7 ئىتر پیامی خودا له گەشە کەندنا بیو، ژماره‌ی قوتاییه کانیش 36 ماویه ک له مەوبەر سوداس دەركوت و خوی بە شت له تۈرشه ليم زور زیاتر بیون، ژماره‌ی ک زوریش له کاهینان دەزانی، هەروه‌ها تزیکدی چوار سەدد پیاوی لى كۆپۈونو، باوه‌ریان بە مەسیح هینا و گوئیزایه‌لی بیون. 8 ستیفانوس بلام کۆزرا و هه مو ئهوانه دواي كەوتیون بلاو بیونو و پرپو له نىعمەت و هېیزى خودا، پەرجوو و نىشانه‌ی گوره‌ی و ئاسەواریان نەما. 37 دواي ئەمەش لە کاتى ناونو سیبەنە کەدا له تیو گەلدا دەکد. 9 جا هەندىك لهوانه‌ی لهو كەنىشەن يەھۇزاي جەللىي هەستا و خەلکاتىكى بە دواي خۇزىدا لە خشته كە ئىپپى دەگۆترا كەنىشى تازادىراوان، له گەل كورتىيە كان و بىد، ئەويش لەناوچىرو و ئهوانه دواي كەوتیون بلاو بیونو و. ئەسکەندەریه کان و ئهوانه‌ی له ناواچەكانى كىلىكى و ئاسیان، 38 ئىستاش ئامۇزگاریان ده کەم، لەم پیاوانه دوور بکونو و هەستان و دەمدە قالیان له گەل ستیفانوس کرد. 10 بلام و ازىيان لى بېتىن، چونكە ئەگەر ئەم بېرلا باوه‌ر و کاره له نېباتوانى بەر بەرە كاچى ئەو داناییه بکەن كە روحى پیروز له خەلکەو بېت، تىكىدە جىت. 39 بلام ئەگەر له خوداوه بېت، قىسە کەندنا بېيدابو. 11 بۇيە بەزىيە و خەلچان هاندا تاکو بېتىن: ناتوانى تىكى بىدەن، ئەگىنما خوتان دەپىتنەو له دڑى خودا «گوئیمان لى بىو سەبارەت بە موسا و خودا كفرى دەکد.» دەجەنگەن.» 40 و تەكاني قالىلى كەن، بۇيە نیز دراوانیان بانگکرد 12 ئىنجا گەل و پېران و ماموستایانى تەوراتىان جوشدا، هاتە فەرمانیان دا كە بدرىيە بەر قاچى. ئىنجا فەرمانیان پېگەن سەرى و گەتىيان و بُخ نەنجومەنی بالا يان هینا. 13 شايەتى ناوی عيسا نەھىتىن و تازادىيان كەن. 41 ئىتر نیز دراوان بە درۇزىيان دانان، دەيانگوت: «ئەم پیاو و ماموستایانى تەوراتىان جوشدا، هاتە دلشادىيە و له بەردەم ئەنجومەنی بالا هاتە دەرەوه، چونكە بە له دڑى ئەم شوئىنە پیروز و تەورات، 14 ئىچىش گۈمان لى شياوى ئەو داتزان كە لە پىتاو ناوی عيسادا سوو كاچى تىيان پى بۇو دەيگىوت كە عيسای ناسىرەن ئەم شوئىنە تىكىدە دات و ئەو بکرىت. 42 ئىتر هەمو روژىك لە حەوشە كانى پەرسگا و له نەريتىان دەگۆرىت كە له موساوه وەرمانگىرتووه.» 15 جا هەمو مالاندا، بۇچان خەلچان قىزىدە كەد و مزگىنیيان دەدا كە عيسا ئهوانه لە ئەنجومەنی بالا دانىشىبۇون چاوبىان تىپرى و يىنیيان رۇوی وەک رۇوی فەيشە وايە.

مەسىحە كىيە.

6 لو روژانەدا كە قوتاییه کان زىادييان دەکد، جوله کە 7 سدرؤکى كاهینان لىپ پرسى: «ئايان ئەو تۆمەتانه را استن؟»

يۇنانىيە کان بېلە بېلیان له سه ر عېرانييە کان كرد كە له دابەشکردنى 2 ئەويش گوقى: «برایان و باوکان گوئ بگەن، خوداي نافى روژانە بېوه ئەنە كانىان پشتگوئى دەخرىن. 2 بۇيە دوازدە شەكتەمنى بۇ ئىپراھىمى باوکان دەركوت كاپىك له

گوره و شایه تی ههستانه و هی عیسای خاوهن شکریان دهدا، یه ک دل له پریه وه کدی سلیمان له په رستگادا کزده بونه وه نیعمه تیکی گوره ش به سه ره همو ویانه وه بوبو. 34 کدی 13 کدی 3 کدی نهیده ویرا بچیتے پالیان، به لام گدل زور پریه بیان نه بونیان تیدا نه بوبو، چونکه هه مو و نهوانه هی خاوهن گلکه ده گرن. 14 له گدل ئه وه شدا هه تا دههات زن و پاوه به کومه ل و مال بون دینغروشت، پاره کهیان دههینا و 35 له بردیتی باوه بیان به مهسیحی خاوهن شکر دههینا و دههاتنه پالی. نیز دراوان دایانده، ئه وانیش به گوییه که پیوستی کدسه کان 15 له ئه بخاما، واي لیات نه خوشیان دههینایه سه ره قام دابهشیان ده گرد. 36 یه کیک لهوان پایاویتک بوبو به ناوی و له سه ره جینگا و نوین دایانده نان، به لکو ئه گدر په ترس س یوسف که لیشیه کی قوریسی بوبو. نیز دراوان پییان ده گوت هات، سینه ره کدی بکدویته سه ره همندیکان. 16 خه لکی به رهاباس که به اتای «کوپری هاندە» دیت. 37 گلکیه کی شاره کافی دهه رویشی تو شله بیش کو بونه وه، نه خوش و هه بوبو، فروشی و پاره کدی هینا، خستیه بردیتی نیز دراوان. ئهوانیان هله لکرتبو که به دهست روحی پیس دهیانلاد، جا

5

پایویک ناوی ههنانیا بوبو، له گدل سه فیره ره زنی پارچه زه ویه کی فروشت. 2 به ئاگاداری زن که کدی به شیک له پاره کدی بون خوشی هله لکرت، نه وه مایه وه هینای و خستیه بردیتی نیز دراوان. 3 به ترس س گوتی: «ههنانیا، بوجی شه بتان کرده وه و بردنیه دهه وه و گوتی: 20 «بیون بون خوش و کانی په رستگا و راوه ست، ته اوی په بیاچ ئه م زیانه به خه لکی بلین».» 21 هر که گوپیان لیبو، بیانی زوو چونه هه ووش کانی په رستگا نه تده توانی گلکه که بون خوت دابنیت و نه یفروشی کاتیک که هی خوت بوبو؟ پاش فروشتنی تایا مافی نه وه نه بونه وه هله لکریت؟ شیت بوجی له دل خوتدا ویست نایا کی بکهیت؟ تو دروت له گدل خه لک نه کرد، به لکو له گدل خودا.» 5 کاتیک حهنانیا گوتی لهم قسه یه بوبو، که و مرد، هه مو و نهوانه هی گنجیک ههستان و کفینان کرد، هه لیانگرت بون دهه وه و ناشیان. 7 پاش نزیکه کی سی کاتزمیر، زن که هاته ژوروه و نهیده زانی چی رو ویداوه. 8 په ترس س لی پرسی: «پیم بلی، زه ویه که تان بهم پره فروشت؟» گوتی: «بلی، بهم پره» 9 په ترسیش بیی گوت: «بوجی پریکه وتن روحی به زدان تاق بکنه وه؟ ئه وه تا ئه وانه هی میرد که تان ناشت له به رده رگان، تو ش هله لکری و ده تبه نه دهه وه.» 10 ده ستبه بچی زن که له بردیتی په ترسدا که و مرد، کاتیک گنجیه کان هاته رزو وه و بینیان مردووه، هه لیانگرت و له ته نیشت میرد که ناشیان. 11 ئیتر ترسیکی گوره هاته سه ره همو کلیسا و کردن خه لکی بهم ناوه قیر نه کدن، ئه وه تا تو شله بتان له هه مو و نهوانه هی ئه ما نه بان نیست. 12 له سه ره دستی نیز دراوان رزور نیشانه و پرجو له تیو گلدا کرا، هه مو باوه پداران به ئه سترمان.» 29 په ترس س و نیز دراوان و لامیان دایه وه: «ده بیت

کاتیک په ترؤس و یوچهنا قسهیان بُخه لکه که ده کرد، هه رهشهیان لی ده کهین ئیتر له لای کس باسی ئەم ناوه کاهینان و سه روکی پاسهوانی په رستگا و سه دوقیه کان هاته نه کدن.¹⁸ ئینجا بانگان کردن و فرمانیان پىدان که به هیچ لایان، 2 زور لیيان پهست بیون، چونکه خلکیان فېرده کرد شیوه يه ک به ناوی عیسا دم نه کنه و و کدیش قېزنه کدن. و دیانگوت که مردووان زیندوو دېنهو هروهک چۈن¹⁹ بەلام په ترؤس و یوچهنا و لامیان دایه و: «بەلای خوداوه عیسا زیندوو بیووه وه.» 3 بُويه په ترؤس و یوچه نایان گرت و کامیان دروستره: «گوئی له شیوه بگرین يان له ئە؟ شیوه حۆم له بەر ئەوهی دەمەو شیواره بیو، هەتا بەیانی له زیندانیان کردن. بدهن!²⁰ بەلام ئېچە ئەوهی بینیمانه و بیستومانه ناتوانین باسی 4 بەلام زور له وانھی گوئیان له قسە کان بیو باوه ریان هینا و نه کین.» 21 دواى هه رهشهی زیاتر، نیازانی چۈن زمارهی پاوان گدیشته پېتچ هزار. 5 بُويه بەیانی پېشەوانی و سزايان بەدەن، له بەر ئەوهی هەموو ستاشی خودایان ده کرد پیران و مامۇستایانی تهورات له تۈرشهلم کوبۇنوه وه، 6 له گەل بەھوی ئەوهی ړووپادابوو، 22 چونکە تەپاواھی ئەم نیشانەی حنانی سه روکی کاهینان و قەیافا و یوچەنا و ئەسکەندەر و چاکبۇنوه وھی بەسەر رهاتیوو له چل سال زیاتر بیو. 23 کە هەموو ئەوانھی له تېرەی سه روکی کاهینان بیوون. 7 په ترؤس و په ترؤس و یوچەنا بەربیون، هاتە لای هاواریپە کانیان و ئەم بیوچە نایان له ناوه راست ရا گرت و پرسیاریان لېکردن: «بەچ شتانەی کاهینانی بالا و پیران پېیان گوتیوون بۇیان گېزانەوه. ھیزىك و بەچ ناویک ئەمەتان کرد؟» 8 لەو کاتەدا په ترؤس 24 کاتیک هاپریپە کانیان ئەممەیان بیست، هەموو بیان بە یەک پېرپوله رۆحى پېرپۇز، بېچى گۈن: «ئەپېشەوانى گەل و ئەم دەنگ هاواریان بۇ خودا کردى: «ئەپەزدانى بالادەست، پیران، 9 نەگەر ئەمەر و لە سەر چاک كەيەک کە بۇ پەتكەوەتەيەک توی دروستکەرى ئاسمان و زەھوی و دەريا و هەموو ئەم کراوه، لېکىلەنەوه مان له گەل دەکەن دەپىن دەپىن کە بەچى شتانەی تېياندە. 25 لە پىنگەی رۆحى پېرپۇز لە سەر زارى چاک بۇوه تەوه، 10 ئەۋا با لەلای ھەمووتان و ھەموو گەلى داودى باوکان و بەندە خۆز فەرمۇوت: «(بۇچى نەتەوه کان ئىسرايىل زانزاو بیت، بە ناوی عیسای مەسیحی ناسىرەی، ئەم دەورۇژىن و گەلان پىلان لە شتى پوچى دەگېپىن؟) 26 پاشابىنى ئېقىلچە کە بەو تەندروستىيە لە بەر دەھەمان راوه ستاوه چاک زەھوی خۇيان پېنک دەخەن، سه روکە کانیان پېتکەوە كۆدەنەوە بۇوه وە، بە ناوی ئەم عیسایەی کە شیوه له خاچتان دا و له دىزى يەزدان و مەسیحە كەي.)» 27 لە بەر ئەوهی بە راستى خوداش لەنان مەردووان ھەلىستاندەوە، 11 ئەمە «(ئەپەزدانى بەر دەھەمان ھەل شارەدا، ھېرۇددس و پلاقتىسى پېتى و ناجولە كەن و گەل كە شیوهی وەستا پەتىان گەزدەوە، ئەوهی بۇ بە گۈنگۈن ئىسرايىل له دىزى عیسای خزمەتكارى پېرپۇزت يەكىنگرت، بەردى بىناغە.)» 12 بېچگە له عیسا رېزگاربۇون بە كەمى دىكە ئەوهی کە دەستىشانت كرد. 28 ئەم کارهیان ئەنجام دا نىيە، چونکە لە ئۇرۇ ئاسماندا ناوینى دىكە بە مرۇقە کان نەدرابو كە ھېز و خواتى تو پېشەخت نەخشەيان بۇ كېشاپوو كە بەزىيە و بتوانين رېزگار بىن.» 13 کاتیک ئازايىقى پە ترؤس كە دەپىت پوچەدەن، 29 ئېستاش ئەپەزدان، سەپىرى و یوچە نایان بىنى و زانیان خلکىيى نەخۇنداھوار و سادەن، هه رهشه کانیان بىكە، تواناي ئەم بە خزمەتكارى كانت بە خشە سەرسام بیوون و بۇیان دەركەوت كە ئەم پاوانە پېشەت لە گەل كە بەپەزى ئازايىقىيە و بە شەكەت بدوئىن. 30 دەست عیسادا بیوون. 14 بەلام کاتیک ئەپاواھشیان بىنى لە گەلیان درىز بە تاكو چاکبۇنوه و نىشانە و پەرجۇو بە ناوی راوه ستابۇو، ئەوهی چاک بۇوه وە، ھېچيان نەبیو و لامى عیسای خزمەتكارى پېرپۇزتەوە بکریت.» 31 کاتیک له خودا پى بەدەنەوە. 15 ئەوسا فەرمانیان پىدان لە ئەنجومەنی بالا دەپارانەوە، ئەم شوئىنە کە تىدا كۆپبۇنوه هاتە لە رزىن و پېچەنە دەرەوە و لەناو خۇياندا كەوتە گەفتۈگۈ: 16 «چى لەم ھەموو بیان پېرپولو له رۆحى پېرپۇز، بە چاونە ترسىيە و پەيامى پېاوانە بکىن؟ ئاشكرايە بۇ ھەموو دانىشتۇوانى تۈرشهلم كە خودایان را دەھەياند. 32 كۆمەل باوه رەداران يەك دل و گیان نىشانەيەكى بەرچاوا له رېنگى ئەمانەوە كراوه، ناتوانىن نىكۆلى بیوون، كەس نەيدە گوت ئەوهى ھەيدىقى هي خۇيەقى، بەلکو لى بکىن. 17 بەلام نەوهەك زیاتر لەتىو گەل بالاو بېتەوە، لە ھەموو شىتكىدا ھاوبىھەش بیوون. 33 نېزدراوان بە ھېزىكى

له ناخه و سام دایگرتبون، چونکه زور په رجرو و نیشانه له سهره ئیسرائل، بوجچی لمه سه رسامن؟ بوجچی چاوتان تیپیوین وه ک دهستی نیزدراوان کران. 44 باوه برداران هه مهو پککوه بعون ئهوهی به توانا يان به له خواترسیمان و امان گردوهه بپوات؟ و له هه رچچی هه یانبوو هاویهش بعون. 45 مالومولکی خیزان 13 خودای ئیبراهم و ئیسحاق و یاقوب، خودای باوکانان، ده فرۇشت و بېگۈزىرى پېشىتى هەریه كەيان دابهشيان دەركد. عىسای خرمەتكارى خۆى شکۆدار كرد، ئهوهى به گەتنان 46 پۇۋانه به يك دل بەردەقام له حەوشەكانى پەرسىتگا دا و له بەردەم پلاپاتس نىكۈلىتان لېكىد، كە بېيارى دابوو دەبۈون، له مالەكاندا نانيان لەتەدەركد، بە خۇشى و دلپاکىيەو بەرىيدات. 14 ئىمۇ نىكۈلىتان له پېرۇز و پاستورستە كە كرد پککوه نانيان دەخوارد، 47 ستايىشى خودايان دەركد و له لای و داواى ئازادەكتەن بىكۈرىكەن كرد. 15 سەرۇكى ژياننان ھەمو خەلک پەسند بۈون. مەسيحى خاوهن شكۆش پۇۋانه كوشت، بەلام خودا له تىو مردووان ھەلىستاندەوه و ئىنه تەوانەد دەھيتىيە پايان كە پەزگاريان دەبۈو.

3

پۇۋانه كەيان كاڭزىمىز سىنى پاش نىوهەرۇ، كە كاتى نۇزىز بە ناوى عيسا و ئەم و باوهەرەي بەھۆري و دىت، لەپەرچاوى بۈو، پەترۇس و يۈرەنە سەرگەنلىق بۇ پەرسىتگا. 2 له بەردەم دەرگاى پەرسىتگادا كە يىنى دەگوترا دەرگاى جوان، پاپويك بەزگاڭ ئېفلېچ دايىشتوو، ھەمو و پۇزىنگى كەلىاندە كەت و لەوى دايىاندەنا تاكى سوال بىكەت لەوانەدەھاتەن حەوشەكانى پەرسىتگا كەوه. 3 كاتىك ئەم پاپاوه يىنى كە پەترۇس و يۈرەنە بە نىزان يىئە ناو حەوشە كانى پەرسىتگا، داواى خېرى خودا تاڭر گۇناھەكتان بىرىنەوه، بۇ ئەوهى له لای يەزدانەوه لېكىدەن. 4 پەترۇس و يۈرەنە بە وردى تىيىزپاۋانى، ئېنجا پەترۇس گۈنى: «سەيرمان بىكە» 5 ئەمۇش چارى تېرىن و عىسىاىيە كە پېشىتەر بۇتاف دىيارى كەدبۈو، 21 ئەوهى دەيىت له ئاسمان بېتىيە وه، هەتا كاتى چاڭكەنەوهى ھەمو شىتىك، ئەوهى لە كۆنەوه خودا له سەر زارى پېغەمبەر پېرۇزەكتانىيەوه باسى كەدەووه. 22 موساش گۈنى: «بەزدانى پەروردەگارتان له تىو بىأياناندا پېغەمبەرىيىك وەك مەنتان بۇ دادەنەت، دەيىت گۈنى لە ھەمو و ئەم و شتانه بېگەن كە پېتەنەن دەلەت. 23 جا هەركەسىنگى گۈنى لەم پېغەمبەر نەگەرت لە تىو كەل دادەپەرىتتە». 24 «ھەمو پېغەمبەر اىتىش، له ساموئىل بەدواوه، ھەمو و ئەوانەدى قىسيان كەدۇووه، باسى ئەم پۇۋانەيان كەدۇووه. 25 ئىمۇش كورى پېغەمبەران و ئەمپەيمانەن كە خودا له گەل باوکاناندا بەستى، كاتىك بە ئىبراھىمى فەرمۇو: «لە كەپاوه كە خۆى بە پەترۇس و يۈرەنە ناوه ھەلەپەساوى دايىگەن لەمەدەن كەتدار 11 كاتىك بە كەپاوه كە خۆى بە سەرسامىيەوه رېيانكىدە لایان بۇ ئەم يە كەم جار بۇ ئىمۇش نارد، بۇ ئەوهى بەرە كەتدار تان بەكتات بە پېزەوهى كە يىنى دەگوترا پېزەوهى سليمان، كە هەردو ولاي گەرانەوهى هەریه كەتان له خاپەكانى. بە كۆلە كە كېرابۇو. 12 پەترۇس ئەمەي يىنى، يىنى گۈنى: «پاوانى

به سه رسامیه و گوئیان: «باشه هه مووه وانهی قسه ده کن 25 سه بارهت به ئهو داود گوتوبههقی: «هه میشه يه زدامن جه لیلی نین؟ 8 ئهی چون هریه کمان گوئی له زمانی دایکی لابه رده مم ده بینی، لابه رهه که له لای دهسته راسمه وهیه، خوی ده بیت؟ 9 ئیههی خله لکی پهرتیا و میدیا و ئیلامی، ناههژیم. 26 بیوه دلشام و زارم خوشی ده رده بیت، تهنانه دانیشتووانی میسپوتوامیا، يه هودیا و که په دوکیا، پونتوس و جهسته له هیوا دا نیشته جی ده بیت، 27 چونکه تو گیانم ئاسیا، 10 فرجیا و پامفیلیا، میسر و ناوچه کافی لیبیا یرووه له جیهانی مردواندا به جیاتیهایت، هه رووهها پریگا ناده بیت کورین، هه رووهها میوانه کافی روما، 11 جوله که و ئه وانه شی دلسوزه که کی تو لاناو گفر بیگن بیت).^(Hadēs g86) 28 پریگا کافی بیون به جوله که، کریتی و عده رب، ئه وهه تا گوئیان لیبانه ژیانت پن ناساندم، تیریون له شادی له ئاماذه بیووتدایه.^(Hadēs g86) به زمانی خۆمان باسی کرداره مه زنه کافی خودا ده کن).^{(برایان، با به راشکاوی پیتان بلیم} که داودی باوکان مرد 12 هه موو سه رسام و حه په سا بیون، به یه کتیران ده گوت: و نیزرا، گوره که شی تا کو ئەمۆر له لامانه. 30 ئەمیش که «ده بین ئەمە واتای چی بیت؟»^{(ههندیکی دیکه به گالته پیغەمبەر بیو، دهیزانی خودا سویندی خواردووه و به ئیتی پېکردنەوە ده بانگوت:} «شەرای نوپیان زۆر خواردووه تەوهه.» پەداوه که له بەری پشی ئەو له سر تەخته کەی داده نیشیت.^(Hadēs g86) 14 په ترۆس له گەل یازدە تیرداوه کەی دیکەی عیسا راوه ستا،^{(پیشیبینی کرد و باسی ههستانه وهی مه سیحه کەی کرد،} به ده نگی بەرز بە خله لکی را گیاند: «ئەی پیاوی جوله که و که نه له جیهانی مردواندا به جیپیلار و نه جهسته شی بیگن هه موو ئه وانهی له تۈرشه لىم دانیشتوون، با ئەمە له لاتان زانزاو بیوو).^(Hadēs g86) 32 ئەم عیسایه خودا هه لیستاندەوە، ئیه ش بیت و گوئی له قسه کافم بېگن، 15 چونکه وەک بیرده کەنەوە هه موومان شایه تین بیزی. 33 ئېنجا بۇ لای دهسته راستی خودا ئەمانه سه رخؤش نین، لابه رهه وەی ھیشنا کاشتەمیز تۆی بەینیه! بەرز کاریه وە کە بەلینچ رۆحى پېرۇزى له باوکو وەرگەت،^{(بەلکو له پریگەی پیغەمبەر بیوئیلە و گوتراوه: 17 «خودا ئەمەی رېزاند کە شیوه ده بیین و ده بیستن. 34 داود بۇ ئاسمان دەھرمۇی، له رۆزىنى كوتاپیدا رۆحىم بەسەر هه موو خله لکدا بەرز نەکاراوه، بەلکو خوی دەلتیت: «بەزدان بە خاوند دەپریزم. كوران و چکانان پەیامی خودا را پەدەگەیەن، گەنجانان شکوئی منی فەرمۇو: «لە دەستە راستم دابىشە 35 هەتا دۇۋەنەنت يېنینيان بۇ تاشکرا دەگریت، پېرەمیزدە كاتان خەون دەپىن. دەگەمە تەختەپى بۇ پىلەيە كات.»^{(بۇيە با هه موو مائى 18 تهنانهت بەسەر بەندە و کەنیزە كاپىشىم، لهو رۆزىانەدا رۆحى ئىسرايىل بە دلىنيا يەوه بىزان كە ئەم عیسایەت شیوه له خاچتان خۆم دەبارىتم و ئه وانىش پەیامی خودا را پەدەگەیەن. 19 لە داء خودا دەپەت بە په ترۆس و تیرداوانى دیكەيان گوت: «برایان، چى بکىن؟» تارىكى و مانگىش دەيىتە خوبىن، بەر لە وە رۆزى گوره و 38 په ترۆس وەلەم دانوه: «توبە بکن، با هەریه کەتان بە شکۈدارى يەزدان بیت. 21 جا هەركەسىنک بە ناوی يەزدان ناوی عیسای مه سیحە وە ئاۋەل بەلکىشىریت بۇ لېخۇشىوون پاپارىتەوە، رۆزگارى دەيىت.»^{(پیاوانى ئىسرايىل، گوئی لەم گوناھە كاتان و رۆحى پېرۇز بە دىاري وەرددەگەن. 39 ئەم قسانە بېگن: عیسای ناسىرەپى پاپوئىكە بۇتان سەلەنیزرا، بە پەرجوو بەلینچ ش بۇ خوتان و مەنداڭا كاتان و بۇ هه موو ئه وانهی کە دوورن و كارى مەزن و نیشانه لەلا يەن خوداوه لا يەنگىرى كاروه، كە و يەزدانى بە رەرگەر كارمان بانگان دەكتا.»^{(بە زۆر قسەي خودا دەپىگەي خواتىقى بېرالە سەردرار و زانىن لار و چەوهە رۆزگار بکەن،} 41 ئه وانى كە قسە كەيان وەرگەت دەزانىن. 23 ئەم بە گۈرۈھى خواتىقى بېرالە سەردرار و زانىن لار و چەوهە رۆزگار بکەن،^{(تەوانى كە قسە كەيان وەرگەت پېشىوو خودا داتانە دەست، بە دەستى گوناھباران له خاچتان له ئاۋەل كىشىران، لهو رۆزەدە تىزىكى سى ھەزار كەس هاتىه دا و كوشستان. 24 بەلام خودا هه لیستاندەوە و له ئازارى پىزى باورەدارانەوە، 42 ئىتر ئەوان پەيپە سەرپۇن لەسەر فېرگەدنى مەدن ئازادى كەد، لابه رهه وەی نەدە كەلا چىنگىدا بېنیتەوە. تیرداوان و ھاۋىيەشىتە، لەتكىدى نان و نوپەرگەدن. 43 هه موو}}}}

گدار

1

برایان، دهبووایه نوسراوه پیروزه که بیته دی، پیشتر لهبارهی یه هوزاوه پرچمی ساوفیلوس، له پهپتوکی یه که مدا دهربارهی ههموو بمو به پریه ره بیه وانهی عیسایان گوت. 17 به یه کیک که ئوهی که عیسا دهستی کرد به ئنجامدان و قیرکدنی نوسیومه، یه ده زمیردرا و لم خرمه تدا بهشی ههبوو»¹⁸ (یه هوزاوه 2 ههتا ئه و پوژهی تییدا به رزکایه و، دواي ئوهی له پرگی پاداشتی ناپاکی یکلگیمه کی دهستکهوت، بهلام بهده مدا کهوت روحی پیروزه وه ئه و نیز در اوانهی راسپارد که ههیزاردن. 3 دواي ئازارچیتی به چنهنین به لگه به زیندویی خوی پیشاندان، له ماوهی چل روزدرا بیان دهركهوت و سهبارهت زمانی خویان ئه و یکلگیان ناو نا حدق دخن، که به واتای یکلگهی خوین دیت. 20 په ترس ده زمیرهی پندا و گوقی: «له پهپتوکی زهبووردا نوسراوه: «با ماله کهی چول بیت، باوک بکدن که له منه وه بیستان. 5 یه حیا خه لکی له ئاو هه لده کیشا، بهلام عیوه پاش چهند پوژیکی کهم له پرچمی دیکه ئه رکه کهی ئه و هرگزیت. 21 کهواته با یه کیک لهو پیروزه هله ده کیشرين». 6 ئهوانهی پنکه وه کوبونه وه لیان پهوانهی که یاوه رمان بون به دریانی ئه و ماوهیهی عیسای پرسی: «ئهی خارون شکر، لم کانهدا پاشایق بزیمسرا ایل ده گهرینیته و؟» 7 وهلاعی دانه وه: «بیتان نیبه ئه و کات و سه رده مانه بزانن که باوک به ده سه لاتی خوی دایانون. شاهیتی ههستانوه کهی». 23 جا دووانیان هتایه پیشه وه، 8 بهلام کاتیک روحی پیروزتان دیته سهر، هیز و هرده گن و بیو یوسف که به بارساباس ناوده بردا و نازناوی یوستوس بمو، من ده بنه شایت، له ئورشلم و هه موویه هودیا و سامیره، له گمل مه تیاس. 24 نویزیان کرد و گوتیان: «ئهی یه زدان، تو تاکو ئه و پری زموی». 9 ئه مهی فرموم و ئهوانیش ته ماشیان به دلی هه مووان ده زایت، بومان ده رخنه له دووانه کامه بیانت ده کرد، به رزکایه وه، هه وریک له برجاویان شارديمه وه. 10 کاتیک ئه و ده رپوشت، ئهوان سه رنجیان له ئاساندا بمو، بگریه وه، که یه هوزا لپی لادا، بیه وهی بچیته شوین خوی.» ئوه بمو دوو پیاو به جل سپیمه وه لدایانه وه پراوه ستاون. 26 ئینجا تیروپیشکیان بز کردن و تیروپیشکه که مه تیاسی گرته وه، 11 پیان گوت: «ئهی چه لیلیه کان، بزچی راوه ستاون سهیری له گمل یازده نیز در اووه که ژمیردرا. ئاسمان ده کهن؟ ئه عیسایه، که له تیواندا بیه تامان به رزکایه وه،

چون بینیتان ده چووه ئاسمان، ئاواش دیته وه. 12 ئینجا له 2 که روزی پهنجایه مین هات، هه موو باوه رداران پنکه وه کیوهی بیچ ده گوترا زه یتونون گه رانه وه ئورشلم که به قهد له یه ک شویندا بون، 2 لهنا کاو ده نگیک که ئاسمانه وه وک روشتنیک شه مه له ئورشلم نزیک بمو. 13 کاتیک گهیشن، ره شه با هات، ئه و مالهی پرکرد که تییدا دانیشبوون. 3 ئینجا چوونه ژوویک له نهومی سدره وه، ئوهی که تییدا ده مانه وه، چهند ده مانیکی دابه شبوو وه ک تاگر بیان ده رکهوت و له سر ئهوانیش ئه مانه بون: په ترس و یؤحه نا و یاقوب، ئاندر اوس و هه ریه کدیان بیشته وه، 4 جا هه موویان په بون له پرچمی پیروز فیلیپس و توماس، به تیلاوس و مهتا و یاقوبی کوری حلاني، و دهستیان پنکه به زمانه کافی دیکه بدوبن، وه که رفح یچی شیمنی دلگهدم و یه هوزای برای یاقوب. 14 هه موو به یه ک دل به خشین، 5 لهو کانهدا جو له کهی له خواترسی هه موو نه وه کانی به رده وام بون له سره نویزکردن، له گمل ژنه کان و مریه می دایکی ژیز ئاسمان له ئورشلم مابونه وه. 6 کاتیک ده نگه که هات، عیسا و برا کانی. 15 روزیکان په ترس که له تیوان نزیکه خلک کوبونه وه بمو په شیوی، چونکه هه ریه کدیان سه د بیست باوه رداردا بمو، هه ستا و گوقی: 16 «خوشک و گرگنی له زمانی خوی دهبوو بیچی ده دوان. 7 حه په سابون و

شکودار ده کات. له دوای ئەمە پىچى فەرمۇو: «دۆام بىکەوە!» 20 پەترۇس ئاپوئى دايەوە و بىنى كە ئەو قوتايىيە كە عيسا خۇشى دەۋىست دوايان كەدوتۇوه، ئەوهى لە كاتى نانى ئىوارەدا شانى بە سنگى عيساوه نابۇو و پىچى گوتىوو: «گەورەم، كېيىھ ئەوهى بە گۈنت دەدات؟» 21 كايتىك پەترۇس ئەمەي بىن بە عيساى گوت: «گەورەم، ئەمە ئەمە چى لىدىت؟» 22 عيساش پىچى فەرمۇو: «ئەگەر بىھەۋىت دەمېئىتەوە هەتا دېئەوە، بە تو چى؟ تو دۆام بىکەوە» 23 ئېتىر ئەم قىسىيە له تىپ برایان وا بلاو بۇوهە كە ئەو قوتايىيە نامرىت. بەلام عيسا پىچى نەفەرمۇو كە نامرىت، بەلّكۆ «ئەگەر بىھەۋىت دەمېئىتەوە هەتا دېئەوە، بە تو چى؟» 24 ئەمەش ئەو قوتايىيە كە دەربارەي ئەم شنانە شايەقى دەدات و ئەم شنانەي نۇوسىيە، ئېش دەزانىن شايەتىيە كەدى پاستە. 25 زۇر شى دىكە ھەيدە عيسا كەدووپەتى، ئەگەر يەك له دوای يەك بنوسرايەتەوە، وا بازام خودى جىڭگەي ئەو پەپتوو كە نۇوسرا وانەي تىدا نەددە بۇوهە.

جا قوتاییه کان که مه سیحی خاوهن شکویان بینی دلشاد 6 بینی فرمون: «توره که هله لبه نه لای راستی به له مه که، ماسی بیون. 21 ئىنجا دیسان عیسا پیچی فرمون: «سلاواتان لى بیت! ده بینته ووه.» جا هله لاندا و ئیتر له بهر زوری ئه و ماسیبیانه تییدا هه روهک چزن باوک منی ناردووه، منیش ده تانیرم.» 22 که بیو نه یاتنانوی توره که رابکنیشنه ناو به له مه که. 7 ئه و قوتاییه که ئمه مه که گوت، فروی لیکردن، بینی فرمون: «رۇھى پېرۋۇز عیسا خوشى دەۋىست بە پەتروسى گوت: «ئەوه عیسای وورگان. 23 ئەوهی ئیوه گوناھى بېخشن، بەخشاوه، ئەوهی خاوهن شکویه!» کاتیک پەتروس بیسیتی «ئەوه عیسای خاوهن ئیوه گوناھى نەبەخشىن، نەبەخشاوه.» 24 بەلام قوماس کە شکویه، «خۆى بە جله کانى داپۇشى چونكە رپوت بیو، خۆى يەکىنکە له دوازدە قوتاییه کە و بە دیدمۇس ناسراوه، له گەل ھەلدایه ناو ئاوه کەوە. 8 قوتاییه کانى دیکە بە بەلەمە کە هاتن و قوتاییه کان نەبۇو کاتیک عیسا هات. 25 قوتاییه کانى دیکە تۈرى ماسیبیه کەيان راڈە كىشى، چونكە تەنها دوو سەد بال لە پیان گوت: «گەورەمان بینی!» ئەۋىش بینی گوت: «ئەھر و شکانیيە دوور بیوون. 9 کاتیک دابەزىيە و شکانى، بینيان جىنگاگى بىزمارە کان بە دەستىيە و نەبىن، پەنجە نەخەمە شوپىنى واخەلۇرۇ ئامادە كراوه و ماسی خراوهە سەرى و نان دازراوه. بىزمارە کانەدە، دەست لە كەلە كەي نەدەم هەرگىز باوەر ناكەم.» 10 عیسا بینی فرمون: «لەو ماسیبیانه ھېنن کە ئىستا گرتىان.» 26 لە دواىيە هەشت رۈز، قوتاییه کانى دیسان لە ژۇورە وە بیوون 11 شىمۇن پە ترۆسىش سەركەوت و توره کەي را كىشىيە سەر و تۇماسیش لە گەلیان بیو، دەرگا كاينىش داخراپۇن، عیسا و شکانى، سەد و پەنجا و سى ماسى گەورە دەتىدابۇو، له گەل هات و لە ناوه راستىان راوه ستا، فرمۇو: «سلاواتان لى زۇرە كەشى توره کە نەدرە. 12 عیسا بینی فرمون: «وەرن بینت!» 27 ئىنجا بە تۇماسىي فرمۇو: «پەنجەت بىنە ئېرە و دەستم بىخۇن.» ھېچ كام لە قوتاییه کان نەيانۋىزا پېرسىاري لى بىكەن: بىنە، دەستت بىنە و لە كەلە كەمى بىدە. بىباورە بەمە بەلکو «تۆ كىتى؟» زانيان عیسای خاوهن شکویە. 13 عیسا هات، باوەر بېتىنە. 28 قوماس وەلامى دايەوە: «ئەھى خاوهن شکو نانە كەي ھەلگەت و پېيدان، ماسیبیه كەش بە ھەمان شىۋوھە و خوداى من!» 29 عیسا بینی فرمۇو: «لە بەر ئەوهى منت 14 ئەمە سېيھم جار بیو كە عیسا پاش ھەستانە وەی لە تىو بىنە، باوەرپىت كەزدە خۇزىگە دەخوازىت بەوانە نەينبىنی و مىردووان بۇ قوتاییه کان دەرگەوت. 15 دواى ئەوهى نانيان باوەریان ھېتىا، 30 عیسا لە بەر دەم قوتاییه کائىدا زۇرە پەرجووی خوارد عیسا بە شىمۇن پە ترۆسىي فرمۇو: «شىمۇنى يۇتا، منت دىكەي كەد كە لەم پەرىتوكەدا نەنۇرساوه. 31 بەلام ئەمانە لەوانە خۇشتە دەۋىت؟» بینى گوت: «بەلنى گەورەم، دەزانىت نۇوسراون تا كۆئىۋە باوەر بېنن کە عیسا مەسيحە كەدە، كۆرى كە تۆم خۇشتە دەۋىت؟» بینى فرمۇو: «بەرخە كاتم بەلە وەرپىنە،» خوداىيە، تا كۆ بە باوەر ھېتىان بە ناوى ئەو زىياناتان ھە بىت. 16 دیسان بینى فرمۇو: «شىمۇنى يۇتا، منت خۇشتە دەۋىت؟»

بینى گوت: «بەلنى گەورەم، دەزانىت خۇشمە دەۋىت.» بینى 21 دواى ئەمە دیسان عیسا بەم شىۋوھە لە دەرياچە جەللى خۆى بۇ قوتاییه کان دەرخىست: 2 شىمۇن پە ترۆس و تۇماس کە بە دیدمۇس ناسراپۇو، له گەل ناتائىل كە خەلکى قاناي جەللى بیو، هەر وەھا كۆرە كانى زەبدى و دوو قوتايى گوت: «گەورەم، تو ھەموو شىئىك دەزانىت. دەزانىت دىكەي ئەو پېنكەو بیوون. 3 شىمۇن پە ترۆس بینى گوت: «بۇ راوا دەچم،» پیان گوت: «ئىتەش لە گەل ئەدىن،» ئىنجا رېيشتن و سوارى بەلام بیوون، بەلام لەو شەھە دە هيچيان نەگەت. 4 كاتى بەزەبىيان، عیسا لە كەنارى دەرياچە كە راوه ستا، بەلام قوتاییه کان نەيانزانى ئەوه عىسایە. 5 عیسا بینى فرمۇو: «كۆرەيە، ھېچ ماسیتان پى نىيە؟» وەلامىان دايەوە: «نە خېزىر.» وەك ئاماڭە كە دىتىك بۇ مردى پە ترۆس كە بەھۆيە وە خودا

21

هروههای بۆ ئەمە نووسراوه پیروزه کە بینته دی، فرموموی: «گورهیان له گوره کدا بردووه و نازانین له کوئی دایاناواه!» (تینوومه، 29) گوزهیه کی پر له سرکه دائزابوو، تیسنهنجیکی 3 ئینجا په ترۆس و قوتاییه کە دیکه بهره و گوره کە بریتکوتن. پر له سرکیان خسته سەر لقە زوفایەک و بهزیان کردەو 4 هەردوچاکان بەیە کەو رایاندە کرد، بەلام قوتاییه کە دیکه بۆدەمی. 30 کاتیک عیسا تاھی سرکە کەی کرد، فرموموی: پیش په ترۆس کەوت و زووت گیشته سەر گوره کە. «تەواو بوبو،» لەدوای ئەمە سەری دانەواند و گیان سپاراد. 5 دانەویه و بینی کەتانە کە دازاوە، بەلام نەچووه ژوروه و 31 پاشان راپەرانی جولە کە داوايان له پلاتوس کرد قاچ 6 ئینجا شیمۆن په ترۆس کە دوايکەتووھات و چووه ناو له خاچدراوان بشکنیرت و تەرمەکانیان ھەلبگیردرێن، چونکه گوره کە، بینی کەتانە کە دازاوە، 7 ئەو دەھمالەی کە بەسەری پوژئی ئامادە کاری بوبو، ئەو شەمەیە پوژئیکی گوره بوبو، تاکو عیساوە پیچرابوو، له گەل کەتانە کە دانەزاپوو، بەلکو بە جیا له تەرمەکان له شەمەدا لە سەر حاج نەمیتەن. 32 ئینجا سەربازە کان جئیک پیچرابوو و 8 ئەوسا قوتاییه کە دیکەش کە يە کەم هاتن و هەردوو قاچی ئەمەی يە کەم و ئەم دیکەيان شکاند جار هاتبويه سەر گوره کە چووه ژوروه و بینی و باوری هینا. کە له گەل عیسادا له حاج دراپوون. 33 بەلام کاتیک هاتنە 9 ئەو کاتە هینشتا له نووسراوه پیروزه کان تینە گیشتبیون کە دەمی لای عیسا بینیان وا مردووه، قاچیان نەشکاند. 34 بەلام عیسا له تیو مردووان ھەستیتەوە. 10 دواتر قوتاییه کان گەرانەوە يەکیک له سەربازە کان ڕەمیکی له کەله کەی دا، دەستبەجێ شوێنی خزیان. 11 بەلام مریم له لای گوره کە له دەرەوە خوین و ئاو دەرچوو، 35 ئەو پاوهی ئەمەی بینی شایەتی دا، راوه ستاپوو دەگریا، کاتیک دەگریا، دانەویه و سەری ناو شایەتییە کە شی راستە. خۆی دەزاتیت کە راست دەلیت، گوره کەی کرد، 12 بینی دوو فریشته به جىل سپییە و لهو تاکو عیوه باوده بینن. 36 ئەمە پروویدا تاکو نووسراوه پیروزه کە شوینەی تەرمە کەی عیسای لى دائزابوو دانیشتوون، يەکیک بینتە دی: «ھیچ ئیسکیکی ئەو ناشکنیریت!» 37 هەرەوەها له لای سەریپەوە ئەم دیکە له لای پیچیوە. 13 لیيان پرسی: نووسراویتکی پیروزی دیکەش دە فرمومی: «تەماشای ئەمە «خانم، بۆچى دەگرتی؟» وەلامی دانەوە: «گوره میان بردووه، دەکەن کە پەمیان لیداوه.» 38 پاش ئەمە یوسفی خەلکی نازانم له کوئی دایاناواه.» 14 کە ئەمە گوت ئاپری دایەوە، ڕامە کە له ترسی راپەرانی جولە کە بینی قوتايی عیسا بوبو، بینی عیسا راوه ستاوه، بەلام نەیزانی عیسایە. 15 عیسا بینی داواي له پلاتوس کرد تاکو تەرمە کە برد. 39 نیقدەپوشیش واپازانی باخوانە کەی، بینی گوت: «گورەم، ئەگەر تەردووەتە هات، ئەمەی يە کەم جار به شەو هاتنە لای عیسا. له گەل پېم لى له کوئی داتناوه تاکو بیبەمەوە.» 16 عیساش بینی خۆی نزیکەی سى لیتر مورى تېکللاو و بە ئەلواي هینا. 40 جا فرمومو: «مریم! ئەویش ئاپری دایەوە و بە عیبری بینی تەرمە کەی عیسایان برد و بە کەتان له گەل پۇن پیچایانەوە، وەک گوت: «برابرن!» کە بە اواتای مامۆستا دیت. 17 عیسا بینی نەریتی جولە کەی له کفن کردن، 41 لهو شوینەی عیسای تىدا فرمومو: «دەستم لى مەدە، چونکە هینشتا بۆ لای باوک بەرزو له حاج درا باخچەیە کى لېبۈو، له باخچە کەشدا گورئیکی نۇنى لېبۈو نەبۈوەمەتەوە، بەلام پرۇلاي برايانم و پیبانلى: «من بەرزو دەمەوە کەمی تىدا نەنیزابوو. 42 لمەر رۆژئی ئامادە کاری جولە کەکان بۆ لای باوک و باوگان، خودام و خوداتان.» 18 مریمە می عیسایان لەوی دانا، چونکە گوره کە نزیک بوبو.

20 لە يە کەم پوژئی هەفتەدا، هینشتا تاریک بوبو، مریمە ئەمە شى پى گوتن کە بینی فرموموبوو. 19 ئیوارەی ھەمان مەجدەلی هاتنە سەر گوره کە و بینی بەردە کە لە سەر گوره کە پوژئی، کە يە کەم پوژئی هەفە بوبو، له ترسی راپەرانی جولە کە، گلۇر كراوهەتەوە. 2 ئەویش پایکەد و هاتنە لای شیمۆن په ترۆس دەرگا کانی ئەمە شوینە داخراپوون کە قوتاییە کانی لېبۈو، عیسا و ئەمە قوتاییە دیکە کە عیسا خوشى دەویست، بینی گوتن: هات و له ناواه راستدا راوه ستا و پېنى فرمومون: «سلاـوتان لى بیت!» 20 کە ئەمە فرمومو، دەستى و کەله کە پیشاندان،

«تُر ده لَيْ که من پاشام. بُوئه مه لدایک بیوم و بُوئه مهش کورسی دادوه‌ری دانیشت، له شوینیتیک بیچی ده گوتروی هاتو و مه‌ته جیان، تاکو شایه‌تی بُوراستی بدهم. هر کسیک «بهردرپرگارو»، که به عیری بیچی ده لَنی «گبارسا». 14 رُوژی له راستیه‌وه بیت گوئی له ده نگم ده گریت.» 38 پیلاتوس ئاماده‌کاری جه‌ژنی په سخنه بیو، تزیکه‌کی کاترمیز دوازده بیو، بیچی گوت: «ئوه‌تا پاشا که تان.» که نه‌مه‌ی گوت دیسان چوروه ئینجا پیلاتوس به جوله‌که کافی گوت: «ئوه‌تا پاشا که تان.» ده رهوه بُولای جوله‌که کان و بیچی گوت: «هیچ خراپه‌یده ۴۵ ئوه‌تیش هاواريان گرد: «بیه! بیه! له خاچی بده!» پیلاتوس تیدا ناینم. 39 بِلَام ته‌ریتیگان هه‌یه که له جه‌ژنی په سخنه‌دا لَی پرسین: «پاشا که تان له خاچ بدهم؟» کاهینان بالا و هلامیان یه‌کیگان بُر ئازاد بکم. بُریه ده‌تانه‌ویت پاشای جوله‌که تان بُر دایه‌وه: «جگه له قیس‌ر پاشامان نییه.» 16 ئیتر پیلاتوس ئازاد بکم؟ ۴۰ هاواريان گرد: «ئوه نا! به‌لکو باراباس!» دایه ده‌ستیان تاکو له خاچ بدريت. سه‌ربازه‌کانیش عیسیان باراباسیش یه‌کیک بیو له ياخیبووان.

19

شوینیه‌ی که بیچی ده گوتروا «شوینی کاسه‌سهر»، به عیریش ده بیتنه «گولگوسا». 18 له‌یو له‌گل دوو که‌سی دیکه له خاچیان دا، هه‌ریه که له لایه‌کیه‌وه، عیساش له ناوه‌راستیان. 19 پیلاتوسیش ته‌ختیه‌کی له‌سر خاچه که داکوتا که له‌سری نووسیبیو: «عیسای ناسیره‌ی، پاشای جوله‌که.» 20 جوله‌کیه‌کی زور نووسراوه‌که‌یان خوینده‌وه که به عیری و لاتینی و یونانی نووسرابو، چونکه نه شوینیه‌ی عیسای تیدا له خاچ درابو له شاره‌وه تزیک بیو. 21 کاهینان بالا‌ی جوله‌که به پیلاتوسیان گوت: «منووسه: پاشای جوله‌که، بِلَام بنووسه: «خزی گوئی من پاشای جوله‌کم.» 22 پیلاتوس وه‌لای دایه‌وه: «ئوه‌ی دانه‌وه: «ئیوه بیهنه و له خاچی بدهن، چونکه من خراپه‌ی تیدا ناینم.» 23 کاتیک سه‌ربازه‌کان عیسیان له خاچ دا، جله‌کانیان برد و کردیان به چوار به‌شهوه، هه‌ر سه‌ربازنک به‌شیکی به‌رکه‌وت. کراسه‌که‌شیان برد، کراسه‌که کرد. 24 له‌بر ئوه‌وه بی دروومان بیو، له‌سر ربرا یه ک پارچه چنزاپو. 25 له‌بر ئوه‌وه به‌یه‌کتیان گوت: «پیوست نا کات بیدریتین. با تیروپیشکی له‌سر بکین بزانن بُو کی ده بیت.» ئوه‌مه‌ش روویدا تاکو نووسراوه‌پیروزه که بیتنه دی که فه‌رموده‌تی: «جلویه‌رگه که کی نه‌دایوه. 26 پیلاتوس بیچی گوت: «قسمه بُونا کدیت؟ تایا نازانیت ده‌سلاتم هه‌یه که ئازادت بکم یان له خاچت بدهم؟» 11 عیسا وه‌لای دایه‌وه: «هیچ ده‌سلاتیکت به‌سره منه‌وه نییه، مه‌گه‌ر له سه‌رهوه بیت درایت. لمبر ئوه‌وه ناو کوشکه که و به دهست تو گوناهه‌که‌کی گه‌وره‌تله.» 12 ئیتر پیلاتوس هه‌ول ده‌دا ئازادی بکات، بِلَام رابه‌رانی جوله‌که هاواريان ده‌گرد: «ئه‌گه‌ر ئوه‌مه ئازاد بکه‌ت، دوستی قه‌یس‌ر نیت. هر کسیک خوی بکانه‌پاشا، له دزی قیس‌ر ده‌دویت.» 13 کاتیک پیلاتوس گوئی لهم قسانه بیو، عیسای برد ده‌رهوه و له‌سر له‌بر ئوه‌وه عیسا زانی که هه‌مو و شتیک ته‌واو بیوه،

قوتابیه کافی لهوی کۆزدەبووه و 3 ئىنجا يەھوزا تېپىشك سەرباز خەلکم قىرده كرد، كە هەموو جولە كە كان ئىچى كۆزدەبەوه و خزمەتكارانى كاهينانى بالا و فەرسىيەكائى بىد، بە مەشخەن هيچم بە نېتىنى نەگوتۇوه 21 بۇ پەرسىيام لى دە كەيتى؟ لەوانە و چرا و چە كەوه هاتە ئەۋىرى. 4 عىساش ھەموو ئەۋە شەنانە بىرسە كە گۈپىان ئىبۈوه چىم بىنيان گوتۇوه، ئەمانە دەزانن چىم دەزانى كە بەسىرى دەھات، چۈچ و يېنى فەرمۇون: «كېيان گوتۇوه» 22 كاپىك ئەمەمى فەرمۇوي يېكىك لە خزمەتكاران دەۋىت؟²³ 5 وەلامىان دايەوه: «عىسای ناسىرەيى». عىسا يېنى كە لهلايىدە راوهەستابۇ زەللەيەكى لە عىسا دا و گوقى: «ئاوا فەرمۇون: «من ئەوم». يەھوزاش ئەھوەي بە گۈتى دا لەگەلىان وەلامى سەرۈكى كاهينان دەدەتەۋە؟» 23 عىسا وەلامى دايەوه: راوهەستابۇ. 6 كاپىك عىسا يېنى فەرمۇون: «من ئەوم»، «ئەگەر قىسەى خراپم كردووه، شايەتى لە سەر خراپە كە بدە. گەپانەو داواه و كەوتە سەر زەۋى. 7 لې پەرسىنەوە: «كېيان ئەگەر راستىشە، بۆچى ئېم دەدەتى؟» 24 ئىنجا حەنا عىسای بە دەۋىت؟²⁵ گۈپىان: «عىسای ناسىرەيى». 8 عىسا وەلامى دايەوه: دەمىتى بەستارووه بۇ قەيافە سەرۈكى كاهينان تاراد. 25 شىيون «پېم گوتۇن من ئەوم، ئەگەر بەدواى مندا دەگەرتىن، با ئەمانە پەتەۋىسىش ھېيشتا لهوی راوهەستابۇ و خۇرى گەرم دەكەدەوه، ئەوانەي پېت دابۇم كەسىانم ون نەكەد». 10 شىيون پەتەۋىس گوقى: «نەخىر». 26 يەكىك لە كۆيىلە كافى سەرۈكى كاهينان شەمشىزىكى پېيۇ دەرىپەتىا، لە كۆيىلە سەرۈكى كاهينانى دا و خۇمى ئەۋو بۇو كە پەتەۋىس گۈنچىلىكىدەوه، گوقى: «ئەكى لە گۈنچىلىكى بىرى. ئەكۆ كۆيىلەيەش ناوايى مەنلۇس بۇو. 11 عىسا باچە كەدا تۆم لە گەل ئەو نە بىنى؟» 27 دىسان پەتەۋىس نكۆلى بە پەتەۋىسى فەرمۇو: «شەمشىزە كەت بگەپتەۋە كەللانەكەي. كەد، دەستبەجى كەلشىز خۇنەتىدى. 28 بەيانى زۇۋا بابەرانى ئايان ئەو جامەمى كە باوک پېيداوم نەتەختەمەوه؟» 12 ئىتتى جولە كە عىسایان لەلای قەباقاوه بۇ كوشكى، نەوهك گلاۋىن عىسایان گۆت و بەستىانەوە. 13 يەكەم جار بىرىدانە لاي حەنا، و نەتوان نانى پەسخە بختون. 29 پلالتۇسىش ھاتە دەرەوه و چونكە خەزورى قەباقا بۇو كە ئەۋالا سەرۈكى كاهينان بۇو. گوقى: «ج سکالا يەڭىن لەسەر ئەم پاپاوه ھەيە؟» 30 وەلامىان 14 قەباشاش ئەو پاپاوه بۇو راۋىزى بۆ رابەرانى جولە كە كەدبىوو كە دايەوه: «ئەگەر خراپە كار نەبوايە، نەماندەدا بە دەستتەوه». باشتىر وايە پىاروېك لە جىان گەل بىرىت. 15 شىيون پەتەۋىس 31 پلالتۇسىش يېنى گوتون: «بىبىن، بەگۈزەي شەرىعەتى خۇناتان لە گەل قوتاپىيەكى دىكە شۇنىن عىسا كەتون. لەبەر ئەھوەي ئەو حۆكمى بىدەن». جولە كە كان وەلامىان دايەوه: «درۇست نىبىيە قوتاپىيە لەلای سەرۈكى كاهينان ناسراو بۇو، لە گەل عىسا ئېمە كەس بىكۈزىن». 32 ئەمەش روویدا تاكو ئەو قىسەيەي چۈچ بۇ كوشكى سەرۈكى كاهينان، 16 بەلام پەتەۋىس ناچار عىسا يېتە دى كە لە سەر شىۋازى مەرنە كەي فەرمۇوبۇوى. بۇو لە دەرەوه لە بەرەرگا كە رابۇھەستىت. قوتاپىيەكى دىكە 33 لەبەر ئەھوە پلالتۇس چۈچ ناو كوشكەك، بانگى عىسای كە سەرۈكى كاهينان دەنیاىي ھاتە دەرەوه و قىسەى لە گەل كەد و يېنى گوت: «تىپاشاي جولە كەي؟» 34 عىسا وەلامى كارە كەرە دەرگاوانە كەدا كەد و پەتەۋىسىتى ئەتىنە كەن جولە كەم؟ گەلە كەت و كاهينان بالا تۆيان داوهە دەسى من. 17 كارە كەرە كە بەتەۋىسى گوت: «تىش لە قوتاپىيەكەن ئەم نەن ئەم بۇ كەدەوه؟» 35 پلالتۇس وەلامى دايەوه: «ئايان من كارا بىرە ئەتىت؟» گوقى: «نەخىر». 18 خزمەتكار و پاسەوانەكان جولە كەم؟ گەلە كەت و كاهينان بالا تۆيان داوهە دەسى من. ئاگەر ئەن كەدبىووه و راوهەستابۇ خۇيان گەرم دەكەدەوه، چىت كەدەوه؟» 36 عىسا وەلامى دايەوه: «پاشايەتى من سەر چونكە سەرما بۇو، پەتەۋىش لەگەلىان وەستابۇ، خۇرى گەرم بەم جىيانە نىبىيە. ئەگەر پاشايەتى من سەر بەم جىيانە بۇوايە، دەكەدەوه. 19 سەرۈكى كاهينان دەرbaraھى قوتاپىيەكەن و ئەوسا خزمەتكاراھى كەن دەجەنگان تاكو نەدرەپە دەست رابەرانى قىرکەنە كەپرسىارى لە عىسا كەد، 20 عىساش وەلامى دايەوه: جولە كە. بەلام پاشايەتى من سەر بە ئېرە ئەتىت؟» 37 ئىنجا «بە ئاشىكرا بۇ جىيان دوام، بەرەۋام لە كەنېشىت و پەرسىتگادا پلالتۇس يېنى گوت: «كەۋاھە تۆپاشاي؟» عىسا وەلامى دايەوه:

ناوی منهوه داوا ده کهن. شیئر پیستان نالئم لدلای باوک بوتان چونکه من ده گهړیمه وه لای تو، ئهی باوکی پیروز، به ناوی داوا ده کهن، 27 چونکه باوک خوشی ګیوهی خوشده ویت، خوت پیانپارېزه که به منت داوه، تاکو بینه يه ک وه ک ټیله له بهره نهوهی متنان خوشویستو و باوهړتان کرد که له لای یه کین. 12 کاتیک له ګهڻیان بووم بهو ناوی که تو به منت خوداوه هاتوم. 28 له لای باوکوه هاتوم ټو جیهان، ئیستاش دایوو دمپاراستن و پاسه وائیم ده ګردن. کسیان له ناویه چورون ګیهان به جینه دهیم و ده گهړیمه وه لای باوک. 29 قوتاییه کافی کوری له ناوچو نه بیت، بُو نهوهی نوسراوه پیروزه که بیته ګوټیان: «وا ئیستا به ړوونی و بهنی پهند قسه ده ګهیت. 30 ئیستا دی. 13 «ئیستاش دېمه لای تو، بهلام له جیهاندا باسی ئه مانه دلنيان که تو همه موو شتیک ده زانیت و پیویست بهوه نیمه ده کم، تاکو به تهواوی شادی منیان له دلدا بیت. 14 من که س پرسیارت لی بکات. بهمهش باوهړ ده کهین که له خوداوه وشهی توم دایه ئهوان و جیهان رقی لیشان بووهوه، چونکه هی هاتوویت.» 31 عیساش وه لامی داندوو: «ثایا ئیستا باوهړ جیهان نین، وه ک منیش هی جیهان نیم. 15 داوا ناکم له ده کهن؟ 32 وا کاتیک دیت و ئیستاش هاتووه، که په رهوازه جیهاندا پیانه یهوه، بهلکو له شهه یان پیانپارېزی. 16 ئهوان ده بن، هدریه که بُو مالی خوشی و به تهناها به جنم ده هیلَن. بهلام هی جیهان نین، وه ک منیش هی جیهان نیم. 17 به راستی من به تهناها نیم، چونکه باوک له ګهملدایه. 33 «ئه مانه م پن ګوتن خوت پیروزیان بکه، وشهی تو راستیه. 18 وه ک چون منت تاکو ئاشتیان له مندا هه بیت. له جیهاندا تووشی ته نگانه ده بن. نارد بُو جیهان، منیش ئهوان نارد بُو جیهان. 19 بُو ئهوان بهلام ورهتان به رز بیت، من جیهانم به زاندووه.»

20 «نهنها بُو ئهمان داوا ناکم، بهلکو بُو ئهواندش که به قسهی ئه مانه وه باوهړم پن ده هین، 21 تاکو همه موو یک بن، باوکه، هه روکه تو له مندای و منیش له تودام. باههوانیش له ئیمه دا بن، تاکو جیهان باوهړ بېښت که تو منت ناردووه. 22 منیش هه شکوړیم داونهټی که تو به منت داوه، تاکو بینه يه ک، وه ک چون ټیمه یه کین. 23 من له دواندام و تو له مندای، تاکو به تهواوی یک بن، بُو ئهوهی جیهان بزانتیت تو منت ناردووه وئهوانه خوشویستووه هه روکه که تو منت خوشویستووه. 24 «باوکه، ددهمهویت ئهوانه که به منت داون له کوئی یم پیت دابوم، 5 ئیستاش باوکه له لای خوت شکوډارم بکه، بهو لدسر زهوي شکوډارم کردیت به تهواوکرنی ئه کارهی پیت دابوم، 6 ئیستاش باوکه له لای خوت شکوډارم بکه، بهو شکوډی پیش ټوونی جیهان له لای تو همه مبوو. 6 «ناوی توم بهوانه ناساند که له جیهاندا به منت دان، هی تو ټوبون، خوت به منت دان و کاریان بُو وته کانت کرد. 7 ئیستاش ئهوان ده زان هه رچیبه کت پیم داوه له خوتهوهی. 8 ئه وشانه م پیدان که تو پیت دابوم، ئهوانیش و مریانګت و به راستی زانیان له تروه هاتوم، باوهړیان هینا که تو منت ناردووه. 9 بُو ئهوان داوا ده کم، بُو جیهان داوا ناکم، بهلکو بُو ئهوانه که به

18 له دواي ئهوهی عیسا نویزه کهی ته او کرد، له ګل منت داون، چونکه هی تون. 10 هه رچیبه کهی منه، هی قوتاییه کافی به پنکوټ بُو ئهوهی دوئی قدرون که باخچه یه کی تويه، هه رچیبه کیش هی تويه، هی منه، من له ئهواندا شکوډار لبیوو، خوشی و قوتاییه کافی چونه ناوی. 2 یه هوزاش ئهوهی به بوم. 11 ئه مان له جیهان دده مېټنه وه، بهلام من تییدا نامینمه وه، ګرفتی دا، شوینه کدی ده زانی، چونکه عیسا زور جار له ګل

ئیوهم هەلبزارد، دەستىشانم كىدن تاڭو بېرىن بەرھەم بېتىن دىت، دەيسەلەيتىت كە جىهان بە ھەلە تىكىيىشتوون لە گوناھ و
 و بەرھەمە كەتان بېتىت، تاڭو ھەرچىيەك بە ناوى منهو پاستوروسى و حۆكمدان: 9 لەسەر گوناھ، چونكە باۋەرم
 لە باوک داوا بىكن بىتىندىق. 17 بەمانە پاتاندە سېرىم تاڭو پىن ناھىين، 10 لەسەر پاستوروسى، چونكە دەچە لای
 يەكتىريان خۇشىبىي. 18 «ئەڭ كەر جىهان پۇقىلىتىن دېيىتەوە، ئۇو باوک و ئىتەنامىيەن، 11 لەسەر حۆكمائىش، چۈنكە گەورەي
 بىزان پېش ئۇو رېتىن بۇوهتەوە. 19 ئەڭ گەر ئۇو ھى جىهان ئەم جىهانە حۆكم دراوه. 12 «ھىشتا شى زۆرم ھەيدە پېتىنى
 بۇنانىيە، ئەوا جىهان وەكۆ ھى خۆرى خۆشى دەۋىستەن. ئىستا ئۇو بلەم، بەلام ئىستا ناتوان بەرگەي بىگىن. 13 بەلام كاتىك
 ھى جىهان تىن بەلام من ئۇوھەم لە جىهانە وە ھەلبزاردۇوە، لەبەر ئەو دىت، كە رۆحى راستىيە، ئەو بۇ راستى تەواو پېتىتىيان
 ھەوە جىهان رېتلىتىنە. 20 بېتىندەو بېرتان چىم پىن گوتۇن: «كۆپلە دەكەت، چۈنكە لە خۆرى وەھەجىپ نالىت، بەلكۇ ئۇوهى گۇنى
 لە گەورەكى زىيات نىيە،» ئەڭ كەر مىيان چەپسانىتەوە، ئۇوھەش لى دەبىت دەيلەت و رايدە گەيەنەت چى پروودەدات. 14 ئەو
 دەچە و سىتىنەوە، ئەڭ كەر و شەمىيەن مىيان پاراستىت، ھى ئۇوھەش شەكۈدارم دەكەت، چۈنكە ئەوەتەن پىن رايدە گەيەنەت كە لە
 دەپارىزىن. 21 بەلام ھەموو ئەمانەتان لەبەر ئەن ناوى من بىن ھەموو وەردىدە گەيىت. 15 ھەموو ئۇوهى كە ھى باوکە، ھى
 دەكەن، چۈنكە ئۇوهى ناردۇومى ئەوان نايىسان. 22 ئەڭ كەر مىنيشە، لەبەر ئۇوهە گۆتم، رۆحى پېرۇز لە ھى من وەردە گەيىت
 نەھاتىم و قىسم بۇ نەركىدبان، گوناھيان نەدەبوبۇ، بەلام ئىستا و پېتىنى رايدە گەيەنەت. 16 «پاش كەمىك ئامىيەن، ئېنجا
 پاپوانيان نىيە بۇ گوناھە كەيان. 23 ئۇوهى رېتىن بۇوهتەوە، پاش كەمىك دىسان دەمەيىن.» 17 ھەندىك لە قوتاپىيە كانى
 رېتىن بەلكىشىمە، 24 ئەڭ كەر لەتۈنلەندا ئەو كارانەم نەركىدوبويە بە يەكتىريان گوتۇن: «ئەم چىيە كە پېجان دەفرەرمۇئى:» پاش
 كە كىسى دىكە نېتكەردىوە، گوناھيان نەدەبوبۇ، بەلام ئىستا كەمىك ئىتەنامىيەن، پاش كەمىكىش دەمەيىن» چۈنكە¹
 بىننەيان و رقىان لە من و لە باوکم بۇوهتەوە. 25 بەلام ئەمە رۇویدا دەچە لای باوک؟؟ 18 گوتىيان: «ئەم كەم» يە چىيە كە
 تاڭو ئەو و تىتىيە بىنە دى كە لە تەوراتە كەياندا نۇرسراوە: «بېنى باسى دەكەت؟ نازانىن چى دەفرەرمۇئى!» 19 عىسا زانى كە
 ھۇرۇقان لېم بۇوهتەوە. 26 «جا كاتىك يارمەتىدەرە كە دىت، دەيپۇرلىست پەرسىيارى لى بىكەن، بۇيە يېچى فەرمۇون: «ئاپا لەبەر
 ئۇوهى لەلايدەن باوکەدە بۇتافى دەنېر، كە رۆحى راستىيە كە ئەمە پەرسىيار لە يەكتىرى دەكەن كە گۆتم:» پاش كەمىك ئىتەر
 لە باوکەدە ھەلەققىت، ئەۋشادىتىم بۇ دەدات. 27 ئۇوھەش ئامىيەن، پاش كەمىكىش دەمەيىن؟ 20 راستى پاستىيان پىن
 شایقى دەدەن، چۈنكە لە سەرەتاوا لە گەل من. دەلئىم: ئۇو دەگۈزىن و شىوهن دەكەن، بەلام جىهان دلشاد
 دەبىن، خەمبار دەن، بەلام خەمبارىيە كەتان دەپىتە شادى. 16

كەننىشەكان دەرەدە كەن، لەپاستىدا كاتىك دىت ئۇوهى
 دەتائىن كۆزىت و دەزائىت خزمەتى خۇدا دەكەت. 3 ئەمانەش
 دەكەن، چۈنكە نەباوکان ناسىيە و نە من. 4 بەلام ئەمانەم
 پىن گوتۇن، تاڭو ئەڭ كەر كاتىيان هات بېرتان بەكەتىتەوە كە
 من بېم گۇقۇن، لە سەرەتادا ئەمانەم پىن نەگوتۇن، چۈنكە
 لە گەلتان بۇوم. 5 «ئىستا دەچە لای ئۇوهى ناردۇومى و
 كەستان لېم ناپرسىت:» بۇ گۈئى دەچىت؟ 6 كەچى دلگۈزان
 بەوهى كە ئەمەم پىن گوتۇن. 7 بەلام پاستىيان پىن دەلئىم:
 خۇشىيە كەتان كامىل و تەواو بىت. 25 «ئەم شاتانەم بە پەند
 باشترە بېرتان كە بېرۇم، چۈنكە ئەڭ كەر نەپرۇم، يارمەتىدەرە كەتان
 بۇ نايدىت. بەلام ئەڭ كەر بېرۇم بۇتافى دەنېر. 8 كاتىك ئەو
 بەلكۇ بە ئاشكرا باسى باوگان بۇ دەكەم. 26 لەو رۇۋەدە يە

به هۆی کاره کان خۆيانه وه باوه بکەن. 12 راستى راستييان گوتن، تاکو كاتىك پروويدا باوه بېئن. 30 لەمە ولا زور پى دەلىم: ئەوهى باوه برم بى بېئنەت، ئەو كارانه دەكتات كە قىستەن لە گەل ناكەن، چونكە سەرۇنى ئەم جەمانه وا دىت. من دەيکەم، لەمانەش گۇورە تر دەكتات، چونكە بۇ لاي هىچ دەسەلا ئىكى بەسەر مەندا نىيە، 31 بەلام ئەو دىت تاکو باوك دەچم. 13 هەرچىيەك بە ناوى منهود داوا بکەن جەمان بزاينت باوك خوشەدەويت و بەو شىۋىيە كار دەكەم كە دەيکەم، تاکو باوك لە كۈرە كەدا شکۇدار يېت. 14 ئەگەر باوك راپساردۇوم. «ھەستن، با لىزە پۇزىن.

شىئىگان بە ناوى منهود داوا كەد، دەيکەم. 15 ئەگەر مەنغان 15 «من مىيۇ راستەقىنە، باوكىشم پەزەوانە كەيە، 2 هەر لقىك لە مندا يەرنەگىرىت لى دەكتانە وە. هەر لقىكىش بەر بىگىت پاكى دەكتانە وە تاکو بەرەھى زىيات بادات. 3 ئىيە ئىستا لە گەلتان بېئنەتتەوە، (aión و 165) 17 روحى راستى، كە جەمان بەھۇنى ئەو قىسەيە بۇم كەدىن پاكىن، 4 بە منهود پەيپەست بن تاواتىنت و درىيگىرىت، چونكە تابىيەت و نايىناسىت. بەلام و منيش بە ئىيە وە. چۈن لق بە تەنە تاواتىنت بەرەھەم بادات ئىيە دەبناسن، چونكە لە گەلتان دەمەنەتتەوە و لەناو ئىيە دەيکەر بە دار مىيە كەوە پەيپەست نەيېت، ئىيەش ئاوان، ئەگەر دەيېت. 18 بە هەتىو بە جەيتان ناھىيەم، دېمەوە لاتان. 19 پاش بە منهود پەيپەست نەبن. 5 «من مىيۇ كە و ئىيەش لەقاڭان، ماوەيەكى كەم ئىتە جەمان نامېنەتت، بەلام ئىيە دەمېنەن. ئەوهى بە منهود پەيپەست يېت و منيش بەھەم، ئەوا بەرەھەم لەبەر ئەوهى من زىنەدۇوم، ئىيەش دەزىن. 20 لەو روژەدا زور دەگىرىت، چونكە بەيى من ناتوانن هىچ شىئىك بکەن. دەزان من لە باوكىدام، ئىيەش لە مندان، منيش لە ئىيە دەم. 6 ئەوهى بە منهود پەيپەست نەيېت وەك لق فېيەدرىتتە 21 ئەوهى راپساردەكانى منى لەلایە و كاريان پى دەكتات، دەرەھە، وشك دەيېت و كۆدە كەتتەوە، فېيەدرىتتە ناولانگ ئەوا منى خوشەدەويت. ئەوهى منى خۆشىبىي، باوكىشى دەسسوپىت. 7 ئەگەر بە منهود پەيپەست بن و وەكانى لە خوشەدەويت، منيش خوشەدەويت و خۆمى بۇ دەرەدەخەم»²² ناخختان بېچە سېپىت، هەرچىيەگان دەھى داواى بکەن بېرتان 22 ئىنجا يەھۇزايىكى دىكە، كە يەھۇزاي ئەسخەرىوپى نەبۇو، ئىي دەيېت. 8 باوك شکۇدار دەيېت ئەگەر ئىيە بەرەھى زور پېسى: «گۇورەم، بۇچى دەتەوى خۆت بۇ ئىيە دەرېخەيت، بگەن؛ بەوه دەرەدەكەوى كە ئىيە قۇتابى من. 9 «ھەروەك بەلام بۇ جەمان نا؟»²³ عيسا وەلام دايەوە: «ئەوهى منى خوشۇسىستۇرە، ئاوا ئىيەم خوشۇسىستۇرە، جا خۆشىبىي كار بە وەكانى دەكتات، باوكىشم خۇشى دەويت و بە خوشەویستىيە كەمەوە پەيپەست بن. 10 ئەگەر ئىيە كار من و باوك دېئىنه لاي و لەلاي ئەۋىش نىشەجى دەبىن. بە راپساردەكانى دەكەن، بە خوشەویستىيە كەمەوە پەيپەست 24 ئەوهەش كە منى خوشانويت كار بە وەكانى ناتان. ئەم دەبن، هەروەك من كارم بە راپساردەكانى باوكم كەدووە و واتانەي گۇييان لاي دەيېت هي من نىيە، بەلکوھى ئەو باوكىيە بە خوشەویستىيە كەيەوە پەيپەست دەم. 11 ئەم شتاندەم پى كە ناردوومى. 25 ئەمانەم بى گوتن كە هيشتا لەلاتانم. گوتن تاکو خوشىي مەنغان تىدايىت و خوشىيان پى و تەواو 26 بەلام يارمە تىدەرە كە، روحى پېرۇز، ئەوهى باوك بە ناوى يېت. 12 راپساردە من ئەمەيە: يەكترييان خۆشىبىي وەك منهود دەيېتتە، ئەو هەموو شىئىگان فېرەدەكتات و هەمەو خوشۇستىن. 13 كەس خوشەویستىي لەمە گەرەتى نىيە كە ئەو شتانەي بېم گوتون بېرتان دەخاتەوە. 27 ئاشتىيان بۇ يەكىك ژيانى خۆرى بۇ دۆستەكانى دابىنەت. 14 ئىيە دۆستى بە جىيەدەھىلەم، ئاشتى خۇمتان دەدەمى. ئەوهى من دەتاندەمى من، ئەگەر كار بەوه بکەن كە راتاندەسېزىم. 15 ئىتەر بە وەك ئەوه نىيە كە جەمان دەتانداتى. نىگەران مەبن و مەترىن. كۆليلە ناوتان نابەم، چونكە كۆزىلە نازانىت گەرە كەي چى 28 «گۇييان لېبۈپ بېم گوتن:» دەرۇم دېمەوە لاتان، ئەگەر دەكتات. بەلام ناوى دۆسم ئىتانا چونكە هەرچىيە كە باوكەوە مەنغان خۆشىبىي، دەلشاد دەبن كە دەچە لاي باوك، چونكە بىستىووپېم را گەيانىد. 16 ئىيە مەنغان ھەلەئىارد، بەلکو من باوك لە من مەزىتەرە. 29 ئەوه تا ئىستا پېش پۇودانى بېم

که بوم کردن؟ 13 یعنی به "ماموستا" و "گوره" باشکن ده کن کرا، خوداش کوره که له خویدا شکودار ده کات، ده ستبه جی و پراست ده کن، چونکه من وام. 14 جا که من گوره شکوداری ده کات. 33 «روله کام، ماوهیه کی کورت له گهستاندا و ماموستاتانم و پیم شوشن، یعنیه ش له سره تانه یعنیه یه کتری ده بم. جا بد واما ده گبرین، به لام وک چزن به جوله که کامن بشون. 15 من ثنوونه یه کم پیمان تا کوئنه وی بوم کردن یعنیه ش گوت، ئیستا به یعنیه ش دلیم: یعنیه ناتوان یعنیه نه و شوینه یه پیکن. 16 راستی راستیان پی ده لیم: کویله له گوره که که من بوبی ده چم. 34 «من راسپاراده یه کی نوبیان دهده می: زیارت نیمه، تیردراویش له وی ناردوییه زیارت نیمه. 17 هه گدر یه کتریان خوشبوی. وک خوشبویست، یعنیه ش بهو جوزه نه ماشه تان زانی، خوزگه ده خوازیرت به شویه نه گدر پیچه و تان یه کتریان خوشبوی. 35 بهمه هه مو خه لک ده زان که قوتا بی کرد. 18 «باسی هه مو وان نا کدم، نه وانه هه ملباردون من، هه گدر خوشبویستیان بوبیه کتری هه بیت». 36 شیمون دیانتاسم، به لام تا کوئنه وی له نوسراوه پیروزه که هاتووه بیته په ترسیش لی پرسی: «گوره، بوب کوئ ده چیت؟ عیاش دی: «نه وی کرد و ده کووم، ناپا کی له گلم کرد.» 19 «له ولام دایه واه: «نه و شوینه بوبی ده چم، ئیستا ناتوانیت ئیستاوه پیتان ده لیم پیش نه وی رو و بات، تا کو کاتیک دوامکه ویت، به لام دوات دوام ده کویت.» 37 دیسان پرویدا باوه بکهن که من نهوم. 20 راستی راستیان پی ده لیم: په ترسیش لی پرسی: «گوره، بوب کوئ ئیستا ناتوانم دوات کووم؟ نه وی پیشوازی له وی بکات که ده بینیم، ههوا پیشوازی له من زیانم بوب تو داده تم.» 38 عیاش ولام دایه واه: «زیان ده کات، نه وی پیشوازی له من بکات، پیشوازی له وی ده کات داده نیتیت؟ راستی راستیت پی ده لیم: پیش خویندنی کله شیر، که ناردویی.» 21 کاتیک عیاش نه ماشه فرموده، روحی تو سی جار نکولی له ناسیخی من ده که کیت!

خه مبار بوب و شایتی دا: «راستی راستیان پی ده لیم: یه کیکان به 14 (یگه ران مهبن، پشت به خودا بیهست، پشت به منیش گرتم ده دات.» 22 قوتا بیه کان سه بیری یه کتریان ده گرد و دلنيا بیهستن. 2 مالی باوکم ژوروی زوری اییه، هه گدر تاوا نبوا یاه نه بون مدبهستی له کییه. 23 یه کیک له قوتا بیه کان که عیاش پیم ده گون. من ده چم تا کو شوینتنان بوب تاماده بکم. 3 جا خوشی ده ویست له ته نیشی پالیدایروهه، 24 شیمون په ترسیش که رویشتم و شویتم بوب تاماده کردن، دیمه وه و ده تانبه هه لای تامازه دی بوب کرد تا کو پرسیار له عیاش بکات که مه بهستی له خویم، تا کو شویه ش له و شوینه بن که من لی ده بم. 4 یعنیه ش کییه. 25 هه ویش شان دا به سر سنگ عیاسدا و پیچ گوت: «رینگا کی نه و شوینه ده زان که بوبی ده چم.» 5 قوماس یعنیه «گوره، کییه؟» 26 عیاش ولام دایه واه: «نه و که سدیه گوت: «گوره، نازانین بوب کوئ ده چیت، چون رینگا که که نه ده که هه لده کیشم و ده دیده می.» ئینجا پاروهه که له قاپه که هه لکیشا و دای به یه هوزای کوری که ده زان نهسته ریوی. 27 هر که پاروهه که و هر گرت، شهیان متنان پناسیا، باوکیشمستان ده ناسی. له ئیستاوه ده نیاسن و چووه ناویه وه. عیاش یعنی فرموده: «نه وی به ته مای پیکه کیت، بینیو تانه.» 8 فیلیپس یعنی گوت: «گوره، باوکان پیشان بدھ خیرا پیکه.» 28 هیچ که سیک له وانه له سر خوانه که له گدی دایشتبون تینه گلیشتن بوب کیچی عیاش نه مهی پی فرموده له دهندیکان وايانزاني عیاش یعنی ده فرمومی که چیان پیویسته منی بینیو باوکی بینیو. ئیتر چون ده لی: «باوکان نیشان بدھ؟» 29 ئیتر چون ده لی: «باوکان نیشان بدھ؟» پاره که له لای یه هوزا بوب، 30 نه ویش که پاروهه که و هر گرت نه و قسانه دی پیشانی ده لیم له خومده ناییم، به لکو باوک که یه کسره چووه ده رهه وه. نه و کاته شه و بوب. 31 کاتیک چووه له مندا نیشته جیهیه، نه و کاره کانی خزی ده کات. 11 باوه برم ده رهه، عیاش فرموموی: «ئیستا کوری مروف شکودار کرا و پی بکهن که من له باوکدام و باوکیش له مندایه، هه گدر نا خوداش تییدا شکودار کرا. 32 جا هه گدر خودا تییدا شکودار

جا ده نگیک له ئاسمانه وه هات: «شکودارم کردووه و نه مینیته وه. 47 ئەگر يەکیک گوئى له وتكانم بwoo و کاري شکودارىشى دەكەمه وه.» 29 ئەو خەلکە لەوى ئامادەبۇون پى نەكىد، من حوكى نادەم، چونكە نەھاتۇوم تاڭو جىهان حۆكم گۈپىان لېبۇو و گوتىان: «ھەورە ترىشقە بولۇ!» ھەندىتىكى دىيكتىان بەلکو جىهان رېڭار بکەم. 48 ئەوهى دەتم بەكتانه وھ و گوتىان: «فېلىشىتىيەك بwoo قسىە لە گەل كەد.» 30 عىسا وتكانم وەرنە گۈزىت، يەکیک ھەيدى حۆكمى بەدات، ئەو قسىە يەي فەرمۇسى: «ئەو دەنگەي ھات بۇ من نەبۇو، بەلکو بۇ شىوھ كەم دەنگەي ھەيدى دەدات. 49 من لە بۇو. 31 ئىستا كاتى حۆكمىدا ئەم جىهانى يە. ئىستا سەرۋىكى خۆمەوھ قىسەم نەكەرەدەن، بەلکو ئەو باوکى كە تارددۇمى، بۇو. 32 كاتىك منىش لە زەۋىيە وھ بەرز رايسبارددۇم كە چى يلىم وچ قسىەك بکەم. 50 دەزانم ئەم جىهانە دەرەدە گۈزىت. 33 كاتىك منىش لە زەۋىيە وھ بەرز رايسبارددۇم كە چى يلىم وچ قسىەك بکەم. 50 دەزانم دەنگەي ھە، ئەواھەمۇان بۇلاي خۆم رادەكىشىم.» 33 ئەمەي رايسبارددەي ئەو خەلکى بۇزىيانى ھەتاھەتىلىي دەبات، ھەر بۇيە گۈز تامازەي گۈز بەوشىوھ مردىنى كە دە بىت بىرىت. ھەرجى يلىم، بەو جۇرە دەيلىم كە باوکى يېھى فەرمۇم.» (aiōnios

34 خەلکە كە ولامىان دايەوھ: «لە تەھراتدا بىستۇومانە كە 166g)

13 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

پىش جەۋى پەسخە، عىسا دە Mizanى كاتى ھاتۇوه ئەم عىساش يېھى فەرمۇن: «روونا كىيە كەتانا بۇ كاتىكى كورت دە بىت بەرز بىكىتىدە؟ ئەم كۈرى مرۇقە كىيە؟» (aiōn 165g)

جىهانە بەجىبىتلىت و بۇلاي باوک بگەرپەتەوھ، جا ئەوانەي ھى خۆى بۇون لە جىهاندا خۆشى دەۋىستىن، ھەتا ئەپەپەرى خۆشىوستىن. 2 ژەمى ئۇوارە بۇو، شەيتان خستبۇويھ دلى يەھۆزى ئەسخەر بىوئى كۈرى شىمۇن، كە عىسا بەدەستەوھ بەدات. 3 عىساش كە دە Mizanى باوک ھەمۇ شىنکى خستووھە ئەپەپەن ھەتا چۈنگە كەتانا بەلەدەيە، تاڭو بىنە رۇلەيى روونا كىيە كە دەپەپەن ھەتا چۈنگە كەتانا بەلەدەيە، تاڭو بىنە رۇلەيى روونا كىيە كە. عىسا ئەمانەي فەرمۇو، رۇلىشت و خۆى لىيان شاردەدە. ھەزەنە زۆرپەرجۇوی لە بەرەدەميان كەد، بەلام باوپەريان خاولىيەكى ھەلگەرت وە ناوقەدى بەست. 5 پاشان عىسا ئاواي پى نەھىتىنا، 38 تاڭو تەھى ئىشىيا پېنگەمبەر بىتە دى كە گۈتكى: كەد ناو لە گەپىك و دەستى بە شۇشتى يېھى قوتاپىيە كان كەد و ھېزىي ھەزەنە زۆرپەرجۇوی بە پەيامە كەمان كەد و ھېزىي يەزدان بۇ كە دەركەوت؟» (aiōn 165g) 39 لە بەر ئەوه نەيانتوانى باوپەر بەپەپەن، چونكە ئىشىيا لە شۇنىتىكى دىيە كۈتكى: 40 چاوابانى «گەورەم تو يېھى من دەشۈت؟» 7 عىسا لە ولامدا يېھى كۈرۈپ دەلىان رەقكەر دەدە، بۇ ئەوه بە چاوابان نەھىتىن و بە دەلىان ئېنە كەن، نەوهك بگەرپەھ و منىش چاپىان بەكەمە وھ.» ئىشىيا ئەمانەي گوت، چونكە شكۈزى ئەۋى يېھى و باسى عىساش وەلەم دايەوھ: «ئەگر پېت نەشۇم، لە گەل من بەشت كەد، 42 ھەزەنە زۆرپەرجۇوی كەن راپاپەرە كەنپىش باوپەريان بىتەن، بەلام لە بەر فەرسىيەكان راپاپەنە دەگىياند نەوهك لە شكۈزى دەرپەپەن، 43 چونكە شكۈزى خەلکىان لە شكۈزى كەنپىش دەرپەپەن، 44 ئېنچا عىسا بە دەنگى بەر زەنەنە بېم نا، بەلکو دەست و سەرپەشم!» (aiōn 165g) 10 عىساش يېھى فەرمۇو: ئەوهى خۆى شۇشتىت تەنەنە پېپەستى بە پى شۇشتىن ھەيدى، خودا زىيات خۆشەدەۋىست. 44 ئېنچا عىسا بە دەنگى بەر زەنەنە بېم نا، فەرمۇو: «ئەوهى باوپەرم پى بەپەپەن، باوپەر بە من ناھىتىت، 11 عىسا فەرمۇو: «ھەمۇوتان پاڭ نىن،» چونكە دە Mizanى بەلکو بەوهى تارددۇمى، 45 ئەوهش كە دەمېنیت، ئەوه كى بە گەتنى دەدات. 12 پاش شۇشتى پېلەن كەواكى دەپەپەن كە نارددۇمى. 46 من وھك روونا كە ھاتۇومەتە خستەوھ سەرشارى و دانىشە وھ، ئې پىرىسىن: «ئايا لەوه تىگەلېشىن جىهان، تاڭو ھەركەسىنک باوپەرم پى بەپەپەن كە تارىكىدا

بمریت، لوهی که گل هه مووی لمناو بجیت». 51 نهوا له کاهینانی بالا ته گبیریان کرد له عازریش بکوژن، 11 چونکه خویه وه ئەمهی نه گوت، بهلکو لهو سالهدا سه رؤکی کاهینان ژماره‌یه کی زور له جوله که کان بهه وی ئەم ووه ده رؤیشتن و بوو، پیشینی کرد که عیسا له جیانی گل ده مریت، 52 نهک با وهربیان به عیسا ده هینا. 12 بویانی ئەو ٹاپزره‌یه له خەلک تەنها له جیانی ئەو گله، بهلکو تاکو پوچلەکانی خودا که هاتیوون بوجەن، بیستیان که عیسا دیت بوقرشەلیم، پەرتەوازه بوبون کۆزبکانه وه ویه کانجا تەوه. 53 نئیز لهو پروژه وه 13 لقە دار خورمایان برد و بەرە پېرى چوون، هاواریان دەکرد: پیلانی کوشتیان دارشت. 54 لەبەر ئەو چیتر عیسا به «ھۆسانا! پیروزه ئەم ووه بە تاوی یەزدانه وه دیت!» پیروزه تاشکرا بەناو خەلکی يەهودیادا نەدەگەر، بهلکو له ویوه چووه پاشای ئیسرايل! 14 عیسا جاشکیکی بىنی، سواری بوو، وەک ناوجە کانی تزیک چوله‌وانی، بۆ شاریتک ناوی ئەفرایم بويو، نووسراوه: 15 «ئە شاری سییون مەرسە، ئەوەتا پاشا کەت له گل قوتا بیه کانی له لوئی مایه وه. 55 لەو کاڭەدا جەزنى پەستخەی دیت بە سواری جاشی ما گریزک.» 16 سەرەتا قوتا بیه کانی جوله کەکان تزیک بوو، زور کەس له گوندە کانه و پیش جەن لەمانه تىنە گەيشتن. بەلام پاش ئەم ووه عیسا شکودار گرا، بۆ تورشەلیم هاتیوون تاکو خۆزیان پاک بکەنەوە. 56 جا به بیریان کەوتەوە کە ئەمانه دەربارەی ئەو نووسراون، ئەوانیش دواى عیسادا دەگەران، هەر وەھا کاپیک لە حەوشە کانی ئەمانه یان بۆ ئەو کەدووە. 17 هەر وەھا ئەو خەلکەش کە پەرنىگا پاوه ستابون بە يەكتیریان دەگوت: «رەاتان چيیە؟ تىبا بۆ له گەل بوبون کاپیک لە عازری لەناؤ گۇزە کەوە بانگىد و لەتىو جەن نايەت!» 57 کاهینانی بالا و فەرسىيە کانىش فەرمانىان مەردواندا هەلىستاندەوە، شایه تىيان بۆزى دەدا. 18 لەبەر ئەو دەرگىدبوو ئەگەر هەركەسىك بزاپت ئەو لەکوپىه، دەپت بۆ خەلکە کە چوونە دەر وەھ بۆ ئەم ووه پېشوازى لى بکەن، تاشکراى بکات، تاکو پېگەن.

12

شەش پۆز پېش جەزنى پەستخە عیسا ھاتە بیت عەنیا کە لە عازری لېبۈو، ئەم ووه بىسە لەتىو مەردوان ھەلىستاندەوە. 2 لەوی شىۋىنەكىان بۆ ئامادە گەر، مەرسا خزمەتى دەگەر، لە عازریش يەكىك بوبو لەوانە لە گەل پايدا بوبەوە. 3 مىيەميش نيو لىتىر بۆنی ناردىنى پېگەردى گارابەھاى ھىننا و پېنە کانی عىسای پىن چەوركەد، ئىنچا بە قۇرى پېنە کانی عىسای سېرىيە و مالە كەش پېرىوو لە بۆن خوش. 4 يەھوزاي ئەستخە رېوتى کە يەكىك بوبو لە قوتا بیه کانی و بەتە ما بابو بە گىتنى بادات، گوت: 5 «بۆچى ئەم بۆنە بە سى سەد دىنار نەفروشرا و نەدرابە بە هەزاران؟» 6 ئەمەدی گوت نەك لەبەر ئەم ووه خەمى هەزاران دەخوارد، بهلکو لەبەر ئەم ووه دى دادەنزا. 7 عىساش فەرمۇسى: «وازى لى بېنن، بۆپۇزى ناشتم ھەلەگەر تىوو، 8 چونکە هەزاران ھەمېشە لە گەلتان، بەلام من لە ھەر شوئىنەك بىم، خزمەتكارىش لمۇپىه، ئەگەر يەكىك خزمەتم بکات باوکم رېزى لى دەگېت.» 27 ئىستا خەمبارم، زانىيان عىسا له وپىه، ھاتن، نەك تەنها لەبەر عىسا، بهلکو بۆ بىنەنی لە عازریش کە لەتىو مەردوان ھەلىستاندەوە. 10 ئەوسا چى بىلمىم؟ باوکە لەم کاڭە بىزگارم بىك؟ بەلام نەخېز، من بۆ ئەم کاڭە ھاتووم. 28 ئەم بىلەن، ناوت شکودار بىك!»

(g166) 26 ئەم ووه خزمەتم دەکات با بەدوان بکەپىت. ئىتىر من

لە ھەر شوئىنەك بىم، خزمەتكارىش لمۇپىه، ئەگەر يەكىك خزمەتم بکات باوکم رېزى لى دەگېت.» 27 ئىستا خەمبارم، زانىيان عىسا له وپىه، ھاتن، نەك تەنها لەبەر عىسا، بهلکو بۆ بىنەنی لە عازریش کە لەتىو مەردوان ھەلىستاندەوە. 10 ئەوسا چى بىلمىم؟ باوکە لەم کاڭە بىزگارم بىك؟ بەلام نەخېز، من بۆ ئەم کاڭە ھاتووم. 28 ئەم بىلەن، ناوت شکودار بىك!

به رُوژ پروات بیچ هه لنا که دویت، چونکه پرونونکی نهم جیانه بگرینت. 32 کاتیک مریم گدیشته اه و شویهی عیسای لیبو ده بینیت. 10 به لام ته وهی به شه و پروات بیچ هله لده کدویت، و ته وی بینی، به سه رپنیدا که وی گوت: «گورهه، چونکه پرونونکی پندا نییه.» 11 ته مانهی فرمومو، پاشان بیچ ئه گر لیزه بروتایه، برا کم نه ده مرد. 33 عیشش که بینی فرمومون: «له عاززی دوستان نوستوه، به لام ده رقم تاکو ده گرینت و نه و جوله کانهش که له گلی هاتعون ده گرین، به خه بدری بینمه ووه.» 12 ئینجا قوتاییه کان پینان گوت: کاری له روحی کرد و خه مبار بوبو، 34 لی پرسین: «له کوتیان گورهه، ئه گر ئه و نوستوه، چا کده بینه ووه.» 13 عیسا باسی داناوه؟ ئوانیش و لامیان دایه ووه: «گورهه، وره و بینهه.» مردنی ئه وی کرد، به لام ئوان وايانزاني باس له نوستنی ئاسای 35 جا عیسا گریا. 36 لمبر ئه و جوله که کان گوتیان: «سهير ده کات. 14 عیشش به ئاشکرا بیچ فرمومون: «له عازز مر دودوه. بکن، چه ندی خوشده ویست!» 37 به لام هنهندیکان گوتیان: 15 لمبرهه شیوه دلشادم که له وی نه بوم، تاکو باوهه بینن. «ئمه که چاوی نایینا کدی چاک گرددهه، ئیانهه ده تواني ورن، با پرین بولای.» 16 توماسیش که به دووانه بانگ وای بکرایه ئه میش نه مر دایه؟ 38 دیسان عیسا له ناخه و ده کرا، به قوتاییه هاوه له کافی گوت: «باچه ش له گل ئهودا خم دایگرت و هاته لای گوره که که ئه شکوه ویک بو پرین تاکو له گل ئهودا بمنین.» 17 کاتیک عیسا گدیش، ده مه کهی بردیکی پنه زابوو. 39 عیسا فرموموی: «بهرده که زانی له عازز وا چوار رُوژه له گزداریه. 18 بیت عه نیاش تزیکی لادهن.» مه رسا خوشکی مردووه که بیچ گوت: «گورهه، پازده تیرهایه له تورشه بیمه وه دورو بوبو. 19 ژمارهه کی زور له بونی کردووه، چونکه چوار رُوژه.» 40 عیشش بیچ فرمومو: جوله که کان هاتیونه لای مه رسا و مریم تاکو سه رخوشی «ئهی پینه هه گوچی ئه گر باوهه بکهیت شکوی خودا ده بینیت؟» برا کدیان لی بکن. 20 کاتیک مه رسا بیست عیسا هاتووه، 41 ئوسا برده کدیان لارد، عیشش چاوی هه لپری بؤ اسامان بهره و پیری چوو، به لام مریم له مال مایه ووه. 21 ئینجا و فرموموی: «باوهه، سوپاست ده کم که گویت لی گرتم. مه رسا به عیسای گوت: «گورهه، ئه گر لیزه بروتایه، 42 ده مانی که تو هه میش گوئیم لی ده گریت. به لام لمبر ئه و برآ کم نه ده مرد. 22 گیستاش ده زانم هرهچی له خودا داوا خلکه که لام ناهه راوه استون ئه مه گوت، تاکو باوهه بکن بکهیت، خودا ده تدانی.» 23 عیسا بیچ فرمومو: «برا کدت که تو منت ناردووه.» 43 که ئه مهی فرمومو، به ده نگیکی به رز زیندوو ده بیته ووه.» 24 مه رساش بیچ گوت: «ده زانم له هاواری کرد: «له عازز ورهه ده رهه ووه!» 44 ئه وسا مردووه که زیندوو بونه وه رُوژی دواپیدا هه لدنه بیته ووه. 25 عیسا بیچ هاته ده رهه وه، ده ست و قاچی به کفن به ستارابوو، رووشی به فرمومو: «من زیندوو بونه وه رُثیان. ئه وهی باوهه پن بینیت، ده سمالیک پچرابوو، عیشش بیچ فرمومون: «بیکنه وه، بینان ئه گر بشمریت زیندوو ده بیته وه.» 26 هه روهه ها هر کدیکی با پروا، 45 لمبر ئه وهه ژمارهه کی زور له جوله که کان که بون که زیندوو و باوهه پن بینیت، هر گیز نامریت. باوهه بمه لای مریم هاتیون و ئه مهیان بینی که عیسا کردی، باوهه بیان ده که کیت؟ 27 بیچ g165 گوت: «بیلی گورهه، باوهه پن بیچ هتانا. 46 به لام هنهندیکان چونه لای فریسیه کان و هتاناوه که تو مه سیعه کیت، کوری خودای، ئه وهی بون جیان ئه وهی عیسا کربووی پینان را گدیاند. 47 لمبر ئه وه کاهینانی دیت.» 28 پاشان که ئه مهی گوت، چوو مریمی خوشکی بالا و فریسیه کان ئهندامانی ئهنجومه نی بالایان کوکرده وه، بانگکرد و به نهیتی گوچی: «ماموستا لیزه ویه، بانگت ده کات.» گوتیان: «چی بکین؟ چونکه ئهم پیاو په رجوعی زور ده کات. 29 ئه ویش که ئه مهی بیست خیزا هه ستا و هاته لای. 30 عیسا 48 ئه گر بهم شیوهه یه لییگه بین هه موو خلکه که باوهه پن هینشتا نه هاتیوه ناو گونده که، به لکو لمو شویه بوبو که ده هین، رومانیه کانیش دین، په رستگا که مان ده رهو و خین مه رسا لی بینی. 31 ئه وه جوله کانهی لام ماله وه له گلی بونون و نه ته وه که مان پاپیچ ده کدن.» 49 یه کیک له لوان، به ناوی دلنوايان ده کرد، بینیان مریم یه خیزا هه ستا و چووه ده رهه، قهیافا، ئه و ساله سه روزکی کاهینان بوبو، بیچ گوت: «میوه هیچ دوای که وتن، وايانزاني ده چیته سه روزکه تاکو له وی نازان! 50 بینا گن که باشته بوتان پاوا یک له جیان گل

گورگ دیت، مهره کان به جیده هیلت و پاده کات، گورگیش بردبارات ناکین، به لکو به هوی کفر کردن ته وه، چونکه تو مهره کان ده بات و پرته واژیان ده کات. 13 کابرا هله دیت، مرؤفیت و خوت ده کیت به خودا.³⁴ عیاش و لامی چونکه به کری گیراو و خه می مهره کانی نییه. 14 «من شوانه دانه وه: «ثایا له تهوراته که تان نهنو سراوه: «من یم گوت: «میوه دلسوزه که، مهربی خوم ده ناس و ئه وانیش من ده ناسن، خودا ونده کانن»؟³⁵ 35 نوسراوه پیرزه که هه میشه راستی 15 هروهه که چون باوک ده مناسیت، منیش باوک ده ناسن. ده فرمیت. ئه گهر خودا ونده کانن به «خودا ونده کانن» تاوا بنیت زیانم بُر مهره کان داده تم. 16 هروههها مهربی دیکم هه یه که که وشهی خودایان بُر هاتوته خواره وه، 36 شیت چون سه ربم پشتیره نین، ده بُر ئه وانیش بُر، ئه وانیش گوپیان له ئیوه بهوه ده لین که باوک بُر خوی ته رخانی کردووه و دهنگ ده بیت، جا ده بنه یه که مینگل و یه ک شوان. 17 لبهه ناردو ویه قی بُر جیهان: «تُر کفر ده کیت، چونکه گوت: «من تهوه باوک منی خوشده ویت، چونکه زیانی خوم داده تم کوری خودام»؟³⁷ 37 نه گهر کاره کافی باوک نه کم، باوپرم پی تاکو و هریگرمه وه. 18 کدس له منی ناسیتی، به لکو خوم مه کدن. 38 به لام نه گهر ئه و کارانه بکم، هه رچه نده باوه پریشم دایده تم. ده سه لاتم هه یه داینت و ده سه لاتم هه یه بیبهه مه وه. ئه م پی ناکن، باوهه به و کارانه بکن، تاکو بزان و تیگن که پراسپارده هم له باوکمه وه ورگرتووه.³⁹ 19 به هوی ئه م قسانه وه باوک له مندایه و منیش له باوکدام.⁴⁰ دیسان ویستیان دیسان دووبه ره کی له تیو جوله که کان پهیدابوو. 20 زوریک لوان پیگن، به لام له دهستیان دهربازی بورو. 40 ئینجا عیسا چووه وه گوتیان: «رُوحی پیسی هه یه و ورنیه ده کات. بُرچی گوئی لی ئه وبری روپاری ئوردون و لامیه مه وه، له و شوینه که ده گرن؟⁴¹ 21 ههندیکی دیکیان گوتیان: «نه مه قسهی کدیسیک یه حیا یه کدم جار خله لک له ئاو هه لدکه کیشا. 41 زور خله لک نییه که رُوحی پیسی تیدایت. ثایا رُوحی پیس ده تانیت چاوهی هاته لای و ده اینگوت: «یه حیا هیچ به رجوتکی نه کرد، به لام نایینا چاک بکاته وه؟⁴² 22 زستان بورو له شورشه لیم جهانی هه رچی یه حیا دهربارهی ئه م پیاوه گوتی پراست بورو.⁴³ 42 له وی هدنوکه بورو، 23 عیاش له حوه کانی په رستگا له ریپه وه سه رخله لکیکی زور باوهه ریان به عیسا هینا.

داپوشر اووه که سلیمان پیاسه ده کرد، که هه ردوو لای به 11 پیاویک به ناوی لمعازر نه خوش بورو که خله لکی کوله که گیرابوو. 24 جوله که کان لی کزبوونه وه و پیبان گوت: «هه تا کهی له گومان ده منانیتی وه؟ ئه گهر تو مه سیمه که کیت به ئاشکرا پیبان بیل.»⁴⁴ 25 عیسا و لامی دانه وه: «بِمْ گوت به لام باوهه ناکن. ئه و کارانه بنه ناوی باوکمه وه دیکم، شایه تم بُر دهدن. 26 به لام ئیوه باوهه ناکن، چونکه له مه ره کانن 3 خوشکان هه والیان بُر عیسا نارد و گوتیان: «لگوره، مه ره کانن گوئی له ده نگ ده گرن، منیش ده بناسم و ئه وانیش بهدوام ده کون، 28 زیانی هه تاهتایان ددهه و هه گیز له ناو ناچن، کسیش له ده ستم نایانز فیتیت. *aiōnios g165 aiōnios g166*

گوره تره، کسیش ناتوانیت له ده ستم باوک پیانز فیتیت. 30 من و باوک یه کین.»⁴⁵ 31 دیسان ئه و جوله کانه برهه لستی عیسایان ده کرد به ردیان هه لگرت تاکو به ردبارانی بکن. 32 به لام عیسا پیچی فرمون: «زور کاری چاک لداین باوکه وه پیشاندان، به هوی کامیانه وه به ردبارانم ده کدن؟»⁴⁶ 33 جوله که کان وه لامیان دایه وه: «لبهه کداریکی چاک

«ئەم پاواه له خوداوه نىيە، چونكە شەمە ناپارىزىت»، بهلام دەريانكىدە دەرەوە، 35 عيسا يىسىتى دەرىانكىدۇوه، دۆزىيە وەھەندىيەكى دىكە گوتىان: «چۈن پىاوىتكى گوناھبار دەتوانىت و پىچى فەرمۇو: «باوھر بە كورى مەرۇف دەكەيت؟» 36 كاپرا پەرجۇوى بەم جۇرە بكتا؟ ئېتى دووبەرەكى كەوتە نىيائىنان. وەلامى دايەوه: «گورەم، ئەو كىنە تاكو باوھرېلى پى بىكم؟؟» 17 دىسان لە نايىنا كەيان پرسى: «تۆ دەربارەي ئەو چى دەلەي، 37 عيسا يىنى قەرمۇو: «تۆ ئەوت بىيىشە، ئەو هەمان ئەو كەسەيە چونكە چاوى توپى چاڭ كەدەوه؟» گوتى: «پېغەمبەرە». كە ئىستا قەست لە دەلەكتا؟ 38 ئەويش گوتى: «گورەم، 18 رابەرانى جولە كەكان باوھریان نەكەد كە ئەمە نايىنا بورو و باوھر دەكەم». ئىنجا كېرتوشى بۇ بىرد. 39 عيسا فەرمۇوى: ئىستا دەپىنتىت، هەتا ئەوهى دايىك و باوکى پاواه كەيان بانگكەد. «بۇ حوكىدان هاتوومەتە ئەم جەپانە، تاكو ئەوانەي نايىنان 19 ئىليان پرسىن: «ئايا ئەمە كورتەنە كە دەلىن بە زگاڭ نايىنا بىين و ئەوانەي دەپىن كۆپۈر بن». 40 ھەندىيەك فەرسى بۇوه؟ ئەتى ئىستا چۈن دەپىنتىت؟ 20 دايىك و باوکى وەلاميان كە لە گەللى بۇون گۈپىان لەمە بۇو، ئىليان پرسى: «ئايا ئەيش دايەوه: «دەزانىن ئەمە كورمانە و بە زگاڭ نايىنا بۇو. 21 بهلام كۆپۈر بن؟» 41 عيسا يىنى قەرمۇون: «ئەنگەر ئىپە كۆپۈر بۇونايه نازانىن ئىستا چۈن دەپىنتىت، يان نازانىن كى چاوى چاڭ گوناھاتان نەدەبۈو، بهلام ئىستا ئىپە دەلىن: «دەپىن، لەپەرئەوه كەدان دەپىنتىتەو». لە خۆى پېرسىن، ئەو گەورەيە و باسى خۆى گوناھە كەدان دەپىنتىتەو».

دەكتا؟» 22 دايىك و باوکى لە ترسى رابەرانى جولە كە ئەممەيان 10 «پاستى راستىيان پى دەلەيم، ئەوهى لە دەرگاوه گوت، چونكە تەكىپىيان گەدبۇو ھەركەسىك دەپىنتىت كە نەچىتە ناو پېشىرى مەرەكان، بەلكو بە رېنگالىيەكى دىكەدا عيسا مەسىحە كەيە، لە كەپىشتىت دەرىيدەكەن. 23 لەپەر ئەۋە عيسا مەسىحە كەيە، لە كەپىشتىت دەرىيدەكەن. 24 دايىك و باوکى گوتىان: «ئەو گەورەيە، لە خۆى پېرسىن» دىسان فەرسىيە كان ئەو پاواه پېشتر نايىنا بۇو بانگكەن كەد و پىيىن گوت: «سوپىند بە خودا بىخۇ كە پاستىيە كە بلىيەت! دەزانىن ئەم پاواه گوناھبارە». 25 كاپرا وەلامى دايەوه: «ئەنگەر ئەو گوناھبارە، نازانىم، بهلام يەك شەت دەزانام، نايىنا بۇوم و دەپروات و مەرەكانىش دواى دەكەون، چونكە دەنگى دەنگى دەناسەنەوە. 26 لەپەر ئەۋە ئىليان پرسى: «چى لېكىدىت؟ چۈن ئىستا دەپىنم». چاوى توپى كەدەوه؟ 27 وەلامى دانووه: «پېم گۈپىان لى نەگىتم. بۆچى دىسان دەتانەوى بىيىتنى؟ ئىپەش دەتانەوى بىنە قوتابى ئەو؟» 28 جىتىيان پىيدا و گوتىان: «تۆ قوتابى ئەۋەيت! بهلام ئېتىھ قوتابى موسائىن. 29 دەزانىن خودا قەسى دەگەل موسا كەد، بهلام نازانىن ئەمە لە كۆپۈرە هاتووه». 30 كاپرا وەلامى دانووه: «ئەمە شىتىكى سەپەرە! ئەچاوى كەدوومەتەوە، ئىپەش نازانى ئەو لە كۆپۈرە هاتووه. 31 ئېتە دەزانىن خودا گۈئى لە گوناھباران ناگىتىت، بهلام ئەنگەر بەكىك لەخواتىس بىت و خواتى خودا پەپەرە بكتا، ئەۋا گۈنى لى دەگىتىت. 32 هەرگىز نەبىستاراوه يەكىك چاوى مەرۇفيكى بە زگاڭ نايىنaiōn g165) ئەنگەر ئەم كەسە لە تايىنai چاڭ كەدىيەتەوە. 10 دىن نايەت بۆ دىزىن و كوشىن و لەتاۋىردىن نەپىت. بهلام من هاتووم تاكو ئەوان ژيانيان هەپىت، ژياناپىكى پۇر و تەواو. 11 «من شوانە دلسۈزەكە، شوانى دلسۈزىش ژيانى خۆى لە پىنناوى مەرەكاندا دادەتتىت. 12 بەكىپەرە كەيەش شوانى مەرەكان نىيە و مەرەكانىش هي ئەۋىن. كاپىك دەپىنتىت به تەواوى لە گوناھ لە دايىك بۇويت، تۆ قىزمان دەكەيت؟» جا

ئیبراھیمە»، عیساش پىچى فەرمۇن: «ئەگەر رۇلە ئیبراھیم 56 ئیبراھیم باوکان دلۋاد بۇو كە رۇزى ھاتنى من بىيىت، جا بۇنایە، كىدارەكانى ئیراھىمەن دەرىد. 40 بەلام ئېستا ھەولى ئەو رۇزە ئىنى و دىنلىش بۇو». 57 جولە كە كان پېيان گوت: كوشتنى من دەدەن، ئەو كەسە ئەپسىتى لە خوداوه «تى جارى تەمنەت نەبۇو بە پەنجا سال، ئىئر چىز دەھىت كە بىست و پىچى گوتق، ئیبراھیم وەك ئىۋە ئەپسىتى بىنېنە؟» 58 عیساش پىچى فەرمۇن: «پاسىتى پاسىتىان كىدارەكانى باوکان دەكەن.» جا پېيان گوت: «بە رۇلى لەدايىك پى دەلەم، پېش ئىۋە ئیبراھیم لەدايىك بىيىت، من ھەم»، نەبۇوين، يەك باوکان ھەيە كە خودايه. 42 عیساش پىچى فەرمۇن: 59 ئەسما بەردىان ھەلگەت تاكى بە رەبارانى بىكەن، بەلام عیسا «ئەگەر خودا باوکان بۇوايە، مەنتان خۆشىدەوەست، چونكە لە خۆى شاردەوە و حەوشە كانى پەرسىتگەي بە جىيەشت.

خوداوه دەرچۈرمۇم و ھاتۇرمۇم، لە خۆمەوە نەھاتۇرمۇم، بەلگۈئەو 9 كاتىك كە عیسا بە رىنگادا تىدەپەرى، پاۋىنگى بىنى ناردوومى. 43 بىچى لە قىسە كام تىنە گەن؟ چونكە ئىۋە ئەپسىتى ئەنۋاتان كە بە زىگاڭ نايىنا بۇو. 2 قۇتاپىيە كانى ئىپان پرسى و گوتىيان: گۆئى لە وشە كام بىگەن. 44 ئىۋە لە ئىپلىسى باوکان، دەتائەن وىيت ئارەززووەكانى باوکان جىيە جىي بىكەن. ئەو لە سەرەتاتوھ بىكۇز بە زىگاڭ نايىنە؟» 3 عیسا وەللامى دايەوە: «نە تەمە گۆناھى بۇوە، لە پاسىتىدا نەچە سپاواه، چونكە پاسىتى لە ئەمودا نىيە. كەتىك درۇ دەكەت، بە زمانى خۆى قىسە دەكەت، چونكە تىدا دەركەپەت. 4 هەتا پۇزە لە سەرەمانە كارى ئەو بىكىن درۇزىنە و باوکى درۇزىيە. 45 هەر بۇيە، كاتىك من پاسىتى دەلەم كە ناردوومى، چونكە شەۋ دادىت و كەس ناتوانىت كارى ئىۋە باوھەرم پى ناكەن! 46 كامەتان دەتۋانىت گۆناھىم لەسەر تىدا بىكەت. 5 ئەمەندەي لە جىياندام، من ۋۇونا كى جىھانم». بىسەلىئىن؟ جا ئەگەر پاسىتى دەلەم، بىچى باوھەرم پى ناكەن؟ 6 ئەمەندى فەرمۇم و ئەنلىك لە سەر زەھۆرى كەد، بە تەنە كە قورى 47 ئەمەندەي لە خوداوهى، گۆئى لە پەيامى خودا دەگەرتى. بۇيە گەتكەن، چونكە لە خوداوه نىن». 48 جولە كە كان گۆئى ناگەن، چاوى پاواه كەي پى سواخ دا. 7 يېنچى فەرمۇم: «پۇ لە گۆئى سيلوام خۆت بشۇ،» (سيلوام واتا ئىندرادو). جا رۇپىشت، ولامىيان دايەوە: «ئايا ئىچىھە راست نالىين كە تو سامىرە بىت و خۆى شۇشت و بە چاۋى ساغەوە گەرایەوە مالەوە. 8 يېنچى 49 عیسا وەللامى دانەوە: «من رۇچى دراوشى و ئەوانە ئىپاشت بىنېبۈييان سواڭ دەكەت گوتىيان: پېسىم تىدا نىيە، بەلام رىزى باوکەم دەگەم و ئىۋە شەۋ سووكەلەتىم بىن دەكەن. 50 داواي شىكۇز بۇ خۇم نا كەم، بەلام يەكىن كە دەن كەن. 51 راستى پاسىتىان پى كە بۇم داوا دەكەت و حۆكم دەدات. 52 راستى پاسىتىان پى دەلەم: ئەگەر يەكىن گۆپۈرەلى وشە كام بىت هەرگىز مردن ئابىنەت». 53 ئەمەندەي دەن كەن پېيان گوت: «ئېستا زانىيان رۇچى پېست تىدا يە، ئیبراھیم و پېغەمبەران مردن، كەچى تو دەلىي: «ئەمەندەي گۆپۈرەلى وشە كام بىت هەرگىز تامى مردن ناكەت.» 54 ئەمەندەي بەلام ئەپسىتى باوکان گەورەتى كە مرد؟ پېغەمبەر اپانىش مردن، خۆت بە چى دەزانىت؟» عیسا وەللامى دانەوە: «ئەگەر من خۆم قورى كە ئەپسىتى كەم هىچ نىيە، ئەمەندەن شىكۇدار بىكەم، ئەوا شىكۇمەندىيە كەم هىچ نىيە، ئەمەندەن كە فەرىسييە كان ئىپان پرسى كە چۈن چاۋى چاڭ بۇوەتەوە. شىكۇدارم دەكەت، ئەمەندەن ئىۋە دەلەن خودامانە. 55 هەرچەندە ئەپسىتى دەن ئەپسىتى دەن، بەلام من دەن ئەپسىتى دەن، ئەگەر بائىم ناياسم، وەك شۇشتەم و ئېستا دەپتىم». 16 هەندىك لە فەرىسييە كان گۆئى ئەپسىتى دەن، بەلام دەن ئەپسىتى دەن، و گۆپۈرەلى وشە كانى دەن.

ئویش دایشت و دهستی کرد به فیزکدنیان. 3 ماموستایان گنجینه که خلک فیزده کرد، به لام کدنس نهیگرت، چونکه تهورات و فریسیه کان ژتیکان هیتا که له کات داوینپیسیدا هیشتا کات نه هاتبوو. 21 دیسان عیسا پیچی فرمون: «من گیرابوو، له ناوهه راستی خله که ریانگرت، 4 پیبان گوت: ده پروم و گیوه بدومادا ده گرین، به لام لهناو گوناهه کاتنان ماموستا، ئەم زنله له کات نه بجامدالی داوینپیسیدا گیراوه. ده مرن، گیوه ناتوان یېنە ئەوشویه من بۆی ده چم»، 5 مواساش له تهوراتدا فرمانی پی کردوون رئن تاوا بەردباران 22 له بەر ئەمود جوله که کان پرسیاریان کرد و گوتیان: «ئایا خۆی بکریت. تو چى دەلئی؟» 6 ئەمەیان بۇ تاقیکردنەوهی عیسا دەکوریت؟ چونکه دەلئی: «گیوه ناتوان یېنە ئەوشویه من بۆی گوت، تاکو شتیکان ھەبىت سکالاى لى بکەن. به لام عیسا دەچم»، 23 ئېتىر عیسا پیچی فرمون: «گیوه ھى خوارەوهن، خۆی چەماندەو و بە پەنجە دەستى کرد بە نووسین له سەر من ھى سەرەوەم. گیوه ھى ئەم جىيانەن، به لام من ھى زەوی. 7 کاتیک ئەوان بەر دەوام بۇون لە پرسیارکەن، عیسا ئەم جىيانەن نېم. 24 له بەر ئەمود پېم گوتى: لهناو گوناهه کاتنان ھەستایەوه و پیچی فرمون: «کامەتان بىن گوناهه با يەکەم دەمرن، چونکە ئەگەر باوپەر نەھىن كە من ئەموم، ئەوا لهناو کەس بەردى تېڭىرىت». 8 دیسان خۆی چەماندەو و دەستى گوناهه کاتنان دەمرن. 25 لىيان پرسى: «تو كېيت؟» عیسا کرددەو بە نووسین له سەر زەوی. 9 ئەوانەنی گوپيان لىبىو، پیچی فرمون: «من ھەر ئەمودم كە لە سەرەتاوھ پېم گوتىن. يەك لە دواي یەك پۈشىتىن، دەستىپەك لە پېرانەوه. ئەوسا 26 زۇر شەم ھەيە له سەرەرتان كە بىلەم و گیوه پىن حۆكم بىدەم، عیسا بە تەنها مایەوه، ئەنەن کەش لەوی پاواه ستابوو. 10 عیسا بە لام ئەمودى ناردووی جىچى مەتمانەيە، ھەرقىم له و بىستۇوه راستىبووه و پیچی فرمۇو: «خانم، ئەوان لە كۆين؟ كەس بە جىيان دەلئىم». 27 ئەوان تىنە كېيشتن كە باسى باوکى تاوانبارى نەكىدىت؟ 11 گوتى: «نەخېر گورەم». عیسا دەكەت. 28 له بەر ئەمود عیسا پیچی فرمون: «کاتیک كورى فرمۇو: «منىش تاوانبارت ناكەم، بېقىشىر گوناه مەكە». مەۋەقەن بەر زەرگەدەو، ئەوسا دەزانىن كە من ئەموم و لە خۆمەوە 12 دیسان عیسا قىسەي بۇ كردن و فرمۇو: «من ٻۇونا كى هيچ ناكەم، بەلکو بە جۆرە قىسە دەكەم كە باوک فېرى جىيان، ئەمە دوام بکەۋەت ھەرگىز بە تارىكىدا ناپروات، كەردوومن. 29 ئەمودى ناردووی لە گەلدىيە و بە تەنها بە جىچى بەلکو ٻۇونا كى ژياني دەبىت». 13 ئىنچا فریسیه کان پېيان نەھىشتۇوم، چونکە ھەمېشە ئەمود دەكەم كە جىچى رەزمەندى گوت: «تەنها خۆت شايەق بۇ خۆت دەدەت، شايەتىيە كەت ئەمود». 30 کاتیک ئەم قىسانەي دەكەد، زۇر كەس باوپىان راست نىيە». 14 عیشاس پیچی فرمۇو: «تەنادەت ئەگەر پىچى هىتباوو: «ئەگەر له سەر فیزکدنەكانم بېتىنەوه، ئەوا بە راستى تەنها خۆم شايەق بۇ خۆم بىدەم، شايەتىيە كەم راستە، چونکە ھەرگەر ئەنادەن دەزادات دەكەت.» دەزانىم لە كۆتۈھ هاتۇم و بۇ كۆئى دەپرۇم. به لام گیوه نازانىن قوتاپى مەن و 32 راستى دەناسن، راستىش تازاداتن دەكەت.» من لە كۆتۈھ هاتۇم يان بۇ كۆئى دەپرۇم. 15 گیوه بە گۆزىھى 33 جولە كەن و لامىان دايەوه: «ئېم نەمە ئىپراھىمەن، پۇانە كانى مەۋەقەن حۆكم دەدەن، به لام من كەس حۆكم نادەم. ھەرگىز كۆپەلى كەس نەبۈون. ئېتىر چۈن دەف فرمۇو: «گیوه 16 ئەگەر حۆكمىش بەدم حۆكمەندە كەم راستە، چونکە بە تەنها تازاد دەبن؟» 34 عیسا وەلائى دانەوه: «راستى راستىتەن پىن، بەلکو من لە گەل باوکىدا، ئەمودى كە ناردوومى. 17 لە دەلئىم، ھەركەسيك گوناه بکات كۆپەلى گوناهه. 35 كۆپەلى تەوراتى گیوه شدا نووسراوه كە شايەقى دوو كەس راستە. ھەتاهەتايە لە مال نامېتىتەوه، به لام كۆر ھەتاهەتايە دەمېتىتەوه. 18 من شايەقى بۇ خۆم دەدەم، ئەوا باوکەش كە منى ناردوووه (aiōn g165) 36 ئەگەر كۆرە كە تازادى كەن، ئەوا بە راستى شايەتىم بۇ دەدەت.» 19 ئەوسا لىيان پرسى: «باوكت لە كۆتىيە؟» تازاد دەبن. 37 دەزانىم كە گیوه لە ئەمودى ئىپراھىمەن، به لام عیسا وەلائى دايەوه: «نە من دەناسن و نە باوکىشىم. ئەگەر ھەولى كۆشتم دەدەن، چونکە پېامە كەم لە دلى گیوهدا جىنگاى مەنتان بىسايىاه ئەوا باوکىشمان دەناسى». 20 ئەو قىسانەي نىيە. 38 چىم لەلائى باوک بىنبوو دەلئىم، گیوه شەچىتان لە كاتىكىدا فرمۇو كە لهناو حەوشە كانى پەرسىتىگا له نزىك باوگانەوه بىستۇوه دەيىكەن.» 39 وەلامىان دايەوه: «باوکان

به لکو هی ئوهودیه که ناردوویی. 17 ئەگەر كەسيك بىھەويت ھەروەھا ناتوان بىن بۇ ئەو شوينەي من لېي دەبم». 35 ئىتر خواستى خودا ئەنجام بىدات، ئەوا دەزايىت ئاخۇق قىرىكىنە كامن جولە كەن لەتىو خۇياندا گوتىان: «ئەمە بە نيازە بۇ كۆي پروات لە خوداوهى يان لە خۇمەوھ قىسە دەكەم. 18 ئەوهەي لە كەن يادىزىزىنەوھ ؟ ئابا لای پەرا گەندە كەن ئىتو يۈزەنەيە كەن خۇيەوە بىدویت، داواي شىكۈي خۇي دەكت، بەلام ئەوهەي دەپروات، تاكى يۈزەنەيە كەن قىرى بىكت؟! 36 ئەم قىسىھەچىيە داواي شىكۈي ئەوهە بىكت كەن ئاردوویەقى، ئەمە راستىگۈي دەپيكات: «داوم دەكەن بەلام نامدۇزەنەوھ» و «ناتوان بىن بۇ ئەو و فۇقىلىي تىدا نىيە. 19 ئابا موسا تەوراتى نەداونەتى؟ بەلام شوينەي من لېي دەبم؟» 37 لە گەورەتىن و كۆتا رپۇزى كەس لە ئىيە بە قىسىھە تەورات ئاكت، بۆجى ھولى كوشتنم جەزىدا، عىسا پاوهستا و ھاوارى كەد: «ئەگەري كىك ئىتىنۇي دەدەن؟» 20 خەلکە كەن دەلەمىان دايەوھ: «پۇچى پىست بۇو با يېتە لام و بخواتوه. 38 ئەوهەي باوهىم پىچىت، ھەيە! كى ھولى كوشتن ئەدەت؟» 21 عىسا يېچى فەرمۇون: وەك نۇرساواھ پېرۇزە كە فەرمۇویەقى، لە ناخىيە و روپۇرە كەن «كارىكىم كەن دەلەمىان سەر سام بۇون. 22 لە رپۇزى شەمەدا ئاوى زىيان دەپروات.» 39 لېرەدا مەبەستى لە پۇچى پېرۇز كور خەتەن دەكەن، چونكە دەلەن كە موسا خەتەن كەردى بۇو، كە ئەوانەنەي باوهىر پىددەھىن دواتر وریدەگەن، بەلام پى سپاردوون، ھەرچەنە خەتەن كەردىن لە موساوه نەبوبو، ھېشىتا پۇچى پېرۇز نەدرابوو، چونكە عىسا شىكۇدار نەبوبو بەلکو لە باپىرانەوھى. 23 ئەگەر كور لە رپۇزى شەمە خەتەن 40 ھەندىيەك لە خەلکە كە گۈپىان لەم قسانە بۇو، گوتىان: بىرىت تاڭىر تەوراتى موسا نەشكىت، باشه لە من تۇپەر دەبن «ئەمە بە راسقى پېغەمبەر كە كەيە». 41 ھەندىيەك كىك گوتىان: كە لە رپۇزى شەمە سەر اپاى مەرۆفەكىم چاڭىرىدەوھ؟ 24 بە «ئەمە مەسىحە كەيە». بەلام ھەندىيەك گوتىان: «باشه مەسىح لە پرالەت حۆكم مەدەن، بەلکو حۆكمىنى دادپەر رەۋەنە بەدەن». چەلەلە دېت؟ 42 ئابا نۇرساواھ پېرۇزە كە نافرەمۇت كە 25 لەبەر ئەوهە ھەندىيەك لە خەلکى ۋۇرۇشلىم دەيانگوت: «ئەمە مەسىح لە رەچەلەكى داود و لە بېت لەمەھەوھ دېت، ئەو گوندەي نىيە ئەوهەي دەيانەوەت بىكۈژن؟ 26 ئەوهەتا بە ئاشكرا قىسە كە داودى لېبۈو؟» 43 بۇيە بەھۇي ئەوهە دووبەرەكى كەوتە دەكت و ھېچى پى ئالىن. ئابا سەرەتكەن بەپاستى بۇيان ئىتون خەلکە كە. 44 ھەندىيەك لەوان و ئىستان بىگەن، بەلام دەركوتۇوھ كە ئەمە مەسىحە كەيە؟ 27 بەلام ئې دەزانىن ئەمە كەس دەستىگىرى نەكەد. 45 ئۇسا خىزمەتكارە كەن گەپەنەوە خەلکى كۆيە، كاتىك مەسىح دېت، كەس نازارىت خەلکى لاي كاھينان بالا و فەرسىيە كەن، ئەوانىش ئىيان پىرسىن: كۆنەيە». 28 پاشان عىسا لە حەوشە كافى پەرسىگە بەردەوام بۇو «بۆچى نەتائىنەتى؟» 46 خىزمەتكارە كەن وەلەميان دايەوھ: «ھەرگىز لەسەر قىرىكىنى خەلکى و ھاوارى كەد: «بەلى، دەمناسن و كەس وەك ئەمە قىسەي نەكەد وەھە». 47 فەرسىيە كەن گوتىان: دەزانىن خەلکى كۆيەم، لە خۇمەوھ نەھاتۇم، بەلام ئەوهەي مني «ئابا ئىيەش گومرا بۇون؟» 48 باشه كەس لە سەرەتكەن يان ناردووھ راستە. مۇيە ئايىناسن، 29 بەلام من دەيناسىم، چونكە فەرسىيە كەن باوهىر پىچىت، ھېتىاوه؟ 49 نەخېر! تەنە ئەم خەلکە لەم و ئەۋىش مني ناردووھ؟» 30 لەبەر ئەوهە ھەولىان دەدا نەفرەلەتكاراھ نەيت كە لە تەورات نازارىت.» 50 نېقۇدىپوس بىگەن، بەلام كەس دەستى بۇ درىز ئەكەد، چونكە ھېشىتا كاتى كە پېستەتايىوھ لاي عىسا و يەكىك بۇو لەوان، ئې پىرسىن: نەھاتىبوو. 31 زۇر لە خەلکە كەش باوهىر بىچىت، ھېتىا و گوتىان: 51 «ئابا تەوراتمان حۆكمى يەكىك دەدات پېش ئەوهە گۆنچى «ئابا كاتىك مەسىح دېت، پەرجۇوي زىيات دەكت لەوهە لى بگىت و بىزانتىت چى كەدەوھ؟» 52 وەلەميان دايەوھ: ئەمە كەدەوھ يەقى؟ 32 كاتىك فەرسىيە كەن گۈپىان لېبۈو «تۇش جەللىيەت ئىنى بىكۈلە و بىزانە كە لە جەلەدا پېغەمبەر كە خەلکە كە لمبارەي عىساوه چېپەچپ دەكەن، كاھينان هەلنا كەوەت». 53 ئىتر ھەرەي كە چووهوھ مالى خۇي.

بالا و فەرسىيە كەن خىزمەتكارىيان نارد تاكو بىگەن. 33 عىسا 8 بەلام عىسا چوو بۇ كىبىز زەيتۈون. 2 لە بەرەبەياندا فەرمۇوی: «ماوهىكى كەمم لەگەلتان ماوه، ئېنچا دەچەمە لاي گەپەنە كەن بەرسىگە، ھەمو خەلک هاتەنە لاي و ئەوهەي ناردووھى. 34 بەدوا مەدا دەگەپىن بەلام نامدۇزەنەوھ،

هه یه . 48 من نانی ژیان . 49 باوپایرانان له فرمونو : «ئهی عیوه ناتانه وی بیرون؟» 50 شیمۇن پەتروس وەلایى چۈلەوانیدا مەنیان خوارد و مردن . 50 بەلام ئەمە ئەو ناندیه کە دایوه : «گورەم، بچىنە لای ئى؟ وەتكانی ژیانی هەتاھەتايى لە ئاسمانەوە دابەزىيە، تاكۆ ئەوهى لېي بخوات نەمرىت . 51 من لەلای تېرىه . 51 ئېھىش باوەرمان هېتىا و زاتىمان ئەنەن زىندىووهى كە لە ئاسمانەوە دابەزىيە . 52 عيسا وەلایى دانوه : «ئىالا كە توپىزۆزە كەدى خوددایت .» 53 جولەكەكان ئىلىسىه !» 53 جولەكەكان ئىلىسىه !» 54 ئەمە چۈن دەتوانى چۈنكە سەرەرای ئەوهى كە يەكىك بۇو له دوازده قوتاپىيە كە، لەناو خۆيان دەمە قالىدەيان بۇو و دەيانگوت : «ئەمە چۈن دەتوانى چۈنكە سەرەرای ئەوهى كە يەكىك بۇو له دوازده قوتاپىيە كە، جەستەتى خۆيمان بەقى يېخۇرىن؟» 53 لەبەر ئەوهى عيسا يېچى بەلام بەتەما بۇو بە گۆتنى بادات .

فەرمۇنون : «پاستىتان پى دەلىم ئەگەر جەستەتى كۆرى 7 دواي ئەمانە عيسا بە جەليلدا دەگەرا و نەيدە ويست له يەھودىيا بېگەرى، چۈنكە رابەرانى جولەكەدى ئەويى هەولىان دەدا يېكىكۈن . 2 كاپىك جەڙىنى كەپرەشىنەي جولەكەش تزىك بۇوهوه، 3 برا كانى پېيان گوت : «ئېرە بە جىبىئەل و بۇ بېناوجەھى يەھودىيا، تاكۆ قوتاپىيە كافى خۇشت كارەكانت بېين كە تو دېيىكەيت، 4 ھېچ كەسىك بە نەتىقى شىتىك نا كات ئەگەر بېھەۋىت ئاشكراپىت . ئەگەر ئەم شىنانە دەكەيت، خۇرت پېشانى جەپان بەدە .» 5 برا كانى وايان پى گوت، چۈنكە تەنانەت ئەۋايىش باوپەريان يېچى نەدەركەد . 6 عيسا شىپەن فەرمۇنون : «جارى كاتىم نەھاتووه، بەلام هەر دەم كافى ئىۋە گۈنجۇواه . 7 جەپان ناتوانىت رقى لېيان يېتەوە، بەلام رقى له من دەيىتەوە، چۈنكە شايەق لەسەر دەدەم كە كەدەوهى خاراپە . 8 ئىۋە بېۋەن جەڙىنە كە، من نايەمە ئەم جەڙىنە، چۈنكە هيىشىتا كاتىم تەواو نەبۇوه .» 9 ئەمانەي فەرمۇن و له جەليل مایەوه . 10 بەلام كە برا كانى بۇ جەڙىنە كە چۈون، ئەھۋىش رېلىشت، بەلام بە ئاشكرا نا، بەلکۇ بە نەتىقى . 11 رابەرانى جولەكە له جەڙىنە كەدا بەدوايدا دەگەرەن و دەيانگوت : «ئەلە كۆپىيە؟» 12 لەتىو خەلەككەدا چېپەچ پىكى زۆرى لەسەر بۇو، هەندىيەكان دەيانگوت : «پاوايىتى چا كە .» خەلەككى دېكەش دەيانگوت : «نەخىر، بەلکۇ خەلەككە گومرا دەكتات .» 13 بەلام كەس له ترسى جولەكە كان بە ئاشكرا باسى نەدەركەد . 14 كاپىك نىوهى جەڙىن تېپەرى، عيسا چۈوه حەوشە كان پەرسىتگا و دەستى كەد بە قېرىكەنى خەلەككى . 15 جولەكەكان سەرسام بۇون و پەرسىيەن : «ئەمە كە قېرىنە كاراوه چۈن ئەم هەمو زانىتارىپەيە 66 لەو كائە بەلاوا و زۆرىك لە قوتاپىيە كافى پېشىيان تېكىد و ئېتىر لە گەللى نەدە دەگەرەن . 67 لەبەر ئەوهى عيسا بە دوازده قوتاپىيە كەي

دانیشتند. 11 عیساش نانه کانی و هرگرت و سوپاسی خودای 28 له بهر ئوهه لیيان پرسی: «چى بکین تاکو کاره کانی خودا کرد، پاشان بەيچى پۇپۇست دابەشى كەد بەسر ئەواندا كە بکین؟» 29 عیسا وەلامى دانهوه: «كارى خودا ئەمەيدە: دانىشتبون. بۆ ماسىيەكانيش ھەمان شى كەد. 12 كاتىك باوەر بېنەن بەوهى ناردوویەتى». 30 ئەوانىش لیيان پرسى: «ھەمووان يېرىبۇن، عیسا بە قوتايىيەكاني فەرمۇن: «ئەپەلکەناندى «چ پەرجەجۇنىڭ دەكىت تاکو بىيىنن و باوەرت پى بکەن؟ ماوهەتەوە كۆزى بکەنەوە تاکو ھېچ بەفېرۇنەروات». 13 ئەۋايىش چى دەكىت؟ 31 باوپاپراغان لە چۈلەوانى مەنيان خوارد، كۆيان كەدەوە دوازدە سەبەتەيان پېركەد لەو پەلکەنانە ئەو وەك نوسراوه: «لە ئامسانەوە نانى دانى تاکو بېقۇن». 32 پېنج نانە جۈزىيە لە ناختران مابۇوهەوە. 14 له بهر ئوهه كە 32 عیساش يېچى فەرمۇن: «پەستى پەستيتان پى دەلەم: موسا خەلکە كە يېننیان عیسا چ پەرجەجۇنىڭ كەد، گوتىان: «بە پەستى نەبوو نانە كەى لە ئامسانەوە دانى، بەلّكۇ باوکە كە ئامسانەوە ئەمە پېغەمبەرە كەيە كە بۇ جىيان دىت». 15 عیسا زانى ئەوان نانى پەستيتان دەداتى، 33 چۈنكە نانى خودا ئەوهى كە لە بە نىازن بېن و پېگەن تاکو بىكەنە پاشا، دىسان بە تەنها چووه ئامسانەوە دابەزىيە و زىيان دەپ خىشىتە جىيان». 34 له بهر ئوهە سەر شاخ. 16 كاتىك شوارە داھات قوتايىيەكاني بۇ لای پېيان گوت: «گورەم، ھەموو كاتىك ئەو نانەمان بەدرەي». 35 دەرياچە كە چۈونە خوارەوە، 17 سوارى بەلەمېك بۇون و بە 35 عیساش يېچى فەرمۇن: «من نانى زىيان. ئەوهى يېتە لام دەرياچەدا بۇ كەفرناحوم كەوتەرى. تارىك داھات و عیسا ھەرگىز بىسى نايىت، ئەوهەش باوەرم پى بېننەت ھەرگىز تىنۇمى ھەر نە گەيشتە لایان. 18 پەشەبا ھەلېكەد و دەرياچە ھەلچۇن. 36 بەلام پېم گوت، مەتنان يېننەر و باوپەرىش ناھىين. 19 كە نزىكىي بىست و پېنج تاکو سى تېرھاۋىز سولىان 37 ھەركەسىك باوکە دەيداتە من دېتە لام، ئەوهەش يېتە لام، لىتاپوو، عىسایان بېن بەسر ئاواھەدا دەرۋات و لە بەلەمە كە ھەرگىز دەرپەنە كەم. 38 من لە ئامسانەوە دابەزىوم، نەك بۇ تىزىك دەيپتەوە، جا ترسان. 20 بەلام يېچى فەرمۇن: «ئەوهە ئەوهى خواتى خۇم ئەنجام بەدم، بەلّكۇ خواتى ئەوهى من، مەترىسى!» 21 كە رازى بۇون سوارى بەلەمە كەى بکەن، ناردۇومى. 39 ئەمدەش خواتى ئەوهى كە منى ناردۇوه، ھېچ دەستىبە جى بەلەمە كە گەيشتە ئەو كەنارە بۇ دەچۈون. 22 بۇ كەسىك لەوانە لەدەست نەدەم كە يېچى داوم، بەلّكۇ لە بەلەمېك زىباتر لەۋى نەبۇو، عىساش لە گەل قوتايىيەكاني ھەركەسىك تەماشاي كورە كە بکات و باوەرى پى بېننەت سوارى بەلەم نەبۇو، بەلّكۇ قوتايىيەكاني بە تەنها بەرىتكەتىبۇن. زىيانى ھەتاكەتايى دەيىت، منىش لە رۇزى دواپىدا زىندىدۇسى 23 ئىنچا بەلەمى دىكە لە شارى تەبەرىيە وە هاتەنە نزىك ئە دەكەمەوە». (aiónios g166) 41 جوڭەكەش دەستىيان كەد بە شۇيەنە نانە كەيان لېخوارد كە عىسای خاۋون شىڭ سوپاسى بۇلەپەلەن، چۈنكە فەرمۇمى: «من ئەنەى لە ئامسانەوە خوداي كەد. 24 كاتىك خەلکە كە يېننیان نە عىسا لەۋىيە و نە دابەزىيە». 42 گوتىان: «ئەمە عىسای كورى يۈسف نىيە، قوتايىيەكاني، سوارى بەلەمە كان بۇون و چۈونە كەفرناحوم، بۇ كە دايىك و باوکى دەناسىن؟ ئىستا چۈن دەلىت» لە ئامسانەوە ئەوهى بەدۋاي عىسادا بگەرىن. 25 كە لەبەرى دەرياچە كە دابەزىوم؟» 43 عىساش وەلامى دانەوە و يېچى گوت: «لەناو دۇزپەنەوە، لىيان پرسى: «رایى، كەي گەيشتىبە ئېرە؟» 26 عىسا خۇزاندا بۇلەپۇل مە كەن. 44 كەس ناتوانىت يېتە لام ئە گەر وەلامى دانەوە: «پەستى پەستيتان پى دەلەم: ئېۋە بەدوااما باوک رايىھەكىشىت، ئەوهى ناردۇومى، منىش لە رۇزى دواپىدا دەگەرنى نەك لەبەر ئەوهى نىشانەكتان بېنى، بەلّكۇ لەبەر زىندۇووى دەكەمەوە. 45 لەپەتۈوكى پېغەمبەراندا نوسراوه: ئەوهى لە نانە كەتان خوارد و تېرى بۇون. 27 بۇ خۇزا كىك ئىش ھەموو لە خوداوه قىردىن». جا ئەوهى لە باوکەوە بىستىلىق مەكەن كە لەناوەدەچىت، بەلّكۇ بۇ خۇزا كىك كە بۇ زىيانى و قىرىپووپەت دېتە لام. 46 كەس باوکى نېننەر جەگە لەبەرى لە ھەتاكەتايى دەمەننەتەوە، ئەوهى كورى مەرۇف دەتاناڭى، خوداوهى، تەنها ئەوهى لە خوداوهى باوکى بېنىوە. 47 پەستى چۈنكە ئەمە خوداى باوک مۇرى لىداوه». (aiónios g166) رەستيتان پى دەلەم: ئەوهى باوەر بېننەت زىيانى ھەتاكەتايى

پاستیتان پی ده‌ایم: کوره که ناتوانیت له خزیوه هیچ شتیک شایه‌تم بُو ددهن که باوک منی ناردووه. 37 باوکیشم که بکات ئوهه نه بیت که ده بینیت باوک دهیکات، چونکه ناردوومی، خزی شایه‌تم بُو ده دات. ئیو هرگیز ده نگیتان هرهچی باوک دهیکات، کوره کش دهیکات. 20 باوک نه بیستووه و پرواله‌تیتان نه بینیوه، 38 فرمایشته کشی له دلی کوری خزی خوشد وهیت و هه موو ئوهه پیشان ده دات ئیوهدا نامینیته و، چونکه ئوههی ئه ناردووه‌تی عیوه باوهری که دهیکات، کاری لمانش مهزنتی پیشان ده دات، تاکو پی ناکن. 39 نوسراوه پیروزه کان ده پشکن، چونکه وا ده زان سه رسام بن. 21 وک چژن باوک مردووان هله‌دستیتیه و ژیانی هماتاهه‌تایی بُو عیوه تیدایه. ئه نوسراوانه شایه‌تم و زیندووه ده کاته‌وه، کوره کش ئوهه بیه ویت زیندووه بُو ددهن،^(aiōnios g166) 40 به لام ناتانه‌وه بینه لام تاکو ده کاته‌وه. 22 هه رووه‌ها باوک کس حکم نادات، به لکو ژیاتان هه بیت. 41 «من شکو له خله ورنا گرم. 42 به لام هه موو حوكدانی داوهه دهست کوره که، 23 تاکو هه موو ئیوه ناسی که خوشه ویستی خوداتان له دلدا نییه. 43 به ناوی بریزی کوره که بگرن وک چژن بریزی باوک ده گرم. ئوههی باوکمهوه هاتوم، پیشوازم لی ناکن، به لام ئه گریه کیکی دیکه بریزی کوره که نه گری، بریزی باوکیش ناگری که ناردووه‌تی. به ناوی خزیوه بیت، پیشوازی لیده کدن. 44 چژن ده توان 24 «پاستی پاستیتان پی ده‌ایم: ئوههی گوئی له وشه کدم بگریت باوهر بینن ئه گر شکومندی له یه کتری وربرگن و داوه و باوهر بینیت بهوهی ناردوومی ژیانی هماتاهه‌تایی ده بیت و ئه شکومندیه نه کدن که له تاکه خوداویه؟ 45 «وا مه زان حکم نادریت، به لکو له مردنوه بُو ژیان گواستراوه‌تنه. من له لای باوک سکالاتان لی ده کدم. یه کیک هه یه سکالاتان 46)aiōnios g166(25 راستی پاستیتان پی ده‌ایم: کاتیک دیت لی بکات، که موسایه، ئوههی هیواتان پییه. 46 ئه گر که ئه یه کاتیک دیت لی بکات، که موسایه، ئوههی هیواتان پییه. 46 ئه گر که ئه یه کاتیک دیت لی بکات، که موسایه، ئوههی هیواتان پییه.

6 ده سه لاتی حوكدانیشی داوهه، چونکه ئه و کوری مرؤفه.
 27 ده اوی ئهمه عیسا چوو بُو ئوهه‌ری ده ریاچه‌ی جه‌لیل،
 28 «له مه سه رسام مه‌ن، چونکه کاتیک دیت هه موو ئه وانهی که ده ریاچه‌ی تبه‌ریه‌یه، 2 ئاپوره‌یه که له خله‌ک دواي
 له ناو گزوردان ده‌نگی ده بیست و 29 دینه ده رهوه، ئه وانهی کرداری چاکان کردووه هله‌دسته و بُو ئوهه‌ری بینن، به لام
 کوتویون، چونکه بُو په جرجووه‌یان بینبیو که له نه خوشه کاندا دهیکرد. 3 ئینجا عیسا چووه سهر شاخ و له وئ له گدل
 ئه وانهی کرداری خراپان کردووه هله‌دسته و بُو ئوهه‌ری بُو نوسیویه. 47 ئه گر باوهر بیش به نوسراوی
 له خزیدا هه یه، به کوره کشی داوه ژیانی له خزیدا هه بیت. ئه نه کدن، چژن باوهر به وتكانی من ده کدن؟»
 27 ده سه لاتی حوكدانیشی داوهه، چونکه ئه و کوری مرؤفه.
 28 «له مه سه رسام مه‌ن، چونکه کاتیک دیت هه موو ئه وانهی که ده ریاچه‌ی تبه‌ریه‌یه، 2 ئاپوره‌یه که له خله‌ک دواي
 له ناو گزوردان ده‌نگی ده بیست و 29 دینه ده رهوه، ئه وانهی کرداری چاکان کردووه هله‌دسته و بُو ئوهه‌ری بینن، به لام
 کوتویون، چونکه بُو په جرجووه‌یان بینبیو که له نه خوشه کاندا دهیکرد. 3 ئینجا عیسا چووه سهر شاخ و له وئ له گدل
 ده ددهم، حوكدانه که شم دادپه روه رانه‌یه، چونکه داوه اخواستی خووم نا کدم، به لکو خواستی ئوههی ناردوومی. 31 «ئه گر خووم
 شایه‌یه بُو خووم بدهم شایه‌تیه که راست نیه. 32 یه کیکی دیکه دایه‌وه: «بایی دوو سدد دیناریش نان به شیان ناکات، ئه گر
 راسته. 33 «نیز در اوتن نارده لای یه حیا، ئوهیش شایه‌تی بُو هه مانه ش ده‌ایم من شایه‌تیه که ده ده دات
 راستی دا. 34 من شایه‌تیه مرؤف ورنا گرم، ئه مانه ش ده‌ایم تاکو ئیوه ریزگارن. 35 ئه و چرا یه کی هه لکیگیرساو و برسکه‌دار
 بو، ده تانیست ماوهه‌یه که په رونا کیهه که دلخوش بن. 36 «بِلَامْ مِنْ شَايِهِتِيَّهِ كَهْ هَيْهِ لَهَوَهِ يَهْ حِيَا گَرْنَكَرْهِ، چونکه
 شوینه گایه کی زوری لیبوو، جا پیاوه کان که پینچ هزار ده بون ئه و کارانه باوک پینیداوم تهواوی بکم، ئه کارانه خزیان

به رهه می ماندو و بونیان ده خون» 39 زور له سامیره پیه کافی ئهو 5 پاش ماوهه ک له کاتی جه زینکی جوله کدا، عیسا چوو بُو شاره باوه ریان به عیسا هینا، له بر قسهی ئهو زنه ک شایه تی ٽورشلم. 2 له ٽورشلم له لای ده روازه مه بر حوزه که هبوو دهدا: «هه رچیه کم کردووه پیچ فرمومو». 40 له بر ئهو و به عیرى پیان ده گوت بیت حسدنا، به دهربدا پیچ پرپه وی کاتیک سامیره پیه کان هاته لای عیسا، تکیان لیکرد له لایان سه ر داپوش او هبوو که هرد وو لايان به کوله که گیاربون. بینتیه وه، ئه ویش دوو رُوژله وی مایه وه. 41 ژماره کی زور 3 له لای خلکیکی زور را کشاپوون، نه خوش و کویز و شهل زیارتیش به هوی قسه کانیه وه باوه ریان هینا. 42 به زنه کهيان و گنج، [چاوه رپی جولانی ئاوه که بون، 4 چونکه هندنیک ده گوت: «چتر به هوی قسه تروه نیه که ئیه باوه ره ده هینن، جار فریشته کی یه زدان داده بزی بُنانو حوزه که و ناوه که کی چونکه خومن بیستمان و ده زانی که ئم پیاو به راستی ده جولاند، جا ناهوی یه کم کس ده چووه ناو حوزه که وه، پرگارکری جیهانه!» 43 پاش ئهو دوو رُوژه عیسا ئه وی هر نه خوشیه که هبووایه چاک ده بوبوه. 5 کارایه ک به جیپیشت و چوو بُو جه لیل، 44 چونکه خوی فرمومو بوبوی له لای بوو که سی و هشت سال نه خوش بوبو. 6 کاتیک که پنځمه بر له شاری خوی ریزی لی ناگیریت. 45 له بر عیسا ئم کبارایه ی بین پالکه تووه و زان ماوهه کی زوره واله، ئه وه کاتیک هاته جه لیل، جه لیلیه کان پیشوازیان لی کرد، پیچ فرمومو: «دهه وی چاکیتیه و؟» 7 نه خوش که وه لامی چونکه ئه وانیش بُو جه زن هاتیون و هه موو ئه و شتاهیان دایه وه: «گوره م، کاتیک ئاوه که ده جویت، که سم نیه بینیوو که له جه زند ا له ٽورشلم گردبووی. 46 عیسا دیسان بخانه ناو حوزه که وه، هر ووهها کاتیکیش هه ول دهدم هاته وه شاروچکه کی قانا له ناوجه هی جه لیل که له لای ئاوه بِرُوم، یه کیکی دیکه پیش من ده چیته ناوی.» 8 عیسا ش پیچ کدبوو شه راب. له و شاروچکیه دا کار به ده سنتیکی پاشا فرمومو: «هه سته! نویه کدت هله لگره و پرُوا» 9 ده ستبه جن هبوو که کوره که کی له کفه ناسوم نه خوش بوبو. 47 کاتیک کابرا چاک بوبوه وه، نویه که کی هله لگرت و پریشت. ئهو که بیستی عیسا له یه هودیاوه هاتووه ته جه لیل، چووه لای رُوژه ش شه مه بوبو، 10 له بر ئهو وه را به رانی جوله که به کبارای و لیچ پارایه وه که بیت بُنه وه کیه که چاک بکاته وه چاک بکوبوه وه بیان گوت: «شه مهیه و دروست نیه نویه کدت که له سه رهه رگدا بوبو. 48 ئینجا عیسا پیچ فرمومو: «نه گهر هله لگرت.» 11 کابرا وه لامی دانه وه: «ئه وهی چاکیکدمه وه څیه په رجرو و کاری سه رسوره هینه نه بین هر ګیز باوه ر پیچ فرمومو: «نویه کدت هله لگره و پرُوا» 12 لیبان پرسی: «ئه وه ناهین.» 49 کار به ده سته کدش پیچ گوت: «گوره م، پیش پیاوه کتیه که پیچ گوی: «هله لیگره و پرُوا؟» 13 به لام کبارای ئه وهی کوره کدم بمریت، ورهه. 50 عیسا پیچ فرمومو: «پرو! چاک بوبوه وه نه یده زانی کنیه، چونکه ئه وهی تو خلکی کوره کدت ده زیت.» پیاوه که باوه رپی بهو قسه یه کرد که له لای بون به نهی دورو کوته وه. 14 دواي ئهو وه عیسا ئه وی عیسا پیچ فرمومو و پریشت. 51 که به ریگاوه بوبو، کوله کانی له په رستگا پینیه و پیچ فرمومو: «ئه وه تا چاکبوبو ویه وه. پیتر تووشی بون و هولیان پیدا که کوره که زیده ووه. 52 جا گوناه مه که، نه وک خراپرت به سه ریت.» 15 کباراش چووه سه باره ت بهو کاتر میهه تیلدا چاکتر بیوه وه پرسیاری به را به رانی جوله که گوت که عیسا بوبه چاکیکدووه ته وه. لیکدن، وه لامیان دایه وه: «دویچ کاتر میهه کیک پاش نیوه رپو 16 له بر ئه وهی که عیسا ئم کارانه له ره رُوژه شه مه دا تایه که به ریدا. 53 باوه که زانی که رېک ئه و کانه بوبه که ده کرد، را به رانی جوله که ده ستيان کرد به چه وساندنه وهی. عیسا پیچ فرمومو بوبو: «کوره کدت ده زیت.» ئه وسا خوی و 17 به لام عیسا له به رام بردا فرمومو: «هه تا ئیستا باوکم کار خاوه خیزانی هه موو باوه ریان هینا. 54 ئه مهش دووهم په رجرو ده کات، منیش کار ده کم.» 18 له بر ئه وهی جوله که کان بوبو که عیسا کردی، دواي ئه وهی له یه هودیاوه هاته جه لیل. زیاتر هه ولیان ده دا پیکوژن، چونکه تنهها شه مهی نه ده شکاند، به لکو ده گوت که خودا باوکیه ق، خوی له گل خودا یه کسان ده کرد. 19 له بر ئه وه عیسا وه لامی دانه وه: «پراستی

هه یه. به لام ئوههی گوپایا هل کوره که نیهه زیان ناینیت، 19 زنه که یینی گوت: «گورهه،
واي ده پىنم که تو پىغەمبەر بىت. 20 باوبايغانان لەم شاخەدا
خودايان پەرسنۇو، بەلام ئىۋە دەلەن ۋوشەلەم ئەو شۇنىيە يە كە
پۇيىستە پەرسنۇلى بىرىت.» 21 عيسا يېنى فەرمۇو: «خانم،
باوه پىن بىكە، كاتىك دىت ئىۋە باوك دەپەرسن، بەلام نە
لەسەر ئەم شاخە و نە لە ۋوشەلەم. 22 ئەوههی ئىۋە دەپەرسن
نایناسن، بەلام ئەوههی ئىۋە دەپەرسن دەيناسىن، چونكە
بىزىگارى لە جولە كەوههە. 23 بەلام كاتىك دىت ئەويش كە
ئىسياخە خواپەرسنە راستەقىيە كان بە رۆحى پىرۇز و راستى
باوك دەپەرسن، چونكە باوك داواى ئەم جۈزە خواپەرسانە
دەكەت. 24 خودا رۆحە و پۇيىستە ئەوانەي دەپەرسن بە
رۆحى پىرۇز و راستى بېپەرسن.» 25 زنه که یینی گوت: «دەزانم
مهسيا دىت، كە یینى دەگۇترى مەسيح، كە ئەو هات ھەمو
شىتىكەن بى رادە كەنەنیت.» 26 عيساش يېنى فەرمۇو: «من ئەموم،
ئەوههى قىسەت لە گەل دەكەت.» 27 لەو كاتەدا قوتاپىيە كانى
كەيشن و سەرسام بۇون كە لە گەل ژىتكى قىسە دەكەت.
بەلام كەس نەيگوت: «چىت دەويت؟» يان «بۇچى قىسەى
لە گەل دەكىت؟» 28 ئېنچا زنه کە گۆزە كە بەچىپشت،
چوھو ناو شار و بە خەلکى گوت: 29 «ورن ئەو پاواه بىيىن
كە هەرچىيە كەم كەدووه يېنى فەرمۇو! دەبى مەسيح نەيىت؟»
30 ئىپتەر خەلکەكە لە شار ھاتە دەرەوه و چوونە لاي. 31 لەو
كاتەدا قوتاپىيە كان تاكىيان ئىنى دەكەد: «رابى، شىتىك بىخۇا»
بەلام يېنى فەرمۇون: «من خواردىتىك ھەيە دەيىخۇم، كە ئىۋە
نایزاڭ.» 33 لەبەر ئەوههە قوتاپىيە كان بە يەكتىريان دەگوت: «كەس
ھېچىي بۇ ھېتىاوه بېخوات؟» 34 عيساش يېنى فەرمۇون: «خواردى
من ئەوههە خواتى ئەوهه ئەنچام بەدم كە ناردووھى و كارە كەىي
تەواو بىكم. 35 ئەئى ئىۋە نالىن: «پاش چوار مانگ كاتى دروينە
دەت؟» كە وهەتا پىتان دەلەم: چواتان ھەلپىن و سەيرى كېلگەكە كان
بىكن وا زەرد ھەلگەراون بۇ دروينە. 36 سەپانىش كرى
وەرددە كېت و بۇزىانى ھەتاهەتايى بەرھەم كۆدەكتەوە، تاكو
تۇچىن و سەپان پېككەوە دلىشاد بن.» 37 لەبەر
ئەوهه ئەو پەندە راستە كە دەپەت: «يەكىك تۇ دەكەت باڭگ بىكە و وەرەوه
فەرمۇو: «پاست دەكەت كە دەلىي مېزىد نېيە. 18 لە راستىدا
پېشىج مېزىدەت ھەبۇو، ئىستاش ئەوههى ھەتە مېزىد نېيە.
پېشىج مېزىدەت ھەبۇو، كەسانى دىكە پۇوهى ماندوو بۇون و ئىۋە
پۇوهى ماندوو نەبۇون. كەسانى دىكە پۇوهى ماندوو بۇون و ئىۋە

3

پاونیک له فریسیه کان هه بیو به ناوی نیقودیوس، خودا نه هیناوه. 19 ئەمەش حۆکە کەیه: پروونا کیبیه کە هاتە يەکیک بیو له رابەرانی جولە کە. 2 به شەو هاتە لای عیسا و جىھان بەلام خەلک لە جىاتى پروونا کیبیه کە يان يېچى گوت: «رابى، دەزانىن تو مامۇستايەكى لەلای خوداوه خۇشىست، چونكە كرددەميان خراپ بیو. 20 لمبەر ئەوهى هاتۇويت، چونكە كەس ناتوانىت ئەپەرجۇوانە بىكەت كە تۈرەركە سىك خراپ بىكەت رق لە پروونا کیبیه کەيە و نايەت لای دەيدىكىت، ئەگەر خوداى لە گەل نېيەت.» 3 عىساش وەلامى پروونا کیبیه کە، نەوهەك كرددە وەكان ئاشكارىت. 21 بەلام دايەوه: «پاستىت پىن دەلئىم، ئەگەرى يەکىك لە دايىك ئەوهى بەگۇزىھى پاستى دەپروات، دىتە لای پروونا کیبیه کە، نەپەتەوه، ناتوانىت شانشىنى خودا بىبىتت.» 4 نېقۇدىمۇس پىي تاكۇ دەربىكەت كە كرددە وەكان لە خوداوهىدە. 22 دواى گوت: «مرۇف كەپىر يېت چۈن دەتوانىت لە دايىك يېت؟ خۇ ئەمانە عىسا و قوتايىيەكانى ھاتە خاکى لەھۇديا، لمۇي لە گەليان دىسان ناتوانىت چېچيەوه سكى دايىك و لە دايىك يېتەوه!» 5 عىسَا مایه وە خەلکى لە ئاۋەللىكىشا. 23 يەحياش لە ئەينۇن وەلامى دايەوه: «پاستىت پىن دەلئىم، ئەگەرى يەکىك لە ئاۋەللىكىشا، چونكە لمۇي ئاۋەللىكىشا، چونكە هېشىتا و لە رۇھى پېرۇز لە دايىك نەپەت، ناتوانىت چېچيە ناو شانشىنى زۇر بۇو، ئېتى دەھات و لە ئاۋەللىكىشا، 24 چونكە هېشىتا خودا. 6 ئەوهى لە جەستە لە دايىك بۇوە رۇحە. 7 سەرسام مەبە كە بېم گفتۇگوھى كە دەپەتەنەنەن پاڭكەرنەوه لە رۇھى خودا لە دايىك بۇوە رۇحە. 8 با بۇ كۈوي يېۋەپەتتەن دەلەتكەت 26 قوتايىيەكانى ھاتە لای يە حىيا و پېيان گوت: «رابى، ئەوهى گوقى: «دەپى لە دايىك بىنەوه»، 8 با بۇ كۈوي يېۋەپەتتەن دەلەتكەت 26 قوتايىيەكانى ھاتە لای يە حىيا و پېيان گوت: «رابى، ئەوهى و گوپىت لە دەنگە كەي دەپەت، بەلام نازارىت لە كۈپىوھ دىت و لەوبەرى رووبارى ئوردون لە گەل تو بۇو، ئەوهى شايەتتىت بۇ كۈوي دەچىت. هەركەسىكىش لە رۇھى پېرۇز لە دايىك بۇوە بۇيى دا، ئەمەتە خەلک لە ئاۋەللىكىشا گەن ئەمەتە خەلک ئاۋایە». 9 نېقۇدىمۇس گوقى: «چۈن دەكىي ئەمانە رۇوبەدن؟» دېنە لاي». 27 يە حىيا وەلامى دايەوه: «كەس ناتوانىت شىيىك ئاۋایە». 10 عىسا وەلامى دايەوه: «تۇ مامۇستايەكى ئىسرائىل و ئەمانەش وەرگىت ئەگەر لە ئاسمانە وە پىي نەدرابىت. 28 گۈھ خۇتان نازارىت؟ 11 پاستىت پىن دەلئىم: ئەوهى دەپەزىن دەلىلەن شايەتىم بۇ دەدەن كە گۆتم: «من مەسیح نىم، بەلام بېش ئەو و ئەوهى دەپەزىن شايەتى بۇ دەدەن، گۈھ شايەتىم قبول ئىندراروم». 29 بۇوك بۇ زاوابىه، ھاۋىرۇنى زاواش كە خزمەتى نا كەن. 12 باسى شتە زەمینىيەكانىم بىتەن كەن و باوەر نا كەن، زاوا دەكەت و چاھەرپى دەنگى ھاتە كەدەكەت، كاپىك ئېت چۈن باوەر دە كەن ئەگەر باسى شتە ئاسمانىيەكانىن بۇ كەم؟ گۈنى لە دەنگى زاوا دەبى، زۇر دەلخۇش دەپەت. ئەم خۇشىيە 13 كەس سەرەنە كە وتووه بۇ ئاسمان جەل ئەوهى لە ئاسمان درابە من و ئېستا ھاتە دى. 30 پۇيىستە ئەوزىزىد بىكەت و منىش ھاتۇوه تە خوارەوه، كە ئەوشىش كۈرى مەرۇفە. 14 هەرۋەك كەم.» 31 ئەوهى لە سەرەوە دىت لە سەرەووی ھەمۆانە. موسا لە چۈلەوانى مارە كەي بەر زەركەدە، ئاواش دەبى كۈرى بەلام ئەوهى لە زەۋىيە ئەوه زەمینىيە وە كۆ كەسىكى زەمینى مەرۇف بەر زەركەيەوه، 15 تاكۇ هەركەسىك باوەرپى پىن دەدەپەت. ئەوهى لە ئاسمانە وە دىت لە سەرەووی ھەمۆانە و بېنەننەت ژياني ھەتاكەتايى ھەپەتت.» 16 aiōnios g166 32 شايەت ئەوه دەدەت كە بېنۈيەت و بىستۇيەت، بەلام ئەوهى خودا ئەوهندە جىھانى خۇشىست، ئەنانەت كۆرە كەس شايەتىيە كەدە وەرنا گىت. 33 ئەوهى شايەتىيە كەدە تاقانە كەدە بەختىرىد، تاكۇ هەركەسىك باوەرپى پىن بېنەننەت، 34 چونكە ئەناؤ نەچىت، بەلکۇ ژياني ھەتاكەتايى ھەپەتت، 35 aiōnios g166 ئەوهى خودا ناردوویەتى بە پەيامى خودا دەدەپەت، لمبەر چونكە خودا كۆرە كەدە نەنارادە جىھان تاكۇ جىھان حۆكم ئەوهى خودا بىن سۇورپۇھى پېرۇز دەبەخشىت. 35 باوەكى بەنەننەت، بەلکۇ تاكۇ جىھان بەوهە بىزگارى بېتت. 18 ئەوهى ئاسمانى كۆرە خۇرى خۇشىدەپەت و ھەمۆ شىيىكى داوهە باوەرپى پىن بېنەننەت حۆكم نادىرىت، بەلام ئەوهى باوەر ناهىنەت دەستى. 36 ئەوهى باوەر بە كۆرە كە بېنەننەت ژياني ھەتاكەتايى ئەوا حۆكم دراوه، چونكە باوەرپى بە ناوى كۆرە تاقانە كەدە

بو و دوای عیسا کهون. 41 یه کم جاره ندراوس چو شایه کهی بیدن!» ئهوانیش برديان. 9 کاتیک گورهی شیمۇنی برای دۆزیبەر و پىچى گوت: «مهسیحمان دۆزیبەرە،» شایه که تاھى ئەۋۇ تاھى كىد كە بیووه شەراب، سەرچاواه كەي واتا دەستىشانكراو. 42 ئېنجا شیمۇنی هېتىيە لاي عیسا، عیشاش نەدەزانى، بەلام خزمەتكاران دەيازىان، ئەوانەئى ئاوه كەييان تەماشى كىد و فەرمۇسى: «تو شیمۇنى كورى يۇنای، بەلام بە دەرىپەنابۇو، ئەوسا گورهی شایه کە زاوابى باڭگىردى و 10 پىچى كېنفاس ناو دەپدرىيەت». كېنفاس واتا پەترۇس، 43 بۇ بەيانى گوت: «ھەموو كەس يەكم جار شەرابە چا كە كە دادەنин، عیسا ويسىتى بچىتە جەللى، فيلىپۆسى دۆزیبەرە، پىچى فەرمۇسى: كاتیک مەست بۇون، ئېنجا خراپە كە. بەلام تو هەتا ئىستا دوام بىکەوە،» 44 فيلىپۆس خەلکى يېت سەيدا بۇو، شارە كە شەرابە چا كە كەت هيىشتۈرەتە وە! 11 ئەو پەرجووهى عیسا ئەندراوس و پەترۇس، 45 فيلىپۆسىش ناتائىل دۆزیبەرە، لە قاناي جەللى كەدى، يەكمىن نىشانەئى بۇو كە بەھۇبەرە و پىچى گوت: «ئەۋەرى كە موسا لە تەورات و پىغەمبەر اينىش لە شىكىرى خۇرى دەرخىست، قوتايبىيە كائىشى باوهېرىان پىچى هېتىا، پەرتۈوكەكابىيان لەسەريان نووسىيە دۆزىمانەوە، عیسای كورى 12 دواتر لە گەل دايىكى وبرا كانى و قوتايبىيە كانى بەرەو شارى يوسفى خەلکى ناسىرەيە،» 46 ناتائىل پىچى گوت: «ئايلا لە كەفەرناتوم دابەزىن، چەند رۈزىك لەوي مانەوە، 13 كە ناسىرە شىتى چاڭ ھەلدە كەوى؟» فيلىپۆس پىچى گوت: «وەرە جەزنى پەسخە ئىچىلەن كەكان نزىك بۇوەوە، عیسا چوو بۇ و بېيتە،» 47 عیسا ناتائىل بىنى بۇ لاي دىت، دەربارە ئورشەلەم، 14 لە حەوشە كانى پەرسىتگا فروشىارانى گا و مەپ فەرمۇسى: «ئەۋەرى ئىسرايىلى رەسەن، كە هېچ فيلىكى تىدا و كۆتۈرى بىنى، پارەگۈزەرەوانىش دانىشتۇرون، 15 قاچىيە كى ئىتىيە!» 48 ناتائىل پىچى گوت: «چۈن دەمناسىت؟» عیسا وەلامى لە گورىسى دروستىكەد و ھەمووانى لە حەوشە كانى پەرسىتگا دايىدە: «پىش ئەۋەرى فيلىپۆس بانگت بىكتا، تۇم لەھۇر دار دەركىدە، مەر و گا پېكىوە. پارەگۈزەرەوانى پەرشۇبلادو ھەنجىرە كەدا بىنى،» 49 ناتائىل وەلامى دايىدە: «براي، تو كەدەوە و مىزەكانى سەرەۋۇزىر كەد، 16 ئېنجا بە كۆتۈرقۈشانى كورى خودايت! پاشاي ئىسرايىلىت!» 50 عیسا وەلامى دايىدە: فەرمۇسى: «ئەم شستانە لېزە ھەلگەن! مالى باوک مەكەنە بازار!» باوارەت هېتىا، چونكە پىچى گوتىت لەھۇر دار ھەنجىرە كە تۇم 17 جا قوتايبىيە كانى ھاتەوە بېرىيان كە نوسراؤە: «دەلگەرمى بۇ بىنى؟ شىتى گورەت دەپىنەت!» 51 ئېنجا بىنى فەرمۇسى: «راستى مالە كەت دەمسۇوتىنىت!» 18 جولە كە كان وەلامىان دايىدە: پراسىتىان پى دەلىم، دەپىن ئامىمان كەواهەتەوە و فريشەتىي «چ پەرجوونىكەن نىشان دەدەيت تاكۇ دەسەلاق ئەنجامدانى خوداش لەسەر كورى مرۇف سەردەكەن و دادەبەزىن،» 19 عیشاش وەلامى دانەوە: «ھەموۋە ئەم كارانەت بىسەلىنى؟» 20 عیشاش وەلامى دانەوە: «ئەم پەرسىتگا بېرۇوخىتن، بىنى پۇزۇ ھەلېدەستىنەمەوە،» 21 لە پۇزۇ سېلىم لە قاناي جەللى شایه كە بۇو،

2 دايىكى عیشاش لەوي بۇو، 2 عیسا و قوتايبىيە كائىشى بۇ شایه كە بالانگھەشتەكابۇون، 3 كاتيک شەرەب نەما، دايىكى بە عیسا گوت: «شەرەپىان ئىتىيە!» 4 عیشاش بىنى فەرمۇسى: «زېنە كە، چىت لە من دەويى؟ ھېشىتا كانى من نەھاتۇرە،» 5 ئېنجا دايىكى بە خزمەتكارانى گوت: «ھەرجىيەكەن پى دەلى، بېكەن،»

6 شەش كۆپەي بەردىن، لەو جۆرە كە جولە كە كان بۇ پاڭكەرەنە بەكارىيەنەتىن، لەوي دازىابۇن، ھەرې كەي ھەشتا پەرچووانەن بىنى كە دەيىكەد، 24 بەلام عیسا لەلاي خۇرى وە ھەتا سەد و بىست لېتىيان دەگەرت، 7 جا عیسا بىنى فەرمۇسى: مەتمانەپى نەكەن، چونكە ھەموو خەلکى دەناسى، 25 ئەو كۆپەكەن بېكەن لە ئاوا، ۋەنائىش كۆپەكائىيان ھەتا سەر پىوپىسى بە كەس نەبۇو دەربارە مرۇف شایەتى بۇ بەدات، چونكە خۇرى دەمىزىنى دلى مرۇف چى تىدايە.

«ئەی تۆ پىغەمبەرە كەدى؟» گۇقى: «نەخىرى». 22 لە كۆتايدا پېيان

گۇت: «باشە تۆ كىيىت؟ تاڭو وەلامىك بىدەنەوە ئەوانەى

كە ئېتەيان ناردوووه، دەربارە خۇوت چى دەلى؟» 23 يەحىا
و شەكە خۇى خودا بۇو، 2 ئەو لە سەرتقاواه لەلای خودا بۇو،
كە و شەكانى ئىشلایاپ پىغەمبەر وەلامى دانەوە و گۇقى: «من

3 ھەموو شىتىك بەو بەدىھاتوو، بىن ئەو هېيج شىتىك بەدى
ئەو كەسمە كە لە چۈلەوانى ھاوار دەكەت: «رېنگا ۋەتەنى
نەھاتوو لەوانەى كە بەدىھاتوون. 4 و شەكە سەرچاھە ئىزىان

يەزدان ئامادە بىكەن.» 24 ئەوانەى لەلايەن فەرسىيەكەنەوە
بۇو، ئىرانەكەش رۇونا كى مرۆڤ بۇو، 5 رۇونا كىيىه كەش لە
تارىكىدا دەدرەوشىتىھە و تارىكىيە كە سەرىدا زال نەبوبو.

ئەلپايس نېت و پىغەمبەرە كەش نېت، ئېتىر بۆچى خەلکى لە ئاو
6 مروقىكى هات كە خودا نارديبوو، ناوى يەحىا بۇو.
هەلەدە كىيىت؟» 26 يەحىاش وەلامى دانەوە: «من خەلکى

7 ئەو بۇ شايەتى هات، تاڭو شايەتى بۇ رۇونا كىيىه كە بىدات،
لە ئاو ھەلەدە كىيىش، بەلام يەكىك لە تىواتان راوهەستاواه كە
بۇ ئەوهى ھەمووان لە رېنگە ئەوهە باوهەر بېتىن. 8 ئەو

نایناسن، 27 ئەو لە دوايى من دېت، من شايەن ئەوهى نىم كە
پۇونا كىيىه كە نەبوبو، يەلکو هات تاڭو شايەتى بۇ رۇونا كىيىه كە
بدات. 9 ئەو رۇونا كىيىه راستەقىنەيەي كە بەسەر ھەموو

مروقىكىدا دەدرەوشىتىۋە، دەھانە جىھان. 10 ئەو لە جىھاندا بۇو
ئاو ھەلەدە كىيىش. 29 بۇ ئەياني كاتىك يەحىا بىنن عىسا بەرەو
جىھانىش بەو بەدىھات، كەچى جىھان نەيناسى. 11 ئەو بۇ لای

گەلە كەدى هات بەلام ئەوان پېشوازىپان لىكىد، ئەوانەى باوهەر يان
ئەوهەشا ھەموو ئەوانەى پېشوازىپان لىكىد، ئەوانەى باوهەر يان
بە ناوى ھېتىن، مافى پېدان بىنن رۇلەي خودا، 13 ئەوانەى نە به

سروشت لەدایك بۇون، نە بە خواستى مروق، نە بە وىسى
پاوايش، بەلکو لە خوداواه لەدایك بۇون. 14 و شەكەش

گۇقى: «يېنیم رۇچى پېرۇز دەكەتتەن، كۆتۈركەن لە ئاماندا نىشەتەجى بۇو، شىكۆ ئەو مان
خوارەوه و لەسەرى نېشتەوه، 33 من نەمدەناسى، بەلام

ئەوهى مەن ناردوووه خەلک لە ئاوهەل كىيىش، يېنچا يەحىا شايەتى دا و
پاوايش، بەلکو لە خوداواه لەدایك بۇون. 15 يەحىا شايەتى بۇ دا و ھاوارى كەد:

ئەوهى كە گۇتم: ئەوهى دوايى من دېت پېش كەوت، چۈنكە
پېش من بۇوه.» 16 لە گەنجىنەپىرى ئەوهە ھەموو مان
نېعەتە لە دوايى نېعەمان وەرگۈتوو، 17 چۈنكە تەورات

لە رېنگە موساوه درا، بەلام نېعەت و راستى لە رېنگە
عىساي مەسیحە دەرىخىتەت، 18 ھەرگىز كەس خوداى نە يېنۈو
جىگە لە كۆرە تاقانە كە خودا، ئەوهى لە باوهەشى باوكىدەيە،

ئەو خوداى دەرىخىتەت، 19 ئەمەش شايەتىيە كەدى يەحىا،
كاتىك رايەرەن جولە كە ئورشەلىم كاھىن و لېشىان ناردە
لاي پەرسىارى لى بىكەن: «تۆ كىيىت؟» 20 ئەو دانى پېدا نا و

رۇشتنق و بىننیان لە كۆئى دەمایەوه، ئەو رۇزەش لە گەل مانەوە،
نەكۆلى نەكەد، بەلکو گۇقى: «من مەسیحە كە نىم.» 21 يېنچا

زىكىدى كاشتەمىز چوارى پاش نۇرەرپۇ بۇو، 40 ئەندراوسى بىر
لەيان پېسى: «ئەي كىيىت؟ ئەلپايس؟» گۇقى: «نَا، ئەو نىم.» شىمۇن پەتروس، يەكىك بۇو لە دووانەى كە گۇپىان لە يەحىا

ئەمروق سییه م روژه ئەمە پروویداوه. 22 کەچى ھەندىك لە ماسى بىزداویان دايى. 43 وەرىگەت و لەبەرچاۋىان خواردى. ۋىنغان سەرساميان كەدىن، بەياني زۇۋە لە سەر گۈرە كە بۇون و 44 ئىنجا يېنى فەرمۇون: «ئەم قىسانەم بۇ كەدىن كاتىك لە گەلتان 23 تەرمە كەيان نە يېنىبىو، ھاتىھە گوتىيان، فەيشتەمان يېنىبىو بۇوم: پېپىستە ھەمۇ ئەوانەي لە تەوراتى موسا و پېغەمبەران و دەلىن ئۇزىدۇوه. 24 ھەندىك لە ئېڭىچۈنە سەر گۈرە كە و زەبوردا دەرىبارەي من نۇسراون يېنىھە دى.» 45 ئىنجا مېشىكى يېنىبىان وايدى، وەك ۋىنغان گوتىيان، بەلام ئەمۇيان نە يېنىبىو.» كەدىنەوە، تاكۇ نۇسراواه پېرۇزە كان تېڭىن. 46 يېنى فەرمۇون: 25 ئەمۇش يېنى فەرمۇون: «ئەم گىل و دەنخاواه كان لە باوهەر كەدىن «ئاوا نۇسراواه، كە مەسیح ئازار دەچىزىت و لە پۇزى سییه م بە ھەمۇ ئەھىپە مېرەن باسیان كەدووھە! 26 نەدەبۇوايە لە تىو مەدۋان ھەلدە سەتىتەوە، 47 بە ناوى ئەمۇش تۆبە كەدىن بۇ 27 مەسیح ئەم شاتانە بېچىزىت و بېجىتە ناو شکۈۋەندىپە كە خۆرى؟» لېخۇشۇونى گۇناھ بۇمە كەلان جاپىدرىت، ئەمەش لە ھەتسا دەستى كە بە رۇونكەندە وەھى ئەم شاتانە دەرىبارە ئۈرۈشە يەمە دەستپەندە كات. 48 ئىمە شایىقى ئەم شاتانەن. 49 وَا خۆرى بۇوە ھەمۇ نۇسراواه پېرۇزە كاندا، ھەر لە تەوراتى من بەئىنە كەدى باوكەن بۇ دەنېزم، بەلام لە شار بېننەوە، ھەتا موساواھ ھەتا ھەمۇ پەرتووكەكانى پېغەمبەران. 28 كاتىك لە ئامىمانەوە پەر دەكىزىن لە هېنز. 50 ئىنجا ئەوانى بۇ گوندى تېزىكى ئەم گوندە بۇون كە بۇيى دەچۈن، عيسا واى نىشان بېتەنبا بىر دەرەھە، دەستى بەر زەردەھە و بەرە كەتدارى دا كە بۇ شۇۋېنىكى دوررت دەچىت. 29 ئەوانىش زۇرلىنى كەدىن. 51 كاتىك بەرە كەتدارى دەكەن، ئىيان جىيا بۇوە و پاپانەوە و گوتىيان: «لەلەمان بېننەرەوە، چۈنكە وا ئىغوارەيە و بەر زەڭىزە و بۇ ئامىمان. 52 ئەوانىش كېتۈشىان بۇ بىر دەرەھە، رۇز لە ئاوا بۇونە،» جا چۈرۈچە ئەمان كەلىان بېننەتەوە. بە شادىيەكى گۈرەوە گەپانەوە ئۈرۈشەلىم. 53 بەر دەۋام لە 30 كاتىك لە كەلىان دايىشىبىو، ناتىكى ھەلگەت، سۆپاپىن پەرستىگا بۇون و ستايىشى خودايان دەكەد.

خودايى كەد، پاشان لەتى كەد و پېيدان. 31 ئىنجا چاۋىان كەرىيە و ناسىيانەوە، ئېتىز لەبەرچاۋىان نەما. 32 بە يەكتىريان گوت: «ئەرى كاتىك لە رېنگا قىسىھى بۇ دەكەدىن و نۇسراواه پېرۇزە كانى بۇمان رۇون دەكەدەوە، دەلمان لە تانخاندا گىرى نەگەرىتىوو؟» 33 ئىنجا دەستىبەجىن ھەستان و ھاتىھە ھەتەر شەلمىم، يېنىبىان يازىدە قۇتايىيە كە و ئەوانەي لە كەلىاندان كۆپۈوندەتەوە و 34 دەلىن: «بە راستى مەسىحى خاونەن شکۈھە ستاۋەتەوە و بۇ شىمۇن دەر كە تووھە.» 35 ئەمانىش باسى ئەم شاتانەيان كەد كە لە رېنگا بەسەريان ھاتىبىو، ھەرروھە لە كاتى تانلەتكەرنە كەدا چۈن مەسىحيان ناسىيەوە. 36 كە باسى ئەمەيان دەكەد، عيسا خۆرى لە ناواھە راستىن راواستا و يېنى فەرمۇون: «سلاٰ و ئانلى بېتت.» 37 سام دايىگەتن و ترسان، وإيان دەزنانى خىيۇ دەپىن. 38 يېنى فەرمۇون: «بۇچى شىپاون؟ بۇچى گومان دەكەۋىيە دەلتان؟» 39 سەيرى دەست و پېم بىكەن. بېروا بىكەن، مەن! دەستىلى بىدەن و بىبىن، چۈنكە خىيۇ گۈشت و ئىسقانى نىيە وەك دەپىن من ھەممە.» 40 كە ئەممە فەرمۇو، دەست و يېنى نىشاندان. 41 لە خۆشى و سەرسور ماندا ھىشتا باوهەر يەن دەكەد، يېنى فەرمۇون: «لېرە خواردىتىن ھەيە؟» 42 ئەوانىش پارچە يەك

پر زگار بکه! 38 ته خته یه کیش لدزور سه ریبه و دا کوتایبوو 24

له یه کم پر زی هه فتهداء، بهیانی ززوو، ژنه کان
که له سه ری نوسرا بیو، «ئەمە پاشای جولە کەیه.» 39 یە کیک ئەو بۇنوبەرامەی ئامادەیان گردبیوو هینیان و هاتە سەر
له تاوانباره هەلو اسراوه کان، كفرى له دەرى دەگۈچۈت: گۈرە كە، 2 بىنیان بەردە كە له سەر گۈرە كە گلور كراوهە تەوهە.
«ئایا تو مەسیح نیت؟ دەھى خۆت و ئېش رېزگار بکە.» 40 بەلام 3 چۈونە ژۇرورەوە، بەلام تەرمە كە عىسای خاوهن شەكتیان
ئەوی دىكە وەلەم دايەوە و سەرزە نىتشى كەد: «له خودا نەدۇزىپەوە.» 41 ھېشتا له مە سەرسام بیوون، لەپر دوپاپا به جلى
ناترسى، كە توش ھەمان سزات بەسەردا دراوه؟ 42 سزاي ئېھ بىرسى كەداروه له تەنىشیان راوهەستان، 5 ترسان و كېقشیان بىد
دادپەروه رانیيە، له جىاقي كەدارە كاڭان وەرىدەگىن، بەلام ئەم و سەريان خستە سەر زەھوی، پاوه کان بىنیان گۇتن: «بۈچى
پاپاوه ھېچ ھەلەيەكى نەكەدووه.» 43 ئېنجا گۇتن: «عىسَا مەن لەتىو مەر دووان بەدۋاي زىندىووه كەدا دەگەرنىن؟ 6 ئەو لېرە
لەياد بىت کايتىك وەك پاشا دىيەت ناو شانقىنە كەتەوە.» 44 يېنیه، بەلگۈ كە سەتايەوە! بېتىنە و بېرتان كە ھېشتا له جەليل
فەرمۇوو: «پەراسىت پى دەلەم: ئەمەر لە گەل لەن له بەھەشتدا بۇو چۈن قىسى بۇر كەن، 7 فەرمۇوو: «كۈرى مەۋە
دەبىت.» 44 نىزىكى كايتىمېر دوازدە، هەتا كايتىمېر سى تارىيەك بۇو چۈن كەتە دەست خەلگى كۈناھار، له خاج بىرىت و له
بالى بەسەر ھەموو زەھويدا كىشىا، 45 چۈنكە رۆز تارىيەك بۇو چۈن قىسى بۇر كەن، 8 ئېنجا قىسە كائيان ھاتە و ياد.
پەردىي پەرسەتگاش شەق بۇو و بۇو بە دوو پارچە وە. 46 عىسا 9 كايتىك له گۈرە كە ھاتە وە، ھەۋالى ھەموو ئەم شتائەييان
بە دەنگىكى بەرزاھاوارى كەد: «باڭوڭە، پر زى خۆم بە دەمىتى بە يازدە قوتايىيە كە و ھەموو ئەۋان دىكە دا. 10 مەرىيە مى
تۇر دەسپىزم». ئەمە فەرمۇو و گانى سپاراد. 47 سەرپەلە كە مەجدەلى و يوھنا و مەرىيە مى دايىكى ياقوب و ئەۋان دىكى
ئەم شتائەي يېنی كە ھەموو بۇو دەمىتى خوداى كەد و گۇتن: لە گەليان بۇون، ئەم شتائەييان بە نېرداوان گوت. 11 قىسە كەيان
«بەراسىت ئەم كەسە يېتىوان بۇو.» 48 ھەموو ئەو خەلگەي بۇر لەلای ئەوان وەك وېرىيە بۇو، باوهەرپان پى نەكەن. 12 بەلام
ئەم دىمەنە كۆبۈونەوە، كايتىك ئەۋەيان يېنی كە ھەموو بە تەرسىس ھەستا و بەرەو گۈرە كە رايىكەد. كە دانەوېيە وە،
سەنگكوتانەوە دەگەرانەوە. 49 بەلام ھەموو ناسياوه كانى و ئەو يېنی كە تانە كە بە تەنە دازواوه، ئېنجا بۇرلىشت و سەرسام
زىنانە لە جەليلەوە دواى كەتوپۇن، له دوور راوهەستا بۇون و بۇو لەوەرپوو بۇو. 13 ھەر لەو رۆزەدا دووان لەوان
تەماشى ئەم شتائەييان دەكەد. 50 ئەو بۇو ئەندامىنى ئەنجومەن دەچۈونە گۈنديك بە ناوى ئەمواس كە شەست تېرھاۋىز
ناوى يۈسف بۇو، كاپرىيەكى چاڭ و پەستور دەرس بۇو، له ئورشەلەيم دوور بۇو. 14 لە گەل يەكتىرى باسى ھەموو ئەو
51 لە ئەنجومەن و كەدارە كەيان راizi نەبۇو. خەلگى رامە شتائەييان دەكەد كە ھەموو بۇو. 15 كايتىك قىسە و گەفتۈگۈيان
بۇو كە شارىك يەھودىيە، چاوهپۇانى شانقىنى خودا بۇو. دەكەد، عىسا خۇى لېيان نىزىك بۇوەوە و لە گەليان دەرپۈشت،
52 ئەم چۈوه لاي پېلاقتىس و داواى تەرمە كەيى عىسای 16 بەلام چاۋىيان لە ناسىنى بەسترا. 17 يېنی فەرمۇون: «ئەو
كەد. 53 دايىگىت و بە كەتان بېچىيە وە، له گۈرەنلىكى لە تاشە بەرد بېرىيە باسى چى دەكەن؟» بە ھەرگىز خەمنا كەوھ پاوهەستان.
ھەلگەن زراو دايىا كە ھەرگىز كەسى تىدا دانە نابۇو. 54 ئەو 18 يە كەيان ناوى كلىپاپاس بۇو وەلەم دايىوە: «ئايا تەنە تۆلە
رۆزە خۇ ئامادە كەد بۇو، ئەمەندەي نەمابۇو بۇر رۆزى شەمە. ئورشەلەيم نامۇيىت و ئاگات لەو شتائە نىيە كە لەم رۆزەنەدا تىپدا
55 ئەو زىنانە لە جەليلەوە لە گەل عىسا هاتىپۇن، دواى يۈسف رەپوپداوه؟» 19 يېنی فەرمۇون: «چى ھەموو بەرەنە؟ وەلەم ئامان
كەوتىن، گۈرە كە و تەرمە كەيان يېنی چۈن دانرا. 56 ئېنجا دايىوە: «باسى عىسای ناسىرىيە، كە پېغەمبەرىنىڭ توناندار بۇو
گەرمانەوە و بۇنوبەرامىان ئامادە كەد، بەلام لە رۆزى شەمە لە قىسە و كەداردا، لەلای خودا و ھەموو گەل، 20 چۈن
كاھىنلى بالا و فەرمانزەوا كاڭان دايىانە دەست سزايى مردن
بە گۈزەرە پەسپاردا كە پېشوپان دا.

«عیوه خوّتان ده لین که من ئهوم.» 71 ئىنجا گوتىان: «ئىتىج 18 بەلام تىكرا هاواريان گرد، «ئەمە بىه! باراباسمان بۇ ئازاد پۇيىستىمان بەشایىت ھەبە؟ ئەمەتا لە دەمى خۇيەوە گوئىمان بىدە!» 19 ئەمە لەبەر راپەپەنگىك كە لە شاردا ۋەيدابۇ و لەبەر كوشتن فېرىدا بۇوە بەندىخانەوە. 20 پىلاتۆس دىسان يېبوو.»

23 ئىنجا ھەموو كۆمەلە كە هەستان و عىسايىان بىدە لاي پىلاتۆس. 2 دەستىان بە سکالا لىكىدىنى كەد و دەيانگوت: «بىنەمان ئەمە گەلە كەمان چەواشە دەكات، ھەروەھا ھان خەلەك كە دەدات كە سەرانە بە قەيسەر نەدەن و خۇي بە مەسىحى پاشا ناودەبات.» 3 پىلاتۆس لې پرسى: «تۆپاشاي جولە كەى؟» وەلامى دايەوە: «خۇت گوتت.» 4 پىلاتۆسپىش بە كاهىناني بالا و خەلەك كەى گوت: «ھىچ تاوانىتكى لەم پاۋاھ نايم». 5 بەلام ئەوان پىدا گۈپىان گرد و گوتىان: «گەل دەورۇزىنىت، لە ھەموو يەھودىا خەلەك قىزىدەكت، دەستپىك لە جەلەلەوە هەتا بىزە.» 6 كاتىك پىلاتۆس ئەمە يىست، پرسىيارى كەد ئاخۇپاۋە كە جەلىلىيە. 7 كە زانى عىسا سەر بەن ناوجەيە كە ھېرۈدس حوكىپانى دەگەر، ناردى بۇ لاي ھېرۈدس، كە لەو رېزىانەدا ھۇوش لە ئورشەلەم بۇو، 8 كاتىك ھېرۈدس عىسائى بىنە، زۆر دلخۇش بۇو، چونكە دەمىك بۇو دەپۈستىپ بىنېتىت لەبەر ئەمەتەرەيەوە زۆر شى لەبارىيەوە يىستبۇو و بەھىوايە بۇو كە يەكىك لە پەرجووەكانى بىنېتىت. 9 جىزەرە پرسىيارى لىكىدەر، بەلام ھىچ وەلامى نەدایەوە. 10 كاهىناني بالا و مامۇستايانى تەوراتىش راوهەستان و بە توندى سکالايان لىنى دەگەر. 11 ھېرۈدس سەربازەكانى سووکايەتى و گائىتەيان يې دەگەر، كەوايەكى بىرسىك داريان لەبەرى كەد و ناردىانەوە بۇ لاي پىلاتۆس. 12 پىلاتۆس و ھېرۈدس پېشىر دۈزىنى يەكترى بۇون، بەلام لەو رۈزەدە لەگەل يەكترى بۇونە دۆست. 13 پىلاتۆس كاهىناني بالا و پېشەۋايان و گەللى بانگىد و 14 يې گوت: «ئەم پاۋاھ تان ھيتا يە لام وەك يەكىك خەلەك بۇ ياخىبىون ھابىدات. ئەمەتا مېنىش لەبەر دەمنان لېم كۆلىيەوە و ھىچ تاوانىتكى لەم پاۋاھدا نە بىنە لەمەسىخى سەرەتلىكىنى دەپىن، ھىچ شىتىكى واي نە كەدووە كە شايىنى سزايى مەسىحى خودايدە، ھەلبىزىدراوى خودايدە، با خۇي رىزگار بىكەت!» 15 نە ھېرۈدسپىش، چونكە بۇ لاي ئىھەن ناردەوەتەوە. ھەروەك دەپىن، ھىچ شىتىكى واي نە كەدووە كە شايىنى سزايى مەسىحى يېت. 16 لەبەر ئەمە تەمىيى دەكەم و ئازادى دەكەم.» 36 سەربازانىش دەھاتە لاي و گائىتەيان پى دەگەر، سرگەيان پىدەدا و 37 دەيانگوت: «ئەگەر تۆپاشاي جولە كەيت، خۇت

تهخت داده نیشن و دوازده هوزه کهی ئیسرائیل حکم دهدن. وا خه ریک شتیک پرووده دات، گوتیان: «گورهه، شمشیر 31 شیمون، شیمون، شهیان داوای گردوون تاقیتان بکاتنهوه، بوه شینین؟» 50 جا یه کیکان له کویلهی سرزوکی کاهینانی وه ک گکنم له بیزگان بدات. 32 بهلام من نویم بۆ کردیت دا و گوئی راستی بی. 51 بهلام عیسا فرموموی: «ئیدی تاکو باوهرت لەدەست نەدەيت. توش كە دە گەریتەه و بەسە!» ئىنجا دەستی له گوئی دا و چا کیکرددوه. 52 پاشان برایانت بەھیز بکه. 33 ئەویش بیچی گوت: «گورهه، من عیسا بە کاهینانی بالا و فەرماندە پەرسنگا و پېرانی فرموموی: ئامادەم لە گەل ۋەدا بۆ زیندان و بۆ مردىش بچەم.» 34 كەچى ئایا من كەسپى ياخىبۈوم كە بە كۆتكە و شمشیره وھ هاتون عیسا فرموموی: «پەتروس پیت دەلەم، ئەمەر و پىش خوتىنى بىگرن؟» 53 بۇزانه له حوشە كانى پەرسنگا لە گەلتان بۇم كەلەشىر، تو سى جار نكولى له ناسلىنى من دە كەيت.» 35 ئىنجا دەستانلى نەدام. بهلام ئەمە كاتى ئىغىيە، كاتى دەسەلاتى بیچی فرمومون: «كايىك شىوەم بەنی جزدان و تورە كە و تارىكىيە.» 54 شىرت گەریان، بىرىيان و هىنبايان مالى سەرزوکى پېلاو نارد، ئایا پەۋىستان بە هيچ بۇو؟» گوتیان: «نەخىر،» كاهینان. پەتروسىش دوور بە دوور دواي كەوت. 55 هەندىك 36 بیچی فرمومون: «بەلام ئىستا ئەوهى جزدان و تورە كە كەس له ناوهراستى حەوشە كەدا ئاگریان كەردىووه و پەنكوه هەيدە با بىيات لە گەل خۆرى. ئەوهش كە شمشیرى نىيە، با دانىشبوون، پەتروسىش لە گەليان دانىشبوو. 56 كاره كەرىك جله كانى بفرۇشىت و شمشير بىگىت. 37 من پىتان دەلەم: ئەمەي ئەمە بىنی لمەر رۇوناڭى دانىشتووه، تېۋانى و گوقى: «ئەمەش نووسراوه: «لە گەل ياخىبۈوان ژىمىزدرا،» پېنىيستە له مەندا لە گەل بۇو.» 57 بهلام نكولى كەد و گوقى: «نەخىر خانم، يېتە دى، چونكە ئەو شستانەي لەبارەي منه و نووسراون دىيە نايىاسم.» 58 دواي كەمىك، يەكىكى دىكە بىنی و گوقى: «توش دى.» 38 گوتیان: «گورهه، ئەوهتا دوو شمشير لېرەدە،» لەوانىت. «بەلام پەتروس گوقى: «نەخىر كەك، من لەوان ىچى فرمومون: «بەسە.» 39 پاشان عیسا وەك جاران چوو بۇ نىم.» 59 دواي زىيەكى كاتىمېرىنىك، يەكىكى دىكە مكىر بۇو و كىتىي زېيۇون، قوتا بىيە كانىش دواي كەوتون. 40 كايىك گوقى: «بەراسى ئەمدەش لە گەل بۇو، چونكە ئەمدەش جەللىيە.» كەلەشىتە شوئىنە كە، بېچى فرمومون: «نويز بىكەن، تاکو نە كەونە ناو 60 بەلام پەتروس گوقى: «كاكە، نازامن چى دەلىت.» هەر لەو تاقىكىدەن وھوە.» 41 ئىنجا زىيەكى بەرەھا و بېرىنىك لىيان دوور كاھەدا كە قەسى دە كەد، كەلەشىر خوتىنىتى. 61 مەسيحى كەوته وە، چۈزكى دادا و نويزى دە كەد. 42 فرموموی: «باوکە، خاونە شىكوش ئاپرى دايەوە و سېرىي پەتروس گوقى كەد، ئىنجا ئەگەر دەتەۋىت ئەم جامەم لە سەر لايە، بهلام نەك بە خواتى پەتروس قەسە كەي مەسيحى بېركەوتە وە كە بېچى فرمومو: «ئەمەر و من، بەلكوبە خواتى خوتىت بېت.» 43 فەيشتە يەكىش لە پىش ئەوهى كەلەشىر بخوتىتى، سى جار نكولىم لى دە كەيت.» ئامانەوە بۇي دەرگەوت بەھىزى دە كەد. 44 كە لە مەللا تىدا 62 شىرت چووە دەرەوە و بەكۈل گىيا. 63 ئەوانەي عىسایان بۇو، زۆر بە گور تر نويزى دە كەد و ئارەقە كەي وەك دلۇپى گەتىبوو، دەستيائى بە گائەن پېكىدن و لېدانى كەد. 64 چاوابىان خوتىنلىبات دە كەوتە سەر زەوى. 45 ئىنجا لە نويزە كە بەستىو و لىيان دەپسى: «ئەگەر پېغەمبەرىت، بىزانە! كى بۇو هەستا و هاتە لاي قوتا بىيە كان، بىنی لە خەمان خەويان لى لىيادىت؟» 65 زۆر كەرى دېكشيان لە دەزى دە كەد كەوتووه. 46 بېچى فرمومون: «بۇچى خەوتۇن؟ هەستن و رۇزبۇوه وە، ئەنجۇمەننى پېرانى گەل كۆبۈنەوە، كاهینانى بالا نويز بىكەن، تاکو نە كەونە ناو تاقىكىدەن وھوە.» 47 ھېشتا ئەو و مامۆستاياني تەورات عىسایان بانگ كەد ئەنجۇمەنە كەيان. قەسى دە كەد كۆمەلېك پەيدابۇون، ئەو كەسەش كە بېچى 67 پىيان گوت: «ئەگەر تو مەسيحە كەيت پىيان بىلە.» ئەویش دە گۇترا يەھۇزا و يەكىك بولە دوازده قوتا بىيە كە پېشىان بېچى فرمومون: «ئەگەر پىتانى بلە باوھەنە كەن.» 68 ئەگەر لېشان كەوتىبوو، لە عىسا زىيەك بۇوەوە تاکو ماجى بکات. 48 عىساش پېرسەن وەلام نادەن وھوە. 69 بهلام لە ئىستا وە كۆرى مەرۇش «لە بېچى فرمومو: «ئەزى يەھۇزا، بە ماچىك كۆرى مەرۇش بە دەستە راستى خوداى بە توانا دادە ئىشىت.» 70 هەمو ئىيان كەتن دەدەيت؟» 49 ئەوانەي دەرەپشى كايىك بىنبايان پرسى: «كواتە تۈرى كۆرى خودا؟!» ئەویش بېچى فرمومون:

به رز بکنه وه، چونکه رزگاریتان نزیک ده بیته وه.» 29 ئینجا به خاوهن ماله که باین: «ماموستا نمودنه کی بُوهیتنه وه: «سیری دار ههنجیر و ههموو داره کان ده فرمومیت: کوا دیوه خانه که تاکو له گل قوتاییه کانم نانی بکدن. 30 کاتیک دهنهن ئهوا گلای کردووه، خوتان په سخنه ای تیدا بختوم؟» 12 ئه ویش له نهوهی سه روهه رووریگان ده زان که هاوین نزیکه. 31 به همان شیوه، کاتیک گیوهش پیشان ده دات، گوروهه و راخواوه، لهوی ئاماذه بکدن.» ده بین ئهم شتاره رووده دات، بزان که پاشایقی خودا نزیکه. 13 جا رؤیشتن، ههموو شتیگان دوزپه وه، ههروهه عیسا 32 «راستیتان پی ده لیم، ئهم نهوهی به سه رنچیت، ههتا ههموو پیچ فرموموبون. ئینجا نانی په سخنه یان ئاماذه کرد. 14 که کانی ئه مانه نه یه نه دی. 33 ئاسان و زهوي به سه رده چن، به لام ناخواردن هات، عیسا لمه سره خوان دانیشت، بیزدراویش وشه کانم هه رگیز به سه رنچن.» 34 ئاگاداری خوتان بن، له گلی بون. 15 پیچ فرمومون: «زور ئاره زووم کرد پیش نهوه ک دلیان له سره را بواردن و سه رخوشی و خدم و خفهتی ئازارچیتتم ئهم نانی په سخنه تان له گل بختوم، 16 چونکه پیتان ژیان بیت و ئه روزه له ناناکاو وه ک تلهه به سه رتاندا بدات، ده لیم: ئیتر نانی په سخنه ناخزم هه تاه ل شاشینی خودا به ته واوی 35 چونکه دیته سره هه موو ئه وانه له سره ته واوی دیهه دی.» 17 جامیکی هه لگرت و سپاسی خودای کرد، زهوي دانیشتون. 36 که وانه ئیشک بگن و ههموو کاتیک فرموموی: «ئهمه بگن و له توان خوتان بهشی بکدن. 18 پیتان نویز بکدن، تاکو بتوان له ههموو ئه و پروودا وانه دهرباز بن ده لیم: ئیتر له بدره همی میو ناخزممه و ههتا شاشینی خودا که تووشان دهن و لمه رد هم کوری مرغوف راوه ستون.» 19 ناتیکی هه لگرت، سپاسی خودای کرد و لهنی 37 عیسا به روز له په رستگا خه ریکی قیزکردن ده بون، شه وانیشی کرد، پیبدان و فرموموی: «ئهمه جهسته منه، که له پیناوی له کیوه به سه رده برد که پیچ ده گوترا زه بیتون. 38 ههموو پیوه به خت ده کری. ئهمه بوزاده نه وه من بکدن.» 20 به خه لک له بهره بیان دههاته په رستگا بُوه ئه وهی گوئی لی همان شیوه پاش ناخواردن، جامه که که هه لگرت و فرموموی: «ئهم جامه په یمانی نویه به خویی من، که له پیناوی گیوه بگن.»

21 به لام ئه و دهسته که به گرتم ده دات له گل ده رژیت. 22 کاهینانی بالا و ماموستایانی تهورات له گل ده تسان و من له سره خوانه. 23 کوری مرغوف به گویزه هه وهی بُوهی بُوهی من دازاره ده روات، به لام قوربه سره ئه وهی نیا کی لیده کات.» 24 هه روههها دهه قاله یه که کوته تیوانیان، ئهمه بکات. 25 عیسا پیچ فرمومون: «لهمه ئه وهی که کامیان پایه به رزتره. 26 پاشایانی نه ته وه کانی دیکه فرمانزه وایان به سه ردا ده کدن و دسسه لاده ارایش به سره یانه وه به «چا که کل ناوده بردرین. 27 بدهنی بدهنی. 28 بدهنی بدهنی. 29 بدهنی بدهنی. 30 بدهنی بدهنی. 31 بدهنی بدهنی. 32 بدهنی بدهنی. 33 بدهنی بدهنی. 34 بدهنی بدهنی. 35 بدهنی بدهنی. 36 بدهنی بدهنی. 37 بدهنی بدهنی. 38 بدهنی بدهنی. 39 بدهنی بدهنی. 40 بدهنی بدهنی. 41 بدهنی بدهنی. 42 بدهنی بدهنی. 43 بدهنی بدهنی. 44 بدهنی بدهنی. 45 بدهنی بدهنی. 46 بدهنی بدهنی. 47 بدهنی بدهنی. 48 بدهنی بدهنی. 49 بدهنی بدهنی. 50 بدهنی بدهنی. 51 بدهنی بدهنی. 52 بدهنی بدهنی. 53 بدهنی بدهنی. 54 بدهنی بدهنی. 55 بدهنی بدهنی. 56 بدهنی بدهنی. 57 بدهنی بدهنی. 58 بدهنی بدهنی. 59 بدهنی بدهنی. 60 بدهنی بدهنی. 61 بدهنی بدهنی. 62 بدهنی بدهنی. 63 بدهنی بدهنی. 64 بدهنی بدهنی. 65 بدهنی بدهنی. 66 بدهنی بدهنی. 67 بدهنی بدهنی. 68 بدهنی بدهنی. 69 بدهنی بدهنی. 70 بدهنی بدهنی. 71 بدهنی بدهنی. 72 بدهنی بدهنی. 73 بدهنی بدهنی. 74 بدهنی بدهنی. 75 بدهنی بدهنی. 76 بدهنی بدهنی. 77 بدهنی بدهنی. 78 بدهنی بدهنی. 79 بدهنی بدهنی. 80 بدهنی بدهنی. 81 بدهنی بدهنی. 82 بدهنی بدهنی. 83 بدهنی بدهنی. 84 بدهنی بدهنی. 85 بدهنی بدهنی. 86 بدهنی بدهنی. 87 بدهنی بدهنی. 88 بدهنی بدهنی. 89 بدهنی بدهنی. 90 بدهنی بدهنی. 91 بدهنی بدهنی. 92 بدهنی بدهنی. 93 بدهنی بدهنی. 94 بدهنی بدهنی. 95 بدهنی بدهنی. 96 بدهنی بدهنی. 97 بدهنی بدهنی. 98 بدهنی بدهنی. 99 بدهنی بدهنی. 100 بدهنی بدهنی. 101 بدهنی بدهنی. 102 بدهنی بدهنی. 103 بدهنی بدهنی. 104 بدهنی بدهنی. 105 بدهنی بدهنی. 106 بدهنی بدهنی. 107 بدهنی بدهنی. 108 بدهنی بدهنی. 109 بدهنی بدهنی. 110 بدهنی بدهنی. 111 بدهنی بدهنی. 112 بدهنی بدهنی. 113 بدهنی بدهنی. 114 بدهنی بدهنی. 115 بدهنی بدهنی. 116 بدهنی بدهنی. 117 بدهنی بدهنی. 118 بدهنی بدهنی. 119 بدهنی بدهنی. 120 بدهنی بدهنی. 121 بدهنی بدهنی. 122 بدهنی بدهنی. 123 بدهنی بدهنی. 124 بدهنی بدهنی. 125 بدهنی بدهنی. 126 بدهنی بدهنی. 127 بدهنی بدهنی. 128 بدهنی بدهنی. 129 بدهنی بدهنی. 130 بدهنی بدهنی. 131 بدهنی بدهنی. 132 بدهنی بدهنی. 133 بدهنی بدهنی. 134 بدهنی بدهنی. 135 بدهنی بدهنی. 136 بدهنی بدهنی. 137 بدهنی بدهنی. 138 بدهنی بدهنی. 139 بدهنی بدهنی. 140 بدهنی بدهنی. 141 بدهنی بدهنی. 142 بدهنی بدهنی. 143 بدهنی بدهنی. 144 بدهنی بدهنی. 145 بدهنی بدهنی. 146 بدهنی بدهنی. 147 بدهنی بدهنی. 148 بدهنی بدهنی. 149 بدهنی بدهنی. 150 بدهنی بدهنی. 151 بدهنی بدهنی. 152 بدهنی بدهنی. 153 بدهنی بدهنی. 154 بدهنی بدهنی. 155 بدهنی بدهنی. 156 بدهنی بدهنی. 157 بدهنی بدهنی. 158 بدهنی بدهنی. 159 بدهنی بدهنی. 160 بدهنی بدهنی. 161 بدهنی بدهنی. 162 بدهنی بدهنی. 163 بدهنی بدهنی. 164 بدهنی بدهنی. 165 بدهنی بدهنی. 166 بدهنی بدهنی. 167 بدهنی بدهنی. 168 بدهنی بدهنی. 169 بدهنی بدهنی. 170 بدهنی بدهنی. 171 بدهنی بدهنی. 172 بدهنی بدهنی. 173 بدهنی بدهنی. 174 بدهنی بدهنی. 175 بدهنی بدهنی. 176 بدهنی بدهنی. 177 بدهنی بدهنی. 178 بدهنی بدهنی. 179 بدهنی بدهنی. 180 بدهنی بدهنی. 181 بدهنی بدهنی. 182 بدهنی بدهنی. 183 بدهنی بدهنی. 184 بدهنی بدهنی. 185 بدهنی بدهنی. 186 بدهنی بدهنی. 187 بدهنی بدهنی. 188 بدهنی بدهنی. 189 بدهنی بدهنی. 190 بدهنی بدهنی. 191 بدهنی بدهنی. 192 بدهنی بدهنی. 193 بدهنی بدهنی. 194 بدهنی بدهنی. 195 بدهنی بدهنی. 196 بدهنی بدهنی. 197 بدهنی بدهنی. 198 بدهنی بدهنی. 199 بدهنی بدهنی. 200 بدهنی بدهنی. 201 بدهنی بدهنی. 202 بدهنی بدهنی. 203 بدهنی بدهنی. 204 بدهنی بدهنی. 205 بدهنی بدهنی. 206 بدهنی بدهنی. 207 بدهنی بدهنی. 208 بدهنی بدهنی. 209 بدهنی بدهنی. 210 بدهنی بدهنی. 211 بدهنی بدهنی. 212 بدهنی بدهنی. 213 بدهنی بدهنی. 214 بدهنی بدهنی. 215 بدهنی بدهنی. 216 بدهنی بدهنی. 217 بدهنی بدهنی. 218 بدهنی بدهنی. 219 بدهنی بدهنی. 220 بدهنی بدهنی. 221 بدهنی بدهنی. 222 بدهنی بدهنی. 223 بدهنی بدهنی. 224 بدهنی بدهنی. 225 بدهنی بدهنی. 226 بدهنی بدهنی. 227 بدهنی بدهنی. 228 بدهنی بدهنی. 229 بدهنی بدهنی. 230 بدهنی بدهنی. 231 بدهنی بدهنی. 232 بدهنی بدهنی. 233 بدهنی بدهنی. 234 بدهنی بدهنی. 235 بدهنی بدهنی. 236 بدهنی بدهنی. 237 بدهنی بدهنی. 238 بدهنی بدهنی. 239 بدهنی بدهنی. 240 بدهنی بدهنی. 241 بدهنی بدهنی. 242 بدهنی بدهنی. 243 بدهنی بدهنی. 244 بدهنی بدهنی. 245 بدهنی بدهنی. 246 بدهنی بدهنی. 247 بدهنی بدهنی. 248 بدهنی بدهنی. 249 بدهنی بدهنی. 250 بدهنی بدهنی. 251 بدهنی بدهنی. 252 بدهنی بدهنی. 253 بدهنی بدهنی. 254 بدهنی بدهنی. 255 بدهنی بدهنی. 256 بدهنی بدهنی. 257 بدهنی بدهنی. 258 بدهنی بدهنی. 259 بدهنی بدهنی. 260 بدهنی بدهنی. 261 بدهنی بدهنی. 262 بدهنی بدهنی. 263 بدهنی بدهنی. 264 بدهنی بدهنی. 265 بدهنی بدهنی. 266 بدهنی بدهنی. 267 بدهنی بدهنی. 268 بدهنی بدهنی. 269 بدهنی بدهنی. 270 بدهنی بدهنی. 271 بدهنی بدهنی. 272 بدهنی بدهنی. 273 بدهنی بدهنی. 274 بدهنی بدهنی. 275 بدهنی بدهنی. 276 بدهنی بدهنی. 277 بدهنی بدهنی. 278 بدهنی بدهنی. 279 بدهنی بدهنی. 280 بدهنی بدهنی. 281 بدهنی بدهنی. 282 بدهنی بدهنی. 283 بدهنی بدهنی. 284 بدهنی بدهنی. 285 بدهنی بدهنی. 286 بدهنی بدهنی. 287 بدهنی بدهنی. 288 بدهنی بدهنی. 289 بدهنی بدهنی. 290 بدهنی بدهنی. 291 بدهنی بدهنی. 292 بدهنی بدهنی. 293 بدهنی بدهنی. 294 بدهنی بدهنی. 295 بدهنی بدهنی. 296 بدهنی بدهنی. 297 بدهنی بدهنی. 298 بدهنی بدهنی. 299 بدهنی بدهنی. 300 بدهنی بدهنی.

22

جه ژنی فتیره که پیچ ده گوترا په سخنه نزیک ببوده. 2 کاهینانی بالا و ماموستایانی تهورات له گل ده تسان و بورنگایه ک ده گدران که عیسای پی له ناویه برن. 3 شه یان چووه ناویه هوزاوه، که پیچ ده گوترا له سخنه ریوی و یه کیک ببو له دوازده قوتاییه که. 4 ئه و پیچشت و قسے له گل کاهینانی بالا و فرمانده کانی په رستگا کرد که چون عیسایان راده است بکات. 5 دلخوش بون و پریککوتن بدهه کیسه زیوی بدهنی. 6 ئه ویش بهمه رازی بو و بدهوای هه لیکا ده گدران تاکو عیسا بدانه دهستیان، کاتیک که خه لیکان له گل نه بیت. 7 پیچشت فتیره هات، ئه وهی پیچشت بو و برحی په سخنه تیدا بکریه قوربانی. 8 عیسا په ترس و بیوحه نای تارد و فرموموی: «پیون نانی په سخنه مان بُوه و ماله بکدن تاکو بیخوک و ئه وهش که را بابراهیتی ده کات وه ک خزمه تکار بیت. 9 لیبان پرسی: «دهه ته وی له کوئی ئاماذه بکدن؟» 10 پیچ فرمومون: «کاتیک ده چنه ناو شار، تووشی پاپاویک ده بن گوزیه ک تاوى هه لگرت ووه، دوای بکون بُوه و ماله له شاشینیگان بُوه داده نیم، هه روهه ک باوم بُوه دانام، 30 تاکو بدهنی بگوزیه ک تاوى هه لگرت ووه، دوای بکون بُوه و ماله له شاشینیه که مدا له سره خوانه کهم بخون و بخونه وه، له سره

وهک فریشتن و کوری خودان که کوری هستانه و نه. دین و دلین: "من ئوم" و "کانه که نزیک بوروه وه." دویان 37 تهنانهت موساش له چیزی که دوهنه که ریونی ده کاتهوه که مه کون. 9 کاتیک گوینان له باسخواسی جهنگ و شورش مردووان هله دسته وه، چونکه یه زدای ناویرد به «خودای ده بیت، مهترقن، چونکه جاری ده بیت ئام شانه بیت، به لام ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یاقوب». 38 ئه و کوتایی یه کسر دواى ئه مه نایت.» 10 ئینجا ئیپی فرمون: خودای مردووان نییه، به لکو هی زیندووانه، چونکه لای «نه توه له نه توهه راست ده بیته وه و شانشین له شانشین 11 له هه موو زیندوون.» 39 هندیک لام ماموستایانی تهورات زور شوین بوممه لره زهی گوره و قاتو قری و دهرد ده بیت، ولام پیش ولامیان دایوه: «ماموستا، باشت فرمومو» 40 ئیتر نیانویرا ترس و نیشانه گوره ش له ئاسماندا ده بیت. 12 «به لام پیش هیچی دیکی لی پرسن. 41 عیسا ئیپی فرمون: «باشه چون هه موو ئه مانه ده تانگن و ده تانچه و سیننه وه، پاده ستي که نیشت دلین که مه سیح کوری داوده؟ 42 داود خوی له په ریتوکی و بهندیخانه کان ده کرین، له پیناوی ناوی من ده درنیه به ده دم زببوردا ده بیت: «یه زدان به خاون شکوئی منی فرمومو: «له پاشا و فرمانزه وايان. 13 بهو شیوه شایه تم بُو دهدن. ده ستراسته دابنیشه 43 هه تا دووهنت ده که مه ته خته بُو 14 نهودهان له بیر بیت که پیشوه خت نیگرانی نههه مدبن پینه کانت.» 44 نهوهتا داود بیتی ده لی «خاون شکوئی، شیتر که چون به رگری له خوتان بکدن، 15 چونکه من ده م و چون ده بیته کوری؟» 45 کاتیک هه موو خله که گوینان داناییه کان ددهه می که هه موو به رهه لستکار اینان نهوان به رگری گرتیبو، به قوتاییه کانی فرمومو: «ئاگداری ماموستایانی بکدن و بیره رچی بدهنه وه. 16 تهنانهت دایک و باوک و تهورات بن، حهز ده کدن به جل شوره وه بگرین و پییان برا، خزم و هاور پیانیش به گرتستان ددهن، لیتان ده کوئن. خوشوه له بازارد سلاویان لی بکیت، له که نیشنه کان بیزی 17 له بر ناوی من هه موو ان رقیان لیتان ده بیته وه. 18 به لام پیشوه بگن و له میوانیشدا لای سهره وه. 47 مالی بیوه زن موویکی سهره تان نافه و تیت. 19 به دانبه خودا گرن ژیانیان هله دلوشن و بُو خوده رختن نویزه کانیان دریز ده کنه وه. 20 «کاتیک دهین به سوپا دهوری ۋېرشەلیم دراوه، ئه مانه سزیان گوره تره.»

21

ئینجا عیسا ته ماشای کرد و بینی دهولمه نده کان شاره که دان بچنه دره وه، هه روهه دا دانیشتوانی گونده کان نه چنه ناو شار، 22 چونکه ئه مانه رۇزانی تولەسندنه وه، تاکو هه رچی نووسراوه بیته دی. 23 لە رۇزانەدا قوری سه ر دووگان و شیردهر، چونکه تاخوشییه کي گوره به سه ر زویدا دیت وتوره بیش به سه ر ئام گله. 24 به شمشیر ده کوژرین و بُو بیوه زن، سه ره رای هه ژاریه که دی هه موو بیوییه که ده کرد که به بردی جوان و دیاریه تەرخانکاروا کان بُو خودا رازیتزاوه ته وه. به لام عیسا ئیپی فرمون: 6 «ئە مە دی بیین، رۇزانیک دیت بردی به سه ر بردی وه نامیت ده موو ده بروو خیت.» 7 ئینجا لیيان پرسی: «ماموستا، کە ئه مانه رووده دهن؟ هه روهه ئه و نیشانه یه چییه که ئاماڑه به تیزکبوونه وه ریودانی ئامانه ده کات؟» 8 فرمومو: «وریانن هله خله ده تین، چونکه زور کەس بے ناوی منه وه 28 کاتیک ریودانی ئەم شانه ده ستي پیکرد، هەستن و سه ر

شورو را کانت له گل زهوي تهخت ده گرین، بهردت بهسهر خاوهني ره زه که چييان لى بکات؟ 16 دېت و ئەم په زهوانانه بهردوه ناهيلن، چونكە کات هاتنى په روهه دگارت نه زانى، «لەناودهبات و پرهزه کە دەدەنە خەلکى دىكە،» کاپيک گوپيان 45 کاپيک عيسا چووه ناو حەوشەكانى په رستگا، دەستى بە لېيوو گوتيان: «خودا نەكتا! 17 ئەپيش سەرىي كردن و دەركىدى فروشياران كرد. 46 يېنی فەرمۇون: «كەۋاڭ ئەممە نۇرسراوه چىيە: «ئەنۇ بهردەي مالە كەم مالى نويزە،» كەچى شۇو كەدوغانە بە ئەشكەوق وەستا كان پەتىان كەدەوه، بۇو بە گۈنگۈز بەردى باغانە؟ دىزان!» 47 رۇۋانە لە پەرسىگا خەلکى قىرىدە كرد، كاهينانى 18 ئەوهى بەسەر بەرە كەدا بگەويت تىكەشكىت، ئەوهش بالا و مامۆستاياني تەورات و رابەرانى گل ھەولىان دەدا كە بهردە كە بهسەر يىدا بگەويت وردوخاشى دەكتا.» 19 لە دەناوى بىبن. 48 بەلام ھىچيان بۇ ئەنجامدانى نەددەۋىزىيە، كاھينانى بالا ھەولىان دا يېگىن، چونكە زاييان ئەنۇ نۇرسەنەيە لەسەر ئەوان ھيتىيەمە، بەلام چونكە ھەمو گل بە پەرسىگە گوپيان لى دەگرت.

20

پەرسىگان عيسا لە حەوشەكانى پەرسىگا خەلکى فيرده كەد و مزگىنەيى دەدا، كاهينانى بالا و مامۆستاياني تەورات لە گل پېران ھاتته لاي، 2 پېيان گوت: «پېيان يېن، بە ج دەسەلا تىك ئەمانە دەكىت؟ كى ئەم دەسەلا تىك بە تو دادە؟» 3 وەلامى دانەوه: «منىش پرسىارىيگان لى دە كەم. پېن بلېن: 4 لە ئاواھەللىكىشانى يەحىاء، لە ئاسمانەوه بۇويان لە مەرفەوه؟» 5 لەناو خۇياندا راۋىيەن كرد و گوتيان: «ئەنگەر بلېن،» لە ئاسمانەوه، «دەلىت،» بۇچى باوهېرتان يېن نەكىد؟» 6 ئەگەرىش بلېن، «لە مەرفەوه بۇو،» ھەمو خەلکە كە بەربارانان دەكەن، چونكە دلىيان كە يەحىا پېغەمبەرە.» 7 وەلاميان دايەوه كە نازارىن لەكۈرۈھىيە. 8 عىساش يېن فەرمۇون: «منىش پېتان تائىم بە ج دەسەلا تىك ئەمانە دە كەم.» 9 يېنجا دەستى كەد بە ھيتانەوهى ئەم نۇرسەنەيە بۇ خەلکە كە: «كابىرايەك رەزىنى چاند و بە رەزهوانانى سپارد و بۇ ماۋەيەك زۇر گەشتى كەد. 10 لە وەرزى بەرپۈروم كۆكۈنەوهدا كۆكۈلەيەكى بۇ لای رەزهوانەكان نارد، تاکو لە بەرەھىي رەزه كە بىدەن، بەلام رەزهوانەكان لېياندا و بە دەستى بەتال ناردىپانەوه. 11 كۆكۈلەيەكى دىكەشى نارد، بەلام لەمەشيان دا و سووكاپەتىيان پېكىد و بە دەستىقىلى نارد پانەوه، 12 سېيىھەمېشى نارد، ئەمەيان بىرىندار كەد و دەرىانلىكىد. 13 «خاوهن رەزه كە گوتى: «چى بکەم؟ كورە خۇزەۋىستە كەم دەتىزم، لەواندەيە رىتى بىگىن،» 14 «بەلام كە رەزهوانەكان بىنپانان، تەگىپيان لە گل يەكترى كەد و گوتيان: «ئەوهتا میراتىگر، با يېكۈزۈن، تاکو بىبىنه میراتىگر،» 15 يېنجا بىرىدiance دەرەوهى رەزه كە و گوشىيان. «ئېت دە بىت شۇو ناكەن.» 36 هەرەھە ناتوانن بىرن، چونكە

بمینمه ووه» 6 جا خیرا هاته خواره و به خوشیه و پیشوازی سووده کدی و در مده گرته ووه؟» 24 «بهانه‌ی گوت که لهوی لیکرد. 7 همه‌مو بینیان و دهستیان کرد به بوله بولکردن و راوه‌ستایوبون: «کیسه زیوه کدی لی بله‌نه ووه و بیده‌نه ٹوهی ده گوتیان: «چووه بووهه میوانی گونه‌هاریک.» 8 به لام زه کا کیسه زیوه کدی پیچه.» 25 «له‌وانیش پیبان گوت: «گوره‌م، پراوه‌ستا و به مه‌سیحی خاوهن شکوئی گوت: «گوره‌م، ده کیسه زیوه همه‌یه!» 26 «ولام دایوه: «پیتان ده‌لیم: ئه‌وهتا نیوه‌ی سامانه‌کدم دهدمه هه‌زاران و ئه‌گر به هه‌ر ئوهی هه‌یه‌تی پیچی ده‌ریت، به لام ئوهی نیشه‌تی، ته‌ناندت شیوه‌یه ک فیلم له که‌سیک کردیت، چوارقانی ده‌دهمه ووه،» ئوهی هه‌شیه‌تی لی ده‌سه‌زیته‌وه. 27 دوژمنانیشم، ئه‌وانه‌ی 9 عیساش پیچی فرمومو: «له‌مرؤ رزگاری بوئه ماله هات، لم‌بر ندیانده ویست پاشایه‌تیبان بکم، بیانه‌نه بیزه و لم‌بر ده‌مم ئوهی ئوهش کوری ئیراهیمه، 10 چونکه کوری مرؤف پیانکوژن.» 28 دوای ئوهی عیسا ئه‌مه‌ی فرمومو، له پیشوه‌هه‌تاهووه به‌دوای له‌ناچواندا بگریت و رزگاریان بکات.» رویشت و بهره‌و تورشله‌ایم سه‌رکه‌وت. 29 کاتیک له گوندی 11 کاتیک خله‌که که گونه‌یان له‌مانه ده‌گرت، دریزه‌ی پیدا و بیت‌فاحی و بیت‌عه‌نیا تزیک بووه‌وه، که له‌لای ئه‌و کیوه‌ی غوونه‌یه کی هینایه‌وه، چونکه له تورشله‌لیم تزیک بیو و ایان که کیوه‌ی زه‌یعونی پی ده‌گوتیت، دووان له قوتاییه‌کانی نارد ده‌زانی که پاشایه‌تی خودا خه‌ریکه ده‌رده کدویت. 12 ئینجا و 30 فرموموی: «پونه ئه و گوندی به‌رامه‌رتان، که ده‌چنه شانشیتیک بخزی و هربگریت و بیته‌وه. 13 ده کویله‌کانی سواری نه‌یووه، پیکنه‌وه و بیپین. 31 ئه‌گر به‌کیک پرسیاری خوی بانککرد و ده کیسه زیوه پیدان و پیچی گوت، هه‌تا لیکردن: «بیچی دیکنه‌وه؟» له و‌لام‌دا بلنی: «گه‌وره‌مان پیویستی دیه‌وه باز رگانی بکن. 14 «به لام دانیشوانی ناوچه که رقان پیچیقی.» 32 دوو قوتاییه که چوون و چی پی گوتیون بینیان. ای بیو، شاندیکیان بد‌دوایدا نارد و گوتیان: «نامانه‌ویت ئده‌مه 33 کاتیک جاشک‌کدیان ده‌کرده‌وه، خاوه‌نه کانی لیبان پرسین: پاشایه‌تیان بکات.» 15 «له‌وه بیو که گدراهیوه پاشایه‌تیه کدی «بیچی جاشک که ده‌کنه‌وه؟» 34 گوتیان: «گه‌وره‌مان پیویستی و‌رگتیوو، فرمانی دا‌ئه و کویله‌نی زیوه کدی پیادیون بانگ پیچیقی.» 35 ئینجا بخ عیسايان هینا و که‌وا کانیان خسته سه‌ر بکریه‌های، تاکو بزانیت چیبان له باز رگانی قازانچ کردووه. جاشک‌که و عیسايان سواری کرد. 36 کاتیک به‌ریوه بیو، 16 «یه که‌میان هات و گوت: «گوره‌م، کیسه زیوه کدت ده خله‌ک که‌وا کانیان له‌سه‌ر بینکا را‌ده خست. 37 له ایزایه کدی کیسه زیوه قازانچ کردووه.» 17 «له‌وهش پیچی گوت: «نافه‌رین کیوه‌ی زه‌یعونی تزیک بووه‌وه، سه‌رچه قوتاییه‌کان به شادی کویله‌ی چاک، چونکه له که‌متین شت ده‌ستپاک بیویت، و به ده‌گری به‌ریز ده‌ستیان به ستایشکردن خودا کرد، بخ بیه به فرمانزه‌وای ده شار.» 18 «دودوه‌میان هات و هه‌موو ئه و په‌رجووانه‌ی بینیان، ده‌یانگوت: 38 «پیروزه ئه و گوتی: «گه‌وره‌م، کیسه زیوه کدت پینچ کیسه زیوه قازانچ پاشایه‌ی به ناوی یه‌زدانه‌وه دیت!»» ئاشتی له ئاسمان و شکو کردووه،» 19 «بهمه‌شیانی گوت: «توش ببه به فرمانزه‌وای بخ خودا له بزرای!» 39 هندنیک فریسی تیو خله‌ک که، به پینچ شار.» 20 «له‌وه دیکه هات و گوت: «گه‌وره‌م ئوهه‌تا عیسايان گوت: «ماموستا، قوتاییه‌کانت سه‌ر زه‌نشت بکه.» کیسه زیوه کدت، له ده‌سته‌سپریک بخابووه و هه‌ملکتیوو. 40 «ولام دایوه: «پیتان ده‌لیم: ئه‌گر ئه‌وانه بیده‌نگ بن، 21 له راستیدا لیت ترسم، لم‌بر ئوهه‌ی پایاویکی دلره‌قیت، به‌رده‌کان هوار ده‌کن.» 41 کاتیک له تورشله‌لیم تزیک بووه‌وه ئوهه‌ی داته‌ناوه ده‌بیه‌یت و ئوهه‌ی نه‌چاندووه درویته‌ی و شاره‌کدی بینی، بیو گریا، 42 فرموموی: «خوزگه بتناییه، ده‌که‌یت.» 22 «له‌وهش پیچی گوت: «نه‌ی کویله‌ی به‌دکار، به ته‌ناندت توش، لم‌ریزه‌داج شتیک بیوت مایه‌ی ئاشتیه! زارت تاونیارت ده‌کم، که ده‌ترانی پایاویکی دلره‌قم، ئوهه‌ی به لام ئیستا لم‌بر چاوت شاراوه‌یه. 43 ریزه‌ایتک به‌سه‌ر دیت، دامنه‌ناوه ده‌بیه‌م و ئوهه‌ی نه‌چاندووه درویته‌ی ده‌کم، 23 ئیتر که دوزمنانت سه‌نگه‌رت لی ده‌گرن، تاپلوقه‌ت ده‌دهن و له بیچی زیوه که‌مت له بانک دانه‌نا، کاتیک ده‌هاتمه‌وه له‌گل هه‌مو لایه‌کده ده‌ورت ده‌گرن. 44 خوت و منداله‌کانت له‌ناو

نویزگردن چونه په رستگا، یه کنیکان فرسی و ئوهوی دیکه خلک مه حاله، لای خودا ده بیت.» 28 په تروس گوئی:
 باچگر. 11 فه رسیبیه که وستا، له دلی خویدا ئه نویزه‌ی «ئوهتا همو شیکان به جنیشتووه و دوات که توین.»
 ده گرد: «خودایه سپاست ده کدم وک خلک دیکه نم، 29 ئوشیش بیچ فرمون: «پاستیان پی دهلم: کس نیبه
 که قولپ و خراپه کار و داوینیسین، وک ئه باجگرهش مال، زن، براء، دایک، باوک یان مندالی لمپر شاشنی خودا
 نیم. 12 هفتھی دوو جار به پروژوو ده بم، ئوهوی ده ستم به جنیشتیت، 30 لام دنیایه چهند ئوهوند له به رامه بری
 ده گوییت دهیکه ده بخش.» 13 «بلام باجگره که له دوروهه ورنگه کیتهوه و لهو دنیاش زیانی هه تاهه تایی.» 145)
 aiōn g165 راوه ستا، نه یده ویست چاوی بو ئاسمان به رز بکاتهوه، سنگی 31 عیسا دوازده قوتاییه کدی برد و بیچ فرمون:
 خوی ده کوتا و دهیگوت: «نه خودایه بهزه بیت به منی «ئهوا بهره و تورشلیم سه رده که وین، هه رچی پیغمه بران
 گونا هباردا بیتهوه.» 14 «پستان ده لیم، ئمه گدرا یوه مالی لمبارهی کوری مرؤفه وه نوسیویانه دیه دی. 32 ده دیریه
 خوی بیتاوان کرا ابو، پیچه وانهی ئوهوی دیک، چونکه ئوهوی ده ستی ناجوله که کان، گالتهی پی ده کریت و جنتوی پله دریت
 خوی به رز بکاتهوه نزم ده کریتهوه، ئوهو ش خوی نزم بکاتهوه و تفی لی ده کریت، 33 به قامچی لی دهدن و ده بکوژن.
 به رز ده کریتهوه.» 15 خلک مندالی ساوايان هنیایه لای عیسا له روزی سییه میش هه لدھستیتهوه.» 34 بلام هیچ له مه
 تاوه کو ده ستیان له سر دابنیت. کاتیک قوتاییه کان ئه مهیان تینه گدیشتن و ئه باسه لیان شاراوه بوب، ئوهوی گوترا دریکان
 بیچ سه رزه شتیان گردن. 16 بلام عیسا بانگی منداله کانی گرد بیچ نه گرد، 35 کاتیک عیسا له ئه ریچا نزیک بوهوه، کسیکی
 و فرموموی: «لیگه رین مندالان بیته لام، ریبان لی مه گرن، نایینا له سر ریگا دانیشتیو سوالی ده گرد. 36 که گوئی له
 چونکه شاشنی خودا هی وک ئه مانیه. 17 پاستیان پی خلک که بوه ده پوشتن، پرسیاری کد ئمه چیه. 37 پستان
 ده لیم: ئوهوی وک مندالیک شاشنی خودا قبول نه کات، گوت: «عیسای ناسیره بیه تیه په برت.» 38 جا هاواری
 هر گیز ناچیته ناویه وه.» 18 کارایه کی ده سه لاتدار پرسیاری گرد: «عیسای کوری داود، بهزه بیت پیلدا بیته وه!» 39 ئه وانهی
 لیکرد: «ماموستای باش، چی بکم تاکو زیانی هه تاهه تایی له پیشهوه ده پوشتن سه رزه شتیان کرد بوه ئوهوی پله نگ
 به میرات و هر بگرم؟» 19 عیسا بیچی فرمومو: بیت، بلام ئه و زور زیاتر هاواری ده گرد: «کوری داود،
 بیچی به باش ناوم ده بیت؟ بیچگه له خودا که س باش بهزه بیت پیلدا بیته وه!» 40 عیسا راوه ستا و فه رمان دا بیپنه
 نیبه. 20 راسپارده کان ده زانیت: «داوینیسی مه که، مه کوڑه، لای. کاتیک نزیک بوهوه، ئی پرسی: 41 «چیت ده وی بوت
 مه دزه، شایه تی درو مه ده، ریزی دایک و باوکت بگه.» بکم؟» گوت: «گورهم، ده مه وی بینم.» 42 عیساش بیچی
 21 ئوشیش گوئی: «له مندالیه وه هه موو ئه مه راسپاردانهم فرمومو: «بیته، باوه ره کدت توی چا کرکده وه.» 43 ده ستبه جی
 به جنیگیاند ووه.» 22 عیساش گوئی له مه بوب، بیچی فرمومو: بیچی، دوای که وت و سیاشی خودای ده گرد. هه موو
 «هیشتا شتیکت کمه، هه رچیت هه یه هه موو بفرقوش و خلک که ش که بینیان ستابیشی خودایان گرد.

به سر هه ئاران دابه شی بکه، گنجینه یه کت له ئاساندا ده بیت. 19
 ئینجا عیسا چووه ناو ئه ریچا و پیلدا تیده په پری. 2 له وی
 کارایه کی لیبو به ناوی زکا، دهوله مهند و گورهی باچگان
 دلتهنگ بوب، چونکه زور دهوله مهند بوب. 24 کاتیک عیسا
 ئه وی به خه منا کی بیچی، فرموموی: «چووه ناو شاشنی خودا
 بیچ دهوله مهند چهند زه جمها! 25 ئاسانته و شتریک به کوف
 دار هه نجیریک تاکو بیینیت، چونکه عیسا به وپدا تیده په پری.
 ده رزیه که وه بچیت له ووهی دهوله مهندیک بچیته ناو شاشنی 5 که عیسا گیشته شویه که، چاوی هله بیچ و بیچ فرمومو:
 خوداوه.» 26 ئه وانهی گوینان لیبو گوتیان: «که واته کی «زه کا، خیرا وره خواره وه، چونکه ده بیت ئه مه و له مالی تو
 ده توائیت ریزگاری بیت؟» 27 عیسا فرموموی: «ئوهوی له لای

دوای ئوهه که له گلگه هاتهوه، پىچى دهلىت: «يەكىھەر وەرە دەگەد، تاکو ئەو رۇزەئى نوح چووه ناو كەشتىيەكە، لافاوه كە دانىشە؟» 8 ئايما پىچى تائىت: «شىتىكم بۇ ئامادە بەكە يېقۇم، هات و ھەموو يانى لەتاۋىرىد. 28 دىسان وەك ئەوهە لە ناۋەدت بېبەستە و خزمەت بەكە تاکو دەخۇم و دەخۇمەوه، سەرەدەملى لوت بۇو، دەيانخوارد و دەيانخواردەوه، دەيانپۈرى پاشان تۈجۈخ و بېتۈوه؟» 9 ئايما سوپايسى ئەو كۆيلەيدە دەكەت، و دەيانقۇشتىت، دەيانچاند و بىنادىيان دەندا. 29 بەلام لەو لە بەر ئەوهە ئەو شتانەي كەد كە فەرمانى پىن كراپۇ؟ رۇزەئى لوت لە سەدۇم هاتە دەرەوه، خۇدا لە ئاسانەوه ئاگر و 10 ئىۋەش بەم شىپەيە، كاپىك ھەموو ئەوهە فەرمانتان پىن گۈگۈدى باراند و ھەموو يانى لەتاۋىرىد. 30 «لەو رۇزەش كە دەكىيەت دەيىكەن، بلەن: «كۆيلەي شايىستە نىن، ئەرگى خۇمان كۆرى مۇزۇ ئاشكرا دەكىيەت، ئاوا دەبىت. 31 ئەوهە لەو بە جىيەگەياندۇوه.» 11 كاپىك عيسا دەچوو بۇ ئورشەلەم، بە رۇزەدا لە سەربانە و شەتكەن لە ناو مالە، با نەيەتە خوارەوه بۇ ئىۋانى سامىرە و جەليلدا رۇشتىت. 12 كاپىك كە چووه بىردى، ئەوهە لە گلگەشە با نەگەرپەتە. 32 زەنەكەي لۇتىان بەپىرى يەكىك لە گۈندەكان، تۈوشى دەپاپ بۇو كە نەخۇشى گولىيان يېتەوه! 33 ئەوهە بەھۆى ئىياني خۆزى بىاتەوه دەيدۇرېتىت، ھەببۇو لە دوورەوه راۋەھەستابۇون و 13 دەنگان بەرز كەدەوه و بەلام ئەوهە بىدۇرېتىت دەپاياتەوه. 34 پىتىان دەلەم: لەو گۇتىان: «ئەي عيسا، ئەي مامۇستا، بەزەيت يېماندا يېتەوه!» شەوهە دووان لەناو يەك جىنگان، يەكىان دەبرىتت و ئەوهى 14 جا ئەوانى بىنى و پىچى فەرمۇون: «بۇن خۇتان نىشانى كەھىنان دىكە بەجىنەھەتىلەرىت. 35 دو ژۇن دەستاپ دەگىن، يەكىان بەدەن.» كاپىك دەرۇشىقان پاكىۋونەوه. 15 يەكىكىان سەرىرى دەبرىتت و ئەوهى دىكە بەجىنەھەتىلەرىت. [36 دووان لە گلگە كەد پاڭ بۇوهتەوه، گەپايدە و بە دەنگانى يەك بەر زەنگان بەر زەنگان دەبىرەتت و ئەوهى دىكە بەجىنەھەتىلەرىت.] خوداىي كەد، 16 لەپەرىچى عيسا بەسەر رۇودا كەوت و 37 لىيان بىرىسى: «لەكۆى گەرەم؟» پىچى فەرمۇون: «كەلاك سوپايسى گەد. كاپىرا سامىرە يېش بۇو. 17 عىساش وەلامى لەكۆى يېتىت، دال لەۋى كۆكەدەتتەوه.»

دايەوه: «ئەرئى دە كەس پاڭ نەبۇونەوه؟ كوا تۈيەكەي 18 عيسا نۇونەيەكى بۇ هەتىنانەوه كە پۇيەستە ھەمىشە نۇزى دىكە؟ 18 ھېچىج كەسىكىان نەپېزىان بەگەرپەتەوه و ساشايشى خودا بەكەن، ئەم پىنگانى يەن بېتت؟» 19 ئىنجا پىچى فەرمۇو: «ھەستە و بېرۇ، باورەرت رېڭارى كەدىت». 20 كە فەرسىيەكەن پرسىاريان لېكىد، كەي پاشايدىقى خودا دىت، وەلامى دانىوه: «پاشايدىقى خودا بە جۈزىيەك نايەت كە بېبىزىت، 21 خەلکىش ئالىنلىن: «ئەممەتا، يان «ئەوهتا»، چونكە پاشايدىقى خودا لە تۈۋاندایدە». 22 جا بە قوتايدىكەنلىك فەرمۇو: «رۇزاتىك دېت كە تامەززۇن رۇزىيەك لە رۇزئانى كۆرى مۇزۇ بېبىن، بەلام نايىين، وەرسىم دەكەت.» 23 مەسىحىي خاوهە شىكەن فەرمۇو: «گۈئى بېزازام نەكەت، مافەكەي بۇو وەردەگەمەوه، ئەگىنا وازناھىتت و پىزىش لە مەچن، 24 چونكە وەك ئەو ھەورە تىشىقەيەدە لە لايەكەدە لە ھەزىز ئاساندا بروسکە دەدات و ھەتا لايەكە دەكەت كە لەزىز ئاساندا رۇوناڭ دەكتەنەوه، كۆرى مۇزۇقۇش لە دىكە لەزىز ئاساندا رۇوناڭ دەكتەنەوه، كۆرى مۇزۇقۇش لە رۇزى خۇيدا بە شىپەيە دەبىت. 25 بەلام دەبىت يە كەم جار زۇز ئازاز بېچىزىت و ئەم نەوهەيدىش رەقى بەكەنەوه. 26 «رۇزئانى كەلەپەن بە سووك نوح چۈن بۇو، لە سەرەدەملى كۆرى مۇزۇقۇشدا ئاوا دەبىت. 27 دەيانخوارد و دەيانخواردەوه، ژىيان دەھىتىندا و مېرىدىان

7 «بهوی دیکه‌ی گوت: "تو چه ندت له سره؟" »²³ گوتی: "سده ربه گندم،" یعنی گوت: "پسوله کدت و هربگه و بنوسه هستا." یعنی ده چیزت، له دوروه وه ئیراهیمی بینی و له عازری له باوهش یعنی گوده که سرتایشی سه رکاره ناپا که کد: "باوه که ئیراهیم، به زه بیت یعنی گوده که شیرانه پندا بینته وه، له عازر بینه تاکو سه ری پهنجه بیه به تاو ته بر بکات جولا یوه، جا نه و خه لکانه ئم جیهانیان هه ایزار ووه،" و زمان فتنک بکاته وه، واله ناو ئم گهه ده ٹازار ده چیزم،" یعنی گوت: "کورم، له بیزه له ژیاتدا شهه باشه کانی هه ایلسوکه و تکدن له گله هاوشیوه کانیاندا له گله پیروزی 25 ئیراهیم گوتی: "کورم، له بیزه له ژیاتدا شهه باشه کانی خودا ژیرترن،" 9 منیش پیتان ده لیم: به سامانی خوتت و هرگزت و له عازریش شته خراپه کان. به لام ئیستا وا ۱۰ ئم دنیا به دوستی خوتت دروستیکن، تاکو نه گهر نه ما، لیره دلنه وای ده کریت و توش ٹازار ده چیزت. 26 سه ره برای هه موو ئه مانه ش، بوسایه کی گهه ره له توان ئیه و عیوه دا خودا له مالی هه تاهه تای پیشوازیان لی بکات. ۱۱ aiōnios g166 ۱۱ aiōnios g166

۱۰ "ئوههی له کهم ده سپا که له زوریش ده سپا که، ئوههی له دازراوه، تاوه که ئهانوی بیانه وی لیزه ووه بیلان بین نه توان کهم ناپا که له زوریش ناپا که. ۱۱ نه گهر له سامانی ئم دنیا به و که سیش له ویوه بی لای ئیه نه په بینه وه،" ۲۷ ئوههیش ده سپا ک نه بن، کی سامانی راسته قینه بیه عیوه ده سپیزیت؟ گوتی: "کواوه باوه که، لیت ده باره بینه ده عازر بینه بیه ده مالی ۱۲ نه گهر له شتی خه لکی ده سپا ک نه بن، کی شتی خوتیان باوکم، ۲۸ چونکه پینچ برام هه يه، تاکو ئا گداریان بکاته وه، ده داتی؟ ۱۳ "خرمه تکار نیبه بیوانیت کویلا یه تی دوو گهوره نه وکه ئهانیش بیه شویچی ٹازار دانه بین،" ۲۹ "به لام بکات، چونکه رې له یه کیکان ده بینه وه و ئوههی دیکه کی ئیراهیم یعنی گوت: "موسما و پنجه مبهه رایان هه يه، با گوئی له مان خوتshedه ویت،" یان دهست به یه کیکانه وه ده گریت و ئوههی بگرن. ۳۰ ئوههیش گوتی: "نه خیز باوه که ئیراهیم، به لام نه گهر دیکه پشتکوئی ده خات. ییوه ش ناوان کویله خودا و پاره یه کیک له ناو مردووانه وه بچینه لایان، ئهوا تویه ده کدن. ۱۴ فوریسیه کانیش که پاره بیان خوتshedه ویست، گوپیان ۳۱ یعنی گوت: "نه گهر گوئی له موسما و پنجه مبهه ران نه گرن،" له هه موو ئه مانه بیو، گانه بیان پیکرد. ۱۵ عیاش یعنی فرمون: تهانه ت یه کیک له ناو مردووانیش هه سیتیه وه، قهناعه تیان پی "له تیو خه لکدا خوتان به بیان ده ده خه، به لام خودا دلنان ناییت."

۱۶ ده ناسیت. ئوههی لای خه لکی پایه داره، لای خودا قیزه ونه، ۱۷ عیاش به قوتاییه کانی فرمون: "مه حالم ئه و شتانه ئی که خه لکی توشی گوناه ده کدن نه يه، به لام قور به سه ره و کانه به بولاوه مز گتی پاشایه تی خودا ده دریت و هه موو که سیتک تیده کوشیت بچینه ناوی. ۱۸ "ئوههی زنه کی تاسمان ئاسانه له گوتخی خالیکی تهورات. ۱۹ "ئوههی زنه کی تلاق بدات و یه کیک دیک به نیتیت، داویتپیسی ده کات. ئوههش که ته لاق ده هیتیت داویتپیسی ده کات. ۲۰ "پاونیک دهوله مهند هه بیو، جلی ئه رخه وانی و که تانی تاسکی له بدر ده گرد و هه موو روزیکی به خوشی راده بوارد. ۲۱ هه رازیکیش ناوی له عازر بیو، له بدره رگا که کو تیبو، هه موو چه ستهی بین بیو، په روشن بیو لهو به رماوه بیه تیزیت که له خوانی دهوله مهنده که ده کوتنه خواره وه، تهانه ت سه گیش ده هاتن برینه کانیان ده لیسته وه. ۲۲ "ئیت هه رازاره که مرد و فریشته بیو باوه شی ئیراهیم هه لیانگرت. دهوله مهنده کش مرد و نیزرا. ۲۳ له جیهانی مردووان سه ری هه ایزی و ئازاری

4 «کامه‌تان ئەگدر سەد سەر مەرى ھېيىت و دانىيەكى لى خۇرى گوت»: خىرا باشتىن جلوبەرگ بېتىن و لەپەرى بىكىن، ون يېت، نەوەد و تۈيەكە لە دەشت بەجىتايلىق و بەدواتى ئەنگىستىلەك بەكەنە پەنجەي و پلاپلاش بۇ يېي. 23 گۈزىرەكە نوبووه كەدا ناچىت هەتا دەيدۆزىتەوە؟ 5 كاتىك دۆزىپە و قەلەوە كەش بېتىن و سەرى بېرن، باختىن و دىلغۇش بىن، بە خۇشىبىيە و دەخىناتە سەر شانى و 6 دىتتەوە مال، ھارىقى و 24 چونكە ئەم كورەم مىددوو بىو و زىندىو بۇوەتەوە، ون بىو و دراوسىكەن بانگ دەكەت و پىيەن دەلىت: لە گەلم دلشايدىن! دۆزراوهتەوە. جا دەستيان بە ئاهەنگ گىزان كەد. 25 «كورە مەرى و نوبووه كەم دۆزىپە وە»، 7 پېتىن دەلىم، لە ئاسمانىش شادى گۈزىرەكە لە كىلگە بۇو، كە هاتووه و لە مال نىزىك بۇوەتەوە، زىات دەيىت سەبارەت بە گۇناھارىك توبە بىكەت لە نەوەد و گۈزى لە مۇسۇقا و ھەلپەرىكى بۇو. 26 يەكىك لە خزمەتكارانى تۈرپاستورىست كە پىچىسىتىان بە توبە كەننەيى. 8 «يان چ باڭگەردى و پىرسىمارى كەد، ئەم چىيە؟» 27 يېي گوت: بىرا كەت ئالەرىتىك دە درەھىي ھېيىت و يەك درەھىي ون بىكەت، چا گەراوهتەوە، باوکىشىت گۈزىرەكە قەلەوە كە سەرىپى، چونكە ھەلنى كات و مالە كە گىسك نادات و بە وردى نا گەرىت، بە ساغ و سەلامەتى گەراوهتەوە. 28 «كورە گۈزىرەكە توپوەرە هەتا دەيدۆزىتەوە؟ 9 كە دۆزىپە وە، ھارىقى و دراوسىكەن بىو و نوبىلىت بېھىتە ژۇرەرە، ئىتىر باوکى ھاتە دەرەرە و تىكاي بانگ دەكەت و دەلىت: لە گەلم دلشايدىن، ئەو درەھەمە ئىتكىد. 29 بەلام ئەو وەلائى باوکى دايەوە: ئەوەت ئەو ھەموو ونم گىدبۇو، دۆزىپە وە»، 10 پېتىن دەلىم: بە ھەمان شىۋە، سالە كۈزىلابىتتى بۇ دەكەم و ھەرگىز لە فەرمانت دەرنە چۈمم، فەيشەتكانى خۇدا دلشايدەن كاتىك گۇناھارىك توبە تەنانەت كاربەلەيەكتى نەدەمى ئاكىلە گەل ھارپىيە كەنەن يېي دەكەت. 11 ئىنجا فەرمۇسى: «كابىرايدىك دوو كورى ھەبۇو. دلخۇش بىم. 30 بەلام كاتىك ئەم كورەت ھاتەوە، ئەوەد بچوو كەيان بە باوکى گوت: باوکە، چىم بەرەدە كەولى ئەلە كەنە كەل لەشەنۋاش لۇوش دا، گۈزىرەكە قەلەوە كەت بەشە مىراتى خۇم، بىدەرەي، ئەتىش مالە كەنە بۇ دابەشكەن. بۇي سەرىپى». 31 «ئەوبىش يېي گوت: كورىم، تۆ ھەم مىشە 13 دواى چەند رۇزىكى، كورە بچوو كە ھەموو شەتكانى لە گەل منى، ھەرچىم ھە يە تۈيە. 32 بەلام پىویستە دلخۇش كۆكىدەدە و بەرەو ولايەتكى دورۇرۇشتىت، لەۋى مالە كەنە و شاد بىن، چونكە ئەم بىرایەت مىددوو بىو و زىندىو بۇوەتەوە، لە سەر راپوردىن دانا. 14 لە دواى ئەوەدە ھەموو خەرجىكەد، ون بىو و دۆزراوهتەوە».

قاتۇرقى گۈزىرە كەوتە ناوجە كە، لەپەر ئەوە تۇوشى نەبۇنى 16 ھەرەھا عيسىا بە قوتايىيەكانى فەرمۇسى: «كابىرايدىك هات، 15 ئىتىر ھاناي بۇ ھاولا تىبىيەكى ناوجە كە بىردى، ئەوەش دەولەمەند سەركارىكى ھەبۇو، سکالاى بەفيۋەدانى مالە كەنە ناردىيە كىلگەكەن بۇ لەپەراندى بەراز. 16 حەزى دەرك بە و لەسەرى پېنگەلىشت. 2 كابىرايدەن بانگ كەد و خېنۇرەك سكى خۇرى تېرى بىكەت كە بەرازە كان دىيانخوارد بەلام لې پىرسى: ئەم چىيە لە سەر تۆ دەيىستەمە وە؟ بۇ ھىسابى كەس ھېچى پېنەدەد. 17 ئىنجا بە ھوش خۇرى ھاتەوە و سەركارىيەكتى بە و بىخە بەرەدەستم، چونكە ئىتىر ناتوانىت گوت: ئاخۇچەند كىرىكەرى باوک ناتىيان لەپەر دەمەنەتەوە، سەركار بىت». 3 سەركارە كە بە خۇرى گوت: «چى بىكەم، مەنيش لېرە والە بىر سان دەمرىم. 18 ھەلدەستم دەچەھەدە لاي چونكە گۈزىرەكەم سەركارىيەكەم لى دەسەنەتەوە؟ ناتوانىم زەۋىي باوکم، يېي دەلىم: باوکە، لە دىرى ئاسمان و بەرامبەرى تۆ گۇناھم بېكىم و شەرمىش دەكەم سوال بىكەم. 4 بەلام دەزنانم چى كەد. 19 ئىتىر شاياني ئەوە نەم بە كورى تۆ بانگ بىكىم، بىكە بە دەكەم، بۇ ئەوە كەتىك لە سەركارىيەكە دەركام، خەللىكى لە كىرىكەرىكى خۇوت». 20 جا ھەستا و گەپرایەدە لاي باوکى. مالەكائىان پېشوازىم لى بىكەن. 5 «جا ھەريە كە لە قەرزازەكانى ھېشىتا دورۇر بۇ باوکى ئەوەي بىنى و دلى بۇي سووتا، رايىكەد و گۈزىرەكە بانگكەن، بە يەكمىانى گوت: «چەند قەرزازى باوھىشى پىدا كەد و ماچى كەد. 21 «كۈرەش يېي گوت: باوکە، گۈزىرە كەمەت؟» 6 «گوت: سەد ھىزە زەبىتى زەپۇون». ئەتىشە لە دىرى ئاسمان و بەرامبەرى تۆ گۇناھم كەد، ئىتىر شاياني ئەوە يېي گوت: پىسولە كەت و ھەرگەرە و دانىشە، خىرا بۇو سەپنەن، نىم بە كورى تۆ بانگ بىكىم، 22 بەلام باوکە كە بە خزمەتكارانى

پرسی: «ئایا له بروزی شەمەدا چاکىردنەوە دروستە يان نا؟» ئەمانەی بە گەورە كەدى را گەياند. خاوهن مال توورە بۇ 4 ئەوان پىندەنگ بۇون، ئەويش كارىاي گرت و چا كىركەدەوە و بە كۆيلە كەدى گوت: «خىرا بېۋە بۇ شەقام و كۆلانە كانى بېرىنى كەد، 5 يېچى فەرمۇن: «كامەтан كۆرە كەدى يان كەيە كەدى شار، هەزار و پەتكەوە و كۆز و شەلەكان بېتەنە ئېرە،» لە بروزى شەمەدا بېكەۋىتە بېرەوە دەستبە جى دەرىباھىتىت؟» 22 «پاش ماۋەيەك كۆيلە كە كەپايدە و گۇقى: «كەورەم 6 نەيانتانى هېچ وەلامىنگى بەدەنەوە، 7 كاتىك تېلىنى كەد چۈن ئەۋەدى فەرمانت دا كەرا، ھېشىتا شۇزىن ماۋە،» 23 كەورە كە بە باڭھەيشتەكراوان بىزى پېشە وە دەگەن، نۇونەيەك ھېتىيە وە كۆيلە كەدى گوت: «بېۋە دەرەوە بېرىگا و بېچكەكان بە زۇر فەرمۇسى: 8 «كاتىك يەكىك بۇ شايى باڭھەيشتە دەكتات، لە خەللىك بېتەنە ژۇرەوە، تاكو مالە كەم بېلىت، 24 پىتان دەلىم، بىزى پېشە و دامەنىشە، ئەۋە كە لە تۈرىزىدار تىرىشى باڭھەيشتە لەوانەي باڭھەيشتە كراپۇن كەس تائى شىۋە كەم نا كات،» كەدىت، 9 ئىنجا ئەۋەدى تۇ و ئەۋى باڭھەيشتە كەرددووه، 25 خەللىكىكى زۇر لە گەل عيسا دەرىۋەشقەن بە بېنگادە، ئاپرى گەدىت و پېت دەلى: «شۇيە كەت بۇ ئەمە چۈل بەك،» توش دايە وە وېچى گوتىن: 26 ئەگەر يەكىك بېتە لام و برق لە تەرىق دەپتەوە و بىزى دواوه دەگەيت، 10 بەلام كاتىك دايىك و باوكى، ژىن و مەندالى، برا و خوشكەكانى نە بېتە وە، بگە باڭھەيشتە دەكىيەت بېرە دواوه داينىشە، تاوه كە كاتىك لە خۇمىنى، ناتوانىت بېتە قوتابى من، 27 ئەۋەدى خاچە كەدى ئەۋەدى باڭھەيشتى كەرددوویت، بېت و پېت بلىت: «هاپریم، ھەلەنگىت و دوام نەكۈنت، ناتوانىت بېتە قوتابى من، 28 «كى ھەستە وەرە پاشە وە،» تەوسا لەبەرچاواي ھەممۇ ئەوانەي لە ئىۋە ئەگەر بېۋە قىللەيەك دروستېكەت، يە كەم جار لە گەلت داينىشۇن قەدرگەن دەبىت، 11 بەم شىۋەيە ئەۋەدى دانانىشىت و خەرجىيە كە ناخەملىنىت، ئاخۇ ئەۋەندە ئەخۆي بەرز بەكتەنە زەن دەكىيە وە، ئەۋە خۆزى نزم بەكتەنە وە بۇ وَاوەكىنى؟ 29 ئەۋەك بناگە كەدى دابىتتە نەتوانىت بەرز دەكىيە وە، 12 ئىنجا بەۋەدى گوت كە باڭھەيشتى تەواوى بەكتات، ئەوسا ھەممۇ ئەوانەي دەبىيەن گالنەي پىن كەرددووه: «كاتىك ئانى ئىۋە ئەپارە ئامادە دەكەيت، دەكەن، 30 دەلىن: «ئەم پىاوه دەستى بە يىنا دروستىرىدىن كەد ھاپرى و برا و خزم و دراوسى دەولەمەندە كات باڭگە كە، و نەيغانى تەواوى بەكتا،» 31 «يان ج پاشايەك دەچىتە ئەۋەك ئەوانىش باڭگە بەكتەنە وە، چا كەت بەدەنەوە، 13 بەلكو شەرىپاشا يەك دىكە و بە كەم جار دانانىشىت و راۋىت ئەنەنە كات، ئەگەر مىواندارىيە كەت كەد، هەزار و پەتكەوە و شەل و ئايى بە دەھەزار كەسە وە دەتۋانىت بەرەنگارى ئەۋە بېتە وە كۆز باڭھەيشتە بەك، 14 خۆزگەت پى دەخوازىرى، چۈنكە كە بېستەنە زەن دەنېرىتتەن دەتۋانىت بەرەنگارى ئەۋە بېتە وە ئىيانە پاداشت بەدەنەوە، توش لە ھەستانە وە راستودروستان دوورە، شاندىكى بۇ دەنېرىتتەن داواى ئاشتى دەكتات، 33 بەم پاداشت دەدرېتە وە، 15 يەكىك لە مىوانەكان ئەمە بېست شىۋەيە، ھەر يەكىكان ئەگەر واز لە ھەممۇ شىئىك نەھىيەت كە و گۇقى: «خۆزگە دەخوازىتتە بەدەنەوە لە شانشىنى خودا نان ھەيەتى، ناتوانىت بېتە قوتابى من، 34 «خۆز باشە، بەلام ئەگەر دەخوات،» 16 عيسا وەلامى دايە وە: «كابرىيەك شىۋىنلىك سۈزۈيە كەي نەما، چۈن تامە سۈزۈيە كەي بۇ دەگەر بېتە وە؟ گەورە ئامادە كەد و خەللىكىكى زۇرلى باڭھەيشتە كەد، 17 لە 35 ئەوسا نە بەكەللىكى پەيىن دېت، ئەنەنە كاتى ئانخۇاردىندا كۆيلەيەكى خۆزى نارد تاكو بە باڭھەيشتەكراوان بەلكو فېرەدەرېتە دەرەوە، «ئەۋە ئەگەر بېتەنە وە بلىت: «فەرمۇن، ئېستا ھەممۇ شىئىك ئامادەيە،» 18 «بەلام بېسىتىت،»

ھەممۇ وەك يەك باجگەر و گوناھباران لې ئىزىك دەبۇنە وە تاكو 15 ھەممۇ باجگەر و گوناھباران لې ئىزىك دەبۇنە وە تاكو گوت: «يەكىكى كە كېپەنچە كەپەنچە بېرۇم بېسىتە بېرۇم بېسىتە، تاكىلە لېم بېرۇم،» گوئى لە عيسا بگەن، 2 جا فەرسىي و مامۇستايانى تەورات 19 يەكىكى دىكە گۇقى: «پېنچ جووت گام كېپەنچە بېرۇم بېرىلەن دەكەد: «ئەمە پېشوازى لە گوناھباران دەكتات و چۈن، تاكىلە لېم بېرۇم،» 20 يەكىكى دىكەشيان گۇقى: «زۇنم ئانىان لە گەل دەخوات،» 3 عىساش ئەم نۇونەيە بۇ هېتەنە وە هېتەنە، لەبەر ئەۋە ناتوانىم بېم، 21 «كۆيلە كەش ھاتە وە

و کوشتنی، له همو دایشتوانی تورشلیم گوناھبارتر بیون؟ پیچی گوت: «گورهم، ظایا که من یه وانهی پرگاریان دهیت؟» 5 من پیتان دهیم: نه خیر، به لام یه گدر توبه نه کدن همه موقتان یه ویش پیچی فرمون: 24 «کوشش بکن تا کوله دهرگای به شیوه‌یه له ناوده چن..» 6 ئینجا ئم ثمونه‌یه باسکرد: تندگوه بچنه ژوروهه، چونکه، پیتان دهیم، زور کس «کاراییک دار ههنجیریکی له رهله کیدا چاندیو، بپه برههه ههولده دهن بچنه ژوروهه و ناتوان. 25 له و دمه‌ی خاون مال هات و پیوه نه بینی. 7 به رهله وانه کی گوت: «تماسا ههله دستیت و ده رگا داده خات، عیوه له دهه روهه دهه ستن، له بکه، سی ساله بپه برهی ئم دار ههنجیره دیم و پیوه نایم! ده رگا دده دن و تکا ده کدن: «گورهم، یهان بکوهه!» وه لام پیوه وه، بپچی زه ویش داگیر بکات؟» 8 «رهله وانه که وه لامی ده داتهوه: «من ناتاناسم و نازانم شیوه خله‌کی کوتی». 26 «ئه وسا دایوه: «گورهم، ئم سالیش وازی لیبتهنه، تاکو دهه رویه‌یه دهیم: «له گهله خواردمان و خواردمانه و له شهقامه کافمان ههله‌کیمه وه و په بینی پندا ده کم. 9 به لکو دوات بر بگریت، قیرت کر دین.» 27 «ئینجا ده لیت: «من ناتاناسم و نازانم شیوه نه گینا پیوه وه.» 10 عیسا له رهله شه مده دا له یه کیک له خله‌کی کوتی. ئهی هه مو ده کاران، ایم دوور بکه ونه وه!» که نیشه کان خه‌ریکی قیرکردن بیو، 11 رهیک به هزی روحیکی 28 «کاتیک ده پین شیراهم و ئیسحاق و یاقوب و هه مو پیسه‌وه هه زده سال نه خوش بیو، قهه مبور بیو و هه رگیز پنجه‌مه ران له شاشنی خودان، به لام عیوه ده کراون، جا گریان نه یده تواني به ته اوی پاستیه وه. 12 عیسا زنه که بینی، و چیره ددان له اوی دهیت. 29 خله‌کی له رهله‌لات و بانگی کرد: «خاخم، له نه خوشیه کدت ئازاد کرایت.» 13 ئینجا رهله‌لوا و باکور و بشورهه وه دین و له شاشنی خودا له سهره هردو و دهستی خسته سهره و دهستیه جی راستبوهه و خوان داده نیشن. 30 نه وهتا دواهه مین هن ده بهه یه که مین و سیاشنی خودای کرد. 14 پیشواوی که نیشیش توپره بیو که یه که مینیش هن ده بهه دواهه مین. 31 له و کاته دهندیک عیسا له شه مده دا خله‌کی چاک‌کرده وه، به خله‌که کی گوت: فریسی هاتن و پیمان گوت: «ئیره به جیپله و برق، چونکه «شده رهله یه که پیوسته کاریان تیدا بکریت، له اوندا و هرن هیروودس دهیوهیت بکوژیت.» 32 ئه ویش پیچی فرمون: و چاکبه وه، نه ک له رهله شه مده دا. 15 مه سیجیش وه لامی «پرون بهه پیوه بینی، نه وهتا ئه مرغ و بهیان روحه پیسه کان دایوه: «ئهی دووبرووان! ظایا هه ریه ک له شیوه له رهله ده دکم و خله‌کی چاک ده کمده وه، له رهله سیله میش شه مده دا گایان گویدریه که کی له تاخور ناکاته وه و بیبات هه مو شیک ته او ده کم.» 33 به لام بیو من پیوسته ئه مرغ و تاوی برات؟ 16 ئه وه ش که پکی ئیراهیمه و هه زده ساله و سبیه و دووسیه بپرم، چونکه ناییت پنجه‌مبدریک شهیتان به ستریه تیوه وه، نه ده بیو له رهله شه مده دا لهم بنه ده دهه راهه کاره و بردبارانکری نه وانهی بیوت نازار دیت؟ 34 که ئه مده فرمومو، هه مو برهه لستکارانی تورشلیم، بکوژی پنجه‌مه ران و بردبارانکری نه وانهی بیوت شه رمه زار بیون، به لام ته اوی خله‌که دلشد بیون بهه کاره نیز دران، چهند جار و ستم مندالله کانت کوکه کمده وه، هه روهه که مه زنانهی که عیسا ئه نجای ده دا. 18 ئینجا عیسا فرمومو: چونکه مریشک جوچه‌له کانی له ژیر بالیدا کوکه کاته وه، به لام «شاشنی خودا له چی ده چیت؟ به چی به راورد بکم؟ 21 له نه تانویست. 35 نه وهتا ماهه کاتان به ویرانی بیو به جیده‌هیلدري. ده نکه خه‌رله‌یه که ده چیت، کاراییک بردی و له تاو باخه که کی پیتان دهیم، ئیتر نامینته وه، هه تا ئه و کاته دیت که دهیم، چاندی، جا گکشی کرد و بیو به دره ختیک، بالنده‌ی پیروزه ئوههی به ناوی یه زدانه وه دیت.»

تاسمان له ناو لقه کافی هیلانه‌یان کرد. 20 دیسان فرمومو: 14 نه وه بیو له رهله شه مده دا کاتیک عیسا بپه ناخواردن «شاشنی خودا به چی به راورد بکم؟ 21 له هه ویر ترشیک چووه مالی یه کیک له سهره کاره فریسیه کان، نه وانهی له اوی ده چیت، ئافره‌تیک هیتای و کردیه تاو سی پیوانه ثارده وه، بیون چاودیزیان ده کرد. 2 پیاویکیش که نه خوشی تاو بهندی هه تا هه مویی هه گهله.» 22 کاتیک عیسا ده چووه تورشلیم، هه بیو له برامه‌ری بیو، 3 عیسا له تهوراتاس و فریسیه کانی به شار و گونه کاندا تیده پری و خله‌کی قیرده کرد. 23 یه کیک

شکوهمندیدا و هک یه کیک لدوانه نه پوشیوه. 28 ئەی کەم دیتەوە کە چاودپىنى ناکات و له کاتىمىرىنىك کە نازانىت، باوهپىنه، ئەگر خودا ئەو گایيەي کە ئەمرۇ لە گىلگىي و بېيانى ئۇسما پارچەپارچەي دەكتات و بهشى لە گەل بىياوران دەھىت. دەخريتە تەنۇرورە بە شىۋىيە پۇشىت، ئىتىچەند زىارتىغۇ 47 ئەو كۆيىلەيەش کە خواتى گورەكى دەزانىت، ئامادە پۇشىتە دەكتات؟ 29 جا گۈنگى بەو مەدەن کە چى بخۇن و چى نايت و بە خواتى ئەو ناکات، زورى لى دەدرىت. 48 بەلام بىخۇنەوە، خەم مەخۇن. 30 ھەموئەمانە بىياورانچى زىارتىت و كەدەمە كەيىشىتىنەن، ئەوا كەمىلى ھەولى بۇ دەدەن، باوكىستان دەزانىت پۇستانت بەمانە ھەيدى. دەدرى، ئەوەي زورى دراوهقى داواي زورى لى دەكىيت، 31 بەلكو داواي پاشايىقى ئەو بىكەن، ھەموئەمانەتان بۇ دايىن ئەوەش زورى لەلا دازاواه داواي زىارتى لى دەكىيت. دەكىيت. 32 «مەرسە ئەي مىنگلى بچۈشكى، چونكە باوگان 49 «ھاتوم تاكۇ ئاگىر ھەلدەم سەر زەزوى، چەندە خوازىارم خوشالىيە شاشىنەكتان بىداقى. 33 ئەوەي ھەمانە بېفۇشۇن و بە پېشەخت گۈچى گىتىت! 50 بەلام ئازارىكىم لە رېنگلىيە و خېر بىبەخشىن. بۇ خۇتان جىزاتىك دايىن بىكەن كە نەفەوتىت، دەيىت پېيىدا تىپەرم، چەند ناپەھەتم ھەتا تەواو دەيىت. 51 وا سامايىك لە ئاسمان كە لەبن نايەت. لەويى نە دىلى ئىزىك دەزانىن من ھاتوم ئاشتى بېتىمە سەر زەزوى؟ پېتان دەلەم: دەيىتەو و نە مۇرانە ئې دەدات، 34 چونكە سامانت لەكوى نەخىر، بەلكو دووبەرەكى. 52 لەمەودوا لە مائىكىدا پېنچى سىدا دەيىت، دېلىشت لەويى دەيىت. 35 «باپشىتىنان بەستراو و چراتان دەيىت جىا دەبەھەو، سىن لە دوو و دوو لە سى». 53 باوك لە ھەلکارا بىت، 36 وەك ئەوانە بن کە چاودپىنى گورەكىيان كور و كور لە باوك، دايىك لە چى و چى لە دايىك، خەسۇو دەكەن تاكۇ لە شايى بىگىرېتەوە، كە ھاتەوە و لە دەرگاى دا، لە بۈوك و بۈوك لە خەسۇو جىا دەبەھەو». 54 دىسان بە دەستىبەجى لى بىكەنەوە. 37 خۇزگە بەو كۆيلانە دەخوازىرىت خەلکەكەي فەرمۇو: «كايىتكەن دەپىن لە رۆزئاواه كە گورە دەيىتەو دەيىتىت ئىشىكىان گىتووە. پاستيان پى بەدەردەكەپەت، خېزى دەلەن: «بارانى بەدەمەوەيە،» ھەر بەو دەلەم، گورەكە ناوقەدى خۆزى دەھەستىت و كۆيلەكان شىۋىيەيش دەيىت. 55 كايىتكىش باي باشۇرەلەدەكتات، دادەنىشىتىت، دېت و خزمەتىان دەكتات. 38 جا ئەگەر لە دەلەن: «گەرم دەيىت،» ئاواش دەيىت. 56 ئەي دوپرووان، نىوهى شەودا يان تىزىكى بەرەبەيان بېتەوە و ئەوان بە شىۋىيە دەزانىن րۇووی زەزوى و ئاسمان بخۇينەوە، چۈن نازان ئەم بېتىت، خۇزگە بەو كۆيلانە دەخوازىرىت. 39 بەلام ئەوەش سەرەدەم بخۇينەوە؟ 57 «ھەرەھە بۆچى بۇ خۇتان بە راستى بىزان: ئەگر گورە مەلزۇم بەشە خۇراكىن دەخوازىرىت لەچ كاتىمىرىنىك دەلەن ئەنەن دەنەنەن؟ 58 كايىتكەن دەگەل رېكابەرە كەت بە رېنگەوە بۇ سەرى، نايەلت مالەكى بېردىرىت. 40 ئىوهش ئامادەبن، لاي دادوهر، لە رېنگەھەول بە كىشە كەت لە گەللى بېرنىتەوە، چونكە كۆرى مەرۇف لە كايىتكە دەيىتەو كە بىرى لى نا كەنەنە. 59 ئەگىندا ئەنەن دەكتات دەست دەنەنەن دەنەنەن دەست پەتروس گۇقى: «گەورەم، ئەم غۇونەيە بە ئېئە دەلەي يان بە پۇلىس، پۇلىسىش فېتىدە داھە بەندىخانە. 41 پېت دەلەن: لەويى ھەمووان؟» 42 مەسيح فەرمۇو: «ئۇ سەركارە دللىزۇ و دەرنەچى ھەتا دايىن قاس نەدەيەوە»

زىرىھ كىنە كە گورەكى دەيىتكەن چاودىرى كۆيىلەكانى تاكولە 13 ھەر لەو كائەدا ھەندىتكەن دەنەنەن بۇون، باسى كائى خۇيدا بەشە خۇراكىن بىداقى؟ 43 خۇزگە دەخوازىرىت ئەو جەللىييانەيان بۇ عىسا كە پلاقتىس خۇجىن لە گەل بەو كۆيىلەيە، ئەوەي كايىتكە گورە كەيىدەيە دەيىتەت قوربانىيەكائىيان تىكلاو كرد، 2 عىسا و ھەلماي دايەوە: «وا دەزانى ئاوا دەكتات. 44 پاستيان پى دەلەن: بەسر ھەمو مالەكەيەوە ئەو جەللىيائەن لە ھەمو جەللىيەكان دىكە گۇناھارتر بۇون، دايىدەت. 45 بەلام واى دابىت كە ئەو كۆيىلەيە لە دلى خۇيدا چۈنكە بەم شىۋىيە ئازاريان چىزىت؟ 3 پېتان دەلەن: نەخىر، دەلەن: «گورەكەم دوادەكەپەت،» ئىتىر دەست دەكتات بە لىدانى بەلام ئەگر تۆيە نەكەن ھەمووتان بەو شىۋىيە لە ئەنادەچىن. كۆيىلە و كارەكەرەكانى دىكە، ھەرەھە دەخوازەت 4 يان ئەو ھەزىدە كەسەي لە سيلوام قوللەكىيان بەسەردا كەوت و سەرخۇش دەيىت. 46 ئىتىر گەورەي ئەو كۆيىلەيە لە رۇزىكدا

خوتان به هیچ شیوه‌یه ک لک نکوی لای خلک نکوی ناسینی من بکات، لبه ردم
ناده. 47 «قریب به سه رتان، چونکه شیوه گوی پنجه مباران فریشته کافی خودا نکوی ل دکریت. 10 ئوهی قسه به کوری
هلهده بستن، ک باوبایران اتانا کوشتویان. 48 ک دواهه شیوه مرؤف بلیت، ده به خشیرت، به لام ئوهی سه بارهت به روی
شایه تن و به گزدهوهی باوبایران اتانا رازین، ئوان پنجه مباران پیروز کفر بکات، تابه خشیرت. 11 «کاتیک ده تانینه به ردم
کوشت و گیوهش گویه کانیان بوقله بستن. 49 لبه رئوه که نیشت و فه رمانزهوا و ده سه لاتداران، نیگران مهن لوهی
دانای خودا فرمومو: «من پنجه مبار و نیز دراویان بوقله بیتم، ک چون برگری له خوتان بکن و چی بلین، 12 چونکه
به لام لیبان ده کوژن و ده یانچه و سیننه وه،» 50 تاکو خوتی روی پیروز هر لدو کانه دا فیرتانا ده کات پیروسته چی بلین.»
همو پنجه مباران ک له دامز راندن جهانوه پژاووه له 13 یه کیکی ناو خلک که بیی گوت: «ماموستا، به برا کدم
نهوهیه داوا بکریت، 51 له خویی هایله و هم تا خویی زه که ریا فه رمو میراتم له گل بهش بکات.» 14 به لام ئوهی فرمومو:
که له تیوان قربانگا و پیروزگادا لهناو بردا، بهلی پیتان ده لیم، «کابرا، کی منی کردووه به دادوهر یان به شکر به سه رتاناوه؟»
لهم نوهیه داوا ده کریت. 52 «قریب به سه رتانا تهور اتسان، 15 به خلک که بیی فرمومو: «ئاگدارن و خوتان له همه مو
چونکه کلیل زانیاریان برد، خوتان نه چونه ژووه وه و پیتان جوړه چاوجتکیه ک پیاریز، چونکه ژیانی مرؤف به زوری
له وانه ش گرت ک ده چونه ژووه.» 53 کاتیک عیسا ٹهوری سامانه که نییه، 16 ئینجا نموونه یه کی بوقله هینانه وه: «مرؤفیکی
له جویشت، ماموستایانی تهورات و فه رسیه کان ده ستیان گرد دهولمه ند، زوهیه که برهه میکی روزی دا. 17 له دلی
به ته نگ پی ههچینی و له زور بایهت پرسیاری لی بکن، خویدا گوئی: «چی بکم که شوینم نه بی به رهه مه که می لی
جاوه پریان ده کرد به وشهیه کی ده می خوی تووشی بکن. کوکمه وه؟» 18 «جا گوئی: «وا ده کدم، ئه مباره کانم تیکده ده
12 له کانه دا که هه زاران کس کوبیونه وه، به
کوکده کمده وه. 19 به خوشم ده لیم: «ئهی گیانم، ئوهه تا مالیکی
زورت هله لکرتووه که بهشی چهندن سال ده کات، بجه سیوه و
بختو و بختو و دلشدابه،» 20 «به لام خودا یېی فرمومو: «ئهی
چیله، هر ئه ممشه و گیانت ده رده چیت. باشه ئوهی کوت
کردووه وه، بوقله ده بیت؟» 21 «به هه مان شیوه ده بیی ئوه
که سهی گنجینه بوقخوی کوکده کانه وه به لام له لای خودا
دهولمه ند نییه.» 22 به قوتاییه کانی فرمومو: «خەم بوقلیان
مه خون که چی بختون، هه روهه بوقله سهستان که چی پیوشن.
23 زیان له خواردن گریگره و جه ستش له جلویه رگ.
24 سهیری قله رهش بکن ک نه تیوه ده کات و نه دروینه،
نه ئه مباری هیه و نه کوکا، به لام خودا به خنیوی ده کات.
باشه شیوه چهند له بالنده به نرخترن! 25 کی له شیوه ئه گدر خەم
بخوات، ده توائیت یه ک کاشمیز له تەمنی خوی زیاد بکات?
26 ئه گدر ئوه شته بچوو کانه له توانای گیوهدا نه بیت، بوقله بوقله
شته کافی دیکه خەم ده خون؟ 27 «سهیری گولی سه و سه
بکن چون گکشە ده کات، نه خوی ماندوو ده کات و نه
ده پیشیت، به لام پیتان ده لیم: تەنانهت سلیمانیش له و پری

5 به لام ئوهه تان پیشان ده ده که ده بیی لی بترسن، له وه بترسن
که ده سه لاتی هدیه پاش کوشتن فیتانباداته ناو دوزخ. بهلی
پیتان ده لیم، لەمە بترسن. (Geenna g1067) 6 ئایا پنچ چۈلە ك
ب دوو فلس نافرۇشرىت؟ خودا ھېچ يەكىيک لەۋى ئەپىز
ناچىت. 7 تەنانهت مۇوى سەرىشان ھەمۇوى ژەپىدراؤه.

که واهه مە ترسن شیوه زور لە چۈلە ك بە نرخترن. 8 «پیشان
دە لیم: ئوههی لە بەردەم خلک داخىم پىدا بىت، کورى
مرؤفیش لە بەردەم فریشته کافی خودا دانى پىدا دەنیت. 9 به لام

هندینگان گوتیان: «به علزه بولی شای روحه پیسه کان، باشور له روزی لیپرسینه و دا له گل نهوهیه له مردن روحی پیس دهرده کات.» 16 هندینگی دیکش تاقیان هله سیته وه و تاوانباری ده کات، چونکه لموبه ری زه ویه وه ده گرده وه، دوای نیشانه کی ئاسمانیان لی کرد. 17 ئویش به هات بو گوئگتن له دانای سلیمان، نهوهتا له سلیمان مه زنتر بیرکردن ویانی رازی، پیچی فرمومون: «هر شاشنیتیک دووبه رکی لیزه. 32 خدلکی نهیهوا له روزی لیپرسینه و دا له گل نهه تیکه ویت ویران ده بیت، هر مالیکیش دووبه رکی تیکه ویت نهوهیه له مردن هله سیته وه و تاوانباری ده کدن، چونکه تیکه ویت شهیان دووبه رکی تیکه ویت، ئیتر توبهیان کرد کاتیک یونس پهیامی خودای را گهیاند، نهوهتا له چون شاشنیه کی خوی راده گریت؟ چونکه ده لین: «من به یونس مه زنتر لیزه يه. 33 «کس چرا هه لانکات و له جیهیه کی به علزه بول روحی پیس دهرده کم.» 19 باشه ئه گهر من شاراوه یان له ژیز تهشت داینیت، بلکو له سره چرادان، تاکو 20 به علزه بول روحی پیس ده بکم، ئه شوینکه و کانی ئهوانه کی دینه ژووره وه ژوونا کیهیه که بینن. 34 چاوت چرای ئیوه به کی ده ریانده کدن؟ لمبه رئوهه ئهوان حوكتان دهدن. جهسته. کاتیک چاوت ساغ بیت ئهوا جهسته هه مووی 21 به لام ئه گهر من به پنهجهی خودا روحی پیس ده بکم، ژوونا کیهیه، به لام که نه ساغ بیت ئهوا جهسته هه مووی ئهوا پاشایتی خودا هاتووهه سه راتان. 22 «کاتیک پاونک تاریکیه. 35 کواته ئاگدار به ئه و ژوونا کیهیه له تودایه به هیز و چه کدار پاریزگاری له ماله کدی ده کات، ماله کدی نه بیت به تاریکی. 36 لمبه رئوهه ئه گهر هه موو لهشت پر بیت له پاریزراوه. 22 به لام کاتیک یه کیکی له خوی به هیز بیته ژوونا کی و هیچ به شیکی تاریکی تیدا نه بیت، ئهوا هه مووی سه ری ده بیز زنیت، چه که کانی لی دهستینی که پشتی پیچ پرده بیت له ژوونا کی، وک چرایک که به تیشکی ژوونا کیت به ستبیو، تالانیه کش دابه ش ده کات. 23 «نهوهی له گل بو بادات.» 37 کاتیک عیسا قسه ده کرد، فریسیه کی بو من نیمه له دری منه، ئهوهش له گل من کونا کاته وه، بالو ناخواردن داوهتی کرد، ئه ویش چووه ژووره وه و دانیشت. ده کاته وه. 24 «کاتیک روحی پیس له مرویک ده رده چیت، 38 فریسیه که که بینی عیسا پیش ناخواردن دهست نه شوشت، له شوینه وشكکاندا به دوای حه وانه و دا ده گپریت و دهستی سه ری سورما. 39 ئینجا مه سیحی خاون شکو پیچ فرمومون تاکه ویت. ئینجا ده لیت: «ده گپریمهوه بو ئهوا ماله که که بیوهه فهربیسی ده روهه جام و قاب پاک ده کنه وه، به جیمه هیشت.» 25 کاتیک ده گپریمهوه، ده بینیت گسکراوه به لام ناختر پره له چاوخنگی و بد کاری. 40 گلینه، ئایا و ریکخراوه. 26 ئهوسا ده چیت و حهوت روحی پیسی ئهوهی ده روهه ده روهه ناوهه شی دروسته کردووه؟ دیکه له خوی خراپت ده هینیت، ده چنه وه نیو مرؤفه که و 41 به لام قوربه سه راتان فهربیسیه کان، له ناویدا ده زین، ئینجا کوتایی ئه مانه ده گوت، ریتیک لدن او شیوه دهیه کی پونگ و پارازیانه و هه موو سه وزموات دهدن، ده بیت.» 27 کاتیک عیسا ئه مانه ده گوت، ریتیک لدن او شیوه دهیه کی پونگ و پارازیانه و هه موو سه وزموات دهدن، خه لکه که وه ده نگی به رز کرده وه و پیچ گوت: «خوزگه به لام داده روهه و خوش وسی خودا پشتگوی ده خنه، ده خواززیت به و سککی هه لیگرتووی و به و ممکه دی شیری پیویسته ئه مانه پهپه و بکن و ئهوانه دیکش پشتگوی پنداوی.» 28 ئه ویش فرموموی: «بلکو خوزگه ده خواززیت نه خنه. 43 «قوربه سه راتان فهربیسیه کان، چونکه حه زتان بهوانه که گوئی له پهیامی خودا ده گن و کاری پنده کدن.» له پیزی پیش وهی ده کنیشت و سلاو لیکردن تانه له بازاردا. 29 کاتیک خه لکه که زیاتر کوده بونه وه، عیسا دهستی کرد به 44 «قوربه سه راتان، عیوه لهو گوړه نادیارانه ده چن که خه لکی قسه کردن و فرموموی: «نهوهیه نهوهیه کی به دکاره، دوای بی نهوهیه بزانه به سه ریاندا ده رون.» 45 ههوراتانسیک وه لای نیشانه ده کات، به لام نیشانه کی نادریتی، جگه له نیشانه دایه وه: «مامۆستا، به گوئنی ئه مانه، ئیش وسی سووک ده کدیت.» یونس. 30 هه روهه که چون یونس بو خدلکی نهیهوا بسو به 46 عیسا فرموموی: «قوربه سه رئوهه ته وراتانسیک، باریک نیشانه، کوری مرؤفیش بو ئه نهوهیه ئاوا ده بیت. 31 شاژنی ده خنه سه ره شانی خدلکی که هه لکرتنی زه جمهه ته، به لام

نه بیت، یان باوک کتیبه کوره که و ئهوانه نه بیت که کوره که مریم بیوو، لمبه ریئی مسیح دانیشت و گوئی له فهرماشیه کاف دهیوهی بُیانی تاشکرا بکات.» 23 ئینجا تاواری له قوتاییه کافی ده گرت. 40 به لام مه رسا لمبه ریزوری خزمە تکدن شلەزار بیوو، دایه ووه و به تهناها بهوانی فهرموو: «خۆزگە دخوازیت بهو رواوه ستا و گوق: «گوره مه، باکت نییه خوشکم به تهنا به جى چاوانهی ئوه ده بینیت که گیوه ده بیین، 24 چونکە پیتان هیشتووم و خزمەت ده کەم؟ یېئى بفرمۇوا يارمه تېم بذات.» ده ایم، زور پىغەمبەر و پاشا ويستیان ئوه بیین که گیوه 41 مه سیح وەلەم دایه ووه: «مه رسا، مه رسا، تو خەم له زور ده بیین، به لام نهيانبىنى، ئوه ش بییستن که گیوه ده بییستن، شت ده خۆزیت و نازەرە حەتىت. 42 به لام يەك شت پۈولىستە، مەرىم شتە باشە كەدى ھەلبازار دووه كەلى ناسە نزىتە ووه.»

بە لام نهيانبىنىست.» 25 تەوراتناسىك ھەستا بۆ ئەوهى عيسا

11 تاقى بکانه ووه و گوقى: «مامۆستا چى بکەم تاكو ژيانى ھەتاهەتاي
بە میرات وەربىگەم؟» (aiōnios g166) 26 ئەويش يېئى فەرمۇو:

لە تەوراتدا چى نووسراوه؟ چۈن دەيغۇيىتە ووه؟» 27 وەلەم دایه ووه: «لە ھەموو دل و به ھەموو گان و به ھەموو توانا و خۆى قىركەد،» 2 يېئى فەرمۇون: «كايتكى نوئىز دە دەن، باين: «باوکە، با ناوت پىرۇز بیت، با پاشايەتىيە كەت بىن، 3 نانى رۇزۇمان ھەممۇو رۇزىك بەدرى. 4 لە گوناھە كامان خۆشىبە، چونكە ئىمەش لەوانە خۆشىدەن كە خراپەمان بەرامبەر دە دەن. مەمانخەرە تاقيكىدە ووه،» 5 ئىنجا يېئى فەرمۇون: «كى لە خۆى بکات، بە عىسىاي گوت: «تىزىكە كەم كەن؟» 30 عيسا ۋەلەم دایه ووه: «پاوانىك لە ٿورشەيمە ووه بۆ ئەريخا دەچوو، كەوته دەست جەردە، پروتىان كەدەدە و بىرىنداريان كود، ئىنجا بە نىيەرەم دەووپى بە جىيان هىشت و بۇيۇشتن. 31 و پىنكەوت كەھىنىك بە ورىنگىلەدا دەرۇشت، كايتكى ئەمۇي بىنلى لە بەر رەوە تىپەپى. 32 ھەرەدە كابرىيەك يېشىش بە هەمان شىۋە كەيشتە شوئىدە كە، هات و سەرىي كەد و لە و بەرەدە تىپەپى. 33 بە لام سامىرەپەيەكى پىيوار ھاتە سەرى، بىنلى دلى يېئى سووتا، 34 لى چووه پىش و پۇن و شەرابى بە سەر بىرىنەكاندا كەد و پېچىاھە ووه، سوارى ولاخە كە خۆى كەد و بىرىدەپە خايىك و چاودىرى كەد، 35 رۇزى پاشت دوو دەنارى دەرھەتىا و دايە خانچىيە كە و گوق: «چاودىرى بکە و هەرجى زىاتىت خەرجىكەد، كە گەرامەدە دەتەدەمەوە،» 36 كام لەم سى كەسە بە تىزىك دەزانىت بۆ ئەو پاواهە كە كەوته دەست جەردە كان؟» 37 تەوراتناسىه كە گوقى: «ئەوهى بەزەپىدا ھاتە ووه،» عىساش يېئى فەرمۇو: «تۇش بېۋە و بە و شىۋوپە بکە،» 38 كايتكى عيسا و قوتايىيە كافى بەرەو ٿورشەلم دەچۈن، عيسا لايدا گوندىكى، ژىتكى لە مالە كە خۆى پېشىۋازى لىكىد ناوى مەرسا بیوو، 39 خوشكىكى ھەبۇ ناوى

هه موتوان پایه به رزته». 49 یوحنا گوئی: «گورهه، یه کیکان ئاشتیان ده چیته سه‌ری، ئه گینا بُخوتان ده گه‌ریته وه. 7 لهو بینی به ناوی توه رُوحی پیسی ده رده کرد، بریمان لی گرت، ماله بیننه وه و لهوهه هیانه بختون و بختونه وه، چونکه کریکار چونکه له گملاں دوات نا کدویت.» 50 عیساش پی فرمون: شیانی کری خزیه‌تی. ماله و مالیش مه کدن. 8 «چونهه هه رُفی لی مه گن، چونکه ئوههی دژتان نیله له گلنانه.» 51 که شاریک و پیشوازیان لیکردن، ئوههی له رده متانی داده‌نین رُوزانی به رزکده‌وههی عیسا تزیک بووههه، پیداگری کرد بختون، 9 ئهو نه خوشانه‌ی تییداهه چاکان بکنه‌وهه و پیان له سره رُویشتی بُخورشلم. 52 نیز دراوی له پیش خوی نارد، بلین: «پاشایه‌تی خودا لیستان تزیک بووهههوه.» 10 به‌لام ئه گدر ئه‌وانیش رُویشت و چونهه گوندیکی سامیره‌یه کان تاکو شوینی چونهه شاروچکه‌یه ک و پیشوازیان لی نه کردن، برونه سه‌ر بُخانه‌ده بکدن، 53 به‌لام پیشوازیان لی نه کرد، چونکه برهه شه قامه‌کانی و بلین: 11 «ئه‌نانهت توزی شاروچکه‌که‌دان که به شورشلیم ده چوو.» 54 کاتیک یاقوب و یوحنا نای قوتاییان پیانه‌وه نوسواهه بُوتانی ده‌تکینن، به‌لام ئه‌تمه بزان: پاشایه‌تی عیسا ئه‌مه‌یان بینی، گوییان: «گورهه، ده‌ته‌وه داوا بکین خودا لیستان تزیک بووهههوه.» 12 پیستان ده‌لیم: لهو بُرُوهه‌دا له ئاسمانه‌وه ئاگر بینه خواره‌وه و له‌ناویان بیات؟ 55 به‌لام سه‌دوم سراز سووکتری ده بیت له‌وهه شاروچکه‌یه، عیسا ئاپری دایه‌وه و سه‌رزه‌نشتی کردن. 56 ئینجا چونهه 13 «قریبه سه‌رت، ئه شاری خوارازن! قریبه سه‌رت، ئه‌ی گوندیکی دیکه. 57 کاتیک به رینگادا ده‌رُویشت، یه کیک بینی بیت سه‌ید! چونکه ئه‌و په‌رجووانه‌ی له‌تیو یوه‌دا کان، ئه گدر گوت: «بُخ هر کوئی بچیت دوات ده کدههه.» 58 عیساش له سور و سه‌یدا بکرایه، ئه‌و هر زو خملکه‌که‌کی به جلوه‌رگی بینی فرموم: «بُخی کوئی هه‌یه و بالنده‌ی ئاسمانیش هیلانه، گوش و له‌ناو خوله‌میشدا داده‌نیشت و تویه‌یان ده‌کرد. 14 به‌لام بیله کوری مرُوف چییکی نییه که سه‌ری له‌سر دابیت.» له رُوی لیپرسینه‌وه‌دا، سزای سور و سه‌یدا له ھی یعیه 59 به یه کیکی دیکه‌ی فرموم: «دوام بکه‌وه.» ئه‌میان گوئی: سووکتر ده بیت. 15 توش ئه‌ی که‌فرن‌ناحوم، ئایا بُخ ئاسمان «گورهه، رینگام بده یه کدم جار بچم باوم بیشم.» 60 عیساش به‌ز ده کریت‌وه؟ نه‌خیز، تو بُخ جیهانی مردووان ده‌چیته بینی فرموم: «واز له مردووان بھئنه با مردووه کانی خویان خواره‌وه.» 16 (ئوههی گویان لی بکریت، گوئی بینیش، به‌لام توبو مزگینی پاشایه‌تی خودا بدهه.» 61 یه کیک له من ده گریت، ئوههی ره‌ستان ده‌کانه‌وه من رهت ده‌کانه‌وه، دیکه‌گوت: «گورهه، دوات ده کدههه، به‌لام جاری لیگه‌بری ئوههش من رهت ده‌کانه‌وه، ئوهه رهت ده‌کانه‌وه که منی با مالکا‌وابی له خانه‌واده کدم بکم.» 62 عیساش پی فرموم: ناردووه.» 17 حه‌فتا و دوو نیز دراوه‌که به شادیه‌وه گه‌رانه‌وه «هر کسیک دهست له سره گاسن دابیت و ئاپر له دواوه و گوییان: «گورهه، ئه‌نانهت رُوحی پیسیش به ناوی توهه ملکه‌چمان.» 18 ئه‌ویش پی فرمون: «شه یاتمان بینی وه ک بداته‌وه، به کلکی شانشینی خودا نایه‌ت.»

10 پاش ئه‌مه مه‌سیحی خاوهن شکو حه‌فتا و دوو که‌سی بروسکه له ئاسمانه‌وه ده کدهه. 19 ئه‌وه‌تا ده‌سلا‌لت پیستان دیکه‌ی ده‌ستیشان کرد، له پیش خوی دوو دووناردی بُخ هر داوه پی به مار و دوویشک و هه‌موو هیزی دوژمندا بینی، شار و جیگایه‌ک که به‌تله‌مابوو بُخی بچیت. 2 جا بینی فرموم: هیچ شیکیش زیستان پینا‌گه‌یه نیت. 20 به‌لام به‌مه دنلوش «دروینه زوره، به‌لام سه‌پان کدهه. له‌بدر ئوهه داوا له خاوهن» 21 لهو کاته‌دا عیسا به رُوحی دروینه بکن تاکو سه‌پان بُخ دروینه‌کی بیزیرت. 3 بُخون! ئه‌وا ناویان له ئاسماندا نوسراوه.» 21 لهو کاته‌دا عیسا به رُوحی من وه ک به‌رخ بُخ ناو گورگان ده‌نیزم. 4 نه کیسه‌ی پاره و پیروز شادمان بُخ و فرمومی: «ئه‌ی باوک سوپیاست ده کدهم، نه تووره که و نه پیلاو هله‌گن، له رینگاش سلاو له کدهس په‌روهه دگاری ئاسمان و زه‌وهی، چونکه ئه‌مانهت له دانا و مه کدن. 5 «چونهه هه‌ر مالیکیش، یه کدم جار بلین: «ئاشتی تیگه‌یشتووان شاردووهه‌وه و بُخ مندالانت ئاشکرا کردووه. به‌لئی بُخ ئه‌م ماله بیت،» 6 ئه گدر په‌پاوی ئاشتی له‌وهی بیت، ئه‌وا ئه‌ی باوک، چونکه ئه‌مدمت پی باش بُخو! 22 «باوم هه‌مورو شیکی پی سپاردووم، کدهس نازانیت کوره که کیهی باوک

کۆمەلیک نزىكى پەنجا كەس بىت.» 15 جا بەم جۆرەيان خەبەريان بۇوهە شىكۈز ئەويان بىنى و ھەروھە ئەو دوو گەرد و ھەموويان دانىشاندىن. 16 ئېنچا عيسا پىتىج نانەكە و دوو پىاوهشيان بىنى كە لەگەلى راوهستابۇون. 33 كاتىك پىاوه كان ماسىيەكەي ھەلگرت و تەماشاي ناسىانى كەد، سوپايسى خوداي لە عيسا جىا دەبۇنەوە، پەتروس بە عيساي گوت: «گورەم، كەزد و لەقى كەزد، دايە قوتايبىه كان تاكا كە لەپەرەدەم خەلکەكىي پەخان باشە لىزە بىن، باسى كېپر دروستىكىن، يەكىك بۇ تو دابىن. 17 ھەموو خوارديان و تىئىر بۇون، لەو پەلەكتانەي و يەكىك بۇ موسا و يەكىكىش بۇ ئەيلار.» ئەمەم گوت لىيان مایھە دوازىد سەبەتە ھەلگىرىيەوە. 18 كاتىك عيسا بىن ئەوهە بىزانىت باسى چى دەكات. 34 كاتىك لەم قسانەدا بە تەنها نوئىرىتى دەكەد، قوتايبىه كان لەگەلى بۇون، لىنى پرسىن: بۇو، ھەوريك هات و بالي بەسەرياندا كېشا، كە كەوتىنە خەلکە كە دەلەن من كەم؟» 19 و لاميان دايەوە: «يەجىياتى ناو ھەورە كە، تىسان. 35 دەنگىك لەنانو ھەورە كەوە هات: لەتاوهەل كىش، ھەندىكىش ئەلياس، خەلکى دىكەش دەلەن: «ئەمە كۈرىمى منە، ئەوهە ھەلېزاردەوە، گۈنلى لى بىگەن.» كە يەكىك لە پېغەمبەرانى كۆنە زىندىو بۇوهتەوە.» 20 يېنى 36 كە دەنگە كە نەما، عيسا بە تەنها بىزرا ئەوانىش بىدەنگ فەرمۇن: «ئەى شىۋە دەلەن من كەم؟» پەتروس وەلامى بۇون و لەو رۇۋانەدا لەلاي كەس باسى ئەو شەتەيان ئەكەد كە دايەوە: «مەسيحى خودايت.» 21 ئەلوش ئاگدارى كەدنەوە يىننیان. 37 بۇ بەيانى، كە لە كىيە كە هاتە خواردە، خەلکىكى و رايسباردىن ئەمە بە كەس نەلەن. 22 ھەروھە فەرمۇن: زۇر بەرهەپىريان هات. 38 لەتىو خەلکە كەدا پاۋىنگ ھاوارى كۈرى مەرۆف دەبىت زۇر ئازار بېچىيەت و پىريان و كەھىناني كەد: «مامۆستا، لىت دەپارىتەوە تەماشاي كۈرە كەم بىكە، بالا و مامۆستايى تەورات ړەتى بەكەنەوە، بىكۈرۈت و لە رۇۋىزى چۈنكە تاقە كۈرمە. 39 رۇوحى پىس دەستى لى دەوەشىيەت، سىليم ھەستېنرىتەوە.» 23 ئېنچا بە ھەمووانى فەرمۇن: «ئەگەر كۈرە كەم لەنانا كاوش ھاوار دەكات و فيقى ئە دېت و دەمى كەف كەسېك دەيەوەت بېتىت قوتاپى من، با نىكولى لە خۇرى بېكات دەكات، بە زەجەت وازى لى دەھىنەت و شلوڭىت دەكات. و رۇۋانە خاچە كەي ھەلگرىت و دوام بىكۈت، 24 چۈنكە 40 لە قوتايبىه كاتى پاپامەوە تاكو دەرىيەكەن، بەلام نەباتۇنلى.» ئەوهى بېھەوەت ئىلەن خۇرى بىزگار بېكات دەيدۈرۈتىت، 41 عيسا وەلامى دايەوە: «ئەى نەوهى بىباوهەر و خوار، هەتا بەلام ئەوهى لە پىتالى من ئىلەن خۇرى بىدۈرۈتىت، بىزگارى كەي ھەگىلەن بىم و بەرگەتان بىگەن؟ كۈرە كەت بېتىت ئېرە.» دەكات. 25 يېنى كەللى كەرەت ئەگەر ھەموو جىهان 42 كاتىك كۈرە كە دەھات، رۇوحە پىسە كە رايەتكەن و فيقى بېتەنە، بەلام خۇرى بىدۈرۈتىت يان خۇرى لە دەست بەتات؟ لى هېتىا، عىساش لە رۇوحە پىسە كە راخخۇرى و كۈرە كەي 26 ئەوهى شەرمى بە من و بە وەتكەن بىت، كۈرە مەرۆفيش چاڭكەدەوە، دايەوە دەست باوکى. 43 ھەموو لە كۈرە يى شەرمى بە شەركەنلى كەنەنلى خۇرى و باوک و خودا سەرسام بۇون. كاتىك ھەمووان لە تەواوى كارەكانى فەلىشتە پېرۈزە كەنەوە دېتەوە. 27 «بەلام راستىتان پى دەلەم، عيسا سەرسام بۇون، عيسا بە قوتايبىه كەنەنلى فەرمۇن: 44 «بە ھەندىك لەوانە ئىزە راوهستاون مردىن ناچىزىن هەتا شاشىنى باشى گۈئى لە قىسە كەنەنلى بىگەن: كۈرە مەرۆف دەدرىيە دەست خودا نەپىن.» 28 نزىكىدى ھەشت رۇۋەلدەواي ئەم و تانە، خەلکە. 45 بەلام لەم قىسە يە ئېنە كەلىشتەن، لىيان شاردارابۇوه عيسا پەتروس و يۈچەنا و ياقوبى بىر و سەرگەتوھە سەرچىلەك تاكو حالى نەبن، تىسان لەبارە ئەم قىسە يە پرسىيارىشى لى تاكو نوئىرې بېكات. 29 كاتىك نوئىرى دەكەد، رۇخسارى گۈرا بىكەن. 46 دەمە قالىيەك لەتىوان قوتايبىه كاندا دروست بۇو و جەلمەكانى سې بىرىسەدار ھەلگەران. 30 دوو پىاواش لەگەلى لەسەر ئەوهى كە كاميان پاپە بەرزتە. 47 عيسا بە نىازى دەدوان، موسا و ئەلياس بۇون. 31 بە شىكۈوه دەرگەكتەن و دىلەن ئانى، مەندا ئىتكى هەينا و لەلاي خۇرى رايگەت، 48 يېنى لەبارە پەرواداى بە جەپپىشتنى جىهان كە دەبوايە بەم نزىكەنەن فەرمۇن: «ئەوهى بە ناوى منهو پېشوازى لەم مەندا ئەلە بېكات، لە ئۆرشهلم يېتە دى، گەفتۈگۈزىيان كەد. 32 بەلام پەتروس و پېشوازى لە من دەكات، ئەوهش پېشوازى لە من بېكات، ھاپرپىانى خەو چاوى قورس كەدبىون، كاتىك بە تەواوى ئەوا پېشوازى لەو دەكات كە ناردۇومى، چۈنكە بچوپ كەرىخى

پیسه کافی لی ده رکابوو، لیتی ده پارایه وه که له گەلی بیت، به لام فەرمانی دا نافی بدهنی. 56 دایک و باوکی سەریان سورما، عیسا پەوانەی گرد و فەرمۇوی: 39 «بۇ مالى خۇوت بگېرىۋە بەلام رايسباردن ئەوهى روویداوه بە كەسى نەلئىن.

ئەوهى خودا بۇيى گردی، يېڭىپەوە» 40 ئەویش بۇشتىش 9 كاتىك عیسا دوازدە قوتايىيەكى بانگىكىد، هېز و بە هەموو شارە كىدەيىاند كە عیسا چى بۇ كېرىبوو، و دەسەلاتى پىدان بۇ دەركەنەن ھەموو رۆوحە پىسەكان و 40 كاتىك عیسا گەرپايدە خەلکە كە پېشوازىيان لېتكە، چونكە چاكىرىدەنە وەئى نەخۇشىيەكان، 2 ناردىنى تاڭو مزگىنى پاشايەقى ھەموو چاوهەرپىان دەركەد. 41 پاۋىتكە كە ناوى يايروس و خودا بدەن و نەخۇش چاك بىكەنەنەوە. 3 يېتى فەرمۇون: «بۇ پېشەواى كەنېشىت بۇو، هات و لمبىرىيەن عىسادا كەوت، لىتى پېنگا هيچ ھەلەگەن، نە گۆچان و نە توورە كە، نە نان و نە پارايەوە تاڭو بېجىتىنە ماڭە كە، 42 چونكە كېچە تاقانە كە كە پارە، كەسىش گارسى زىيادەتى پۇ نە بىت. 4 چۈونە ھەر تەمنى تىزىكە دوازدە سال بولە سەرەمەرگا بۇو، كاتىك مالىيەك لەۋى بېتىنەوە ھەتا ئەو كاتەي ئەۋى بەجىدەھىلەن، عیسا دەرپۇشت خەلکە كە پالپەستتىيان دەختىتە سەرى. 5 ئەگەر خەلکە كە پېشوازىيان لى نە كەنەن، لە شارۆچكە كەيان 43 چۈنگەنە دەرەوە و تۆزى پېتەن بەتىتىن، بۇ شايەقى لەسەريان، بۇنە دەرەوە و تۆزى بۇو كە دوازدە سال خۇتنىھەرپۇنى ھەبۇو، ھەموو ئەوهى ھەبۇو دابۇو بە پېنىشكە، كەسىش نەيۇانلىبۇو 6 جا بەرىنگىكتۇن و بە گوندە كاندا دەگۈران، مزگىنیان دەدا چا كى بىكانەوە. 44 جا لە دواوه هات و دەستى لە پەمىك كەسە كە عیسا دا، دەستىبەجى خۇزىن لەبەرپۇشتىتە كەى وەستا. 45 عیسا فەرمۇوی: «كى بۇ دەستى لىدام؟» كە ھەموو نىكۈيان كەنەن، پەتىؤس گۇنى: «گەرەم، خەلکە كە لە دەورپۇشتەن و پالپەستتە دەكەن». 46 بەلام عیسا فەرمۇوی: «يەكىكى دەستى لىدام، چونكە ھەست بە ھېزىك كەد لىم چۈنگەنە دەرەوە و تۆزى بۇن زىندىبۇو ھەستا و تەوهە». 9 ھېزىدەش چۈنگەنە دەرەوە و 47 ژەنە كە بېنى ئەۋى كەنىدە ناشاردىتىيە، گۇنى: «خۆم سەرى يە حىام لېكىدەوە، ئەتى ئەمە كەنەن بە لەرزەوە هات و كەتوە بەرىيە، لەبەرچاواي ھەمووان شتى واي لى دە بېستىم؟» لەبەر ئەۋى ھەۋى دەدا بېتىنەت. بىاڭىاند كە بېچى دەستى لىداوه و چۈن دەستىبەجى چاكس بۇوەتەوە. 48 عىشاش يېتى فەرمۇو: «كېم، باوەرە كەت توى كېرىپەوە، ئەۋىش ئەوانى بىد و بە تەنھا چۈون بۇ شارۆچكە كە چاكىرىدەوە، بۇق بە سەلامەت». 49 ھېشتى عىسا قاسەدى دەركەد، كە ناوى بېت سەيدا بۇو. 11 بەلام خەلکە كە زاييان و دواي يەكىكى لە مالى پېشەواى كەنېشىتەوە هات و گۇنى: «كېچە كەت كەنەن، ئەوانە پېشوازى لېكىن و باسى پاشايەقى خودا بۇ كەنەن، ئەوانە پېشوازىيان بە چاكبۇونە بۇو چاكىرىدەنەوە. بىست و ولائى دايەوە: «مە ترسە، تەنبا باورەت ھە بىت ئە و 12 كاتىك پۇزۇز بەرە و تاوابۇون دەچۈو، دوازدە قوتايىيە كە چا كەدە بىتەوە». 51 كاتىك گەيشتە ماڭە كە، نەپېشىت كەس هاتن و پېيان گۇت: «خەلکە كە بەرىنگە با بۇنە گوند و لە گەلی بېجىتە ژۇورەوە، پەتىؤس و يۈچەنا وياقوب و دايىك و يېڭىكە كان دەرەوە، تاڭو لەۋى بېتىنەوە و خواردىنىش بېيدا باوکى مەندەلە كە نە بىت. 52 ھەموو دەگۈيان و شىنيان بۇ دەگېپە، ئەۋىش فەرمۇوی: «مە گۈزىن نە مر دووە، بەلگۈ نوسىتۇوە». 53 خەلکە كە يېنچەن، چونكە دىيازىلى مەر دووە. 54 بەلام عىسا دەستى كېچە كەتى، چونكە دىيازىلى مەر دووە، عىسا دەستى كېچە كەتى، چونكە دىيازىلى مەر دووە، 55 ئېتىر بۇحى ھاتەوە بەر و دەستىبەجى ھەستا، ئەۋىش بېتىنچەن، چونكە تىزىكە پېتىچەن، 14 چونكە تىزىكە پېتىچەن، ھەزار پاۋ دەبۇن، خەلکە كە بېرىن، ھەزار پاۋ دەبۇن، ھەستە! 55 ئېتىر بۇحى ھاتەوە بەر و دەستىبەجى ھەستا، ئەۋىش

تیو در کان، در که کان له گه لیان گدشهیان کرد و خنکاندیان. سه ر ده ریاچه که، به له مه که خه ریک بو پرده بو له ئاو و 8 هندیکیش که وته سه زه ویه کی باش، روان و سه د که وته مه رسیله وه. 24 جا هاته لای، خه بریان کردوه و ئه ونه به رهه میان دا.» ئامانه فرمومه و هاواری کرد: گوتیان: «گورمه، گورمه، واله ناوده چین!» ئوش هست، «ئه وهی گوئی ههیه بیستن، با بیستت!» 9 قوتاییه کافی لیان له رهش بیا و شه پله کافی راخبری، کوتاییان هات و هیمن پرسی که مه بست لهم نمونه چی بو؟ 10 ئوش فرمومون: بونه وه. 25 ئینجا یې فرمومون: «کوا باوه رتان؟» ئوش هست، «بے چیو در اوه نهنه شانشی خودا بزان، به لام به نمونه قسه سه رسام بون و ترسان، به یه کتیران ده گوت: «باشه ئامه بۆ خله لک ده کدم بۆ ئوهی» «سیر بکن، به لام نهیین و کییه؟ فرمان به با و ئاویش ده کات و گوئیا لی ده بن.» گوئی بگن، به لام ئینه گن. 11 «ئامه مه بستی نمونه کیه: 26 ئینجا بهره و هرئی گه اسین رویشن، که بهرام به جه لیله. تووه که پیامی خودایه. 12 ئوانه سه ریگا که ئوانه 27 کاتیک عیسا دابزیه سر و شکانی، پاوه کی ٹو شاره دهبات، نهوه ک باوه بپن و رزگاریان بیت. 13 ئوانه ش نه ده کرد و له مالدا نه ده بیا، به لکو له گورستان ده بیا. 28 که که وته سه زه ویه برده لانه که، ئوانه که پیامه که عیسای بین، هاواری کرد و لمبه دهی کوت، به دنگ خوشیه وه وردە گرن کاتیک تاقی ده کینه وه، خودای هره بز؟ لیت ده پارمه وه ئاشکه نجم نه ده!» تاکو ماوهیک باوه دهین، به لام کاتیک تاقی ده کینه وه، بهرز گوت: «چیت له من دهیت، ئامی عیسای کوری ده کون. 14 ئوانه که وته ناو در که کان، ئوانه که 29 چونکه عیسا فرمانی به روحه پیسە که دابو له پیاوە که ده بیستن، به خفه و سامان و خوشیه کافی زیان ده خنکن، بیت ده روهه. زور جار روحه پیسە که ده گرت، هرچه نده برهه می پنگیشتون ناده. 15 به لام ئوانه کوته سه ره کوت و زنجیر ده ستایه وه و چاودیزی ده کرا، به لام زه ویه چا که که، ئوانه که به دلیکی چاک و باشه وه کوتە کافی ده شکاند و روحه پس بدره و چوله وانی ده بیدر. ده بیستن، پیامه که له دلیاندا ده پارتن و به خوراگیه وه 30 عیسا لی پرسی: «ناوت چیه؟» گوت: «لی گیون،» چونکه برهه ده دهن. 16 «کس چرا هەلتا کات و به تهشت زور روحه پیسی تیپو بوو. 31 لی ده پارنه وه نهوه ک فرمانیان دایپوشیت، یان له زیر نوین دایپنت، به لکو له سه رجادان پی بکات به رهه بیری بیت بن بژون.» 32 له وی داده نیت، تاکو ئوانه دینه ژووره وه بونا کیه که بین، رانه به رازنکی زور له شاخ ده له وران، لی پارانه وه که ریان 17 چونکه هیچ شتیکی شار در اوه نیمه ئاشکرا نه بیت و نهنه بات بچنه ناویانه وه، ئوش بى پدان. 33 روحه پیسە کان له نیمه نه زانیت و ده رنه کویت. 18 کواته ئاگادرین چون پیاوە که هاته ده روهه و چونه ناو به رازه کانه وه، رانه که ش لە گوئی ده گن، چونکه ئوهی هدیه تی یې ده دریت، ئوهه ش قه دالله کووه بۆ ناو ده ریاچه که هەلدىزیان و خنکان. 34 کاتیک که نیمه تی، تهناهت ئوهشی که ئوه بھی خوی ده زانیت شوانه کان ئم رووداوهیان بین، رایانکرد و هەولیان دا به شار لی ده سز نیمه وه. 19 ئینجا دایک و برآ کافی عیسا هاته و یلگان. 35 ئینجا خله که چون تاکو ئوه وه برو ویداوه لای، به لام لمبه خله که نهیاتون بگنه لای. 20 یې بیبن. کاتیک هاته لای عیسا و بینیان ئوه پیاوە روحه گوترا: «دایک و برآ کانت له ده روهه راوه ستارون، دهیانه وی پیسە کافی لی ده چوو بیو پوشته وه و ئاقله و لمبه ریچی عیسا بیبن. 21 وەلام دانه وه: «دایک و برآ کام ئوانه که دانیشتونه، ئیتر ترسان. 36 ئوانه بینیوویان بۆ خله که کیان گوئی له پیامی خودا ده گرن و کاری پنده کن.» 22 چون ئوهی روحه پیسی تیابوو چاک بوبه وه عیسا له گەل قوتاییه کافی سواری به له میک بوو، یې فرمومون: 37 هەموو کومه لانی هرئی گه اسین داویان له عیسا کرد «با پیوه وه ئوه وه ده ریاچه که.» جا به ری که ون. له لایان بروات، چونکه ترسیکی زوریان لی نیشتوو، ئوش 23 کاتیک ده روشیت ئوه نوست. ره شه بایه کیش هەلیکرده سواری به له مه که بو و گەرایه وه. 38 ئوه پیاوە روحه

23 خوزگ دخوازی بهوهی گومانم لی ناکات.» 24 کاتیک چونکه گوناهباره، 40 عیسا وله‌ای دایه‌وه: «شیمون، ددهمه‌وی نیز در او ای یه حیا رویشتن، عیسا رووی له خه لکه که کرد و شتیکت پن بلیم»، گوئی: «بفرمومو ماموستا،» 41 «کابرایه‌ک سه‌باره‌ت به یه حیا فرمومو: «بُو بینینی چی چوونه چوله‌وانی؟ قه‌رزی دابوو به دوو کس، به یکیکان پیچ سد دینار، قامیشیک که با ده بیچولیتیه‌وه؟ 25 ئهی بُو بینینی چی چوون؟ ئوهی دیکیان پهنجا، 42 هیچ کامیان نهانبو پیده‌نه‌وه، کابرا مرؤفیک که جلوه‌رگی گرانبه‌های پوشیوه؟ نه خیر، ئوهانه‌ی له هردووکیان خوشبوو. کامیان زیاتر کابرای خوشده‌ویت؟» جلوه‌رگی گرانبه‌ها ده پوشن و خوش راده‌بوین له کوشکه‌کان 43 شیمون وله‌ای دایه‌وه: «لهو باوه‌رده‌ام ئوهی پاره زوره‌که‌ی ده‌ژن. 26 ئهی بُو بینینی چی چوون؟ پیغه‌مبه‌ریک؟ به‌لی، له‌لابوو، یېنی فرمومو: «حومه کدت راسته.» 44 ئینجا رووی پیتان ده‌لیم، له پیغه‌مبه‌ریش مه‌زتر. 27 هیچا ئه و کوسه‌یه که کردۀ ئافره‌ته که و به شیعونی فرمومو: «ئەم ئافره‌ته ده بینیت؟ ده‌باره‌ی نووسراوه: «من نیز در اوی خرم له پیشته‌وه ده‌نیم، هاتمه ماله کدت و ناوت نه‌دامن بُو ئوهی پیئیه کاتم بشوم، ئوهی پریگات بُو ئاماذه ده‌کات.» 28 من پیتان ده‌لیم: له‌تبو به‌لام ئەم به فرمیسک یېنی تپر کردم و به قزی سپریه‌وه. ئوهانه‌ی له ژن له‌دایک بیون، کس له یه‌جایا به‌ریزتر نیمه، 45 تو ماقت نه‌کردم، به‌لام ئەم له و کاته‌وهی هاتووه‌مه‌ته به‌لام بچوو کتریخی ئوهی له شانشینی خودایه له و پایه‌به‌ریزتره، ژووره‌وه له ماچکردن پیئیه کاتم نه‌وه‌ستاوه. 46 تو زه‌یت له 29 هم‌مو ئوهانه‌ی گونیان لیبوو، ته‌نانه‌ت باجگانیش دانیان به سدرم نه‌داد، به‌لام ئەم به بُون پیئیه کاتم چه‌ورکرد. 47 له‌بهر داده‌پوره‌ی خودا ناء، چونکه به ده‌ستی یه‌حیا له ئاو له‌لکیشا ئەم هویه پیت ده‌لیم، گوناهه زوره‌کانی به‌خشران و ئاوا بیون. 30 به‌لام فرمیی و ته‌وراتیس خواستی خودایان خوشه‌ویستیه زوره‌که‌ی ده‌رده‌پریت. به‌لام ئوهی کدم ده‌ره‌هه‌ی به‌خزیان ره‌تکده‌وه، چونکه له‌سر ده‌ستی ئەو له بخشتاراوه، کدم خوشه‌ویستیه زوره‌که‌ی ده‌رده‌پریت.» 48 ئینجا به هه‌لنه کیش‌ابون. 31 عیسا به‌رده‌وام بیو و فرمومو: «ئەم ئافره‌ته که‌ی فرمومو: «گوناهه کاتت به‌خشران.» 49 ئوهانه‌ی نه‌وه‌یه به چی به‌راورد بکم؟ له چی ده‌چن؟ 32 لهو من‌دالانه له‌گل دانیشبوون له دلی خویاندا گوتیان: «ئەم کییه ته‌نانه‌ت ده‌چن که له بازاردا دانیشتوون و یه‌کتری بانگ ده‌کن و گوناهیش ده‌به‌خشیت؟» 50 عیسا به یافره‌ته که‌ی فرمومو: ده‌لین: «زورنامان بُو لیدان و هله‌لپه‌رین، شینمان بُو گیزان و «باوه‌ریت پرگاری کردیت. بِرُو به سه‌لامه‌ت.» نه‌گیان.» 33 یه‌حیای له‌اووه‌لکیش هات، نه نان ده‌خوات و 8 دواي ئەممه عیسا به هه‌مو شار و گوندیکدا ده‌گپرا و نه شه‌راب ده‌خواته‌وه، ده‌لین: «بُوحی پیسی تیدایه.» 34 کوبری مزگنی پاشایه‌تی خودای راده‌گیاند، دوازده قوتاییه‌که‌شی مرؤف هات، ده‌خوات و ده‌خواته‌وه، ده‌لین: «ئەم کابرایه‌کی له‌گل بیو، 2 چهند ئافره‌تیکیش که له بُوحی پیس و نه‌وسن و مه‌بیخوره، هاوری باجگان و گوناهبارانه.» 35 به‌لام نه‌خوشی چاکبیوونه‌وه: مریم که به مه‌جدملی ناوده‌بردرا و دانایی راسته‌قینه‌یه له به‌ره‌مه‌یه‌وه ده‌رده‌کویت.» 36 یکیک له حوت بُوحی پیسی لی ده‌رکدبوو، 3 یوه‌نای ژنی خوزای فرمیسیه‌کان داوای له عیسا کرد نافی له‌گل بخوات، نه‌ویش بریکاری هیزودس، سه‌وسن و زوری دیکش، به مالی چووه مالی فرمیسیه‌که و له‌سر خوان دانیشت. 37 له شاره‌ک خویان یارمه‌تیان ده‌دان. 4 کاتیک خلکیکی ییچگار زور ئافره‌تیکی گوناهبار هه‌بیو، زانی عیسا له مالی فرمیسیه‌که له هه‌مو شاره‌کانه‌وه هاتن بُولای عیسا و کوچبوونه‌وه، به دانیشتووه، بوتلیکی ئەله‌باسه‌ری بُونی هینیان، 38 له دواوه به شونونه قسه‌یه بُز کردن: 5 «جوتیاریک چووه ده‌ره‌وه توو گریانده‌وه له‌لای یېنی راوه‌ستا، پیئیه کانی به فرمیسک تپر کرد و بکات. که تووی دوه‌شاند، هه‌نديکی که وته سه‌پریگا به قزی بُوی سپریه‌وه، پیئیه کانی ماچکرد و به بُونه که چه‌وری و پیشیل بیون، بالئده‌ی ئاسمان خواردیان. 6 هه‌نديکیش کردن. 39 ئەو فرمیسیه‌ی که عیسای داوهت کردبوو، کوتیه سه‌ر زه‌ویه‌کی به‌رده‌لان، سه‌ریان ده‌رکرد و وشك کاتیک ئەممی بینی، له دلیدا گوئی: «ئەگر ئەممه پیغه‌مبه‌ر بیون، چونکه خاکه که شی نه‌بیو، 7 هه‌نديکیش که وته بروایه، ده‌زانی ئەم ئافره‌ته ده‌ستی لیده‌دات کییه و چییه،

به لام ناگات له کاریته کهی ناو چاوی خوت نیبه؟ 42 چون نهوه خوم به شایانی نهوه نهزانی که بیه لات. تنهها و شیده که ده تواني به برآ کهت بیه: «برام با پوشش کهی ناو چاوت بفرمودو، خزمه تکاره کدم چاکده بینتهوه، 8 چونکه منش خوم ده رهیم» لکاتیکدا کاریته کهی ناو چاوی خوت ناینیت؟ کسیکم له زیر فرماندام، سه رباریشم له زیر ده ستدیاه. بهمه نهی دوپوروو، یه کم جار کاریته کهی ناو چاوت ده رهیم، ده لیم: «بُرُّ، دهروات، بهوی دیکش ده لیم: «وره، دیت؛ ئینجا باش ده بینیت بُو ده رهیمانی پوشش کهی ناو چاوی به کزیله کشم ده لیم: «نه مه بکه، دهیکات.» 9 کاتیک عیسا برآ کدت. 43 «هیچ داریکی باش بدری خراپ نادات و داری گوئی لمه بمو، بیی سمرسام بمو، ئینجا ئاپری له و خه لکه خراپیش بدری باش نادات. 44 هر داریک به بدره کهی دایوه که دواي کدوتیوون، فرمودوی: «پیتان ده لیم، له ده ناسریتهوه. هنجیر له درک لی ناکریتهوه، له توپرکیش ئیسرائیلدا باوه ریکی به هیزی ئاوم نه دیوه.» 10 نهوانی تری ناپرتهوه. 45 مرؤفی چاک له گنجینه چاک که کهی نیزدراپون گهارنه و ماله که، بینیان کولیه که چاک بوروه که ده دنار نهیتهوه. 46 مرؤفی خراپیش له خراپه و خراپه 11 بُرُّ روژی پاشتر، عیسا بُو شاریک چوو ناوي نایین بمو، دل، چاک که ده رهه هینیت، مرؤفی خراپیش له خراپه و خراپه 12 بُرُّ روژی پاشتر، عیسا بُو شاریک چوو ناوي نایین بمو، ده رهه هینیت، چونکه نهوهی له دل هله ده قولیت دم بیی قوتاییه کانی و خه لکیکی زوری له گل چوون. 12 کاتیک له ده دویت. 47 «بُوچی به پهروه دگارم، پهروه دگارم!» ناوم ده روازه شاره که تزیک بموه، تدرمیک بینی به سه رشانی ده بهیت، کچی نهوهی ده فرمومووم کاری پن ناکهیت؟ خه لکه که، نهولیش کوره تاقانه هی بیوه زیک بمو، خه لکیکی کاری پن ده کات، نیشانان دهدم له کی ده چیت. 48 له دلی بیی سوتا و بیی فرمودو: «مه گرفی.» 14 ئینجا هاته پیشه وه مرؤفیک ده چیت خانوونک دروسته کات، جازه و پیه که ده دهسته له داره مه بکه دا، هه لکانی راوه ستان. فرمودوی: هه لکهند و قویی کرد و بناغه کهی له سه ره برد دانا، لافاو «نه کوری گنج، پیت ده لیم، ههسته!» 15 مر دووه که ههستا و له خانووه کهی دا، به لام نه یوانی بیچولیت، چونکه راستیووه و دهستی کرد به قسه کردن، عیساش دایوه دهست له سه ره برد بنیاد نزابوو. 49 به لام نهوهی گوئی لی بیت دایکی. 16 هه مو و ترسیان لی نیشت، شایانی خودایان کرد و پهپره وی نه کات، له مرؤفیک ده چیت که خانوونک بیی گوتیان: «لناوماندا پنگه مبه ریکی مه زن ده رکوتوه، خودا ش بناغه هی له سه ره زه وی دروستکردیت. کاتیک لافاو هات و له گله کهی خزی به سه رگردوه!» 17 ئام هه والهی نهوه وه خانووه کهی دا، ده سبیه بیی به ته اوی رو و خا.»

18 قوتاییه کانی يه حیا هه مو و نهمانه یان به يه حیا را گیاند. نهولیش 7 له دواي نهوهی عیسا له و ته کاف بوروه بُرُّه و خه لکه کی دووان له قوتاییه کانی با نگکرد و 19 ناردنی بُرُّه و خه لکه کی که گونیان لیده گرت، چووه ناو که فرناحوم. 2 سه ره په لیک خاوهن شکو بُرُّه وهی لی پرسن: «ئایا توی نهوهی که دیت، يان چاوه رفی يه کیکی دیکه بکمین؟» 20 پاوه کان هاته لای عیسا و گوتیان: «یه حیا له تاوه هه لکیش ئیهی بُرُّه لات ناردووه، ده لیت: «ئایا توی نهوهی که دیت، يان چاوه ری يه کیکی پیرانی جوله کهی نارده لای بُرُّه وهی دواي لی بکدن که بیت و کولیه کهی چاک بکاته وه. 4 نهولیش هاته لای عیسا و به دل لی پارانه وه و گوتیان: «شایانی نهوهی که ئامه بیی بُرُّه بکده، 5 چونکه گهلى ئیهی خوشده ویت و که نیشی بُرُّه دروستکدووه.» 6 عیساش له گهلىان چووه، به لام زوری نه ماپوو بگاته ماله که سه ره له که هاپریکانی نارد بیی بلن: «گوره، نه زیهت مه کیش، شایانی نهوه نیم خوت بیتنه ماله کدم، 7 له به ر ده بیستیت، شهل ده روات، گهروگول پاک ده بینته وه، کدر

د پرس، تاخو له رۆزى شەمەدا چى دروسته، كىدىن كارى ئىوه ماتەم دەگىپن و دەگرىپن. 26 قوربەسەرتان كاپىك چاڭ يان كارى خرآپ؟ پزگاركىدى زيانى كسىك يان هەمو خەلک سەتايىشان دەكتا، چونكە باويپاريانى ئاوايان بۇ لەناورىدى؟¹⁰ چاوى بە هەمو وياندا گىپرا، بە پيغەمبەرە درۈزىنەكان كىدوووه. 27 «بەلام ئەي گۈنگۈان پىتان فەرمۇو: «دەستت درېزبەكە،» ئوشىش كىدى و دەسىت چاڭ دەلىم: دۈزىنەكتان خۇشبوىي، چا كە بىكىن لە گەل ئەوانەي بۇووهوه. 11 بەلام ئەوان زۆر توپرە بۇون و لە گەل يەكتىرى ريقان لېتىان دەيتتەو، 28 ئەوانەي نەفرەتىان لىيدە كەن داوابى گفتوكىيان دەگىد چى لە عيسا بىكىن. 12 لە و رۆزانەدا عيسا بەرە كەتىان بۇ بىكىن، تۈزىبەكىن بۇ ئەوانەي خاپەتان لە گەل چووه سەرشاخىك تاكو نوئىزبەكتا، شەوهە كىدى هەمو بە دەكەن. 29 ئەگەر يەكىك لە ropyومەتت بەت، لايەكى نوئىزكەن بۇ خودا بەسەرپەرد. 13 كە پرۇز بۇووهە، قوتايىيەكان دىكەشى بۇ شەل بەكە. ئەگەر يەكىك چا كەتت بىات، باڭگىردى، دوازدەتلىن هەبئاردن و ناوى لېتىان نېرداروان: لارىت نەبىت بۇ كاسە كەشت. 30 هەركەسىك داوابى 14 شىمۇن كە ناوى لېتاپەتروس، لە گەل ئەندراوسى بىرى، شىتىكى ئېكىدىت پىدەرى. ئەوهش كە شىتىكتەن دەبات ياقوب، يۈچەن، فەلىپەرس، بەرتقاپلاوس، 15 مەتا، توماس، ياقوبى ئې داوا مەكەن. 31 چۈن دەتەنەۋى خەلکى هەلسوكەوتان كورى حەلقى، شىمۇن كە ناسراو بۇو بە دلگەرم، 16 يەھوزاى لە گەل بىكىن، ئىوهش بەو شىوھە يەھلسوكەوتان لە گەل بىكىن. كورى ياقوب و يەھوزاى ئەستەنەرپۇق كە ناپاڭ دەرچوو. 32 ئەگەر ئەوانەتان خۇشبوىي كە ئىوهيان خۇشەدەۋىت، 17 ئېنجا عيسا لە گەل دوازدە قوتايىيەكان هانە خوارەوە و ئاياچ چا كەكىي بۇ ئىوه تىدايە؟ تەنانەت گوناھبارانىش بۇون، هەرەندا خەلکىكى ئېچگەر زۆر كە لە هەمو بەھولىا و بىن لە گەل ئەوانەي لەكتان باشنى، ئاياچ چا كەكىي بۇ ئىوه ئورشەلەيم و كەنارى سور و سەيداوه هاتبىون، 18 هەمو بىيان تىدايە؟ تەنانەت گوناھبارانىش ھەمان شەت دەكەن. 34 ئەگەر بۇ ئەوه هاتبىون تاكو گۈنى لە بىكىن و لە نەخۇشىيەكانيان قەرز بدەنە ئەوانەي كە بەو ھىواين لېتىان وەرگەنەوە، ئايا چا كېنىنەوە. ئەوانەي كە بە دەست پرۇحە پىسەكان دەيانالاڭ ج چا كەكىي بۇ ئىوه تىدايە؟ تەنانەت گوناھبارانىش قەرز چا كېپۈنەوە. 19 هەمو خەلکەش ھەۋىلەن دەدا دەسىتلى دەدەنە گوناھباران تاكو ئەۋەندە وەرگەنەوە. 35 بەلام ئىوه بىدەن، چونكە هېزىلى دەھاتە دەرەوە و هەمو وانى چاڭ دۈزىنەكتان خۇشبوىي، چا كە بىكىن و قەرز بىدەن، چا وەرپىنى دەگەدەوە. 20 ئېنجا چاوى بۇ قوتايىيەكان ھەلپىرى و فەرمۇوو: وەرگەتەوەش مەكەن، بەمە پاداشتاتان گەورە دەبىت و دەبە «خۆزگە دەخوازىرىت بە ئىوه، ئەي ھەۋازان، چونكە شاشىنىي رۆلەي خوداى ھەرەبەر، چونكە ئەو لە گەل بەدەنەك و خودا بۇ ئىوهە. 21 خۆزگە دەخوازىرىت بە ئىوه كە ئىستا بەداران نەرم و نىانە. 36 بەزەپىنى، ھەرەنچى چۈن باوگان بىسىن، چونكە تېر دەن، خۆزگە دەخوازىرىت بە ئىوه كە ئىستا بەزەپىنى، 37 «حۆكمەدەن، بۇ ئەوهى خودا حۆكمەنەت نەدات، دەگىپەن، چونكە پىدە كەن. 22 خۆزگە دەخوازىرىت بە ئىوه خەلکى تاواپبار مەكەن، بۇ ئەوهى خودا تاواپباران نەكتا. لە كاپىك خەلکى لەبەر كورى مەرۇف ريقان لېتىان دەيتتەوە و خەلکى خۇش بن، خودا لېتىان خۇش دەبىت. 38 بېخشن، جىاتان دەكەنەوە و جىتۇتان پىدەدەن و بە بەدكار ناوتان دەبەن. پىتاتان دەبەخشرىت، پۇانەيەكى چا كە پەستىزىراوی ھەۋىتاراوى 23 «لە و رۆزەدا دەنلىقۇش بن و لە خۇشىدا ھەلپەرن، لەبەر لېپەۋاتان دەخرىيە باوهەش، چونكە بەو پۇانەيەي ئىوه بۇ ئەوهى لە ئاسمان پاداشتاتان گەورەيە، چونكە باويپاريانىشان خەلک دەپېتۇن، خودا بۆتاتان دەپېتەوە». 39 مۇونونىيەكى بۇ ئاوايان بە پيغەمبەران كىدوووه. 24 بەلام قوربەسەرتان ئەي ھەنارەن ئەي ھەنارەن ئەي ھەنارەن ئەي ھەنارەن ئەي ھەنارەن ئەي ھەنارەن كەن ئەندا، چونكە خۇشكۈزەرەنلى خۇتات لېرە وەرگەتوووه. ناكوونە چالاوه؟ 40 قوتابى لە مامۆستا كە زىياتىيە، بەلام 25 قوربەسەرتان ئەي ئەوانەي ئېستا تېرۇن، چونكە ئىوه بىسى ھەركەسىك تەواو فېرىتت، وەك مامۆستا كە ئى دېت. دەن، قوربەسەرتان ئەي ئەوانەي ئېستا پىدە كەن، چونكە 41 «بۈچى سەرخ لە پۇوشى ناو چاوى برا كەت دەدەت،

خه لکیکی رزور کوپرونوهه تاکو گوئی بگن و نه خوشیبه کانیان 32 نه هاتووم راستودروستان بانگهیشت بکم، به لکو گوناهباران چاک بیتهوه. 16 به لام ئهو دوورده که وتهوه بوقچله وانی بوقتوبه کردن.» 33 ئینجا پیشان گوت: «قوتابیبه کانی یه حیا رزور و نویزی ده کرد. 17 پروژیکان عیسا خهربیکی فیرکدن ببو، پوشوو ده گن و نویزه ده کهن، هه رووهها ئهوانهه فهربیسیه کان، فهربیسی و مامؤستایانی تهورا تیش که له هه موو گونده کانی به لام ئهوانهه تو ده خون و ده خونه ووه.» 34 عیشاس یچی خجه لیل و یه هو دیا و تورشه یله وه هاتبیون دانیشبوون، تواناییکی فرمونون: «تایا ده توان وا بکن بانگهیشتکاراوانی زمه ماوهند خودایی هه ببو بوقچله کردنوهه. 18 چهند پاویک هاتن به روزوون، کاپیک زاوا له گلایاندیه؟ 35 به لام پروژیک دیت کارایه کی ئیفلیجیان به جیگا کدیه وه هیتا و دیباونیست بیبهنه که زاوایان لى دوور ده خریتهوه، ئهوسا له و پروژه دا به پروژوو روزووه و له بردەمی داینن. 19 کاپیک له ببر رزوری ده بن.» 36 هه رووهها نموونه کی بوقتیانه وه فرموموی: «هیچ خله لکه که ریان نه ببو بیبهنه رزوره و، سەركوتە سەربان کەس پارچەیه ک لە جلویه رگیکی نوی ناکانه و بوقتە وهی و بجه جیگا کدیه وه به تیان خشته کاندا شۆریان کرده وه بوقچله بکات، چونکه جلویه رگ کونه که ناگونبیت. فرموموی: «کاپرا، گوناھه کانت به خشان.» 21 مامؤستایانی 37 کەسیش شەرابی نوی ناکانه ناو مەشكەدی کونه وه، ئەگینا تهورات و فهربیسیه کان بیریان کرده وه و له خوشان پرسی: شەرابه نوی کە مەشكەدکە دەدریت و دەرژیت، مەشكەدکش ئەمە کتییه کفر دەکات؟ پچگە له خودا کی دەتوانیت گوناھ لەنانو دەچیت. 38 کەواهه پویسته شەرابی نوی بکتیه ناو بیه خشیت؟» 22 به لام عیسا زانی بیر له چى دەکنوه، مەشكەد نویوه. 39 کەسیش نییه شەرابی کۆن بخواتوه و ولامی دانوه: «بوجى له دلتاندا بیر له مەستانە دەکنوه؟ ئازەزووی نوی بکات، چونکه دەلیت» کونه کە خوشتره.

23 کامیان ئاساتره، بگوتریت: «گوناھه کانت به خشان،» یان 6 له پروژیکی شەممەدا عیسا بەناو دەغلدا تىدەپەری، بگوتریت: «ھەستە و پەۋ؟» 24 به لام بوقتە وهی بزانن کورى قوتابیبه کانی گولە گەنیان لېدە کرده وه، لەناو دەستیان دەباپرۇاند مەروف لە سەر زەوی دەسەلاتی گوناھە خشینى ھەيە...» و دەنخوارد. 2 ھەندىك فهربیسی لیيان پرسین: «بوجى ئەو وەی بە ئیفلیجە کە فرمومو: «پیت دەلیم: ھەستە، نویتە کەت له لىگە و پېزىزە وە مالۇوە.» 25 دەستبەجىن لە بەرچاپیان ھەستا دایه: «تایا نەتاخۇنى دەدەنە، کاپیک خۇزى ئەو وەی لە سەرەر راڭشاپو ھەلىگىرت و چوچو وە مالى خۇزى، و ئەوانەی له گەللى بیون بىسىيان بیو؟ 4 چۈن چوچو مالى ستايىش خوداشى دەکرد. 26 ھەموويان سەرسام بیون و خودا و نانى تەرخانلىكاوى بىر و خواردى، دایه ئەوانەش سەرسورھېتىنەرمان بېقى.» 27 لە دواى ئەمانە عیسا ئەۋىنى كاھینان نەيت؟» 5 ئینجا پېتی فرمومون: «کورى مەروف بە جەپىشت، باچىرىتى بىنى ناوى لېقى بیو، له شۇنى باچىرى گەورە پروژی شەممەدە.» 6 له پروژی شەممەدە دىكەدا، دانىشبوو، بېقى فرمومو: «دۇام بىکەوە.» 28 ئەۋىش ھەموو چوچو ناو كەنىشت و خەلکى قىرەدە کرد. پاویک له وەی شەتىكى بە جەپىشت، ھەستا و دواى كەوت. 29 لېقى بیو دەستتى پاستى و شەك بیو، 7 مامؤستایانی تهورات و فهربیسیه کان سەرىي عىسایان دەکرد، ئاخۇر له پروژی شەممەدا و خەلکى دىكە له گەلیان لە سەر خوان بیوون. 30 به لام خەلکى چاک دەكتەوه، تاکو شەتىكى لى بدۇزىنەوە و تاوابارى فهربیسی و مامؤستایانی تهورات کە فهربیسی بیون بۈلەپلیان بکەن. 8 به لام عیسا بە يېرگەنە وەيابىنى زانى، بە پاوه دەست بە سەر قوتابیبه کانىدا كەد و گوتىان: «بوجى له گەل باچىر و شىكبووه كەدی فرمومو: «ھەستە و له ناوه راستدا پاپوەستە،» و گوناھباران دەخۇن و دەخۇنە ووه؟» 31 عیشاس ولامى ئەۋىش ھەستا و راوهستا. 9 عیسا بېتى فرمومون: «لیتان دانوه: «لەشىساغ پېزىستى بېزىشک نىيە، بەلکو نەخوش.

له شاری سده فهندی ناوجه‌ی سه‌یدا. 27 له ئیسرائیلدا له دیکش، چونکه بُوْ ئه‌مه نیز دراوم.» 44 ئیتر بهرد وام له سه‌ردەمی ئەلیشەع پېنگەمبەر زور کەس توشى نەخوشى كەنیشەتى كەن يەھوديا پەيامى خودايى رادەگياند.

گولى هاتيونون، بەلام ئەلیشەع هيچيانى چاك نەكىدەوه، 5 رۆزبىكان عيسا له كەناري دەرياجەي جەنسارەت نەعمانى سورى نەبىت.» 28 هەمو ئوانەي له كەنیشەتە كە راوه‌ستابوو، خەلکى پالپەستىيان دەكە تاڭو گۈئە لەپەيامى بۇون، كاتىك ئەمەيان بىست لى تۈپەرە بۇون. 29 دەرىياتىركە دەرەوهى شار، بىدىانە سەرلىپارى ئەھىپاچەي شارەكەياني لەسەر بىناد زابوو، تاڭو فېرىيەدەن خوارەوه. 30 بەلام ئەويه ناوياندا ئېپىرى و رۆزلىشت. 31 پاشان عيسا بەرەو كەفرنارحوم دابىزى، كە شارىتكى ناوجەي جەليلە و له رۆزى شەمەدا خەلکە كە فېرىدەكەد. 32 له فېرىكەنە كە سەرسام بۇون، چونكە وەكان بە دەسەلاتەوه بۇو. 33 له كەنیشەتە كەدا پىاويكە هەبوو بِرْخى پىسى سىدا بوو. بە دەنگىكى بەرز ھاوارى كەد:

34 «ئاي! عيساى ناسىرەنلى چىت ئىمان دەۋىت؟ هاتووى لەناومان بېيت؟ دەزانم تو كېيت، پېرۋەزە كە خودايت.»

35 عيسا ئىنى راخورى و فەرمۇسى: «پىلەنگ بە! ئىنى وەرە دەرەوه!» رۆزە پىسى كە لەناوەندىيان پاواهە كە بە زەيدا دا ولى دەرچۇو، ھېچ زىانىشى بېن نەگىياند. 36 خەلکە كەش ھەمو سەرسام بۇون و بە يەكتىيان دەگوت: «ئەمە ج وەيە كە؟ بە دەسەلات و ھېزىزە فەرمان بە رۆزە پىسى كەن دەدات و دەرەدەچن.» 37 ئىتر هەوالى له ھەمو ناوجە كەن دەروروبەر بىلاو بۇوەمە. 38 عيسا له كەنیشەتە سەستا و چۈرۈشە مالى شىمۇن، خەسسوو شىمۇن تايىھى توندى ھەبوو، بۆيە داوابىان له عيسا كە يارمەتى بىدات. 39 ئەۋىش ھاتە سەرى، فەرمانى بە تايىھە كەز و بەریدا دەستبەجى ھەستا و دەستى كەد بە خزمەتىكىدىن. 40 كاتى رۆزئاپابۇون، ھەمو نەخوشە كەنیان هېتىيە لاي عيسا، بە نەخوشى جۇراوجۈزەوه، ئەۋىش دەستى لەسەر ھەرىيە كەيان دانا و چاكىكىدەنەوه. 41 رۆزى پىسى لە زۆرىيان دەرگەد، رۆزە كەن ھاوارىيان دەكەد: «تو كورى دەقاينىت پاڭ بىكىيەوه.» 13 عىساش دەستى بۇ درېزىكەد و چۈرۈشە كەن دەنگىزەن، خەلکە كەش بەدوايدا دەگەرەن و چونكە دەيانزافى مەسىحە كەيدە. 42 كاتىك رۆزەلەلات، ھەستا و چۈرۈشە كەن دەنگىزەن، خەلکە كەش بەدوايدا دەگەرەن و هاتە لاي، رايانتىرىت تاڭو لەلایان نەبروات. 43 بەلام يېچى فەرمۇسى: «لەسەرەمە مزگىنى پاشايەتى خودا بەدەم شارەكەن بۇيان.» 15 له گەل ئەوه شىدا ھەوالى عيسا زىات بىلاو بۇوەمە، جا

لیثی، کوری مدلک، کوری ینانا، کوری یوسف، 25 کوری «کپتوش بۆ یەزدانی پەروەردگارت دەبەیت و تەنھا ئەو مەتاسیا، کوری ئاموس، کوری ناخوم، کوری هەسلی، کوری رستیت.» 9 ئىنجا ئىبلىس بۆ تۈرشه ئىبى بىد و لەسەر کورى نەجاي، 26 کورى ماس، کورى مەتاسیا، کورى گويسەبانە پەرستگارىگەت و يىچى گوت: «ئەگەر تو کورى شىعى، کورى یوسف، کورى یەھواز، 27 کورى ینانا، خودايت لىرەو خوت ھەلبىد خوارەوە. 10 لەبەر ئەھوی کورى پىسا، کورى ززوبابل، کورى شەلتىيل، کورى نۇرسراوه: «سەبارەت بە تو فەرمان بە فريشەكانى دەدات، نىرى، 28 کورى مەلکى، کورى ئادى، کورى كوسام، كە بە تەواوى بتپارىزىن، 11 لەسەر دەستيان ھەللىدەگەن کورى ئەملودام، کورى ئېر، 29 کورى يەشۇع، کورى تاكو پىت بەر بەردىك نەكەۋىت.» 12 عىساش وەلامى ئەلەعەزەر، کورى يورىم، کورى مەتسات، کورى لىثى، دايەوە: «گوتراوه: يەزدانى پەرورەداران تاقى مەكەنەوە.» 30 کورى شىمۇن، کورى يەھودا، کورى یوسف، کورى 13 كاتىك ئىبلىس ھەمو تاقيكەندەۋەتكى تەواو گەد، بەچىي يۇنام، کورى ئەلياقيم، 31 کورى مەلیا، کورى مەننا، کورى ھېشت ھەتا دەرفەتىكى دىكە. 14 عىسا بە ھېزى پەرۋەزەوە مەتاسا، کورى ناتان، کورى داود، 32 کورى يەسما، کورى گەرابىه وە جەليل، ناوبانگى لە ھەمو دېپەكانى دەورۇپەت بلاو عوپىد، کورى يەھەز، کورى سەلۇن، کورى نەحشۇن، بۇوهەوە. 15 لە كەنيشەكتىيان قىرى دەكەن و ھەمو سەتايىشان 33 کورى عەمیناداب، کورى پام، کورى حەسرۇن، کورى دەكەد، 16 ھاتە ناسىرە كە لىي گەورە بۇوه، وەك نەرىچى پېپىزى، کورى يەھودا، 34 کورى ياقوب، کورى ئىسحاق، خۇرى رۇۋى شەمە چووه كەنىشت و بۆ خۇيىنەوە ھەستا. کورى ئېبراهىم، کورى تارەح، کورى ناخۆر، 35 کورى 17 پەرتۈكى ئىشىايا پېغەمبەريان دايى و كەدىھەو، ئەو شوينەي سەرۇگ، کورى ۋەھۇ، کورى پەلەگ، کورى عېيدەر، دۆزۈپەوە كە تىپدا نۇرسراوه: 18 «پەرۋىزى بەزدان بەھېزم كورى شالاح، 36 کورى كېتىان، کورى ئەرپەكشاد، کورى دەكەت، چونكە دەستىشانى گەدووم بۇ مەددان بەھەزاران، سام، کورى نوح، کورى لامەخ، 37 کورى مەتوشالىخ، مەن ناردۇوە بۆ جارادانى ئازادى بۆ بەدىلگىراوان، ھەرورەها کورى حەتقۇخ، کورى يارەد، کورى مەھلەتىل، کورى گەرانەوە بىنائى بۆ كۈزىان، بۆ ئازادەكەن سەتەملىكراوان و قىتىان، 38 کورى ئەتتۈش، کورى شىت، کورى ئادەم، 19 را گەياندنى سالى ۋەزامەندىي يەزدان.» 20 ئىنجا نۇرسراوه كورى خودايە. ھەمو

4 ئەوانەنە لە كەنيشەت بۇون چاوابىن تېپىرى بۇو، 21 دەستى كەد بە جەپپىشت، پەرۋەنە كە بەرەو چۈلەوانى رېتايى كەد، 2 چىل پەرۋەز ئىبلىس تاقى دەكەدەوە. بە درىزايى ئەو پەرۋانە ھېچى نەخوارەد، كاتىك ماوە كە تەواو بۇو بىرسى بۇو، 3 ئىبلىس پىچى گوت: «ئەگەر تو کورى خودايت، بەم بەردە بىلە با بىتىئەنان، 4 عىسا وەلامى دايەوە: «نۇرسراوه: «مەرۇف تەنھا بە نان نازىبىت.» 5 ئىنجا ئىبلىس عىسای بەرەد شوينىكى بەرز و لە چاوترو كاتىكدا ھەمو شاشىنەكانى جىھانى پىشان دا و 6 يىچى گوت: «ھەمو ئەم دەسەلات و شىكۈيە ئەوان دەدەمە تو، چونكە دراوهە من و مەنيش دەيدەم بە هەركەسىك كە بىھەپىت. 7 لەبەر ئەھو ئەگەر لەبەر دەمم كپتوش بىبەيت، ھەمووى بۆ تو دەبىت، 8 عىساش وەلامى دايەوە: «نۇرسراوه: 26 بەلام ئەلیاس بۆ ھېچى يەكىكان نەنېردار، بەلکو بۆ بۇھەزىتىك

دوازده سال، و هک نهريخت جهڙن بهره و ٿورشه ليم سهرڪوتن. «ئهی چيچووه ماران، کي ٿا گداري ڪدوونه ته و ه دهست 43 دواي ته او بيواني جهڙن و له گهڙانه وياندا، بهن ٿوهه تورپه هي داهاتو هه ئين؟ 8 با بهرهه ميڪان هه پيٽ له توبه گردن دا يك و باوکي بزان، عيسائي ميرمندال له ٿورشه ليم مايهه و. بوه شيهه ووه. به خوتان مهائين: «ئيراهيم باوڪانه، پٽناتن ده ئين، 44 له بهر ئه ووهي پٽيان وابو له تيو ڪاروانه ڪيده، رٽرهه رٽرهه خودا ده توانيت لهم به ردانه نهوه بوئيراهيم دروستيڪات. رٽرهيشن. دواي ئه ووهه لمانو خرم و ناسياوه کاندا بهدوايدا گهڙان. 9 ئه ووهتا تهور خراوهه سه رهه دار، هه داريڪ بهرهه مي 45 ڪاٽيك نهياندوزي بهوه، گهڙانه ووهه بوئيراهيم بوئه ووهي باش نه دات، ده پدر ٻنهه و فريده دريٽهه ناو ٿا گه ووه.» 46 دواي سڀ رٽره له حه وشه کانه پٽستگادا 10 خله گه ڪ پرسياريان ليٽرد: «کواته چي بکين؟» 11 وهلامي بهدوايدا ٻگهرين. 47 دواي سڀ رٽره له حه وشه کانه پٽستگادا 11 ده گريٽ و پرسياريان ليٽرد: «که گويانه دهه، با ڀه ڪيڪان بداته ئه ووهي دوزيانه و، پٽيان لمانو مامٽيٽايان داٽيشتووه، گوپيان لى دانه ووه: «ئه ووهه دوو ڪراهي هه، با هه مان شت بڪات.» 48 ٻرا گريٽ، له تيگيٽشن و وهلامي کانه سه رسام بون. 49 ڪاٽيك 12 با جگريٽ بش له ٿاوهه ڦيڪشان هاتن، لٽيان پرسى: «مامٽيٽا، پٽيان واقيان ورماء، ئينجا داٽيکي ڀي گوت: «کورم، بٽوات ٿيچه چي بکين؟» 13 ڀي گون: «له ووهي بٽatan دازواه زيٽار ليٽردين؟ من و باوکت نيگراتن بوبين و بهدايدا گهڙابن.» و هرمه گرن. 14 سه ربا زاييش پرسياريان ليٽرد: «ئه چيچي 49 وهلامي دانه ووه: «بوچي بهدايدا گهڙان؟ نه تانده زان بکين؟» يه حياش وهلامي دانه ووه: «خاوه له ڪس و هرمه گرن پٽويٽهه له مالٽ باوگدا هم؟» 50 به لام له قسيهه تيئنه گيٽشن گه و بٽختان مه گلن، به موچه گاتنان ٻرازي بن.» 15 گل له ڀي چي فه رموون. 51 ئينجا له گهڙان گهڙانه و هاته وه ناسيره چاوه روانيدا بون، هه مووه له دلٽ خوياندا ده رباره هي يه حيما و گوپٽا ٽيان بون. مريهي داٽيک ئه مانه هه مووه ده خسته ڦيڪان ده داٽيک هه مووه يه حيما خوي مه سڀع ڀت. 16 يه حيما دلّيه ووه. 52 عيساش له دانائي و بالا گشه هه ده گرد، جيٽ وهلامي هه مووني داٽي ووه: «من له ٿاوتان هه لدہ ڪيٽم، به لام ره زامه ندي خودا و خله گي بون.

3 له سالٽ بازده ميني حوكماي تيباريوس قيسهه، ڪاٽيك پٽلاتوسى پٽني فه رمانه واه يه هوديا بون، هيرودسى ئه تپياس جوخينه ڪي، گهنهه که له ئه مباردا ڪوٽدنه وه و ڦه سلهه ڪش به ٽا گريٽي نه كوراوه ده سووٽينت. 17 شهنٽ به دهسته ويه بوٽا گردنو هوهي پٽانه گه هه مووه ده سووٽينت. 18 به زور شتى دٽکش ئاموزگاري گهلى ده گرد و مژدهي ده دان. 19 به لام ڪاٽيك سه رهه مي سه رهه ڪاهينيٽي حهنا و قه ڀا، له ده شتودهه پٽيامي خودا بوٽيٽه حيماي كورى زه ڪريها هات. 3 ئيت به جاريٽ له ٿاوهه ڦيڪشان توبه گردنى ده دا بو گوناه به خشين. 4 وهك له پٽشينيٽي ڪانه پٽرتووكى ئيشاياتي پٽغه مبهه ردا نووساروه: «ڪسيٽك له چوله واني هاوار ده ڪات و ده گيٽ: «پٽگا بو هاتنى يه زдан ئاماذه بکهن، پٽچهه ڪانه بو ٽريٽ گيٽهه.» 5 هه مووه دٽکش پٽ ده گيٽهه و هه مووه چيا و گرديٽك رٽرهه چيٽ، پٽگا خوارو خچجه ڪان راست ده بهه وه و سه خته ڪانيش ئاسان ده بن، 6 هه مووه موٽو ٽيٽي رٽگاري خودا ده يين! 7 يه حيما بهو به خزمته ڪي گرد ته مهه نزيٽکي سي سال بون، وا ده زارا خله گانه هي ده گوت که ده هاتن تا ڪوله ئاٽيان هه ڦيڪشين: «ڪوري ڀوسفني، ڪوري هه لى، 24 ڪوري مهتسات، ڪوري

شاری خۆی. 4 یوسفیش لە جەلیل لە شاری ناسیره وە بەرەو تەوراتی يەزدانە، هەروەک تىپىدا نۇرسراوه: «ھەن نېرىنەيەكى يەھوديا سەركەوت بۇ شارەكە داود كە پىچى دەگۇرتى توبەرە بۇ يەزدان تەرخان دەكىت.»²⁴ بۇ پەشکەشكەدنى يېت لە حم، چونكە لە بىنەمەلە و تېرىھى داود بۇو، 5 تاڭو قوربانىيەكىش، بەگۈزىھە ئەھۋە لە تەوراتى يەزدان گوتراوه: لە گەل مىرىم ناونۇس بىكىن كە دەستىگىرانى بۇو و سىكى «دۇو كۆكۈختى يان دو و پېچۇوه كۆرتە.»²⁵ پاۋىنلىك چاڭ و ھەبۇو. 6 كە لەۋى بۇون، كاڭى مەندالبۇنى ھات. 7 جا لەخواترس بە ناوى شىمۇن لە ئورشەلەم ھەبۇو، چاۋاھېرلىنى ھاتنى كورە توبەرە كەدى بۇو، قۇنداغى كەد و لە تاخورىتكا دايىنا، دەنلۇواپىكەرى ئىسرايىل بۇو، رۆحى پېرۇزى لەسەر بۇو.²⁶ بە چونكە هيچ ژۇورىيەكىان بۇ نوستن دەست نەكەوت. 8 لەو رۆحى پېرۇز بۇي ئاشكرا كراپۇو كە نامىرىت ھەتا مەسيحى ناواچەيە شوان ھەبۇون لە دەشت دەمانەوە و شەوان ئىشكەن يەزدان نەيىنت. 27 بەھۆي رۆحى پېرۇزىوھە ھاتە ھەۋەشە كانى لە مېڭەلە كەيان دەگەت. 9 فريشته كە يەزدان بۇيەن دەركەوت پەرسىگا، كاپىك دايىك و باوکە كە عيسىي مەندالىان ھەنئاھە و شۆكۈمەندى يەزدان لە دەوريان درەوشىيەوە، بەمە ترسىيى ژۇورەوە، تاڭو بەگۈزىھە نەرىتى تەوراتى بۇ بىكەن،²⁸ شىمۇن زۆريان لى نىشت. 10 فريشته كە پىچى گۇن: «مەترىنس، ئەوا عيسىي لە باوهشى گەرت و ستائىنى خودايى كەد:»²⁹ ئەي مىرەدە خۇشىيەكى گەورەتان دەدەمى كە بۇ ھەموو گەلە. يەزدانى بالادەست، ئىستا بەگۈزىھە قىسە كەت بەندە خۆت 11 ئەمەرۇ لە شارى داود بىزگاركەرنىڭان بۇ لەدaiيک بۇو، بە ئاشتى بەرىنەك. 30 ئەوا چاوم بىزگارلىقى توپىنى،³¹ ئەھۋە ئەۋىش مەسيحى خاوهن شىكىيە. 12 ئەمەش نىشانىيە بۇتان، لەبەرەمەم ھەممۇ گەلان ئامادەت كەردووھە،³² ھەتا بىيىتە مەلۇتكەيەك دەپىن لەناو تاخورىتكى دازواھە. 13 لەناكاو ڕۇوناڭى بۇ ئاشكرا كەردى سروشى تو بۇ نەتەوە كان و بىيىتە لە گەل فريشته كە لەشكەنلىك گەورەي تاسماقى دەركەوت و مایەش شۆكۈمەندى بۇ ئىسرايىل كەلە كەت.»³³ دايىك و ستائىنى خودايان دەگەد و دەيانگوھت: «شۆك بۇ خودا لە باوکى سەرسام بۇون لەھۋە دەربارە گۆترا.»³⁴ شىمۇن ئاسمان، لەسەر زەۋىش ئاشتى بۇ ئەوانەي جىچى رەزامەندى داواى بەرەكەتى بۇ كەن دەپىن و بە مىرىم دايىك گوت: «ئا ئەم ئەون.»³⁵ كاپىك فريشته كان بەرەو ئامان بەجىيان ھېشىت، مەندالە دەپىتە ھۆزى كەنون و ھەستانەوە كە دەپىتە خۆر شوانە كان بە يەكتىيان گوت: «دەي با بېرىنە يېت لە حم و ئەم لە ئىسرايىل، ھەروەھا دەپىتە نىشانىيەك دەپىتە كە دەپىتە خۆر شەھىرى دەپىدەوە بىيىنەن كە يەزدان بىچى را گەيانىدەن.»³⁶ خىرا 35 ھەتا ئىزايى دەل زۆر كەس ئاشكرا بىلت، توش شەشىرىيەك هاتن و مىرىم و يوسف و ئەو مەلۇتكەيەك لە تاخورە كەدا جەرگەت دەپىت.»³⁷ پېغەمبەرنىكى ژەن ھەبۇ بە ناوى دازابۇ دۆزپانەوە. 17 كاپىك بىنیيان، ئەو قىسەيەيان بىلاو ئانانى كېچى پەنۇئىل لە ھۆزى ئاشىز. زۆر بە سالدا چوو بۇو، كەرددە كە دەربارە ئەم مەندالە پېيان گۆتراپۇو. 18 ھەممۇ لەدواى شۇوكەنلى تەنها حەوت سال لە گەل مېرەدە كەدى ژىابۇو، ئەوانەي گۈپىيان لېبۇو، سەريان سورىماپۇو لەھۋە شوانە كان 37 پاشان بە پېۋەرڻى ماپۇوه و تەمەنلى گەيشتىبوو ھەشتا و پېيان دەگۇن. 19 بەلام مىرىم ھەممۇ ئەم شتانەي لە دەل چوار سال. پەرسىگا بە جىنى نەدەھەشىت، شەو و رۆز بە خۆيدا ھەلدە گەرت و ئېكى دەدایەوە. 20 شوانە كان گەپارانەو نوئىر و پۇرۇزو خوداي دەپەرسەت. 38 ھەر لە و كاتەدا ھات و خودايان شکۈدار كەد و ستائىشيان كەد لە پېتىۋى ھەممۇ بۇ لائى ئەوان و ستائىنى خودايى كەد، باسى مەندالە كەدى بۇ ئەھۋە پېستىيان و بىنیيان، بە شىۋىيەيە پېيان گۆتراپۇو. 21 لە ھەممۇ ئەوانە كەد كە چاوهپۇانى بىزگارلىقى ئورشەلەم بۇون. پۇرۇزى ھەشتمەن كاتى خەنە كەن دەنلە كەھات، ھەر ئەو 39 كە ھەممۇ شەنەكەن بەگۈزىھە تەوراتى يەزدان تەواو كەد، كاتەش ناوى يېنزا عيسا، بە شىۋىيەيە فريشته كە ناوى لىتىا، ھاتىھو بۇ ناسىرە شارە كەدى خۇيان لە ناوجەي جەللىن. پېش ئەھۋە مىرىم سىكى پېرىت. 22 پاشان يوسف و مىرىم 40 مەندالە كەش گەشەي دەگەد و بەھىز دەبۇو، پېپۇو لە دانانى و لەدواى تەوابىيۇنى بۇرۇزنى پاكبۇونەو عيسىيان بىرە ئورشەلەم نىعەمەتى خوداشى لەسەر بۇو، 41 دايىك و باوکى ھەممۇ سالىك تاڭو پېشىشكەشى يەزدانى بىكەن، بەگۈزىھە تەوراتى موسا، 23 كە لە جەرۇنى پەسخە دەچۈونە ئورشەلەم. 42 كاپىك عيسا بۇوە

شesh مانگ، 37 چونکه هیچ شتیک لدای خودا مه حمال بُو باوکی کرد، دهیه ویت ج ناویک لی بنیت. 63 ته خته یه کی نیمه.» 38 مریم گوتی: «نه وها من کاره کاری یه زدامن. نه وهی داوا کرد و له سه ری نوسی: «ناوی یه حیایه.» هه مو سه رام تو ده فره رمومویت با یئته دی.» فریشه کش به جنی هیشت. بون. 64 ده ستیه جنی ددم و زمانی زه که ریا کرایه وه، دهستی 39 له و پروزانه داد، مریم هه ستا و خیرا بُو شاروچکه کیه ک کرد به قسه کردن و ستایشی خودا. 65 هه مو در او سیکانیان چو له ناوچه شاخاویه کافی هرینی یه هودیا. 40 چووه مالی ترسیان لی نیشت و له سه را پایی ناوچه شاخاویه کافی یه هودیا زه که ریا و سلاوی له ئه لیسیات کرد. 41 کاتیک ئه لیسیات هه مو ئه م شتابه بون به قسه و باسی سه رازی خلکی. گوئی له سلاوه کدی مریم بون، منداله که له سکیدا کوته 66 هه مو وه وانی ئه م باسیه بان بیست له دلی خویاندا گوتیان: جوله جول و ئه لیسیات پر بیو له پروخی پر بیوز. 42 ئه لیسیات «ئایا ئه م منداله ده یئته چی؟» چونکه دهستی یه زدانی له گکل به ده نگیک به رز هواری کرد: «له تیو زناندا بهره که تداریت، بون. 67 زه که ریا باوکیشی پر بیو له پروخی پر بیوز و پیشیبی بدره می سکت به ره که تدار ده یئته! 43 بُو من کیم تاکو دایکی کرد و گوتی: 68 «ستایش بُو یه زدانی په روهه ره دگاری ئیسرائل، گهوره که دم بیت بُولام؟ 44 چونکه هرکه ده نگی سلاوه کدت چونکه گله که بسه رکرد وه و کریه وه. 69 هیزی رزگاریانی بهر گوئیم کدوت، منداله که له خوشیدا له سکمدا هله زیه وه. هه ستانده وه، له بنه ماله داودی بنداهی، 70 وه ک چون له 45 خوزگه دخوازیت به وهی باوه ری هینتاوه که له یه زدانه وه له پریگه پنجه مبهه ره پریوزه کانیه وه دواوه، (aión g165) چی پی گک تراوه دیته دی.» 46 مریم میش گوتی: «گکانم 71 بُو رزگار بون له دهست دوژمنان و هه مو ناحه زمانان، ستایشی یه زدان ده کات، 47 روحیم به خودای رزگار کرم 72 هه رووه ها بُو به خشینی یه زهی به باوپایرانمان و پیوهه ستیبون به دلشاده، 48 چونکه سه ری پیغیزی کاره که ره کدی کرد. په یانه پریوزه کدی، 73 واتا ئه و سوینده که بُو ئیبراهمی با پیوه یه وه وها لی یئستاوه هه مو نه وه کان خوزگه به من ده خوازن، گهوره مانی خوارد: 74 که ئیه له دهست دوژمن رزگارمان بیت 49 چونکه توانادر کاری گهوره دی بُو من ئه نجام دا، پریوزه و بُنی ترس ئه و په رسن، 75 هه مو و پروژانی ژیانمان به پریوزی ناوی ئه وه. 50 بُه زهیه کدی بُو ئه ترسن، نه وه و پاستور دهستی له برد میدا بین. 76 «تُوش ئه مندال، به دوای نه وه. 51 به بازووی کاری به هیزی ئه نجام دا، ئه وانی پنجه مبهه ری خودای هه ره بره رز ناوه برد مریت، چونکه پیش به بُو چونه کافی دلیان لوتبه رز بون، په رتوبلاوی کرد وه وه. یه زدان ده که کویت، تاکو پریگای بُو ئاماده بکهیت، 77 تاکو به 52 ته ختی توانادر کافی سه ره و زیر کردووه و پیغیزه کافی بلند گله که رابگه که نیت به لیخوشبوونی گوناوه کانیان رزگاریان کرده وه. 53 بر سیمه کافی له خیز و پریز تیر کرد، ده لمه ندانی به ده یئته، 78 بُه هزی بُه زهیه به سوزه که خودامانه وه، که دهستی بھتال ره وانه کرده وه. 54 به یارمه تیدانی گکل ئیسرائلی به هزیه وه رونا کی له بُه زایه وه به سه رماندا ده دره و شیته وه، بنداهی خزی هه تاهه تایه بُه زهیه کدی بُه بیر هینتایه وه 55 له گکل 79 تاکو به سه ره وانی له تاریکی و له سیمه ری مه رگدا ئیبراهمی و نوه که کدی، هه روه ک به لئنی به باوپایرانمان دام». 56 دانیشتوون بدراه و شیته وه، بُو ئه وهی پینه کافمان به ریگای ئاشتیدا مریم له لدای ئه لیسیات نزیکه سی مانگ بیات.» 80 منداله که کش گکشی ده کرد و له پروحدا به هیز مایه وه، پاشان گهرا یه وه بُو ماله که خزی. 57 ئه لیسیات کافی ده بون، له چوله وانی مایه وه هه تا ئه و پروزه که خزی بُو گکل مندال بونی هات و کوریکی بون. 58 جا در او سی و خزمانی ئیسرائل ده رخست.

بیستیان یه زدان ده رگای بُه زهیه فراوانی خزی بُو کرد و دهه وه، 2 له و پروزانه دا له ٹو گستوس قهیسه ره وه فرماتیک له گکل شادمان بون. 59 له پروزی هه شه مدا بُو خه ته کردن ده چووه، که هه مو دانیشتوونی ئیبراهمیه تیه که ناونوس منداله که ها نهن، له سه ره ناوی باوکی ناویان لینا زه که ریا. 60 به لام بکریت. 2 ئه مه یه کدم ناونوسین بون، کاتیک کیرینیوس دایکی گوتی: «نه خیر، ناوی ده نزیت یه حیا.» 61 پیشان گوت: فرماتیک سوریا بون، 3 ئیتر هر کدکس بُو ناونوسین ده چووه «که س له خزمانت بهم ناوه ناونه نزاوه.» 62 ئینجا ئاماژه بان

گوت: «چون لمه دلیا م، چونکه خوم پرم و زنه کهشم به

سالدا چووه؟»¹⁹ فریشته که وهلامی دایه ووه: «من جبرائل

له بردم خودا راده و ستم، نیز در اروم تاکو له گلت بدوم و نهم
مردیه بت بدنه می. 20 ئوهوتا له ئیستاوه تو لال ده بیت و تو نای

نخمه تکاری پیامه که بون. 3 له دوای ئوهودی من له سره تاوه
پشکنیتیکی وردم بُه مو شئیک کرد، ئیستاش به باشم

دانی به پیزبهندی بُوت بنوسم، 4 تاکو له راستی ئوهودی
زنانی که فیرکراوی. 5 له و سه رده مهی هیزو دیسی باوک

پاشای یه هودیا بوبو، کاهینیک له توره دی نوهودی ئه بیا هه بوبو
که ناوی زه کریا بوبو، ئه لیسا باقی زیشی له نوهودی هارون

بو. 6 هردو و گان له برجاوی خودا راستودروست بون،
گه رایه و مال. 24 دوای ئوه روزانه، ئه لیسا باقی زنی سکی پر بوبو،

بن گله بی بون له په په و کدن هه مو رو اسپارده و حوكمه کانی
یه زدان. 7 به لام مندالان نه ده بوبو، چونکه ئه لیسا باس نه زوک

بو، هردو و کشیان به سالدا چوو بون. 8 کاتیک زه کریا
له توره دی کومه له که خویدا کارو باری کاهینیتی جیبیه جی

ده کرد له بردم خودا، 9 به گویه دی نه بیت کاهینیتی،
ناوچه هیله لیل که ناوی ناسیره بوبو، 27 بُولای پاکیزه و که

تیرو پیشکی که توه سه ر تاکو پچیتله ناو په رستگای یه زدان و
که دهستگیرانی پاونک بوبه له بنه ماله داود به ناوی یوسف،

بخور بسوو تینت. 10 له کاتی سو و تانی بخوره کداد، خلکی
ناوی پاکیزه که ش مریم بوبو، 28 جبرائل هاته لای مریم و

هم مو له ده ره و نویزیان ده کرد. 11 له لوی فریشته کی یه زدانی
گوتی: «سلاو، ئهی ئه و کسی نیعمه تی خودات به سه ردا

بُو ده رکوت، له لای راستی قوربانگای بخوره را و استابوو.
پر اوه، یه زدان ت له گله!» 29 به لام ئه و به پیامه که زور

کاتیک زه کریا فریشته که بی، په شوکا و ترسی لی
شیوا و بیری کرده و ده بیت نه مدھ چ جوزه سلاویک بیت.

30 فریشته که بی گوت: «مه ترسه مریم، چونکه له لای خودا
ره زامه ندیت به دهستینا. 31 ئوهوتا سکت ده بیت و کوریکت
ده بیت ناوی لی ده نیت عیسا. 32 پایه بزر ده بیت و به کوری

خودای هه و بزر ناوده بردریت، خودای په روهه دگاریش
تەختی داودی باوکی پیچه داوه ووه. 33 هەتاھە تایه حکومرانی
نوهودی یاقوب ده کات، شانشینه که شی کوتایی نایهت.»²⁰

ایوان 34 به لام مریم به فریشته که گوت: «ئه مه چون
ئیسرائل بُولای یه زدانی په روهه دگاری خوبیان ده گپرینتیه ووه.

17 به روح و تو نای ئه لیسا ووه بیش یه زدان ده کویت، تاکو
دلی باوکان بُولای مندالله کان را بکیشیت و یاخیبووانیش بُو

لای دانایی راستودروستان بگپرینتیه ووه، بُو ئوهودی گه لای
ئاما ده بُو یه زدان پیکیشیت.»²¹ زه کریا ش به فریشته که

سکی پره به کوریک. ئوهودی پیمان ده گوت نه زوک سکی

لوقا

45 کاتیک له سه ریله له کده زانی، تدرمه کهی دایه یوسف. «برون بُوهه مهو جیهان و ئەم مزگینییه به هەموو به دیپتراوان
46 ئەویش کەتافنی کپی، دایگرت و به کەتان کفني کرد، له راگدیه نەن. 16 ئەوھى باوھر دەھینیت و له ئاوەلدە کیشى
گۆرئىدا ناشى کە له تاشەبەرد هەلکەنزاپو. ئېنجا بەردىكى رۆزگارى دەبىت، ئەوھوش كە باوھر ناهەنى، تاوانبار دەگریت.
گلور کرددوه سەر دەرگاي گۆره کە. 47 مریھى مەجدەل و 17 ئەوانەي باوھر دەھینىن ئەم نىشاناندەن لەگەن دەبىت، به
مریھى دایكى ياقوب، يىنیبان لەکوئى نىزرا.

16 کە رۆزى شەممە تەواو بۇو، مریھى مەجدەل و 18 به دەستیان مار دەگرگن، ئەگەر ژەھرىنکى كوشندەش
سالومە و مریھى دایكى ياقوب بۇنوبەراميان کپی، تاكو بچىن بخۇنەوە زىيانىان پى ناگات، دەست لەسەر نەخۇش دادەنن
و تەرىجى عىسا چەور بکەن. 2 له يەكم رۆزى ھەفتەدا، بەيانى و چا كەنەھەو. 19 لەدواي ئەوھى عىسى خاوهن شكۇ
زوو له گەل خۇرەلەلتەن، هاتە سەر گۆرە كە. 3 به يەكتريان ئەمانەي پى فەرمۇن، بۇ تامىمان بەرزىكىيەوە و له دەستە پەستى
دەگوت: «باشە كى بەردى سەر دەرگاي گۆرە كەمان بۇ گلور خودا دانىشت. 20 ئەوانىش چۈون و له هەموو لايەك جارپىان
دەكانەوە؟» 4 بەلام كە سەيريان گەن، يىنیبان بەرده كە گلور دا، عىسى خاوهن شكۇش لەگەليان كارى دەگەد و به
گراوهەتەوە، هەرچەندە زۆر گەورە بۇو، 5 جا چۈونە ناو پەرجووهە كانى پشتگىرى پەيامە كە دەگەد.]

گۆرە كە وللاى راستەوە گەنجىكىان بىنی دانىشتبۇو، كوايەكى

سېلىپەر بۇو، ئېتر تاسان. 6 يېنى گوتق: «مەتاسىن، بە شۇين

عىسى ناسىرەبى لەخاچىدا دەگەپىن، ئەو ھەستايەوە!

لېزە نىيە، ئەمەتا ئەو شۇئەنلىيان دانا. 7 بەلام بِرۇن و

بە قوتاپىيەكانى و بە پەتروس بلىن، «ئەو پېشستان دەكەۋىت بۇ

چەللىل، وەك چۈن بىچ فەرمۇن لەوئى دەبىيەن.» 8 ژەنەكان لە

گۆرە كە هاتە دەرەوە و ھەلەلتەن، لەرزا و سەرساى دايگەتىپۇن،

ھېچيان بە كەس نەگوت، چۈنگە دەتسان.] 9 note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-

20). دواي ئەوھى عىسا بەيانى زۇو له يەكم رۆزى ھەفتەدا

ھەستايەوە، يەكم جار بۇ مریھى مەجدەل دەركەوت،

ئەوھى حەوت رۆحى پىسى لىپى دەرگەدېبۇو. 10 ئەویش چۈو و

بەوانەي گوت كە لەگەنل عىسادا بۇون و شىوەنیان دەگىپا و

دەگىپيان. 11 كاتىك يىسەتىان عىسا زىيدۇو بۇوەتەوە و ئەم

يىنپىيەق، باوھرپان نەگەد. 12 له دواي ئەمانە عىسا بە شىوەيەكى

دىكە بۇ دووان لە قوتاپىيەكان دەركەوت، كاتىك بۇ گونەدان

بەرپىوھ بۇون. 13 جا چۈون و بەوانى دىكەيان را گەيىاند،

بەلام باوھرپان پى نەگەدن. 14 پاشان عىسا بۇ يازدە قوتاپىيە كە

دەركەوت، كاتىك لەسەر خوان بۇون، لەبەر بىيابەرپى

و كەللەرەقىيان سەرزمەنىتى كەن، چۈنگە باوھرپان بەوانە

نەگەد كە دواي ھەستانەوە كە يىنپىوپان. 15 يېنى فەرمۇن:

و هلامی دایه وه: «خوت گوت». ۳ کاهینانی بالا سکالای نوسرا بیو: پاشای جوله کد. ۲۷ دو دزیشیان له گلی له حاج زوریان لن ده گرد. ۴ پیلاتوس لی پرسیه وه: «ثایا هیچ و هلام دا، یه کیک له لای راستی و ئوهودی دیکش له لای چه پی.» ناده یه وه؟ زانه چهند سکالات لیده کدن. ۵ به لام عیسا هیچ ۲۸ نوسرا وه پیروزه که هاته دی که ده لیت: «له گل یاخیو وان و لامیکی نهایه و پیلاتوسیش بهمه سه رسام بیو. ۶ له ژمیردا.» ۲۹ نهانه بیو یه پیدا تیده پرین، جنتیوان بیچ ده دا هر چه زیتکا فرمانزهوا به گویزه داوا کاری خله که که و سه ریان باده دا و ده یانگوت: «ها! ئه رو وختنېری په رستگا بهند کراویکی ٹازاد ده گرد. ۷ پیاویک به ناوی باراباس له گل و بنیاده ره وه له سی روژدا، ۳۰ خوت رزگار بکه و له یاخیو وان گیرابو که له راپه رینه که دا کوشتاریان کرد بیو. خاچه که دابه زه.» ۳۱ به همان شیوه کاهینانی بالا و ماموستابانی ۸ ئینجا خله که که هاتن داوا یان کرد نه وهیان بوبکات که تهورات گائنه یان ده گرد و به یه کتربان ده گوت: «خله لکی همه میشه ده یکرد بیو. ۹ پیلاتوسیش لی پرسین: «ده تانه وی دیکه رزگار کرد، به لام ناتوانی خوتی رزگار بکات! ۳۲ با پاشای جوله که تان بُ ٹازاد بکم؟» ۱۰ چونکه دمیز ای کاهینانی ئیستا مه سیحی پاشای یسraelیل له خاچه که دابه زیت، تاکو بالا له یه ره پیدا عیسایان به گرتن دابو. ۱۱ به لام کاهینانی بینین و باوهه بر ہینین.» نهانه ش که له گلی له حاج ددران بالا خله لکه که یان جو شدا که باراباسیان بُ ٹازاد بکات. قسه یان پی ده گوت. ۳۳ که بیوه کاتر میز دوازده تاریکی بالی ۱۲ پیلاتوس دیسان لی پرسین: «ئه بیشه چی لهوه بکم که بیچ بمه سه ره مه مو زه ویدا کیشا هتا کاتر میز سی. ۳۴ له کاتر میز ده لین، «پاشای جوله که؟!» ۱۳ هاواریان کرد: «له خاچی بده!» عیسا به ده نگیکی به رز هاواری کرد: «میلی، میلی، لهما ۱۴ پیلاتوس لی پرسین: «بُو؟ ج خراپه یه کی کردو وه؟» به لام شه به قنافی؟» که به واتای «خدوای من، خودای من، بُو نهان زیارات هاواریان ده گرد: «له خاچی بده!» ۱۵ پیلاتوسیش وازت لی هینام؟» دیت. ۳۵ کاتیک هندیک له وانه که ده یویست خله لکه که رازی بکات، له بر ئه وه باراباسی بُو راوه ستابون گوپیان لی بیو، گوتیان: «ئه وه بانگی ئه لیاس ٹازاد کردن، به لام فرمانی دا که عیسا بدريته بهر قاعچی و ده کات.» ۳۶ یه کیک پایکرد و ئیسفه نجیکی له سرکه هد لکیشا پاشان له حاج بدريت. ۱۶ سه ریازه کان عیسایان برده کوشکی و به سه ره قامیشیکه و پیدا تاکو پیخواته وه و گوتی: «لی گرین، فرمانزهوا و نهوا وی سه ریازه کانیان کو کرده وه. ۱۷ کدوا یه کی با بزانین ئه لیاس دیت دایگریت؟» ۳۷ عیسایش به ده نگیکی ته رخه وانیان له بر گرد، تاجیکیان له درک هونییه وه و له سه ریان بورز هاواری کرد و گانی سپارد. ۳۸ په رده ده په رستگا شاه ناه. ۱۸ ده سیستان کرد به سلاو لیکردنی و ده یانگوت: «سلاو، سره وه هتا خواره وه شهق بیو و بیو به دو پارچه وه. ۳۹ نه وه ئه پاشای جوله که!» ۱۹ به قامیش له سه ریان ده دا و تفیان سه ریله لهی به رامبه عیسا راوه ستابو، گونی له هاواری بیو و لی ده گرد، چوکیان داده دا و له بر دهه کردن ده برد. یعنی چون گانی سپارد، گوتی: «به راستی ئه کده سه کوری ۲۰ کاتیک گائنه یان پی کرد، کراسه ته رخه وانیه که یان له بر خودا بیو!» ۴۰ چهند ژیتک له دووره وه ته ماشیان ده گرد، دا کهند و جله کهی خویان له بر کرده وه و بُو له خاچدان بر دیانه له تیایاندا مریه مه مجهده و مریه می دایکی یاقوبی پیکوک و ده ره وه. ۲۱ ریبوریتک له یکلکه ده هاته وه، ناوی شیونی یوسی و سالومه ده بیزان. ۴۱ ئه مانه له جه لیله وه دوای عیسا کوریخ بیو، باوکی ئه سکنه نده ر و رو فوس، ناچاریان کرد که تو بیون و خزمه تیان ده گرد، زوری دیکش له گلی هاتیونه خاچه کهی ئه وه هلبگریت. ۲۲ ئینجا عیسایان برده شوینیک که ټور شهلم. ۴۲ میواره داهات، پروژی خوت ئاما ده کردن بیو، واتا بیچ ده گوترا گولگوتسا، واتا «شوئنی کاسه سه». ۲۳ شه رابی پروژی پیش شه مه، ۴۳ یوسفی خله لکی رامه ئه نداميکی به رزی یتکل به موریان پیدا، به لام نه خوارده وه. ۲۴ له خاچیان نه خومه من بیو، نه ویش چاوه ری شانشین خودای ده گرد، دا و جله کانیان دابه ش کرد، تیرو پیشکیان له سر ده کرد، چو ویزای و چو بولای پیلاتوس و داوای ته رهه کهی عیسای نه وه وی بزانن هر یه که یان چی به رده که ویت. ۲۵ کاتیک له کرد. ۴۴ پیلاتوس سه رسام بیو ئاوا به زوویی عیسا مر دووه، خاچیان دا کاتر میز نوی بیانی بیو، ۲۶ ناویشانی تاوانه که شی سه ریله کهی بانگرد و لی پرسی ئاخو ده میکه مر دووه.

چالا که به لام جهسته لاوازه». 39 دیسان پوئیشته و نویزی مروفه دهپروخیتم، به سی روز یه کیکی دیکه بنیاد دهندم گرد، همان وتهی دووباره گردهوه. 40 کاتیک که دووباره که دهستکردنی مروف نه بیت.» 59 له مه شدا شایه تیبه کیان گرايه وه، بینی نوستون، چونکه چاویان قورس بیو، نهیازانی کوک نهبو. 60 سهروکی کاهینانیش له ناوه راست راوه ستا چون وه لای بدهندوه. 41 سینیم جار گرايه وه، بینی فرمون: و له عیسای پرسی: «هیچ وه لام ناده یه وه؟ ئهه پیوانه ج هیشتا نوستون و پشوو ددهن؟ بمهنه! کانه که هاتووه. ئهه تا شایه تیبه کت له سره ددهن؟» 61 به لام عیسا پیده نگ مایه وه و کوری مروف ده دریبه دهست گونهباران. 42 ههستن هیچ وه لای نه دایوه، دیسان سهروکی کاهینان لی پرسی و بینی با برؤین، ئهه تا ئهه وهی به گرتمن ده دات نزیک بیوهوه.» گوت: «ئایا تر مه سیجه کهی، کوری خودای پیروز؟» 62 عیسا 43 کاتیک هیشتا عیسا قسی ده کرد، لهنا کاویه هوزا گیشت فرموموی: «من ئهوم. له داهاتوش ده بین کوری مروف له که یه کیک بو له دوازده قوتاییه که. کومه له خه لکیکی له گل دهسته راستی خودای تو ادار داده یشیت و به سره ههوری بوو له لایهان کاهینانی بالا و مامؤستایانی تهورات و پیرانه وه ئاسمانه وه دیته وه.» 63 سهروکی کاهینان جله کانی خوی دادری نیز درابون، شمشیر و داریان پیبو. 44 ئهه وهی به گرتني دهدا و گوق: «ئیتر ج پیرویستیمان به شایه تهیه؟» 64 خو گویان نیشانه یه کی پیدابون، گوتیبوی: «ئهه وهی ماچی ده کم، ئهه وه ل کفره که بوو، راتان چیه؟» هموو پیرایان دا که شایانی خویه تی، بیگن و به پاسه وانیه وه بیهنهن.» 45 هه رکه یه هوزا مردنه. 65 هندنیک کوته تف لیکدنه، ددم و چاویان گدیشت، چو بو لای عیسا و گوق: «برای!» و ماچی کرد. داپوشی و نیشان دهدا، پیشان ده گوت: «له گه ر پیغمه مهربیت،» 46 ئیتر دهسته سه ریان کرد و گرتیان. 47 به لام یه کیک له بزانه کی بوو نیشیدایت؟ پاسه وانه کانیش گرتیان و دایانه بهر تاماده بیوان، شمشیره کهی هه لکیشا، له خزمه تکاری سهروکی زله. 66 په ترؤس له خواره وه له حوه شه که بوو، یه کیک له کاهینانی دا و گوپی پری. 48 عیساش بینی فرمون: «ئایا من کاره کدرانی سهروکی کاهینان هات.» 67 په ترؤسی بینی خوی که سیکی یاخیبوم که به کوته ک و شمشیره وه هاتوون بیگرن؟ گرم ده کاته وه، تیپرانی و گوق: «توش له گل عیسا 49 روزانه له حوه شه کافی په رستگا له گلتان بیوم خه ریک ناسیره یه بیویت.» 68 به لام په ترؤس نکولی کرد و گوق: قیزکدن بیوم، نه تانگرتم، به لام ده بیت نوسراوه پیروزه کان «نازانم، تینا گم چی دلی!» چووه دالانه که. [ئینجا که له شیئر بینه دی.» 50 ئینجا هموو به جینان هیشت و پرایانکرد. خویندی.】 69 کاره که ره که بینیه وه، به وانه ی گوته وه که 51 گه نیبیک دوای عیسا کهوت که تهنا به پارچه کاتیک له ویدا راوه ستا بیون: «نه مدش له لوانه.» 70 دیسان نکولی کرد. رهوتیه کهی داپوشیبو. کاتیک گرتیان، 52 کدانه کهی پاش کمیک ئهوانه لی له ویدا راوه ستا بیون، به په ترؤسیان به جیپیشت و به رووی رایکرد. 53 عیسايان برده لای سهروکی گوت: «به راستی تو له وانیت، چونکه توش جه لیلیت.» کاهینان، هموو کاهینانی بالا و پیران و مامؤستایانی تهورات 71 دهستی کرد به نه فرهنگردن و سویند خواردن و گوق: «ئهه کوچیو نه وه.» 54 په ترؤسیش دوو به دوور تا کوناوه و شه وشهی کاره یه باسی ده کهن نایاسم.» 72 دهسته جی که له شیئر بیو مالی سهروکی کاهینان دوای کهوت، له گل خزمه تکاران دووهم جار خویندی، په ترؤسیش قسه کهی عیسای بیرکده وه له بهر دهم ئا گر دانیشتبو خوی گرم ده گردهوه. 55 کاهینانی که بینی فرموموبیو: «پیش ئهه وهی دوو جار کله شیئر بخونتیت، بالا و هه مو ئهندامانی ئهنجومه نی بالا جوله که به دوای سی جار نکولیم لی ده کهیت.» خوی پن نه گیرا و گریا.

شایه تیبه که ده گران له سره عیسا تا کو سرای کوشتنی به سه ردا 15 هر بیانی زوو، کاهینانی بالا و پیران و مامؤستایانی بدهن، به لام دهستیان نه کهوت. 56 که ساییکی زور به درق تهورات و هه مو ئهندامانی ئهنجومه نی بالا جوله که راوه زیان شایه تیبان له سره دا، به لام شایه تیبه کانیان یه کان نه ده گردهوه. کرد. عیسايان قولبه است کرد و بردیان و دایانه دهست 57 هندنیک ههستان و به درو شایه تیبان له سره دا و گوتیان: پیلاتوس. 2 پیلاتوس لی پرسی: «تو پاشای جوله که کی؟» عیسا 58 «گویان لی بیو ده گوت: «نهه په رستگایه دهستکردنی

و پیکوژن، 2 گوتیان: «با له جه ژندا نه بیت، نه وه ک تازاوه «خوّندو که سه من نیم؟» 20 بیچ فرمون: «یه کنیکه له م بکه و نه ناو خه لک.» 3 کاتیک عیسا له گوندی بیت عهنيا دوازده‌یه، ته وهی له گلّم دهستی له ناو قاپه‌کدیه. 21 کوری بوو، له مالی شیمونه گول له سر خوان بوو، رُتیک هات مرؤوف ده بیت وه ک ته وهی له باره‌یه و نوسراوه بروات، بوتلہ‌کهی شکاند و به سه‌ریدا رِڑاند. 4 به لام هنه ندیک تو پره بوو بُوه و که سه هه له دایک نه بواهیه.» 22 کاتیک نایان بون و به یه کتریان گوت: «بیچ بونه که تاوا به فینیر درا؟ ده خوارد، عیسا نایکی هله لگرت، سوپاسی خودای کرد و له ته 5 ده کرا ئم بونه به زیاتره سی سد دینار بفروشراه و بدرایه کرد، پیبدان و فرموموی: «وهریگرن، ئمه جهستهی منه، به هه ژاران.» جا سه رزه‌نشتی ژنه که بان کرد. 6 به لام عیسا 23 نینجا جامیکی هله لگرت و سوپاسی خودای کرد، پیبدان فرموموی: «وازی ل بیتن. بیچ بیزاری ده کدن؟ شتیکی و هه موو لیبان خوارده‌وه.» 24 بیچ فرمون: «ئمه خوینی چاکی بون من کرد. 7 هه ژاران هه میشه له گلّتان، کهی منه، خوینی په یمانه کدیه که له پیناواي خه لکیکی زور ده بزیت. ویستان ده تو ان چا که بان له گلّ بکن، به لام من هه میشه 25 راستیان بی ده لیم: ثیتر له بدره‌یی میتو ناخومه‌وه، هه تا ئمه له لاتان نیم. 8 ته وهی له دهستی هات کردی، زوو جهستهی رُوژه دیت که سه رله نوی له شائشینی خودا ده بختمه‌وه.» مفی بوناشتن چهور کرد. 9 راستیان بی ده لیم: له هر شوینیکی 26 نینجا گورانیچ رُوحیان گوت و چونون بُوه ده روهی جیاندا ئم مزگینیبه رابکدیه نریت، وک یادگر دنه وهیه ک شار بُوه کیوی زه بیون. 27 عیسا بیچ فرمون: «هه موو تان باسی ئمه وش ده کریت که ئم ژنه کردو بیهقی.» 10 یه هوزای پشم تی ده کدن، چونکه نوسراوه: «له شوانه که دهدم، هه سخه رویتی که یه کنک بوو له دوازده قوتاییه که، چوو بولای مه ره کان په درت دهن.» 28 به لام دوای هه ستانه وهم، پیشان کاهینان بالا تاکو عیسا به گتن بدات. 11 کاتیک گوپیان ده کدوم بُوه چه لیل.» 29 په ترُوس بیچ گوت: «ئه گدر هه موو لیبوو، دلخوش بون و بیلینیان پیندا زیوی بدنه. جا له پشتت لی بکن، من پشتت لی نا کدم.» 30 عیسا بیچ فرموموی: هه لیک ده گپرا تاکو عیسا به گتن بدات. 12 له یه کدم رُوژی «راستیت بی ده لیم: تو ئمه رُو، هه رئمه شه و، پیش ئمه وهی جه ژنی فتیره دا، که بدرخی په سخه بان سه رده بپری، قوتاییه کافی دوو جار کله شیر بخونیت، سی جار نکولی له تاسینی من له عیسایان پرسی: «ده ته وی بچینه کوئی تاماده کاری بکهین، ده که دیت.» 31 به لام په ترُوس زیاتر پندا گری کرد و گونی: تاکو نانی په سخه بخویت؟» 13 ئویش دووان له قوتاییه کافی «ئه گدر له گلّیشت برم، نکولیت لی نا کدم.» هه موو وايان نارد و بیچ فرمومون: «بیونه ناو شار، پاپویک تو وشنان ده بیت گوت. 32 پاشان چونه شوینیکی بیچ ده گوترا گتسیمانی، به گوزه‌یه ک تاوى هه لگرتوه، دواي بکهون. 14 له کوئی چووه قوتاییه کافی فرمومو: «لیره دانیش تاکو نویز ده کدم.» 33 ئه وسا زوروه ووه، به خاونه ماله ک بلین: «ماموستا ده فرموموی: کوا په ترُوس و یاقوب و یوحناي له گلّ خوی برد، ههستی به دیوه خانه کم تاکو له گلّ قوتاییه کافی په سخه بیتا بخون؟» دلگرانی و دلتهنگی ده کرد. 34 بیچ فرمومون: «زور دلنهنگ، 15 ئه ویش له نهیو سه رده ووه ژووریکی گوره تان پیشان خه ریکه برم، لیره بمنته وه و یشک بگن.» 35 که میک ده دات، راخراوه و تاماده کراوه، له وی بومانی تاماده بکن.» دور کوته وه و خزی خسته سه رهه وی، نویزی کرد تاکو 16 قوتاییه کان رویشن و هاته شار، هه موو شتیکان دوزیمه ووه، ئه گدر بکریت کاته کدی به سه ردا تیپه بریت. 36 فرموموی: هه روهه ک عیسا بیچ فرمومو بیون. نینجا نانی په سخه بان تاماده «بابا! باوکه، هه موو شتیک بُو تو ده بیت، ئم جامه له سه ر کرد. 17 که بیواره داهات، عیسا له گلّ دوازده قوتاییه که لابه، به لام نه ک به خواتی من، به لکو به خواتی تو.» هات. 18 پالیاندابوهه نایان ده خوارد، عیسا فرموموی: 37 گه رایه وه بینی نوستون، به په ترُوسی فرمومو: «شیمون «راستیان بی ده لیم، یه کنیکان وا له گلّم ده خوات، به گرتم نوستویت؟ نه تو ای کاشمېزیک ئیشک بگریت؟ 38 ئیشک ده دات.» 19 خم دایگتن و یه ک له دواي یه ک گوتیان: بگن و نویز بکن، تاکو نه کونه ناو تاقیکردنوه ووه. روح

چ جوره ته لاریکن! 2 عیساش بیچ فرموده: «لهم ته لاره 20 «له گدر پروره ردگاره و پروژانه کم نه کردایه و، کس مه زنانه ده بینیت؟ لیرهدا برديه به سه ر بهردیه و نامیتیت بزگاری نه ده بیو، بهلام له پیناوی ئه و هلبزیر دراوانه که و همه موی ده رو خیت.» 3 کاتیک عیسا لمه ر هله لیثاردوون، ئه و پروژانه کم کرد و دهه 21 ره یتون بهرامیه ر په رستگا که دانیشبوو، په ترس و یاقوب و ئه و کاته یه کیک بیچ گوت: «نه و تا مه سیح لریهه!» یان: «نه و تا یوه نا و ئه ندراوس به ته نهایان پرسی: 4 «پیان بیل کدی لوهیه! باوهه مه کدن، 22 چونکه چند مه سیحینک دروزن و ئه مانه رو وده دهن؟ هه رو هها ئه و نیشانه یه چیه که ئاماره به پیغمه برانی دروزن درده کهون، نیشانه و په رجوو ده کدن، نزیک بونه وهی رو ود ای ئامانه ده کات؟» 5 عیسا وه لامی تا کو ئه گدر بکری ته نهانه ته وانه هه لبزیر دراون هلبخله پیزن، دانه وه: «ئا گدارین، کس چه واشه تان نه کات. 6 زور کس 23 به لام ئا گدارین، ئه وا پیشوه خت هه مو شنیک پن گوت. به ناوی منوه دن و ده لیم، «من ئهوم» زور کسیش چهواش 24 «به لام لهو پروژانه دواي ئه و ته نگاهه یه،» 6 خور تاریک ده کدن. 7 کاتیک جه نگ و هه والی جه نگیش ده بیستن ده بیت و مانگ پوونا کیهه کدی نادات، 25 ئه سیزه کان له مه توون. ده بیت ئه مه رو بودات، به لام هینشتا کوتایی نیمه. ئاسمان ده کهون، ته نیسانی ده هه زن. 26 «له موسا کوری 8 نه تووه له نه تووه راست ده بیته و شانشین له شانشین. مرؤف ده بین به هیزیک گهوره و شکووه لمناو هه وره وه قاتو قری و بو مه لهر زه ش له شویچی جیا جیا ده بیت. به لام ئه مانه دیت. 27 ئینجا فریشته کان ده نیزیت و ئه وانه هه لبزیر دراون سه رهتای زانه کان. 9 «ئا گداری خوتان بن، چونکه ده دریه له چوار بایه که کو کده کاته وه، لدم سه ری زوهیه وه هه تا ئه و دادگا و له کدیشته کان به قامچی لیتان ده دریت. له پیناوی مندا سه ری ئاسمان. 28 «پهند له دار هه نجیر و هربگرن، کاتیک لمه ردم فه رمانزه وا پاشایان راده و سیزیزین، وک شایه لقمه کانی نهدم بون و گهلايان کد، دهزان هاون نزکه. 29 به بوقه وان. 10 هه رو هها ده بین يه کم جار مز گنییه کدم به هه مو هه مان شیوه، کاتیک گیوه ش ده بین ئه م شتانه رو وده دات، نه تووه کان رابگیه نریت. 11 کاتیکیش ده تانگن و راده ستان بزان که نزیکه و له برد هرگایه. 30 راستیان پن ده لیم: ئه ده کدن، پیشوه خت نیگه ران مه بن له وهی چی بلین، به لکو نهوه یه به سه رنچیت هه تا هه مو ئه مانه نه یهه دی. 31 ئاسمان له کانه دا چیتان پن ده دریت به وه بدويں، چونکه شیوه نین و زه وی به سه رده چن، به لام و شه کام هه گیز به سه رنچن، ده دویں، به لکو پر وحی پیروزه. 12 «برا برای خوی بوردن به 32 سه باره ت به و پر و کانه که ده نیزایت، نه فریشته کان ده سته وه ده دات، باوکیش متدالی خوی. متدالان له دایک که له ئاسمان و نه کوره که، باوک نه بیت. 33 که وانه و باوکیان هله لده گه رینه وه و به کوشتنیان دهدن. 13 لمبه ئا گدارین و ئیشک بگرن، چونکه نازان کهی ئه و کانه دیت. ناوی من هه مو اون ریقان لیتان ده بیته وه، به لام ئه وهی هه تا 34 وک پاونیکه گه شتی کرد بیت، ماله کهی به جنیشیتیت کوتایی دانبه خویدا بگریت، بزگاری ده بیت. 14 «کاتیک و ده سه لاتی دایته کویله کانی، هه ریه که و به ئیشی خوی، قیزه ونی و زرانکه» ده بین له جیگایه راوه ستاوه که ناییت ده گلاؤانیشی راسپاره دیت ئیشک بگریت. 35 «له بره ئه وه لی بی (با خوینهه تیگات)، ئینجا با ئه وانه هه لیه هو دیان ئیشک بگرن، چونکه نازان کهی گوره مال ده گه رینه وه، به ره و چیا کان رابگدن، 15 ئه وهی له سه ربانه، با نه یهه ته یکواره یان نیوه شه و، یان له گل خویندنی که لمه شیئر، یان خواره وه و نه چیته ژوو ره وه تا کو شتیک له ماله وه بیات، به یانی. 36 نه وه ک لمنا کاو بگه رینه وه و بتانیت خه وتوون، 16 هه رو هها ئه وهی له یکلگیه با نه گه رینه وه تا کو جله کهی 37 جا ئه وهی به ئه وهی ده لیم، به هه مو اون ده لیم: ئیشک بیات. 17 لهو پروژانه دا قوریه سه دوو گان و شیردرا! 18 نویز بگرن!»

بکن تا کو ئه وه له زستاندا نه بیت، 19 چونکه لهو پروژانه دا چه رنی په سخه و فه تیره دوو پروژی مابوو، کاهینانی 14 ته نگاهه یه ک برو وده دات که هر له سه رهتای دروستکدن بالا و ماموستایانی ته ورات ده گه ران به فیلیک عیسا بگرن به ده بین او وانه وه لایه ن خودا هه تا ئیستا ئاوا نه بیوه و ناییت.

فه ریسیه کان و هیرو دسیه کانیان نارده لای عیسا، تاکو به خوشبوی. ۳۱ لدمای اه ویش ئەمەیده، «زیکه کەت و وک وشەیدەک تووشی بگەن. ۱۴ هاتن و پییان گوت: «مامۆستا، خوت خوشبویت،» هیچ راسپاردەیدە لەم دوو راسپاردەیدە دەزانین تۆ راستگویت و له کەس سل ناکەتەوه، چونکە گۈنگۈر نىيە. ۳۲ مامۆستا کەتى تەواراتیش يې گوت: «راستە تە ماشاي پوالتى خەلک ناکەت، بەلكو به پاشى پىگاي مامۆستا، راستە فەرمۇو كە يەك خودا هەھىءە و پېچگە لە خودا قىرى دەكەت. دروستە سەرانە بدرىئە قەيسەر يان نا؟ ئەو هیچ خودا يەك دىكە نىيە. ۳۳ خوشبوستى ئەویش بە پىدەين يان نا؟» ۱۵ بەلام عیسا بە دورو وو ئەوانى زانى و يېھەممو دل و بە هەممو تىگەيشن و بە هەممو تواناوه، هەروەھا فەرمۇون: «بۆچى تاقىم دەكەنەوه؟ دىنارىكىم بۆ بېتىن با بېتىنم.» خوشبوستى تىزىكەدەت وەك خوت، لە هەممو جۈزە قوربانى ۱۶ ھيتىيان و يېھەم فەرمۇون: «ئەم وېتە نووسىنە هي كىيە؟» سووتاندىن و پىشكەشكۈراوېك باشتەرە. ۳۴ عیسا بېتى بە وەلاميان دايەوه: «ھى قەيسەر،» ۱۷ عىشاش يېھەم فەرمۇون: دانايەوه وەلامى دايەوه، يېھەم فەرمۇو: «لە پاشايەقى خودا وەلاميان دايەوه: «ھى قەيسەر،» ۱۸ سەدقەيە کان، ئەوانەى كە دەلەن بەكتا. ۳۵ كاتىك عیسا لە حەۋەشە كافى پەرسىتگە خەلکى قىرى زۆر پىچى سەرسام بۇون. ۱۹ سەدقەيە کان، ئەوانەى كە دەلەن بەكتا. ۲۰ ھەستانەوه نووسىپىن، ئەگەر يەكىك برا كەتى «بۆھەزدان بە خاوهن شىكى مەن فەرمۇو: «لە دەستە پەستم دەخوازىيەوه و وەچە بۆ برا كەتى دەختەوه. ۲۱ دەنەت برا دابىشە هەتا دۆرۈمانست دەخەمە زېر پىت.» ۳۷ داود ھەبۇون، يەكمىان ئۇنى ھەتىنا و بە وەجاخىكۈرى مرد، سىلېمىش ئاوا. ۲۲ ھەر خەلکە كە زۆر بە خۇشىيە و گۈپىان لېي دەگرت. ۳۸ لە حەوتەكە وەجاخىكۈرى بۇون، لە دوايى هەممويان زىنەكەش مرد. قىزىكەدەنە كەيدا دەنەفەرمۇو: «ئاڭگادارى مامۆستايىانى تەورات بن، ۲۳ ئايا لە رۇزى زىندىو بۇونەوه دەبىتە ئۇنى كامىان؟ چونكە حەز دەكەن بە جىلى شۇرۇوه بگەرىن و پېتىخان خوشە لە بازاردادا ئۇنى ھەر حەوتىان بۇوه.» ۲۴ عىشاش يېھەم فەرمۇون: «ئايا سلاۋيانلى بىكىت،» ۳۹ لە كەنېشە كان بىزى پېشە و بگەن و چىۋەھەل نىن، چونكە نە لە نووسراوه پېرۋەزە كان دەزانن و نە لە مىوانىشدا لاي سەرسەمە. ۴۰ مالى بېۋەزەن ھەلدەلووشن و لە ھېزى خودا؟ ۲۵ كاتىك لە مەن دەلدەستىزىنەوه، نە بۆ خۇزەدەرخىستن نوپەتە كانىان درېز دەكەنەوه، ئەمانە سزايان ژىن دەھىن و نە مېزد دەكەن، بەلكو وەك فىشەتە لە ئاسمان گەورە تە. ۴۱ عىسا بەرامبەر گەنجىنەي پەرسىتگە دابىشت و دەبن. ۲۶ بەلام دەربارەيى مەدووان كە ھەلدەستىنەوه، ئاييا سەيرى كەد چۈن خەلکى پارەيان دەخەنە تاو گەنجىنە كەوه، لە پەرتۇوكى موسادا نەتائىخىزىندووه تەوه، چۈن لە دەوەنە كەدا زۇرىك لە دەولەمەندە كان پارەيى زۇريان دادەنا. ۴۲ بېۋەزىتكى خودا ياقۇم؟ ۲۷ ئەو خودايى مەدووان نىيە، بەلكو ھى بانگىرىدەن و يېھەم فەرمۇون: «پەستىيانىن دەلەن، ئەم بېۋەزىنه زىندىو وانە، زۆر بە ھەلدە چۈونە!» ۲۸ يەكىك لە مامۆستايىانى ھەزارە، لە هەممو ئەوانەى دىكە پارەيى زىتار خىستە تاو تەورات هات، گۈنى لە گەفتۈركەيان بۇو، بىنی عىسا وەلامىتكى گەنجىنە كە، ۴۴ چونكە هەممووان لە زىيادەي خۇيان بەخشىيان، باشى دانەوه، يېپىسى: «چ راسپاردەيدەك لە هەممويان بەلام ئەم بېۋەزە، سەرەپاي ھەزارىيە كەي ھەممو بېزىۋەتكى گۈنگۈرە؟» ۲۹ عىسا وەلامى دايەوه: «لە هەممويان گۈنگۈر بەخشى!»

ئەمەيدە: «ئەتى ئىسرائىل گۈنى بگەن، يەزدانى پەرەردەگارمان ۱۳ كاتىك عىسا لە پەرسىتگە دەھاتە دەرەوه، يەكىك لە يەزدانە، ۳۰ جا بە هەممو دل و بە هەممو گىان و قوتايىيە كافى يېھەم فەرمۇون: «مامۆستا تە ماشا بکا! چ جۈزە بەرد و بە هەممو بېر و بە هەممو توانانەوه يەزدانى پەرەردەگارمان

لبه رئوه‌ی کات دره‌نگ بwoo، له‌گل دوازده قوتاییه که ده‌کهیت؟ کی ئەم دەسەلائەی به تو داوه ئەم شتائە بکەیت؟» چوونە دەرەوهی شار بۇ گوندى بیت‌عەنیا. 12 بۇبىياني کە 29 عيسا پىچى فرمۇون: «پرسىيارىتکان لى دەكەم، وەلام بیت‌عەنیايان بەجىپېشت، عيسا برسى بwoo. 13 لە دورەوه بەدەنەوه، منىش پىتان دەلەم بە ج دەسەلائىك ئەمانە دەكەم: دار هەنجىرىنىڭ يېنىڭ گلائى كىرىبو، بەرەو لاي چۈجو بە 30 لەئاۋەدلەكىشانى يەحىا لە ئاسماھەن بىو بىان لە مروفەوه؟ ئۆمىدى ئەوهى شىتىكى پۇوه بېقى. گەيشە لاي وە گلائى زىاتر وەلام بەدەنەوه! 31 لەنتو خۆياندا كەوتە پراویزكەدن و ھېيجى پۇوه نەيىن، چۈنكە وەرزى ھەنجىرى نەبwoo. 14 ئىنجا پىچى گوپىيان: «ئەگەر بلىين،» لە ئاسماھەن بwoo، «دەلىت،» باشە بېچى فرمۇو: «ئېتىر ھەرگىز كەس لە بەرت ناخوات.» قوتايىيەكانيشى باوەرپاتان پىچى نەكەد؟» 32 ئەگەرپاش بلىين، «لە مروفەوه بwoo...» گوپىيان لېپىو. 15 ھاتەن ئورشەليم و عيسا چۈجو ناو لە خەلک دەتسان، چۈنكە يەحىا لەلاي ھەمووان بەراسىتى بە حەوشەكانى پەرسىگا و دەسىتى كەد بە دەركەذى ئەوانەنە لەوى پېغەمبەر دادەنزا. 33 ئىنجا وەلامى عيسايان دايەوه: «نازانىن.» خەرىكى گىن و فروشتن بون، مىزى پارەگورەوان و كورسى عيسا شىپەتلىكىشىنىشى باوەرپاتان دەلەم بە ج دەسەلائىك كۆترفۇشانى سەرەۋىزىر كەد. 16 نەيدەھېشىت كەس بە ئەمانە دەكەم.»

شتوەمەكەو بە ناو حەوشەكانى پەرسىگادا تېپەپرېت. 17 قىرى 12 عيسا بە ئەنۇونە دەسىتى كەد بە قىسەكەن بۇيان: دەكەن و دەيفەرمۇو: «ئىيا نەنووسراوه: ﴿مَلَّهُ كَمْ بِهِ مَالٍ نُوِّرٌ﴾ «كابىإك رەزىنىكى چاند، پەرژىنلىكى بە دەوريدا كەد، چاڭلىكى ناودەپدرېت بۇ ھەموو گللان؟» بەلام ئۇھو كەدووتانە بە ئەشكەوقى دازان!» 18 كاهىناني بالا و مامۇستاياني تەورات گوپىيان لېپىو، بىريان دەكەدەو چۈن دەنلەنۋى بىن، چۈنكە خەزمەتكارىكى بۇ لاي رەزەوانەكان نارد، تاكى بەرھەمى رەزەكە لىي دەتسان لەبەر ئەوهى ھەموو خەلکە كە لە قىرىكەنەكان سەرسام ببۇون. 19 كاتىك ئىوارە داھات، عيسا و قوتايىيەكان چۈنە دەرەوهى شار. 20 بىيانى كە بەويىدا تېپەپرېنەو، بۇ لایان نارد، سەرى ئەمېشيان شەكەن و سووکايلە تېيان پى دار ھەنجىرىكەيان بىنلى لە رەگەو و شەك بwoo. 21 پەتروس كەد. 5 يەكىكى دىكەشى نارد، ئەمۈشيان كوشت. زۇر يېرى كەوتەوه و گۇقى: «رباب، سەير بىكە! دار ھەنجىرىكە كەن خەزمەتكارى دىكەشى نارد، لە ھەندىكىان دا و ھەندىكىان نەفرەتت لېكىد، وشەك بwoo!» 22 عيسا وەلامى دايەوه: كوشت. 6 «تەنها كورە خۆشەۋىستە كەى ماپوو، لە كوتايىيە باوەرپاتان بە خودا ھېيت. 23 راستىيان پى دەلەم: ئەوهى بەم ئەۋىشى بۇ لایان نارد و گۇقى: «رېزى كورە كەم دەگەن.» 7 «بەلام ئەو رەزەوانانە بە يەكتىريان گوڭت: «ئەوەتا میراتىگر، نەكەت، بەلكو باوەر بىكەت ئەوهى دەپلىت دەپىت، ئەوا بۇ دەپىت. 24 لەبەر ئەوه پىتان دەلەم: ھەممۇ ئەوهى داواي دەكەن و نوپەتلىكى بۇ دەكەن، باوەر بىكەن كە وەرتانگرۇتۇوه، بۇتان دەپىت. 25 كاتىك دەھەستن نوپەتلىكەن، ئەگەر شىتىكان بەسەر يەكىكەو ھەپىت لې خۆشىن، تاكى باوکىشىستان ئەوهى كە لە ئاسماھەن لە گوناھەكانتان خۆشىتىت. 26 [بەلام ئەگەر ئىمۇ لى خۆش نەبن، باوکى ئاماحانىشان لە گوناھەكانتان خۆش تايىت.] 27 دىسان ھاتەنەو ئورشەليم، عيسا لە حەوشەكان پەرسىگا دەگەر، كاهىناني بالا و مامۇستاياني تەورات و پېران ئېتراۋازىيان لى ھەينا و پۇشتن. 13 كاهىناني بالا ھەندىكە لە ھاتەنەلەپىشى: «ئەمانە بە ج دەسەلائىك

و دواهه مینه کانیش ده بهه یه که مینه کان ده بهه دواهه مین 46 ئینجا گدیشنه شاری ئەرچا، لهو کانه خۆی و قوتاییه کان 31 به لام زۆر له یه که مینه کان ده بهه دواهه مین 46 ئینجا گدیشنه شاری ئەرچا، لهو کانه خۆی و قوتاییه کان 32 به ریگاوه بەرهە و خەلکیکی زۆر له شاره که هاتە دەرەوە، سوالگەریکی نایینا ژورشەلیم سەردە کەوتەن، عیسا پیشیان کەھوبتوو، قوتاییه کانیش بە ناوی بارتىماوس کە بە اتايى كۈرى تىماوس دېت، له سەر سەرسام بیرون، ئەوانەنی دواى دە کەوتەن دە تىسان. دىسان ریگا دانىشىبۇو، 47 كە بىسىت ئەنەن عىسای ناسىرەپە، هاوارى دوازدە قوتاییه کە جىا كەدەوە و دەستى كەد بە باسکەنلىكىزىدەن، عىسای كۈرى داود، بەزە بىت پېندا يېتەوە! 48 زۆر ئەنەن شەنانەنی دەست ناجولە کە كان، 34 گائىنى پى دە كەن و تەنە نایینا كەيان بانگىكەن و پېيان گوت: «ورەت بەر زېت! ھەستە، لىدەن كەن و بە قامچى لىنى دەدەن و دەيکۈزۈن، دواى سى رۇز بانگىت دە كات.» 50 ئىتەر كەوا كە فېيدا و ھەستە و ھانە دەيىدەنەن دەست ناجولە کە كان، 34 گائىنى پى دە كەن و تەنە نایینا كەيان بانگىكەن و پېيان گوت: «چىت دەھۋى بۆت بكم؟» ھەتەنەن لاي و پېيان گوت: «ما مۆستا، دەمانەن بىت ھەرجى نایینا كە يىنى گوت: «رېابى، دەھەۋى بېبىم». 52 عىساش يىنى دواى دە كەين بۇمان بىكىت.» 36 ئەويش يىنى فەرمۇون: فەرمۇو: «پۇز! باوهەرە كەت تۈرى چاڭىرىدەوە.» دەستە جىن «چىتان دەھۋىت بۇتان بكم؟» 37 وەلامىان دايەوە: «كايىك بىنالى بۇ گەرەبەوە و بە رىنگادا دواى عىسا كەوت.

لەسەر تەختى شىكۈمەندىيە كەت دانىشىتىت، پېيان رەوا بىبىنە 11 كايىك لە ژورشەلیم تىزىك بۇونەوە، له بىت فاجى و يەكىكان لەلاي راست و يەكىكان لەلاي چەپ دانىشىن. 38 بە لام عىسا يىنى فەرمۇون: «نازانىن داواى چى دە كەن، ئاپا دەتowan ئەو جامە بىخۇنەوە كە من دەيىخىمەوە؟ ئاپا دەتowan بە ئازاردا تىپەپەن كە من بېندا تىپەپەرم؟» 39 وەلامىان دايەوە: «دەتowanىن.» عىساش يىنى فەرمۇون: «ئەو جامەدى من لىنى پىرسىن: «بۇ ئەمە دە كەن؟» بىلەن: «گەورەمان پەپىسىتى بىلەتى، ئېنچا زۇو دەيىرەتەوە بۇ ئىرە،» 4 چۈرون و بىنیان و اجاشىكىك لەسەر رىنگا كە، لەبەر دەرگاى مائىك بەستاۋەتەوە، ئەوانىش كەدىيانەوە. 5 ھەندىيەك كەس لەۋىت پاوه ستىباون، ئىيان پىرسىن: «چى دە كەن، جاڭىشكە كە دە كەنەوە؟» 6 وەك ئەھە دەيىخىمەوە، مىھەش دەيىخىنەوە، بە شىۋىيەتى من بە ئازاردا تىپەپەرم، مىھەش بېندا تىپەپەپەن. 40 بە لام دانىشتن لەلاي راست و چەپەوە، ھى من نىبىيە تاكو بىبە خشم، ئەو شۇيىانە قوتاییه کە دىكە قىسە كانى ياقوب و يۆحەننائان بىستەوە، ئىيان توپوھ بۇون، 42 بە لام عىسا بانگى كەن و يىنى فەرمۇون: «دەزانىن ئەوانەنی بە سەرۆكى نەتەوە كەن دەدەن ئىرەن وەك فەرمانزەواپىان بەسەردا دە كەن و گەورەكانىان دەسەلەتىان بەسەردا دەسەپېن. 43 بە لام لەتىپو مىھەدا ئاۋا نايىت، بەلگۇ ئەھە دەيەوەت لەتىواندا پايهى بەر زېت، با بىتىتە خەزمەتكارىان. 44 ئەھە دەيەوەش كە دەيەوە لەتىواندا بىتىتە يە كەم، با بىتىتە بەندەي ھەممۇتان، 45 چۈنگە ئەنانەت كۈرى مەۋقۇش نەھاتوو تاكو خزمەت بىرىت، بەلگۇ خزمەت بىكت و ۋىيانى خۆى بەخت بىكت بۇ كېنەوەي خەلکىكى زۆر.»

دستیکه و بچیته ناو زیانه وه لهوهی دوو دهست ههیت کردن. 14 که عیسا ئەمەی بینی، تووره بیو، پیچی فرمون: و بچیته دۆزه خدوه، ناو ئاگریک که کوژانه وه بۇ نییه. **لایگرین مندالان بینه لام**، بیان لى مەگن، چونکە شاشنیي ناکۆزیتە وه 44) [لهوئى گرمە کانیان نامریت و ئاگرگە خودا ھى وە ئەمانیه. 15 راستیان پى دەلئم: ئەوهى ناکۆزیتە وه 45] ئەگر پیت تووشى گوناھى كردیت، پیچە وو. وەک مەنالیک شاشنیي خودا قبول نەکات، ھەرگىز ناچیته بۇ تو باشتره بە پیچە کەو بچیته ناو زیانه وه لهوهى كە بە دوو پیوھ ناویوه. 16 مەنالا کانیشى لە باوهش كرد، دهستى له سەر دانان فرییدریتە ناو دۆزه خ. 46) [لهوئى گرمە کانیان و بەرهە کەتى پىدان. 17 کاتیک عیسا خەریک بیو دەپۋىشت، نامریت و ئاگرگە کە ناكۆزیتە وه 47] ئەگر چاوت تووشى پیاوىنک بە پەلە بەرهە و پرووی هات، كېتۈشى بۇردى و ئىپ پرسى: گوناھى كردیت، دەرىپېتە. بۇ تو باشتره بە يەك چاوه و بچیته «مامۇستاي باش، چى بکەم تاڭ زیانى ھەتاھەتايى بە میرات ناو شاشنیي خوداوه لهوهى بە دوو چاوه وو فرییدریتە ناو وەرگىم؟» 18 عیسا پىچى فرمۇو: «بۇچى بە باش دۆزخ. 48) «لهوئى گرمە کانیان نامریت ناوم دەبیت؟ پېچگە لە خودا كەس باش نییه. 19 راسپاردەكان دۆزخ و ئاگرگە کە ناكۆزیتە وه 49] ھەموو كسىك بە ئاگر سوپىر دەزانیت: «مەكۈرە، داۋىنپىسى مەكە، مەدرە، شایەقى درۇ دەكىتت. 50) «خوي باشە، بەلام ئەگر خوي سوپىريه کەي مەدە، فيل مەكە، پىزى دايىك و باوكت بگەرە» 20 ئەویش نەما، بە چى سوپىرى دەكەن وە؟ با خوييان تىدايىت و لەگەل پىچى گوت: «مامۇستا، لە مەنالىيە وە ھەموو ئەم راسپاردا نەم بە جىڭىغان دادووه. 21 عیسا سەھىرى كەد و خوشىۋىست، پىچى تەللىقىدا بن». 10

فرمۇو: «شىيىكت كەمە، بۇ ھەرچىت ھەيە ھەموو بفرۇشە ئىنجا عیسا ئەھۋىي بەجىيەشت و هاتە ھەرئىي يەھو دىا و ئەوبەر پۇوبارى ئوردون. دىسان خەللىك لى كۆبۈونە، وەك نەرچى خۆى قىرى دەگەن. 2 ھەندىتكە فەرسىي هاتن و بۇ تاقىكىردنەوە پرسىاريان لى كەد: «ئاپا دروستە مېزدەنە كى تەلاق بىدات؟» 3 وەلام دايەوه: «مۇسا فەرمانى چى پى كەردىون؟» 4 گوتىان: «مۇسا پىچى داوه پاوا تەلاق قاتەمە بىو سېت و لە زەنە كى جودا بېتىوه. 5 بەلام عیسا پىچى فرمۇو: «لەبەر دلپەقىتائى ئەم راسپاردەيە بۇ نووسىن. 6 بەلام لە سەرتاتى و شتىزىك بە كۇنى دەرزىزىيە كەو بچیت لهوهى دەولەمەندىك بە دەپتەنەوە، خودا 7) بە نىز و مى بە دەپتەن. 7) لەبەر بچیته ناو شاشنیي خوداوه. 26 جا زىات سەرسام بۇون و تەوه پاوا دايىك و باوکى خۆى بەجىيەھىلىت و بە زەنە كىيە و دەنۈسىت، 8 پىتەر ھەر دوو كەن دەبەنە كە جەستە. 9) كەوانە چىتەر دوو نىن، بەلکو يەك جەستەن. 9) لەبەر ئەوهى خودا بە يەكترى گەيان دادووه، با مەرۆف جىيات نەكائە وە 10) لە مەلۇو شەق، قوتايىيە كان دىسان لەم بارىيە وە لىيان پىسى. 11) پىچى فرمۇو: «ئەوهى زەنە كى تەلاق بىدات و يەكىكى دىكە بەنەتت، ئەوا داۋىنپىسى بەرامبەر دەكات. 12) ئەگر زەن مېزدە كەي تەلاق بىدات و مېزد بە يەكىكى دىكە بکات، ئەوا خوشك، دايىك، باوک، مەنداڭ يان چىڭىكى لە پىناوى من و مەنگىنیيە كەم بەجىيەشىتىت، 30 ئىستا لەم دىنیا يە سەد ئەوهەندە داۋىنپىسى دەكات. 13) خەللىك مەنالىيەن ھەتايى لاي عیسا تاۋە كەو دەستىان لە سەر دابىت، بەلام قوتايىيە كان سەر زەن شەنلىيان لە گەل چەۋانەوە، لە دىنیاش زیانى ھەتاھەتايى. 14) g165, aiōn

خوشه ویستمه، گوئی لی بگن!» 8 کاتیک لمنا کاو سهیری قدره بالغ دهیت، له روحه پیسه کهی پاخوری: «لهی روحی دهوروپشیان کرد، له عیسا زیاتر کسیان له گل خیان که بولان، فهرماتن پی ده کم، لی وره ده روه و نه چیته وه نه بینی. 9 کاتیک له چیا که ده هاته خواره وه، عیسا فرمای ناوی!» 26 ئینجا روحه پیسه که هواری کرد و به توندی فی پیدان ئه وهی بینیان به کسی نه لین، ههتا کوری مرؤف لیپتا و لی هاته ده روه وه. کوره که وک مردوی لی هات، لمنا مردووان هه لده سیته وه. 10 ئه وایش با بهه کهیان له نیو تهنانهت زور کس گوتیان: «مرد..» 27 به لام عیسا دهستی خویناندا هیشتنه وه و لمبارهی ههستانه وهی نیو مردووانه وه، ئه لیستانده وه، ئه لیوش راوه ستا. 28 عیسا چووه وه دهستیان به گفتگو کرد. 11 جا پرسیاریان لیکرد: «بچی مال، قوتاییه کافی به تهنا لیبان پرسی: «بچی ئینه نه مانتوانی ماموستایانی تهورات ده لین: «دهیت یه کم جار ئه لیاس بیت؟» ده ریکهین؟» 29 بیچی فرمون: «ئتم جوزه به نویز نه بیت عیسا وهلامی دانه وه: «براسته، ئه لیاس دینت و ههمو شیک ده رنا کریت..» 30 لمونی روشتن و به جه لیلا تیپه رین، عیسا ش پینک ده خانه وه. کهواهه بچی دهربارهی کوری مرؤف نهیویست کس بزانیت، 31 چونکه قوتاییه کافی فیزده کرد و نوسراوه که دهیت زور ئازار بچیزیت و سووکابه تی پی بیچی ده فرمون: «کوری مرؤف ده دریبه دهست خلک برکیت؟ 13 به لام پیتان ده لیم، ئه لیاس هات و چیان ویست و دهیکوژن، دوای کوشتنی به سی روز هه لده سیته وه» پینان کرد، هروههک ئه وهه لبارهی ئه وهه نوسراوه. 32 به لام ئهوان له قسه که تینه گیشن و ترسان لی پرسن. 14 کاتیک هاته وه لای قوتاییه کافی دیگه، خله لکیکی روزیان 33 ئینجا هاته که فرنار حوم. که گیشته ماله وه، عیسا اینی له دهوروپشیان بینی و ماموستایانی تهوراتیش دهه قاتیان پرسین: «له ریگا گفتگوی چیتان ده کرد؟» 34 به لام ئهوان له گل ده کدن. 15 که ههمو خله لکه که عیسا یان بینی یه کسه ر پیده نگ بون، چونکه له رینگا مشتمویان له گل یه کتر کرد سه رسام بون، رایانکرد بده و پیری و سلاویان لیکرد. 16 عیسا که کامیان پا بهه رزته. 35 عیسا دانیشت و دوازده قوتاییه کهی اینی پرسین: «له سر چی دهه قاتیان له گل ده کدن؟» 17 یه کیک بانگکرد، بیچی فرمون: «له گریه کیک ویست یه کم بیت، با له خله لکه که وهلامی دایه وه: «ماموستا، کوره کم هیتاناوهه له دوای ههمووان و خزمتکاری همووان بیت..» 36 ئینجا لات، روحیک لائی هیه. 18 له کوئی بیگریت، به زویدا مندالیکی هینا و له ناوه راستیناندا رایگرت، گرتیه باوهشی و بیچی ده دات، ده می کهف ده کات و ددانه کان چیرده کاته وه و فرمون: «ئه وهی به ناوی منه وه پیشوازی له یکیک لهم رقه دهیت. داوم له قوتاییه کانت کرد ده ریکن، به لام مندالانه بکات، پیشوازی له من ده کات، ئه وهی پیشوازیم لی نهیانعانی.» 19 عیسا وهلامی دانه وه: «ئه وهی بیباوه، بکات، پیشوازی له من ناکات، به لکو له وهی نارد ووی.» ههتا کهی له گلنان بیم؟ ههتا کهی بهر گدtan بگرم؟ مندالله که 38 یوچه نایچی گوت: «ماموستا، یه کیکان بینی به ناوی تووه بہینه لام.» 20 ئه وایش هیتایانه لای. که روحه پیسه که روحی پیسی ده رده کرد، تیهش ریمان لی گرت، چونکه دوامان عیسای بینی، ده ستبه چی مندالله که فی لیبات و که وه سه ر نا که ویت.» 39 عیسا فرمومی: «بچی لی مه گرن، که س نیه زه وی، ده گهوزی و کهف له ده میه وه ده هات. 21 عیسا به ناوی منه وه په رجوو بکات و بتوانیت له دوای ماوهی کی له باوکی مندالله کهی پرسی: «له کدیه وه وای لیپاوه؟» گوت: کورت به خراپه باسم بکات، 40 چونکه ئه وهی دزمان نیه «له مندالیه وه.» 22 زور جاریش خستویه تیه ناو ئاگریان له گملانه. 41 ئه وهی به ناوی منه وه جامیک ئاوي پیدان، ئاوه وه تاکو له ناوی بیات. ئه گر ده توانیت شیک بکیت، له بره ئه وهی هی مه سیخن، راستینان پی ده لیم پاداشتی ون به زه بیت پیمان بینه وه ویارمه تیان بدده.» 23 عیسا بیچی فرمون: ناییت. 42 «ئه وهی یه کیک لهم بچوو کاهی که باوه ریان «ئه گر ده توانیت؟» ئه وهی باوه په بیت ههمو شیکی بیوه من ههیه تووشی گوناه بکات، باشتره بیوه په رداشیکی ده بیت.» 24 یه کسه ر باوکی مندالله که هواری کرد: «باوه برم گهوره به ملیه وه هه لیوا سریت و فریدریه ده ریاوه. 43 ئه گر ههیه، یارمه تی بیباوه پیم بدده!» 25 عیسا که بینی خه ریکه دهست تووشی گوناهی کردیت، پیوه وه. بیو تو باشتره به

خه لکه کهی به پر نگرد، 10 یه کس هر له گه ل قوتا بیه کانی سواری ده لین من کیم؟ په ترؤس وه لامی دایه وه: «تؤ مه سیحه که کیت». بهلام بمو و هاته ناچه هی ده ملنو وسه. 11 فریسیه کان هاتن 30 جا ئاگاداری کردن هو له لای کهس باسی نه کدن. 31 ئینجا و له گه ل عیسا دهستیان به مشتمو مر کرد، هه روه ها بئوه وی دهستی کرد به فیکر دنیان که کوری مرؤف ده بیت زور ئازار تاق بکنه وه، دواوی نیشانه کی ئاسمانیان لی کرد. 12 عیسا چیزیت، پیران و کاهنیان بالا و ما موستایافه تهورات رهقی له ناخده وه ئاهنیک هه لکیشا و فرموموی: «بوجچ ئهم نه ویه بکنه وه، بکوژیت و دواوی سین پرژو هه سیتیه وه. 32 عیسا دواوی نیشانه ده کات؟ راستیان پی ده لین: نیشانه نادریه ئهم قسه که کی ئه ونده به ئاشکرا کرد که په ترؤس هینایه ئهم لاوه نه ویه.» 13 ئینجا به جئی هیشتن، دووباره سواری بهلهمه که بمو و دهستی کرد به سه رزه نشترکدنی. 33 بهلام عیسا ئاپری و په پریه وه ئه ویه. 14 قوتا بیه کان له بیریان چوبوبو له گه ل دایه وه و سهیری قوتا بیه کانی کرد، سه رزه ششی په ترؤسی خوشیان نان بھین، له بهلهمه که دا تهبا یه ک نایان پیبوو. 15 عیسا کرد و فرموموی: «له بدر چاوم لاچو، ئه شه ينان! تو بیر له پایسپاردن: «وریابن، ئاگاداری هه ویر ترشی فه ریسیه کان و شته خودایه کان نا کیتیه وه، به لکو شتی مرؤفانه.» 34 ئینجا هه ویر ترشی هیرو دس بن.» 16 لمانو خز باندا به یه کتريان گوت: خه لکه که و قوتا بیه کانی بانگکرد و یې فرمومون: «ئه گدر «له بدر ئه وه نامان پی نیبه.» 17 عیسا که بهمه ده زانی، کسیک دهیویت بیتیه قوتا بی من، با نکولی له خوی بکات یې فرمومون: «بې باسی ئه وه ده کدن که ناتانان پی نیبه؟ ئایا و خاچه کدی هلگرگیت و دوام بکویت. 35 ئه وه پیه ویت هیشتا نایبن و تینا گدن؟ ئایا ههتا ئیستا دلنان هر رهقه؟ ریانی خوی رزگار بکات، ده دیدپریتیت، بهلام ئه وهی له 18 خو چاوتان ههیه، نایبن، گوییان ههیه، ناییسن؟ هه روه ها پیناوی من و مزگینیه کدم ریانی خوی بدپریتیت، رزگاری بیتران نایه وه؟ 19 کاتیک پیچ نانه کهم بې پیچ هه زاره که ده کات. 36 چی به کلکنی مرؤف دیت ئه گهر هه مو و جهان له تکرد، چهند سه به تهی پر له پلکه ناتانان هه لگرگه وه؟ وه لامیان بیاته وه و خوی بدپریتیت؟ 37 یان کسیک له بدرا مبهه دایه وه: «دوازدهه.» 20 «ئه ی کاتی حهوت نانه که بې چوار ریانیدا چ به هایه ک ده دات؟ 38 ئه وهی له لای ئه م نه وه هه زار کس که، چهند سه به تهی پر له پلکه ناتانان هه لگرگه وه؟ داوتنپیس و گوناھباره شه رمی به من و به وته کنم بیت، وه لامیان دایه وه: «حهوت.» 21 ئینجا یې فرمومون: «هیشتا کوری مرؤفیش شرمی یې ده بیت، کاتیک به شکومندی تینا گدن؟» 22 کاتیک عیسا و قوتا بیه کانی هاته بیت سهیدا، باوکیه وه له گه ل فریشته پیروزه کاندا دیه وه.»

کسیکی ناینایان هینایه لای عیسا و لی پارانه وه دهستی لى 9 ئینجا یې فرمومون: «راستیان پی ده لین: ههندیک له وانهی بدان. 23 ئه ویش دهستی ناینایان کی گرت، بردپه ده روهی لیره پراوه ستاون، مردن ناچیزون ههتا شاشنی خودا نه بین به دیپه که و فنی له سه ره چاوى دا و دهستی له سه ره دانا و لی لیهیزه وه دیت.» 24 پاوه که سهیری ده روه به ری کرد پرسی: «هیچ ده بیت؟» 25 دیسان یاقوب و بیوحه نای له گه ل خوی برد و بې سه ره چیایه کی به رز و گوئی: «خه لک ده پیم وک دره دخت ده رون.» 26 ئینجا بې مالی خوی عیسا دهستی خسته وه سه ره چاوى، چاوى تیپری و چاک سپییکی برسکه دار، سپیت له وهی که هه کسیک له جهاندا بیوه وه و هه مو و شتیکی به ریونی بینی. 27 ئینجا بې مالی خوی رهوانهی کرده وه و فرموموی: «جاری مه رزو بې ناو دی.» 28 عیسا و قوتا بیه کانی بره و گوندە کانی قهیسریهی فیلیپوس «رایا، بیان باشه لیره بین، با سین کپر دروست بکهین، یه کیک به پر نکوتن، له پر نگا له قوتا بیه کانی پرسی: «خه لک ده لین بۇ تۆ و یه کیک بې موسا و یه کیکیش بې ئه لیاس.» 6 نهیده زانی من کیم؟» 29 وه لامیان دایه وه: «ههندیک ده لین یه حیاچی ده لکیش، ههندیکیش ده لین ئه لیاس، ههندیکی دیکش به سه ریاندا کیشا، ده نگیک له هه ور کوه هات: «ئه مه کوری ده لین یه کیک له پیغمه مبهه ان.» 29 لی پرسین: «ئه ی شیوه

پاسپاردهی خوداتان پشتگوی خستوه و دهستان به نهريت پيردریت و فرييدریت بو سه گ». 28 به لام زنه که وهلام مرؤفهوه گرووهه، 9 ديسان ييچي فرمون: «باش پاسپاردهی دایهوه: گورهم! سه گيش له زير خواندا له پاشماوهی مندالان خودا رهت ده کنهوه، بوئهوه پاريزگاري له نهريت خوتان دخوات». 29 ييچي فرموم: «له بهر ئهدم قسه يه، برق، روحه بکن. 10 ئهوه تا موسا گوتويهقي: «پريزى دايىك و باوگان پيسه که له پكە كەت ده رچوو،» 30 كايتىك زنه که كېرىاهوه بگرن، «ئوهه نه فرهت له دايىك يان باوکى بكت، ده بىت مالهوه، يېنى مندالاه که له سه رجىگا کەي پالكەتووه و روحه بکۈزۈریت.» 11 به لام ئيهوه دەلىن: «ئەگرى يەكىك بە دايىك يان پيسه کەي لى دەرچووبوو، 31 ئىنجا عيسا هەريتى سورى باوکى بلېت: ئوهه لە منهوه سوودت لى وەردەگرت، دوبىكمە به جىيېشت و به سەيدادا بەرە دەرىچەي جەللىل هات، به قوربانى، «كە دىيارىيە بۆ خودا، 12 ئىتر نايەل ھېچ شىتىك هەرچى دە شارە كەدا. 32 كەپىكى لالەپەتەيان بۆ هيتنى و يېنى بۆ دايىك يان باوکى بكت، 13 بهو نەرىيەتىان كە له يەكترى پاپانوه دەستى لە سەر دابىت. 33 عيسا بىرىدىيە لايەكەوه، وەردەگرن، دەسەلەتى راسپاردهي خودا رهت ده کنهوه، زۇر دوور لە خەلکە كە، پەنجەكانى خستە ناو گۈنى كېراوه و تەنلى دا شتى دىكەكى وەك ئەمە دەكەن.» 14 ديسان عيسا خەلکە كەي بە دەستى خۆزى و پاشان دەستى لە زەنم دا، 34 چاوى بەرە باڭگىردى و يېنى فرمون: «ھەموو گۈنۈم لى بگرن و تېيىگەن، ئاسمان هەلبىرى و لە تاخەوه ئاهىتىكى ھەللىكىشا و يېنى فرمومو: 15 شت نىيە لە دەرەوهى مرۇفهوه يېتە ناوى و گلاۋى بكت، «مۇغەسى!» واتا بکۈيە، 35 دەستبەجىن گۈنە كەنەنە كەنەنە بە لام ئوهه لە مرۇفهوه دېتە دەرەوهى، ئەمە دەرەوهى وەرەنلىقەسى كەد، 36 ئىنجا دەكت، 16 [ئوهه گۈنۈي ھەيە بۆ يېستىن با گۈن بگرىت،] راسپاردن بە كەس نەلىن، به لام چەند رايدەسپاردن ئەوان بەمهش رايگەياند كە ھەموو خواردىتىك پا كە، 20 ئىنجا فرمومو: «ئوهه لە مرۇف دەرەدەچىت، ئوهه دەرەنە سەرسام بۇون و دەنگوت: بۆ نۇونە كە پرسىياريان لېكىد، 18 يېنى فرمون: «ئايا ئىوهش «ھەموو شىتىكى بە باشى گەدووه! وادەكت كەر بىسىتىت و ئىنەنگەيىشىتون؟ ئايا ئىنەنگەن كە ھەرجى لە دەرەوهى مرۇفهوه لال قسە بكت.»

دېتە ناوېوه و ناتوانىت گلاۋى بكت؟ 19 چونكە ناچىته 8 لە بۇۋەندا كۆمەلمە خەلکىكى زۇرى دېكە كۈبۈنەوه، دلىيەوه، بەلکۇ سكى، پاشان دەچىتە دەرەوهى جەستەي، «لەبر ئەوهى ھېچيان نەبوو يېتۇن، عيسا قوتايىيە كانى باڭگىردى و يېنى فرمومون: 2 دەلم بەو خەلکە دەسووتىت، ئوهه سىن پۇزە لە گەلەمان و ھېچيان نىيە يېتۇن، 3 ئەگەر بە بىسىتىي بىانىزىمەوه مال، لە بىنگا بېرناكەن، ھەندىكىشىان لە دەرەوهە هاتۇن،» 4 قوتايىيە كانى وەلاميان دايەوه: «كى دەتowanىت لەم چۈلەۋانىيە ئانى ئەمانە بىدات؟» 5 ئېلى بىرىسىن: «چەند ناتانان پېيە؟» گوتىان: «ھەوت،» 6 ئىتر فەرمانى دا خەلکە كە لە سەر زەھى دانىش، ھەوت نانە كەي وەرگەت و سوپاپى خوداى كەد و لەقى كەن و دايە قوتايىيە كان تاڭو دابېشى بکن، ئەۋانىش بە سەر خەلکە كەدا دابېشىان كەد، 7 چەند ماسىيەكى بچۈوكىشىان پېپۇو، سوپاپى خوداى كەد و فەرمومۇي با ئەمەش دابېش بېتىك كەپە كەي پۇزى پىسىتىدا بىرلەپ، 24 عيسا ئەھۋىتى بە جىيېشت دەرەدەچىن و گلاۋى دەكەن، 22 داۋىنېنىسى، كفر، لووبىرلىزى، گلى، 23 ھەموو ئەم خارابەن لە ناخى مرۇفهوه ھەرچىت: بەدرەوشى، دزى، كوشتن، چاوجۇتكى، خارابەكارى، ھەنخەلەتائىن، بەرەلەپى، چاپىسى، ئانى ئەمانە بىدات؟» 5 ئېلى بىرىسىن: «چەند ناتانان پېيە؟» گوتىان: «ھەوت،» 6 ئىتر فەرمانى دا خەلکە كە لە سەر زەھى دانىش، ھەوت نانە كەي وەرگەت و سوپاپى خوداى كەد و لەقى كەن و دايە قوتايىيە كان تاڭو دابېشى بکن، ئەۋانىش بە سەر بېتىك كەپە كەي پۇزى پىسىتىدا بىرلەپ، 25 لەبر ئەوهى بېتىك كەپە كەي پۇزى فېنىيەكى سۈرپەن، كايتىك ھەوالى ئەمىي بېتىك يەكسەرەت و لەبرىيە كەوت، 26 زەنە كەش يېنەنلى بۇو، لە رەگەزى فېنىيەكى سۈرپەن، داوابى لېكىد رۇحە پىسىتە كەپە كەي دەركات، 27 ئەمۇش يېنى فرمومو: تېيىكى چوار هەزار كەس دەبۈون، دواىي ھەزەر ئامادەبۈون «جارى با مندالان تېرىن، چونكە ناشىت ئانى مندالان

چوو و له زیندان سهري په راند، 28 له سهري سينيه که سهري ته نها له سهري وشكاني بwoo، 48 که بیني قوتايميه کانی به هزوی سهول تهوي هيتنا و دایه چکه که، چکه ش دای به دايکي. 29 قوتايميه کانی ليدانه وه ماندو بعون، چونکه ثاراسته که پره شه با که بچه وانه يه حيا بيسitan، هاتن ته رمه کديان هله لگرت و له گزيرنکدا بwoo، له به ره بهيان هاته لایان، به سهري دهريماچه کدا رويشت ناشتيان. 30 زيندر اووان له عيسا کوبونه وه و هه مو وه کاره و وستي لبيان تيپه پریت. 49 به لام کاتيک بينيان به سهري و قيرك دنانيان بoo گزيراهوه که کدربويان. 31 ئه ويش بین دهريماچه کدا دهروات، ايانتازني ديوزمه يه، جا هاواريان فرمونون: «هر خوتان و هرن شويزنيک چول که ميک پشوو کرد، 50 چونکه هه مو بينيان و پهشونکان. ته و دهسته جي بدنه.» له به ره ئوهی ئوهانه ده هاتن و ده چوون زور بعون، قسهى له گل کردن: «وره تان به رز بي! ئوهه من، مه ترسن.» ده رهق تان خواردينان نه بونو. 32 ئيتر هر خوتان به به لام 51 ئينجا بولايان سهركوته ناو به لامه که و ره شه با که وه ستا. چوونه شويزنيک چول. 33 به لام خله لگتكى زور ئوهانيان له جا به ته اوسي سه رسام بعون، 52 له به ره ئوهه له په رجحوي کانى رويشتدا بیني و ناسيانه وه، له هه مو شاره کانه وه پكده وه نانه کان تيئه گيشتن؛ دليان هه رهق بون. 53 کاتيک عيسا به پي به ره و ئوهی رايانيه کرد و پيشيان کوتن. 34 کاتيک و قوتايميه کانی په رهنه وه ئوهه، هاته خاكى جه نيسارهت و عيسا له به لامه که دابه زى، خله لگتكى پيشماري بیني و دلى له نگريان گرت. 54 کاتيک له به لامه که دابه زين، خله لگ پييان سوتا، چونکه وک مهري بى شوان وابون، هر بويه عيسايان ناسيء وه. 55 به په له رويشت و دهستيان گرد به دهستي گرد به قيرك دنانيان به زور شت. 35 کاتيک دره نگ هيتانى نه خوش كايان به سه ره نويشه کايانه وه بوله شويزنيک داهات، قوتايميه کانی هاته لاي و گوتيان: «ئم شويزه چوله و که دهيانىست عيساى ئيه. 56 بوله شويزنيک ده چوون، ئىستا كايش دره نگ. 36 بوله زيان بک، تا كوجنه ئام كىلگه و گوند، شار، كىلگه، خله لگ نه خوش كايان به بازار داده نا و گوندانه ده روبه رخواردن بوله خوتان بکن.» 37 به لام ئى ده پارانه وه که ته نها دهست له چكى كراسه کدى بدنه. جا وه لامى دانه وه: «ئيه شئيكان بدنه با يچون.» پييان گوت: هه مو ئوهانه دهستيان ئى دهدا چا كده بونه وه.

«ئاليا بچين باي دوو سه ديدار ناييان بول بکين و پيانده بىي، تاكو 7 فريسي و هندىك له مامۆستاياني تهورات که يچون؟» 38 ئه ويش بین فرمونون: «بۈزۈن بزان چەند ناتان له ئورشىلەي وه هاتبۇن له لاي عيسا کوبونه وه. 2 بىنيان ھېيە،» كه زانيان گوتيان: «پىنج تان دوو ماسى». 39 ئينجا فرمانى پىدان خله لگ کە كومەل كۆمەل له سه ره زە گا دابىشىن. 40 بوله كومەل دانىشت، سەد سەد و پەنجا پەنجا. نان ناخون ئەگەر بە باشى دهستيان نەشۇن، له به ره ئوهى پەيپەست بون بە نەرىچى پىرانە و، 41 هەرەوەها كاتيک له بازار ئاسمانى گرد، سوپايسى خوداي گرد و نانه کانى له تىكىد و دايى قوتايميه کانى تاكو له به دەھيان دايىنن، دوو ماسيء كەشى به سه ره هەمويان دابهش گرد. 42 هەمو خوارديان و تىر بون. 43 پاشان دوازده سەبەتى پەلەنگىنان و ماسىيان هله لگرە وه. 44 ئوهانه له نانه كىيان خوارد پىنج هەزار پىاو بونو. 45 دەستىه جي عيسا قوتايميه کانى ناچار گرد سوارى به لامه که بىن و پىشى بکون بول ئوهه رى دهريماچه که، بول شارقىچى يېت سەيدا، هەتا خۇرى خله لگ کە به رى دەكت. 46 دواي بېرىكىردىان، بول نويزىكىن چوووه سەر شاخ. 47 كە شواره داهات، به لامه که لە ناوه پراستى دهريماچه که بون، عيسا ش به

به رگوئی که داشت، به پیشوا که داشت فرمود: «مه ترسه، به جیده هیلن. ۱۱ هرگز له هر شوینتیکیش پیشوازیان لی ته نه با وهرت له بیت.» ۳۷ نه بیشتر که سله گلی بچیت، نه کردن و گویند لنه نه گرت، لهوی برخونه دهرهوه و توژی به ترس و یاقوب و یزدنه نای برای یاقوب نه بیت. ۳۸ هاته پستان بته کین، بیو شایه تی له سه ریان. ۱۲ هوانیش چونه مالی پیشوا که داشت، بینی همراه و گریان و شیوه تیکی دهرهوه و جایی تویه کردندان دا. ۱۳ روحی پیسی زوریان رزوره. ۳۹ چووه رزورهوه، پیچی فرمودون: «بیوچی هه راتانه ده رکد و رزور نه خوشیان به رون چهورکد و چاکان کردنده و ده گرین؟ کچه که نه مردووه، به لکو نستووه.» ۴۰ بهمه ۱۴ هیروتسی پاشا لدم باره یهوه بیستی، چونکه ناوی عیسا خله لکه که بیچی پکنین، به لام عیسا هه موویانی ده رکده دهرهوه، ده نگیدابووهوه و دهیانگوت: «یه حیایی له تاوهه لکیش له تاوه دایک و باوکی منداله که ده لکه بیوونه له گلی بیوون و مردووان هه ستاوته ووه، له بهر ئوه کاری په درجوو له سه ر چووه رزورهوه بیو ته شوینه منداله کهی بیوو. ۴۱ دهستی نهوده کریت.» ۱۵ خله لکه دیکه دیانگوت: «نه لیاسه،» منداله کهی گرت و بیچی فرمود: «تالیسا، قوم!» که به واتای هه ندیتیکش دهیانگوت: «پیغمه بریکه، وک پیغمه برانی «کریوله، پیت ده لیم هه سته!» دیت. ۴۲ کچه که که تهمه نی سه رده می کون.» ۱۶ به لام هیروتسی کاتیک بیستی، گوئی: دوازده سال بیوو، دهسته جی هه ستا و دهستی به روشتن کرد، «یه حیایی، ئوهی سه رم بی، ئوه هه ستاوته ووه!» ۱۷ هیروتسی جا هه موویان رزور سه رسام بیوون. ۴۳ به توندیش رایسپاردن له بهر هیروتسی دیایی فیلیپوسی برای، ئوهی که خوی که سه بهمه نه زانیت و فرموده شتیکی بدنه با پیغوات.

6 عیسا ئه وی به جیده شت و گدراوهه شاره کهی خزی، قوتاییه کانیشی دوای که داشت. ۲ که بیوه شمه، له که نیشند دهستی کرد به قیرکدنی خله لک، رزور لهوانه گوینان لیچی گربیو سه رسام بیوون. گوییان: «نه مه ئه مانه لاه کوئی بیو؟ ئهی ئه داناییه بیچی دراوه و ئه ده درجووانه لاه سه ر دهستی ده کرین! ۳ ئه رئی ئه مه دارتاشه کهی کوری مهیم و برآ کهی یاقوب و یوسی و یه هوزا و شیمون نییه؟ خوشکه کافی له دایکبووندا خواتیکی بیز گهوره پاوان و فرمانده کانی و پاوا لیزه له لامان نین؟» ئیتر په تیان کرده وه. ۴ به لام عیسا بیچی فرمودون: «پیغمه بری پریز نییه، له شاری خوی و له توان خزم و کسواکار و مالی خوی نه بیت.» ۵ ئیتر له ویدا نه یوانی هیچ په درجوونیک بکات، ته نه چهند نه خوشیک نه بیت که دهستی له سه ر دانان و چاکی کردنده وه. ۶ له بیباوه بری ئهوان سه ری سورما. ئینجا به گونده کافی ده روبه رهدا ده گدرا و خله لکه قیر ده کرد. ۷ دوازده قوتاییه کهی بانگکرد، دوو دوو دهستی به ناردنیان کرد و ده سه لاتی به سه ره روحه پیسے کاندا پیدان، ۸ رایسپاردن که بیز نگا هیچ نه بهن جگه له گوچانیک، نه نان و نه تووره که و نه پاره بیو بهر پشتین، ۹ پیلاو له بیچ بکهن به لام کرامی زیاده له بهر مه کهن. ۱۰ پیچی فرمودون: «له هر شوینتیک چوونه مائیک، لهوی بیتنه وه هه تا ئه ویش یه کسنه ره لادی نارد و فرمانی دا سه ری بیتنه. ئه ویش

سه رینیک و خه و تیوو، هه لیانساند و پیان گوت: «ماموستا، بُو خه لکه که گیپایوه، 17 ئیتر دهستیان به پارانه وه کرد له عیسا بلا تاهو گونگ نییه ئه گدر لمناوچین؟» 39 گه ویش هستا و له تاکو له ناوچه کهیان بروات. 18 کاتیک عیسا سواری بهله مه که ره شه با کهی را خوری و به ده ریاچه کهی فرمومو: «پیدنگ ب! ده بوو، ئه و کسه‌ی روحی پیسی تیدابوو، ئی پارابه وه که هیمن بیا!» ره شه با که وستا و بروه هیمنیه کی ته اوو، 40 ئینجا له گلی بروات. 19 گنگی نه داد، به لکو پیی فرمومو: «بگه پیوه یچی فرمومون: «بپیچی ئه ونده ده ترسن؟ هیتیتا باوه ورتن نییه؟» ناو مال و کسوسکاره کدت، بیان بگیره وه په رهوده دگار چی 41 ئه وانیش توقین و به یه کترپیان ده گوت: «ئه مه کتیه؟ تهنانهت بُوت کدووه و چون به زمی پیتدا هاته وه!» 20 جا رُولیشت و با ده ریاش گویایه لی دهن!

5

ئینجا گهیشنه ئه و بهری ده ریاچه که، بُو هه رینی گدراسین. 2 کاتیک عیسا له بهله مه که دابه زری، يه کسسر لمناو گورستان پیاویکی تووش بُو و روحی پیسی تیدابوو، 3 لمناو گورستاندا ده زیا، کهس نهیده توانی چیتر بیبه سیتیه وه، تهنانهت به زنجیریش. 4 زور جار به کوت و زنجیر ده بستایه وه، بهلام زنجیره کانی ده پیراند و کوتاه کانیشی ده شکاند، کهس نهیده توانی به سه ریدا زال بیت. 5 شه و رُوز به رهوده ام له ناو گورستان و له چیا کاندا برو، هاواری ده کرد و به بهرد له شی خوی بریندار ده کرد. 6 کاتیک له ده رهوده عیسای بیینی، رایکرد و گرتوشی بُو برد. 7 به ده نگیکی بهرز هاواری کرد: «چیت له من دهويت، ئهی عیسای کوری خودای هه ره به رز؟ سویند ددهدم به خودا، ئه شکنجهم مده!» 8 چونکه عیسا پیی فرموموبو: «ئه روحی پیس، له پاوه که وره ده ره وه!» 9 ئینجا لی پرسی: «ناوت چییه؟» یی گوت: «ناوم لیگیوو،» چونکه ئیمه زورین.» 10 روزیش له عیسا پارایوه نهیان بیت ده رهوده ناوچه کد. 11 له اوی رانه به رازیکی گهوره له قهد ساخه که دهله ور ان، 12 رُوحه پیسے کان له عیسا پارانه وه: «ماننیه ناو به رازه کان، با بیجینه ناویان!» 13 ئه ویش پی پدان. رُوحه پیسے کان هاته ده رهوده و چونه ناو به رازه کان، ئینجا رانه که که نزیکی دوو هه زار سهر ده بیون، به خیرایی له قهد پاله که وه بُو ناو ده ریاچه که هه لدیان و خنکان. 14 به رازه وانه کان رایانکرد و هه والیان دا به شار و گوند کان. خلکه کش هاتن تاکو بیین چی رُوویداوه. 15 کاتیک هاته لای عیسا، بینیان ئه وهی له شکریک روحی پیسی تیدابوو، دانیشتووه و پوشته و تاقله، ئیتر ترسان. 16 ئه وانهش که بینیبویان چی به سر به رازه کان و ئه و کسده دهات که روحی پیسی تیدابوو، رُوویداوه کهیان ئیتر ئه زیهت مه خه ره بهر ماموستا.» 36 عیسا قسه کانی ئه وانی

دیسان عیسا له کناری ده ریاچه‌ی جه لیل دهستی کرد **عیتر بی بهره‌م ده بن.** (aiān 20 گهوانه‌ی دیکه که له سه ر به قیرکدن خه لک، خه لکیکی هیچگار زور ای کوبووه و، زه‌ویه‌کی باش توقراان، گهوانه‌ن که پهیامه که ده بیستن و تاکو اوی ایهات چووه ناو بهله میکی ناو ئاوه که دانیشیت، وریده‌گون و بهره‌م دده‌ن، یک به سی و یک به شهست هه مو خه لکه که ش له تزیک ئاوه که له سر و شکاف بون. و یک به سه‌د.» 21 ئینجا بیچ فرمون: «ئایا خه لکی چرا 2 به نمونه زور شتی قیرکدن، له قیرکدن کیدا پییانی فرمومو: هه لد که ن تاکو بخنه زیر تهشت یان نویه‌وه؟ باشه له سه ر 3 «گوئی بگون، جوتیاریک چووه ده رهه تو بکات. 4 که چرادان دایانین؟ 22 چونکه هیچ شتیکی شاردار اووه نیه ئاشکرا تزوی دوهه شاند، هه ندیکی که وته سر رینگا، بالنده ش نه بیت و نه بیت نیه ده رنه کویت. 23 هه گه ریه کیک گوئی هه يه هاتن و خوار دیان. 5 هه ندیکیش که وته سر زه‌ویه‌کی بی پیست، با بیستیت.» 24 هه روهه بیچ فرمومون: «ورد بینه وه به رده لان که خویل کدم ببو، خیزا سه ریان ده رکرد، چونکه لوهه ده بیستن. بهو پتوانه‌یه شیوه بی خه لک ده بینون، زه‌ویه‌که قوول نه ببو. 6 به لام که روزه هه لمات سووتان و خودا بیوتان ده پوشیه وه و زیارتیشان ده داتی، 25 چونکه لوهه وشک بون، چونکه رهگان نه ببو. 7 هه ندیکیشان کوته تیو هه يه قی، بیچ ده دریت، گهوه ش که نیه قی، تهنانه ته وه ده دار، درکه کان گهوره بون و خنکان دیان و بهره‌میان هه شیه قی لی ده سه نریه وه.» 26 هه روههها فرموموی: «شانشینی در کان، درکه کان گهوره بون و خنکان دیان و بهره‌میان ده خه ویت و روزه هه لده ستیت، تزوه که سه ر ده رده کات و گه شهیان کرد و بهره‌میان دا، یک به سی و یک به شهست ده خه ویت و روزه هه لده ستیت، تزوه که سه ر ده رده کات و و یک به سه‌د.» 9 ئینجا فرموموی: «هه وهی گوئی هه يه بی گهشه ده کات، گهوه ش نازانیت چون ده بیت. 28 زه وی له بیستن، با بیستیت!» 10 کاتیک عیسا به تهنا ببو، گهوانه‌یه له خه ویه و بهره‌م ده دات، یک کدم جار گا، ئینجا گوله گنم، ده روپیشی بون له گل دوازده قوتاییه که، ده رباره نمونه که پاشان له گوله گنم که دا گنمی ته او. 29 به لام کاتیک بهره که لیان پرسی. 11 هه ویش بیچ فرمومون: «بیهی شانشینی خودا پنده‌گات، ده ستبه جن داسی لی گیر ده کات، چونکه درویه‌یه به شیوه در اووه، به لام گهوانه‌یه له ده روهون هه مو شتیکان هاتووه.» 30 هه روههها فرموموی: «شانشینی خودا له چی به نمونه پی ده گوکریت، 12 بیه وهی «به سه رکدن سهیر ده چیت؟ به چ شیوه‌یه که روون بکه یه وه؟ 31 شانشینی خودا بکن، به لام نه بین، به بیستن بیستن، به لام تینه‌گن، نه وک و ک دنکه خه رتمه‌یه که، کاتیک له سر زه وی تزو ده کریت، بگه ریته و و بیه خسیرین!» 13 ئینجا بیچ فرمومون: «ئایا لهم له هه مو تووه کانی سه ر زه وی بچووکره. 32 کاتیک تزو نمونه‌یه تینه‌گهیشتن؟ باشه چون له شیوه کانی دیکه تیده‌گهن؟ ده کریت، گهشه ده کات و له هه مو رووه کان گهوره تر 14 جوتیاره که پهیامی خودا تزو ده کات. 15 هه ندیک که دس ده بیت و لقی گهوره ده رده کات، به شیوه‌یه که بالنده ئاسان وه کو ئه و توانه‌ن که ده کهونه سه رینگا که، که پهیامه کهيان ده توانه له ژیر سیبه ریدا هیلانه بکن.» 33 هه تائو ئاسته‌یه لی تزو ده کریت، کاتیک ده بیستن ده ستبه جن شهیان دیت و دهیان توافی لی تینه‌گان، عیسا به زور نمونه‌یه له شیوه‌یه خه لکی وه پهیامه ده بات که تیناندا توقراوه. 16 گهوانه‌یه دیکه که قیر ده کرد. 34 بین غونه سهی بی نه ده کردن، به لام کاتیک له سر به رده لانه که توقراان، گهوانه‌ن که پهیامه که ده بیستن و به تهنا ده ببو له گل قوتاییه کانی خوی هه مو واتا کانی بی ده ستبه جن به خوشیه وه وریده‌گون، 17 به لام بیه ماوهیه کی روون ده کردن وه. 35 هه ئه و روزه، کاتیک گیواره داهات، که م ده مین، چونکه رهگان نیه. دواتر له بده پهیامه که قوتاییه کانی فرمومو: «با پهپنه وه ئه وهیه.» 36 گهوانش ته نگانه و چه وسانه وه ده بن، یه کسر ده کون. 18 گهوانه‌یه خه لکه کیان به جیهیست و به همان بهله عیسایان برد؛ دیکه که له تیو درکه کاندا توقراان، گهوانه ئه وهون که پهیامه که بهله م دیکه شی له گل ببو. 37 ئینجا ره شه بایه کی توند هه یکرد، ده بیستن، 19 به لام خه می ریان و فربیخواردن ده له مهندی شه پله کان به توندی له بهله م که دیان ده دا، که خه ریک و تاره زووی شه کانی دیکه دینه ناوه وه و پهیامه که ده خنکین، بیو پر بیت له ئاو. 38 عیسا له دواوه سه ری خستبووه سه ر

و هلایی دانه وه: «تایا نه تاخویندووهه داود چی کرد کاتیک له گلی بن و بُو جاردان پیانیریت و 15 ده سه لایان هه بیت خوی و هوانه هی له گلی بون کوتنه ته نگانه و بر سیان بو؟ بُو ده رکدنی روحی پیس. 16 ئه م دوازده کسنه هی دیاری 26 له سه رده می نه پیاتاری سه رُوکی کاهینان، داود چووه ناو کرد: شیمون که ناوی لینا په ترُوس، 17 یاقوبی کوری زهدی مالی خودا و نافی ته رخانکاروی خوارد، دایه هوانه ش که و بُو حنای برای که ناوی لینان بوانه رگس، واتا کورافی له گلی بون، هه و نانه که دروست نیمه بخوریت بُو کاهینان هوره تیشنه، 18 هه رهها نه نداراوس، فیلیپوس، به رتیلاوس، نه بیت.» 27 ئینجا بیچی فرمومون: «شه مه بُو مرُوف بدی پیزاوه، مهتا، توماس، یاقوبی کوری حمله، ته داوس، شیخون کانه وی نه ک مرُوف بُو شه مه. 28 که و اته کوری مرُوف گورهی و 19 یه هوزای نه سنه ریوی که عیسای به گرتن دا. 20 عیسا چووه مالیک و دیسان خله لکیکی زوریان لی کوبوه وه، به رُوژی شه مه.»^۰

3 دیسان عیسا چووه وه ناو کنیشیک، له وی پیاویک یلیوو دهستی و شک بیوو، 2 ئیتر هندیک لوانه هی له وی بون چاودیزیان ده کرد بُو ئوهی بزان له شه مهدا چا کی ده کاوه، تاکو سکالای لی بکن. 3 عیسا به پیاوه دهست و شکبیوه که فرمومو: «لابه ردم هه مووان رایوه هسته.» 4 ئینجا بیچی فرمومون: «تایا له شه مهدا کاری چا که دروسته یان کاری خراپه؟ پزگارکدنی ڈیان یان کوشتن؟» که چی پیده نگ بون. 5 به توپره بیوه و ئاپری لیان دایوه، لابه در لرمه قیان خه مبار بیوو، به پیاووه که فرمومو: «دهست دریز بکه، ئویش دریزی کرد و دهستی چا ک بیوه وه. 6 فرسیه کان هاته ده روه و یه کسهر له گل هیزو دسیه کان ته گبیریان کرد چون بیکوژن. 7 عیسا و قوتاییه کانی به رو و ده ریاچه که کشانه و خله لکیکی زور له جه لیل دوای کوتن. 8 کاتیک هه مو و نه و شتنه بیان کاشت که دهیکرد، خله لکیکی زور له یه هودیا، تورشلیم، ئادومیا، ئوبه ری رووباری ئوردون و ده روبه ری سور و گوناهیکی هم تاهه تایه وه توانباوه.»⁽⁶⁾ 30 ئه مه فرمومو، چونکه دیانگوت: «روحی پیسی هه بیه.» 31 دایک و برکانی عیسا هاتن، له ده روهه راوهستان و نار دیان به دوايدا. 32 خله لکیکی له ده روبه ری دانیشبوون، پیان گوت: «وا دایک و برا کانت له ده روهه به دواتدا ده گه رین.» 33 وه لایی دانه وه و فرمومو: «دایک و برا کانم کین؟» 34 چاوی گپرا به سه رهوانه له ده روبه شتی دانیشبوون و فرمومو: «دایک و برای من ئه مانه ن. 35 ئوه وی به خواستی خودا بکات، خوشک و برا و دایکه.»

جه لیلدا له که نیشته کایان پهیامی خودای را ده گهیاند و پرچمی به ئیقليجه کەی فەرمۇو: 11 «پېت دەلیم: هەستە، نوینە کەت پىسى دەردەکەد. 40 پپاوىنک هاتە لای عيسا کە نەخۇشى ھەلگەر و بېرۈرەوە مالەوە.» 12 ئەۋىش يەكسەر ھەستا و گولى ھەبۇو، لې پارايىھە و چۆكى دادا و پېيى گوت: «ئەگەر نوینە کەی ھەلگەرت و لەبەرچاوى ھەمۇپىان چووه دەرەوە. بە بەندىشتىت، دەتوانىت پا كەم بەكەيەوە.» 41 عيسا دلى يېنى سووتا و شىۋىيەكەك ھەموو سەرسام بۇون و ستائىنى خودايىان گىرىد و دەسىتى بۇ درېرېكەد دەسىتى لىدا و پېيى فەرمۇو: «دەمىھەيت، گوتىيان: «ھەرگىز شقى وامان نەيىشىۋا!» 13 دىسان عيسا چووه پا كەبەرەوە!» 42 دەستىبەجىن گولىيە کەي لېبۈوهە و پا كە سەر كەنارى دەرىياچە كە، خەلەكە كە ھەموو لېنى كۆپۈونەوە و بۇوهە، 43 دواى ئەوهى كە عيسا پاواھە كەي بە تۈندى ئاگادار ئەۋىش دەسىتى گىرىد بە فېرگەنلىيەن، لېنى گەزىدە دەرىدە، دەستىبەجى بېرېنى كەد، 44 يېنى فەرمۇو: «ئاگاداربە، كورى ھەلىقىنى لە شۇنى باجگەردىشىۋو، يېنى فەرمۇو: ھېچ شىتكە بە كەس مەلى، بەلام بېرۈختۈپ پىشانى كاهىن بەد «دوما بەكەوە.» ئەۋىش ھەستا و دواى كەمەت. 15 لە كاتىكا و بۇ پاكبۇونەوە كەت ئەو قوربانىيە موسا فەرمانى كەدووه عيسا لە مالى لېنى دانىشىبوو، زور لە باجگان و گوناھباران پىكە، وەك شايەتىيەك بۇيان.» 45 بەلام ئەورۇشت و دەسىتى لە گەل عيسا و قوتاپىيە كافى لەسەر خوان بۇون، چۈنكە ژمارە بە جاپىدان و بلاڭىرنەوە ئەم ھەوالە كەد، لەبەر ئەوهى زور بۇو كە دواى كەوتىيون. 16 مامۇستايىانى تەورات نەياتوانى بە تاشىكرا بچىتە ناو شار، بەلگولە دەرەوە لە شۇنى كە فەرىسى بۇون، كاتىك بىننیان عيسا و لە گەل گوناھبار و چۈلە كاندا بۇو و خەلکىش لە ھەموو لايەكەدە دەھاتە لاي. باجگان نان دەخوات، بە قوتاپىيە كافى ئەپەيان گوت: «بۇچى لە گەل باجگەر و گوناھباران نان دەخوات؟» 17 كە عيسا

2 پاش چەند رۇزىك عيسا ھاتەوە بۇ كەفە رىناحوم، گۈنى لەم بۇو، يېنى فەرمۇون: «لەشىغ پۇيىسىتى بەپېشىك جا بىيىسترا كە لە مالەوەيە، 2 خەلکىتى زۇر كۆپۈونەوە، بە شىۋىيەكە لە بەرەرگاش شۇين نەمابۇو، ئەۋىش دەسىتى كەد بە باسکەنلىيەن پەيام خودايى بۇيان. 3 لەو كانەدا كاپارىيەك ئىقلىيجىان هەتىنەيە لاي، بە چوار كەس ھەلپەنگىتىبوو، 4 بەلام بەھۇزى زۇرى خەلکە كەدە نەياتوانى لې نىزىك بىنەوە. جا كوتىكى گۈورەيان كەدە سەرپانى ئەوشۇنىيە كە عيسىي لېبۇو و نوینە كەيان شۇرۇركەدەوە كە پاواھ ئىقلىيجە كەي لەسەر بۇو، 5 كاتىك عيسا باورى ئەوانى بىنې، بە ئىقلىيجە كەي فەرمۇو: «كۆرم، گوناھە كانت بە خىشان.» 6 هەندىك لە مامۇستايىانى تەورات كە لەۋى دانىشىبوون، لە دلى خۇيىاندا گوتىيان: 7 «بۇچى ئەمە بەم شىۋىيە دەدويت؟ كفر دەكتا! بېنگە لە خودا كى دەتوانىت گوناھ بېبەخشىت؟» 8 دەستىبەجى عيسا لە پرۇھىيە و زانى كە ئەوان لە دلى خۇيىاندا بەو كۆنەوە، ئەگىنا شەرابە كە مەشكە كە دەدرېتىت، شەرابە كە دەرۈزۈو بن. 20 بەلام رۇزىك دېت كە زاوابىان لى دوور دەخرىتەوە، ئەۋاسا لەو بېرۈزەدا بە بېرۈزۈو دەبن. 21 «كەس كراپى كۆن بە پېرۇيەك كە نەچچۈپەتتە ئاپىنە ناكات، كەنچەنەن بېرۈزۈو بن. 22 كەسپىش شەرابى نوئى ناكانە ناو مەشكە كە دەرۈزۈو دېت. 23 لە رۇزىك شەشكە كە دەدرېتىت، شەرابە كە كۆنەوە، ئەپەنەن بېرۈزۈو، يېنى فەرمۇون: «بۇچى لە دلتاندا بېر جۈرە بېر دەكەنەوە، يېنى فەرمۇون: «بۇچى لە دلتاندا بېر دەم شتانە دەكەنەوە؟» 9 كامىان ئاساتىرە، بە ئىقلىيجە كە بېنگۈرەتىت: «گوناھە كانت بە خىشان، يان بېنگۈرەتىت: «ھەستە، نوینە كەت ھەلگەر و بېرۇ؟» 10 بەلام بۇ ئەوهى بىزان كورى گولە كەنم لېكىرنەوە، 24 فەرىسىيە كافى بە پېنگاوه دەستىيان گەزىدە دەرىتىت، بەناو دەغلدا تېلەپەرى، قوتاپىيە كافى بە پېنگاوه دەستىيان گەزىدە دەرىتىت، بۇچى شىتكە دەكەن كە لە شەممەدا دروست نىئىھە؟» 25 عيسا ش

کوری زهدی و بیوحنهای برای بینی، لمانو بهله میکدای تزیره کهی خوبیان چاک ده گردهوه. ۲۰ یه کسره بانگی گردن، ئهوانیش زهدی باوچان له گل کریکاران لمانو بهله مه که به جنیشت و دوای کوتون. ۲۱ ئینجا عیسا و شوینکه و تووانی چونه شاری که فرناحوم. له رؤژی شه مهدا عیسا چووه که نیشت و دهستی کرد به فیزکدنی خله لک. ۲۲ خله لکی له فیزکدنی کهی سه رسام بعون، چونکه وک ده سه لاتداریک قبری ده گردن، ۴ یه حیا هات، له چوله وانیدا خله لکی له ئاو هله لده کیشا و نک وک ماموستایانی تهورات. ۲۳ له که نیشته که یاندا یه کیکی جاری له تاوه له لکیشانی توبه کردنی دهدا بچو گوناه به خشن. ۵ خله لکی هه موو گونده کانی یه هودیا و هه موو تو روشه لم دهه اته لای، دانیان به گوناهه کانیاندا دهنا و له سه دهستی ئه و له رووباری توردون له ئاو هله لده کیشان. ۶ جلو به رگی یه حیا له مووی و شتر بسو، پشتنیکی چه مریشی له تاوه ده بست، ۷ کولله و هه نگیخن کتوبی ده خوارد. ۸ ئه مه په یامه کهی ئه و بوو: «له دوای من کسیک دیت که زور له یه بتوانتره» و کوتهه پرسیار له یه کتری: «ئه مه چیه؟ فیزکدنیکی نویه تهنانهت شیانی ئه وه نیم دابه و یمه و وه یتافی پیلاوه کانی بچو به ده سه لاته وه! فرمان به روحه پیسه کانیش ده دات و بکه موه. ۸ من له ئاوان ھله لده کیشم، بهلام ئه و له روحه گویی ایه لی ده بن». ۲۸ یه کسره ناویانگی عیسا به هه موو ناوجه های قروب و بیوحنه نا که نیشته که یان به جنیشت، چونه مالی شیعون و ئهندراوس. ۳۰ خه سووی شیعون لمانو جیگادا کوتیبوو، تای هه بیوه، خیرا بایی ئه ویان بچو عیسا کرد. ۳۱ ئه ویش هات، دهستی گرت و هه لیستانده وه. تایه که به ریدا و دهستی کرد به خزمه تکردنیان. ۳۲ ئه و یوارهه له پاش پروژتاوایعون، هه موو نه حوش و ئه و کسانه بیان بچو ده هینا که روحه پیسانی تیدابوو، ۳۳ هه موو دانیشتوانی شاره که له بره دهرگا کتوبونه وه، ۳۴ عیسا ژمارهه کی زور نه خوشی به جوزه ها ده درده وه چاکرده وه و زور روحه پیسانی ده رکد و نه بیشتر روحه پیسه کان بدوبن، چونکه دهیاتانی کیه. ۳۵ به ره بیانی رؤژی دواتر که هیشتا بکدن، باور بهم مزگنیه بیهنن. ۱۶ کاتیک عیسا به که ناری تاریک بیوه، عیسا هه ستا و چووه شوینکی چول و له وی ده ریاچه هی جه لیلدا ده ریشت، شیعون و ئهندراوسی برای دهستی کرد به نویزکردن. ۳۶ شیعون و هاپر تکانی به شوینیدا بینی، تپریان فریده دایه ده ریاچه که، چونکه ماسیک بیون. گهان، ۳۷ که دوزیانه وه پیمان گوت: «ھه موو خله لکه که عیسا بیچی فرمون: «ووهن دوام بکدون، ده تانکم به بدوا تدا ده گهربنن». ۳۸ عیسا بیچی فرمون: «ووهن، با پرون پراوکری مرؤف». ۱۸ دهسته جی توره کانیان به جنیشت و بودنیه کانی دهور پیشت، تاکو له ویش په یامه کدم را بگهیه نم، دوای که وتن. ۱۹ ئینجا که میک دوور که وته وه، یاقوبی چونکه من بچو هه هاتووم. ۳۹ ئینجا پریشت و له هه موو

کپتوشیان بۆردد، بەلام هەندێکان گومانیان گرد. 18 عیسا
لیان تزیک بیووه و بیچی فەرمۇن: «ھەمۇ دەسەلاتیکم لە
ئاسمان و لەسەر زەھى دراوهقى. 19 كەوانە بېۋن، ھەمۇ
نەتەوەكان بىكەنە قوتابى، بە ناوى باوک و كور و پۇچى پېرۈز
لە ئاویان ھەلبکىشىن، 20 فيئريان بىكەن با كاربىكەن بە ھەمۇ
تەھۋىتىنىڭ، ھەتا كۆتايى زەمان.» (aiōn g165)

سی عیسا به دهنگیک بهرز هواری کرد: «﴿عَلَىٰ، عَلَىٰ، لَهُ مَا كَدِلْ بَلَىٰنْ لَهُ تَوَانْ مَرْدُوْنَ هَسْتَاوَهَتَهُوَهُ. جَا چَهَوَشَهِي شَهَبَهَقَاتَنِ؟﴾» که به واتای ﴿خودای من، خودای من، بو دوای لموهی یه کم خراپت ده بیت﴾ ۶۵ پیلاتوسيش گوئی: وازت لی هتیام؟﴾ دیت. ۴۷ کاتیک هندیک لهوانهی لموی «پاسهواتان ههیه، برون چوتتان پی باشه وا پاسی بکدن.» راوههستابون گوینیان لی برو، گوییان: «نه و بانگی ئه لیاس ۶۶ نهوانیش چوون گوړه کهيان پاس کرد، موریان له برده که ده کات!» ۴۸ ده ستبه جنی یه کتیک لهوان رایکد و یسنهنجیک دا و پاسهوانیان دانا.

هله لگرت، خستیه ناو سرکوه و کردی به سر قامیشیکوه و **28** دوای شهمه له بهره بهیان یه کم پژوژی ههفتهداء، پینیدا تاکو یخوتهوه، ۴۹ به لام نهوانی دیکه گوییان: «لیگری، با مریه می مه جدهلی و مریه مه کی دیکه هاتن ته ماشای گوړه که برانین ئه لیاس دیت پزگاری بکات؟» ۵۰ عیساش به دهنگیک بکدن. ۲ لهنا کاو بومه له رزیمه کی به هیز ړوویدا، چونکه بهرز هواری کرددهوه و ګانی سپارد، ۵۱ لهو کانهدا په ردهی فریشتهیکی یه زدان له ناسمانهوه هاته خوارهوه، چوو به رده کهی په رسنگا له سدرهوه ههتا خوارهوه شهق برو و برو به دوو ګلور کرددهوه و له سدری دانیشت. ۳ پوخساری وک برسکه پارچهوه، زموی له رزی و بهرد درزیان برد و ۵۲ گوړه کان وايوو، جملکانی وک به فر سپی بروون. ۴ پاسهوانه کان له ترسی کرانهوه، زوریک له لاشهی ګلی پیروزی خودا که مردویون ټوله رزین ووهک مردویون لی هات. ۵ به لام فریشته که به ههستانهوه. ۵۳ دوای ههستانهوهی عیسا، له گوړه کان هاته ژنه کانی ګوت: «مهترسن، چونکه ده زانم به شوین عیساي ده رههوه و چونه ناو شاری پیروز، بوزور که سیش ده ګوښ.» له خاچدراودا ده ګړین. ۶ ئه لو لیزه نیبه، ههروک خوی ۵۴ کاتیک سه رهه له که و نهوانهی له ګلی پاسهوانی عیسايان فرموموي، ههستانهوههوه، ورن سهیری ئه شوینیکه بکدن که ده ګرد، بومه له رزه که ئه و شنانه بان بینیک که ړوویدا، زور لیک دریزکابوو، ۷ خیزا بروون و به قوتاییه کافن بیان: «ئه لو له تیو ترسان و گوییان: «به راستی ئه مه کوری خودا برو!» ۵۵ زور مردویوندا ههستانهوههوه، پیش یهه ده چیته جه لیل، لموی ژن لهوی بروون، له دوروههوه ته ماشایان ده ګرد، نهوانهی له ده بیین، «نه و تا پېم ګون.» ۸ دوو ژنه که خیزا له لای گوړه که جه لیلهوه دواي عیسا که تویون و خزمه تیان ده ګرد، ۵۶ مریه می رویشن، به ترس و خوشیه کی ګهورهوه په یانکد، بونهوهی مه جدهلی و مریه می دایک یاقوب و یوسف، له ګل دایک هوال بدنه قوتاییه کانی. ۹ ئه و برو عیسا تووشیان هات و کوره کان زهدی له تیویان بروون. ۵۷ کاتیک ځیواره داهات، فرموموي: «سلاا! نه مانیش چوونه پیشنه، پیچی عیسايان پیاویکی دهوله مهندی خله لکی رامه هات، ناوی یوسف برو، ګرت و ګرتوشیان بوره. ۱۰ عیسا پیچی فرمونون: «مهترسن، ئه و خوی قوتایی عیسا برو، ۵۸ چوو بولای پیلاتوس و دواي بروون به برآ کامن بلن با پچنه جه لیل، لموی ده مین». ۱۱ که ته رهه کهی عیسای لیکد، ټینجا پیلاتوس فرماني دا پیدریتی. ده رویشن، هندیک له پاسهوانه کان هاته ناو شار و ئه وهی ۵۹ یوسفیش ته رهه کهی برد و به کهنانی پاک پچهای و ۶۰ له روویدابوو برو کاهینانی بالايان ګېږیاهوه. ۱۲ نهوانیش له ګل ګوړه نویچه خوی ناشتی که له تاشه برد هله لکنزاپوو، ټینجا پیران کټوبونهوه و پاوازیان کرد، زیویکی زوریان دایه بهردیک ګهورهی ګلور کرددهوه سه ده ګرای ګوړه که و سه رباره کان و ۱۳ گوییان: «بلین،» کاتیک ئیه خه تویون، رویشن. ۶۱ مریه می مه جدهلی و مریه مه کی دیکهش لهوی قوتاییه کان له شهودا هاتن و دزیان، ۱۴ ئه ګه که مهش بروون، بهرامبهر ګوړه که دانیشبوون. ۶۲ بونهیان، که دواي له لای فرمانهوا بیسترا، ئهوا رازی ده کین و له کیشنه و روژی خو ئاماډه ګردن، کاهینانی بالا و فرمیسیه کان له لای ګرفت ده تانپاریزین.» ۱۵ نهوانیش زیوه کهيان و هرگزت و چون پیلاتوس کټبوونهوه، ۶۳ گوییان: «ګهوره، هاته و بیرمان قیرکان، وايانکد، ئیتر ئه مه قسهیه ههتا ئه مرؤش له ناو جوله که دا ئه و چه واشه کاره کاتیک زیندوو برو ګوئی: «دواي سی پروژا بلاو بروههوه. ۱۶ ئیتر یازده قوتاییه که چوونه جه لیل، برو هله لدده سمتهوه،» ۶۴ جا فرمان بده ههتا بروژی سیمه ګوړه کهی ئه و کیوهی عیسا فرمانی پیدابوون. ۱۷ کاتیک نهوانیان بینی پاس بکریت، نهوه که قوتاییه کان بین و بیدزن، نهوسا به

۵ نه ویش زیوه کافی له په رستگا فریدا و چوو خزی هه لواسی. ئمه مه بیتاوانم! له ئهستوی عیوه يه!²⁵ گل هه مهو وه لامیان به لام کاهینانی بالا دراوه زیوه کانیان هه لگره وه و گوتیان: دایوهوه: «با خویتی له ئهستوی ئیهه و مندالان بیت!»²⁶ ئهوسا دروست نییه پیخه ينه گهنجینه ی په رستگاوه، چونکه نخی باراباسی بو تازاد کردن، به لام فهرمانی دا که عیسا بدریته بهر خویته.²⁷ ئینجا ته گبیریان کرد و گلگهه کی گوزه که ره کیان بو قامچی و پاشان له حاج بدریت. 27 سهرباز کافی فرمانه وا گورستانی پیگنان پی کپی. 8 له بهر ئهوه ئهوه گلگهه کی گوزه که ره کیان بو کوشک فرمانه وا برد و تهواوی سهربازانه کان له ئه مرؤش پیچ ده گوتري گلگهه خوین. 9 ئهوسا ئهوهی دوری که برونه وهه. 28 روتویان گردده وهه و کوایهک سوریان به هزوی پیغمه بر يه رمیا گوتراوه، هاته دی: «سی پارچه له بهر کرد. 29 هه روهها تاجیکیان له درک دروستکرد و له زیوه که بیان برد، ئهه نرخه له لایه نهوهی ئیسرائیله وهه له سهربی سهربیان کرد، قامیشیکان دایه دهستی راستی، له بهر دهه مخه ملیتی، 10 ئینجا به گلگهه کی گوزه که ره کیان دا، وه ک چوکیان دادا و گائتهیان پی ده کرد و دهیانگوت: «سلاو ئهی یه زدان فه رمانی پندام»²⁹ 11 عیساش له بهر دهه پلاتوتسی پاشای جوله که!³⁰ تفیان لیکرد، قامیشہ کیان برد و به سهربیاندا فه رمانه وا راوه ستاء، فه رمانه واش لئی پرسی و گوتی: «تایا کیشا. 31 دواه ئهوهی گائتهیان پنکرد، کهوا کیان له بهر تو پاشای جوله که؟» عیساش فه رمووی: «خوت گوت». دا کند و کراسه کهی خزیان له بهر کردده وهه، بردیان تاوه کو له 12 کاتیک کاهینانی بالا و پیران سکلایان لئی ده کرد، هیچ خاچی بدنه. 32 کاتیک ده هاته ده روهه پاونکی کورنیان وه لامی نه ده دایوهه. 13 پلاتوتس پیچ گوت: «تایا گویت لی بینی ناوی شیون بیو، ناچاریان گرد خاچه کهی نهوه هله لگریت. نییه چهند شایه تیت له سهربه ده دهن؟»³¹ 14 به لام عیسا ته نانه ت به 33 که گهیشته ئهوه شویتهی پیچ ده گوترا گول گوسا، که وشیه کیش وه لامی نه دایوهه، فه رمانه واش زور سهربام بیو. به واتای «شویخ کاسمه سهربه» دیت، 34 شهربی تیکل به 15 له هر جهڑیکدا فه رمانه وا گردبوویه نه ریت به گویزه هی تالاویان دایه عیسا تاکو پیغواته وهه، که تامی کرد نه بیویست خواستی خله لکه که بمند کراویک تازاد بکات. 16 له و کاته دا پیغواته وهه. 35 که له خاچیان دا، به تبروپشک جله کانیان گیراوی یکی به ناوی بانگان هه بیو که ناوی باراباس بیو. 17 له بهر دابهش کرد. 36 ئینجا له دهی دایشن و ئیشیکان بو گرت. ئهوه کاتیک که بکم، باراباس یان عیسا، ئهوهی پیچ ده گوتري: «ده تانه ویت 37 له زور سهربیه وهه تاوان نامه کهی ئهوه بیان دانا که نووسرا بیو: کیتان بو تازاد بکم، باراباس یان عیسا، ئهوهی پیچ ده گوتري: «ئهمه عیسا یه، پاشای جوله که».³⁸ دوو ذریشیان له گهل مه سیح؟³⁹ 18 چونکه زانی له بهر ئیری عیسايان به گرن دابو. له حاج دا، یه کیک له لای راستی و ئهوهی دیکهش له لای 19 کاتیک پلاتوتس له سهربه کورسی دادوه ری دایشتبوو، چه پی. 39 ئوانهی به ویدا تید په پرین، جنیوبیان پیچ ده دا و زنه کهی هه ولی بو نارد: «هیچ لهو بیتاوانه مه که، چونکه ئهمه چوو سهربیان باده دا و 40 دهیانگوت: «ئهی ریووخته ری په رستگا و له خهوندا له بهر ئهوه زور تازارم چیزت.»²⁰ به لام کاهینانی بالا بنيانه رهه وهه له سی پرورداد، خوت رزگار بکدا! ئه گر تو کوری و پیران خله لکه کیان جو شدا که داوا بکدن باراباس تازاد بکری خودای، له خاچه که دابه زدا!⁴¹ به هه مان شیوه کاهینانی و عیسا له ندا بیدریت. 21 فه رمانه وا وه لامی دانه وهه: «لهم بالا له گل ماموستایانی تهورات و پیران گائتهیان پنکه کرد و دووانه کامه تان ده دهی بیو! تازاد بکم؟» گوتیان: «باراباس». دهیانگوت: 42 «خه لکی دیکهه رزگار کرد، به لام تاوانی 22 پلاتوتس لی پرسین: «ئهی چی له عیسا بکم، ئهوهی پیچ خوی رزگار بکات! ئه گر پاشای ئیسرائیله، با ئیستا له خاچه که ده گوتري مه سیح؟» هه مهوو گوتیان: «با له حاج بدریت!» دابه زیت، باوه پری پنده هیتین!⁴³ پشتی به خودا بهست، با 23 نه ویش گوتی: «بیو؟ ج خراپه یه کی کردووه؟» به لام ئهوان ئیستا خودا رزگاری بکات، ئه گر ئهی دهويت، چونکه زیاتر هاواریان ده کرد: «با له حاج بدریت!» 24 پلاتوتس گوتی: «من کوری خودام.»⁴⁴ دزه کانیش که له گل له حاج بیی سودی نییه و خه ریکه تازاوه پووده دات، ئاوی هینا دراپون قسمه یان پی ده گوت. 45 له کاتشمیر دوازدهه هه تانی، و له بهر دهه خله لکه که دهستی شوشت و گوتی: «له خویتی تاریکی بالی به سهربه مو زه ویدا کیشا.⁴⁶ نزیکه کاتشمیر

دهدریته دهست گوناها برای همان کسانی که اینجا چووهد و به کار گرفته اند. 46 ههستن با بروزین! ئهوهتا شایه تیبه کت له سه ره دهدهن؟» 63 به لام عیسا پیده نگ بورو. ئهوهی به گرتم ده دهات نزیک بورو ووه. 47 هیشنا ئهوه قسیه سه روکی کاهینانیش پیچ گوت: «سوییدت ده دهم به خودای ده گرد، يه هوزا هات، که يه کیتک بوله دوازده قوتاییه که، زیندوو، بیان بی، ئایا تو مه سیحه که که، کوری خودای. کومه ئیکی زوری له گدگل بورو که به شمشیر و کوته کوه له لایهن 64 عیسا پیچ فرمومو: «خوت گوت. منیش پیتان ده لئم، کاهینانی بالا و پیران گلهه نیز درابون. 48 ئهوهی به گرفتی له ئیستاوه کوری مرؤف ده بین له دهسته راسق خودای دهدا نیشانه یه کی پیدا بون، گوتیووی: «ئهوهی ماچی ده کدم توانادر داده نیشیت و به سه ره ههوری ئاسمانه و دیته ووه.» 49 دهسته جن هاته لای عیسا و گوتی: 65 ئینجا سه روکی کاهینان جله کان خوی دادری و گوتی: «سلاو و رابی!» ئینجا ماچی کرد. 50 عیسا ش پیچ فرمومو: «کفری کرد! ئیتر ج پیویستیمان به شایدت ههیه؟ ئهوهتا «هاوری، ئهوهی بوقی هاتووی پیکه.» ئینجا هاته پیشنهوه گوتیان له کفره که بورو. 66 راتان چیه؟» و هلامیان دایه ووه و عیسایان دهسته سه ره کرد و گرتیان. 51 له نا کاویه کیک «شایانی مردنه!» 67 ئینجا تفیان له روروی کرد و مستیان له وانهی له گدگل عیسادا بورو، دهستی دریزگرد و شمشیره که لیدا، ههندیکیش زله بیان لیدا و 68 گوتیان: «ئهی مه سیح، هه لکیشا، له خزمه تکاری سه روکی کاهینانی دا و گوئی پری. ئه گهر پیغمه به ریت، بزانه کی بورو لییدایت؟» 69 له و کاتندا 52 عیسا پیچ فرمومو: «شمیشیره کدت بگریته و شوئنی خوی، په ترؤس له ده ره ووه، له حوه شه که دانیشتبوو، کاره که ریک چونکه هه موو ئه وانه شمشیره له لده گرن، به شمشیر ده مرن. هاته لای و گوتی: «توش له گدگل عیسا چه لیلی بوسیت.» 53 ئایا وا ده زانیت ناخوانم بانگ باوکم و زیارات له دوازده 70 ئوشیش له برد همه موویان نکولی کرد: «نازانم چی له شکر فریشتم بوقیتیت؟» 54 به لام ئیتر چون نووسراوه ده لیتیت. 71 ئینجا په ترؤس چووه ده ره ووه بوقیتیت، که پیروزه کان دینه دی، که ده لین به و شیوه یه پیویسته ره بودات؟» کاره که ریک دیکش بینی و به وانهی ئه ووی گوت: «ئه مه 55 له و کاتندا عیسا به خله که کی فرمومو: «ئایا من که سینکی له گدگل عیسا ناسیره بی بورو.» 72 دیسان به سویید خوارنه ووه یا خبیووم که به کوته ک و شمشیره ووه هاتوون بیگن؟ روزانه نکولی لیکرد: «ئه پیاوه ناناسم!» 73 دواي که میک ئه وانه شه که خبرتگان دانیشتبووم خهريکی فیزکدن بروم، لموی راوه ستارون هاتن و به په ترؤسیان گوت: «به راستی نه تانگرتم. 56 به لام ئه مانه هه مووی ره بودا بوقیتیت، شیوه زاره کدت ئاشکرات ده کات.» 74 جا نووسراوه پیروزه کان پیغمه به ران.» ئینجا هه موو قوتاییه کان دهستی کرد به نه فره تکردن و سویید خواردن و گوتی: «ئه پیاوه به جیانان هیشت و رایانکرد. 57 ئه وانهی عیسایان گرت، ناناسم!» دهسته جن که له شیر خویندی. 75 ئه ووسا په ترؤس بر دیانه لای قهیافای سه روکی کاهینان، له وی مامؤستایانی قسه کانی عیسا ییر کوته ووه که فرموموی: «پیش ئه ووهی ته ورات و پیران کوچیونه ووه. 58 په ترؤسیش دور به دور بوقی گله شیر بخوبیت، سی جار نکولیم لی ده که بیت،» ئیتر چووه حوه شه مالی سه روکی کاهینان دواي که دهسته جن که له شیر بخوبیت، سی جار نکولیم لی ده که بیت،» ئیتر چووه

ژووره ووه و له یتو خزمه تکاران دانیشت تا کو دهره نجامه کی 27 کاتیک روزبیوه ووه، هه موو کاهینانی بالا و پیرانی بیانیت. 59 کاهینانی بالا و هه موو نهندامانی ئەنجومه نی بالای گول تهگیریان کرد که عیسا بکوژن. 2 جا به سیستانه ووه و جوله که به دوای شایه تیه کی درودا ده گه ران لە سر عیسا، تا کو بردیان و دایانه دهست پیلاتوتسی فهرمانزه ووا. 3 ئېنجا يە هوزا، سرازی کوشتنی بە سەردا بدەن. 60 بەلام هيچیان نە دۇزى يە ووه، ئە ووه بە گرتى دا کە بىي عیسا حۆكمى بە سەردا درا، هەرچىنەد زۆر شایقى درۈزىن هاتان. لە كۆتايىدا دووان هاتن، پەشیان بۇ ووه، سى دراوه زىۋە کەي بۇ کاهینانی بالا و پیران 61 گوتیان: «ئا ئەمە گوتى:» دە توامى پەرنىتىگاي خودا بېرىۋە خىتىم گەپاندە ووه و 4 گوتى: «گوناھم کرد کە ناپاڭ كىم لە مەرقۇقىي و بە سى پۇزى بنىادى بىنیمه ووه.» 62 جا سەرۇنى کاهینان بېتاشان كىردى. گوتیان: «بە ئېچە چى؟ خۇت دەزانىت!»

ھەستا و پىچى گوت: «ھېچ وەلام نادەيتەوە؟ ئەم پاواهەنچ

«ئەم دەستىلەوېيە بۇ چىيە؟ 9 دەكرا ئەو بۇنە بە تۈخىتىكى خوتىنى منه، خوتىنى پەيانە كىدە كە لە پىنناوى خەلکىكى زۆر بۇ گان بىقۇشىرايە و پارە كەدى بىدرايە بە هەزاران». 10 عيسا گوناھ بە خشىن دەرىزىت. 29 پىتىان دەلىم: لەمە دەۋا ئېر لەم بەمەي زانى و يېرى فەرمۇون: «بۇچى ئەم زانە بىزازار دەكەن؟ بەرھەمەي مىيۇ ناخۇمەوه، هەتا ئەو بۇ رۇزە دېت كە سەر لە شەيتىكى چاڭى بۇ من گرد. 11 هەزاران ھەمېشە لەكتان، نۇي لە شاشىنى باولىم كەكتان دەنخۇمەوه». 30 ئېنجا گۇرائى بەلام من ھەمېشە لەلتان نىم. 12 كاتىك ئەم بۇنە رۇھىيان گوت و چوپۇن بۇ دەرهەوە شار بۇ كىيۇ زەيتۈن. بەسەر لە شەيدا بىزازاند، بۇ ئامادە كەردىن بۇ ناشتىن ئەمەي كەن. 31 ئېنجا عيسا يېرى فەرمۇون: «ئەمەشەو بەھۇي ئەمەي بەسەرم 13 راستىتان پى دەلىم: لە ھەر شۇ ئىنلىكى جىهاندا ئەم مىنگىننە دېت ھەمۇ تان پاشتىن دەكەن، چۈنكە نۇوسراوه: «لە پرابەيە زىرت، وەك يادىركەن دەھەش كە باسى ئەمەش دەكەت كە شوانە كە دەددەم، مەرىي مىنگەل كە پەرت دەبن». 32 بەلام ئەم زانە كەردىوو يېتىقى. 14 ئېنجا يەكىك لە دوازدە قوتاپىيە كە دوايە هەستانە وەم، پىشان دەكەم بۇ جەليل». 33 پەتروس ناوى يەھۇزاي ئەسخەرىيۇتى بۇو، چوپۇلاي كاھينانى بالا، وەلامى دايەوە: «ئەگەر لەمەوي بەسەرت بېت ھەمۇ پاشت 15 گوقى: «چىم دەدەن ئاكو بىدەمە دەستىستان؟» ئەۋايشلى بىكەن، من قەت پاشتلى ناكەم». 34 عيسا يېرى فەرمۇون: سى دراوى زىوبىان بۇ ژمارەد. 16 ئېت لەو كاتەوە يەھۇزا «راستىت پى دەلىم، ئەمەشەو پىش خوتىدىنى كەلەشىر، سى جار بۇ ھەلەك دەگەر ئاكو عيسا بە گىتن بىدات. 17 لە يەكەم نىكۈلى لە ناسىنى من دەكىت. 35 پەتروس يېرى گوت: بۇ ئەلەن ئەلەن فەتىرەدا، قوتاپىيە كەن ھاتە لای عيسا و ئىليان «ئەنالەت ئەگەر بېتىست بىكەت لە گەلىشتى بىرم، ھەرگىز بېرىسى: «دەتەوى لەكۆئى ئامادە كارىت بۇ بىكەن ئاكو ئانى پەسخە نىكۈلىتلى ناكەم». ھەمۇ قوتاپىيە كەن دىكەش و ئىلەن گوت. بۇ ئەلەن بۇ ئەلەن فەرمۇوی: «بۇنە ئاشار، بۇ لاي فلانە كەس، 36 دوايە ئەمەو عيسا لەكەل بۇ شۇ ئىنلىكى چوپۇيى دەگۆترا، يېرى بلېن: «ما مۆستا دەفەرمۇي، كاتم تىزىك بۇوە تەوە، لە گەل گەتسىمىمانى، بە قوتاپىيە كەن فەرمۇو: «لېرە دانىشنى ھەتا دەچە قوتاپىيە كەن لەلاي ئۆنانى پەسخە دەنخۇم». 19 قوتاپىيە كائىش ئەمەي نوئىز دەكەم». 37 پەتروس و دوو كورە كەز زىبدى فەرمۇانى عيسايان جىبىچى كەن و ئانى پەسخەيان ئامادە كەن. بىر دەپەرە و دەلتەنگى دايىدە گەرت. 38 يېرى فەرمۇون: «زۆر 20 كە ئىوارە داهات، عيسا لە گەل دوازدە قوتاپىيە كە پالى دەلتەنگ خەرەيەكە بىرم، لېرە بىنەنەو و ئېشىك لە گەل بىگەن». دايەوە. 21 كاتىك ئانىان دەخوارد، فەرمۇوی: «راستىتان پى 39 كەمېك چوپۇن پىش و بەسەر روودا كەوت، نوئىزى دەلىم: يەكىغان بە گىتن دەدەت. 22 ئەۋايش زۆر خەمبار كەد و فەرمۇوی: «باوەكە، ئەگەر دەكىت، با ئەم جامەم بۇون، ھەر يە كە پىيەن گوت: «گەورەم، خۆ ئەو كەسە من لى دوور بىخىتەوە، بەلام نەك بە خواتى من، بەلگۇ بە نىم؟» 23 وەلامى دايەوە: «ئەمەي لە گەلم دەست دەخاتە خواتى تۇ». 40 ئېنجا گەرایەو بۇ لاي قوتاپىيە كەن، بىنلى ناو قاپە كە، ئەو بە گىتن دەدەت. 24 كورى مەرۆف دەبىت نوستۇن، بە پەتروسى فەرمۇو: «ئەرى نەتاتۇنلى كاشتىمىزىك وەك ئەمەي لەبارەيەو نۇوسراوه بېرات، بەلام قوربەسەر ئېشىك لە گەل بىگەن؟ 41 ئېشىك بىگەن و نوئىزى بىكەن، تاكو نە كەنەن ئەمەي كورى مەرۆف بە گىتن دەدەت! باشتى بۇو بۇ ئەو كەسە ناو تاقىكەن دەھەوە. پۇچ چالا كە، بەلام جەستە لەوازە» ھەر لە دايىك نەبۇوايە. 25 ئېنجا يەھۇزا، ئەمەي بە گىتنى 42 دىسان چوپۇن نوئىزى كەد: «باوەكە! ئەگەر ناكىت ئەمە دەدەت، وەلامى دايەوە: «رابى، خۆ ئەو كەسە من نىم؟» لەسەرم تىپەپىت و ھەر دەبىت بىخۇمەوه، با خواتى تۇپەپەرە يېرى فەرمۇو: «خۇت گوت». 26 كاتىك ئانىان دەخوارد، بىكىت. 43 كاتىك كە دووبىارە گەپرەيەوە، بىنلى نوستۇن، عيسا ئاتىكى ھەلگەرت، سوپاىى خوداى كەد و لەقى كەد، دايە چونكە چاۋىيان قورس بۇو، 44 ئېت وازى لى ھەتىان و چوپۇن قوتاپىيە كەن و فەرمۇوی: «وورىيگەن و يېخۇن، ئەمە جەستەي جارى سىيەم نوئىزى كەد و ھەمان شىتى گوتەوە. 45 دوايى منه». 27 ئېنجا جامىكى ھەلگەرت سوپاىى خوداى كەد، ھاتەوە لاي قوتاپىيە كەن و يېرى فەرمۇون: «ھېشىتا نوستۇن و پىيەدان و فەرمۇوی: «ھەمۇ لېپى بىخۇنەوە، 28 چونكە ئەمە پىشو دەدەن؟ ئەمەتاكە كە تىزىك بۇوە تەوە و كورى مەرۆف

20 ئەوهى پىنج كىسە زىپەكى وەرگىتىو، هات و پىنج دامى، تىنۇ بۇوم ئاوتان دامى، نامۇ بۇوم شوېنتان كىدەمەوە، كىسە دىكەشى هيتابى و يېنىڭ گوت: "گورەم تو پىنج كىسە 36 رپوت بۇوم جلتان لەبرىكىم، نەخوش بۇوم سەرتان لېدام، زىپەت دامى، ئەوهتا پىنج كىسە زىپە دىكەم قازانچى كىدەم": "زىندانى بۇوم هاتىه لام". 37 «ئەوسا پاستورىستان وەلام 21 «گورەكى يېنىڭ گوت: "ئافرىن، ئەي كۆيلەي چاڭ و دەدەنەوە": گورەم، كەي تومان بەرسىيەتى بىنۇو و ناخان دەستپاڭ! لە كەم دەستپاڭ بۇويت، زۇرت پى دەسپىرم. داۋىتى، يان تىنۇ و ئاومان داۋىتى؟ 38 كەي تومان بە وەرە زۇورەوە بۇ خۇشى گورەكەت". 22 «ھەرودە ئەوهى نامۇنى بىنۇو و شوېنتان كىدۇرۇتەوە، يان بە رووتى و جىلمان دوو كىسە زىپەكى وەرگىتىو، هات و گوقى: "گورەم لەبرىكەدەوە؟ 39 كەي تومان بە نەخوشى يان زىندانى بىنۇو و تو دوو كىسە زىپە دامى، ئەوهتا دوو كىسە زىپە دىكەم هاتۇپىن بۇلات؟ 40 «ئىنجا پاشا وەلام ئامان دەدەتەوە: راستيان قازانچى كىدەم": 23 «گورەكى يېنىڭ گوت: "ئافرىن، ئەي پى دەلم، ھەرچىيەكەن بۇ يەكىك لەم بىچۇوكانم كىدەم" كۆيلەي چاڭ و دەستپاڭ! لە كەم دەستپاڭ بۇويت، بۇ مەتنان كىدەم". 41 «دواتر بەوانەي لەلاي چەپەوەن زۇرت پى دەسپىرم. وەرە زۇورەوە بۇ خۇشى گورەكەت". دەفرمۇمى: "ئەي ئەوانەي كە نەفەتەن لېكاۋاھ! دەم دوور 24 «ئىنجا ئەوهى يەك كىسە زىپەكى وەرگىتىو، هات بىكۈنەوە وبەرە ئاڭرىيەتەتلىكىم بىنۇو، ئەوهى بۇ ئىبلىس و گوقى": گورەم، زانىم تو پاپوينى دلەقىت، لە شوېتىك و فەيشەتلىك ئامادە كىواھ، (aiōnios g166) 42 چونكە بىسى كۆدە كەيەوە كە نەچاندۇوو و لە شوېتىكىش دروپىنە دەكىيت بۇوم نەتەن ئەمامى، تىنۇ بۇوم ئاوتان نەدەم، 43 نامۇ بۇوم كە تۇوت نەكىدەوە. 25 جا ترسام و چۈمم كىسە زىپەكەم لەناو شوېنتان نەكىدەمەوە، رپوت بۇوم جلتان لەبرىكەدەم، نەخوش زەۋيدا شاردەوە. ھا ئەوه مالەكەتە". 26 «گورەكى وەلامى و زىندانى بۇوم سەرتان لى نەدەم": 44 «ئەوانىش وەلام دايەوە: "ئەي كۆيلەي بەدكار و تەۋەزەل! كە زانىت من دەدەنەوە": گورەم، كەي تومان بەرسىيەتى يان تىنۇپىيەن يان دروپىنە لە شوېنە دەكەم كە نەچاندۇوو، لەوە كۆدە كەمەوە كە نامۇنى يان بۇوقى يان نەخوشى يان زىندانى بىنۇو و خزمەتەن تۇوم نەكىدەوە، 27 دەبىواه زىپەكەت لە بانك داباباۋىلە، لە نەكىدەوە؟ 45 «ئەۋىش وەلام ئامان دەدەتەوە: راستيان پى گەرإنهەمدا ئەوهى هي منە لە گەل سوودەكى وەرمەدە كەتەوە. دەلەم: ھەرچىيەكەن بۇ يەكىك لەم بىچۇوكانم بۇ مەتنان 28 «لەپەر ئەوه ئەو كىسە زىپەيلى لى بىسەتەوە و پىدەنە ئەوهى نەكىدەوە". 46 «ئەوانە بۇ سزاي ھەتاكەتلىي دەچىن، بەلام دە كىسە زىپەكى پىيە، 29 چونكە ئەوهى ھەتاكەتلىي، يېنىڭ راستورىستان بۇزىيەن ئەتاكەتلىي». (aiōnios g166)

دەدرىيەت و لې دەرۈزى، بەلام ئەوهى ئىيەقى تەنانەت ئەوهى 26 كاپىك عىسا ئەم و تانەي ھەموو تەواو كەد، بە ھەشىقى لېي دەسەزىيەتەوە. 30 كۆيلە بن سوودە كەش فەيىدەن تارىكى دەرەھە، جا گۈريان و جىزەرى دەدان لەۋى دەبىتىت". 31 «كاپىك كۆرى مەزۇف بە شەكۈمەندى خۇزىيە دەتىيەوە و ھەموو فەيشەتلىكىش لە كەلەدان، لەسەر تەختى شەكۈمەندى خۇزىيە دەدەنەيىت. 32 ھەموو نەتەوە كان لەبرىدەمى كۆدەبىنەوە تەبىكىرىيان دەكىد بۇ ئەوهى بە قىلىك عىسا بېگىن و بېكۈزىن، و ئەۋىش لە يەكتىريان جىيا دەكانەوە، وەك چۈن شوان مەپ 5 گوتىان: «با لە جەۋىندا نەيىت، نەوهەك ئاڭلاۋ بەكەپەنە ناو لە بىن جىيا دەكانەوە. 33 جا مەرەكان لەلاي راستى خۇزى خەللىك». 6 كاپىك عىسا لە گوندى يېت عەنیا لە مالى شىمۇنە رادە گەزىت، بەلام بىنە كان لەلاي چەپ. 34 «ئىنجا پاشا گول بۇو، 7 ژىتىك بە بولتىكى ئەلە باستەرلى بۇنى گۈنەھەوا بۇ بەوانەي لاي راستىيەوە دەفرمۇمى: "وەرن ئەي ئەوانەي باوک لاي هات و بۇنە كەي بەسەر يىدا رېزاند كە لەسەر خۇان بۇو، بەرە كەقى پىدان، بىنە میراتگىرى ئەو شاشىتىنە كە لە دامەززىاندى 8 كاپىك قوتايىيەكەن ئەمەيان بىنە، تۇرپە بۇون و گوتىان: جىھانەوە بۇتان ئامادە كىواھ، 35 چونكە بىسى بۇوم نەتەن

نه ته وه کافی زه وی شیوه ن ده گیز، کاتیک کوری مرؤوف ده خوات و ده خواته وه. 50 ئیتر گه ورده ئه و کویله دیه له ده بین به سه رهوری ثامانه وه به هتیز و شکوییه که مه زنده وه روز بکدا دینه وه که چاوه ری ناکات و له کاتر میزیک که دیت. 31 فریشه کافی به کدره نایه کی دهنگ به رزه وه ده نیریت، نایزانیت. 51 ئه وسا پارچه پارچه که ده کات و به شی له گل له ئاراسته دی هر چوار یا به که، لهم سه ری ثامانه وه هتا ئه و دورو وواندا داده نیت، جا گریان و جیره دی ددان له وی سه ری، هله بزیر در اواني خودا کوزه دکنه وه. 32 «پهند له دار ده دیت.

نهنجیر وربرگن: کاتیک لقه کافی نه مرون و گلایان کرد، **25** «له و کاته دا شاشنیي ئامان وه کور ده پاکیزه ده بن، ده زان هاوین نزیکه. 33 به همان شیوه، کاتیک شوه ش که چرايان هله لگرتیت و بهره و پیری زاوا بچون. 2 پینچ لهوان هه مو و ئه م شنانه ده بین، بزان که نزیکه و له برده رگایه. گل بعون، پینجیش دانا. 3 گلکان چرا کانیان برد و زه یتیان راستیان پی ده لیم: هتم نهوده به سه رنچیت، هه تا هه مو و له گل خزیان تبرد. 4 بهلام دانا کان له گل چرا کانیان هه مانه نه نیه نه دی. 35 ئامان و زه وی به سه رنچین، بهلام زه یتیان لهناو گوزه دا برد. 5 کاتیک زاوا دوا کوت، هه مو و شه کام هه رگیز به سه رنچن. 36 «سه بارت به روژ و کاته خه و برد نیه وه و نوستن. 6 «له نیوه شه و دا هوار کرا: هه و تا که س نایزانیت، نه فریشه کافی ئامان و نه کوره که، ته نه زاوا هات! بهره و پیری بچون!» 7 «هه مو و ئه و پاکیزانه ش باوک نه دیت. 37 روزانی نوح چژون بیو، کافی هاته وهی هستان و چرا کانیان ئاما ده کرد. 8 گلکان به دانا کانیان کوری مرؤفیش ئاوا ده دیت. 38 وک چژون له روزانی گوت: «له زمیه که کی خوتان به شمان بدنه، چونکه چرا کانیان پیش لا فاوه که ده یاخوارد و ده یاخوارده وه، رئیان ده هینتا و ده کوشیته وه!» 9 «بهلام دانا کان و لامیان دانه وه: «له ویه میدیان ده کرد، هه تا ئه و پروژه نوح چووه ناو که شتیه که، به شی ئه و بیوه نه کات، چاکته بچه لای فروشیاران و 39 کس نهیده زانی چی پرووده دات، هه تا لا فاوه که هات و بچ خوتان بکن». 10 «له کاتیکدا گلکان روز بشن بچ زهیت هه مو وی برد، هاته وهی کوری مرؤفیش ئاوا ده دیت. 40 له و کرین، زاوا گدیشت، ئه وانه ئاما ده بیون له گلی چوونه کاته دا دوو پیاو له گلکانه ده بن، یهکان ده بردریت و ئه وی رزوره و بچ زه ماوه نده که و ده رگا دانرا. 11 «پاشان پاکیزه کافی دیکه به جینده هنلدریت. 41 دوو زن ده ستار ده گیز، یهکان دیکه ش هات و گوتیان: «گهوره، گهوره! ده رگامان لی ده بردریت و ئه وی دیکه به جینده هنلدریت. 42 «له بر ئه وه بکرده وه!» 12 «وه لام دایه وه: «پاسیتان پی ده لیم، من ئیشک بگن، چونکه نازانن له ج روز بکدا مه سیحی خاوه ناتان انسام. 13 «که واته ئیشک بگن، چونکه روز و کاته که شکوتان دینه وه. 43 بهلام ئه وه ش بزان: ئه گدر گهوره مال نازانن. 14 «هروهها شاشنیي ئامان وک پاونکه که پیش بزانیت له ج کاتیکدا دز دینه سه ری، ئیشک ده گریت و نایلیت گه شتردنی، کویله کافی بانگ کرد و مال و سامانه کدی خزی ماله کدی ببردریت. 44 که واته ئیوه ش ئاما ده بن، چونکه کوری دایه ده سیستان. 15 پینچ کیسه زیپی دایه یه کیکان و ئه وی مرؤوف له کاتیکدا دینه وه که بیری لی تا کنه وه. 45 «که واته دیکه دوو کیسه و سیبیه میش یه ک کیسه، هه ریه که به گویه دیه و کویله دلسوز و زیره کتیه که گهوره کدی کردو و یه تی توانای خزی. ئینجا چووه گهشت. 16 ئه وهی پینچ کیسه به لپرسراوی خزمه تکاره کافی دیکی تاکو له کاتی خویدا زیپه که دی ورگرت، روزیشت و ئیشی پیوه کرد، پینچی دیکه شی خوار دنیان بداتی؟ 46 خوزگ ده خوازیت بهو کویله دیه کاتیک قازانخ کرد. 17 به همان شیوه ئه وهی دوو کیسه زیپه که ش، گهوره کدی دینه وه ده بینیت ئه رکی خزی جیهه جی ده کات. دووی دیکه قازانخ کرد. 18 بهلام ئه وهی یه ک کیسه راستیان پی ده لیم: به سه رهوری ماله کدی وه دایدې نیت. زیپه که دی ورگرت، روزیشت و چالیکی له زه ویدا هه لکه ند و 48 بهلام واي دابنی که ئه و کویله دیه خراپه و له دلی خویدا زیپه گهوره کدی تیدا شارده وه. 19 «دوای ماوه یه کی زور ده لی: «گهوره کدم دوا ده کویت»، 49 بهو هزیمه دهست ده کات به لیدانی کویله ها و کاره کافی و له گل سه رخوشان

باوپایرانان پر بکن! 33 «ئەی مارینه! ئەی بېچۈوه ماران!» دەدەن و دەتاكۈزۈن، ھەموو نەتەوەكان لەبەرناوى من رقىان چۈن لە سزايى دۆزەخ ھەلدىن؟ 34 (Geenna g1067) لەبەر لېتان دەيىتەوە. 10 ئەو كاتە زۇر كەس واز لە باوەرەكىيان ئەمە يەۋەتا پېغەمبەر دانا و مامۇستاياني تەوراتان بۇ دەنپىرم. دەھىن و يەكترى بەگىن دەدەن و رقىان لە يەكترى دەيىتەوە. ھەندىكىان دەكۈزۈن و لە خاچىان دەدەن، ھەندىتكى دىكەيان لە 11 زۇر پېغەمبەرى درۆزىن دەردەكەون، زۇر كەس چەواشە كەنىشەتەنان بەر قاچىچى دەدەن و لە شارىتكەن بۇ شارىتكە دەكەن. 12 لەبەر زۇر بۇنى خراپە، خۇشىسىتى زۇر كەس دىكە راوابىان دەتىن. 35 لەبەر ئەو خۇيىن ھەموو پياوچا كان سارد دەيىتەوە. 13 بەلام ئەوەي ھەتا كۆتايى دانبەخۇيدا كە لەسەر ئەم زەۋىيەدا رېزاوه دەكەۋىتە ئەستەتان، لە خۇيىنى بگىرىت، بىزگارى دەيىت. 14 ئەم مىزگىنى پاشايەتىيەش لە ھابلىق راستىرۇستەوە ھەتا خۇيىنى زەكىرىيەتى كورىي بەرخىا ھەموو جەماندا پادەگەيەزىت، وەك شايەتىيەك بۇ ھەموو كە لەتىوان قوربانىگا و پەرسىتگادا كۆشتاتان. 36 راستىتان پى نەتەوەكان، ئىنجا كۆتايى كە دىت. 15 لەبەر ئەم دەنپىرم ئۆبىلى ھەموو ئەمانە دەكەۋىتە ئەستۆي ئەم نەۋىيە.» دەيىن «قۇزەنە و يېزاكەر» لە شۇيىنى پېرۇزدا راواھەستاوه، 37 «ئەي ۋۇرالىم، ئەي ۋۇرالىم، بکۇرى پېغەمبەر دانىال باسى كىدوووه (با خۇيىر تېگات)، بەردايانكەرى ئەوانەي بۇت نېردران، چەند جار و بىستم 16 ئىنجا با ئەوانەي لە يەھودىيان بەرخە چىا كان پايانىن، مىنالەكانت كۆبىكەمەوە، ھەروەك چۈن مىشىك جوجەلەكانى 17 ئەوەي لە سەربانە با نەيەتە خوارەوە تاڭو شەتكەن لە لەزىز بايلىا كۆدەكانەوە، بەلام نەتائۇيىست. 38 ئەوتا مالە كەتان مالەو بىات، 18 ھەرەوە ئەوەي لە كېڭىكەي با نەكىرىيەوە بە وىزانى بۇ بەجىدەھىلىرى! 39 پېتەن دەلەم، ئىتەنامىيەتىو، تاڭو جەلە كە بىات. 19 لەو رۇزانەدا قۇرىيەسەر دۈوگان و ھەتا ئەو كاتە ئەلەين: «پېرۇزە ئەوەي بە ناوى يەزدانوو شىرددە! 20 نوئىرەكەن با ھەلاتتەن لە زستان يان لە شەممەدا دىت.»

24 عىسا لە پەرسىتگا هاتە دەرەوە، ھېشتا لە رېنگا بۇ كاتىك قوتايىيەكانلىي ھاتە پېشەوە تاڭو سەرخى بۇ تەلارەكان پەرسىتگا رايانكىشىن. 2 عىسا يېنى فەرمۇون: «ھەموو ئەمانە دەيىن؟ راستىتان پى دەلەم: لېرەدا بەردى بەسەر بەرىيەوە نامىيەت و ھەمووى دەرەخۇختىت.» 3 كاتىك لەسەر كىيىز زەيتۈون دانىشىتۇر، قوتايىيەكان بە تەنەنەتەن لاي و گوتىيان: «پېتەن بەفرمۇو كە ئەمە ٻوودەدات؟ ھەرەوەها نىشانەي ھاتەوەت و كۆتايى زەمان چىيە؟» (aión g165) 4 عىسا وەللامى دايىوه: «ئاڭادارىن، كەس چەواشەتەن نەكتا، 5 چۈنكە زۇر كەس بە ناوى منەوە دېن و دەلەن» من مەسىحە كەم، «زۇر كەسىش چەواشە دەكەن. 6 جەنگ و ھەوالى جەنگىش دەيىستن، وریابن مەتۇقىن، چۈنكە دەيىت ئەمە ٻوودەدات، بەلام ھېشتا كۆتايى نىيە. 7 نەتەوە لە نەتەوە پەست دەيىتەوە و شاشىن لە شاشىن، قاتوقىرى و بۇ مەلەر زەش لە شۇيىنى جىاجىجا دەيىت. 8 بەلام ئەمانە ھەمووى سەرەتاي ڙانەكان. 9 «ئىنجا بۇ چەواسانەوە بە گۈنتان كورى مرۆف لە ئاسماندا دەردە كەۋىت، ئەوسا ھەموو

چون دهیته کوری؟» 46 جا که سیان نهایتی به وشهیه کیش سویند به پرستگا بخوات، هیچ نیه، به لام ئوهی سویند به ولام بدنهوه، لهو رژه شهود ئیتر نهاینورا هیچی دیکه لی زیری پرستگا بخوات، ئهوا دهیت سویندکه بیاتسهه، 17 ئهی گل و کوزیرنه! کامیان گرنگره، زیره که يان په پرستگا پرسن.

که زیره که پیروز ده کات؟ 18 هه رووهها ئیوه ده لین: «ئوهی سویند به قوربانگا بخوات، هیچ نیه، به لام ئوهی سویند به قوربانیه که سه ری بخوات، ئهوا دهیت سویندکه بیاتسهه، 19 ئهی کوزیرنه کامیان گرنگره، قوربانی يان قوربانگا که قوربانیه که پیروز ده کات؟ 20 بويه ئوهی سویند به قوربانگا ده خوات، ئهوا سویند به ده خوات و به ئوهش که تینیدا ده خوات، ئهوا سویند به ده خوات و به ئوهش که تینیدا نیشته جیهیه، 22 ئوهی سویند به ئاسغان ده خوات، ئهوا سویند به ته ختی خودا ده خوات و بهوهش که لهسه ری دانیشتوه. 23 قوربه سه رتان ئهی مامؤستایانی تهورات و فهربیسیه کان! دورو ووان! چونکه دهیکه پونگ و شویت و زیره ددهدن به لام راسپاراده گرنگه کانی تهورات وه کو دادپه روره و به زیبی و دلسوزیتان پاشتگوئی خسته ووه، پنیولست بوو ئهمانه پهپه و بکدن ئوهش هه موو بران. 9 که سیش لهسه رزوه به «باوک» باانگ مکهن، چونکه يه ک باوگان ههیه، ئوهی له ئاسمانه، 10 با به «مامؤستا» باانگ نه کرین، چونکه يه ک مامؤستاتان ههیه، ئوهش مه سیحه. 11 ئوهی له تیوتان پایه به رزتره، دهیته خزمه تکارتان. 12 ئوهی خوی به رز بکاتهوه نزم ده کریته وه، دهوهش خوی نزم بکاتهوه به رز ده کریته وه. 13 «به لام قوربه سه رتان ئهی مامؤستایانی تهورات و فهربیسیه کان! دورو ووان! چونکه ده رهه کانی شانشینی ئاسغان به رووی خه لکدا داده خهن، نه خوتان ده چنه ژووره وه و نه ده هیلن ئوهانه که دهیانه وی، بچنه ژووره وه. 14 [«قوربه سه رتان ئهی مامؤستایانی تهورات و فهربیسیه کان! دورو ووان! مالی بیوژن هه لده لووش، بخ خوده رخستیش نویز دریز ده کنهوه، له بره ئوهه سزانان گوره تره.】 15 «قوربه سه رتان ئهی مامؤستایانی تهورات و فهربیسیه کان! دورو ووان! ده ریا و وشکانی ده گرین تاکو یه کیک بکنه جوله که، که ببووه جوله که، ئه وسا دوو ئوهنده خوتان دهیکنه کوری دوزه خ. (Geenna g1067)

16 «قوربه سه رتان ئهی رابرهه کوره کان! ئیوه ده لین: «ئوهی ددهن که نهوهی بکوئانی پېغەمبه ران. 32 جا ئیوه پچوانهی

23 پاشان عیسا به خه لکه و قوتاییه کان خوی 2 فرمومو:

«مامؤستایانی تهورات و فهربیسیه کان له سه رکورسی موسا دانیشن. 3 له بره ئوهه ریک هه موو ئهوانه جیهیجی بکدن که پیتان ده لین، به لام به کداری ئهوان مه کدن، چونکه ئهوان باسی شتیک ده کدن، به لام خوتیان کاری پی ناکدن. 4 باری قورس و گران دهیچه وه و دهیچه نه سه رشانی خه لکی، به لام خوتیان نایانه ویت به هیچ شیوه یه ک له هه لگرتی باره کاندا یارمه تیيان بدهن. 5 «هه موو کداره کایان بع ئوهه خه لکی پیانین، به پانکردنی نوشته کانیان و گوره کردنی گولینگ کایان. 6 حه ز ده کدن له میوانیدا ال لای سه ره و له که نیشته کانیش له بیزی پیشنه دابیشن، 7 له بازار بشدا سلا ویان لی بکریت و خه لک به «رابی» بانگان بکدن. 8 «به لام با ییوه به «رابی» بانگ نه کرین، چونکه ته نهایه که مامؤستاتان ههیه و ییوهش هه موو بران. 9 که سیش لهسه رزوه به «باوک» باانگ مکهن، چونکه يه ک باوگان ههیه، ئوهی له ئاسمانه، 10 با

به «مامؤستا» باانگ نه کرین، چونکه يه ک مامؤستاتان ههیه، ئوهش مه سیحه. 11 ئوهی له تیوتان پایه به رزتره، دهیته خزمه تکارتان. 12 ئوهی خوی به رز بکاتهوه نزم ده کریته وه، دهوهش خوی نزم بکاتهوه به رز ده کریته وه. 13 «به لام قوربه سه رتان ئهی مامؤستایانی تهورات و فهربیسیه کان!

دوورو وان! چونکه ده رهه کانی شانشینی ئاسغان به رووی خه لکدا داده خهن، نه خوتان ده چنه ژووره وه و نه ده هیلن ئوهانه که دهیانه وی، بچنه ژووره وه. 14 [«قوربه سه رتان ئهی مامؤستایانی تهورات و فهربیسیه کان! دورو ووان! مالی بیوژن هه لده لووش، بخ خوده رخستیش نویز دریز ده کنهوه، له بره ئوهه سزانان گوره تره.】 15 «قوربه سه رتان ئهی مامؤستایانی تهورات و فهربیسیه کان! دورو ووان! ده ریا و وشکانی ده گرین تاکو یه کیک بکنه جوله که، که ببووه جوله که، ئه وسا دوو ئوهنده خوتان دهیکنه کوری دوزه خ.

16 «قوربه سه رتان ئهی رابرهه کوره کان! ئیوه ده لین: «ئوهی ددهن که نهوهی بکوئانی پېغەمبه ران. 32 جا ئیوه پچوانهی

کوپره کهی گیزا. 3 کویله کافی نارد تاکو با نگهیشتکراوان بُو لیبو سه رسام بون، ئینجا به جیان هیشت و رُویشن. 23 له زه ماوهنه که با نگ بکن، به لام نهایویست بین. 4 «دیسان همان رُوژدا سه دوقیه کان که ده لئن زیندو و بیونه و نیبه، کویله دیکه نارد و گوچی:» به با نگهیشتکراوان بیلن، ئه وتا هاته لای و پرسیاریان لیکرد: 24 «مامُوتَاء، موسا فرمومی، خوانم ئاماذه کردووه، گا و دابهسته کانیشم سرپیوه و همه مو ئه گهار پیاویتکی و هجاخکویز مرد، ئهوا برآ کهی برآزنه کهی شتیک ئاماذه يهه، و هرنه زمهماوهنه که!» 5 «به لام گوپیان دخوازیتنه و هوجه بُو برآ کهی ده خاتنه وه. 25 جا له لای ئیهه نه داین و رُویشن، یه کیک بُو یلگه کهی و ئه وی دیکه بُو حهوت برا هبوبون، یه که میان ئُنی هینا و به و هجاخکویز باز رگانیه کهی. 6 ئهوانی دیکه کویله کافی ئه ویان گرت و مرد و زنه کهی بُو برآ کهی به جیشت، 26 به همان شیوه سوو کایه تیبان پی کردن و کوشیان. 7 جا پاشا زور توپه بوبو، دووهه و سییهه هه تا گلشته حه و تهه. 27 لم دواي همه مو ویان سوپا کهی نارد و بکوژه کافی لماورید و شاره کیانی سوو تاند. زنه کهش مرد. 28 ئالیا له رُوژی زیندو و بیونه و دا ده بینه ئُنی 8 «ئینجا به کویله کافی گوت:» زه ماوهنه ئاماذه يهه، به لام ئهوانه که، چونکه هی همه مو ویان بوبه؟ 29 عیسا له که با نگهیشت کردن شایسته نه بوبون، 9 که واته برؤنه سه ره ولا مادا پیچی فرمومون: «ئیوه به هله لدا چونکه، چونکه نه ریگا کان و ئه وهی بینیتان بُو زمهماوهنه که با نگهیشتی بکن:» له نوسراوه پیروزه کان دهزان و نه له هیزی خودا. 30 له 10 ئه و کویلانه ش چونه دهره وه بُو سه ریگا بانه کان و هستانه ودها خه لکی نه ژن ده هین و نه میزد ده کن، به لکو همه مو ئهوانه لی له باش و خراب بینیان کویان کردنوه، وک فریشه له ئامان دهن. 31 به لام ده رباره هه ستانه وهی تاکو زه ماوهنه که پرپیوه له میوان. 11 «کاتیک پاشا هاته مردووان، ئالیا ئه وهه تان نه خویند ووه تهه که له خوداوه به عیوه ژووره وه بُو ئه وهی میوانه کان بینیت، له وی یه کیکی بینی گوتراوه؟ ده فرمومی: 32 من خودای ئیراهیم و خودای جلی زه ماوهنه لمهه نه کردوو. 12 پیچی ده لیت: «برادر، ئیسحاق و خودای یاقوب» ئه و خودای مردووان نیبه، چون بن جلی زه ماوهنه هاتیه ژووره وه؟ ئه و پیده نگ بوبو، به لکو هی زیندو وانه. 33 کاتیک خه لکه که گوپیان لی 13 «ئینجا پاشا به خرمه تکارانی گوت:» په لبه سی بکن و بوبو، له فیکر دنه که سه رسام بون. 34 کاتیک فه رسییه کان فریبیده نه تاریکی ده ره وه، جا گریان و جیره ددان بیستان که عیسا سه دوقیه کافی پیده نگ کردووه، پنکه وه له وی ده بیت. 14 «چونکه با نگهیشتکراوان زورن، به لام کزوونه وه. 35 یه کیکان ته وراتساش بوبو، پرسیاری لیکرد تاکو هه لبزیر دراوان که من.» 15 ئینجا فه رسییه کان رُویشن و تاق بکاهه وه: 36 «مامُوتَاء، گنگترین راسپارده هه ته رات ته گیبریان کرد که چون عیسا به قسه کافی خوی تووش بکن. چیه؟» 37 عیسا پیچی فرمومو: «به همه دل و به همه مو 16 قوتاییه کافی خویان و هیزو دسییه کانیان نارد لای و گوتیان: گیان و له همه مو بیر تانه وه یه زانی په روره دگار تان خوشبوی.» 『مامُوتَاء، ده زانین تو راستکوگوت و به راستی خه لکی فیزی 38 ئه مهه گنگترین ویه کدم راسپارده يه. 39 دووهه میشان وک ریگاکی خودا ده کهیت و سل له کس نا کهیه وه، چونکه ئه وایه: 『تیزکه کهت وک خوت خوشبویت.』 40 جا ته ماشی رواله تی خه لک نا کهیت. 17 که واته پیان بفه رمووه همه مو ته رات و پهیام پیغمبه ران بهم دووه راسپارده يه وه رات چیه؟ دروسته سه رانه بدریته قهیسیریان نا؟ 18 عیسا بهندن، 41 کاتیک فه رسییه کان پنکه وه کزوونه وه، عیسا لی که به نیاز خرایپی ئه وانی ده زانی، فه رمووی: «ئه دورو ووان، پرسین: 42 «ده رباره هه مه سیح چی ده لئن؟ کوری کییه؟» بُوچی تاقیم ده کهنه وه؟ 19 پاره هی سه رانه م پیشان بدنه.» ولامیان دایه وه: «کوری داوهه. 43 ئه ویش پیچی فرمومون: ئه وانیش دیبار نیکان بُو هینا. 20 پیچی فرمومون: «ئه م وینه و «که واته، چون داود به سروشی رُوحی پیروز پیچی ده لی،» «خاون نووسینه هی کییه؟ 21 ولامیان دایه وه: «ھی قهیسرهه.» شکر؟ چونکه ده لی: 44 «یه زان به خاون شکری منی پاشان پیچی فرمومون: «که واته ئه وهی هی قهیسرهه بیده نه فه رموو:» له دهسته راستم داییش هه تا ده خمده ژیر قهیسره و ئه وهش هی خودایه بیده نه خودا. 22 که گوپیان پیت.» 45 بُویه ئه گهار داود پیچی لین «خاون شکر،» ئیتر

مندان و شیره خوارانه و ستایشست بُو خوت دا پشتوه؟»¹⁷ پیشان ده کون، 32 چونکه یه حیا هات بُو ئه وهی پریگای شار، بهره و گوندی راستوروسیتیان نیشان برات بهلام گیوه باوهرتان یېنی نه کرد، بیت عنا بدرینکوت و شه و لدوی مایه وه. 18 بهیانی ززو بهلام باجگران و له شفروشان باوهربیان یېنی نه کرد، پاشان که عیسا ده گهرا یه شار، برسی برو. 19 دار هنجیریکی یینیشان، هر توبهتان نه کرد و باوهرتان یېنی نه کرد.¹⁹ «گوئی له سر پریگا که یېنی و چووه لای، بهلام له گهلا زیاتر یېچی له غونه یه کی دیکه بگون: خاوهن زوهیه که ههبو و پریگیک پیوه نه بینی، ئینجا یېنی فرمومو: «ئیتر هه ریگیز بره نه گیت!» چاند په ریگیکی به دهوریدا گرد، گوشه ریگیکی ترپی تیدا دهسته جن داره که وشك برو.²⁰ کاتیک هملکولی و قوللیده کی چاودیزی بنیاد نا، ئینجا دایه دهست قوتاییه کان ئمه میان بینی، سه رسام بون و گوتیان: «چون چهند ره زوهاتیک و گهشی گرد، 34 کاتیک و هر زی بهره م دهسته جن دار هنجیره که وشك برو?²¹ عیساش وله امی زیک بیوهوه، خزمه تکاره کانی نارده لای ره زوهانه کان تاکو دانه وه: «راستیان پن ده لیم: نه گهر باوهرتان هه بیت و گومان بهره مه که ده و هر بگون.²⁵ ره زوهانه کان خزمه تکاره کانیان نه کدن، نه که هر ئه مهی دار هنجیره که ده کدن، به لکو ئه گهر گرت، له یه کیچان دا و یه کیچان کوشت و هموی دیکشیان بهم کیوه بلین، «هه لبکه نزی و بکوهه ناو ده ریاوه»، وا ده بیت. بهرباران گرد.²⁶ دیسان خزمه تکاری زیاتری لهوانه 22 جا هرجی له نویزدا به باوهره وه داوای بکدن، و هر بیده گرن.» پیشوو نارد، ره زوهانه کان هه مان شیان له وانیش گرد.³⁷ له کاتیک عیسا چووه حه وشه کانی په رستاگ و خله که کوره کی بُو لایان نارد و گوف: «ریزی کوره کدم قیزده گرد، کاهینانی بالا و پیرانی گهل هاته لای و گوتیان: ده گرن.³⁸ «بهلام ره زوهانه کان که کوره که کیان بینی له ناو «ئه مانه به ج ده سه لایتیک ده کیت؟ کی ئم ده سه لایتیک خویاندا گوتیان: «ئمه میراتگه که ده، با پیکوئن و دهست به تو داوه؟»²⁴ عیسا وله امی دانه وه: «منیش پرسیاریکان به سر میراته که یدا بگین.»³⁹ ئینجا گرتیان و فریان دایه لی ده کدم، نه گهر وله امتن دامه وه، ئهوا پیشان ده لیم به دهره وهی ره زه که و کوشیان.⁴⁰ «کاتیک خاوهنی ره زه که ج ده سه لایتیک ئه مانه ده کدم.²⁵ لمائوه لکیشانی یه حیا، دیت، چو لم ره زوهانه ده کات؟»⁴¹ وله امیان دایه وه: «ئه و له کویوه برو؟ له ئاسانه وه بوبیان له مرؤقه وه؟» له تی خویاندا خراپه کارانه به خراپی له ناوده بات و ره زه که ش ده داته دهست کوته راویزگدن و گوتیان: «نه گهر بلین،» له ئاسانه وه ره زوهانه دیکه، ئهوانه له و هر زی خوی بهره مه دهدن،»⁴² برو، «ده بیت، باشه بُوچی باوهرتان یېنی نه کرد؟»²⁶ نه گریش عیسا یېنی فرمومون: «ئایا هر گیز له نووسراوه پیروزه کان بلین،» له مرؤقه وه برو، «له خله که ده ترسین، چونکه هه مو نه تاخویند وه ته وه: «ئه و برددهی وه ستاکان ره تیان گردده وه یه حیا به پنجه مبه ر داده نین.»²⁷ ئینجا وله امی عیسایان دایه وه: برو به گرنگتین بهردی بناغه، ئمه له لایه نه زدانه وه برو، «نزا نانی.» ئه ویش یېنی فرمومون: «منیش پیشان نالیم به ج له به رچاومان سهیره؟»⁴³ «له به ره وه پیشان ده لیم: شاشنی ده سه لایتیک ئه مانه ده کدم.»²⁸ ئینجا عیسا فرموموی: «پیشان خوداتان لی ده سه نزیه وه و ده دریه نه توهیه که بهره مه چییه؟ پاوانیک دوو کوری هه برو. چووه لای یه که میان و ده دات.⁴⁴ ئه وهی به سر ئم بهرددها بکویت تیکده شکیت، گوقی: «کورم ئه مه بُرپه له ره زه که دا کار بکه.»²⁹ ئه ویش ئه وهش که بهرد که به سریدا بکویت ورد و خاشی ده کات.»⁴⁵ وله امی دایه وه: «ناچم، بهلام پاشان په شیان بوبوه و چووه. 45 کاتیک کاهینانی بالا و فریسیه کان نهونه کانیان بیست، 30 ئینجا پیاوه که چووه لای کوره که دیکه و هه مان زانیان باسی ئهوان ده کات.⁴⁶ له به ره ئه وه دهیانویست بیکن، قسهی گرد، وله امی دایه وه: «به سرچاوه، گوره مه! بهلام بهلام له خله که ترسان، چونکه به پنجه مبه ریان داده نا، نه چووه.³¹ ئایا کام لام دوو اه به خواستی باویکان گرد؟»²² عیسا دووباره به نهونه قسهی بُو کردن، فرموموی: گوتیان: «یه که میان.» عیساش یېنی فرمومون: «راستیان پن 2 پاشایقی ئاسمان له پاشایه که ده چیت که زمه او ندی بُو ده لیم: باجگران و له شفروشان له چونه ناو شاشنی خودا

عیسا بهره و گورشه لیم ده روشیست، دوازده قوتاییه کهی جیا بکیته وه» 34 عیساش دلی پیشان سوونا و دهستی له چاویان گردده و به پرینگاهو یعنی فرمومون: «نه وا بو گورشه لیم دا، دهسته جن بیناپیان بو گدرا یاهوه و دوای کتونه.

سه رده کدون، کوری مروف ده دریبه دهست کامهنهانی بالا 21 کاتیک له گورشه لیم نزیک بونهوه و گلیشته گوندی و ماموستایانی تهورات، نهوانیش پریاری مرندی دهدهن و 19 بو گالته پکردن و به قاجیچ لیدان و لاخچادن دهیدهنه دهست ناجوله ککان، له روزی سلیمه میش هلهلهه ستیرتیه وه» 20 ئینجا دایکی کوره کافی زهدی له گکل کوره کافی هاته لای عیسا و گپتوشی برد و داوای لیکرد شتیک بو بکات. 21 نه ویش یعنی فرمومو: «چیت دهونت؟» گوقی: «بغه رمو با هه ردوو کوره کدم له شانشینیه که تدا یه کیکان له لای پاست و نه وی دیکه بان له لای چه پت دانیشن». 22 عیسا وهلام دایهوه: «میوه نازان داوای چی ده کدن. نایا ده تو ان نهوا جامه بختونه وه که من ده بختمه وه؟» وهلامیان دایهوه: «ده تو این». 23 نه ویش یعنی فرمومون: «له راستیدا له جامی من ده خونه وه، بهلام دانیشتن له لای پاست و چه پمه وه، بو من نیمه بیده، بهانه نه یعنی سواربوو. 8 خه لکیکی یئچگار زور کدوا کانیان له سه رینگا که را خست. خه لکی دیکه لقه داریان ده بپیوه و له سه رینگا که رایانده خست. 9 نه و خه لکه له پیشی ده روشیش و نهوانهش که دوای کوبیون، هواریان ده کد: «هوسانا بو گوری داود!» «پیروزه نه ویه به ناوی یه زدانه وه دیت!» «هوسانا ده سه لایان به سه ردا ده سه پن. 26 بهلام له تیو یوهدا ناوا بو خود!» 10 کاتیک عیسا چووه ناو گورشه لیم، هه مو و شاره که خروشا و گوتیان: «نهامه کیهی؟» 11 خه لکه کدش ده یانگوت: «نهامه پیغمدهر عیسایه، خه لکی ناسیره هی چه لیله». 12 عیسا چووه ناو حوشه کافن په رستگا و هه مو و هوانه ده رکد که له وی خه ریکی کپن و فروشتن بونون، میزی پاره گکره وان و کورسی کوتفروشان سه ره وژیر کرد. 13 یعنی فرمومون: «نووسراوه، «ماله کدم به مالی نویز ناوده بدریت؟» بهلام یوه ده یکنه «نه شکه وی دزان!» 14 نایانا و شله لکان له په رستگا هاته لای و نه ویش چا کیکردن وه. 15 بهلام کاتیک کامهنهانی بالا و ماموستایانی تهورات نه کاره سه رسوره هیهانهیان بینی که نه کردی، هه روهها مندالانیش که له حوشه کافن په رستگا هواریان ده کرد: «هوسانا بو گوری داود!» توره بون «گوره مه، کوری داود، به زه بیت پیماندا بیته وه!» 31 جا خه لکه که سر زه نشیان کردن تا کو پیده نگ بن، بهلام نهوان زیاتر هواریان کرد: «گوره مه، کوری داود، به زه بیت پیماندا بیته وه!» 32 عیسا راوه سنا و بانگی کردن و فرمومون: «چیتان ده ویت بوتان یعنی فرمومون: «بهلی، نهی قدت نه تاخویندو وه ته وه: «له زاری بکدم؟» 33 وهلامیان دایهوه: «گوره مه، ده مانه ویت چاومان

شانشینی ظامن و هک خه ساو بژن. کی ده توانیت په سهندی ناوی من، مال، بر، خوشک، دایک، باوک، ژن، مندان بکات، با په سهندی بکات.» 13 ئینجا خلکی مندالیان هینایه یان گلکدی به جنیشتوده، سه دئوهونده و هرده گریته وه و زیانی لای عیسا تاوه کو دهستیان له سره دابنیت وله پیتاواندا نویز هتاهه تایش به میرات و هرده گریت. (aiōnios g166) 30 به لام بکات، به لام قوتاییه کان سه رزه شتیان کردن. 14 به لام عیسا زور له یه که مینه کان ده به دواهه مین و دواهه مینه کلنش ده به فرموموی: «لیگه رین مندان یتنه لام، پیتان لی مه گرن، یه که مین.»

چونکه شانشینی ظامن هی و هک ئه مانیه،» 15 دهستی له سره 20 «شانشینی ظامن له خاوهن ره زیک ده چیت، به یاف دانان و لدوی رویشت. 16 ئینجا یه کیک هاته لای و گوقی:

زورو دینه ده رهوه تاکو بچیت کویکار بره زه کهی بگریت.
«ماموسنا، ج چا کدیه ک بکم تاکو ژیانی هتاهه تایی به دهست 2 له گل کریکاره کان ره زی که دیناریک پریکه وت، ئینجا

بهم؟» (aiōnios g166) 17 عیسا و هلامی دایهوه: «بوجی له باره ده زیکی کا ترمهیر تو دووباره چووه

چا کدوه پرسیارم لی ده کیت؟ تنهها یه کیک چا که. به لام درهوه، له مه یاداندا هندیکی دیکهی بینی پیکار راوه ستایرون،

نه گدر دهه ویت بچیت ناو ژیانه وه، راسپاره کان به جیگیگه نه.» 4 بیچی گوت: «عیساش فه رموموی: «(مه کوژه، بکوی ده تانه می)

18 بیچی گوت: «کامیان؟» عیساش فه رموموی: «(مه کوژه، بکوی ده تانه می) 5 ئه واپیش رویشت. «ئینجا کا ترمهیر داوینیسی مه که، مه دزه، شایتی درو مده، 19 پیزی دوازده و کا ترمهیر سی رویشتهد و هه مان شتی گردوه.

دایک و باوکت بگره،» هه روهه 6 تزیک کدت وک خوت تزیکی کا ترمهیر پینچی ٹیواره دیسان رویشت، کویکاری خوشبویت.» 20 گنجه که ش بیچی گوت: «هه مووه مانه دیکهی بینی راوه ستایون، لی پرسین: «بوجی به دریانی رویز

به جنگه یاند ووه، ئیتر له چیم کمه؟» 21 عیسا بیچی فرموموی: لیه پیکار راوه ستایون؟» 7 «و هلامان دایهوه: «چونکه کس به

نه گدر دهه ویت کامل و تهوا بیت، برو هه رچیت هه یه کری نه گرتوون،» هه واش بیچی گوت: «عیوه ش بروون له ره زه که مدا

پفروشه و بیده هه ژاران، سیتر گنجینه یه کت له ئاماندا ده بیت کار بکن!» 8 «کاتیک ٹیواره داهات خاوهن ره زه که

و وره دواه بکوهه.» 22 به لام گنجه که که ئه قسیه یه به سه رکاره کهی خوی گوت: «کویکاره کان بانگ بکه و

بیست، به دلتنه نگیهه وه رویشت، چونکه ساما تیکی ره زوری کریه کانیان بدھری، له وانه وه دهستیپیکه که له کوئتایه وه هاتن

هه بورو. 23 عیساش به قوتاییه کانی فرموموی: «راستیان پی بیوهانه یه له سه ره تاوه هاتن.» 9 «جا نهوانه کا ترمهیر پینچ

ده لیم: به زه حمه دهوله مهند ده چیت ناو شانشینی ئامانه وه. هاتن، هه ریه که دیناریکان و هرگرت، 10 یه که مینه کلنش هاتن و

24 دیسان پیتان ده لیم: ئاسانتره و شتریک به کونی ده رزیه کدوه واپیانی زیارت و هرده گن، به لام هه ریه که دیناریکان و هرگرت.

بچیت له وهی دهوله مهندیک بچیت ناو شانشینی خوداوه.» 11 که وریانده گرت بوله بولیان به سره خاوهن ره زه کددا ده کرد

25 قوتاییه کان که گوییان له مه بیوه زور سه رسام بیون و گوتیان: و 12 ده بانگوت: «دواهه مینه کان کا ترمهیر نیک ئیشان کرد.

«کواهه کی ده توانیت رزگاری بیت؟» 26 عیساش سهیری توش له گل آیه یه کسانت کردن که سه ختی و گه رمای

کردن و فه رموموی: «نه مه بیوه ره مه حماله، به لام له لای ره زمان کیشاوه.» 13 «و هلامی یه کیکانی دایهوه: «برادر، من

خودا هه مه و شتیک ده بیت.» 27 ئینجا پا ترموس و هلامی دایهوه غدره ل نه کردویت. ئایا له گل من به دیناریک پریک و بیچی گوت: «نه وه تا ئیه وازمان له هه مه و شتیک هیناوه و نه که تویوت؟ 14 هی خوت بیه و برو. من ده مه ویت به وهی

دوات که تویون، ئیه چیمان بیوه ده بیت؟» 28 عیساش بیچی دواهه مینیش وه که توی بدھی. 15 ئایا بیوم نییه نه وهی

فه رمومون: «راستیان پی ده لیم، له نویوونه وده، کاتیک کوری ده مه ویت به مالی خوی بکم؟ یان چاوت به ودها هه لانیه ت مروف له سره ته ختی شکوئه مهندی خوی داده نیشیت، عیوه ش که من کسیکی دهستکراوه؟» 16 «بهم شیوه یه دواهه مین

که دواه که وتوون له سره دوازده ته خت داده نیشن و دوازده ده بنه یه که مین و یه که مینیش ده بنه دواهه مین.» 17 کاتیک هه زه که ئیسرائیل حکم دده دن. 29 هه رکه سیکیش له بنه

چیادا به جینا هیلت تاکو بچیت به دوای و نبووه کددا بگریت؟ رازی نه بیو، چوو فرییدایه زیندانه وه، ههتا قه رزه کدی بداته وه.

13 راستیان پی، بلیم: نه گدر دوزپیوه، له نهوده و تویه کهی تر 31 کاتیک خزمه تکاره هاوکاره کانیان رووداوه کدیان بینی، که بزر نه بیوون زیاتر پی دنخوش دهیت! 14 به همان شیوه زوریان پی ناخوش بیو، هاتن و هه مو و نهوهی روویابو بو باوگان له ئامغان نایه ویت یه کیک لدم بچوو کانه لمناو بچیت. گدوره کدیان گیزایه وه، 32 «نهوسا گدوره که خزمه تکاره کدی

15 ئه گدر خوشک یان برا کدت خراپیه له گدل کردیت، برق بانگ کرد و پیچی گوت: «خزمه تکاری به دکار، له هه مو و نهوه به تنهها له تیوان خوت و خوی گله بی ن بکه. ئه گدر گوئی قه رزه خوشبووم، چونکه لئم پارایته وه. 33 ئایا نه ده بیو و توش لیکری، ئهوا برا کدت به ده ستد هه نیته وه. 16 خو ئه گدر گوئی به زه بیت به خزمه تکاره هاوکاره که تدا بینته وه، هه روهک چون نهگرت، یه ک یان دوو کس له گدل خوت ببه، تاکو «هه من به زوییم پینتدا هاتوه؟» 34 جا گدوره کدی توپره بیو و باهه تیک له سدر زاری دوو یان سی شایه راستیه کدی دایه دهست جهلا ده کانه وه، ههتا هه مو و قه رزه کدی بداته وه. بسەلمیزیت.» 17 ئه گدر به گوئی نه کردن، به کلیسا بیلی، ئه گدر 35 «باوکی ئامغانیشم و اتان لیده کات، ئه گدر هه ریه که تان له بگوئی کلیساشی نه کرد، ئهوا به بپه رست و باچگری دابنی. دللوه گردنی خوشکی یان برا کدی ئازاد نه کات.»

18 «راستیان پی ده لئم: ئه ووهی عیوه له سدر زوهی دایخنه، له 19 کاتیک عیسا لهم قسانه بیوه وه، جه لیلی به جیبیشت و ئامغانیش داخراوه دهیت، ئه ووهی له سدر زوهی پیکندوه وه، له هاته هه ریکی یه هودیا، له به ری ئه و به ری رووباری ئوردون، ئامغانیش کراوه دهیت. 19 «دبسان راستیان پی ده لئم: ئه گدر 2 خله لکیکی رزور دوای که وت، ئه ویش لهوی چاکیزندوه وه. دووان له ئیوه له سدر زوهی له سدر هه شیتک ریک بکون، 3 ههندیک فریسی هاته لای بوقئه وهی تاقی بکندوه وه هه رچی داوا بکهن، باوکم که له ئامغانه بیزان جیهه جی ده کات، گوتیان: «ئایا دروسته میرد لمبهر هه رهیه ک بیت زنه کدی 20 چونکه له هر کوپیه ک دوویان سی کس به ناوی منه وه کوبنده وه، من لهوی له تیوانیاندا ده بیم.» 21 ئینجا په ترس هات و پیچی گوت: «گدوره، ده بی چهند جار گه ردنی برا کدم 5 هه روههها فه رمووی: «له به ئه وه پیاو دایک و باوکی خوی تازاد بکنم که خراپم له گدل ده کات؟ تاکو حه وت جار؟» به جیده هیلت و به زنه کدیه وه ده نووسیت، ئیتر هه ردوویکان 22 عیساش پیچی فه رموو: «من پیت نالئم حه وت جار، به لکو حه فتا که رهت حه وت جار! 23 «له به ئه وه پاشایه قی ئامغان ده بنه یه ک جه سته.» 6 که واهه چیز دوون بن به لکویه ک ده بنه یه ک جه سته.» 7 نه کانه وه، 7 لیبان پرسی: «ئهی بچوچی موسا مرؤف جیای نه کانه وه.» 8 بیان پرسی: «لهم بچوچی موسا فه رمانی داوه پیاو ته للاقامه به زنه کدی بdat و لئی جودا بیتته وه؟» 8 پیچی فه رموون: «له به ر دلره قیتان موسا پیچی پتدان زنه کانیان ته للاق بدهن، ئه گینا له سره و تاوه وا نه بیو. 9 به لام پیتیان ده لئم: ئه ووهی بنهی هزی داوی پیپیسی زنه کدی خوی 10 قوتیبیه کانی پیتیان گوت: «ئه گدر حالی پیاو له گدل زن واپیت، باشتره زن نه هیلت!» 11 عیسا پیچی فه رموون: «هه مو خله لکی ناتوانن ئهم قسه یه په سند بکن، تنهنا ئه وانهی پیتیان قه رزاری بیو، ملی گرت و گوئی: «ئه ووهی به سه رته وه وه بمهده روهه!» 29 «خزمه تکاره هاوکاره کدی له به ریچی چوکی دادا خه ساند ویان، خله لکیش هه یه پیاریان داوه له پیناوی و لئی پارایه وه: «له سدر رایوه سته، ده تده مه وه.» 30 «له لام

فرموده: «ئەم کورى خۆشەۋىستىم، ئەوهى يېتى دىلشادم. پەرسىتگان نادات؟» 25 گوقى: «بەلى». کاتىك پەترۆس ھاته گۈنى لى بىگن! 6 کاتىك قوتايىيەكان گۈپيان له و دەنگ بۇو، ماللهو، عيسا پىيشى كەوت و فرمودۇ: «دەت چىيە شىمۇن؟ بەدەمدا كەوتىن، زۇر ترسان. 7 بەلام عيسا ھات، دەسىتى پاشايىانى زەۋى سەرەنە و باج له كى وەردەگەن؟ له هاولاتىيانلىدان و فرمۇسى: «ھەستن، مەترىسىن!» 8 ئىنجا چاوابان خۇيان يان له خەلکى يىانى؟ 26 پەترۆس گوقى: «له يىانى.» ھەلبىرى و له عيسا زىاتر كەسىان نەيىن. 9 کاتىك له چىا كە عىساش يېتى فرمۇسى: «كەوانەنە هاولاتىيان تازادەن. 27 بەلام دەھاتەن خوارەوە، عيسا فەرمانى پىدان و فرمۇسى: «ئەمەن تاكو بۇپيان نەينە كۆسپ، بېرۇ دەرياچە كە و قولاب ھەلبىدە، بىنیتىان بە كەسى مەلئىن، هەتا كورى مەرۇف لەناو مەردووان يەكەم ماسى كە دەيگىرتى، دەمى بىكەرەوە، دراوىتكى سەتايىر ھەلدەستىزىتىيەوە.» 10 قوتايىيەكانلىييان پىرسى: «باشە بۆچى دەبىنېتىوە، بىبە و له جىاتى خۆم و خۆت پىاندەرى.»

مامۇستايىن تەورات دەلەن دەبىت يە كەم جار ئەلياس يېت؟» 18 **18** لەو كاتەدا قوتايىيەكان ھاتەن لای عيسا و گوتىيان: 11 عيسا وەللامى دانەوە: «پەستە، ئەلياس دېت و ھەممۇ شىتىك كى لە شاشىنى ئاماندا پايەبەر زىزتە؟» 2 ئەويش مندالىكى رېنگ دەخاتەوە. 12 بەلام پىتان دەلەن: ئەلياس ھات و بانگىرىد و له تاوهەراستىاندا رايگەت، 3 فرمۇسى: «پەستەيانى، چىيان وىست پىيان كەدەن. ھەرەھا كورى مەرۇقىش نەيانتامى، چىيان وىست پىيان كەدەن. ھەرەھا كورى مەرۇقىش بە دەستىيانەوە ئازاز دەچىزىت.» 13 ئەوسا قوتايىيەكان تىنگىشتن كە باسى يەحىاي لە ئاواھەللىكىشى بۆ كەدەن. 14 کاتىك گەشتەن لای خەلکە، كاپرىيەك ھات و لەبەرەھى چۈكى دادا و 15 گوقى: «گەورەم، بەزە بىت يە كورە كەمدا بىتتەوە، فىدارە و ئازارىتكى زۇر دەچىزىت. زۇر جار دەكەوبىتە ناو ئاڭ و زۇر جارىش ناو ئاواھوە. 16 ھەيتامە لای قوتايىيەكان، بەلام نەيانتوانى چاڭى بىكەنەوە.» 17 جا عيسا وەللامى دايەوە: «ئەم نەوهى بىياوەر و خوار، هەتا كەى لە گەلتان بىم؟ هەتا كەى بەرگەتان بىگم؟ ئەو كورە بېنېنە ئېرە بۆلام،» 18 عيسا لە رۇحە پىسە كەى راخورى و له كورە كە ھاتە دەرەوە، لهو كاتە و كورە كە چاڭ بىووهوە. 19 پاشان قوتايىيەكان بە تەنھا ھاتەن لای عيسا و گوتىيان: «بۆچى ئېتە نەماتىوانى دەرىيەكەن؟» 20 ئەويش يېتى فرمۇون: «لەبەر كەمى باوهەرتان، راستىيان بى دەلەن: ئەگەر ئەۋەندە دەنگە خەرەتەلەيەك باوهەرتان ھېلى، يەو كىۋە دەلەن «لۇوي بېرۇ،» دەرىوات و ھېچ شىتىك بۆتەن مەحال نايلت. [21] بەلام ئەم جۆرە رۇحانە دەرنا كىرىن، بە نویز و رۇزۇو دۆزەخەوە. 10 (ئاڭ داڭارىن! بە سووكى مەپوانە نەبىت.» 22 کاتىك قوتايىيەكان لە جەليل كۆبۈنەوە، عيسا يېتى فرمۇون: «كورى مەرۇف دەرىيەتە دەست خەلک و دەلەن فىشىتە كانيان لە ئاماندا بەردهوام بروو باكىم دەيىن كە كەپتەن، دەرىيەپىنە و فېرىيىدە. بۇ تو باشتەر بە يەك چاوهەوە كەپتەن ناو زىيانەوە لەوهى بە دوو چاوهەوە فېرىيەتتە ناو ئاڭرى دۆزەخەوە. 23 دەيىكۈزىن، لە رۇزى سىيەم ھەلدەستىزىتىيەوە، قوتايىيەكانىش بەمە زۇر دلگەن بۇون. 24 کاتىك عيسا و قوتايىيەكانى كەپتەن كەفەرناحوم، باجىگانى دوو درەھەم كەى پەرسىتگا ھاتەن لاي پەترۆس و گوتىيان: «ئەرى مامۇستا كەتان باجى

فریسی و سه دوقیه کان هاتنه لای عیسا بُو دایجه‌یت، له ئاماندا داخراو ده بیت، ئوهی تو له سه رزه‌وی ئوهی تاق بکنه‌وه، دايان گونکه نیشانه‌یه کی ئامانیان بیکه‌یته‌وه، له ئاماندا گراوه ده بیت. 20 ئینجا قوتاییه کانی پیشان برات. 2 عیسا و لامی دایه‌وه: «که شواره دادیت، راسپارد که به کس نه لئن ئه و مه‌سیحه کدیه. 21 لهو کانه‌وه ده لئن، سامال ده بیت، چونکه ئامان سوره لگه‌پراوه،» عیسا دهستی کرد به پرونکردنوه بُو قوتاییه کانی که ده بیت 3 سه‌ره له بیانیش، «ئه مروف او بپران ده بیت، چونکه ئامان سوره بچیته تو شه‌لیم،» له‌وهی به دهستی پیران و کاهینانی بالا و هه لگه‌پراوه و هه‌وره، «ئیوه ده زان پرووی ئامان بخونتنه‌وه، ماموتایانی ته‌رات زور تازار بچیزیت و بکوژیت وله بروژی به لام ناتوان نیشانه‌کانی زمانه لیکبده‌نه وه! 4 نهوده‌یه کی بدکار سینیم هه ساینریته وه. 22 په ترؤس عیسای هینایه ئم لاوه و داوی‌پیس دواوی نیشانه ده کات، نیشانه‌یه نادریت، جگه له و دهستی کرد به سه‌رزو شتکردنی: «خدو نه کات گهوره! نیشانه‌یه یونس.» ئینجا به جی هیشتن و برقیشت. 5 کاتیک هه رگیز تهمت به سه‌رنیه‌ت! 23 عیسا ئاپری دایه‌وه و به قوتاییه کان گیشته‌ئه و به‌ری ده‌ریاچه‌که، بینیان له‌پیران په ترؤسی فه‌رمون: «لهه رچاوم لاجز، ئهی شه‌یتان! تو کوسپی چووه له گه‌ل خویان نان بیهند. 6 عیسا بیی فه‌رمون: «وریان، لهه رده‌مم،» چونکه بیر له کاروباره خودایه‌کان نا که‌بته‌وه، ئاگداری هه‌ویرتشی فه‌رسی و سه دوقیه کان بن.» 7 لمناو به لکو کاروباری مرؤفانه. 24 ئینجا عیسا به قوتاییه کانی خویاندا گفتگوکیان کرد و گوتیان: «ئه و بیهه وا ده بیت، فه‌رمون: «ئه گدر که‌سینک ده‌یه‌ویت بیته قوتابی من، با نکولی چونکه ئامان له گه‌ل خومان نه هینایه‌وه! 8 عیسا زانی و بیی له خوی بکات و خاچه‌که که هه لبکریت و دوام بکه‌ویت. فه‌رمون: «ئه کم با ورینه، بُوچی له تو خوتان ده لئن 25 نهوده‌یه بیه‌ویت زیانی خوی بدؤر تیت، به دهستی ئامان نییه! 9 ئایا هیشنا تینه گه‌شتوون؟ نایه‌ته بیرتان پیتچ بـلـام ئه وـهـیـهـ لـهـ بـلـاوـتـیـتـ، به دهستی تـانـهـ کـهـیـ پـیـتـچـ هـزـارـهـ کـهـ وـچـهـنـدـ سـهـبـهـتـشـتـانـ هـهـ لـگـرـهـ وـهـ؟ـ دـهـ هـنـیـتـ. 26 چـیـ بهـکـلـکـیـ مـرـوـفـ دـیـتـ ئـهـ گـدرـ هـهـمـوـ 10 يـانـ حـوـتـ نـانـهـ کـهـیـ چـوـارـهـ زـارـهـ کـهـ وـچـهـنـدـ سـهـبـهـتـشـتـانـ جـهـاـنـ بـیـاـتـهـ وـخـوـیـ بدـؤـرـ تـیـتـ؟ـ يـانـ کـهـسـیـکـ لـهـ بـهـ رـامـبـهـ هـهـ لـگـرـهـ وـهـ؟ـ 11 چـوـنـ تـیـنـاـگـنـ منـ باـسـ نـامـ بـوـ نـهـ کـوـدـنـ؟ـ زـیـانـدـاـجـ بـهـهـایـکـ دـهـ دـهـدـاتـ؟ـ 27 کـوـرـیـ مـرـوـفـ بـهـ شـکـوـیـ ئـاـگـدـارـیـ هـهـوـیرـتـشـیـ فـهـرـسـیـ وـسـهـ دـوـقـیـهـ کـانـ بنـ!ـ 12 ئـینـجاـ باـوـکـیـهـ وـهـ لـهـ گـلـ فـرـیـشـتـهـ کـانـ خـوـیـ دـهـ لـگـرـهـ وـهـ،ـ ئـهـ وـسـاـ پـاـدـاشـتـیـ تـیـگـلـیـشـتـنـ کـهـ وـهـ هـهـوـیرـتـشـیـ نـانـ ئـاـگـدـارـیـانـ نـاـکـتـهـ وـهـ،ـ بـهـ لـکـوـ هـهـ رـکـسـیـکـ بـهـیـ کـدـارـیـ دـهـ دـاـتـهـ وـهـ.ـ 28 «راستیان پـنـ دـهـمـیـ:ـ لـهـ فـیـرـکـدـنـیـ فـهـرـسـیـ وـسـهـ دـوـقـیـهـ کـانـ.ـ 13 کـهـ عـیـساـ گـیـشـتـهـ هـهـ نـدـیـکـ لـهـ وـانـهـ لـیـرـهـ رـاـوـهـسـتاـونـ،ـ مـرـدـ نـاـچـرـنـ هـدـتـاـ کـوـرـیـ نـاوـچـهـ کـیـسـهـرـیـهـ فـیـلـیـپـوـسـ،ـ لـهـ قـوـتـایـیـهـ کـانـ پـرـسـیـ:ـ «ئـایـاـ مـرـوـفـ نـهـ بـیـنـ وـهـ کـ پـاـشـاـ دـیـتـهـ وـهـ.ـ»ـ

خـلـلـکـ دـهـلـئـنـ کـوـرـیـ مـرـوـفـ کـیـیـهـ؟ـ 14 وـلـامـیـانـ دـایـهـ وـهـ:ـ 17 دـوـایـ شـهـ رـوـزـ،ـ عـیـساـ بـهـ تـهـنـاـ پـهـ تـرـؤـسـ وـیـاقـوبـ «هـهـنـدـیـکـ دـهـلـئـنـ دـهـ اـجـیـاـیـ لـهـاـوـهـ لـکـیـشـ،ـ هـهـنـدـیـکـ دـیـکـ دـهـلـئـنـ وـیـوحـنـاـیـ بـرـایـ لـهـ گـلـ خـوـیـ بـرـدـ وـ بـوـ سـرـ چـیـاـهـ کـیـ بـهـ رـزـ ئـلـیـاسـهـ،ـ هـهـنـدـیـکـیـشـ یـهـرـمـیـاـ یـانـ یـهـ کـیـکـ لـهـ پـیـغـمـبـرـانـ!ـ»ـ 15 بـیـیـ فـهـرـمـونـ:ـ «ئـهـ ئـیـوـهـ دـهـلـئـنـ مـنـ کـیـمـ؟ـ»ـ 16 شـیـمـوـنـ پـهـ تـرـؤـسـ وـلـامـیـ دـایـهـ وـهـ:ـ «تـوـ مـهـسـیـحـهـ کـهـیـتـ،ـ کـوـرـیـ خـوـدـاـیـ زـینـدـوـوـیـ!ـ»ـ 17 عـیـسـاـشـ وـلـامـیـ دـایـهـ وـهـ:ـ «شـیـوـنـ کـوـرـیـ بـیـنـ،ـ خـوـزـگـتـ پـیـ دـهـ خـواـزـرـیـتـ،ـ چـونـکـهـ گـوـشـتـ وـ خـوـنـ ئـهـ مـهـیـانـ بـوـتـ تـاشـکـرـاـ کـهـ کـرـدـ،ـ بـهـ لـکـوـ ئـهـ بـاـوـکـمـ کـهـ لـهـ ئـامـانـهـ،ـ 18 مـنـیـشـ پـیـتـ دـهـلـئـمـ،ـ تـوـ پـهـ تـرـؤـسـیـ وـ لـهـ سـهـ رـئـمـ بـهـ رـدـهـ کـوـمـدـلـهـیـ خـوـمـ بـنـیـادـنـمـ کـهـ دـهـ رـوـازـهـ کـافـکـ دـوـزـهـ خـیـیـ تـاـوـرـیـتـ.ـ (Hadets g986)

19 کـلـیـلـهـ کـانـ شـانـشـیـنـ ئـامـانـتـ دـهـدـهـیـ،ـ ئـوهـیـ توـ لـهـ سـهـ رـزـهـیـ

ئینجا چهند که سیک له مامؤستایانی تهورات بهرهو رووی هات و هاواری کرد: «گورم، ئەی کورى

و فەرسىيە كان له ۋۇرشه يەوهەتەنەت لاي عيسا و لىيان داود، بەزە يېت پېيىدا يېتەنەت! كەكم بەھۇي پۇچى پىسەوە پرسى: 2 «پۇچى قوتاپىيە كانت نەرىتى پېرمان دەشكىنەن؟ پېش ئازارىكى زۇرى ھەدە». 23 بەلام عيسا تەنانەت بە وشەيە كەش ناخواردن دەستىيان ناشۇن!» 3 ئەويش وەلامى دانەوە: «ئەي وەلامى نەدايەوە، قوتاپىيە كانى ھاتە پېشى و تکيانلىيى كەد:

پۇچى ئىۋە لەبەر نەرىتى خۇتان سەرىچىچى راسپارده خودا «بەرپى بکە، وا بەدوامانەوە ھاوار دەكەت». 24 وەلامى دەكەن؟ 4 چونكە خودا فەرمۇويەقى: «رېزى دايىك و باولغان دايەوە: «من تەنها بۇ مەرە و نىبۈوهە كانى مالى ئىسرائىل ئىزدراوم». بگەن»، ئەوهى نەفرەت لە دايىك يان باوكى بکات، دەيىت 25 بەلام زىنەكە ھات و كېتۇشى بۆ بىردى و گۇقى: «گورم، بکۈرۈت!» 5 بەلام شۇ دەكەن: «ئەگر يەكىك بە دايىك يارمەتىم بەدە!» 26 وەلامى دايەوە: «ناشىت تانى مەنداان يان باوكى بېيت: ئەوهى بەنياز بوم بېدەمە ئىۋە بۇ خودام بېپەرەت و فېنەرەت بۇ سەگ». 27 زىنە كە گۇقى: «پاستە تەرخان كەدووە، 6 ئەوا پۇلىست ناكات كە رېزى دايىك و گورم، بەلام سەگىش لە پاشماۋەيە دەخوات كە لە خوانى باوكى بگەيت: «جا لەبەر نەرىتى خۇتان دەسەلاتى راسپارده دەگورەكانى بەرددە يېتەنە». 28 ئىنجا عيسا وەلامى دايەوە:

خودا رەت دەكەنەوە. 7 ئەي دوور ووان! سەبارەت بە ئىۋە «خانم، باوهپى تو بەھىزە! ئەوهى داوابى دەكەيت با بۆت ئىشايى يەقۇمە بەر پىشىپەننەيەكى باشى كەدووە كە فەرمۇويەقى: بېيت». 29 لە كەتەوە كەچە كەش چاڭ بۇوهەوە. 29 ئىنجا عيسا

8 «ئەم گەلە هەربە دەم پېتىم لى دەگەن، بەلام دىلىان لىم لەۋىي رۇلىشت و ھاتە لاي دەرياچەي جەھىل، چۈرۈ سەر دوورە. 9 بەخۈزۈنى دەمپەرنىت، تەنبا راسپارده مۇۋانە شاخىك و لەۋى دانىشت. 30 ئەوه بۇو خەلکىكى رۆز ھاتە

قىرى خەلک دەكەن!» 10 عيسا خەلکە كە باڭگەد و لاي، شەل و كۆپ و گۆچ و لال و زۆرى دىكەشيان لەگەن يېنى فەرمۇون: «گۈن بگەن و تېيىگەن. 11 ئەوهى دەچىتە ناو بۇو، لەبەرىجى دايىنان، ئەويش چاكى كەرنەوە. 31 تەنانەت دەمەوە مەرۆف گلاو ناكات، بەلکو ئەوهى لە دەم دىتە خەلکە كە سەرسام بۇون كە بىننەيان لال قىسە دەكات و گۆچ دەرەوە، ئەوه مەرۆف گلاو دەكەت.» 12 ئىنجا قوتاپىيە كان چاڭ كەتەنەت و شەل بەرپى كە دەپروات و كۆپ دەپەتتىت، جا

ھاتەنە پېش و لىيان پرسى: «دەزانى كاتىك فەرسىيە كان گۈپىان سەتايىشى خوداى ئىسرائىليان كەد. 32 ئىنجا عيسا قوتاپىيە كان لە قىسە كە بۇو بېتار بۇون؟» 13 وەلامى دايەوە: «ھەر رووە كەيىك باڭگەد و فەرمۇوى: «دەم بەو خەلکە دەسووتىت، ئەوه سىنى باوكى ئامىنەن نەچىاندىتت، ھەلە كەنرىت. 14 وازىان لى بېتىن، رۇزە لە گەلەدەن و ھېچجان ئىفيە بېخۇن. ناشە وېت بە رسىيەت ئەوانە كۆپىن و رېتايى كۆپىرە كان دەكەن. ئەگەر كۆپىرەتىغا بىانىرەمەوە، ئەوهى كە بېنگا بېر نە كەن!» 33 قوتاپىيە كان وەلامىان كۆپىرەنەن دەكەن، ھەر دووپىكان دەكەنەنەن چالەوە. 15 پەتروس يېنى دايەوە: «لەم چۈلەن ئىفيە ئەن ئۆزەرەمان لەكۈرى بۇو بۇ ئاندانى گۇت: «ئەم غۇونەيە مان بۇرۇون بېكەوە.» 16 عيسا فەرمۇوى: «ئەم ھەمۇ خەلکە!» 34 عىساش يېنى فەرمۇون: «چەند ناتانان «ئىۋەش ھېشتى ئىنلىك؟» 17 ئايلار ئازانن ھەرچىتە دەچىتە ناو ئىفيە؟» گوتىان: «حەوت، لە گەل چەند ماسىيەكى بېچۈك.»

دەم دەپروات ناو سك و پاشان دەچىتە دەرەوە، لە دەلەوە سەرچاوا نان و ماسىيە كانى لى وەرگەتن و سۈپاسى خوداى كەد و لەتى دەگەرتىت كە دەتەنەت ھۆى گلاوبۇنى مەرۆف، 19 چونكە كەن دايە قوتاپىيە كان، قوتاپىيە كەنەش دايىانە خەلکە كە.

بىرى خارپ لە دەلەوە دەرەچىت، كوشتن، داۋىتىپسى، 37 ھەمۇ خواردىان و تېرىبۇون، دوايى حەوت سەبەتە پېپەرە وشىنى، درى، شايەقى درۇ، كەركەن. 20 ئەمانە مەرۆف پەلکەتىيان كۆكەدەوە. 38 ناختران چوار ھەزار پىاپۇن،

گلاو دەكەن. بەلام ناخواردن بېنى دەست شوشقىن مەرۆف بېجەنگە لە زۇن و مندال. 39 ئىنجا عيسا خەلکە كە بەرپىكەد و گلاو ناكات.» 21 عيسا لەۋىي رۇلىشت و چۈپ بۇ ناوجە كانى سوارى بەلەم بۇو و ھاتە سنورى مەدگەن.

سور و سەيدا. 22 ژىتىك كە ئاعانى خەلکى دەپروپەرى ئەھۋى،

ره تیان کرده و بلام عیسا یعنی فرمون: «پنجه مبه ربی پریز ئینجا پینچ نانه که دو و ماسیه که هملگرت و ته ماشای نیمه، تنها له شار و مالی خوی نه بیت». 58 لهوی په رجروی ئاسانی کرد، سوپاپی خودای کرد و نانه کانی له تکرد، ئینجا دایه قوتاییه کان و ئهوانیش دایانه خلک کرد. 20 همو خواردیان و زوری نه کرد، له بر بیباوه بریان.

تیر بون، پاشان لهو په لکنانه مایه و دوازده سه به تهی پریان هله لگرت وه. 21 زماره ئهوانه که نانیان خوارد تزیکه پینچ هه زار پیاو بون، پینچه له ژن و مندا. 22 دهسته جي عیسا قوتاییه کانی ناچار کرد سواری به لهه مه که بن و پیش خوی په پنهوه ئهوبه ری ده ریاچه که، هه تا خوی خلک که بدری ده کات. 23 لم دوای ئهوهی خلک که بدریکرد، سه رکوته سه رشاخیک بؤئهوهی به تنها نویز بکات. که شواره داهات به تنها لهوی بون، 24 به لهه مه که شهودایه کی زوری له وشکانیه وه پریوو، شهپوله کانیش پییاندا ده کیشا، چونکه ئاراسته ره شهبا که پیچه وانه بون. 25 پیش خورهه لاتن عیسا هاته لایان و به سه ره ریاچه که ده ریشت. 26 کاتیک قوتاییه کان بینیان به سه ره ده ریاچه که ده ریوات، شیوان و گوتیان: «ئەم دیووه زمیه!» له ترسانیشدا هاواریان کرد. 27 دهسته جي عیسا قسەی له گل کردن: «وره تان به رزی؟ ئهوه من، مه ترسن». 28 په ترسوس وه لامی دایه وه: «گورهه، ئەگدر توی، فه رمانم پینده به سه ره ئاوه که دا بیه لات.» 29 فرموموی: «ووهه..» په ترسوس له به لهه مه که دابه زنی و به سه ره ئاوه که دا بیه لات. 30 بلام کاتیک ریشت و به رهه لای عیسا به پریکه و. 31 عیساش يه کسهر دهستی دریزکرد و گرفت و پیچه فرمومو: «کەم باوهه، بوقچی گومانت کرد؟» 32 که سه رکوتهه ناو به لهه مه که، ره شهبا که وه ستا. 33 ئهوانه کان اوو به لهه مه که دا بون، کرتوشیان بور برد و گوتیان: «به راستی تو کوری خودای.» 34 کاتیک په پرینه وه ئهوبه ره، هاته خاکی جه نیسارتە. 35 خلکی ئهه ناوجه یه عیسا یان ناسیه وه، هه والیان دا به ناوجه کانی ده روبه ره و هه مه وه خوشە کانیان بوي هیتا. 36 لی ده پارانه وه که تنها دهست له پچکی کراسه که بدهن، جا هه مو ئهوانه دهستیان لې دهدا چا که دبوونه وه. 37 ئهوانیش وه لامیان دایه وه: «لیزه له پینچ نان و دو و ماسی زیاترمان نیمه.» 38 ئهوش فرموموی: «بۈمى بېتىنە ئىزه.» 39 فه رمانی به خلک که دا لسەر گا که دانیش.

14

له کاتهدا هیزو دسی ئەنتیپاس که فه رماپه وای جه لیل بون، ناوینگی عیسای بیست، 2 به پاوه کانی گوت: «ئەم ده یه حیا لە تاوهە لکیشە لەناو مردواندا هەستاوهە وە، له بدر ئهوه کاری په رجرو له سەر دەستی ئەو دەگریت.» 3 هیزو دس، له بدر هیزو دیای ژۇ فیلیپۆسی براي، یه حیا گرتبوو، پەلەستی کردبونو خستبوبو زیندانه وە، 4 چونکه یه حیا یعنی دەگوت: «درست نییه برازنه کەت بخوازیت.» 5 هیزو دسیش دەپیست یه حیا بکۈرۈت، بلام له خلک که دە ترسا، چونکه بە پنجه مبه ریان داده نا. 6 له جەئى لە دایکوبونو هیزو دس، سچى هیزو دیا له ناوه راستی میواناندا سەمای کرد و هیزو دسی دەلخوش کرد. 7 ئەپیش سویندی بۆ خوارد و بە ئېنى پى دا کە حەزى له چى بیت پیدا تى. 8 چەش به فقى دايىكى، گوتى: «لیزه له سەر سینبىيە کە سەرى یەھىا لە تاوهە لکیشە بەدرى.» 9 پاشاش دلگزان بون، بلام له بدر ئهوهی لە بەر دەم میواناندا سویندی خوارد بونو، فه رمان دا بیدەن. 10 ئینجا تاردى و له زیندان سەری یەھىا یان پەرائند و 11 سەرە کەي له سەر سینبىيە کە هینزا و درايە پەکە، ئەپیش برد بەي لاي دايىكى. 12 قوتاییه کانی یەھىا هاتق تەرمەمە کيان هەلگرت و ناشیان. ئینجا چون بۇ لای عیسا و هه والیان پىدا. 13 کە عیسا ئەمە پیست، سواری به لهمېك بونو و به تنها چووه شوینىكى چۈل. کاتیک خلک بیستیان، له شاره کانیوو به پییان سووتا و نەخوشە کانی ئهوانى چا كىركەدە. 15 کاتیک میواره داهات، قوتاییه کانی هاتە لاي و گوتیان: «ئەم شوینە چۈلە و کاتىش درەنگە، خلک کە بەری بکە با پۇنە گوندە کان و خوارد بۇ خۈزىان بېگن.» 16 بلام عیسا یعنی فرمومو: «پیویست ناکات بېگن. ئىۋە شىتىكان بەدەن با پەچەن.» 17 ئهوانیش وه لامیان دایه وه: «لیزه له پینچ نان و دو و ماسی زیاترمان نیمه.» 18 ئەپیش فرموموی: «بۈمى بېتىنە ئىزه.» 19 فه رمانی به خلک کە دا لسەر گا کە دانیش.

پیامه که ده خنگیت، ئیتر بی برهم دهن. (g165) 23 به لام شاشینیت، زیزانه که ش روله کانی شهیتان، 39 دوژمنه که ش که تهوانه‌ی که وته سدر زوییه باشه که، ئه و کهسانه که تویی کردن گیلیسه، درویه کش کوتای زهمانه، سهپانه کانیش پیامه که ده بیست و لیت تیده گدن و برهم دهدن، یه ک فربشته کان. (g165) 40 «هه رووه ک چون زیزانه که بزارکا و (g165) به سده و یه ک به شست و یه ک به سی.» 24 غونه‌یه کی به ئا گر سووتنیزا، له کوتای زهمانیشدا وا ده بیت. (g165)

دیکی بُه هینانه و فرموموی: «شانشینی تاسمان له مرؤفیک 41 کوری مرؤف فرشته کانی ده بیت و هه موو هنکاریک ده چیت، تویی چاک له گلگه که بچینیت. 25 به لام کاتیک گوناه و خراپه کاران له شانشینیه که کوکه نه و 42 فریان خله‌ک له خودا بعون، دوژمنه که هات و لمناو گئمه کددا ده دنه ناو کووره‌ی ئا گرده، جا گریان و جیره‌ی ددان زیزانی چاند و رپیشت. 26 کاتیک گهنه که روا و گولی لهوی ده بیت. 43 ئهوسا پراستور وستان له شانشینی باوکاندا درکرد، زیزانه کش ده رکوت. 27 «کویله‌ی خاونه مان وه ک رپه ددره وشینه وه. تهوهی گئی ههیه، با بیستیت! هاتن و پیان گوت: «گهوره، مه گر له گلگه که تدا تویی 44 «شانشینی تاسمان له گنجینه‌یه ک ده چیت له گلگه که کا چاکت نهوه شاند، ئیتر ئه زیزانه له کوتیوه هات؟» 28 «ئه ویش شاردایتیه وه. کسیک ده دوزیته وه و دیسان ده شاریته وه، وه لامی دانوه: «دوژمن ئمه‌ی کردووه.» کویله‌کانیش پیان ئینجا له خوشیان ده چیت و هه رچی ههیه ده فروشیت و گوت: «ده تویی بچین زیزانه کان بزار بکین؟» 29 گوتی: ئه و گلگه‌یه کی پی ده کریت. 45 «هه رووه شانشینی تاسمان له «نه خیر، نهوه ک له گل بزارکردنی زیزان، گمیش هه بلکیشن. باز رگاتیک ده چیت که به شونین مواری نایابدا ده گریت. 30 هدتا کانی درویه با یه که ده لیم، یه که مهارزیانه که بزار ههیه ده فروشیت و مواریه که کی پی ده کریت. 47 «هه رووه ها بکهن و پیانکه نه مه لی بُه ئه وه بسووتنیزین، به لام گئمه که شانشینی تاسمان له توریک ده چیت فریاریتیه ده ریاچوه، له ئه مباره کدم کوبکنه وه.» 31 غونه‌یه کی دیکی بُه هینانه وه و هه موو جوزه‌کانی ماسی کوکه کانه وه. 48 کاتیک توره که پر فرموموی: «شانشینی تاسمان وه ک دنه که خه رته‌لیه ک وایه، بیو، ماسیگره کان رایانکیشیه که نار، باشه کانیان له سه به تهدا که یه کیک بیهیت و له گلگه که دیدا بیچنن، 32 هرچنده له کوکده وه و خراپه کانیشیان فریدا. 49 کوتای زهمانیش ثاوا هه موو تووه کان دیکه بچوکره، به لام کاتیک گهش ده کات، ده بیت: فرشته کان دین و بد کاران لمناو پراستور وستاندا رپوهه کیکی گهوره‌ی لی ده رده چیت و ده بیت دره خت، ده رده هینن و (g165) 50 فریان ده دنه ناو کووره‌ی تهانه‌ت بالنده‌ی تاسماپیش دین و لمسه رله کانی هیلانه ئا گرده، جا گریان و جیره‌ی ددان لهوی ده بیت.» 51 عیسا ده کن.» 33 غونه‌یه کی دیکی بُه هینانه وه: «شانشینی تاسمان له لی پرسین: «ئایا هه موو ئه مانه ییگه‌یشتن؟» وه لامی دایه وه: هه ویرتیشیک ده چیت، ئافره‌تیک هینتی و کردیه ناو سی «به لی.» 52 جا پی فرمومون: «لده بر تهوه هه ره ماموستایه کی پیوانه ئارده وه، هه تا هه مووی هه ھلات.» 34 عیسا هه موو ئه تهورات که بیووه ته قوتای له شانشینی تاسمان، له خاوند باهه تانه‌ی به ثموونه بُه خه لکه که باسکرد، بېی غونه قسەی بُه مالیک ده چیت له گنجینه‌کیدا له کون و نوی ده ره بیت.» ندهه کردن، 35 تاکو ئه وهی خودا له پریگه پنځمه بهره که ده 53 کاتیک عیسا ئه غونه‌یه ته او کرد، لهوی رپیشت. فرمومویه تی بیت دی: «به غونه ده مه ده کمه وه، ئه وهی 54 هاته وه شاره که خوی، له که نیشته کیان دهستی کرد له دامه زراندی جهانه وه شاراوه یه رایدہ گیه نم.» 36 ئینجا به فیرکردنیان، هه تا ئه وهی سه رسام بعون و گوتیان: «ئه مه خله‌ک که بپریکرد و گه رایه وه بُه مال. قوتاییه کانی هاته ئه دنایی و په رجوانه‌ی له کوئی بیو؟ 55 ئایا ئمه کوری لای و گوتیان: «غونه‌ی زیزانی ناو گلگه که مان بُه لیکبده وه.» دارناتاشه که نیمه؟ ئهی دایکی ناوی مهیم نیمه؟ یاقوب و یوسف 37 وه لامی دایه وه: «ئه وهی تروه چا که که چاند، کوری و شیون و یه هوزا براي نین؟ 56 ئه وه نیمه خوشکه کانی هه موویان مرؤفه. 38 گلگه کش جهانه، تروه چا که کش روله کانی له لامان؟ ئهی ئه مه هه موو ئه مانه لکوئی بیو؟» 57 جا

نیشانه‌یه کت لی بینین». 39 کهچی و ملامی دانوه: «نهویه‌کی کوتنه سه رینگا، بالنده‌ش هاتن و خواردیان. 5 هندیکیش به دکار و داوتنپیس داوای نیشانه ده کات، به لام نیشانه کوتنه سه زه‌ویه‌کی برده‌لان که خولی کم بیو، خیرا نادریتی، جگه له نیشانه‌ی بونی پیغمه‌بهر. 40 هروهک چون سه‌ریان درکرد، چونکه زه‌ویه‌کی قول نه بیو. 6 به لام که یونس سی شه و سی روزه‌لناو سکی ماسیبیه کی گوره‌دا روزه‌هملات سووتان و وشک بیون، چونکه رهگان نه بیو، بیو، تاوش کوری مرؤف سی شه و سی روزه‌له نانجی 7 هندیکیشیان کوتنه تودرکان، درکه کان گهوره بیون و زه‌ویدا ده میتیته‌وه. 41 خملکی نهینه‌وا له روزه‌لی پرسینه‌وهدا، خنکاندیان. 8 به لام هندیکی دیکیان کوتنه سه زه‌ویه‌کی له گه‌ل نهم نه‌ویه له مردن هله‌لده‌ستنه و تاوانباری ده کدن، باش و بدره‌میان داء، هندیک یهک به سد و هندیک یهک چونکه توپیان کرد کاتیک یونس پهیا خودای را گدیاند. به شهست و هندیکیش یهک به سی. 9 نه‌ویه گونی هیه، با تهوفتا له یونس مزتر لزه‌یه. 42 شازن باشورو له روزه‌لی بیستیت! 10 قوتاییه کان هاتن و لیبان پرسی: «بیچی به نمونه ایپرسینه‌وهدا له گه‌ل نهم نه‌ویه له مردن هله‌لده‌ستنه و قسه‌یان بو ده کدیت؟» 11 و ملامی دانوه: «لبه‌ر ئه‌وهی به تاوانباری ده کات، چونکه له په‌بری زه‌ویه‌وه هات بو گویگرن شیوه دراوه نهی شاشینی ئاسمان بزان، به لام بهوان نه دراوه، له دانای سلیمان. نه‌ویه تا له سلیمان مه‌زتر لزه‌یه. 43 «کاتیک 12 چونکه نه‌ویه هیه‌تی، بیچی ده دریت و لیچی ده رزئی، به لام روحی پیس له مرؤفیک ده رده‌چیت، له شوینه و شک‌کاندا نه‌ویه نیه‌تی، تهنانه‌ت نه‌ویه هه‌شیه‌تی لی ده سه‌زرتیه‌وه. به ده‌وای حهوانه‌وهدا ده گه‌بریت و دهستی نا کوهیت. 44 ئینجا 13 لبه‌ر ئه‌وه به نمونه قسه‌یان بو ده کدم: «چونکه سه‌یر ده لیت: «ده گه‌بریه‌وه بو نه‌مو ماله‌ی که به جیمه‌هیشت». کاتیک ده کدن، به لام نایین، گویی ده گرن، به لام ناییست و تینا‌گهن. ده گه‌بریت‌ده ده بینت چوچه و گسکراوه و پیکخراوه. 45 پیشینیه که ئیشایا له‌واندا هاته دی، که ده فرمومی: ده وسا ده چیت و حهوت روحی پیسی دیکه له خوی خراپتر «ئیوه همه‌میشه ده بیستن به لام هرگیز تینا‌گهن، شیوه همه‌میشه له گه‌ل خوی ده هیتیت، ده چنه‌وه تیو مرؤفه که و له‌ناویدا سهیر ده کدن به لام هرگیز نایین، 15 چونکه دلی نهم گله ده‌زین. ئینجا کوتایی نه‌ویه مرؤفه له جاران خراپتر ده بینت. بو نهم رهق بیوه و گوییان قورس بیوه، چاویان نوقاندووه، نه‌وک به نه‌وه بدکاره‌ش، تاوا ده بینت». 46 له کاتیکدا که عیسا قسه‌ی چاویان بینن و به گوییان بیستن، به دلیان تینگن و بگه‌بریت‌ده، بو خله‌لکه که ده کرد له گه‌ل بدن. 47 کسیک هات و بیچی گوت: به چاوتان، چونکه ده بین، به گوییان، چونکه ده بیستن. «وا دایک و برا کانت له ده روهه راوه‌ستابون، منیش چاکان بکدهمه‌وه». 16 به لام شیوه، خزرگه ده خوازیت داوایان ده کرد له گه‌ل بدن. 48 نه‌ویش و ملامی دایه‌وه و فرموموی: «دایکم کنیه بیون نه‌وه بینن به لام نه‌یانیبی، نه‌وهش و برا کانم کنن؟» 49 ئینجا دهستی بو قوتاییه کانی راکیشا و بیستن که شیوه ده بیستن، به لام نه‌یانیست. 18 «که‌واهه فرموموی: «نه‌وه تا دایک و برا کانم، 50 چونکه نه‌وهی خواستی گویی له واتای نمونه‌ی جوتیاره که بگن: 19 هر که‌سیک باوکم نه‌نجام برات که له ئاسمانه، خوشک و برا و دایکمه». پهیامی شاشین بیستیت و تینه‌گات، شهیان دیت و نه‌وه له دلیدا تزوکراوه ده‌فینیت. نه‌مانه نه‌وه توواندن که کوتنه سه

13 هر له و روزه‌دا عیسا له مال هاته ده روهه و له که‌ناری ده‌ریاچه‌ی جه‌لیل دانیشت. 2 خملکیکی ئینچگار زور لیچی کتوبووه‌وه، هه‌تا وای لیهات چووه ناو به‌له‌میک دانیشت، هم‌مو خله‌لکه که‌کش له که‌ناره که راوه‌ستان. 3 به پهیامه که ده بیستن و دهسته‌چی به خوشیه‌وه و هریده‌گرن. 21 به لام لبه‌ر نه‌وه که رهگان نیه و کاتین، کاتیک لبه‌ر پهیامه که تووشی ته‌نگانه و چه‌وسانه‌وه ده بن، یه‌کسره ده که‌ون. 22 نه‌وانه‌ش که کوتنه تیو درکه‌کان، نه‌وه که‌سانه‌ن که پهیامه که ده بیستن، به لام خه‌می زیان و فریوخواردنی ده‌وله‌مندی

پرواندن و خواردنی. 2 که فرسیه کان بینیان، پیان گوت: بوو، ئویش چاکیرده و به جوئیک که توانی قسه بکات
بروانه، ئوهودی قوتاییه کانت دهیکن دروست نیه له شەمەدا و بیتیت. 23 خلکه که هەموو سەرسام بون و گوتیان:
بکریت. 3 ئویش بیچی فرمون: «ئایا نەتاخویندووه تەو داود ئەمە کورى داود نیيە؟» 24 بەلام فرسیه کان کە ئەمە بان
چى كرد، كاچىك خۆي و ئوانەي لەگەلى بون برسیان بولۇ؟ بیست، گوتیان: «ئەمە رۆحى پیس دەرنا كات، مەگەر بە¹
4 چۈن چۈوه ناو مالى خودا و نانى تەرخانكار او خوارد، بەعل زېبۈل شاي رۆحە پیسە كان نە بیت.» 25 بەلام عیسا بە²
كە بۆ ئەو و ئوانەي لەگەلى بون دروست نەبۇو بېقۇن، تەنها يېركىنەوەي ئەوانى زانى، بیچی فرمون: «ھەر شاشنیيک
بۆ كاھینان نەبى؟» 5 يان له تەوراتدا نەتاخویندووه تەو کە دووبىرەكى تېدايت، ويزان دەبیت، ھەر شارىك يان مالىك
ھەرچەندە كاھینان بەھۆي ئەرچان لە پەرسىگا لە رۆزانى شەمەدا دووبىرەكى تېدايت، خۆي رانانگىت. 26 ئەگەر شەیان،
پاسپاردهي رۆزى شەمە دەشكىن بەلام بەيتابان دادەنرىن؟ شەیان دەربكات، ئەوا دووبىرەكىيان تېدايە، كواتەچۈن
6 پیتان دەلمىم، كسىك لېرەبە كە لە پەرسىگا مەزىتە. 7 بەلام شاشنیه كەي خۆي رادەگىت؟ 27 ئەگەر من بە بەعل زېبۈل
ئەگەر له واتاي ئەمە تېيىگىشتىباھ: «من مىھەبانم دەوي نەك رۆحى پیس دەربىكم، ئەي شۇنگەتكەنەكانى شۇۋە بە كى
قولباني،» ئەوا يېتابان تاوانبار نەدەكىد، 8 چۈنكە كورى دەرياندە كەن؟ لەبەر ئەو و ئوان دەبەن دادوھرتان. 28 بەلام
مرۆف گەورەي رۆزى شەمە يە. 9 ئېنجا عیسا لەوي رۆشت ئەگەر من بە رۆحى خودا رۆحى پیس دەربىكم، ئەوا پاشايەقى
و چۈوه كەنيشتە كەيان، 10 لەوي پاپويىتىيەپىو دەستىتى خودا ھاتووه تە سەرتان. 29 «يان چۈن كەسيك دەتۋانى
وشك ببۇو. بۆ ئەوھى فرسیه کان بىغان سکالاى لى بىكەن، بېيىتە مالى پاپويىتى بەھىز و شەكانى تالان بکات، ئەگەر يە كەم
لىيان بىمى: «ئایا له رۆزى شەمەدا چاڭكىردنەوەي نەخۇش جار نەھىيەستىتە، ئېنجا مالە كەي تالان بکات؟» 30 ئەوھى
دروستە؟» 11 بیچی فرمون: «كى لە شىوھ ئەگەر مەرىيىكى لەگەل من نىيە له دڑى منه، ئەوھىش لەگەل من كۆنەكانەوە،
ھەبىت و له رۆزى شەمەدا بکەۋىتە ناو چالىتكەوە، نايگىت و بلاو دەكتەوە. 31 لەبەر ئەو و پېتەن دەلىم: هەموو گوناھ و
دەريانىھىتى؟» 12 مرۆف چەند له مەر بەزىخترە! كواتە له كفرىرىدىتىي مرۆف دەبەخشرىت، بەلام كفرىرىن سەبارەت
شەمەدا چاڭكىردن دروستە.» 13 ئېنجا بەپاوه كەي فرمومۇ: بە رۆحى پىرپۇز نابەخشرىت. 32 ئەوھى قسە له دڑى كورى
«دەستت درىز بىكەم،» ئەويش درىزى كەد و چاڭ بۇوهە، مرۆف بکات، دەبەخشرىت، بەلام ئەوھى قسە له دڑى
و وکو ئەوھى دىكە. 14 بەلام فرسیه کان كە هاتته دەرەوە، رۆحى پىرپۇز بکات، نابەخشرىت، نە لەم دىنيا و نە لەم دىنيا.
ئەگىپىيان كەن چۈن يېكۈژن. 15 عىساش كە بەمە زانى (aión g165) 33 دار بە بەرھەمە كەي دەناسرىتەوە. ئەگەر دار
لەوي رۆشت و خەلکىتىي زۆر دوايى كەتون، ئەويش هەموو باش بىت، بەرھەمى باش دەدات، ئەگەر دار خرآپ بىت،
نەخۇشەكانى چاڭكىردنەوە. 16 ئاڭدارى كەن دەلائى كەس بەرھەمى خرآپ دەدات. 34 ئەي يېچۈو ماران، كە شىوھ
باسى نەكەن، 17 تاڭو ئەوھى لە رېنگى پېغەمەر ئىشىلاوە خرآپ بن، چۈن دەقان بە چاڭ بىدوئىن؟ دەم ئەوھى دەليت
گۇتراوه بىتە دى كە دەلىت: 18 «ئەوھەتا خزمەتكارە كەم، كە له دەلەوە ھەلەدە قولىت.» 35 مرۆف چاڭ لە گەنجىنەي
ئەوھى هەلبىزاردەوە، ئەو خۇشەۋىستەم كە بېچى دلشادم، چاڭى تاخىدا، شى چاڭ دەرەدەھىتىت، مرۇقى خراپىش لە
رۆحى خۆمى دەخەمە سەر، جاپى دادپەرەرە كەن گەنجىنەي خراپى تاخىدا، شى خرآپ دەرەدەھىتىت. 36 بەلام
دەدات. 19 شەرناكات و ھاوار ناكات، كەسىش لە شەقامدا پېتەن دەلىم: ھەر وشەيەكى پووج كە خەلک بېچى دەدەوى،
دەنگى نايىستىت. 20 قامىنىتىك كۆتراو ناشكىتىت، پلېتەيدى كە لە رۆزى لېپرسىنەوەدا حىسابى خۆى ھەيە، 37 چۈنكە
پرەپەتكەر ناكۈزىتەوە، هەتا دادپەرەرە كە سەرەكەتون بە وشەكانى خۇت بېتابان دەگىتىت، بە وشەكانى خۇشت
دەگىدەت. 21 نەتەوە كان ھويابان بە ناوى ئەو و دەبىت.» 22 ئېنجا ھەندىك مامۆستاى تەورات
ئېنجا پاپويىكان بۆ ھېتىا رۆحى پىسى تېداپۇو، نايىنا و لال و فەرسىي وەلاميان دايەوە و گوتىان: «مامۆستا، دەمانەوى

پیشوازی له من بکات، پیشوازی لهوه ده کات که منی بیستیت! 16 «بلام ئەم نەوهیه به چى بەراورد بکەم؟ لهو نارادووه، 41 ئەوهی پیشوازی له پېغەمبەریک بکات بە ناوی مەنداانە دەچىن كە له بازارەكاندا دانیشتۇن و يەكتىرى بانگ پېغەمبەر، ئەوا پاداشتى پېغەمبەریک وەردەگىت. ئەوهش دەكەن و 17 دەلىن: «زۇزمانان تۆلۈدان و هەلەپەپىن، شىئىمان پیشوازى له پياوچاكيك بکات بە ناوی پياوچاڭ، ئەوا بۆ كېپان وله خوتان نەدە». 18 يە حىا هات، نەيدەخوارد و پاداشتى پياوچاكيك وەردەگىت. 42 ئەوهى تەنها جامە نەيدەخواردەوە، دەلىن: «رۇحى پىسى تىدایە». 19 ئىچا كورى ئاينى سارد بدانە يە كىك لەم بچۈو كانە، لەبەر ئەوهى قوتابى مەرۇفەتات، دەخوات و دەخواتەتو، دەلىن: «ئەمە كاپرايەكى نەوسن و مەيىخەرە، ھاورينى باجگران و گوناھارانە»، بەلام من، راستىستان پى دەلىم: پاداشتى ون نايىت.»

11

پاش ئوهودی عیسا له پىتىای دوازده قوتاپىيە كى تدواو بوب، لهوى رۈۋىشت و چوو بۇ قىرىكىن و را گىياندى پېيمى خودا له شارقىچە كانيان. 2 كاتىك يەحىا له زينداندا كاره كانى مەسىحى يىست، قوتاپىيە كان خۆى ناراد لاي، 3 لىيان پرسى: «ئايلا تىي تىي ئوهودى كە دىت، يان چاولپىنى يەكتىك دىكە بىكىن؟» 4 عىساش له وەلما دا پىي فەرمۇن: «بىرۇن، ئوهودى دەپىستن و دەپىبنىن بە يەحىا را بىگەينىن: 5 كورىز دەپىنتىت، شەل دەروات، گەرگۈل پاڭ دەپىته وە، كەر دەپىستىت، مردوو هەلدە سىتىتە وە وەزار مزگىنى پىنەدەرىت. 6 خۆزگە دەخوازىرى بەوهى كۆمامىم لان ناڭات». 7 لە كاتىكدا قوتاپىيە كانى يەحىا دەپىشتن، عىسا بۇرى لە خەلکە كە كرد و سەبارەت بە يەحىا فەرمۇسى: «بۇ يېنىنى چى چۈنۈن ئەنلىقى؟ قامىشىك كە با دەبىجولتىتە وە؟ 8 ئەى بۇ يېنىنى چى چۈن؟ مەرقۇقىك كە جلوبرەگى گانابەھاى پۇشىۋە؟ نەخىر، ئەوانەى جلوبرەگى گانابەھا دەپىشىن لە كوشكى پاشاكان. 9 ئېت بۇ يېنىنى چى چۈن؟ پېغەمبەرىك؟ بەلى، پېتان دەلەم، لە پېغەمبەرىش مەزىتىز، 10 يەحىا ئەن دەرىبارەت نووسراوە: «من نېزدراوى خۆم لەپىشىتە وە دەنېزىم، ئەوهەر پىتگەت بۇ تامادە دەكەت.» 11 راستىتان پى دەلەم: لەتىي ئەوانەى لە زۇن لەدىكى بۇون، كەس لە يەحىا لەۋاھەل كىشىش پايدەر رەزتىيە، بەلام بچۈوكترىنى ئەوهەر لە شانشىنى ئامانە لە وياپەرەزتە. 12 لە بىرۇنى يەحىا لەۋاھەل كىشىشە وە هەتا ئىستا شانشىنى ئامان بە هىزىتىدە كوشىتىت، تىكۈشەرانىش دەسى پۇھەدەگەن، 13 چونكە دەدۇزىنە وە، 30 چونكە نېرە كەم گۈنجاوا و بارم سووكە.»

12

که موقوٰ پیغام بران و هورات، همان‌ها یه حیا پسیستیلیان
12 کردووه. 14 ئەگر ده تانه‌وی په سنه‌ندي بکن، ئەم یه حیا یه
 لمو کاته‌دا، له روزئىك شه ممه‌دا عيسا به ناو ده گلدا
 ئەدو ئەلپاسه‌يە که خدریکه بیت. 15 ئەندوهی گونی هدیه، با تیده‌بهری، قرتاییه کانی بر سیان یوو، ده سیستان کرد به گوله گەنم

ئینجا عیسا دوازده قوتاییه که بانگکرد، ده سه لاتی دهسته و ده دات، باوکیش مندلی خوی. مندان الن له دایک پپدان تاکو روچی پیس دهربکن و هرچی نهخوشی و باوکان هله دگرینه و به کوشتنیان دهدن. 22 له بر نه ساغی هببو، چاکی بکنه وه. 2 ئه مانه ش ناوی دوازده ناوی من هه مووان رقیان لیتان ده بیته وه، بهلام ئوهی هه تا نیز دراوه که یه که مین، شیمون که به په ترس ناوده دردا و کوتایی دابه خویدا بگریت، رزگاری دهیت. 23 که لم ئه ندر اوی برای؛ یاقوبی کوری زه بدی و پیوه نای برای؛ شاره ده تاخچه و سینه وه، راکهن بُو شاریک دیک. راستیان پی 3 فیلیپوس و بهرتولماوس؛ توماس و مهتابی باجگر؛ یاقوبی ده لیم؛ شاره کانی ئیسرائیل ته وانا کهن پیش هاتنی کوری کوری حلهفا و تهداوس؛ 4 شیمونی کانه وی و یه هوزای مرؤف. 24 «قوتابی له ماموستا که کی زیاتر نیبه و کویلهش له هه سخه رویت که عیسای به گزن دا. 5 عیسا ئه دوازده که سه که گهوره که زیاتر نیبه. 25 بُوقatabی به سه وک ماموستا که کی نارد، فرمانی پی گردن: «به ریگای ناجوله که کاندا مه برون بیت و کویلهش وک گهوره که کی. ئه گهر خاوهن مال و مه چنه شاری سامیره یه کان، 6 به لکو له بیری ئوه برونه به "بعل زه بول" تاو ببردیریت، چهند زیاتر خانه واده که کی؟ په یامه رابگه یه نن: "پاشایتی ئاسمان نزیک بوهه ته وه"؛ 8 نهخوش ناشکرا نه بیت و نهیت نیبه ده رنه که ویت. 27 ئوهی له تاریکیدا چاک بکنه وه، مردوو زیندوو بکنه وه، گهروگول پاک پیتانی ده لیم، له رونوکیدا پیتنه وه، ئوهی به چره ده بیستن، بکنه وه، روچی پیس دهربکن. به خواری و هر تانگر تووه، به ده نگی به رز له سه ربانان رایگه یه نن. 28 له وانه مه ترسن که به خوارایش پیده ن. 9 «زیز و زیو و مس له پشیتیان هله لگرن، جهسته ده کوژن، بهلام ناتوانن گیان بکوژن، به لکو له وه بترسن 10 نه توره که بُو رینگا، نه کراس و نه پلاؤی زیاده و نه که ده توانی جهسته و گیان به یه کدهوه له دوزخدا له ناویه ریت. گوچانیش، چونکه کریکار شایانی نانی خویه تی. 11 چوونه (Geenna g1067) 29 ئایا دوو چوله که به فلسیک نافروشیت؟ هر شار و گوندیک، به شوین که سیکی شایسته دا بگرین و کچچی هیچ یه کیکیان بین خواستی باوکان نا کوینه سه رهتات ئه وی به جیده هیلأن له مالی ئه و که سه پیتنه وه. 12 که زه وی. 30 ئیوه ته نانهت موهی سه ریشان هه مووی زیز دراوه. چوونه ماله که سلاو بکهن. 13 ئه گهر ماله که شایسته بیون، با 14 ئاهشیان بُو ئوهی لمبه ردم خه لک دام پیدا بیت، منیش له لای باوک خوتان بگرینه وه. 15 ئوهی پیشواری لی نه کردن و گویی له که ئاسمانه، دانی پیدا ده لیم. 33 بهلام ئوهی له لای خه لک قسستان نه گرت، لهو ماله یان لهو شاروچکه یه برونه ده روهه نکولی له ناسینی من بکات، منیش له لای باوک که له ئاسمانه، و توزی پیتان بنه کینن. 15 راستیان پی ده لیم: له بُرُؤی نکولی لی ده کهم. 34 «وا مه زان که هاتووم تاکو تاشی بهشمه لپرسینه وه داء، سزای خاکی سه دوم و عمه مورا له هی ئه شاره سه زه وی. نه هاتووم بُوه لگه راندنه وهی» «کور له باوک و چک له دایکی سووکرت دهیت. 16 «من وک مه بُوناو گورگان ده لیم. جا من هاتووم بُوه لگه راندنه وهی» «کور له باوک و چک له دایکی وک مار زیر بن و وک کوتوله خراپه بیهه ری بن. 17 له بُووک له خه سووی، 36 دوژمنی مرؤفیش له خانه واده که خه لکی بدهاگان، چونکه ده تانده نه دادگا و له که نیشته کان به خوی دهیت.» 37 «ئوهی باوک یان دایکی له من زیاتر قامچی لیتان دهدن، 18 له پیناوی مندا ده بدریته به ردم خوشبویت، شایانی من نیبه. ئوهی کوریان چکی له من زیاتر فرمانزهوا و پاشایان، وک شایتی بُوه وان و بُونه ته وه کانیش. خوشبویت، شایانی من نیبه. 38 ئوهی خاچه که هله گریت کاتیکیش به گریتان دهدن، نیگهران مه بن له وهی که و دوام نه کویت شایانی من نیبه. 39 ئوهی دهست به چی بلین و چون بلین، لهو کله دا پیتان ده دریت چی بلین، ژیانیه وه بگریت ده بدریت، بهلام ئوهی ژیانی خوی 20 لمبه ره وهی ئوهی ئیوه نین که قسه ده کهن، به لکو روچی له پیناوی من بدوریت، به ده سقی ده هیت. 40 «ئوهی باوکانه له ئیوهدا قسه ده کات. 21 «برا برای خوی بُو مردن به پیشوازیتان لی بکات، پیشوازی له من ده کات، ئوهیش

۵ کامیان ثاسانتره بگوتریت، «گوناھه کانت به خشران،» یان نزیک بووهه و دهسته له چمک کراسه که دا، 21 چونکه له بگوتریت، «هسته و برو؟» 6 به لام برو تهودی بزان کوری دلی خویدا گوچ: «ئه گهر تهنا دهست له کراسه که دا بدەم، مرۆف له سره زهوي ده سه لاتي گوناھه خشيني هه يه،...» به چا کدە بهوه، 22 عيسا ئاپوري دايدهوه، بىنى و فرمۇو: «پكم ئېفليچە کەي فرمۇو: «هەسته، نوئىھە كەت هلگەر و بىرۇرۇھ دلىيابه، باۋەرە كەت توئى چاڭ كىرددوه،» ژنەكە دەستىبە جى ماللەوه،» 7 ئەۋىش ھەستا و گۈرایدە مال، 8 كاپىك عيسا چاڭ بووهه، 23 كاپىك عيسا چوھو مالى پېشىۋا كە، خەلکە كە ئەمەيان بىنى، سام دايگەرن و ستابىخى خودايابان كرد، شىوهنگىزيان و خەلکىيىز زورى بىنى كە دەنگىدەنگىان دەركەد، كە دەسە لاتي ئاواي بە مرۆف داوه، 9 كاپىك عيسا بەدويدا 24 فرمۇو: «لاچن، پەكە كە نەمرە دووه، بەلکۇ نوسىرۇوه،» تىدەپەرى، پاۋىتكى بىنى له شۇيىن باجىرى دانىشتبۇو، ناوى ئەوانىش بىچى پېكىنن، 25 كاپىك خەلکە كە دەركان، هاته مەتا بىو، بىچى فرمۇو: «دۇام بىكەوه،» ئەۋىش ھەستا و دواي ژۇرۇھ و دهستى پەكە كە گىز، پەخش ھەستايىھە، 26 ئەم كەوت، 10 لە كاپىكدا عيسا له مالى مەتا له سەر خوان بىو، زور ھەوالاش بە ھەموۋ ئەو ناواچە يەدا بىلاو بووهه، 27 كاپىك له باجىگان و گوناھياران ھاتن و له گەل عيسا و قوتايىھە كانى بىو عيسا بە وىدا تىدەپەرى، دوو كەسى نايانا دواي كەتون، ناخواردن پالىياندایدە، 11 كە فەريسييەكان ئەمەيان بىنى، بە ھاواريان دەركەد و دەيانىگوت: «كۈرۈ داود، بەزە بىت پىاندا قوتايىھە كانى ئەۋىيان گوت: «بىچى مامۇستا كەتان له گەل باجىگ بېتەوه،» 28 كاپىك ھاتن ماللەوه، كەسە نايانا كان ھاتن لاي، و گوناھياران نان دەخوات؟» 12 جا كاپىك عيسا گۈنئى عيساش بىچى فرمۇون: «باوهرتان بەوه ھەيە كە من بتوانم ئىپىو، فرمۇو: «لەشىغان پۇيىسىتى بە بىزىشك نىيە، بەلکۇ ئەمە بىكەم؟» وەلاميان دايەوه: «بەلنى گورەم،» 29 ئىنجا نەخوش، 13 بېن و اتاي ئەمە قىرىن: «من مېھرە بانىم دەدە ئەۋىش دەستى لە چاوابان دا و فرمۇو: «با بەگۈرەي نەك قوربانى،» چونكە نەھاپۇم راستودروستان باڭھېشت باوهرتان بۇتان بېتت، 30 ئىتەپىنان بىر گۈرایدە، عيساش بە بىكەم، بەلکۇ گوناھياران،» 14 ئىنجا قوتايىھە كانى يە حىا ھاتن توندى ئاڭگادارى كەندەوه: «ئاڭگادارىن با كەس نەزانىت،» لاي عيسا و گوتىيان: «بىچى ئىمە و فەريسييەكان زور جار 31 بە لام ئەوان پۇيىشەن و ھەوالى ئەۋىيان لە ھەموۋ ناواچە كەدا بېرۇزۇ دەپىن، بە لام قوتايىھە كانى تۇر بەرۇزۇ نابن؟» 15 عيسا بلاۋىرەدە، 32 كاپىك دوو كابرا كە دەچۈونە دەرەوه، بىچى فرمۇون: «ئاي باڭھېشىڭىراۋىن زەماۋەند دەتۆن شىوهن چەند كەسېنگى لائىكىان ھەتىيەلەي لاي عيسا كە رۇحى پىسى بېگىن كاپىك زاوا له گەل ئىمە؟ بە لام رۇزىيەك دېت زاوابان تىدا بىو، 33 كاپىك رۇحە پىسە كە دەركا، لالە كە قسە ئىدە، لى دوور دەخرىتەوه، ئەۋسا بەرۇزۇ دەپىن، 16 «كەس خەلکە كەش سەرسام بۇون و گوتىيان: «ھەرگىز شىتى لەم جۇرە كەسى كۈن بە پەرۇيەك كە نەچۈپەتتە ئاپىنە تاكات، لە ئىسرايلدا بېتزاوه،» 34 بە لام فەريسييەكان گوتىيان: «بە چونكە پىنە كە كەسە كە لىك رادە كېشىت و دրابىيە كە خىاپىر شاي رۇحە پىسە كان رۇحى پىسە دەرەدە كات،» 35 عيسا بە دەكات، 17 شەرابى ئۇنىش نا كەنە ئاپەشىكى كۆنەوه، ئەگىنە ھەمو شار و گوندە كەندا دەگەر، لە كەنيشە كايان خەلکى قىز مەشىكە كە دەدرىيەت، جا شەرابە كە دەرېت و مەشىكە كەش دەركەد و مەشىكە كەش دەركەد و ھەمو نەخۇشى و لەتاودە چىت، بەلکۇ شەرابى نوئى دەركەنە ئاپەشىكى نوپوھ و نەساغىيەكى چاڭ دەركەدە، 36 كاپىك خەلکە كەي بىنى هەر دەچۈچان پارپۇچان دەپىن،» 18 كاپىك ئەمانەي دەفەرمۇو، دلى پىيان سووتا، چونكە وەك مەبىي بى شوان پەريشان و يەكىك لە پىشەوايانى كەنىشەت ھات و كېنۇشى بۇرۇد و سەرلىشىۋا بۇون، 37 جا بە قوتايىھە كانى فەرمۇو: «دروپەنە گوقى: «ھەر ئىستا كەم مەد، بە لام وەرە دەستى لە سەر زۇرە، بە لام سەپان كەمە، 38 لە بەر ئەو داوا لە خاوهە دابىنى، زىندۇ دەپىتەوه،» 19 عيساش ھەستا و له گەل چوو، دروپەنە بکەن تاڭ كەسەپان بۇ دروپەنە كەي بىتت،» قوتايىھە كائىش دوايان كەتون، 20 ھەر لەو كاتەدا رىتىك كە ماوهە دوازدە سال بىو خۇينىھەر يوونى ھەبىو، لە دواوه ئىي

بُویان». ۵ کاتیک عیسا چووه ناو که فرناحوم، سه ریله لیک بینه با مردووه کافی خویان بنیشن.» ۲۳ کاتیک عیسا سواری هاته لای، لی پارایه وه ۶ و گوتی: «گورمه، نزمه تکاره که م بهله مه که ببو، قوتاییه کافی دوای کهون. ۲۴ لمنا کاوره شاهیه کی بیفایلیجی له ماله وه کدتووه و ظازاریکی زوری هدیه.» ۷ عیسا به هیز هله لیکده سه ره دریاچه که، خه ریک ببو شه پوله کان یخی فرموده: «من دیم و چا کی ده کمه وه.» ۸ سه ریله که ش بهله مه که دپوشن، بهلام عیسا نوستبوو. ۲۵ ئینجا قوتاییه کافی و ولاعی دایه وه: «گورمه شایانی ئوه نیم خوت بینه ماله کدم، چوون و هه ایاستاند و گوتیان: «گورمه، پزگارمان بکه! وا به لکو تنهها وشهیه ک بفرمودو خزمه تکاره کم چا کده بیتوده، لمناوده چین!» ۲۶ ئه ویش یخی فرمودون: «ئهی کم باوره بیه، ۹ چونکه منیش خوم که سیکم له ژیر فرماندام، سه ریازیشم بوقچی ده ترسن؟» ئینجا هه ستا، له رهشه با و دریاچه که کی له ژیر ده ستادیه. بهمه ده لیم: «پرو،» ده روات، بهوی دیکه ش راخویری، ئیتر بورو هیمنیه کی ته او. ۲۷ ئه ایش سه رسام بون دلیم: «وهره،» دیت؛ به کوکیله که ش دلیم: «ئمه بکه،» دیکات.» و گوتیان: «ئمه ج مزو قیکه؟ تهناهت با و دریاش گوکیله کی ۱۰ کاتیک عیسا گوئی له مه ببو، سه رسام ببو، بهوانه فرمودو دهن!» ۲۸ کاتیک عیسا گلیشته ئهوبه ری دریاچه که، له که دوای کدوتیوون: «راسیستان بی ده لیم، له ئیسائیلدا کسم هرهنی گهدربن، دوو کسی تووش ببو که روچی پیسیان نه دیوه باوه بریکی به هیزی ئاوای هه بیت. ۱۱ پیتان ده لیم که تیدابوو، له گورستانه وه هاتیونه ده ره وه. به رادهیه ک توندو تیز خه لکیکی زور له روژهه لات و روژشاواه دین و له گل بون که تهناهت کس نهیده توافی به و پریگایه دا تینچه پریت. ئیراهم و ئیسحاق و یاقوب له شاشینی ئاساندا له سه رخوان ۲۹ هاوریان گرد و گوتیان: «چیت لیان ده دوی، ئهی کوری داده نیشن. ۱۲ بهلام روله کافی شاشین فریده درینه تاریکی خودا؟ ئایا پیشوه خت بوقیه هاتوویت، تاکو ئەشكەنجه مان ده ره وه، جا گریان و جیزه و ددان لموی ده بیت.» ۱۳ ئینجا بدیت؟ ۳۰ له دوروی ئهوانه و رانه به رازیکی گوره عیسا به سه ریله که کی فرموده: «برون! با هروده ک باوه ریت هینا، ده لوه ران. ۳۱ روچه پیسے کانیش لی پارانه وه و گوتیان: بوقت بیت.» جا لدو کاته دا خزمه تکاره کی چاک بووه وه. «ئهگر ده رمانده کدیت، بمانیزه ناو رانه به رازه که.» ۳۲ ئه ویش ۱۴ عیسا هاته مالی په ترس، خه سووی په ترسی بینی لمناو یخی فرمودون: «برون! ئهوانیش له دوو که هاته ده ره وه جیگادا که وتووه، تای ههیه. ۱۵ عیسا دهستی له دهستی دا و چوونه ناو به رازه کان، ئوه ببو هه موو رانه که به خیرایی تایه که به ریدا، ئه ویش هه ستا و دهستی کرد به خزمه تکدیان. له قدقپاکه کوه بون ناو ده ریاچه که هه لدیان و له ئاوه که دا ۱۶ کاتیک گیواره داهات، زور کسیان بز هینا روچی پیسیان خنکان. ۳۳ بدرازه وانه کانیش ریانکرد بون او شار و هه موو تیدابوو، ئه ویش به وشهیه ک پوچه مبهه ره ئهوانه دا هاتیوو که روچی پیسیان تیدابوو. ۳۴ ئوه ببو شاره که ئیشا یاوه گوتراوه بینه دی که ده لی: «ئه و ده ده کافی ئیهی هه مووی بون بینی عیسا هاته ده ره وه، که بینیان، لی پارانه وه هله لکرت و نه خوشیه کامانی برد.» ۱۸ کاتیک عیسا خه لکیکی ناوچه که بینیه بینیت.

زوری له ده ره وه ئه وبری ده ریاچه که. ۱۹ مامۆستایه کی تهورات هاته شاره کی خوی. ۲۰ کارایه کی ئیفلیجیان هینایه لای لمناوه لای و یخی گوت: «مامۆستاء، بون هه رکوئی بچیت دوات جیگادا که وتووه، کاتیک عیسا باوه ریت گیزایه وه و ده کوم.» ۲۰ عیش ایچی فرموده: «برون! کونی ههیه و ئیفلیجیه کی فرموده: «کونی، ورهت بوز بیت، گوناھه کانت بالندیه ئامانیش هیلانه، بهلام کوری مرؤف جئیه کی نیبه به خشران.» ۳ جا ههندیک له مامۆستایانی تهورات له دلی که سه ره لامس دا بیت.» ۲۱ یه کیکی دیکه له قوتاییه کافی یخی خویاندا گوتیان: «ئمه کفر ده کات!» ۴ عیش ازان بیر له چی گوت: «گورمه، پریگام بده يه کدم جار بچم باوک بیتیم.» ده کنه وه و فرمودی: «بوقچی له دلئاندا بیر له خراپه ده کنه وه؟ ۲۲ بهلام عیسا یخی فرموده: «دوم بکوه، واز له مردووان

دهدهن، باوکی ناسامانیستان ده زانیت پیوستیان به هه موو ئه وانه درندهن. 16 به برهه میان ده یانا سنه وه. ئایا تری له درک هه يه. 33 به لکو يه کدم جار داواي پاشایه تبیه که خودا و ده کريته وه يان ههنجير له چقل؟ 17 بهم شیوه يه هه موو داريکي راستوردوستیه که بکدن، هه موو ئه مانه تان بز دابین ده کريت. باش بهري باش ده دات، داري خراپيش بهري خراپ. 34 له بره ئه وه خه مه بیانی مه خون، چونکه بیانی خه مه خون 18 داري چاك ناتوانیت بهري خراپ بدات و داري خراپيش ناتوانیت بهري باش بدات. 19 ههر داريک بهري باش ندادات ده خوات. هه روژئیک خراپي خه مه خون.

7 «خه لکي تاوانبار مه کمن تاکو خودا تاوانبار تان نه بکات، ده بدریته وه و فریده دریته ناو ئاگر. 20 که وانه به برهه میان چونکه بو شیوه يه خه لک تاوانبار ده کمن خودا تاوانبار تان ده یانا سنه وه. 21 نه ک هه رکسيک پیم بلیت: «پهروه رگارم، ده بکات، بهو پیوانه يه عیوه بز خه لک ده پیتون، خودا پهروه رگارم!» ده چیته ناو شانشیني ئاسمان، به لکو ئه وه بز تان ده پیوته وه. 3 «بېچى سەرنج له پوشى ناو چاوى زور کەس پیم ده ئاين: «پهروه رگارم، پهروه رگارم! ئایا به برا كەت ده دەيت، بەلام ئاگات له کاربىته کەي ناو چاوى خوت نېيە؟ 4 ئان، چۈن به برا كەت دەلىي: «پېم بدە با پوشە كەي ناو چاوت دەر بېتىم، «لە كاتىكدا كاربىته كەي لەن او 23 ئىنچا منىش پېيان راھد گەيدىم: «فەت عيۇم نەناسىيە. ئەم چاوى خوت نېيە؟ 5 ئەم دووروو، يە كەم جار كاربىته كەي ناو دوور بگونه وه، ئەم بەد کاران!» 24 «لە بره ئه وه هه رکسيک چاوى خوت دەر بېتىه، ئىنچا باش دەيىنت بز دەرھېتىنى پوشە كەي ناو چاوى برا كەت. 6 «شى پېرۋەز مەدەن بز سەگ، مروارىشان فېمەدەن بەرەمەن بەرەز، نەوهك پېشىيان بکدن و هەلگەر بىته و پارچە پارچە تان بکدن. 7 «داوا بکدن، نەپتوخا، چونکه لە سەر بەرد دروستكراپوو، 26 هەركە سېكىش دەر دەرىت، بگەر ئىن، دەدۇز نەوه، لە دەرگا بەدەن، ئىتەن گۈنى لەم و تانەم بىت و پەپەھوی بکات، وەك پىاۋىتكى دانا وايە كە خانووه كەي لە سەر بەرد دروستكەرىتىت. 25 باران بارى بارى و لافاوه ستا و رەشە باھەلیكەد و لە خانووه كەي دا، بەلام ئەم دەگەرىتە، 8 چونکه هەركە سېكىش داوا بکات، وەك پىاۋىتكى ئەوهى بگەرىت، دەدۇز نېيە. ئەوهىش لە دەرگا دەدات، گىڭ وايە خانووه كەي لە سەر لەم دروستكەرىتىت. 27 باران بارى و لافاوه ستا و رەشە باھەلیكەد و لە خانووه دا و ئى دەگەرىتە. 9 كەن عيۇم ئەگەر كورە كەي داواي نانى لى بکات، بەردى دەداتى؟ 10 ئان داواي ماسى لى برووخاندى، برووخاندە كەشى گورە بوبو». 28 كاتىك عيسا بکات، مارى دەداتى؟ 11 جا عيۇم كە خربان، بزان شى ئەم و تانەي تەواو كەد، خەلکە كە لە قىرگەنە كەي سەرسام باش بەدەنە مەندالە كاتىنان، باوگان لە ئاسمان چەند زىيات شى بۇون، 29 چونکە وەك دەسەلاتارىيک قىرى دەگەن، نەك باش دەداتە ئەوانەي داواي لىدە كەن! 12 چۈن دەتانەوى وەك مامۆستاياني تەورات.

8 خەلکى هەلسوكە و تىان لە گەل بکدن، عيۇش بە شیوه يه كاتىك عيسا له چيا كە هانە خوارە وە، خەلکىيکى زور هەلسوكە و تىان لە گەل بکدن، چونکە ئەمەيە پوختەي تەورات و دواي كەدون. 2 ئەوه بۇ پىاۋىتكى هات كە نەخۇشى گولى پەيام پېغەمبەران. 13 «لە دەرگا يەننگە بچىنە ژۇورە وە، هەبوبو، كېتۈشى بۆرىد و گۈنى: «گورەم، ئەگەر بەھوپىت، چونکە ئەو دەرگا يەپانە و ئەو رېنگا يەپانە كە بەرەو لەناؤچوون دەتوانىت پاكم بکەيىته وە. 3 عىساش دەستى بز درېڭىد دەچىت و زورن ئەوانەي بېيىدا دەچىنە ژۇورە وە. 14 بەلام و دەستى لىدا و فەرمۇسى: «دەمەۋىت، پاک بەرەوە!» تەسکە دەرگا و تەنگە ئەو رېنگا يەپانە دەچىت، كەم دەستبەجىن لە گولى پاک بۇورە وە. 4 ئىنچا عيسا يېئى فەرمۇسى: كەسپىش دەدۇز نېيە. 15 «ئاگادارى پېغەمبەرانى درۆزىن (ئاگاداربە، بە كەس مەلى، بەلام بز خوت پېشانى كاھين بەدەن كە لە پېسلى مەزدا بۆ لاتان دىن، بەلام لەناؤھە گورگى و ئەو قوربانىيەي موسافەرمانى كەدووھە بېك، وەك شایه تبىيەك

سلاوتان ته‌ها له ناسیاوه کاتنان کرد، چی زیارتان کدووه؟ تایا دوپرووان، چونکه ئوان خویان په ریشان ده‌رده خهن تاکو بۆ بتپه رستانيش ئەمە نا کەن؟ 48 بۆیه میوه کامل و تهواون، خەلکی دەرخەن کە بەرۇزۇون. راستيان پى دەلئم: ئەوانە هەروەك باوکي ئاسماينيان کامل و تهواون.

سەرت چەور بکە و دەموجاوت بشۇ، 18 تاکو بۆ خەلک 6 «ھۇشيار بن و نەکەن لەبەرچاوى خەلک چا کە بکەن بۆ ئەوهى بىانبىن، ئەگىنا لەلای باوکي ئاسماينيان پاداشتىن نايىت. 2 «لەبەر ئەوهى كاتىك خېرىك دەكىت، زورنای بۇ يېمەدە هەروەك دوپرووان كە لە كەنىشت و سەر شەقامەكان دەيىكەن، بۆ ئەوهى لەلایەن خەلکەوە ستايىش بىرىن. راستيان پى دەلئم: ئەوانە پاداشتى خویان وەرگتووه. 3 بەلام تو كە خېرىك دەكىت، مەھىلە دەستى چەپت بزايىت دەستى راست چى دەكەت، 4 تاکو خېرىك دەكەت بە نېھىي بىت، باوکىشىت كە هەموو نېھىيەك دەيىنت، پاداشت دەداتوه. 5 «كاتىك نويزى دەكەن وەك دوپرووان مەن، چۈنكە ئەوان حەز دەكەن بە پىوه لە كەنىشت و سووجى شەقامەكان نويزى بکەن، بۆ ئەوهى خەلکى بىانبىن. راستيان پى دەلئم: ئەوانە پاداشتى خویان وەرگتووه. 6 بەلام تو كاتىك نويزى دەكىت، بېرۇزۇرە كەت و دەرگا لەسر خوت دابىخە، نويزى بکە بۆ باوکي نېھىزراوت. باوکىشىت كە هەموو نېھىيەك دەيىنت، پاداشت دەداتوه. 7 كاتىك نويزى دەكەن، وەك بتپەرستان ئەۋەندە وشەكان دوپوارە مەكەنە، چۈنكە وا دەزان بە زۇر گۇنئيان گۇپيانلى دەگىرىت. 8 لەبەر ئەوه وەك ئەوان مەن، چۈنكە باوگان دەزانىت پېرىستيان بە چىيە، پېش ئەوهى داوايلى بکەن. 9 بەلام ئىيۇ بهم شىپىرىيە نويزى بکەن و بلىق: «ئەي باوگان لە ئاسمان، با ناوت پېرۇز بىت، 10 با پاشایه تىبە كەت بى با خواتىت لەسەر زەھى پېرىپەو بىرىت وەك لە ئاسمان. 11 نانى بۇزانەمان ئەمەوش بەدرى. 12 لە گوناھە كامغان خۇشىبە، وەك چۈن ئىيە لەوانە خوتىدەبىن كە خراپەمان بەرامبەر دەكەن. 13 مەمانخەرە تاقىكىرنەوە، بەلکو لە شەپان پىزگارمان بکە، پيتان دەلئم: تەنانەت سلىمانىش لەپەرى شىكۆمەندىدا وەك چۈنكە هەتاھەتايە پاشايەتى و ھىزىش شىكى هى تويە. ئامىن.» 14 ئەگر گەردى خەلکى لەبەر خراپەكانيان ئازاد بکەن، ئەوا باوکي ئاسماينستان لېتىن خوتىدەبىت. 15 بەلام ئەگر گەردى خەلکى ئازاد نەكەن، ئەوا باوکىشىتان لە گوناھە كاتنان خوتىش نايىت. 16 «كاتىك بەرۇزۇ دەبن، پۇوگۇز مەن وەك لەبەر بکەن؟» 32 چۈنكە بىباوهەران ھەول بۆ هەموو ئەم شتانە

چون تامه سویزه کهی بُو ده گهْریندریته وه؟ ئیتر به که لکی هیچ ئوههی به ههوه سباز پیوه و سهیری ئافره تیک بکات، ئدوا له دلی نایهت، ئوهه نه بئی فرییدریته ده رهه و خله لکی پیشیل بکن. خویدا داوینپیسی له گهْل کردوهه. 29 ئه گهْر چاوی راستت 14 «عیوه روونا کی جهان، شاریک له سه رشاخ دروستکاریت تووشی گوناهی کردیت، ده ریپنه و فرییده. بُوقتو باشتره ناتوانیت بشارد ریته وه. 15 هروهه خله لکی چرا هه لکن ئهندامیکت له دهست بچیت، لهوهی هه مووه لهشت فرییدریته تاکو پیخنهه زیر ته شته وه، به لکو له سه ره چرادان دایدهن بُوق 30 ئه گهْر دهستی راستت تووشی ئوههی روونا کی بداته هه مووه ئوهانهی له ماله که دان. 16 به گوناهی کردیت، پیبره وه و فرییده. بُوقتو باشتره ئهندامیکت هه مان شیوه، با عیوه ش روونا کیتان بُوق خله لک بدره و شته وه، له دهست بچیت، لهوهی هه مووه لهشت بچیت دوزه خه وه، تاکو کرداره باشه کاتان بیین و ستایشی باوگان بکن که له 31 «دیسان گوتراوه: ئوهه زنه کدی ته لاق تامهنه. 17 «وا بیر نه کنه وه من هاتوم ته ورات يان نوسراوی بدان، با ته لاق نامه بدان دهست.» 32 به لام من پیتان ده لیم: پیغمه بران بسْرمه وه، نه هاتوم بُوق سرینه و بیان، به لکو هاتوم ئوههی بھی هزی داوینپیسی زنه کهی خوی ته لاق بدان، واي بُوق ته اوکردنیان. 18 راستیان پی ده لیم: ههتا زه وی و ئاسمان لیده کات داوینپیسی بکات. ئوهه ش ته لاق داراویک بھینت، له ثارادا بیت، پیتیک يان خالیک له تهورات له ناو ناچیت، ئوهه داوینپیسی ده کات. 33 «دیسان بیستو و تانه که به پیشینان ههتا هه مووه دینه دی. 19 بُویه ئوههی بچووکتري ئهم گوتراوه: «سوینده کات مشكینه، به لکو سوینده کات بُوق راسپارانه بشکیتیت و خله لکیش ئاوا قرق بکات، له شاشینی يهزدان به ره سه ره.» 34 به لام من پیتان ده لیم: هه رگز سویند ئاسمان به بچووکترين ناوده بدریت. به لام ئوههی پیبره و بیان مه خون، نه به ئاسمان، له بھر ئوههی ته ختی شاهانه خودایه، بکات و خله لک فیر بکات، له شاشینی ئاسمان به مه زن 35 نه به زه وی، له بھر ئوههی ته ختی پیقیت، نه به تور شه لیم، ناوده بدریت. 20 ئیتر پیتان ده لیم: ئه گهْر راستودروستیان له له بھر ئوههی شاری پاشای پایه به رزه. 36 سویند به سه ری مامؤستایانی تهورات و فریسیه کان زیاتر نه بیت، هه رگز ناچنه خویت مه خوی، چونکه ناتوانیت تاله موونیکی سپی يان ره ش ناو شاشینی ئاسمان ووه. 21 «بیستو و تانه به پیشینان گوتراوه: بکیت. 37 با قسه تان «بِلَّهُ بِلَّهٗ وَنَحْيَرُ بُوْنَه حَيْرٌ بِلَّهُ، مَهْ كَوْرَنْ» و «ئوههی بکوژیت شایانی حکم به سه ردادان له مه بترازیت له شهیانه وهیه. 38 «بیستو و تانه گوتراوه: «چاو ده بیت.» 22 به لام من پیتان ده لیم ئوههی له خوشکی يان به چاو، ددان به ددان.» 39 به لام من پیتان ده لیم: برا کدی توپره بی، ده بی حکم بدریت. ئوههی به برا کدی به ربه ره کاتی خراپه کار مه کدن، به لکو ئوههی له رومونه قی لیل «هیچ چوچوچ»، ده بیت بدریته ئه نجومه نی بالاچی جوله که، راستی دایت، لایه کهی دیکشی بُوق شل بکه، 40 ئوههی ئوهه ش بیت «گله»، ده بیت بخزینه ناو ئاگری دوزه خه وه. ویستی بدانه دادگا و کراسه کدت لى بستینیت، چا که ته کشته هینتا و لهوی بیرت کوته وه که خوشکت يان برات شتیکی له گهْل بُوق. 42 ئوههی داواری شتیکی لیکریدت بیده ری. به سه رهه و ههیه، 24 لهوی له بھر دم قوربانگا قوربانیه کدت ئوههی داواری قهرزی لیکریدت پشتنی تیه که. 43 «بیستو و تانه به جیپله و بُویه کدم جار خوشکت يان برات ئاشت بکره وه، گوتراوه: «نزيکه کدت خوشبویت،» رفت له دوزمنت بیت وه.» ئینجا وهه و قوربانیه کدت بکه. 25 «خیرا له گهْل رکابه ره کدت 44 به لام من پیتان ده لیم: دوزمنه کاتان خوشبوی، نویز بکن بُوق ئاشت به رهه وه لوو کاتنه له گهْل و به رنگاوهن بُوق دادگا، ئه وانهی ده تاچجه و سینته وه، 45 تاکو بینه روله هی ئه باوکه تان نهوه ک رکابه ره کدت بدانه دهست داده و داده و ریش بدانه که له ئاسمانه، ئه و خویت خوی به سه ره چاک و خراپدا دهست پولیس و فرییدریته به ندیخانه. 26 راستیت پی ده لیم: هه لدیتیت و باران به سه ره پاواچاک و زرور داریشدا ده بار بیت. لهوی ده رنچی ههتا دواین فلس نه دهه وه. 27 «بیستو و تانه 46 ئه گهْر هر ئوهانه تان خوشبوی که گیوه يان خوشدویت، ج گوتراوه: «داوینپیسی مه کدن.» 28 به لام من پیتان ده لیم: پاداشتیک و هر ده گرن؟ ئایا با جگرانیش ئه مه نا کدن؟ 47 ئه گهْر

پاشان عیسا به هوی پرتو زده بود درایه چوّله‌وانی، دهانکم به راکری مرؤف». 20 دهستبه‌جی توره کانیان تاکو له لاین ئیلیس‌وه تاق بکریته وه. 2 دوای ئوهی که چل به جیشیت و دوای کوتون. 21 که لهوی پرتو شد، شه و چل روز به روز و بو، بررسی بود. 3 تاقیکره‌وه لی هاته برای دیکه‌ی بینی، یاقوبی کوری زهدی و پیوه‌نهای برای، له پیش، بینی گوت: «ئەگەر تو کوری خودایت، بدم بەردانه بەلمىكدا له گەل زهدی باوکان توره کانیان چاک دەگرده‌وه، بینی با بین به نان». 4 بەلام عیسا وەلام دایه‌وه: «نووسراوه: ئەوانیشی بانگردد. 22 دهستبه‌جی بهله‌مه که و باوکان به جیشیت مرؤف تەنها به نان نازییت، بەلکو به هەر وشیه‌ک کە له و دوای عیسا کوتون. 23 ئېنجا عیسا به هەموو جەلیدا دەگەر، دەمی خوداوه دیتە دەرەوه.» 5 ئېنجا ئیلیس بردیه شاری له کەنیشە کانیان خەلکی قىر دەگەر و مزگىنى پاشایه تىبەيە کەی پیرۆز و لەسەر گوئىش بانە پەرسىگا رايگەت و 6 بینی گوت: رادەگەياند، هەرچى نەخوشى و نەساغى تىۋ خەلک هەبوو «ئەگەر تو کوری خودایت خوت هەلبە خوارەوه. لمبەر چاکى دەگردنەوه. 24 لمبەر تەن دەنگۇبايسى تەواوى سورىا يەوهى نووسراوه: «سەبارەت بە تو فەرمان بە فرىشەتەنەن گۈنەوه، ئەوانىش ھەموو نەخوشىيکان دەھىتايە لاي، بە دەدات، لەسەر دەستىيان هەلتەگىن، تاكا پېت بەر بەر دېيك چۈرۈھا دەرد و ئازارەوه، ئەوانىه کە رۆحى پىسىان تىدا بولۇ نەکویت.» 7 عىساش بینى فەرمۇو: «ھەرەوه نووسراوه: و فىدار و ئېغلىچ بۇون، چاکى دەگردنەوه. 25 جا خەلکىكى يەزدانى پەروەردگار تان تاق مەکەنەوه.» 8 دىسان ئیلیس زۇر لە جەلیل و دە شارەكە و تۈرشەلەم و يەھودىا و ئەۋەرى بۇ سەر شاخىتكى زۇر بىلندى بىر دەمە شاشىنە کانى جەجان و پۇوبارى ئوردون دواي کوتون.

شکۇئى ئەوانى پىشان دا و 9 بینى گوت: «ھەموو ئەمانەت

5

کاتىك عیسا خەلکە کەي بینى، چووه سەر چيا، دەدەمۇ ئەگەر كېتىش بېيت و بەپەرسى. 10 ئېنجا عیساش ئېنجا دانىشت و قوتايىيە کانى هاتەنە لاي، 2 دەستى كەد بە قىرگەيان و فەرمۇو: 3 «خۇزگە دەخوازىرىت بەوانەي کە بە رەفحەزارن، چونكە شاشىنە ئاسمان بۇ ئەوانە، 4 خۇزگە دەخوازىرىت بەوانەي کە ما تەمدارن، چونكە دەلئەوابى دەگىزىن. 5 خۇزگە دەخوازىرىت بە دەلئەركان، چونكە زەپيان بە ميراتىي بۇ دەمەنیتەوه. 6 خۇزگە دەخوازىرىت بەوانەي کە بىرى و تېنۇون بۇ راستودروستى، چونكە تىز دەگىزىن. 7 خۇزگە دەخوازىرىت بەوانەي کە دىلەن پەر لە بەزىيە، چونكە بەر بەزەن دەگۈن. 8 خۇزگە دەخوازىرىت بە دلپاڭكان، چونكە خودا دەپىن. 9 خۇزگە دەخوازىرىت بە ئاشىخوازان، چونكە بە رۆلە خودا ناودەبردىن. 10 خۇزگە دەخوازىرىت بەوانەي لە پىنماوي راستودروستى دەچە و سىنېتىيەوه، چونكە شاشىنە ئاسمان بۇ ئەوانە، 11 «خۇزگە دەخوازىرىت بە ئىۋە كاتىك خەلکى جىنپىتەن پىنده دەن و دەتائىچە و سىنېتىيەوه، لمبەر و دەيە فەرمۇو: «توبە بىكن، چونكە پاشایەتى ئاسمان نزىك دەنگەن بەر ئەندرارسى بىرى، تۈرىان فەيدە دابە دەريچە كە، چونكە ماسىگە بۇون. 12 دەنگۇش كەنارى دەريچەي جەلیدا دەرپۇشىت، دوو بىرى بینى، شىمۇن كە بینى دەگۆترا پەترۇس لە گەل ئەندرارسى بىرى، تۈرىان فەيدە دابە دەريچە كە، چونكە ماسىگە بۇون. 13 عىسا بینى فەرمۇون: «وەرن دوام بىگۈن،

گنجینه کایان گردهوه، زیر و بخور و موریان به دیاری ۱۲ ئینجا خودا له خهوندا موغه کانی ئاگادار بۇ هاتنى يەزدان ئاماده بکەن، رېچكە کانى بۇ پىرىجىخدەن. ۱۳ دواي پۇشتنى موغه کان، ناوقەدى دەبەست، خواردىنىشى كولله و هەنگۈزى كىتى فەرىشەيەكى يەزدان هاتە خەوفى يوسف و گوقى: «ھەستە، بۇو. ۵ ئىئر خەلکى ئورشەلەم و تەواوى يەھودىا و تەواوى یەھودىا و ھەمو مەنالاھە كە دايىكى بې و رابكە بۇ ميسىر، لەۋىي بېتىھە دەتتا پىئىت ناوجەکانى دەرورى بەرى رۇوبارى ئوردون هاتە لاي، ۶ دانىان دەلم، چونكە ھېرۋەس وا بە شوين مەنالاھە كەدا دەگەرىت، بۇ بە گوناھە كانىاندا دەنا و لە سەر دەستى ئو له رۇوبارى ئوردون ئەوهى پىكۈزىت. ۱۴ يۆسفيش ھەستا و لە شەودا مەنالاھە كە دەنەنەن، ۷ كە بىيى زۇر لە فەرىسى و سەدۇقىيە كان دايىكى برد و بەرەو ميسىر رۇولىشت، ۱۵ ھەتە مردىن ھېرۋەس بۇ لەتاھەل كىشىنە كە دېن، بېيى گۈتنى: «ئەي بېچۈرە ماران، لەۋىي مايەوه، تاواھو كۆئەوهى يەزدان لە رېنگە پېغەمبەرە كە دەنەنەن، ۸ با بەرەھە مېڭان ھەبىت لە تۈرە كەرنى بۇ شىتەوه، ۹ بېتان و ا لە ميسىر بانگ گەرد. ۱۶ كاتىك ھېرۋەس زانى موغە کان نەبىت دەتوانن بە خۇتان بلىن: «ئىبراھىم باوكانە، بېتان دەلم، فريپيان داوه، زۇر توورە بۇو. بە گۈزىرە ئەو كاتە لە خودا دەتوانىت لەم بەرداھە نەوه بۇ ئىبراھىم دروستىكەت. موغە كانوھە لېي كۆلىپووهە، ناردى و ھەمو كورىكى تەمدەن ۱۰ ئەھۋەتە تەور خراوهە سەر رەھى دار، ھەر دارىك بەرەھى دوو سال بەرەو خوارى لە بىت لە حم و دەرورى بەرى كوشت. باش نەدات، دەپەرىتەوە و فېيىدەرىتە ئاو ئاگەوهە. ۱۱ «من ۱۷ ئىنجا ئەوهى لە رېنگە پېغەمبەر يەرمىا گۇتراپوو هاتە دى: بۇ تۈرە كەرنى لە تاواتان هەلەدە كىشىم، بەلام ئەوهى لە دەۋاى من ۱۸ دەنگىك لە رامەوه بىسترا، گريان و شىۋەتىكى گەورە، دېت، لە من بە تواناتە، شىابانى ئەوه نىم تەنانەت پىلاوە كەنلىشى راچىل بۇ مەنالاھە كانى دەگەرىت، رازى نىيە دلەنۋاپى بىكىت، بۇ ھەللىكىم، ئو له رۇسى پىرۇز و لە ئاگرتان هەلەدە كەنلىشىت. چونكە نەماون. ۱۹ كاتىك ھېرۋەس مردىن، فەرىشەيەكى ۱۲ شەنى بە دەستەوهى بۇ باكىدرەنەوهى جۆخىنە كەي، گەنە كە يەزدان لە ميسىر هاتە خەوفى يوسف و ۲۰ گوقى: «ھەستە، لە ئەمباردا كۆدە كاتەوه و قەسەلە كەش بە ئاگىتكى نە كۆزى او دەيانوھىست مەنالاھە كە بىكۈن، مردىن. ۲۱ يۆسفيش ھەستا، سەر رۇوبارى ئوردون، تاواھو كەنلە دەستەر دەستى يەحىا لە ئاو مەنالاھە كە دايىكى برد و گەپەرىيە خاكى ئىسرائىل. ۲۲ بەلام ھەلبىكىشىت. ۲۳ بەلام يەحىا دەپەرىست بېنى لى بىكىت كاتىك بىستى ئەرخىلاوس لە يەھودىا لە جىنى ھېرۋەسى باوکى و دەيگۈت: «من پۇيىتىم بەوهى لە سەر دەستى تۆ لە ئاو فەرمانزەوايە، ترسا بېچىتە ئەوهى. دواي ئەوهى لە خەوندا ھەلبىكىشىم، كەچى تۆ دېتت بۇ لاي من؟ ۲۴ عىساش ئاگادار كىرايەوه، گەپەرىيە خاكى ئىسرائىل. ۲۵ جاھات و لە وەلام دايەوه: «لە ئىستادا رېنگا بەم جۈرە بىت، چونكە شارقچەكە كى نىشەتە جى بۇو بە ناواي ناسىرە، بۇ ئەوهى ئەو ئاوا لە ئېئە دەھەشىتەوه بۇ ئەوهى ھەمو راستەدروستىتە كە فەرمایشىتى لە رېنگە پېغەمبەرانوھو گۇتراپوو بىتە دى: «بە بىتە دى. ۲۶ ھەركە عىسا لە ئاو ھەللىكىشىرا، ناسىرە بى ناودە بىردىت.»

3 ھەر لە رۇزانەدا، يەحىاى لەتاھەل كىشى لە دەشىتى خودايى بىنى وەك كۆتۈرۈك هاتە خوارەوه و لە سەرەي يەھودىا دەرگەوت و پەيام خودايى راھە كەياند، 2 دەيگۈت: نىشەتە، ۱۷ دەنگىكىش لە ئاسغانە و فەرمۇسى: «ئەمە كۆپى «تۆبە بکەن، چونكە پاشاینە ئاسغان تزىك بۇو تەوهە.» ۳ بەحىا خۇشە ويستىمە، ئەوهى زۇر بېيى دىلشادم.» ئەو كەسىدە كە لە رېنگە پېغەمبەر ئىشىغا يەھودىا دەرگەوت و گۇتراوه:

فرموده: «ئەی یوسفی نەوهى داود، مەترسە لەوەي مرىيەم

بەپىتىت، چونكە ئەوهى ئەو سكى يېھىدە لە رۇچى پىرۆزە.

ئەمە پەچەلەكى عىسىاي مەسيحە، كورى داود، كورى 21 كورى ئىپراھىم باوکى ئىسحاق بۇو، ئىسحاق باوکى ياقوب لە گۇناھە كەنالان پىزگار دەكتە.» 22 ئەمانە هەمووى پروويدا بۇو، ياقوب باوکى يەھودا و براكانى بۇو، 3 يەھودا باوکى پىرۆز تاكو ئەوهى يەزدان لە پىنگەي پېغەمبەرە كە فرمۇويەتى يېتە و زەرەح بۇو كە تامار دايىكان بۇو، پىرۆز باوکى حەسرۇن دى: 23 ئەوهاتا پاكيزەيەك سكى دەپىت و كورى ئىكى دەپىت، بۇو، حەسرۇن باوکى پام بۇو، 4 پام باوکى عەمیناداب بۇو، ناوىلى دەننەن ئىمانوئيل، 5 كە به واتاي خودا لە گەلمانە دېت. عەمیناداب باوکى نەحشۇن بۇو، نەحشۇن باوکى سەملۇن بۇو، 24 كاتىك يوسف لە خەۋەستە، ئەوهى فرىشتەتە كە يەزدان سەملۇن باوکى بۆعەز بۇو كە پراھاب دايىكى بۇو، بۆعەز باوکى فەرمانى پىدا بۇو تەنجاخى دا و ئەنە كەي گواستەتە. 25 بەلام عوپىد بۇو كە پائۇس دايىكى بۇو، عوپىد باوکى يەسا بۇو، 6 هەتا كورە كەي نەبۇو لە گەللى جووت نەبۇو، ئىنجا ناوىلى ئىنا باوکى داودى پاشا بۇو، داود باوکى سليمان بۇو لەم عىسا.

زەنە كە پىشىرتۇن ئۇرۇيا بۇو، 7 سليمان باوکى پەھەفەعام بۇو، پەھەفەعام باوکى ئەپىدا بۇو، ئەپىدا باوکى ئاسا بۇو، 8 ئاسا باوکى يەھۇشافات بۇو، يەھۇشافات باوکى يەھۇرام بۇو، يەھۇرام سەرەدمىي ھېزىۋىسى پاشا، ھەندىك مۇغ لە رۇزىھەلاتەتەدە باوکى عوزىزى بۇو، 9 عوزىزى باوکى يۇتام بۇو، يۇتام باوکى ئاحاز ھاتته ئورشەلەيم، 2 پرسىيان: «پاشاى لە دايىكىوو جولە كە بۇو، ئاحاز باوکى حەزقيا بۇو، 10 حەزقيا باوکى مەندەشە بۇو، لە كۆتىيە؟ لە رۇزىھەلاتەتە و ئەستىزە ئەمەن بىن، ھاتۇرىن مەندەشە باوکى ئامۇن بۇو، ئامۇن باوکى يۈشىا بۇو، 11 يۈشىا كەپتۈشى بۆجەپىن». 3 كاتىك ھېزىۋىسى پاشا ئەمەي يېتىت، باوکى يەھۇيا كەن و براكانى بۇو، لە كاتى پايىچەكىرنە كە بۆ بابل. پەشۇكە و ھەموو خەلکى ئورشەلەيم لە گەللى پەشۇكەن. 4 ھەموو 12 لە داودى پايىچەكىرنە كە بۆ بابل، يەھۇيا كەن باوکى شەئەتتىپەن بۇو، شەئەتتىپەن باوکى زىربابىل بۇو، 13 زىربابىل باوکى ئەپەپەد پرسىين: «مەسيح لە كۆئى لە دايىك دەپىت؟» 5 وەلاميان بۇو، ئەپەپەد باوکى ئەلياقيم بۇو، ئەلياقيم باوکى ئازور بۇو، 14 ئازور ئاوا نۇسراوە: 6 «بەلام تۇنەتى يېتەلەحى خاڭى كەن داود، باوکى سادوق باوکى ئەكىم بۇو، ئەكىم باوکى ئەلەپەد بۇو، 15 ئەلەپەد باوکى ئەلعازار بۇو، ئەلعازار باوکى مەتانا بۇو، كەمتر نىت لە شارقچەكەن دىكەي يەھودا، چونكە لە تۈۋە مەتانا باوکى ياقوب بۇو، 16 ياقوب باوکى يۈسۈنى مېرىدى مەرىيەم فەرمانزەرەۋىيەك دەرەدە كەپتەت، شوانايىقى گەللى ئىسرايىم بۇو، ئەوهى عىسىاي لېبۈو، كە بە مەسيح ناودە بىردىت. 17 بەم دەكتە.» 7 داود ئەمە ھېزىۋىسى بە نەھىي مۇغە كانى بانگىردى شۇيەبە ھەموو نەوهە كان لە ئىپراھىمە و ھەتا داود چواردە و لەبارەي كاتى دەركەوتى ئەستىزە كە لېكۈلەنە وەي لە گەل نەوهەن، لە داودەدە ھەتا پايىچەكىرنە كە بۆ بابل چواردە نەوهەن، كەن. 8 ئىنجا بۆ يېتەلەحى ناردن و ئىچى گۇتن: «پۇن و بە لە پايىچەكىرنە كەشە وە بۆ بابل ھەتا مەسيح چواردە نەوهەن. وردى بە داودى مەنداالە كەدا بىگەردىن. كاتىك دۈزىتەنە وە ھەوام 18 لە دايىكىوونى عىسىاي مەسيح بەم شۇيەبە يەو: كاتىك مەرىيەمى بەدەن، تاكو منىش بىم و كېتىش بۆ بېم». 9 لە داودى ئەوهى دايىكى دەستىگىرانى يوسف بۇو، پىش ئەوهى بىگوازىزىتە، گۈييتسى پاشا بۇون، رۇشىن، ھەمان ئەو ئەستىزە يەي كە لە دەركەوت كە بەھۇي رۇچى پىرۆزە وە سكى پىرپۇوە. 19 يۈسۈنى رۇزىھەلات ئىنپىوويان، پېشىيان كەوت و هات و لەسەر ئەم دەستىگىرانى كە پاونىك چاڭ بۇو، نەيپەست ئاپپۇوی بىبات، شوينە راوهستا كە مەنداالە كەي لېبۈو. 10 كاتىك ئەستىزە كەيان بېيارى دا بە نەھىي دەستى لى ھەلېگىرت. 20 كاتىك يېرى بىن، رۇز شادامان بۇون، 11 چۈونە مالە كە، مەنداالە كەيان لە گەل لەم شتانە دەركەدە، فرىشتەيەكى يەزدان ھاتە خەۋىنە و پېنى مەرىيە دايىك بىن، دانەوينە و كېتىشىان بۆردد و سندوقى

عیاش فرموده: «باوکه، لیان خوشید، چونکه نازن بی ده گدن،» یعنیا به تیروندشک جله کایان دابهش گد.

لزقا 23:34

NEW TESTAMENT

Table of Contents

NEW TESTAMENT

1	مهتا
32.....	مه رقوس
51.....	لوقا
83.....	پوچهنا
108	کردار
140	بروما
154	یه کدم کورننسوس
167	دووهم کورننسوس
176	گلاتیا
181	له فه سؤس
186	فلیچی
190	کولوسي
193	یه کدم سالوونیکی
196	دووهم سالوونیکی
198	یه کدم تیوساوس
202	دووهم تیوساوس
205	تیتوس
207	فیلمون
208	عیبرانیه کان
218	یاقوب
222	یه کدم بهترؤس
226	دووهم پهترؤس
229	یه کدم پوچهنا
233	دووهم پوچهنا
234	سینیه م پوچهنا
235	یه هوزا
236	ناشکرا کردن

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

History

کوردى سۆرانى at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Preface

کوردى سۆرانى at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *e/ēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Holy Bible Aionian Edition ®

وهشاني يېيهرامبهري گورديي سۆرانىي ستاندەر
Kurdish Sorani Bible
New Testament

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/20/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Biblica, Inc., 1998, 2011, 2016, 2020

Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Holy Bible

Aionian Edition®

وهشاني بىبهرام بهارى كوردى سۆرانى ستاندەر

Kurdish Sorani Bible

New Testament

